



Instans: Kommunstyrelsen
Tid: 2023-12-11 kl. 08:30
Plats: Sämsjön (B-salen) Kommunhuset

Mats Palm (S)
Kommunstyrelsens ordförande

Moa Andersson
Sekreterare

Förslag på justerare: Gunnar Andersson (M)

Samtliga ärenden har beretts av kommunstyrelsens ordförande. I samtliga beslutsärenden föreslås kommunstyrelsen besluta i enlighet med förvaltningens/tidigare nämnds förslag till beslut om inget annat framgår av ordförandeskrivelse.

Information:

- KS = slutgiltigt beslut fattas i Kommunstyrelsen.
- KF = slutgiltigt beslut fattas i Kommunfullmäktige.
- Info = Information.
- Ett X markerar att handlingar finns bifogade i kallelsen.
- VS markerar att handlingar presenteras vid sammanträdet.

Kl.	Nr.	Besluts -organ	Ärende	DNR	Handlingar bifogas	Föredragande
08.30			Sammanträdet öppnande			Ordförande
			Upprop			Nämndsamordnare
			Val av justerare och tid för justering			Ordförande
08.35	1	KS	Reviderad budget och verksamhetsplan 2024 för kommunstyrelsen	KS 2023/27	X	Controller
08.45	2	KS	Äskande om projektmedel för att utveckla och samordna lovaktiviteter 2024	KS 2023/291	X	Folkhälsostrateg & kultur- och fritidschef
08.55	3	KS	Äskande om utvecklingsmedel för återställande av ishockeyrink i Herrljunga tätort	KS 2023/399	X	Ordförande
09.05	4	KS	Internkontrollplan 2024 för kommunstyrelsen	KS 2023/34	X	Administration- och kommunikationschef
09.15	5	KS	Internkontrollplan 2024 för Herrljunga kommun	KS 2023/35	X	Ekonomichef
09.20	6	KF	Begäran om dispens avseende återkoppling om övergripande bolagspolicy och reviderade ägardirektiv	KS 2023/199	X	Ordförande
09.25	7	KS	Informationssäkerhetsrapport 2023	KS 2023/146	X	Ordförande
09.35	8	KS	Begäran från kultur- och fritidsutskottet om förlängning av beredningstid för framtagande av kultur- och fritidsplan	KS 2023/51	X	Ordförande
09.40	9	KS	Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning	KS 2023/384	X	Ordförande
09.50	10	KS	Upphävande av riktlinje för dokument- och ärendehantering	KS 2023/261	X	Ordförande
09.55	11	KF	Rapportering av ej verkställda gynnande beslut enligt SoL och LSS 2023-06-30	KS 2023/219	X	Ordförande
10.00	12	KF	Rapportering av ej verkställda gynnande beslut enligt SoL och LSS per 2023-09-30	KS 2023/219	X	Ordförande
10.05	--	--	PAUS	--	--	--
10.20	13	KS	Initiativärende avseende att inrätta ett barn- och ungdomsråd	KS 2023/291	X	Ordförande
10.25	14	KF	Förlängning av biblioteksplan	KS 2023/378	X	Ordförande

Kl.	Nr.	Besluts -organ	Ärende	DNR	Handlingar bifogas	Föredragande
10.30	15	KF	Taxa för vatten och avlopp 2024	KS 2023/390	X	Ordförande
10.35	16	KF	Lokalresursplanering 2024–2030	KS 2023/382	X	Ordförande
10.45	17	KS	Avtal mellan Herrljunga kommun och FoU Sjuhärad Valfärd för perioden 2024–2027	KS 2023/400	X	Ordförande
10.50	18	KS	Förslag till remissvar avseende Jämställt Västra Götaland 2024–2027	KS 2023/388	X	Ordförande
10.55	19	KS	Förslag till remissvar från Herrljunga kommun gällande samråd om förslag till Bostadsförsörjningsprogram för Alingsås kommun	KS 2023/377	X	Ordförande
11.00	20	KS	Samråd om strategi för bostadsförsörjning för Falköpings kommun	KS 2023/398	X	Ordförande
11.05	21	KS	Kompletterande samråd gällande projekt Kesemossen vindkraftpark, Eolus Vind	KS 2023/290	X	Ordförande
11.10	22	KF	Remittering av medborgarförslag angående sällskapsdjur och färdtjänst till socialnämnden	KS 2023/366	X	Ordförande
11.15	23	KF	Svar på motion om att göra kaffet till personalen i Herrljunga kommun gratis	KS 2023/340	X	Ordförande
11.25	24	KS	Fråga från Jacob Brendelius (SD) avseende om installationer av pornografifilter på kommunens samtliga datorer och plattor	KS 2023/406	X	Ordförande

<i>NR</i>	<i>Meddelandeförteckning</i>	<i>DNR</i>	<i>Handlingar bifogas</i>
1	Delårsbokslut 2023 och revisionsrapport från Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund	KS 2023/41	X
2	Sammanställning av 2023 års uppföljningar av projektstöd 2022–2025 med inriktning fullföljda studier och minskad ofrivillig ensamhet	KS 2023/178	X
3	Beslut från delregional nämnd södra gällande verksamhetsplan och budget för lokalt folkhälsoarbete 2024	KS 2023/344	X
4	Inspektion av överförmyndaren i Herrljunga kommun år 2023	KS 2023/385	X
5	Protokoll från Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund 2023-10-20	KS 2023/41	X
6	Beslut om fördelning av anvisningar år 2024 till kommuner i Västra Götalands län	KS 2023/267	X
7	Granskningsrapport av kvalitetsarbete inom Grundskolan	KS 2023/383	X
8	SN § 135/2023-11-21 Handlingsplan för budget i balans för socialnämnden 2023	KS 2022/9 942	X
9	Protokoll verksamhetsdialog 2023-11-20	KS 2023/150	X

<i>NR</i>	<i>Delegeringsbeslut</i>	<i>DNR</i>	<i>Handlingar bifogas</i>
1	Ordförandebeslut avseende remittering av motion avseende markreservat och eventuell avyttring till samhällsbyggnadsnämnden	KS 2023/158	X



Reviderad budget och verksamhetsplan 2024 för kommunstyrelsen

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har för år 2024 tilldelats en driftbudget på 75 259 tkr samt en investeringsbudget på 6 175 tkr.

2023 års mål föreslås oförändrade till 2024. Målindikatorerna byts i vissa delar ut till mer relevanta.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-11-28

Reviderad budget och verksamhetsplan 2024 för Kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

Reviderad budget och verksamhetsplan 2024 för Kommunstyrelsen godkänns.

Klara Kälström
Controller



Bakgrund

Enligt Herrljunga kommuns ekonomistyrningsprinciper ska styrelse och nämnder innevarande år besluta hur nästkommande års verksamhet ska genomföras utifrån det beslut kommunfullmäktige har fattat. Nämndens budget och verksamhetsplan utgår från kommunfullmäktiges beslut om mål och ekonomiska ramar i juni 2023.

Ekonomisk bedömning

Kommunbidraget per ansvarsområde är fördelat med utgångspunkt i fördelning av kommunbidrag på kommunövergripande nivå. Prisuppräknning tillfaller respektive ansvarsområde utifrån budget 2023. Löner och kapitalkostnader beräknas separat. Förändring kapitalkostnader tillfaller framför allt IT. KS utvecklingsmedel ligger under kommunens gemensamma kostnader/intäkter och förs över till verkställande nämnd efter fattade beslut. I 2023 års budget ligger överförda medel med. KS utvecklingsmedel för budgetår 2024 uppgår till 2 000 tkr, vilket är en oförändrad nivå mot föregående år. Efter beslut om förändrad organisatorisk tillhörighet för räddningstjänsten har budgetramen för verksamheten ramväxlats från samhällsbyggnadsnämnden till kommunstyrelsen. Ökad ram har tilldelats kommunledningen avseende feriearbete, folkbildning, seniorkort samt samhällsplanering. Vidare har IT fått en minskad budgetram avseende datorkostnader som ramväxlats till verksamheterna.

Löneökning för 2024 läggs i en lönepott och fördelas ut efter lönerevideringen i april och ligger inte med i kommunbidraget. Kapitalkostnadsförändringar för 2024 hanteras på liknande sätt som lönepotten och fördelas ut under budgetåret.



Budget och verksamhetsplan 2024

Kommunstyrelsen
Underlag till beslut dnr: KS 27/2023



Herrljunga
kommun

Innehållsförteckning

Ansvar och uppdrag.....	3
Gemensamma nämnder	3
Organisationsskiss.....	4
Verksamhetsbeskrivning.....	4
Kommunledning	4
Administration och kommunikation	4
Kultur och fritid	4
Räddningstjänst.....	5
Servicenämnd IT/Växel/Telefoni	5
Servicenämnd Ekonomi/Personal	6
Vad händer i verksamheten under 2024?.....	6
Kommunledning	6
Folkhälsa	7
Strategisk planering	7
Säkerhet och beredskap	8
Miljöstrategiskt arbete	8
Administration och kommunikation	9
Kultur och fritid	9
Räddningstjänst.....	10
Servicenämnd IT/Växel/Telefoni	10
Servicenämnd Ekonomi/Personal	10
Mål.....	12
Fokusområde 1: En hållbar och inkluderande kommun	12
Fokusområde 2: En välkomnande och attraktiv kommun.....	15
Fokusområde 3: En utvecklande kommun	17
Ekonomi.....	20
Budgetförutsättningar.....	20
Driftbudget	21
Kommentarer till fördelning av kommunbidrag	22
Investeringar	23

Ansvar och uppdrag

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Styrelsen har samordningsansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning med uppdrag att övergripande leda och styra den kommunala verksamheten. Styrelsen leder och fastställer övergripande förutsättningar för planeringen och uppföljningen av hela den kommunala verksamheten. Styrelsen avger kommunens yttranden till regeringen och andra myndigheter samt bereder kommunfullmäktiges ärenden.

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för omvärldsbevakning och utveckling av kommunal och regional verksamhet.

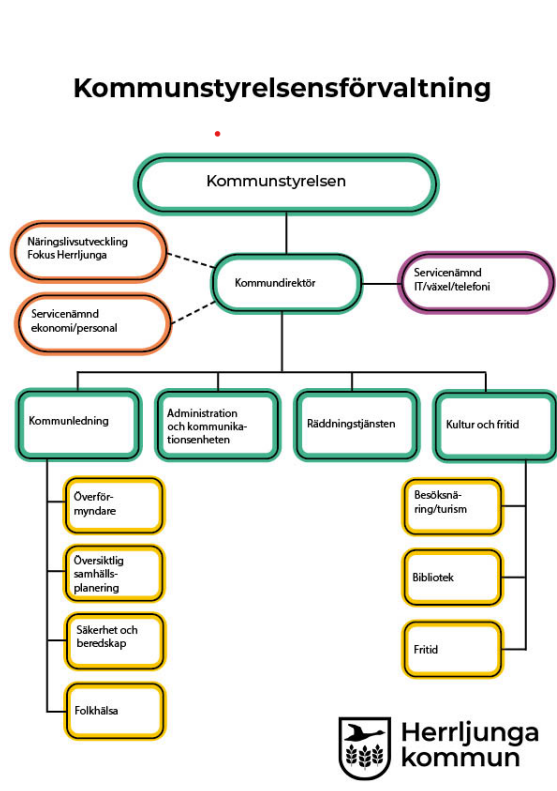
Kommunstyrelsen ansvarar enligt kommunallagen för den ekonomiska förvaltningen och för samordning av övergripande ekonomisk planering. Kommunstyrelsen har genom sin uppsiktsplikt ansvar för den kommunövergripande uppföljningen under året och i bokslut.

Kommunstyrelsen ansvarar för ägarstyrningen av den kommunala verksamhet som bedrivs i bolagsform. Ägarstyrningen bedrivs genom formella ägardialoger och informella möten med berörda bolagspresidier, ägardirektiv m.m.

Gemensamma nämnder

Mellan Herrljunga och Vårgårda kommuner inrättades 1 januari 2015 två gemensamma service-nämnder. En nämnd med verksamheterna ekonomi och personal med Vårgårda kommun som huvudman och den andra nämnden har Herrljunga kommun som huvudman och består av verksamheterna IT, växel och telefoni. Samverkan och samarbete mellan kommuner är en åtgärd för att öka effektivitet, skapa robustare organisationer och nyttja kompetens och resurser på bästa sätt. I kommunutredningen så lyfts samverkan och samarbete mellan kommunerna fram som en möjlighet för att öka effektivitet och klara framtidens demografiska utmaningar. Förvaltningen fortsätter att arbeta med att identifiera nya verksamhetsområden som skulle vara lämpliga för interkommunal samverkan.

Organisationsskiss



Verksamhetsbeskrivning

Kommunledning

Verksamhet kommunledning har en övergripande roll att leda och styra kommunens verksamhet mot de uppsatta målen. Kommunledning ansvarar för säkerhetsarbete och att samordning av detta genomförs i kommunen.

Kommunledning ansvarar också för samarbetet med myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Kommunens näringslivsutveckling sker genom samarbete med Fokus Herrljunga. Under kommunledning bedrivs också det lokala och gemensamma folkhälsoarbetet, arbete med besöksnäring och turism, kultur och fritid, räddningstjänst samt den översiktliga samhällsplaneringen.

Administration och kommunikation

Det övergripande målet är att upprätthålla en rättssäker, transparent och effektiv administration och kommunikation. Intern och extern kommunikation ska vara snabb, korrekt och med tydliga budskap. Avdelningen ska säkerställa att kommunövergripande styrdokumenterna är aktuella och ändamålsenliga. Ordning i arkiven och snabb registratur ska bidra till god insyn i kommunens verksamheter och processer.

Enheten stödjer även den politiska organisationen och de förtroendevalda i det dagliga arbetet. Transparens och öppenhet ska genomsyra samtliga verksamhetsområden. Medborgare och övriga intresserade ska ha möjlighet att på ett enkelt sätt komma i kontakt med kommunen och få hjälp med sina ärenden.

Kultur och fritid

Kultur, fritid, föreningsliv, friluftsliv och turism är viktiga delar för att en kommun ska kunna utvecklas till en attraktiv boendeort med förutsättningar för livslångt lärande och hållbar tillväxt. Detta är också verksamhetsområden som får allt större betydelse i det övergripande och strategiska arbetet med att uppfylla de mål som kommunen strävar efter i syfte att bli en attraktiv kommun att leva och bo i. Bland annat visar resultatet från SCB:s medborgarundersökning att de flesta (92,6%) är nöjda med att bo i Herrljunga kommun, men "kultur och fritid" och "kommunens förmåga att ta tillvara på den kreativa kraften" är de områden som kommunen får lägst betyg på, bland de lägsta i regionen. Verksamheter som idag har koppling till olika kultur- och fritidsområden har organiserats inom tre olika förvaltningar vilket inte har gynnat möjligheten att utveckla detta verksamhetsområde. En samlad enhet inom kommunstyrelseförvaltningen bedöms ge verksamheten en mer strategisk placering där

många frågor av denna karaktär samlas och skapa en plattform för utveckling av kultur och fritid men även av kommunen som helhet.

Räddningstjänst

Räddningstjänsten ansvarar för räddningsinsatser vid olyckshändelse och verkar för att hindra överhängande fara för olyckshändelse samt för att hindra och begränsa skador på människor, egendom eller miljö. Räddningstjänsten ansvarar även för frågor om tillstånd för hantering av brandfarliga varor som hanteras i kommunen. Den kommunala räddningstjänsten regleras av Lagen om skydd mot olyckor, Lagen om extraordinära händelser, Lagen om brandfarlig vara, förordningar samt av kommunfullmäktige fastställda handlingsplaner, dels förebyggande, dels operativt. Lagstiftningen styr hur samhällets räddningstjänst ska organiseras och bedrivas. Förutom den övergripande verksamheten, som främst syftar till administrativa arbetsuppgifter i egenskap av en politisk styrd kommunal verksamhet, kan Räddningstjänstens uppdrag delas in i tre kategorier.

En stor del av det förebyggande arbetet är myndighetsbaserat i form av tillståndsgivning och tillsynsarbete enligt Lag om skydd mot olyckor samt Lag om brandfarliga och explosiva varor. En annan del är länken mellan kommunens sotningsentreprenör, där räddningstjänsten ger medgivande till egen sotning samt övrig samverkan med andra kommunala förvaltningar och myndigheter, främst i brandskyddsrelaterade frågor. En del i det förebyggande arbetet är att stötta den enskilde i att leva upp till dennes skyldigheter enligt lag. Det sker främst genom rådgivning, riktade kampanjer och utbildning.

Upprätthållande av beredskap i kommunen. Detta görs igenom att bemanna två brandstationer, en i Herrljunga och en i Ljung/Annelund.

Räddningstjänsten ska följa upp de insatser som man genomfört och i skälig omfattning ta reda på orsakerna till olyckan, olycksförloppet samt hur insatsen har genomförts skall dokumenteras.

Räddningstjänsten ansvarar för prov av brandlarmanläggningar utifrån avtal med fastighetsenheten. Räddningstjänsten tillhandahåller brandskyddsutbildning för kommunanställda och lokala företag i kommunen.

Servicenämnd IT/Växel/Telefoni

Servicenämnden IT/Växel/Telefoni inrättades den 1 januari 2015 och är en gemensam funktion för både Herrljunga och Vårgårda kommun. Nämndens arbetsuppgifter finns reglerat i reglementet som antogs av kommunfullmäktige den 17 juni 2014. Nämnden ska skapa förutsättningar för en fördjupad demokrati och förbättrad medborgarservice genom att öka användarvänligheten för kommunala IT/Växel- och telefonitjänster. Nämnden ska vara en gemensam resurs för att stödja verksamhetsutveckling med hjälp av IT i samtliga verksamhetsområden i de båda kommunerna. Nämnden ska svara för IT-säkerheten i de kommunala verksamheterna. Nämnden ska verka för en rationell, ekonomisk och säker hantering av IT/Växel/Telefoni i kommunerna genom att ansvara för infrastruktur knutna till IT-tjänster samt av verksamheterna kravställda tjänster kopplade till dessa. Herrljunga kommun är huvudman och den gemensamma nämnden ingår i dess organisation.

Service­nämnd Ekonomi/Personal

Ekonomiavdelningens uppdrag utgår från antaget dokument "Gemensam överenskommelse om gemensam service­nämnd för verksamhetsstöd­jande funktioner inom personal och ekonomi".

Ekonomiavdelningens uppdrag är att till politiken, förvaltningsledningen och verksamheterna ge stöd och service i ekonomi- och upphandlingsfrågor samt upprätthålla en tydlig styrning i dessa frågor utifrån gällande lagstiftning och rekommendationer. Medborgare, politiker, chefer och medarbetare kan av ekonomiavdelningen förvänta sig en hög tillgänglighet, ett professionellt bemötande samt hög kvalitet i framtagna redovisningar, upphandlingar, rapporter och dokument.

Personalavdelningen har tre huvuduppdrag - styra, stödja och serva - verksamhetens chefer i alla förekommande HR-frågor och lönefrågor. Personalavdelningen har två huvudområden – en HR-avdelning som ansvarar för personalstrategiska frågor och ger stöd i personaloperativa frågor och en löneavdelning som administrerar löner och arvoden till anställda och förtroendevalda med flera samt ansvar för systemförvaltning och pensionsförvaltning. HR-avdelningen ansvarar för att driva en enhetlig personalpolitik för hela kommunen samt att arbeta med arbetsmiljöfrågornas utveckling. HR-avdelningen ger stöd vid rekrytering, rehabilitering, förhandlingar, arbetsrättsliga frågor och samordnar bland annat samverkansprocesserna och pensionsfrågor.

Vad händer i verksamheten under 2024?

Kommunledning

Under oktober månad 2023 har kommunen fått en ny kommundirektör, under 2024 kommer hon att arbeta för att lära känna sin nya kommun och de utmaningar som kommunen står inför.

Den offentliga sektorn står inför stora utmaningar, ett faktum som har varit känt under många år. Ökad efterfrågan och krav på välfärdstjänster som en naturlig konsekvens av demografiförändringar i kombination med en ökad försörjningskvot, tillsammans med räntehöjningar, inflation och allmän kostnadsutveckling och råvarubrist. Utmaningarna påverkar hela den offentliga sektorn men arbetet måste utgå från Herrljungas förutsättningar och möjligheter när vi identifierar strategier och handlingsplaner.

För Herrljungas del innebär detta prioriterat att fortsätta utveckla och effektivisera verksamheterna med hjälp av digitalisering, arbete med att klara framtidens behov av kompetensförsörjning samt vidareutveckla infrastruktur. Kommunens strategiska läge inom regionen både vad det gäller väg- och spårbunden trafik gör Herrljunga till en självklar del av Västsveriges arbetsmarknad. Detta tillsammans med ökade möjligheter till bostadsbyggande gör att kommunen gynnas och skapar möjligheter till både tillväxt och arbetskraft.

Infrastrukturen till och från, men också inom kommunen är en viktig fråga för alla som bor och verkar i Herrljungabygden. Våra huvudtrafikleder är prioriterade områden och framför allt utvecklingen av Västra Stambanan och är av nationellt intresse, vilket också kräver resurser och engagemang från kommunerna längs stambanan. Under 2024 fortsätter arbetet med att identifiera behov av, och existerande kapacitet inom kommunen kraftnätsförsörjning för att förbereda inför framtida näringslivetableringar och kunna hantera detta behov preventivt.

Det säkerhetspolitiska läget i vår omvärld är fortsatt försämrat vilket gör att kommunens ansvar att bidra till uppbyggnaden av totalförsvaret fortsatt är i fokus. Även den förhöjda hotbilden mot Sverige bidrar till att det ställs högre krav på kommunens arbete med den civila beredskapsplaneringen. Samtliga verksamheter i kommunen berörs och måste medverka för att skapa trygghet för medborgare, företagare, förtroendevalda och medarbetare.

Kommunen har ansökt om medlemskap i räddningstjänsten Stor Göteborg (RSG) och arbete inför ett medlemskap kommer att pågå under 2024 med förväntad anslutning årsskiftet 2024/25.

Folkhälsa

Fokus framåt ligger på att leva upp till den nya brottsförebyggande lagen, som berör flera delar av folkhälsoarbete, bland annat det våldspreventiva arbetet. Med lagen som grund kommer det trygghetsfrämjande arbetet att bli mer organiserat och sammanhållet, genom en styrgrupp som kommer ge uppdrag till samtliga samverkansgrupper som arbetar för trygghet/våldsprevention. Satsningen *En kommun fri från våld* kommer fortsätta bygga ett systematiskt arbete för våldsprevention. De redan påbörjade processerna, som Utmärkt förening, utbildningsinsatser och implementering av metoder, fortsätter. Satsningen kommer samtidigt ha ett större fokus på näringsliv och allmänheten för att sprida informationen om det våldspreventiva budskapet *Trygga Herrljunga*. I februari-mars kommer kampanjen *Svartsjuka är inte romantiskt* genomföras och i november genomförs *En vecka fri från våld*.

Folkhälsan fortsätter jobba aktivt med mänskliga rättigheter genom Rättighetsnätverket. HBTQI-diplomerings genomförs under hösten 2023, och en utbildningsdag i mänskliga rättigheter planeras i slutet av året 2023, riktat till förtroendevalda, chefer, medarbetare. Under 2024 kommer arbetet med mänskliga rättigheter förstärkas och synliggöras genom styrdokument. Att arbeta med mänskliga rättigheter ingår i kommunens ordinarie uppdrag, men styrdokument för arbetet saknas. Framtagandet av styrdokument organiserar under nya styrgruppen kopplat till brottsförebyggande lagen som trädde i kraft 2023, samt genom kommunens Rättighetsnätverk.

Genom samverkan med bildningsförvaltningen och socialförvaltningen kommer folkhälsan ingå i projektet Skola-hem. Projektet pågår ett år, med start hösten 2023. Syftet med projektet är att främja medskapande insatser för att höja elevernas närvaro i grundskolan, och på sikt gå ut grundskolan med fullständiga betyg.

I kartläggning av folkhälsan i Herrljunga kommun syns ett negativt mönster i statistiken gällande fysisk hälsa och levnadsvanor. Att främja goda levnadsvanor och fysisk aktivitet kommer därför prioriteras under 2024.

Strategisk planering

Under andra delen av 2023 och inledningen av 2024 ligger fokus i verksamheten på att ta fram en Planeringsstrategi och att färdigställa Riktlinjer för bostadsförsörjning. Ambitionen är att de bägge ska kunna antas våren 2024. Planeringsstrategin prioriteras högst om tidsbrist uppstår, eftersom den måste antas innan 11 september 2024 för att inte Översiktsplanen ska bli inaktuell.

Enheten bevakar kommunens roll i andra aktörers processer som berör kommunen, med fokus på de processer som medför ett långsiktigt fysiskt anspråk över en större yta. Den statliga transportinfrastrukturen är ett sådant exempel. Arbetet med att revidera nästa regionala och nationella transportinfrastrukturplan inleds under andra halvan av 2023, och intensifieras under 2024, då kommunens medverkan kommer efterfrågas tydligare. Redan i övergången mellan 2023/2024 pågår arbete med att hantera kommande ökning i trafikbelastningen på väg 181, en följd av förändringar i näringslivet i andra kommuner. En annan särskilt aktuell fråga är Försvarsmaktens intressen i och runt Remmene skjutfält, där Försvarsmakten arbetar med en utredning om en eventuell utökning av påverkansområdet för buller eller annan risk. September 2023 pågår två vindkraftsprojekt som berör kommunen, där enhet strategisk planering samordnar kommunens medverkan i processen. Enheten

är också en del av arbetet med att, i enlighet med nya lagkrav, revidera kommunens VA-plan och ta fram en vattenförsörjningsplan tillsammans med miljöenheten och Herrljunga Vatten AB.

Tidigare prioriterade frågor kring energiförsörjning och klimatanpassning kommer under året att få stå tillbaka på grund av resursbrist. Det arbete som sker är beroende av gemensamma processer i Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund, där fokus just nu ligger på energiförsörjningsfrågan.

Säkerhet och beredskap

Under mandatperioden 2023 - 2026 prioriteras följande arbetsområden för att minska kommunens sårbarhet och stärka den civila beredskapen:

- Fortsatt arbete med att stärka IT-systemens robusthet.
- Utveckla informationssäkerhetsarbetet.
- Säkerställa fungerande nödvattenplan.
- Fortsatt arbete med reservkraftlösningar.
- Verksamhetens kontinuitetsplanering.
- Planering för storskalig utrymning.
- Utveckling av kommunens trygghetspunkter.
- Utveckling av rutiner vid upphandling.
- Fysisk säkerhet i byggnader.
- Alternativa kommunikationslösningar vid IT-/telefoniavbrott.
- Analys av hur kommunen påverkas av pågående klimatförändringar.

Under 2024 kommer det ske arbete inom alla områden ovan men extra fokus kommer att läggas på informationssäkerhet, reservkraft och nödvattenplan.

Miljöstrategiskt arbete

Förvaltningen fortsätter leda arbetet med Klimat 2030 och de åtaganden som kommunen antar för att uppfylla sin del av kommunernas klimatlöften 2024 - 2026, vilket ingår i regionens arbete med att minska klimatförändringarna och deras effekt. Som en del i detta ingår implementering och uppföljning av koldioxidbudget.

En sammanställning för vilka åtaganden kommunen bör anta för *Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland - Åtgärdsprogrammet för Miljömålen* planeras. Programmet har tagits fram av Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen, är gemensamt för hela region och pågår 2021–2025.

Fortsatt samarbete med Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund fortgår med kunskapsutbyte och omvärldsbevakning i frågor som *Hållbar framtid* och *Fossilfri Boråsregion*. Som en del av detta görs en gemensam kartläggning av förnybara energikällor i delregionen. Medlemskommunerna gör även satsningar för att förändra konsumtionsmönstren hos invånarna genom olika kampanjer med utgångspunkt i avfallsplanen.

Arbetet med frågan om bildande av Naturreservat vid Orraholmens friluftsområde förväntas fortgå. Dokument så som kommunens *energiplan* samt *strategi för laddinfrastruktur* förväntas uppdateras. Dialog förs med upphandlingsenheten för att driva på klimat-, miljö- och hållbarhetskrav vid upphandling och inköp.

Administration och kommunikation

Ett av enhetens fokusområden för 2024 är effektivisering och digitalisering av ärendehanteringsprocessen inklusive nämndprocessen. Enligt tidsplanen kommer det nya dokument- och ärendehanteringssystemet, Ciceron, att driftsättas i början av 2024. Systembytet kommer förutom effektivare system för nämndsamordnare även medföra ny plattform för distribution av handlingar för förtroendevalda och en ny arbetsyta övriga tjänstepersoner. Resurser kommer fortsatt behöva avsättas för implementering av nya systemet men även översyn av arbetsrutiner utifrån nya systemet samt genomförande av utbildningar för handläggare och förtroendevalda.

Enheten är kommunens valkansli och planerar för genomförande av EU-valet i maj 2024. Detta kommer kräva en omstrukturering av arbetsuppgifter för befintlig personal på avdelningen.

Arbetet med implementering av varumärkesplattformen fortsätter under 2024. Syftet med den nya plattformen är att göra det enklare för vår organisation, liksom för externa aktörer, att hitta relevant information och material som är kopplat till vår visuella identitet

Kommunens intranät, Komnet, är en viktig kommunikationskanal som når många anställda. Den används dagligen för informationssökningar. Däremot är nuvarande intranät gammal och behöver bytas. Kommunikationsavdelningen planerar för genomförande av en förstudie för att undersöka alternativ samt kostnader.

Inom arkivet fortsätter inventering av centralarkivet och föreningsarkivet. Digitalisering och uppdatering av kommunen arkivförteckningar klarställs under 2024. E-arkivprojektet tillsammans med Boråsregionen och Sjuhärads kommunerna fortsätter under 2024 med slutmålet att upphandla och implementera ett gemensamt e-arkiv. Preliminärt slutdatum för projektet är 2025.

Enheten är samordnare av kommunens GDPR-arbete och informationssäkerhet. De personella resurserna till detta arbete saknas dock i dagsläget på enheten. Behovet av arbetsinsatser inom dessa områden är större än vad enheten har kapacitet att bemanna men befintliga resurser vilket innebär att under 2024 behöver kommunstyrelseförvaltningen se över hur kommunen ska fortsätta arbeta med dessa ansvarsområden framöver.

Kultur och fritid

Under våren 2024 fortsätter Kultur- och fritidsutskottets arbete, under ledning av Kultur- och fritidschef, att ta fram en ny Kultur- och fritidsplan, som ska innefatta utskottets alla verksamheter.

Badplatsen vid norra Säm kommer att tillgänglighets anpassas, med bland annat en bad-ramp. Renovering av badanläggningen i Sportcenter planeras att komma i gång under året.

En översyn av kommunens skötselavtal planeras och ett arbete med att se över kommunens bidragsformer till föreningslivet kommer att initieras. En fortsatt kontinuerlig kontakt med föreningarna med utbildningar och föreläsningar planeras och arbetet med att hitta former för kontinuerlig dialog mellan föreningslivet och kommunen fortsätter.

Inom Besöksnäring och turism kommer arbetet att fortsätta med att stärka Herrljunga som en attraktiv destination för besökare. Detta görs i Herrljunga genom samverkan med aktörer i Herrljungabygden, samt tillsammans med Sjuhärads besöksnäringssnätverk där vi fortsatt arbetar med att informera och stärka Sjuhärad som framtidens besöksmål.

I februari 2024 införs ett nytt biblioteksdatasystemen i Herrljunga och Knallebibliotekssamverkan startar. Samverkan innebär att alla som har bibliotekskort i de här kommunerna kommer att kunna låna och lämna fritt på de olika biblioteken. Focus kommer även vara att öka och synliggöra kulturutbudet i Herrljunga kommun om resurserna tillåter detta. Planerna på en ombyggnad av Bibliotekets entré fortgår.

Räddningstjänst

Kommunfullmäktige har beslutat att påbörja en process att ansluta räddningstjänsten till räddningstjänsten i Storgöteborg (RSG). En ansökan finns inlämnad.

Under 2024 kommer verksamheten att arbeta för att en anslutning till RSG skall bli möjlig. Under 2024 kommer kommunikation att behöva ske mellan räddningschef och medarbetare för att trygga dem i övergången till ett förbund. Under 2023 har det framkommit att det finns flertalet frågor och farhågor från anställda brandmän och dessa behöver redas ut i samverkan. Rekryteringar för att skapa en robust räddningstjänst i Herrljunga är också prioriterat under 2024.

Servicenämnd IT/Växel/Telefoni

Enheten fortsätter sitt arbete med omformering av roller och tjänster för att kunna tillhandahålla moderna metoder och nya tekniska lösningar för kommunens verksamheters mål.

- Digitaliseringsgrupperingen kommer under hösten starta upp ett digitaliseringsråd som ska arbeta med de behov som kommer in från våra verksamheter, verksamheterna kommer ha representanter med i rådet. Enheten kommer i framtiden arbeta med user stories dvs titta på användarnyttan och värdet av ett behov för att arbeta smartare och effektivare med instyrning/prioritering av ärenden till enheten.
- Erbjuder tekniskt stöd i projekt
- Definiera roller och ansvar i varje del av IT
- Fungera rådgivande under idéstadiet av behov
- Under 2024 samt nästkommande år kommer vi byta stora delar av vår infrastruktur den kommer delvis vara ett molnbaserat datacenter som minskar behovet av fysiska servrar, vilket resulterar i energibesparingar och minskade koldioxidutsläpp.
- IT stödjer innovationsprocesser som syftar till att utveckla mer hållbara produkter och tjänster genom att integrera hållbarhetskriterier i design och utveckling såsom exempelvis att återanvända integrationer.

Servicenämnd Ekonomi/Personal

Ekonomi

Ekonomiavdelningen kommer under de kommande åren att fortsätta arbetet med att vara en professionell och proaktiv avdelning som ger stöd och service till medborgare, politiker, chefer och medarbetare i kommunen inom ekonomi och upphandlingsfrågor. Ekonomiavdelningen kommer också att tillse att lagar, regler, policys och andra styrdokument efterföljs inom ekonomi- och upphandlingsområdet.

Ekonomiavdelningen arbetar vidare med aktiviteter inom området personalekonomi för att öka förståelsen mellan ekonomiska medel och personalresurser. Arbetet inom internhandel fortsätter genom ändamålsenliga modeller för internhandel i syfte att skapa mervärde och minska suboptimering i kommunerna. Ekonomiavdelningen ska genom relevanta analyser och underlag bidra till att

verksamheterna på bästa sätt ska kunna bedriva kostnadseffektiv verksamhet. Avdelningen kommer också att arbeta mot effektivare processer i syfte att förenkla och förbättra, både för verksamheterna och för ekonomiavdelningen.

Kommunernas avtal kring ekonomisystemet Raindance går ut i slutet av 2026. Ekonomiavdelningen har beviljats investeringsmedel för upphandling och införande av nytt ekonomisystem. Projektplanering pågår och upphandling beräknas genomföras under 2024.

Personal

Personalavdelningen kommer under 2024 fokusera på att skapa förutsättningar för förenklade processer för förvaltningarna i fråga om systemstöd. En automatiserad process gällande behörigheter till alla system som en nyanställd behöver tillgång till. En rad förberedelser till upphandlingar av system kommer också att påbörjas, så som Lönesystem och pensionsadministratör.

Löneenhetens fokus har varit att fortsätta på den inslagna linjen med att kunskapsöverföra mellan löneadministratörerna för att göra arbetat mindre sårbart. Under 2024 fortsätter digitaliseringen med anställningsavtalet där en klientlösning ersätts med en webbaserad lösning. Fördelarna är många, bl.a. att vi framgent kan anmäla och hantera bisyssla helt digitalt samt att det blir enklare och mer överskådligt med företrädesrätter mm.

Ledarutvecklingsprogrammet som startades under våren 2022 med 15 deltagare från båda Kommunerna fick sitt utbildningsbevis i mitten av juni 2023. En ny omgång kommer att startas under 2024, där vi skruvar om i utbildningspaketet utifrån de önskemål som framkommit i utvärderingarna. I övrigt fortsätter utbildningarna i Arbetsmiljö, samverkan där Kommunen gjorde en extra insats under 2023.

Mål

Fokusområde 1: En hållbar och inkluderande kommun

Vi ska ta miljöansvar och effektivt hushålla med naturens resurser, nu och i framtiden.

Vi uppnår detta genom nämndmål:

1. Upprätta ett kommunövergripande klimat och miljöprogram

Herrljunga arbetar för en hållbar framtid genom samordnat miljöarbete. Genom ett kommunövergripande klimat och miljöprogram utvecklas Herrljunga kommun till en hållbar kommun genom gemensamma mål, arbetssätt och strategier för att planera, genomföra, följa upp och prioritera miljöarbetet. Miljö- och klimatprogrammet ska innehålla strategier som ska koordinera arbetet med miljömål och driva på omställningen samt underlätta samverkan med andra aktörer på olika nivåer. En stor del av de åtgärder som ska komma att ingå i kommunens miljöstrategiska program hanteras just nu genom olika insatser. Framför allt görs detta i och med kraftsamlingen Kommunernas Klimatlöften inom ramen för Klimat 2030, Åtgärdsprogrammet för Miljömålen, samarbeten delregionalt och inom kommunalförbundet samt genom händelsestyrda ärenden.

	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Mål 2024
Framtagande av miljöstrategiskt program			Påbörjas	Färdig och antas
Antagande av Koldioxidbudgeten och implementering i ärendeberedningen	Arbetas med	Arbetas med	Antagen	Implementering i ärendeberedningen
Genomförande av 2024 - 2026 års klimatlöften inom ramen för Klimat 2030	7/10	Arbete genomfört inom samtliga, hälften av löftena färdigställda	Färdig. Nya löften för 2024 - 2026 antas.	Fortsättning och uppstart av nya klimatlöften.

Herrljunga kommun ska ha en god ekonomisk hushållning.

Vi uppnår detta genom nämndmål:

1. God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning är grunden för den kommunala verksamheten. Att hushålla med våra resurser på ett klokt sätt är grunden för att skapa hållbar och långsiktig välfärd, och skapa utrymme för investeringar i våra verksamheter.

Ekonomiavdelningen arbetar strategiskt med att utveckla den ekonomiska kompetensen och analytiska förmågan hos kommunens chefer, samt genom stöd och stöttning i uppföljning och analys. Under året kommer fortsatt översyn och utvärdering av budgetprocessen ske.

	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Mål 2024
--	-------------	-------------	----------	----------

Soliditetskrav Herrljunga kommun	41,4%	45,4%	Min 35%	Min 35%
Resultatöverskott som motsvarar två procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning över tid	4,7%	7,4%	2% (budgeterat 1,5%)	2% (budgeterat 0,9 %)
Kommunfullmäktiges fastställda mål om självfinansiering, kommun		61,8%	70% (budgeterat 31%)	70% (budgeterat 38,9%)

Herrljunga kommun ska ha socialt hållbara verksamheter som främjar trygghet, inkludering och jämställdhet.

Vi uppnår detta genom nämndmål:

1. Stärka kommunens strategiska kompetensförsörjning med fokus på identifierade bristyrken.

Kompetensbristen ökar såväl inom den offentliga som den privata sektorn och det är av stor vikt att fortsätta utveckla kommunen som en attraktiv och hållbar arbetsgivare. Behovet av utbildade inom skola och hälso- och sjukvård är stort inom den offentliga sektorn och förväntas bli större de närmaste åren.

Arbetet pågår kontinuerligt att erbjuda heltid som norm med deltid som möjlighet, utveckla arbetsmiljö och interna karriärmöjligheter samt förbättrad introduktionsprocess.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Mål 2024
Avgångna tillsvidareanställda 1	12%	14%	<12%	<12%
Sjukfrånvaro	7,9%	8,3%	<7%	<7%
Heltidsanställda månadsavlönade/heltidsarbetande månadsavlönade i %	84/60	86/64	Öka	Öka
Arbetad tid utförd av månadanställda/ visstid/timanställda i %	82/11/7	82/11/7	Bibehålla arbetad tid av månadsanställda	Bibehålla arbetad tid av månadsanställda

2. Samverka med övriga förvaltningar för att tillsammans upprätthålla en effektiv och rättssäker förvaltningsorganisation

Administrations- och kommunikationsenheten är en liten enhet som servar både förvaltningar och nämnder och är ansvariga för ett flertal kommunövergripande processer. Ett fokusområde för enheten är att öka organisationens kunskap om bl.a. GDPR, kommunikation, offentlig förvaltning och informationssäkerhet.

¹ Alla mätetal hämtas från Kolada; Personal. Utfall 2023-06 hämtas från lönesystemet

Det är viktigt att fortsätta utveckla samverkan mellan IT/kansli och övriga organisationen för att ta för att kunna digitalisera och förbättra servicen för de medborgare och näringsidkare som har kontakt med kommunen. Det är dock viss resurs- och kapacitetsbrist utifrån både de externa och interna krav och önskemål som ställs för att tillgodose en effektiv förvaltning i alla organisationer. Verksamheten fortsätter stötta utvecklingen och implementeringen av e-tjänster, automatisering och robotisering där digitala verktyg stödjer inkludering och jämställdhet.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Mål 2024
Medborgarundersökningen - Möjlighet att påverka inom de kommunala verksamheterna fungerar bra, andel (%)	40,3% (38,6%)	48% (40,5%)	+ 2022	+ 2022
Medborgarundersökningen - Möjlighet att påverka politiska beslut i kommunen fungerar bra, andel (%)	35,1% (26,7%)	36,9% (27,6%)	+ 2022	+ 2022
Medborgarundersökningen - Möjlighet att delta aktivt i arbetet med att utveckla kommunen fungerar bra, andel (%)	35,3% (33,3%)	41,4% (35,5%)	+ 2022	+ 2022
Medborgarundersökningen - Kommunens information kring större förändringar fungerar bra, andel (%)	47,4% (50,7%)	57,3% (51,5%)	+ 2022	+ 2022

3. Utveckla kommunkoncernens förmåga att ställa sociala och miljömässiga krav vid upphandling.

Upphandling är ett viktigt styrmedel för att nå samhällspolitiska mål. Att ställa miljö- och sociala krav i upphandlingsprocesser bidrar till en hållbar utveckling och kan vara ett verktyg för att uppnå social, miljömässig och ekonomisk balans vid upphandling av varor, tjänster eller byggentreprenader. Den nya upphandlingspolicyn är antagen och kommer under planåren att följas upp och ev. behov av att ytterligare konkretisera kravnivåer identifieras och utvecklas.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Mål 2024
Andelen egna upphandlingar där ovan nämnda krav ställs ²		Nytt mål därför inget mätetal ännu	80%	80%

² Information från upphandlingsenhet/gemensam ekonominämnd

Fokusområde 2: En välkomnande och attraktiv kommun

Att aktivt marknadsföra och lyfta fram Herrljunga kommuns goda egenskaper och företagande.

Vi uppnår detta genom nämndmål:

1. Fortsätta utveckla varumärket utifrån kommunens vision.

Ett starkt varumärke är inte en slump. Det är ett resultat av ett målinriktat, metodiskt och långsiktigt arbete av politiker och tjänstemän. För att förstärka kommunens varumärke pågår arbetet med att skapa en varumärksplattform. En varumärkesplattform är ett strategiskt styrmedel och innehåller bland annat organisationens kärnvärden, varumärkesstrategi och grafiska identitet. Syfte med varumärkesplattformen är att definiera kommunens identitet, utveckla kommunen på ett planerat och strategiskt sätt samt stärka vår attraktionskraft som en plats att bo, arbeta och verka på. 2021 deltog Herrljunga kommun i SCB:s medborgarundersökning för första gången. I december 2022 publiceras resultatet av 2022 års undersökningen vilket ger underlag för fortsatta varumärkesarbete inom flera områden.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Mål 2024
Medborgarundersökningen - Kan rekommendera andra att flytta till kommunen, andel % (riket)	58,6% (60,4%)	58,2% (62,6%)	+ 2022	+ 2022
Medborgarundersökningen - Beslut som fattas i kommunen upplevs som genomtänkta och genomarbetade, andel % (riket) ³	23,3% (25,3%)	26,35 (28,2%)	+2022	+2022
Medborgarundersökningen - Beslut som fattas i kommunen upplevs vara transparenta, andel % (riket)	24,2% (24,8%)	39,8% (26,4%)	+2022	+2022

Herrljunga kommun är en trygg plats att besöka, och leva och verka i.

Vi uppnår detta genom nämndmål:

Herrljunga kommun främjar samarbete i hela kommunen.

Vi uppnår detta genom nämndmål:

1. Genom kommunövergripande samverkan och samarbete arbeta med att förebygga och förhindra social oro samt öka trygghet.

2021 påbörjades ett kommunövergripande arbete med syfte att förebygga våld och förtryck. Målet är att skapa ett "Hela Herrljunga tillsammans mot våld" där tjänstepersoner, politiken, kommunens verksamheter, näringsliv och civilsamhälle kan arbeta tillsammans för att främja känsla av trygghet i kommunen och detta arbete fortsätter under 2023/2024.

Utifrån den nya lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete har en ny struktur skapats där alla arbetsgrupper inom Herrljunga kommun som arbetar brottsförebyggande och trygghets-
skapande (tex. EST och SSPF) samlas under en och samma styrgrupp. Genom arbetsgrupperna
fortsätter det förebyggande arbetet genom samverkan med polis, näringsliv, föreningsliv och civil-
samhälle med målet att synliggöra och åtgärda otrygga platser och andra otrygghetskapande fak-
torer i kommunen.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Mål 2024
Medborgarundersökningen - Trygg utomhus i området där du bor när det är mörkt ute, andel (%) ⁴	78,9% (72,9%)	85,9% (75,1%)	Öka	Öka
Anmälda brott om skadegörelse per 1 000 inv. (riket) ⁵	9,3 20,7)	9,2 (20,8)	Minska	Minska
Anmälda våldsbrott/100 000 inv. (riket) ⁶	926 (962)	(788 (964)	Minska	Minska

2. Fortsätta utvecklingen av främjande och förbyggande folkhälsoarbete.

Arbetet med förebyggande och främjande folkhälsoarbete utgår från Folkhälsopolitiska rådets verksamhetsplan. För att främja barn och ungas delaktighet och inflytande fortsätter arbetet med utbildningar och övriga insatser tillsammans med skola, familjecentral och Närhälsan. Arbetet fortsätter att tillsammans med föreningslivet och SISU för att främja fysisk aktivitet bland barn och unga, bland annat genom den nystartade Fritidsbanken. Arbetet pågår med att förebygga ANDT (alkohol, narkotika, droger och tobak) där Herrljunga har en mer negativ utveckling än bland ungdomar i länet i övrigt. Kartläggning av aktiviteter som finns för kommunen äldre samt målgruppsbehov sker med syfte att förebygga psykiska besvär, ensamhet och isolering.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Mål 2024
Antal Kvinnor som röker eller snusar vid graviditetsvecka 8–12 ⁷	13,9% 4,6%)	Inget utfall	Max 7,5%	12 %
Deltagartillfällen i idrottsförening 13–20 år ⁸	11	Inget utfall	Min 29	13
Boende med hemtjänst – besväras ofta av ensamhet ⁹	Ingen mätning	22 %	Max 14%	20 %

4 SCB Medborgarundersökning

5 Kolada Anmälda brott om skadegörelse per 1000 inv

6 Kolada Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv

7 Kolada Kvinnor som röker eller snusar vid graviditetsvecka 8-12, andel (%)

8 Kolada Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 13-16 år

9 Kolada Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - besväras av ensamhet kommun, andel (%)

Fokusområde 3: En utvecklande kommun

Oavsett ålder ges möjlighet till livslångt lärande och god livskvalitet.

Vi uppnår detta genom nämndmål:

- 1. Utveckla digitala verktyg för att underlätta insyn och deltagande i processer som rör medborgaren.**

Digitalisering är ett verktyg för att öka både samhällsengagemang och medborgardeltagande samt underlättar kommunikation och medborgardialog. Genom införande av Kommun-Kim, en digital kundtjänstmedarbetare skapas en förbättrad och förenklad synpunktshantering som underlättar för medborgare och näringsliv att kontakta kommunen och ger data för fortsatt verksamhetsutveckling.

Fortsatt arbete pågår också tillsammans med IT för att införa automatisering och integrerade e-tjänster för att underlätta för kommunens medborgare att kontakta kommunen och utföra självservice på individens villkor.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Mål 2024
Medborgarundersökningen - Möjlighet att vara den man är och leva det liv man vill leva, andel (%)	91,0% (85,9%)	90% 86,6%)	Bibehålla	Bibehålla

Herrljunga kommun främjar ett aktivt och starkt lokalt näringsliv.

Vi uppnår detta genom nämndmål:

- 1. Förstärka näringslivsutvecklingen och arbeta för att fler kommuninvånare ska få möjlighet till egen försörjning.**

För att främja näringslivsutvecklingen samverkar kommunen med FOKUS Herrljunga AB, ett näringslivsbolag som ägs av Föreningen Företagarna Herrljunga. FOKUS Herrljunga AB arbetar efter en egen verksamhetsplan som är framtagen och godkänd av bolagets styrelse och som viss del knyter an till kommunens övergripande mål.

Den kommunala organisationen arbetar för att förbättra dialog och tjänster till kommunens företagare, strategiskt köpa mark där det är möjligt att göra så samt planlägga nya verksamhetsområden.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Mål 2024
Antalet nystartade företag/1 000 invånare ¹⁰ (riket/VGR)	13,2 (12,4/11,8)	9,2 (11,5/11,2)	Minst medel VGR	Minst medel VGR
Antalet nystartade företag ¹¹	72	68	>50	>50
Andel företagare Herrljunga. Hur stor del av befolkningen i åldern 20–64 driver eget företag ¹² . (riket)	8% (6,1%)	Ej publicerat	Öka	Öka

¹⁰ <https://www.ekonomifakta.se>

¹¹ antal nystartade företag i siffror, 2018 47, 2019 47. Kolada

¹² <https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Regional-statistik/Din-kommun-i-siffror/Herrljunga?compare=1>

Arbetslöshet i procent ¹³ (riket)	4,2% (6,7%)	3,9% (6,7%)	>1,5% lägre än riket	>1,5% lägre än riket
Branschbredd ¹⁴	26,6	Ej publicerat	Öka	
Ranking näringsliv (Svenskt näringsliv) 1. Totalranking 2. Kommunpolitikernas attityder till företagande. Tjänstemännens syn på och samarbete med näringslivet.	11/22/22	7/21/19	8/25/16	+ 10 plats

2. Genom strategisk planering och inköp av industrimark skapa goda förutsättningar för nyetablering av företag.

Tillgång till verksamhetsmark är mycket viktig för att möjliggöra nyetablering samt expansion bland Herrljungas redan etablerade företagare. I Plankommittén diskuteras strategiska markförvärv, men resurser saknas för ett mer proaktivt arbete. Arbetet bör fortsätta utvecklas med kommunens näringslivschef för att bättre kunna identifiera marknadssegment och geografiska områden i kommunen som är potentiellt aktuella för etablering så att detta kan tas om hand i översiktsplanen samt i det fortsatta utvecklandet av kommunens varumärkesplattform. Marknadsföring med inriktning mot företagare och framtida etablerare sker bland annat på Business Region Borås hemsida.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Mål 2024
Inget måltal identifierat i budget 2024				

Herrljunga kommun ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande.

Vi uppnår detta genom nämndmål:

1. Aktivt och strategiskt arbeta med digital utveckling internt och externt.

För att den offentliga sektorn ska klara att leverera förväntad samhällsservice och göra våra tjänster mer effektiva, mer tillgängliga och enklare för medborgare, näringsliv och medarbetare krävs en utveckling mot ökad digitalisering. Herrljunga kommun fokuserar på regeringens fem delmål för ett hållbart digitaliserat Sverige; digital kompetens, digital trygghet, digital innovation, digital ledning och digital infrastruktur. Vår målsättning är att utveckla digitala arbetssätt och metoder för att öka transparens, tillgänglighet och effektivitet.

För att genomföra detta behövs det en robust och väl förankrad digitalstrategi med fokus på digitalt först tillsammans med nyttokalkylering som underlag för prioritering av initiativ och uppföljning.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Mål 2024
Framtagande av en kommunövergripande digitaliseringsstrategi		Ej klar	Klar, men ej antagen	Verksamheternas digitaliseringsstrategi påbörjas

¹³ <https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Regional-statistik/Din-kommun-i-siffror/Herrljunga?compare=1>

¹⁴ Kolada

Utveckling av nyttokalkyl och för välfärdsteknik och digitalisering	Arbetet påbörjades	Ej klar	80% Klar, metodstöd saknas	Verksamheterna använder nyttokalkylering för att värdera värdet av behov
---	--------------------	---------	----------------------------	--

2. Utveckla en levande och relevant översiktsplan med fokus på hållbar samhällsbyggnad.

Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan som beskriver kommunens syn på hur den fysiska miljön ska utvecklas över tid. Översiktsplanen är vägledande för hur mark- och vattenområden ska utvecklas och ange grunddragen för användning av mark och bebyggelse i hela kommunen samt ge vägledning för hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Från och med valet år 2022 ersätts aktualitetsprövningen med krav på kommunfullmäktige att ta fram en planeringsstrategi varje mandatperiod. Syftet är att detta ska vara mer framåtsyftande och bidra till en aktiv och kontinuerlig översiktsplanering. Det ger också ökade möjlighet att fånga in eventuella förändrade förutsättningar och ändra strategin från det att den antagits och fram till nästa ordinarie val. Senast 11 september 2024 måste en planeringsstrategi vara antagen av Kommunfullmäktige, annars förklaras Översiktsplanen inaktuell och kommunen behöver i så fall ta fram en ny Översiktsplan. Under 2023 pågår arbetet med att hålla översiktsplanen aktuell: dels har arbetet med kommunens planeringsstrategi inletts, dels pågår arbetet med att ta fram nya riktlinjer för bostadsförsörjning. Riktlinjerna utgör ett viktigt underlag i översiktsplanen och visar bland annat på behov och förutsättningar för framtida bostadsbyggnation samt förväntad utveckling i kommunen. Att ta fram planeringsstrategin parallellt med riktlinjer för bostadsförsörjning ger en god överblick över förutsättningarna för den fysiska planeringen i kommunen framöver.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Mål 2024
Vad tycker du om din kommun som en plats att bo och leva på?	93% (92%)	92,2% (92,4%)	Öka 2022	+ 2022
Hur tycker du att din kommun sköter sina olika verksamheter?	79% (81%)	84,6% (80,7%)	Öka 2022	+ 2022
Förändring i antal invånare över senaste femårsperioden ¹⁵	+0,2%	+0,3%	1,2%	1,2%
Nya bostäder som kan byggas med stöd av gällande detaljplan antal/1000 inv. ¹⁶ mäts vartannat år	26,3	Mäts 2023	+25	+25

¹⁵ Kolada, samhällsbyggnad

¹⁶ Kolada, samhällsbyggnad

Ekonomi

Budgetförutsättningar

Utgångspunkt för budgetramen är Kommunfullmäktiges beslut i per november 2023. Ramförändringen som visas i tabellen nedan utgår från ursprungsbudget 2023. Under innevarande år fördelas sedan ytterligare ramar för tillkommande kapitalkostnader samt lönerrevision.

Område	Summa	Ev förtydligande
Lönerevidering 2023	980	
Prisökning externt	448	PKV 3,40%
Prisökning internt	675	
Kapitalkostnadsförändring	555	
Förändring driftskostnader pga. inv.	2 430	Tillförs kommunstyrelsen
Nationella beslut	99	Kommuner mot brott
Politisk prioritering tillfällig 2023	-516	Främst idrottsbibliotek
Politisk prioritering tillfällig 2024	367	Idrottsbibliotek
Politisk prioritering ramförändringar	-357	Förändrad befolkningsandel Servicenämnd IT
Politisk prioritering ramförändringar	-91	Förändrad befolkningsandel Servicenämnd Ekonomi/personal
Politisk prioritering ramförändringar	800	Folkbildning, seniorkort, feriearbete, samhällsplanering
Ökat PO	710	Från 42,75% till 45,75%
Ramväxling	-100	Förändrat utbud bibliotek
Ramväxling	-2 612	Ramväxling datorkostnad från IT till verksamheterna
Ramväxling	-160	Minskad hyreskostnad
Ramväxling	13 476	Räddningstjänsten
Totalt	16 704	

Driftbudget

I budgetförslaget från KS/KF finns ingen ramtilldelning gällande åren 2025–2026. Dessa finns därför inte med här.

Fördelning per ansvarsområde

DRIFT (tkr)	Bokslut 2022	Ursprungsbudget 2023	Budget 2024
Kommunstyrelsen	4 945	3 144	5 635
Kommunledning	10 580	10 898	12 383
Adm.- och kommunikationsenhet	5 935	4 901	5 155
IT/Växel/Telefoni	10 228	11 628	9 179
Reception	438	504	530
Ekonomi/Personal	11 342	11 852	12 185
Kultur och fritidsenhet	-	15 628	16 691
Räddningstjänst*	-	0	13 500
Summa	43 468	58 555	75 259
Kommunbidrag	42 565	58 555	75 259
Resultat	-903	0	0

1 * Räddningstjänsten redovisas under Samhällsbyggnadsnämnden t o m 30/6 2023

2 ** Kultur- och fritidsverksamheter redovisas uppdelat under Bildningsnämnden och Tekniska nämnden t o m bokslut 2022

Kommentarer till fördelning av kommunbidrag

Kommunstyrelsens budgetram för 2024 är 75 259 tkr vilket är en ökad budgetram med 16 704 tkr jämfört med föregående år. Budgetens förändring mot föregående år kan härledas till följande områden:

- Indexuppräknig enligt tidigare fastställda beslut om 3,4 % på externa kostnadsökningar och 8,8 % på interna kostnadsökningar om totalt 1 123 tkr.
- Justering kapitalkostnader om 555 tkr.
- Politiska prioriteringar innebär en ramökning på totalt 203 tkr, som främst beror på justering av befolkningsandelar mellan Vårgårda och Herrljunga för gemensamma verksamheter samt en minskning av anslag till idrottsbiblioteket. Inkluderat finns ökat anslag om 800 tkr som avser medel till folkbildning, seniorkort, feriearbete samt samhällsplanering.
- Uppräkning av kommunstyrelsens budgetram innehåller ökade kostnader på 2 350 tkr för planavgifter på grund av kommande års exploateringsutgifter.
- Löneökning enligt 2023 års lönervidering har tillförts om totalt 980 tkr.
- Ökad ram om totalt 710 tkr för förändring av PO från 42,75% till 45,75%.
- Övriga ramväxlingar om totalt 10 604 tkr har gjorts där budgetram för Räddningstjänsten har ramväxlats från samhällsbyggnadsnämnden till kommunstyrelsen om 13 476 tkr. Minskad ram för IT om 2 612 tkr avser datorkostnader som verksamheterna ska bära själva.

KS utvecklingsmedel ligger under kommunens gemensamma kostnader/intäkter och förs över till KS efter fattade beslut. I 2023 års budget ligger överförda medel med. KS utvecklingsmedel för budgetår 2024 uppgår till 2 000 tkr, vilket innebär en oförändrad nivå jämfört med 2023.

Löneökning för 2024 läggs i en lönepott och fördelas ut efter lönervideringen i april och ligger inte med i kommunbidraget. Kapitalkostnadsförändringar för 2024 hanteras på liknande sätt som lönepotten och fördelas ut under budgetåret.

Investeringar

INVESTERING (tkr)	Bokslut 2022	Budget 2023 inkl ombudget	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
<u>Kommunledning/adm- och komm</u>					
Markköp	9 404	1 500	2 000	2 000	2 000
Reservkraft		3 800			
Kommunöverg förstudiemedel		500	500	500	1 000
Förstudie kommunhuset		129			
Förstudie Gäsenegården		350			
Civil beredskap					1 500
Inventarier kommunhus		150	150	200	200
Ombyggnad Kommunhus					15 000
Nytt ärendesystem och e-arkiv		600			
<u>Kultur och Fritidsenhet</u>					
Inventarier Kulturverksamhet		200	100	100	100
Tillbyggnad Bibliotekets entré		1 000		2 000	
Ombyggnad bibliotekets kontor					1 000
Idrottsmaterial/redskap		125	225	250	325
Översyn komplettering av utegym Herrljunga och Annelund				350	
Utveckling/Kvalitetsäkring av Vandringsleder				300	350
Reinvestering löparspår tätort		300	300	300	
Renovering belysning elljusspår		400	400	400	
Utbyte bryggor badplats		400		100	
Byggnation multisporhall					500
Upprustning utemiljöer				200	300
<u>IT</u>					
Nätverk	1 553				
Digitalisering					
Reinvestering IT	980	2 350	2 500	2 500	2 500
Reinv trådlöst nätverk Hlj		500			
Ombyggnation Wifi Bildning		400			
Genomf IT-stategi		0			
<u>Räddningstjänst</u>					
Räddningsmateriel		250			
Insatsledarbil Räddning		800			
TOTALA INVESTERINGAR	11 937	13 754	6 175	9 200	24 775

Markköp

Medel för att möjliggöra köp av strategisk mark.

Kommunövergripande förstudiemedel

En investeringspott där det är möjligt för nämnderna att äska medel för förstudier kopplade till framtida investeringar för att säkerställa förbättrade beslutsunderlag och prognoser.

Inventarier kommunhus

Medel för att täcka framtida behov av inköp av kontorsinventarier/utrustning. Upprustning kommunhus.

Inventarier Kulturverksamhet

Medel för att täcka framtida behov av inköp av inventarier/utrustning.

Tillbyggnad Bibliotekets entré

Om- och nybyggnation av entré till bibliotek/kulturhuset för att öka tillgänglighet, attraktionskraft och synlighet för bibliotek och kulturhus.

Idrottsmaterial/redskap

Underhåll och inköp av materiel i Idrottshallar och simhall.

Reinvestering löparspår tätort

Upprustning av löparspår

Renovering belysning elljusspår

Byte av belysning Elljusspår är akut. Delar av nuvarande belysning är trasig och föråldrad, byts ut

Bryggor badplats

Bryggor byts ut vid Säms badplats

Reinvestering IT

Ersätta uttjänta servers och lagringenheter i vår driftsmiljö samt mindre utökning av utrustning

KF § 183
KS § 186

DNR KS 2023/32

Budget och verksamhetsplan 2024 för Herrljunga kommun

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade den 20 juni 2023 om rambudget för 2024–2026 omfattande ekonomisk budget (resultaträkning, balansräkning, investeringsbudget och kommunbidrag) samt skattesats.

Det förslag som nu presenteras innehåller förändringar jämfört med junibeslutet. Följande förändringar finns i budgetförslaget:

- Skatteintäkter baseras på Sveriges kommuner och regioners (SKR) skatteprognos publicerad i oktober 2023, där högre generella statsbidrag ger 9,1 miljoner kronor mer i intäkter under 2024.
- Kommunbidragsramen ökar med 2,9 miljoner kronor. Ökat anslag delas till socialförvaltningen om 2,1 miljoner kronor och till kommunstyrelsens verksamheter om 0,8 miljoner kronor.
- Kommunens resultatnivå beräknas uppgå till 10,4 miljoner kronor motsvarande 1,5 procent under 2024.
- Finansiell reserv införs om 0,5 miljoner kronor.
- Pensionskostnader revideras med 1,6 miljoner kronor i ökade kostnader.

Övriga förändringar som föreslås i kommunbidraget består av ramväxlingar inom kommunbidragets uppdelningar. Skattesats föreslås vara oförändrad på 21,94 procent. Nämnderna har tagit fram en verksamhetsplan och strategi för målen utifrån kommunfullmäktiges junibeslut. Dessa redovisas i respektive nämnds budget och verksamhetsplan.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-11-06

Budget och verksamhetsplan 2024–2026 för Herrljunga kommun

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna upprättad budget och verksamhetsplan för perioden 2024–2026 samt att fastställa ram för nyupplåning till 64 000 000 kr.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

M, KD och SD avstår från att delta i beslutet i detta ärende.

Fortsättning KS § 186

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Budget och verksamhetsplan 2024 för perioden 2024-2026 godkänns.
2. Ram för nyupplåning fastställs till 64 000 000 kr.

I kommunfullmäktige yrkar Mats Palm (S) bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Magnus Jonsson (V) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Gunnar Andersson (M) yrkar på följande ändringar till budget och verksamhetsplan 2024 som finansieras genom ökning av statliga tillskott på 3,4 miljoner kronor:

- 1 miljon kronor till socialnämnden
- 1 miljon kronor till bildningsnämnden
- 850 000 kronor till kommunstyrelsen för säkerhetsutvecklande arbete i kommunen
- 550 000 kronor till kommunstyrelsen som någon form av reserv

Jacob Brendelius (SD) yrkar på följande ändringar till budget och verksamhetsplan 2024 som finansieras genom frysta interndebiteringar på 2023 års nivå = 7,4 miljoner kronor och 4,5 miljoner kronor från resultatet:

- 0,4 miljoner kronor till seniorekort för pensionärer 65 år och uppåt
- 3,4 miljoner kronor till finansiering av att öppna Hagens äldreboende fullt ut
- 4 miljoner kronor i ökat anslag till hemtjänsten
- 3 miljoner kronor till fältarbete/fritidsledare
- 0,4 miljoner kronor till feriearbete för ungdomar
- 0,7 miljoner kronor till finansiell reserv

Totalt 11,9 miljoner kronor i satsningar

Ove Severin (KD), Annika Löfgren Lundkvist (M) och Carin Martinsson (M) bifaller Gunnar Anderssons (M) ändringsförslag.

Magnus Lennartsson (SD) bifaller till Jacob Brendelius (SD) förslag och yrkar på följande ändringar:

- att 1,5 miljoner kronor tillförs bildningsnämnden för förskola och att finansiering sker från resultatet.
- att bildningsnämnden tillförs 3,63 miljoner kronor för särskilt stöd och att finansiering sker från resultatet.
- att 100 000 kronor tillförs Freetime vilket finansieras av det som är borttaget i fliken permanenta ramförändringar.

Emma Blomdahl Wahlberg (C), Charlotta Norén (L), Jessica Pehrson (C), Eva Larsson (C), Carina Fredriksen (S) och Anette Rundström (S) bifaller kommunstyrelsens förslag.

Ajournering!



Fortsättning KF § 183

Jacob Brendelius (SD) yrkar på att ordföranden ställer proposition på varje enskilt ändringsförslag.

Ordföranden frågar om proposition ska ställas på enskilda ändringsförslag som är inkomna på samma papperslapp eller om Jacob Brendelius (SD) och Gunnar Anderssons (M) ändringsförslag ska beslutas i grupp och finner att ändringsförslagen ska beslutas i grupp.

Ordföranden ställer Gunnar Anderssons (M) ändringsförslag mot Jacob Brendelius (SD) ändringsförslag och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med Gunnar Anderssons (M) ändringsförslag.

Votering begärs!

Ordföranden ställer följande propositionsordning:

Ja = Gunnar Anderssons (M) ändringsförslag.

Nej = Jacob Brendelius (SD) ändringsförslag.

Med 9 ja-röster, 5 nej-röster och 16 personer som avstår finner ordförande att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med Gunnar Anderssons (M) ändringsförslag.

(Omröstningsbilaga 1, KF § 183/2023-11-27)

Ordföranden frågar om kommunstyrelsens förslag till beslut kan godkännas i de delar där det inte finns några förslag på ändringar och finner att så sker.

Ordföranden ställer kommunstyrelsens förslag mot Gunnar Anderssons (M) ändringsförslag och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag till beslut.

Ordföranden ställer kommunstyrelsens förslag mot Magnus Lennartssons (SD) första ändringsförslag och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Votering begärs!

Ordföranden ställer följande propositionsordning:

Ja = kommunstyrelsens förslag.

Nej = Magnus Lennartssons (SD) första ändringsförslag.

Med 16 ja-röster, 5 nej-röster och 9 personer som avstår finner ordförande att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Fortsättning KF § 183

(Omröstningsbilaga 2, KF § 183/2023-11-27)

Ordföranden ställer kommunstyrelsens förslag mot Magnus Lennartssons (SD) andra ändringsförslag och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Votering begärs!

Ordföranden ställer följande propositionsordning:

Ja = kommunstyrelsens förslag.

Nej = Magnus Lennartsson (SD) andra ändringsförslag.

Med 16 ja-röster, 5 nej-röster och 9 personer som avstår finner ordförande att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

(Omröstningsbilaga 3, KF § 183/2023-11-27)

Ordföranden ställer kommunstyrelsens förslag till beslut mot Magnus Lennartssons (SD) tredje ändringsförslag och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Votering begärs!

Ordföranden ställer följande propositionsordning:

Ja = kommunstyrelsens förslag.

Nej = Magnus Lennartsson (SD) tredje ändringsförslag.

Med 16 ja-röster, 5 nej-röster och 9 personer som avstår finner ordförande att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

(Omröstningsbilaga 4, KF § 183/2023-11-27)

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Budget och verksamhetsplan 2024 för perioden 2024-2026 godkänns.
2. Ram för nyupplåning fastställs till 64 000 000 kr.

Reservation

Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna reserverar sig till förmån för egna förslag.

Moderaterna och Kristdemokraterna inkommer med skriftlig reservation innan tid för justering:

Fortsättning KF § 183

Reservation.

Reservation angående beslut om tilläggsbudget i ärendet, §3 "Budget och verksamhetsplan 2024 för Herrljunga kommun" Kristdemokratiska fullmäktigegruppen reserverar sig mot beslutet i ärendet till förmån för eget förslag tillsammans med Moderaterna.

Kristdemokraterna i Herrljunga

Genom gruppledare.

Ove Severin

Moderaterna och Kristdemokraternas förslag till ändring av den tidigare beslutade budgeten.

Så som de styrande i Herrljunga redan konstaterat har även vi observerat att en del förändringar och pengar har tillkommit som påverkar förutsättningarna något för kommunens budgetarbete.

Vi ser oss ha små möjligheter att förändra den redan beslutade budgeten till förmån för den vi presenterade tidigare vid junifullmäktige. Vi har dock förslag på fördelningen av det tillskott vi fått från staten.

Den befolkningsökning som vi hoppats på kan vi inte se ännu, så vi tvingas korrigera den något från vår tidigare bedömning inför 2024. Vi tror att kommunen snart kommer att se den ökning av innevånare som vi förväntar oss.

Den osäkerhet som råder i vår omvärld och som påverkar oss borde vår kommun beakta i sin budget. Med vetskap om att resurserna är begränsade vill vi ändå avsätta en mindre summa till detta arbete fördelat på följande sätt:

- *1 miljon till Bildningsnämnden.*
- *1 miljon till Socialnämnden.*
- *850 000 till Kommunstyrelsen för säkerhetsutvecklande arbete i kommunen.*
- *550 000 till Kommunstyrelsen som någon form av reserv.*

Gunnar Andersson (M) Ove Severin (KD)

Expedieras till:
För kännedom till:

Revisionen
Samtliga nämnder



KFU § 37

KS 2023/291

Äskande om projektmedel för att utveckla och samordna lovaktiviteter 2024

Sammanfattning

Forskningen visar att strukturerad fritid har positiva effekter på barns och ungas fysiska och psykiska hälsa. Det gör den öppna fritidsverksamheten till en särskilt viktig arena för ungas möjligheter till välmående, inflytande och delaktighet i syfte att delta i demokratin. Fysisk aktivitet räknas som en skyddsfaktor för hälsan, som kan förebygga en mängd sjukdomar och ohälsa såväl psykiskt som fysiskt. Barn som är mer fysiskt aktiva rapporterar högre livstillfredsställelse och mindre besvär med nedstämdhet, irritation, nervositet och sömnproblem. Unga i så kallade icke-privilegierade områden och i glesbygder upplever att möjligheterna till en meningsfull fritid är sämre än de som bor i så kallade privilegierade områden.

Herrljunga kommun ordnar lovaktiviteter i liten omfattning och utifrån knappa resurser. Aktiviteterna sker till största delen i centrala Herrljunga, vilket medför att barn som inte är bosatta i centralorten inte har möjlighet att delta i organiserade lovaktiviteter i samma utsträckning. För att tillgodose barnens behov av möjlighet att delta i meningsfulla och strukturerade fritidsaktiviteter under loven, särskilt under sommarlovet, behöver kommunen hitta ett långsiktigt fungerande struktur för lovaktiviteter på flera platser i kommunen. Det behöver göras en behovsanalys och etablera samarbeten med förslagsvis föreningar, organisationer och företag, som kan tänka sig att bidra på något sätt. För att kunna göra detta behöver kommunen projektanställa någon under ett år, för att arbeta med detta och även delta under genomförandet av lovaktiviteter under 2024. Målet med projektet är att lägga grunden för genomförandet av kommande års lovaktiviteter. Kultur- och fritid, i samarbete med folkhälsostrateg, kommer att vara ansvarig för projektet. Projektet bör ses som en social investering för att på sikt undvika kostnaden för vad ungas utanförskap kostar samhället när det misslyckats att fånga upp dem i skolan eller på fritiden.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-10-25

Projektplan Lovaktiviteter

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Projekt för utveckling och samordning av lovaktiviteter under 2024 startas. Kultur- och fritid, i samarbete med folkhälsostrateg, ansvarar för projektet.
- Projektet finansieras med 353 000 konor från kommunstyrelsens utvecklingsmedel.



Fortsättning KFU § 37

Ingemar Kihlström (KD) yrkar att beslutspunkt 2 ändras till att kultur- och fritidsutskottet äskar pengar om 353 000 kronor från kommunstyrelsens utvecklingsmedel.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut med Ingemar Kihlströms (KD) ändringsyrkande antas och finner att så sker.

Kultur- och fritidsutskottets beslut

1. Projekt för utveckling och samordning av lovaktiviteter under 2024 startas. Kultur- och fritid, i samarbete med folkhälsostateg, ansvarar för projektet.

Kultur- och fritidsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Äskande om 353 000 kronor från kommunstyrelsens utvecklingsmedel beviljas för finansiering av projektet.

Expedieras till:

Kommunstyrelsen



Äskande om projektmedel för att utveckla och samordna lovaktiviteter 2024

Sammanfattning

Forskningen visar att strukturerad fritid har positiva effekter på barns och ungas fysiska och psykiska hälsa. Det gör den öppna fritidsverksamheten till en särskilt viktig arena för ungas möjligheter till välmående, inflytande och delaktighet i syfte att delta i demokratin. Fysisk aktivitet räknas som en skyddsfaktor för hälsan, som kan förebygga en mängd sjukdomar och ohälsa såväl psykiskt som fysiskt. Barn som är mer fysiskt aktiva rapporterar högre livstillfredsställelse och mindre besvär med nedstämdhet, irritation, nervositet och sömnproblem. Unga i så kallade icke-privilegierade områden och i glesbygder upplever att möjligheterna till en meningsfull fritid är sämre än de som bor i så kallade privilegierade områden.

Herrljunga kommun ordnar lovaktiviteter i liten omfattning och utifrån knappa resurser. Aktiviteterna sker till största delen i centrala Herrljunga, vilket medför att barn som inte är bosatta i centralorten inte har möjlighet att delta i organiserade lovaktiviteter i samma utsträckning. För att tillgodose barnens behov av möjlighet att delta i meningsfulla och strukturerade fritidsaktiviteter under loven, särskilt under sommarlovet, behöver kommunen hitta ett långsiktigt fungerande struktur för lovaktiviteter på flera platser i kommunen. Det behöver göras en behovsanalys och etablera samarbeten med förslagsvis föreningar, organisationer och företag, som kan tänka sig att bidra på något sätt. För att kunna göra detta behöver kommen projektanställa någon under ett år, för att arbeta med detta och även delta under genomförandet av lovaktiviteter under 2024. Målet med projektet är att lägga grunden för genomförandet av kommande års lovaktiviteter. Kultur- och fritid, i samarbete med folkhälsostateg, kommer att vara ansvarig för projektet. Projektet bör ses som en social investering för att på sikt undvika kostnaden för vad ungas utanförskap kostar samhället när det misslyckats att fånga upp dem i skolan eller på fritiden.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-10-25
Projektplan Lovaktiviteter

Förslag till beslut

- Projekt för att utveckla och samordna lovaktiviteter under 2024 startas. Kultur- och fritid, i samarbete med folkhälsostateg, ansvarar för projektet.
- Projektet finansieras med 353 000 konor från kommunstyrelsens utvecklingsmedel.

Margareta Ehn Edvinsson, Kultur och fritidschef

Expedieras till: Kommunstyrelsen



Bakgrund

Fysisk aktivitet räknas som en skyddsfaktor för hälsan, som kan förebygga en mängd sjukdomar och ohälsa såväl psykiskt som fysiskt.¹ Barn som är mer fysiskt aktiva rapporterar högre livstillfredsställelse och mindre besvär med nedstämdhet, irritation, nervositet och sömnproblem, jämfört med barn som är mindre fysiskt aktiva.² De flesta skolbarn i Sverige verkar ha ett gott psykiskt välbefinnande, men hos vissa finns tecken på motsatsen, exempelvis rapporterar en del skolbarn låg livstillfredsställelse. Det är också vanligt med psykiska besvär såsom att känna sig nedstämd och nervös. Det är därför viktigt att förstå hur skolbarns psykiska välbefinnande kan främjas och hur psykiska besvär kan förebyggas eller minskas. Fysisk aktivitet är betydelsefullt för hälsan, och att främja fysisk aktivitet är en viktig komponent i den svenska folkhälsopolitiken. De flesta skolbarn i Sverige är dock mestadels inaktiva och det är få som når upp till WHO:s rekommendationer om daglig rörelse och aktivitet. Låg livstillfredsställelse, psykiska besvär och otillräcklig fysisk aktivitet är vanligare bland flickor än pojkar, och vanligast bland de skolbarn som har sämre socioekonomiska förutsättningar.³

Forskning pekar även på att unga som är i riskzonen för att hamna i utanförskap är en överrepresenterad grupp på fritidsgårdarna. Det gör den öppna fritidsverksamheten till en särskilt viktig arena för ungas möjligheter till välmående, inflytande och delaktighet i syfte att delta i demokratin. Forskningen visar att strukturerad fritid har positiva effekter på barns och ungas fysiska och psykiska hälsa. Ostrukturerad fritid kan däremot ha negativ inverkan på välmående. Vi vet också att barn och unga vars föräldrar har låga inkomster får mindre strukturerad fritid än andra. Unga i så kallade icke-privilegierade områden och i glesbygder upplever att möjligheterna till en meningsfull fritid är sämre än de som bor i så kallade privilegierade områden.⁴ Att delta i meningsfullt, organiserat fritidsliv är även positivt för individens känsla av gemenskap och integrering i samhället.

Det kan även förebygga bruk av och senarelägga debut av tobak, alkohol, narkotika.⁵ Organiserade och strukturerade fritidsaktiviteter kan utföras av såväl kommunens verksamheter som fritidsgården, Sportcenter, Kulturhus/biblioteket som det lokala föreningslivet.

I Herrljunga kommun har antalet deltagartillfällen i idrottsföreningar för unga mellan 13 - 20 år sjunkit drastiskt de senaste åren, och Herrljunga ligger långt efter många kommuner när det gäller deltagartillfällen i idrottsföreningen för unga mellan 13-20 år.⁶

För att främja ökad fysisk aktivitet till barn och unga i Herrljunga kommun behöver meningsfull, strukturerad fritidsliv finnas tillgängligt för fler. Kommunen genomför

¹ Folkhälsomyndigheten publikation: riktlinjer för fysisk aktivitet och stillasittande kunskapsstöd för främjande av fysisk aktivitet och minskat stillasittande. Publicerad 2021. Art.nr: 21099.

² Folkhälsomyndigheten publikation: Skolbarn som är fysiskt aktiva rapporterar bättre psykisk hälsa. PUBLICERAD: 21 APRIL 2021 ARTIKELNUMMER: 21088

³ Folkhälsomyndigheten publikation: skolbarn som är fysiskt aktiva rapporterar bättre psykisk hälsa. Publicerad 2021. Art.nr: 21099.

⁴ MUCF publikation Utanförskap och unga En socioekonomisk analys av värdet av främjande öppen fritidsverksamhet för unga. Utgivningsdatum: 2022-07-01

⁵ CAN publikation Local Hero ge unga en meningsfull fritid. Publicerad 2014.

⁶ Kolada, deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 13-20 år



lovaktiviteter utifrån knappa resurser, där kommunens verksamheter som Sportcenter, Fritidsgården, biblioteket deltar utifrån möjlighet, även lokala föreningar bjuds in att delta under lovaktiviteterna. Aktiviteterna utförs i centrala Herrljunga, vid fåtal tillfällen har aktiviteter kunnat erbjudas även i Annelund/Ljung. För de barn som inte bor i närheten och inte kan ta sig dit erbjuds inga organiserade aktiviteter. Kommunen har försökt skapa förutsättningar för föreningar att själva driva aktiviteter under lov, men det upplevs svårt för föreningarna att klara av ytterligare tillfällen då många föreningar har svårt att hitta tränare och ledare för sina ordinarie tillfällen. Det skulle behövas en samordnare som kan åka ut till kommunens olika platser för att stötta upp och bistå vid aktiviteter som kommunens rika föreningsliv erbjuder.

Att satsa på att öka och främja fysisk aktivitet och meningsfulla, strukturerade fritidsaktiviteter för barn och unga i Herrljunga kommun bör ses som en social investering för att på sikt undvika kostnaden för vad ungas utanförskap kostar samhället när det misslyckats att fånga upp dem i skolan eller på fritiden.

Bedömning av måluppfyllelse

Aktiviteten går i linje med kommunens mål nr. 1 *En hållbar och inkluderande kommun* genom att främja social hållbarhet och skapa ökad möjlighet för barn och unga på landsbygden att delta i fritidsaktiviteter.

Ekonomisk bedömning

Satsningen beräknas kosta 353 000 kr under 2024. Kostnaderna gäller för deltidsanställning, resekostnader, frukt till deltagarna, material samt administrativa kostnader.

Deltidstjänst 325 000 kr
Resekostnader 15 000 kr
Frukt 5 000 kr
Material (inköp) 5 000 kr
Trycksaker 3 000 kr
= 353 000 kr

FN:s barnkonvention

Enligt FN:s barnkonvention artikel 6 har alla barn rätt till liv, överlevnad och utveckling, artikel 15 barn har rätt att delta i föreningar och fredliga sammankomster, samt artikel 31 barn har rätt till lek, vila och fritid. Fysisk aktivitet och känsla av sammanhang genom organiserade fritidsaktiviteter är en viktig del av ett barns utveckling. I dagsläget har inte alla barn i kommunen samma möjligheter att delta i föreningsliv pga ekonomiska förutsättningar samt fysiska avstånd. Genom ökade, tillgängliga lovaktiviteter kan Herrljunga kommun på ett bättre sätt ta hänsyn till barns rättigheter med fokus på ovan nämnda artiklar.



**Herrljunga
kommun**

Projektplan: Utveckling och samordning lovaktiviteter



Innehåll

PROJEKTETS UPPDRAG	3
PROJEKTETS MÅL OCH UPPNÅDD NYTTA	4
MÅLGRUPP/AKTÖRER	4
TIDSPLAN	4
PROJEKTORGANISATION	4
PROJEKTBUDET	5

Projektets uppdrag

Projektet är ettårigt. Projektet startar 2024.

Målet med projektet är att Herrljunga kommun långsiktigt ska få fler barn och unga att ta del av organiserade aktiviteter under loven. I en förlängning hoppas vi att detta även bidrar till att fler barn hittar till föreningsdrivna aktiviteter även under resten av året.

Projektet ska syfta till att etablera en struktur och en långsiktig plan för organisation, samordning, men även operativt genomförande av lovaktiviteter under 2024.

Lovaktiviteter ska planeras och genomföras på olika platser i Herrljunga kommun. Samverkan ska även ske med andra verksamheter, till exempel genom att använda sig av Fritidsbankens material och personal i samband med aktiviteter. Viktigt att projektet samverkar med andra förvaltningar som har kunskap om var och hur vi når barn och unga som är i störst behov av org

Ett annat syfte är också att bidra till att fler barn och unga hittar till lokala föreningar, genom att anställd samordnare arrangerar aktiviteter i samarbete med lokala föreningar under loven.

- Projektet ansvarar för samordning, planering och genomförande av lovaktiviteter, med fokus på sommarlovet.
- Vid projektets slut sker utvärdering för att se hur nyttan har nåtts/målet har uppfyllts.

Bakgrund

Fysisk aktivitet räknas som en skyddsfaktor för hälsan, som kan förebygga en mängd sjukdomar och ohälsa såväl psykiskt som fysiskt. Barn som är mer fysiskt aktiva rapporterar högre livstillfredsställelse och mindre besvär med nedstämdhet, irritation, nervositet och sömnproblem, jämfört med barn som är mindre fysiskt aktiva. De flesta skolbarn i Sverige verkar ha ett gott psykiskt välbefinnande, men hos vissa finns tecken på motsatsen, exempelvis rapporterar en del skolbarn låg livstillfredsställelse. Det är också vanligt med psykiska besvär såsom att känna sig nedstämd och nervös. Det är därför viktigt att förstå hur skolbarns psykiska välbefinnande kan främjas och hur psykiska besvär kan förebyggas eller minskas. Fysisk aktivitet är betydelsefullt för hälsan, och att främja fysisk aktivitet är en viktig komponent i den svenska folkhälsopolitiken. De flesta skolbarn i Sverige är dock mestadels inaktiva och det är få som når upp till WHO:s rekommendationer. Låg livstillfredsställelse, psykiska besvär och otillräcklig fysisk aktivitet är vanligare bland flickor än pojkar, och vanligast bland de skolbarn som har sämre socioekonomiska förutsättningar.

Forskning pekar även på att unga som är i riskzonen för att hamna i utanförskap är en överrepresenterad grupp på fritidsgårdarna. Det gör den öppna fritidsverksamheten till en särskilt viktig arena för ungas möjligheter till välmående, inflytande och delaktighet i syfte att delta i demokratin. Forskningen visar att strukturerad fritid har positiva effekter på barns och ungas fysiska och psykiska hälsa. Det ökar även barns och ungas skoltrivsel, förbättrar deras betyg och höjer intresset för att studera vidare. Ostrukturerad fritid kan däremot ha negativ inverkan på välmående. Vi vet också att barn och unga vars föräldrar har låga inkomster får mindre strukturerad fritid än andra. Unga i så kallade icke-privilegierade områden och i glesbygder upplever att möjligheterna till en meningsfull fritid är sämre än de som bor i så kallade privilegierade områden. Att delta i meningsfullt, organiserat fritidsliv är även positivt för individens känsla av gemenskap och integrering i samhället. Det kan även förebygga bruk av och senarelägga debut av tobak, alkohol, narkotika.

Ärende 2

I Herrljunga kommun har antalet deltagartillfällen i idrottsföreningar för unga mellan 13 - 20 år sjunkit drastiskt de senaste åren, och Herrljunga ligger långt efter många kommuner när det gäller deltagartillfällen i idrottsföreningen för unga mellan 13 - 20 år.

För att främja ökad fysisk aktivitet till barn och unga i Herrljunga kommun behöver meningsfull, strukturerad fritidsliv finnas tillgängligt för fler. Kommunen genomför lovaktiviteter utifrån knappa resurser, vilket resulterar i aktiviteter i centrala Herrljunga, någon enstaka gång har aktiviteter kunnat erbjudas vid ett fåtal tillfällen i Annelund/Ljung. För de barn som inte bor i närheten och inte kan ta sig dit erbjuds inga organiserade aktiviteter. Kommunen har försökt skapa förutsättningar för föreningar att själva driva aktiviteter under lov, men det upplevs svårt för föreningarna att klara av ytterligare tillfällen då många föreningar har svårt att hitta tränare och ledare för sina ordinarie tillfällen. Det skulle behövas en samordnare/lots som kan åka ut till kommunens olika platser för att visa på de aktiviteter som kommunens rika föreningsliv erbjuder.

Att satsa på att öka och främja fysisk aktivitet och meningsfulla, strukturerade fritidsaktiviteter för barn och unga i Herrljunga kommun bör ses som en social investering för att på sikt undvika kostnaden för vad ungas utanförskap kostar samhället när det misslyckats att fånga upp dem i skolan eller på fritiden.

Projektets mål och uppnådd nytta

Målet med projektet är att barn och unga i Herrljunga kommun ska tillgodoses en meningsfull fritid, samt att de ska hitta till och fortsätta att delta i fler organiserade aktiviteter genom det lokala föreningslivet. Det sker genom uppsökande arbete, där en anställd samordnare åker till olika platser i Herrljunga där för att visa upp vilka aktiviteter som erbjuds i Herrljunga, det kan både handla om att låna artiklar från Fritidsbanken för att testa på en ny hobby, samt att skapa möte det lokala föreningslivet som kan visa upp olika aktiviteter och sedan lotsa vidare till kontakt med föreningar för de barn och unga som vill fortsätta. För att nå målgruppen, behöver aktiviteter ska på platser där barn och unga är vana att befinna sig. Exempelvis vid lekplatser, mötesplatser eller olika bostadsområden som Östergården, Stadsparken m.m.

Vid projektets slut sker utvärdering för att se hur nyttan har nåtts/målet har uppfyllts.

Tidsplan

Aktiviteten sker under ett år.

Projektorganisation

En deltidsanställd organiseras under kultur- och fritidenheten.

Funktionen ingår i en samverkansgrupp med aktörer från kultur- och fritid, folkhälsa, civilsamhälle ev. andra aktörer.

Målgrupp/aktörer

Målgruppen för aktiviteten är barn och unga i Herrljunga kommun, samt lokala föreningar.

Projektbudget

Budget för projektet är 353 000 kr för 2024. Medel används till personalomkostnader, resor, samt eventuella inköp av material/tjänster som kan behövas.



Äskade om medel för återställning av utomhusrink

Sammanfattning

Herrljunga Isbaneförenings utomhusrink monterades ner inför Herrljungafestivalen 2023 med överenskommelsen om att kommunen skulle återställa rinken på Isbaneförenings begäran. Herrljunga Isbaneförening har nu inkommit med en begäran om återställning av utomhusrink på tidigare använd yta mellan Altropskolan och Herrljunga Sportcenter.

För genomförandet av en återmontering har Isbaneföreningen hämtat in offert på 56 tkr med följande budgetposter:

- Transport av rink från uppställningsplats till Sporthallen.
- Uppmontering av rink enligt angiven placering.
- Förankring och monteringsmaterial.
- Lastmaskinskostnader.
-

Bidraget betalas ut till Isbaneföreningen när arbetet är utfört och faktura inkommit från Isbaneföreningen till Kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-11-30

Offert återmontering ”Rinken” daterad 2023-11-24

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunstyrelsen beviljar förvaltningen 56 tkr för återställning av Herrljunga Isbaneförenings utomhusrink. Finansieringen görs med kommunstyrelsens utvecklingsmedel.



Bakgrund

Inför Herrljungafestivalen 2023 ingicks en överenskommelse med Herrljunga Isbaneföreningen om att montera ner utomhusrinken under förutsättningen att kommunen ansvarade för återmontering vid begäran. Herrljunga kommun har nu fått in en begäran och en offert för återmontering av utomhusrinken. För att uppfylla kommunens del i överenskommelsen och erbjuda innevånare skridskoåkning vid vinterväder anser förvaltningen att KS beviljar 56 tkr.

Ekonomisk bedömning

Herrljunga Isbaneföreningen har hämtat in en offert för kostnaden av återmonteringen av utomhusrink som uppgår till 56 tkr, en kostnad som bedöms rimlig. Budgetposter i offerten innefattar:

- Transport av rink från uppställningsplats till Sporthallen.
- Uppmontering av rink enligt angiven placering.
- Förankring och monteringsmaterial.
- Lastmaskinskostnader.



Internkontrollplan 2024 för kommunstyrelsen

Sammanfattning

Intern kontroll är verktyg som syftar i att identifiera verksamhetens mest relevanta risker och arbeta förebyggande för att motverka riskerna. Genom intern kontroll säkras och utvecklar organisationer kvalitet i sina verksamheter och säkerställer effektiv användning av skattepengarna och en bra service till kommunmedlemmar. Genom intern kontroll kan organisationen kontrollera om de av fullmäktige fastställda målen uppfylls genom en effektiv, ändamålsenlig och säker förvaltning.

Internkontrollplanen för kommunstyrelsen för 2024 har tagits fram utifrån en risk- och konsekvensanalys för kommunstyrelseförvaltningens samtliga verksamhetsområden. De risker som i risk- och konsekvensanalysen har riskvärde 8 eller högre föreslås tas med som kontrollmoment i kommunstyrelsens internkontrollplan för år 2024.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-12-04
Risk- och konsekvensanalys för kommunstyrelseförvaltningen
Internkontrollplan 2024 för kommunstyrelsens förvaltning

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner internkontrollplan år för kommunstyrelsen för år 2024.

Anela Lennartsson
Administrations- och kommunikationschef

Risk- och konsekvensanalys och åtgärdsplan för:						
Kommunstyrelseförvaltning		År 2024			Datum genomförd 2023-11	
Beskrivning		Bedömning			Nuläge	
Riskbenämning	Beskrivning	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärdering	Ansvar/Status	Prioritering/Åtgärd
Föresägbara händelser som kan påverka verksamhet/miljö/säkerhet negativt.	Definiera, beskriv dessa förhållanden/händelser/risker.	Bedöm sannolikhet att händelsen inträffar.	Värdera konsekvens om händelsen inträffar	S x K = Riskvärdering	Kan riskerna accepteras eller minskas till en acceptabel nivå? Om svaret är nej, omdefiniera åtagande, ansvar.	Gör en prioritering. Behövs det en åtgärdsplan för att minska negativa konsekvenser?
Personal/HR						
Personalomsättning	Bristande uppföljning vid personalomsättning medför att viktiga orsaker till varför personal väljer att avsluta sin anställning inte blir kända för arbetsgivaren och tas därför inte till vara i förbättringsarbetet.	3	4	12	Nej	<ul style="list-style-type: none"> Kontroll att avslutningssamtal hållits Kontroll att avslutningsenkät skickats Sammanställning av avslutningsorsaker Resultatet redovisas till respektive förvaltningschef
Ekonomi						
Jäv	Beslutsattestant konterar fakturor som avser egna kostnader för exempelvis kurs och telefon	2	3	6	Nej	<ul style="list-style-type: none"> Stickprovskontroll en gång per tertial
Kontering av fakturor-representation	Fakturor som konteras och betalas, visar inte redovisning av syfte och deltagande för representation.	3	3	9	Nej	<ul style="list-style-type: none"> Utbildning till chefer/budgetansvariga Stickprovskontroll en gång per år
Administration/kommunikation						
Delegationsbeslut	Fattade delegationsbeslut anmäls inte till nämnden.	3	2	6	Nej	<ul style="list-style-type: none"> Interna utbildningar av personal Kontroll av arbetsrutiner
Diarieföring	Registrering av allmänna handlingar sker inte på rätt sätt.	2	3	6	Nej	<ul style="list-style-type: none"> Rättssäkert ärendehanteringssystem. Interna utbildningar av personal Kontroll av arbetsrutiner

Ärendebereidning	Bristfällig ärendebereidning, beslut fattas på felaktigt grund	2	3	6	Ja	
Politiska uppdrag	Bristande uppföljning av beslut av KS/KF	2	3	6	Ja	
Arkivverksamhet	Hantering av kommunens arkivverksamhet sker inte på ett korrekt och rättssäkert sätt. Införande av e-arkiv blir inte så effektiv som den borde	2	3	6	Nej	<ul style="list-style-type: none"> • Ändamålsenliga arkivlokaler. • Ha ordning i arkiven. • Tillräckligt med personalresurser • Utbildning för personal
Styrdokument	Styrdokumenterna hålls inte ordnade och uppdaterade.	4	2	8	Nej	<ul style="list-style-type: none"> • Utse dokumentansvarig för alla styrdokument • Årlig översyn av styrdokumentens giltighet
Informations-säkerhet	Förlust av information i samband med cyberattacker, felaktig hantering eller dyl. Konsekvensen innebär att kommunen förlorar vital information för myndighetsutövning. Information som skyddas av sekretess och hanteras felaktigt kan medföra men för organisation och medborgare samt skadar förtroendet för kommunen. Kan ytterst påverka kommunens/ rikets säkerhet och leda till viten/skadeståndsanspråk.	4	3	12	Nej	<ul style="list-style-type: none"> • Översyn av personalresurser för informationssäkerhetsarbete i förvaltningen • Framtagande av handlingsplan för informationssäkerhet. • Interna utbildningar för att höja kompetensen i informationshantering. • Inför systematisk uppföljning/stickprov av loggar m.m.
Kommunikation	Nyhetsflöden och information på externa kanaler återspeglar inte verksamheternas och medborgarnas behov	3	2	6	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Statistik på webbanvändande och i sociala medier (från medborgarna) • Statistik från Kommun-Kim för att se faktiskt informationsbehov. • Dialog med verksamheter och chefer
Kommunikation	Vår digitala kommunikation lever inte upp till webb-tillgänglighetsdirektivet	3	2	6	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Utbildning med nyckelpersoner • Stickprov i webben.

Säkerhet

Säkerhetsrutiner kommunhuset	Varje personalansvarig chef ansvarar för att det finns rutiner och säkerhetsåtgärder för sina anställda på kommunhuset (tex. hur pulverbrev, hotfulla personer m.m. ska hanteras). Oklart om det ansvaret tas och hur rutinerna/åtgärderna i så fall harmonierar med varandra.	3	3	9	Nej	<ul style="list-style-type: none"> Utse någon som ansvarar för att samordna säkerhetsrutiner och åtgärder i kommunhuset.
Räddningstjänst						
Bristande bemanning i utryckningsstyrkan	32% av RIB-tjänsterna är vakanta. Ca 40% har bristande grundutbildning. Vid en olycka kan allmänhetens liv/hälsa, egendom och miljö påverkas mycket negativt och medarbetarnas arbetsmiljö kan bli oacceptabel.	2	4	8	På sikt kan vi förhoppningsvis minska sannolikheten till 1	Problemet är akut och det kan leda till mycket stora kostnadsökningar i framtiden. Det behövs en åtgärdsplan och ekonomiska medel.
Bristande bemanning i ledningen	40% av dagtidstjänsterna är vakanta och ledningen behöver förstärkas efter en längre tids mycket ansträngd situation som bl.a. resulterat i en kompetensskuld, bristande rättssäkerhet, mycket sårbar insatsledarberedskap och arbetsmiljöproblem.	4	4	16	Vi kan förstärka organisationen och rekrytera	Problemet är akut och det kan leda till stora konsekvenser för allmänheten, rättssäkerheten/demokratien och medarbetare. Det behövs en åtgärdsplan. Det behövs även ekonomiska medel.
Kompetensskuld operativt	Övnings- och utbildningsverksamheten för brandmän och befäl har varit delvis bristfällig under en längre tid vilket t.ex. innebär att räddningsledarbehörighet (och kompetens) saknas i utryckningsstyrkan med jämna mellanrum. Konsekvensen blir bl.a. att risken för arbetsmiljöolycka ökar till en oacceptabel nivå och att allmänhetens liv, egendom och miljö kan drabbas väsentligt samt att vi bryter mot lag om skydd mot olyckor.	3	4	12	Vi kan utbilda medarbetare över tid och förstärka övningsverksamheten för brandmän och befäl.	Vi behöver säkerställa övningsverksamhetens kvalitet och utbilda kontinuerligt. Vi behöver förstärka för att kunna hantera övnings- och utbildningsverksamheten. Huvudarbetsgivare kan ibland hämma vissa medarbetare, vi behöver påverka/informera.
Tekniska sårbarheter	P.g.a. vakanta tjänster, avsteg från fordonsplanen och sårbarhet i verksamheten finns risk för framtida problem med bl.a. fordon och kommunikationsutrustning. Kostnaderna för reparationer ökar när tekniken föråldras.	2	3	6	Risken är oacceptabel. Kan åtgärdas genom att tillsätta vakant insatsledartjänst.	Rekrytera vakant insatsledare. Följ fordons- och investeringsplanen.

Ärende 4

Bristande förebyggande myndighetsutövning	Räddningstjänsten är underdimensionerad vilket medför att vi har svårt att upprätthålla tillräcklig kompetens/rättssäkerhet och genomföra förväntade uppgifter. I nuläget påverkar även vakanser negativt. Budgeten för tillsyner och extern utbildning påverkas negativt.	4	4	16	Risken är oacceptabel. Kan reducerat till rimlig nivå om vi förstärker.	Problemet är akut och det kan leda till mycket stora konsekvenser för allmänheten, demokratin och medarbetare. Det behövs en åtgärdsplan. Det behövs även ekonomiska medel.
Oklar budget	Verksamhetens information om budget 2023 och 2024 är bristfällig och föregående år har budgeten övertrasserats med 1-1,9 Mkr/år.	4	3	12	Risken är oacceptabel.	Det behövs en ekonomisk analys samt en relevant budget.
RIB avslutar sin tjänst	Kommunen/räddningstjänsten är i ett mycket känsligt läge där fler uppsägningar leder till ökad belastning på övriga medarbetare. En förväntad följdfeffekt blir att ännu fler RIB säger upp sig vilket får allvarliga konsekvenser för kommunens/räddningstjänstens ekonomi och beredskap enligt lag om skydd mot olyckor. Kommunens kostnader för beredskapen kommer eskalera om vi behöver ersätta deltidsbrandmän med heltidsbrandmän i framtiden. Eftersom en brandman kostar runt 200 Tkr att utbilda och en styrkeledare kostar 330 Tkr att utbilda är det av största vikt att minimera personalomsättningen.	4	4	16	Risken är oacceptabel.	Problemet är akut och det kan leda till mycket stora konsekvenser för allmänheten, demokratin och medarbetare. Det behövs en åtgärdsplan. Det behövs även ekonomiska medel. För att undvika personalomsättning/kostnader och skapa förutsättningar för rekrytering behöver kommunen/räddningstjänsten säkerställ stabilitet, god arbetsmiljö och framtids-tro. Kommunen/räddningstjänsten behöver investera i bl.a. kompetens-utveckling, teknik och trivselaktiviteter.
Oklart hur GDPR efterlevs	Räddningstjänsten har belyst behovet att analysera GDPR-efterlevnaden men p.g.a. hög arbetsbelastning är detta framflyttat till våren. Statusen är oklar. Ett problem är att dagtidspersonalen är hårt belastade i nuläget.					Utbildning och stöttning.
Dokumenthantering	P.g.a. bristande kunskaper om dokumenthantering bör dagtidspersonalen utbildas/stöttas i syfte att säkerställa arkivlagen. Ett problem är att dagtidspersonalen är hårt belastade i nuläget.					Utbildning och stöttning.
Upphandlingsprocesser	Det kan finnas ett behov av att utveckla inköp och upphandling i syfte att kostnadseffektivisera och efterleva LOU.					Utbildning och stöttning.

Räddningstjänsten Storgöteborg nekar Herrljunga kommun det ansökta medlemskapet	Enligt uppgift så behöver Herrljunga kommuns räddningstjänst vara i "tillräckligt gott skick" innan ett medlemskap blir aktuellt. Eventuella brister kan äventyra ett eventuellt medlemskap.	3	4	12	Risken är oacceptabel.	Bl.a. står mycket stora ekonomiska konsekvenser på spel.
Kultur och fritid						
Ensamarbete utanför kontorstid, bibliotek	Personal upplever otrygghet i sin arbetsmiljö vid bemanning lånedisk efter kontorstid.	3	2	6		Dubbelbemanning under kvällstjänstgöring
Frånvaro nyckelpersoner, bibliotek	Risk att när nyckelpersoner oväntat frånvarande leder till att verksamhetskritiska arbetsuppgifter inte utförs, arbetsbelastning på kvarvarande personal blir orimlig.	2	2	4		Säkerställa att unika kompetenser och arbetsuppgifter vid behov kan delas av fler medarbetare
Frånvaro nyckelpersoner, simhall	Risk för att nyckelperson är oväntat frånvarande p.g.a sjukdom eller annat, vilket kan leda till att vissa arbetsuppgifter inte kan utföras eller att badanläggningen måste stänga eller träningspass måste ställas in.	3	2	6	JA	<ul style="list-style-type: none"> Säkerställa att unika kompetenser och arbetsuppgifter vid behov kan delas av fler medarbetare Kompetensutvecklingsplan
Bemanning	Svårt att rekrytera utbildad personal, vilket gör att det är svårt att lösa bemanning vid sjukdom, vilket kan leda till att vi inte kan ha öppet.	2	2	4	JA	<ul style="list-style-type: none"> Att vara en attraktiv arbetsplats Framförhållning och tydlig rekryteringsplan
Miljö/ ventilation	Fungerar inte ventilationen på ett bra sätt måste anläggningen omedelbart stänga.	3	4	12	nej	<ul style="list-style-type: none"> Stäng anläggning och utrym lokalen <p>(Fastighet ansvarar för driften av reningsanläggningen)</p>
Badvattnet/ Vattenrening	Sanitär olycka i bassängen, leder tillfällig stängning	3	2	6	ja	<ul style="list-style-type: none"> En åtgärdsplan för hur man hanterar detta gent emot badgäster <p>(Fastighet ansvarar för driften av reningsanläggningen)</p>
Badvattnet/ Vattenrening	Driftstopp reningsanläggning, leder till stängning	3	4	12	nej	<ul style="list-style-type: none"> Stäng anläggning och utrym lokalen <p>(Fastighet ansvarar för driften av reningsanläggningen)</p>

Värme	Avsaknaden av/bristfällig tillsyn av reningsverk och värme på helger och kvällar kan leda till stängning	1	2	2	ja	<ul style="list-style-type: none"> Stäng anläggning och utrym lokalen <p>(Fastighet ansvarar för driften av reningsanläggningen)</p>
-------	--	---	---	---	----	---

Risk = R-värde

Sannolikhetsnivåer för fel:

Osannolik;	Risken är praktiskt taget obefintlig att fel ska uppstå.	Värde: (0)
Mindre sannolik:	Risken är mycket liten att fel ska uppstå.	Värde: (1)
Möjlig;	Det finns risk för att fel ska uppstå.	Värde: (2)
Sannolik;	Det är mycket troligt att fel kan uppstå.	Värde: (3)
Mycket sannolik;	Det är mycket troligt att fel ska uppstå.	Värde: (4)

Väsentlighet = V-värde

Påverkan på verksamheten/kostnaden om fel uppstår:

Försumbar;	Är obetydlig för de olika intressenterna och kommunen.	Värde: (0)
Lindrig;	Uppfattas som liten av såväl intressenter som kommunen.	Värde: (1)
Kännbar;	Uppfattas som besvärande för intressenter och kommunen.	Värde: (2)
Allvarlig;	Är så stor så att fel helt enkelt inte bör inträffa.	Värde: (3)
Mycket allvarlig;	Är så stor att fel helt enkelt inte får inträffa.	Värde: (4)

Internkontrollplan 2024 för kommunstyrelsen					
Verksamhetsansvar					
Risk	Kontrollmoment	Risk- och konsekvens bedömning RxK			Ansvar för kontroll och rapportering
Informationssäkerhet	1. Utvärdering antal incidentrapporter 2. Uppföljning/stickprov av loggar	4	3	12	Informationssäkerhetsansvarig
Bristande bemanning i utryckningsstyrkan	Antal avvikelser vid utryckning	2	4	8	Räddningschef
Bristande bemanning i ledningen	Uppföljning av tillsatta vakanta tjänster i ledningen	4	4	16	Räddningschef
Kompetensskuld operativt	Har utbildningar och förstärkning av övningsverksamheten för brandmän och befäl genomförts?	3	4	12	Räddningschef
Bristande förebyggande myndighetsutövning	Har åtgärdsplan tagit fram?	4	4	16	Räddningschef
RIB avslutar sin tjänst	Uppföljning av personalomsättning inom RIB-bemanningen	4	4	16	Räddningschef
Miljö/ ventilation i simhallen fungerar inte på ett bra sätt	Finns det kontinuerlig underhållsplan och tydlig ansvarsfördelning för driftåtgärder av simhallen?	3	4	12	Kultur- och fritidschef
Brister i reningsanläggning i simhallen leder till driftstopp	Finns det kontinuerlig underhållsplan och tydlig ansvarsfördelning för driftåtgärder av simhallen?	3	4	12	Kultur- och fritidschef



Internkontrollplan 2024 Herrljunga kommun

Sammanfattning

Intern kontroll syftar till att säkerställa kvaliteten i den kommunala verksamheten. Senast under oktober månad ska respektive nämnd fastställa en upprättad internkontrollplan för det kommande året. Kommunfullmäktige har beviljat kommunstyrelsen dispens till decembermötet för internkontrollplan 2024.

Kommunstyrelsen ska samla alla nämnders internkontrollplaner och fastställa helheten inklusive kommunstyrelsens egen internkontroll. I samband med årsbokslutet sker uppföljning av föregående års genomförda kontroll till kommunstyrelsen. Internkontrollplanerna följs även upp i samband med de verksamhetsdialoger som kommunstyrelsen har tillsammans med representanter från nämnderna och förvaltningsledningen inom ramen för kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-12-04
Bildningsnämnden § 95/2023-10-02
Socialnämnden §110/2023-09-26
Samhällsbyggnadsnämnden § 87/2023-11-01
Internsservicenämnden § 62/2023-11-02
Servicenämnden ITVT § 27/2023-11-07
Policy för intern kontroll

Förslag till beslut

Internkontrollplan 2024 för Herrljunga kommun fastställs

Kaisa Lundqvist
Ekonomichef

För kännedom till: Samtliga nämnder



IN § 62

DNR IN 2023/10 306

Plan för internkontroll 2024 internservicenämnden

Sammanfattning

Internkontrollplan upprättas årligen för Internservicenämndens verksamheter i enlighet med kommunens ekonomistyrning och uppföljning.

Internkontroll syftar till att kontrollera de risker som finns inom nämndens ansvarsområde och på så sätt undvika misstag och samtidigt utveckla verksamheten. För 2024 har förslag till internkontrollplan tagits fram för Internservicenämndens verksamhetsområden. De föreslagna kontrollmomenten är valda utifrån risk- och väsentlighetsbedömning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-10-13

Plan för internkontroll 2024

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

1. Internservicenämnden godkänner upprättad internkontrollplan 2024 och överlämnar den till kommunstyrelsen.

Johnny Carlsson (C), ordförande, föreslår ett tillägg i form av att intervallerna i internkontrollplanen förtydligas.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut med ordförandens tilläggsförslag antas och finner att så sker.

Internservicenämndens beslut

1. Upprättad internkontrollplan 2024 godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Ett förtydligande av intervallerna läggs till i internkontrollplanen.

Expedieras till: Kommunstyrelsen

Herrljunga kommun

Internkontrollplan 2024

Den interna kontrollen består av ett flertal metoder och moment.

Förutom de regelbundna månadsuppföljningarna, delårsbokslutet och uppföljning av ekonomi på tjänstepersonnivå ska särskild internkontrollplan fastställas av varje nämnd.

Internkontrollpolicy för Herrljunga kommun anger att resultatet av internkontrollen årligen ska redovisas till Internservicenämnden samt till Kommunstyrelsen. Detta sker i samband med årsredovisning.

Arbetet med den interna kontrollen ska vara ett ständigt pågående arbete i organisationen. Avvikelser i den löpande internkontrollen ska omedelbart rapporteras till nämnden.

Den interna kontrollen ska omfatta såväl rutinorienterade moment som resultatorienterade moment.

Internkontrollplan ska fastställas i Internservicenämnden senast i oktober och rapporteras till kommunstyrelsen senast i november, inför nytt verksamhetsår.

Risk- och väsentlighetsbedömningen ligger till grund för genomförandet av den interna kontrollen.

Herrljunga kommun

Internkontrollplan 2024

Internservicenämnd					
Risk i rutin/process/system Rutinorienterade moment	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighets- bedömning ¹ RxV=RV			Ansvar för kontroll och rapportering Politiker/Tjänsteman
Kontroll av ekonomiefterlevnad på ingångna ramavtal och driftsavtal	Stickprov av slumpmässigt uttagna fakturor för uppföljning av efterlevnad mot avtal. 3 fakturor per verksamhet 4 ggr/år	3	2	6	Förvaltningschef
Uppföljning av utförda arbete ramavtalsleverantörer är enligt överenskommelse.	Uppföljningsmöten med leverantör 2 ggr/år	3	2	6	Förvaltningschef
Inkomna ärenden förblir ohanterade efter tio veckors tid	Filtrering i ärendehanteringssystem, månadsvis	2	3	6	Förvaltningschef
Beslutade ärenden i nämnd ej blir genomförda	Uppföljning av ärendelistan i ärendehanteringssystem kvartalsvis	2	3	6	Förvaltningschef

Risk = R-värde

Sannolikhetsnivåer för fel:

Osannolik;	Risken är praktiskt taget obefintlig att fel ska uppstå.	Värde: (0)
Mindre sannolik;	Risken är mycket liten att fel ska uppstå.	Värde: (1)
Möjlig;	Det finns risk för att fel ska uppstå.	Värde: (2)
Sannolik;	Det är mycket troligt att fel kan uppstå.	Värde: (3)
Mycket sannolik;	Det är mycket troligt att fel ska uppstå.	Värde: (4)

Väsentlighet = V-värde

Påverkan på verksamheten/kostnaden om fel uppstår:

 Se skala för risk och väsentlighetsbedömning

Herrljunga kommun

Internkontrollplan 2024

Försumbar; Är obetydlig för de olika intressenterna och kommunen.
 Lindrig; Uppfattas som liten av såväl intressenter som kommunen.
 Kännbar; Uppfattas som besvärande för intressenter och kommunen.
 Allvarlig; Är så stor så att fel helt enkelt inte bör inträffa.
 Mycket allvarlig; Är så stor att fel helt enkelt inte får inträffa.

Värde: (0)
 Värde: (1)
 Värde: (2)
 Värde: (3)
 Värde: (4)

Risk och Väsentlighetsbedömning (RxV=RV)

Multiplitera R-värde med V-värde = Risk- och Väsentlighetsvärde

Sannolikhet

	Låg risk 1 – 4 Åtgärdas ej		Medelhög risk 5 – 14 Åtgärdas inom 1 månad		Hög risk 15 – 25 Åtgärdas omgående
	1	2	3	4	5
5	5	10	15	20	25
4	4	8	12	16	20
3	3	6	9	12	15
2	2	4	6	8	10
1	1	2	3	4	5
1	1	2	3	4	5

Konsekvens



ITVT § 27

ITVT 2023/5

Internkontrollplan 2024 för gemensam servicenämnd för IT, växel och telefoni

Sammanfattning

Intern kontroll är verktyg som syftar i att identifiera verksamhetens mest relevanta risker och arbeta förebyggande för att motverka riskerna. Genom intern kontroll säkras och utvecklas organisationer kvalitet i sina verksamheter och säkerställer effektiv användning av skattepengarna och en bra service till kommunmedlemmar. Internkontrollen hjälper också organisationen att kontrollera om de av fullmäktige fastställda målen uppfylls genom en effektiv, ändamålsenlig och säker förvaltning.

Alla nämnderna ska anta internkontrollplaner för kommande år. Detta har inte gjorts för servicenämnden än. En risk- och konsekvensanalys för 2024 samt internkontrollplan för 2024 för gemensam servicenämnd för IT, växel och telefoni har tagits fram.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-10-31

Internkontrollplan 2024 inkl. risk- och konsekvensanalys för 2024 för gemensam servicenämnd för IT/Växel och Telefoni

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut

Servicenämnden antar internkontrollplan 2024 för gemensam servicenämnd för IT, växel och telefoni.

Tony Willner (S) yrkar att följande kontrollmoment tas bort från internkontrollplanen:

Service desk	Inom Service desken hanteras ca 10 000 samtal varje år. Hur många av dessa hanteras och åtgärdas i första linjens support	2	2	4	Nej	<ul style="list-style-type: none">Införa systematisk rapportering av första linjens kontakt med slutanvändarna
--------------	---	---	---	---	-----	--

Tony Willner yrkar också att en ändring görs under kontrollpunkten serveravbrott under kontrollmoment så att orsakerna till avbrotten utreds. Kontrollmomentet ska då istället vara ”Kontroll av hur många oplanerade avbrott som skett samt utreda orsakerna till varför oplanerade avbrott skett.”

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut med Tony Willners ändringsyrkanden antas och finner att så sker.



Forts. § 27

Gemensam servicenämnd för IT, växel och telefonis beslut

1. Servicenämnden antar reviderad internkontrollplan 2024 för gemensam servicenämnd för IT, växel och telefoni.

Expedieras till: Kommunstyrelsen i Herrljunga
Kommunstyrelsen i Värmdö

Risk- och konsekvensanalys och åtgärdsplan för:						
Kommunstyrelseförvaltning (IT, Växel och Telefoni)		År 2024				
Beskrivning		Bedömning			Nuläge	
Riskbenämning Förutsägbara händelser som kan påverka verksamhet/miljö/säkerhet negativt.	Beskrivning Definiera, beskriv dessa förhållanden/händelser/risker.	Sannolikhet Bedöm sannolikhet att händelsen inträffar.	Konsekvens Värdera konsekvens om händelsen inträffar	Riskvärdering $S \times K =$ Riskvärdering	Ansvar/Status Kan riskerna accepteras eller minskas till en acceptabel nivå? Om svaret är nej, omdefiniera åtagande, ansvar.	Prioritering/Åtgärd Gör en prioritering. Behövs det en åtgärdsplan för att minska negativa konsekvenser?
Digitalisering	Bristsituation mellan behov och resurser/kompetens för att klara av att införa digitalisering och välfärdsteknik i den takt som behövs och realisera nyttorna av dessa	3	3	9	nej	<ul style="list-style-type: none"> Införande och uppföljning av nyttokalkyl. Införande av ett kommunövergripande digitaliseringsråd Införande och uppföljning av instyrningsprocess
Teknisk Informationssäkerhet	Förlust av information i samband med cyberattacker, felaktig hantering eller dyl. Konsekvensen innebär att kommunen förlorar vital information för myndighetsutövning. Information som skyddas av sekretess och hanteras felaktigt kan medföra men för organisation och medborgare samt skadar förtroendet för kommunen. Kan ytterst påverka kommunens/ rikets säkerhet och leda till viten/skadeanspråk.	4	3	12	Nej	<ul style="list-style-type: none"> Förnyat arbete med handlingsplan för Teknisk informationssäkerhet. Löpande interna utbildningar för att höja kompetensen i informationshantering. Revidera och inför informations-säkerhetsrutin. Inför systematisk uppföljning/stickprov av loggar m.m.
IT Säkerhet	Skydd mot intrång och sabotage. I och med det försämrade säkerhetsläget i omvärlden ökar risken för cyberangrepp. Detta innebär ett behov av att säkerställa ett fullgott skydd mot angrepp och intrång i verksamhetens IT-miljöer	4	4	16	Nej	<ul style="list-style-type: none"> Systematisk uppföljning/stickprov av loggar m.m. Revidera rutiner för hantering vid sabotage och intrång Kontinuerligt genomföra sabotageövningar av hela och delar av moment Begränsa och skydda användningen av systemadministrativa behörigheter Inaktivera oanvända tjänster och protokoll
Serveravbrott	Mäta oplanerade serveravbrott. Spåra de gånger våra servrar varit offline	2	3	6	Nej	<ul style="list-style-type: none"> Spåra de gånger våra servrar varit offline

Service desk	Inom Service desken hanteras ca 10 000 samtal varje år. Hur många av dessa hanteras och åtgärdas i första linjens support	2	2	4	Nej	<ul style="list-style-type: none"> • Införa systematisk rapportering av första linjens kontakt med slutanvändarna
--------------	---	---	---	---	-----	--

Intern kontrollplan 2024 för servicenämnden IT, växel och telefoni					
Verksamhetsansvar					
Risk	Kontrollmoment	Risk- och konsekvens bedömning RxK			Ansvar för kontroll och rapportering
Digitalisering	1. Kontroll av efterföljandet av instyrningsprocess	3	3	9	Digitaliseringsledare / Changemanager
Teknisk Informationssäkerhet	1. Kontrollera av kompetenshöjande åtgärder	4	3	12	IT Arkitekt/informationssäkerhetsansvarig IT
IT säkerhet	1. Rätt hanterade inköps/implementationsrutiner	4	4	16	IT arkitekt
Serveravbrott	1. Kontroll av hur måna oplanerade avbrott som skett samt utreda orsakerna till varför oplanerade avbrott skett.	2	3	6	Systemförvaltaransvarig



SBN § 87

DNR SB 2023/13 306

Plan för internkontroll 2024 samhällsbyggnadsnämnden

Sammanfattning

Internkontrollplan upprättas årligen för Samhällsbyggnadsnämndens verksamheter i enlighet med kommunens ekonomistyrning och uppföljning.

Internkontroll syftar till att kontrollera de risker som finns inom nämndens ansvarsområde och på så sätt undvika misstag och samtidigt utveckla verksamheten. För 2024 har förslag till internkontrollplan tagits fram för Samhällsbyggnadsnämndens verksamhetsområden. De föreslagna kontrollmomenten är valda utifrån risk- och väsentlighetsbedömning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-10-13
Plan för internkontroll 2024

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

1. Samhällsbyggnadsnämnden godkänner upprättad internkontrollplan 2024 och överlämnar den till kommunstyrelsen.

Eva Larsson (C), ordförande, föreslår ett tillägg i form av att bedömning kring jäv i myndighetsbeslut läggs till i internkontrollplanen.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut med ordförandens tilläggsförslag antas och finner att så sker.

Samhällsbyggnadsnämndens beslut

1. Samhällsbyggnadsnämnden godkänner upprättad internkontrollplan 2024 och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Bedömning kring jäv i myndighetsbeslut läggs till i internkontrollplanen.

Expedieras till: Kommunstyrelsen

Den interna kontrollen består av ett flertal metoder och moment.

Förutom de regelbundna månadsuppföljningarna, delårsbokslutet och uppföljning av ekonomi på tjänstepersonnivå ska särskild internkontrollplan fastställas av varje nämnd.

Internkontrollpolicy för Herrljunga kommun anger att resultatet av internkontrollen årligen ska redovisas till Samhällsbyggnadsnämnden samt till Kommunstyrelsen. Detta sker i samband med årsredovisning.

Arbetet med den interna kontrollen ska vara ett ständigt pågående arbete i organisationen. Avvikelser i den löpande internkontrollen ska omedelbart rapporteras till nämnden.

Den interna kontrollen ska omfatta såväl rutinorienterade moment som resultatorienterade moment.

Internkontrollplan ska fastställas i Samhällsbyggnadsnämnden senast i oktober och rapporteras till kommunstyrelsen senast i november, inför nytt verksamhetsår.

Risk- och väsentlighetsbedömningen ligger till grund för genomförandet av den interna kontrollen.

Samhällsbyggnadsnämnd

Risk i rutin/process/system Rutinorienterade moment	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighets- bedömning ¹ RxV=RV			Ansvar för kontroll och rapportering Politiker/Tjänsteman
Kontroll av ekonomiefterlevnad på ingångna ramavtal och driftsavtal	Stickprov av slumpmässigt uttagna fakturor för uppföljning av efterlevnad mot avtal. 2 fakturor per verksamhet 2 ggr/år	3	2	6	Förvaltningschef Enhetschef
Uppföljning av utförda arbete ramavtalsleverantörer är enligt överenskommelse.	Uppföljningsmöten med leverantör 2 ggr/år	3	2	6	Förvaltningschef Enhetschef
Inkomna ärenden förblir ohanterade efter tio veckors tid	Filtrering i ärendehanteringssystem, månadsvis	2	3	6	Förvaltningschef Enhetschef
Beslutade ärenden i nämnd ej blir genomförda	Uppföljning av ärendelistan i ärendehanteringssystem kvartalsvis	2	3	6	Förvaltningschef Enhetschef
Bedömning kring jäv i myndighetsbeslut. Ställningstagande kring jäv tas med i beredning av samtliga ärenden kring myndighetsbeslut inom samhällsbyggnadsnämndens verksamhetsområde	Kontroll av ärenden kvartalsvis	2	2	4	Förvaltningschef Enhetschef

Se skala för risk och väsentlighetsbedömning

Risk i process/rutin/system Rutinorienterade moment	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighets- bedömning ² RxV=RV	Ansvar för kontroll och rapportering Politiker/Tjänsteman
Ej rättssäkra myndighetsbeslut	Uppföljning av överklagade ev. beslut	4 (2*2)	Plan o Byggchef
Felaktig diarietföring	Stickprov 2 ärenden/månad ur ärendehanteringssystem	4 (2*2)	Plan o Byggchef
Inkomna ärenden förblir ohanterade efter tio veckors tid	Filterring i ärendehanteringssystem	6 (2*3)	Plan o Byggchef

Risk i process/rutin/system Rutinorienterade moment	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighets- bedömning ³ RxV=RV	Ansvar för kontroll och rapportering Politiker/Tjänsteman
Hot och våld vid myndighetsutövning	Uppföljning av ev. hot- och våldssituationer	8 (2*4)	Miljöchef
Felaktig diarietföring	Stickprov 2 ärenden/månad ur Edp	4 (2*2)	Miljöchef
Inkomna ärenden förblir ohanterade efter sex veckors tid	Filterring i Edp	6 (2*3)	Miljöchef

Se skala för risk och väsentlighetsbedömning

Risk = R-värde

Sannolikhetsnivåer för fel:

Osannolik;	Risken är praktiskt taget obefintlig att fel ska uppstå.	Värde: (0)
Mindre sannolik;	Risken är mycket liten att fel ska uppstå.	Värde: (1)
Möjlig;	Det finns risk för att fel ska uppstå.	Värde: (2)
Sannolik;	Det är mycket troligt att fel kan uppstå.	Värde: (3)
Mycket sannolik;	Det är mycket troligt att fel ska uppstå.	Värde: (4)

Väsentlighet = V-värde

Påverkan på verksamheten/kostnaden om fel uppstår:

Försumbar;	Är obetydlig för de olika intressenterna och kommunen.	Värde: (0)
Lindrig;	Uppfattas som liten av såväl intressenter som kommunen.	Värde: (1)
Kännbar;	Uppfattas som besvärande för intressenter och kommunen.	Värde: (2)
Allvarlig;	Är så stor så att fel helt enkelt inte bör inträffa.	Värde: (3)
Mycket allvarlig;	Är så stor att fel helt enkelt inte får inträffa.	Värde: (4)

Risk och Väsentlighetsbedömning (RxV=RV)

Multiplitera R-värde med V-värde = Risk- och Väsentlighetsvärde

Sannolikhet

	Låg risk 1 – 4 Åtgärdas ej		Medelhög risk 5 – 14 Åtgärdas inom 1 månad		Hög risk 15 – 25 Åtgärdas omgående
	1	2	3	4	5
5	5	10	15	20	25
4	4	8	12	16	20
3	3	6	9	12	15
2	2	4	6	8	10
1	1	2	3	4	5
	1	2	3	4	5

Konsekvens



SN § 110

DNR SN 2023/8

Internkontrollplan 2024

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har antagit reglemente för intern kontroll. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret. Nämnderna har ansvar för intern kontroll inom sitt verksamhetsområde.

För 2024 har förslag till intern kontrollplan tagits fram för socialnämndens verksamhetsområden. Utgångspunkt för intern kontrollplan 2024 har varit en upprättad risk- och konsekvensanalys, i dialog, inom socialförvaltningens ledningsgrupp. Utifrån risk- och konsekvensanalysen som bland annat bygger på uppmärksammade brister under det gångna året och i övrigt viktiga områden som bör uppmärksammas för särskild kontroll, har ett förslag till intern kontrollplan 2024 tagits fram.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2023-09-07
Intern kontrollplan 2024 för socialförvaltningen
Bilaga Risk- och konsekvensanalys

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Socialnämnden godkänner Internkontrollplan 2024.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens förslag till kommunstyrelsen

1. Internkontrollplan 2024 för socialnämnden godkänns.

Expedieras till: Kommunstyrelsen

Herrljunga kommun

Intern kontrollplan 2024

Framtagen efter genomförd Risk- och konsekvensanalys 2023-09-06. Se bilaga

Socialnämnden					
Verksamhetsansvar					
Risk i rutin/process/system Rutinorienterade moment	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighets- bedömning ¹ RxV=RV			Ansvar för kontroll och rapportering Politiker/Tjänsteman
		4	3	12	
1. Följsamhet till Ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete i den del som avser analyser av resultat samt åtgärder brister <i>IFO</i> <i>Socialt stöd</i> <i>Vård och omsorg</i>	Chefer använder de verktyg som finns för analys av resultat, gör bedömningar, planerar och genomför åtgärder med ett helhetsperspektiv - <i>framgår av dokumentationen</i>	4	3	12	MAS/Kvalitetssamordnare SAS/Kvalitetsstrateg
2. Utredningstid IFO, barn och unga följer inte alltid lagstadgad tid <i>IFO - Barn och familj</i>	Utredningstid, ska vara relevant till ärendets omfattning och pågå max 4 månader. Utredningar, uppföljningar och beslut ska ske rättssäkert - <i>utredningstid, barn ska hålla lagstadgad tid, som längst 4 månader</i>	3	3	9	Enhetschef SAS/Kvalitetsstrateg
3. Dokumentation ska ske på ett rättssäkert sätt <i>Socialt stöd, LSS</i> <i>Vård och omsorg</i> <i>IFO, vuxen - behandlingsteam</i>	Genomförandeplaner finns upprättade - <i>den enskildes delaktighet och uppgift om datum för uppföljning finns dokumenterat</i> - <i>mål för aktiviteterna</i>	3	3	9	Enhetschef SAS/Kvalitetsstrateg

Se skala för risk och väsentlighetsbedömning

Herrljunga kommun

Intern kontrollplan 2024

Risk i rutin/process/system Rutinorienterade moment	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighets- bedömning ² RxV=RV			Ansvar för kontroll och rapportering Politiker/Tjänsteman
4. Dokumentation ska ske på ett rättssäkert sätt <i>Vård och omsorg - hälso och sjukvård</i>	Omvårdnadsplaner finns upprättade Funktions- och aktivitetsplaner finns upprättade - <i>patientens delaktighet och uppgift om datum för uppföljning finns dokumenterat</i> - <i>mål för insatserna</i>	3	3	9	Enhetschef MAS/Kvalitetssamordnare MAR
5. Dokumentation ska ske på ett rättssäkert sätt <i>Socialt stöd Vård och omsorg</i>	Dokumentation enligt lagstiftning Socialtjänstlagen, SoL Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, Hälso- och sjukvårdslagen, HSL - <i>löpande journalanteckningar</i>	3	3	9	Enhetschef SAS/Kvalitetsstrateg MAS/Kvalitetssamordnare MAR
7. Brister i följsamhet till hygienrutiner samt klädrutiner <i>Socialt stöd Vård och omsorg</i>	Följsamhet till rutin i lednings- systemet - <i>hygienrutinen är väl känd i verksamhet och följs</i>	4	4	16	Enhetschef Verksamhetschef MAS/Kvalitetssamordnare
8. Utredningstid för LSS insatser ska inte vara längre än nödvändigt <i>IFO - bistånd</i>	Utredningstiden ska stå i relation till ärendets komplexitet, handlägningsprocessen ska vara så enkel för den enskilde som möjligt. - <i>löpande granskning av ärendens utredningstider</i> - <i>kartläggning av orsaker till långa utredningstider</i>	3	3	8	Enhetschef SAS/Kvalitetsstrateg

Se skala för risk och väsentlighetsbedömning

Herrljunga kommun

Intern kontrollplan 2024

9. Avvikelseprocessen ska vara väl fungerande i samtliga steg, från rapportering till uppföljning	Avvikelser rapporteras i större utsträckning och utredning samt uppföljning håller god kvalitet <ul style="list-style-type: none"> - <i>avvikelser rapporteras i enlighet med gällande rutin</i> - <i>utredning och uppföljning finns på samtliga avvikelser</i> - <i>avvikelse, utredning och uppföljning innehåller den information som behövs för det systematiska kvalitetsarbetet</i> 	4	3	12	Enhetschef SAS/Kvalitetsstrateg MAS/MAR/Kvalitetssamordnare
--	---	---	---	----	---

Risk = R-värde

Sannolikhetsnivåer för fel:

Osannolik;	Risken är praktiskt taget obefintlig att fel ska uppstå.	Värde: (0)
Mindre sannolik;	Risken är mycket liten att fel ska uppstå.	Värde: (1)
Möjlig;	Det finns risk för att fel ska uppstå.	Värde: (2)
Sannolik;	Det är mycket troligt att fel kan uppstå.	Värde: (3)
Mycket sannolik;	Det är mycket troligt att fel ska uppstå.	Värde: (4)

Väsentlighet = V-värde

Påverkan på verksamheten/kostnaden om fel uppstår:

Försumbar;	Är obetydlig för de olika intressenterna och kommunen.	Värde: (0)
Lindrig;	Uppfattas som liten av såväl intressenter som kommunen.	Värde: (1)
Kännbar;	Uppfattas som besvärande för intressenter och kommunen.	Värde: (2)
Allvarlig;	Är så stor så att fel helt enkelt inte bör inträffa.	Värde: (3)
Mycket allvarlig;	Är så stor att fel helt enkelt inte får inträffa.	Värde: (4)

Risk och Väsentlighetsbedömning (R×V=RV)

Multiplicera R-värde med V-värde = Risk- och Väsentlighetsvärde



BN § 95

DNR UN 2023/7

Internkontrollplan 2024 för bildningsnämnden

Sammanfattning

Internkontrollplanen upprättas årligen för bildningsnämndens verksamheter i enlighet med kommunens ekonomistyrning och uppföljning.

Bildningsförvaltningen har genomfört en riskanalys inför framtagande av internkontrollplanen för 2024. Riskområdena är samma som för 2023 vilket är följande:

- Kontroll av GDPR efterlevnad
- Rättssäkra betyg – kontroll av skillnader mellan nationella prov och slutbetyg i årskurs 9
- Efterlevnad av rutiner för närvaro
- Att rutinerna för skolpliktsbevakningen inte följs
- Volymuppföljning mot barn/elevpeng/programpeng (snitt under perioden)

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-09-12
Bilaga, Internkontrollplan 2024, 2023-09-12

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Interkontrollplan 2024 för bildningsnämnden godkänns.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Bildningsnämndens förslag till kommunstyrelsen

1. Internkontroll per 2023-08-31 för bildningsnämnden godkänns.

Expedieras till: Kommunstyrelsen

DIARIENUMMER: UN 7/2023 606

FASTSTÄLLD: 2023-10-02

VERSION: 1

GILTIG TILL: 2024-12-31

DOKUMENTANSVAR: controller

Plan

Internkontrollplan för Bildningsnämnden 2024

Beslutsinstans, nämnd och/eller chef och vem dokumentet gäller för – förklarar man här på ett kortfattat sätt.

Innehåll

Internkontrollplan 2024	2
-------------------------------	---

Internkontrollplan 2024

Risk- och konsekvensanalys och åtgärdsplan för:						
Förvaltning		År			Datum genomförd	
Beskrivning		Bedömning			Nuläge	
Riskbenämning	Beskrivning	Sannolikhet	Konsekvens Värdera konsekvens om händelsen inträffar	Riskvärdering S x K = Riskvärdering	Ansvar/Status	Prioritering/Åtgärd
Förutsägbara händelser som kan påverka verksamhet/miljö/säkerhet negativt.	Definiera, beskriv dessa förhållanden/händelser/risker.	Bedöm sannolikhet att händelsen inträffar.			Kan riskerna accepteras eller minskas till en acceptabel nivå? Om svaret är nej, omdefiniera åtagande, ansvar.	Gör en prioritering. Behövs det en åtgärdsplan för att minska negativa konsekvenser?
1.	Kontroll av GDPR efterlevnad	3	2	6	Nej	1. Minimera antalet tredjelandsöverföringar. 2. Uppdatera rutiner och riktlinjer.
2.	Rättssäkra betyg – kontroll av skillnader mellan nationella prov och slutbetyg i årskurs 9	2	3	6	Ja – Betygsättning är en samlad bedömning och kan därför avvika från nationellt provbetyg.	Följa upp för att kontrollera att strukturella bedömningsavvikelse inte förekommer.

3.	Efterlevnad av rutiner för närvaro	3	3	9	Nej – skolfrånvaro kan påverka elevens måluppfyllelse.	Säkerställa rutinefterlevnad genom regelbunden dialog, med rektorer och elevhälsa
4.	Att rutinerna för skolpliktsbevakning inte följs	3	3	9	Nej	Säkerställa rutinefterlevnad
5.	Volymuppföljning mot barn/elevpeng/programpeng (snitt under perioden)	2	3	6	Nej – ekonomisk påverkan på verksamheten	Regelbunden avstämning möjliggör ekonomisk följsamhet.

Förvaltningen har gjort en riskbedömning, områden som är med i internkontrollen har ett riskvärde på 6 eller högre, andra områden med lägre värden har ej tagits med.



Begäran om dispens avseende återkoppling om övergripande bolagspolicy och reviderade ägardirektiv

Sammanfattning

Kommunrevisionen har tidigare under 2023 lämnat en granskningsrapport avseende ägarstyrning i de kommunala bolagen, samt lämnat rekommendationer till förändringar som kan stärka kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

Kommunstyrelsen beslutade därför i februari att ge till förvaltningen i uppdrag att till decembermötet återkomma med ett förslag till en övergripande bolagspolicy samt att genomföra en översyn av ägardirektiv med utgångspunkt i nu gällande målstyrning.

Arbetet är pågående och förvaltningen väntar på svar från SKR kring generella ställningstaganden om stiftelser innan förslaget till policy och direktiv kan färdigställas. Förslag till bedöms bli klart till första kommunstyrelsemöte under 2024.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-12-04

Förslag till beslut

Förvaltningens beviljas dispens till kommunstyrelsemötet den 1 februari 2024 avseende återrapportering om övergripande bolagspolicy och reviderade ägardirektiv

Kaisa Lundqvist
Ekonomichef

Expedieras till: Ekonomichef, kommundirektör
För kännedom: Eva-Lena Helge Egsonius
till:



HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
FÖRVALTNING
Kaisa Lundqvist

Ärende 6

Tjänsteskrivelse
20xx-xx-xx
DNR KS 2023/199 101
Sid 2 av 2



KS § 30

DNR KS 2023/22

Yttrande avseende granskningsrapport om ägarstyrning av kommunala bolag

Sammanfattning

Kommunrevisionen inkom 2023-01-11 till kommunstyrelsen med en granskningsrapport avseende ägarstyrning av de kommunala bolagen. Det finns i rapporten rekommendationer från revisionen avseende såväl ägarstyrningen som ägardirektiven. De folkvalda revisorerna har i uppgift att bevaka att den kommunala verksamheten via den politiska styrningen är ändamålsenlig och effektiv. Kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar för de kommunala bolagen genom den uppsiktsplikt som regleras i kommunallagen 6 kap 1 §. Revisorerna har granskat detta förhållande, och hittat rekommendationer till förändringar som kan stärka kommunstyrelsen i denna uppsiktsplikt och i dess styrning av de kommunala bolagen.

Beslutsunderlag

Presidieskrivelse i ärendet daterad 2023-02-01

Missiv daterat 2023-01-11

Granskningsrapport Ägarstyrning av kommunala bolag daterad december 2022

Förslag till beslut

Presidiets förslag till beslut:

- Förvaltningen ges i uppdrag att ta fram en övergripande bolagspolicy med syfte att fastställa formerna för kommunens ägarstyrning.
- Förvaltningen ges i uppdrag att genomföra en översyn av ägardirektiv för samtliga bolag med utgångspunkt i nu gällande målstyrning.
- Övergripande bolagspolicy och reviderade ägardirektiv återrapporteras till kommunstyrelsens sammanträde den 11 december 2023.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om presidiets förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens beslut

1. Förvaltningen ges i uppdrag att ta fram en övergripande bolagspolicy med syfte att fastställa formerna för kommunens ägarstyrning.
2. Förvaltningen ges i uppdrag att genomföra en översyn av ägardirektiv för samtliga bolag med utgångspunkt i nu gällande målstyrning.
3. Övergripande bolagspolicy och reviderade ägardirektiv återrapporteras till kommunstyrelsens sammanträde den 11 december 2023.

Expedieras till:

Revisionen



Informationssäkerhetsrapport 2023

Sammanfattning

Under 2023 har informationssäkerhetsarbetet bedrivits utifrån handlingsplan som tagits fram KS §5/2023-01-23). Till delar har kommunen uppnått de mål som satts upp, men andra delar har kommunen inte uppnått målen.

Det har varit stort fokus på samverkan inom organisationen och förberedelse av utbildningar till personal. Ny incidentrapporteringsrutin har införts också vilket medfört att fler incidenter har rapporterats in. Genom incidentrapporterna identifieras utvecklingsområden och fokusområde för kommande informationssäkerhetsarbete. Funktion för säkra mail, Sefos, har också införts under året vilket möjliggör för organisationen att skicka e-post med känslig information.

När det gäller framtida informationssäkerhetsarbete i kommunen så är översyn av de personella resurserna en av de nödvändigaste åtgärderna som kommunen behöver vidta för att få till ett etablerat och strukturerat informationssäkerhetsarbete som möter upp de utmaningar och krav som ställs. Hittills har det övergripande informationssäkerhetsarbetet, ca 20% uppdrag, kombinerats med nämndsamordnartjänst på administrations- och kommunikationsenheten. Världsläget kräver att kommunen framöver arbetar strategiskt, smart och långsiktigt med informationshantering och likaså ny lagstiftning genom NIS-2 som redan under 2024 kommer träffa kommunen och sätta höga krav på kommunernas informationssäkerhetsarbete. Informationssäkerhet ska inte förväxlas med IT-säkerhet, som kommunen arbetat aktivt med de senaste åren. Oavsett hur trygga system kommunen har och vilken redundans som införskaffas utifrån IT-perspektiv, behöver kunskap och kompetens höjas hos all personal kring hur information i dessa system ska hanteras samt hur dokument ska märkas, dvs. vilken skyddsklass respektive dokument har. Informationssäkerhet måste gå hand i hand med all säkerhetsarbete och är i dagsläget en nerprioriterad pusselbit om framöver måste prioriteras. Med det ökade kravet och det behov kommunen har är det inte rimligt att även fortsättningsvis ha övergripande informationssäkerhetsarbetet som en 20-procentig tillika uppgift.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-11-16
Informationssäkerhetsrapport 2023



Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen godkänner informationssäkerhetsrapporten 2023 och lägger den till handlingarna.

Anela Lennartsson
Administrations- och kommunikationschef



Bakgrund

Herrljunga kommun har 2018 antagit en policy och riktlinjer för informationssäkerhet samt personuppgiftshantering i kommunen. I styrdokumentet anges det att arbetet med informationssäkerhet ska årligen redovisas i en rapport till kommunstyrelsen.

Ekonomisk bedömning

Rapporten medför inga höjda kostnader. Däremot är behovet av ökat informationssäkerhetsarbete i kommunen stort vilket kommer kräva ökade personella resurser för att möta framtida behovet.

Juridisk bedömning

Informationssäkerhet styrs av ett flertal lagar, förordningar och föreskrifter. Övergripande finns EU:s NIS-direktiv som ställer krav på säkerhet i nätverk och informationssystem. Det finns även en ISO-standard (ISO/IEC 27001:2017) som ställer krav på utformningen av ledningssystem för informationssäkerhet.

Samverkan

Ärendet bedöms inte vara aktuellt för facklig samverkan.

Motivering av förslag till beslut

Kommunstyrelsen förslås godkänna rapporten som en redovisning på det arbete som genomförts inom området för informationssäkerhet hos Herrljunga kommun.



Informationssäkerhetsrapport 2023

Under 2023 har informationssäkerhetsarbetet tagit ny fart efter att varit pausat under större delen av 2022. Under året har man aktivt jobbat med att utbilda organisationen, utveckla informationssäkerhetsarbetet och förbättra hanteringen av information. Flera medarbetare har börjat få en grundläggande förståelse för vad informationssäkerhet är och till viss del varför kommunen måste jobba med det.

Samverkan

Föregående informationssäkerhetsansvarige har deltagit i träffar med Länsstyrelsen samt nätverket för informationsansvariga i Sjuhärad. Dessa träffar har inneburit både omvärldsbevakning och kunskapsutbyten.

Lokalt har det genomförts informationssäkerhetsråd vid 3 tillfällen under året. Vid dessa möten har rådet gått igenom det löpande arbetet, incidenter och vad som fångats upp i omvärldsbevakningen.

Under året har en ny konstellation börjat träffas i form av registeransvariga och informationssäkerhetssamordnare. Det har rört sig om ett kort möte ungefär en gång i månaden. Effekten av detta har varit att man pratar mer om informationssäkerhet och dataskydd, vilket i förlängningen medfört att fler incidenter rapporterats in.

Incidenter

Antalet inrapporterade incidenter har under 2023 ökat jämfört med 2022. Incidenterna har handlat delvis om att man inte kommer åt information efter uppdateringar som gjorts, men även felaktig hantering av känslig/sekretessbelagd information. Här tangerar man även området personuppgifter, då det många gånger också innebär att personuppgifter hanteras i forum som inte anses tillräckligt säkra för det. Mörkertalet är dock fortfarande stort och det är svårt att dra några större slutsatser kring vilket fokus och inriktning informationssäkerhetsarbetet ska ha. För tillfället behöver fokuset ligga på att få medarbetarna att förstå när de ska göra en rapport, samt att göra det tydligt att incidentrapporter syftar till att vi ska bli bättre – inte att identifiera vem som gjort fel.

Under året har en funktionsbrevlåda för incidentrapportering tagits fram för att förenkla för medarbetarna vart de kan höra av sig med incidenter och frågor.

Handlingsplanen

Vid årsskiftet 2022/2023 togs en ny handlingsplan fram för 2023. Uppfyllandet av de föreslagna åtgärderna är lågt. Det som har uppnåtts är att kommunen har fått ett verktyg för



säker digital kommunikation (SEFOS) för att kunna hantera känslig och sekretessbelagd information via mejl.

Det har inte genomförts någon organiserad analys av samtliga verksamheters informationssäkerhets- och dataskyddsarbete. Orsaken till detta bedöms vara att organisationen inte riktigt har fått förståelsen ännu kring vad som ska göras och av vem. Det ställer högre krav på informationssäkerhetsansvarig att driva arbetet, men utifrån nuvarande organisering så är den avsatta tiden för uppdraget begränsat.

Det har inte heller genomförts någon kartläggning av systemägare och systemförvaltare. Detta arbete skulle ske under sommaren/hösten, men med anledning av att kommunens dåvarande informationssäkerhetsansvarig lämnade sin tjänst fick detta nedprioriteras. Konsekvensen av detta är också att det inte skett någon större omfattning av ny-/omklassificeringar av system med hjälp av KLASSA.

Utbildning i organisationen

Det fanns inplanerade utbildningsinsatser för såväl medarbetare som förtroendevalda men på grund av personaländring och andra tekniska omständigheter så kunde dessa insatser inte genomföras. Det finns dock planer på att distribuera ut utbildningarna till våren 2024.

Infosäkkollen

I början av sommaren genomfördes Infosäkkollen. Det är ett analysverktyg framtaget av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) för att organisationer ska kunna följa upp deras informationssäkerhetsarbete. Resultatet visar på att kommunen har ett förbättrat resultat sedan förra gången analysen gjordes. Trots ett förbättrat resultat finns det en stor utmaning och ett stort arbete framöver. I analysarbetet var både IT och säkerhetsorganisationen representerade vilket bidrar till ett mer säkert resultat. Målsättningen bör vara att vid nästa analysomgång har kommunen ännu ett förbättrat resultat.

Framtiden

Det kommunövergripande informationssäkerhetsansvaret har historiskt kombinerats med nämndsamordnartjänst på administrations- och kommunikationsenheten och inte upptagit mer än 20 procent av en heltidstjänst. Efter personalomsättning på enheten under större delen av 2022, stannade informationssäkerhetsarbetet upp under det året, men i slutet av 2022 och första halvan av 2023 tog informationssäkerhetsarbetet ny fart i och med rekrytering av nämndsamordnare och tillika kommunens informationssäkerhetsansvarig. Återigen kombinerades uppdraget med nämndsamordnartjänst, vilket i sig inte är idealt då uppdragen särskiljer sig till mångt och mycket och det är svårt att rekrytera rätt kompetens för båda uppdragen. Dessutom är nämndadministrationen tidsstyrd genom deadlines och behöver prioriteras när tid blir en bristvara vilket också leder till att informationssäkerhetsarbetet ofta blir bortprioriterat eller nerprioriterat till att göra det mest nödvändiga.

Under hösten 2023 har informationssäkerhetsarbetet återigen stannat upp på grund av att kommunens informationssäkerhetsansvarig avslutat sin tjänst. En tillfällig ersättare på



administrations- och kommunikationsenheten tillträdde under hösten med uppdrag att upprätthålla det mest nödvändigaste, det vill säga följa upp incidenter, delta och leda informationssäkerhetsrådet samt distribuering av utbildningar.

En av de nödvändigaste åtgärderna som kommunen behöver vidta kring övergripande informationssäkerhetsarbete är att se över de personella resurserna. Världsläget kräver att kommunen arbetar strategiskt, smart och långsiktigt med informationshantering och likaså ny lagstiftning genom NIS-2 som redan under 2024 kommer träffa kommunen och sätta höga krav på kommunernas informationssäkerhetsarbete. Informationssäkerhet ska inte förväxlas med IT-säkerhet, som kommunen arbetat aktivt med de senaste åren. Oavsett hur trygga system kommunen har och vilken redundans som införskaffas utifrån IT-perspektiv, behöver kunskap och kompetens höjas hos all personal kring hur information i dessa system ska hanteras samt hur dokument ska märkas, dvs. vilken skyddsklass respektive dokument har. Informationssäkerhet måste gå hand i hand med allt säkerhetsarbete och är i dagsläget en nerprioriterad pusselbit om framöver måste prioriteras. Med det ökade kravet och det behov kommunen har är det inte rimligt att även fortsättningsvis ha övergripande informationssäkerhetsarbetet som en 20-procentig tillika uppgift.

Det finns framtagna planer för hur man kan strukturera upp informationssäkerhetsarbetet framöver. I förslaget finns en tanke om att skriva handlingsplanen över en två-års period för att på så sätt jobba mer långsiktigt och att arbetet blir mer genomarbetat. Detta skulle då även följa den uppföljning som MSB har i form av Infosäkkollen, där man analyserar kommunens informationssäkerhetsarbete. Rapport om det löpande arbetet till kommunstyrelsen ska fortfarande ske en gång om året. Däremot behöver de personella resurserna avsättas först för att detta arbete ska kunna genomföras i framtiden.



KFU § 39

KS 2023/51

Begäran om förlängning av beredningstid för framtagande av kultur- och fritidsplan

Sammanfattning

Kommunstyrelsen uppdrag, vid styrelsemötet den 24 april 2023, åt Kultur- och fritidsutskottet, att med utgångspunkt i kommunens övergripande mål ta fram en kultur- och fritidsplan för perioden 2024–2026 (KS § 80/2023-04-24). Förslag till kultur- och fritidsplan presenteras vid kommunstyrelsens sammanträde den 11 december 2023. Eftersom både utskott och verksamhetsledning är nytt har det varit en startsträcka att komma i gång. Utskottet har genomfört tre workshops för att starta upp arbetet och har nu i samråd med kultur- och fritidschef enats om arbetsmodell för framtagning av en plan. Eftersom utskottets ansvar även omfattar turism kommer planen att innefatta även detta. för kultur, fritid och turism.

För att väl förankrat arbetet med denna kultur-, fritids- och turismplan kommer det ske i dialog med både föreningsliv, organisationer, tjänstepersoner och barn och unga, behöver utskottet mer tid för beredningen av planen. Här följer en beskrivning av tidsplanen för beredning:

- November 2023 – februari 2024: Nuläge, behov och förslag, led av Kultur och fritidschef som bjuder in tjänstepersoner och civilsamhället att medverka i arbetsgrupper
- Februari – mars 2024: Sammanställning av materialet till ett förslag till plan.
- Mars-april 2024: Utskottet arbetar vidare med tjänstepersonsförslaget utifrån politiska mål, prioriteringar och ekonomiska resurser
- Mars-april 2024: Dialog och remissarbete med berörda aktörer
- April-maj 2024: Färdigställande av planen
- Maj 2024: Remissrunda
- Juni 2024: Förslag till kultur-, fritids och turismplan presenteras vid utskottets sammanträde
- Augusti 2024: Utskottets förslag till kultur-, fritids och turismplan presenteras vidkommunstyrelsens sammanträde

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-11-15

Förslag till beslut

- Beredningstid för framtagande av Kultur-, fritids och turismplan för 2024 – 2026 förlängs till och med augusti 2024.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.



Fortsättning KFU § 39

Kultur- och fritidsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Beredningstid för framtagna av Kultur-, fritids och turismplan för 2024 – 2026 förlängs till och med augusti 2024.

Expedieras till: Kommunstyrelsen

Delegering av behörighet att begära sändning av VMA

Sammanfattning

Från och med den 1 januari 2024 införs en ny lag som reglerar systemet Viktigt meddelande till allmänheten (VMA). Förändringen leder till att kommuner behöver bestämma vem eller vilka inom organisationen som ska ha behörighet att skyndsamt kunna besluta om att begära sändning av ett VMA och lägga in detta i delegationsordningen. En sändning av ett VMA får begäras när det finns fara för liv eller hälsa eller för omfattande skada på egendom eller miljö, om meddelandet omedelbart behöver nå allmänheten för att förhindra eller begränsa faran eller skadan.

Vid en allvarlig kris aktiveras Herrljunga kommuns centrala krisledning där kommundirektör är beslutsfattare och samtliga förvaltningschefer kan ersätta kommundirektören. Säkerhetschefen innehar en viktig roll i krisledningen och är ofta den som först får information om inträffade händelser. Utifrån detta föreslås att behörigheten att begära sändning av VMA delegeras till kommundirektör, förvaltningschefer och säkerhetschef.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-11-27
Uppdaterad delegeringsordning för kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar den uppdaterade delegeringsordningen för kommunstyrelsen.

Anette Falk
Säkerhetschef

För kännedom till:
Samtliga förvaltningar

DIARIENUMMER: KS 384/2023
FASTSTÄLLD:
GILTIG TILL: Tillsvidare
DOKUMENTANSVAR: Kommundirektör

Delegeringsordning

Delegeringsordning för kommunstyrelsen



HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

Innehåll	1
1. Allmänt om delegation	2
1.1 Syfte och avgränsning.....	2
1.2 Kommunallagens regler.....	3
1.3 Registrering och rapportering av beslut.....	4
1.4 Begränsning av delegation	5
1.5 Allmänna delegeringsregler.....	5
1.6 Förkortningar.....	5
2. Delegeringsordning för kommunstyrelsen.....	6
A. Allmänna administrativa ärenden.....	7
B. Extra ordinär händelse och krisledning.....	11
C. Ekonomiärenden	13
D. Upphandling/Inköp/Avtal	16
E. Organisationsärenden	20
F. Kommunstyrelsens ansvar som personalorgan.....	20
G. Personalärenden	22
H. Lönesättning.....	23
I. Beslut om tjänstledighet med löneförmån.....	23
J. Ärenden avseende arbetsmiljöarbete.....	24
K. Lokalplanering och lokalanvändning	25
L. IKT/IT	26
M. Samhällsplanering	27
N. Mark- och exploateringsärenden.....	28
O. KF-beslutade ärenden - Ärenden till eller som berör Samhällsbyggnadsförvaltningen	29
P. Kultur- och fritidsärenden	29
Q. Räddningstjänst	31

1. Allmänt om delegation

1.1 Syfte och avgränsning

Möjligheterna att delegera beslutanderätten har följande två syften:

- att avlasta det politiska organet rutinärenden så att utrymme finns för mer omfattande behandling av principiella ärenden
- att möjliggöra en effektivare kommunal förvaltning genom att beslutsvägarna blir kortare och handläggningen snabbare

Kännetecknande för ett beslut som kan delegeras är bl.a. att det föreligger alternativa lösningar och att beslutsfattaren måste göra vissa överväganden och bedömningar.

Vidare kan sådana beslut överklagas genom kommunalbesvär, vilket innebär att en laglighetsprövning kan göras av besluten.

Revidering av delegationsordning ska göras vid förändringar i verksamheten. Minimikravet är att den revideras inför varje mandatperiod.

Utifrån kommunstyrelsens övergripande ansvar och tillsynsansvar ska kommunstyrelsens delegationsordning tillämpas i respektive nämnds delegationsordning. Nämnden fastställer delegat inom sitt ansvarsområde.

Genom delegation flyttas beslutanderätten över till delegaten. Delegaten träder in helt i kommunstyrelsens ställe. Beslut som fattas med stöd av delegation är juridiskt sett ett kommunstyrelsebeslut respektive nämndbeslut. Beslut som fattas på delegation gäller direkt och kan inte ändras av styrelsen/nämnden. Däremot kan kommunstyrelsen återta sin delegation, även för ett enskilt ärende, men detta får inte rättsverkan på redan fattade beslut.

Nämnden kan delegera sin beslutanderätt till:

- en grupp av ledamöter och/eller ersättare inom den egna nämnden, t ex. ett utskott eller nämndens presidium
- enskild ledamot eller ersättare inom nämnden
- enskild anställd inom kommunen

I Herrljunga kommun gäller generellt att kommundirektör och förvaltningschef har rätt att vidaredelegera delegationen om inte annat anges.

Delegationsbeslut ska vara skriftliga och fattas i enlighet med gällande lagar och förordningar, kommunfullmäktiges beslut, för kommunen bindande avtal samt i enlighet med vägledande bestämmelser utfärdade av nämnd/styrelse.

Delegaten har också att beakta gällande beslut om anslag och budget samt förvissa sig om att de resurser som behövs för att verkställa beslutet står till förfogande.

Varje beslut ska innehålla uppgift om vem som fattat beslutet, när beslutet fattades, vilket beslut som fattats och vad beslutet avser samt vid behov kostnadsställe.

Tillämpningsanvisningar finns i Riktlinjer för dokument- och ärendehantering.

Beslut som fattas inom ramen för verkställighet grundas ofta på instruktioner, avtal eller policy och ingår oftast i tjänsten. Typiska exempel på sådana beslut är tillämpning av tjänstledighetsregler, tilldelning av förskoleplats enligt regelverk och avgiftsdebitering enligt fastställd taxa. Sådana beslut kan heller inte överklagas.

Antalet beslut som fattas som ren verkställighet är mycket omfattande. Det finns inte någon mening i att lista alla möjliga beslut som kan fattas som ren verkställighet. Ett mindre antal verkställighetsbeslut finns listade i delegationsordningen för att klargöra att dessa beslut är, just verkställighet, (V).

Fullmakt skiljer sig från delegation på flera sätt.

Fullmakt ligger inom ramen för civilrättens område och avhandlas i avtalslagen. Lagen utgår från grundtanken att fullmakten är en förklaring av fullmaktsgivaren (det politiska organet) att fullmäktigen (förtroendevald eller tjänstepersoner) har rätt att handla på fullmaktsgivarens vägnar. Fullmaktsgivaren tar således på sig ansvaret för de rättshandlingar (avtal mm) som fullmäktigen ingår för dennes räkning inom fullmaktens gränser. Beslut och andra rättshandlingar inom ramen för en fullmakt kan inte överklagas genom kommunalbesvär.

En delegat däremot, har en organställning genom att delegaten går in i kommunstyrelsens ställe och beslutar.

1.2 Kommunallagens regler

Kommunstyrelsens möjligheter till delegation av ärenden behandlas i 6 kap. 37–40 §§, 7 kap. 5-7 §§ och i speciallagstiftning. Observera att i kommunallagens mening är även kommunstyrelsen att betrakta som nämnd.

6 kap 37 §

En nämnd får uppdra åt presidiet, ett utskott, åt en ledamot eller ersättare eller åt en anställd hos kommunen eller landstinget att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden, dock inte i de fall som avses i 6 kap 38 §.

En gemensam nämnd får även under samma förutsättningar uppdra åt en anställd i någon av de samverkande kommunerna eller landstinget att besluta på nämndens vägnar.

6 kap 38 §

I följande slag av ärenden får beslutanderätten inte delegeras:

1. ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,
2. framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats,
3. ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt
4. ärenden som väckts genom medborgarförslag och som överlåtits till nämnden, och
5. ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras.

6 kap 39 §

En nämnd får uppdra åt ordföranden eller en annan ledamot som nämnden har utsett att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande, att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

6 kap 40 §

Nämnden ska besluta i vilken utsträckning beslut som har fattats med stöd av uppdrag enligt 37 § ska anmälas till den. Beslut som inte anmäls ska protokollföras särskilt, om beslutet får överklagas enligt bestämmelserna i kommunallagens 13:e kapitel.

Sådana beslut som avses i 6 kap 39 § ska anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

7 kap 5 §

En nämnd får uppdra åt en anställd hos kommunen eller landstinget att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden, dock inte i de fall som avses i 6 kap. 38 §.

7 kap 6 §

Om en nämnd med stöd av 7 kap 5 § uppdrar åt en förvaltningschef inom nämndens verksamhetsområde att fatta beslut, får nämnden överlåta åt förvaltningschefen att i sin tur uppdra åt en annan anställd inom kommunen eller landstinget att fatta beslutet.

7 kap 7 §

Om en nämnd med stöd av 7 kap 5 § uppdrar åt en anställd att besluta på nämndens vägnar, får nämnden ställa upp villkor som innebär att brukarna av nämndens tjänster ska ges tillfälle att lägga fram förslag eller att yttra sig, innan beslutet fattas. Nämnden får också bestämma att en anställd får fatta beslut endast om företrädare för brukarna har tillstyrkt beslutet.

1.3 Registrering och rapportering av beslut

I princip gäller samma formregler för delegationsbeslut som för nämndbeslut.

Detta innebär att det alltid skall finnas någon form av skriftlig dokumentation för de beslut som fattas med stöd av delegation.

Alla beslut som fattas med stöd av delegation skall anmälas till kommunstyrelsen i enlighet med Riktlinjer för dokument- och ärendehantering.

Ett beslut som är fattat på delegation ska kunna överklagas liksom andra beslut som nämnd/styrelse fattar. Därav följer vikten av att delegationsbeslut anmäls. Anmäls inte besluten eller försenas anmälan av beslut, förlängs överklagandetiden med motsvarande tid. Tiden för överklagande löper 3 veckor från att protokollet anslagits på kommunens anslagstavla.

Förvaltningslagens särskilda regler gäller i ärenden som avser myndighetsutövning mot enskild. Enligt § 44 § FL börjar klagotiden löpa från den dagen part har fått del av beslutet genom beslutsmyndigheten.

I delegationsordning nedan, finns beteckningarna F, D respektive V.

F anger att ärendet hanteras med fullmakt, V anger att ett beslut ska betraktas som ren verkställighet utan formellt krav på återrapportering till KS. D anger att ärendet är en delegering inom vilken KS beslutar om huruvida ärendet ska återrapporteras till KS eller inte. I delegeringsordningen är delegerade ärenden

markerade med D1 för beslut som ska återrapporteras till KS, och med D2 för beslut som ska dokumenteras och förvaras hos beslutsfattaren.

Beslut av delegat ska skriftligen anmälas till nämnden/styrelsen nästkommande sammanträde. Beslut som fattas med stöd av vidaredelegation från Kommundirektör eller förvaltningschef ska rapporteras till kommundirektör/förvaltningschef. Syftet med krav på återrapportering är att nämnden/styrelsen ska få information och kunna utöva kontroll samt att beslutet blir registrerat.

1.4 Begränsning av delegation

I de fall delegaten inom ramen för lämnad delegation har att fatta ett beslut av principiell betydelse eller som annars är av större vikt skall ärendet lyftas till kommunstyrelsen för bedömning/beslut. Detsamma gäller om det politiska momentet i ärendet kan antas vara stort. Delegaten har att i dessa fall överlämna ärendet till kommunstyrelsen/nämnd för avgörande. Delegationen omfattas således inte av denna typ av ärenden.

1.5 Allmänna delegeringsregler

Överordnad chef äger rätt att fatta beslut i samtliga ärenden som delegerats till tjänsteperson vid ordinarie delegats frånvaro, vid jäv eller om delegaten överlämnar ärendet till denne. Den som förordnats som vikarie för viss tjänsteperson inträder som delegat i dennes ställe. Kommundirektören har rätt att fatta beslut i stället för samtliga tjänstepersonsdelegater.

Den som av kommunstyrelsen utsetts till delegat har rätt att underteckna de avtal och andra rättshandlingar som erfordras för verkställande av delegationsbeslutet.

I Herrljunga kommun gäller generellt att kommundirektör och förvaltningschef har rätt att vidaredelegera ärenden som är lämpliga att vidaredelegera och om inte annat anges.

Vid kommunstyrelsens ordförandes bortovaro inträder kommunstyrelsens vice ordförande som delegat.

1.6 Förkortningar

F = Fullmakt D = Delegation V = Verkställighet

2. Delegeringsordning för kommunstyrelsen

Delegationsordning avseende Upphandling/Inköp/Avtal, Extra ordinär händelse, Krisledning och IKT/IT gäller för samtliga nämnder.

Tillämpliga delar utifrån kommunstyrelsens övergripande ansvar för funktionerna administration, ekonomi, organisation och personal ska tillämpas inom respektive nämnds ansvarsområden. Servicenämnd har att fastställa delegeringsordning för ansvarsområdet.

Innehållsförteckning delegeringsordning:

- A. Allmänna administrativa ärenden
- B. Extra ordinär händelse och krisledning
- C. Ekonomiärenden
- D. Upphandling/Inköp/Avtal
- E. Organisationsärenden
- F. Kommunstyrelsen som personalorgan
- G. Personalärenden
- H. Lönesättning
- I. Tjänstledigheter
- J. Arbetsmiljöarbete
- K. Lokalplanering och Lokalanvändning
- L. IKT/IT
- M. Samhällsplanering
- N. Mark- och exploateringsärenden
- O. KF-beslutade ärenden – Ärenden till eller som berör samhällsbyggnadsförvaltningen
- P. Kultur- och fritidsärenden
- Q. Räddningstjänst

A. Allmänna administrativa ärenden				
Nr	Ärende	Delegat	F/D/V	Not
A.1	Underteckna gåvo- och lånehandlingar, borgensärenden samt avtal och förbindelser av principiell betydelse.	Kommunstyrelsens ordförande (KSO) Ersättare: Kommunstyrelsens andra vice ordförande (2:a V KSO)	F	Finansiella avtal rapporteras till ek chef Handlingar ska kontrasigneras av kommundirektör
A.2	Representation (förtroendevalda)	Ordf. i resp. nämnd/styrelse	D1	
A.3	Förtroendevaldas deltagande i kurser, konferenser och dylikt upp till 7000 kr per person	Ordf. i resp. nämnd/styrelse	D1	
A.4	Beslut å kommunstyrelsens vägnar enligt 6 kap § 39 KL i fall som är så brådskande att kommunstyrelsens beslut inte kan avvaktas	KSO	D1	6 kap 39 § KL
A.5	Fatta beslut i framställningar från föreningar, organisationer och företag rörande ekonomiskt stöd.	KS	Ej delegerat	Inom budgetram för tillväxt och utveckling
A.6	Utfärda fullmakt för ombud att föra kommunens talan inför domstolar och andra myndigheter samt vid förrättningar av skilda slag	Kommundirektör (Kdir)	D2	KL 6 kap 15 § Ej vidaredelegering
A.7	Avge yttrande till länsstyrelsen i enlighet med 18 § Kameraövervakningslag (2013:460)	Kdir	D2	
A.8	Beslut att inte lämna ut uppgifter/allmän handling samt enligt prövning av sekretesslagen eller att uppställa förbehåll av skilda slag inom	Administrations- och kommunikationschef	D1	2 kap 14 § TF, 10 kap 11–13 §§ &

	kommunens politiska beslutsprocess och kanslifunktionens ansvarsområden	Ersättare: Nämndsamordnare/ Kdir		15 kap 2-3 §§ OSL Ej vidaredelegering
A.9	Beslut att inte lämna ut uppgifter eller allmän handling samt enligt prövning av Sekretesslagen eller att uppställa förbehåll av skilda slag inom ekonomifunktionens ansvarsområden	Ekonomichef (Ek chef) Ers. Controller/ Kdir	D1	2 kap 14 § TF, 10 kap 11–13 §§ & 15 kap 2–3 §§ OSL Ej vidaredelegering
A.10	Beslut att inte lämna ut uppgifter eller allmän handling samt enligt prövning av Sekretesslagen eller att uppställa förbehåll av skilda slag inom personalfunktionens ansvarområden	Personalchef (Pers chef) Ers. personalstrateg/ Kdir	D1	2 kap 14 § TF, 10 kap 11–13 §§ & 15 kap 2–3 §§ OSL Ej vidaredelegering
A.11	Yttrande till domstol vid överklagande av beslut att ej lämna ut allmän handling	Delegaten i ärendet	D1	Ej vidaredelegering
A.12	Prövning och beslut om att avvisa för sent inkomna överklaganden enligt §§ 45–46 FL	Administrations- och kommunikationschef	D1	Ej vidaredelegering
A.13	Beslut om ändringar och tillägg i Kommunstyrelsens dokumenthanteringsplan	Administrations- och kommunikationschef	D1	Ej vidaredelegering
A.14	Personuppgiftsbehandling inom KS ansvarsområden	Administrations- och kommunikationschef	D2	Ej vidaredelegering Kommunstyrelse och respektive nämnd är personuppgiftsansvarig
A.15	Ansvar för förteckning över personuppgiftsbehandlingar för kommunstyrelsen	Registeransvarig	D2	Registerförteckning ska finnas tillgängligt för redovisning Resp. nämnds ansvar

A.16	Besluta om den registrerades rättigheter i fråga om rättelse, radering, begränsning av behandling och överföring av personuppgifter till annan personuppgiftsansvarig (dataportabilitet).	Administrations- och kommunikationschef	D2	Art. 16–20, dataskyddsförordningen Resp. nämnds ansvar
A.17	Beslut att neka den registrerades begäran om registerutdrag	Administrations- och kommunikationschef	D2	Art. 12.5 b, dataskyddsförordningen Ej vidaredelegering Resp. nämnds ansvar
A.18	Ingå personuppgiftsbiträdesavtal med personer utanför den kommunala organisationen som behandlar personuppgifter för kommunstyrelsens räkning.	Behörig avtalsansvarig	D2	Art. 28.3, dataskyddsförordningen. Resp. nämnds ansvar
A.19	Avge yttrande eller föra talan i ärenden rörande folkbokföringen	Förvaltningschef (Fc) Socialnämnd	D2	Folkbokföringslag (1991:481)
A.20	Besvara till styrelsen inkomna skrivelser där styrelsens yttrande ej anses påkallat.	KSO	V	
A.21	Göra framställningar till statliga verk eller kommunala myndigheter i anslutning till styrelsens verksamhet	KSO	V	
A.22	Avge yttrande i enlighet med politiskt antagna styrdokument respektive handlingar	Kdir	V	
A.23	Namnändringar och redaktionella ändringar i avtal och andra handlingar	Kdir	V	
A.24	Beslut om gallring i kommunens centralarkiv	Administrations- och kommunikationschef / Arkivansvarig	D2	
A.25	Ansvar för diarieföring av ärenden, registrering, och arkivering inom kommunstyrelsens ansvarsområde	Administrations- och kommunikationschef	V	Ska finnas tillgängligt för redovisning

				Resp. nämnds ansvar
A.26	Tillstånd eller avslag att använda kommunens vapen och logotyp	Administrations- och kommunikationschef	V	Lag (1970:498) om skydd för vapen och vissa andra officiella beteckningar
A.27	Yttrande över länsstyrelsens remisser angående ansökning rörande borgerliga vigsel- eller registreringsförrättare	Kdir	D2	
A.28	Yttrande ang. antagande av hemvärnsmän	Kdir	D2	Hemvärnsförordning (1997:146)
A.29	Kommunens digitala anslagstavla	Administrations- och kommunikationschef	V	
A.30	Omprövning av beslut som fattas på delegation	Delegaten i ursprungsbeslutet	D1	37 § FL
A.31	Beslut om rättelse av beslut som blivit fel på grund av förbiseende och som är uppenbart oriktigt	Delegaten i ursprungsbeslutet	D1	36 § FL

B. Extra ordinär händelse och krisledning

Krisledningsnämnden är kommunens ledande politiska organ om kommunen drabbas av en extraordinär händelse. Krisledningsnämnden får fatta beslut om att överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder i kommunen i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning.

Grundprincipen är att alla givna delegationer fortfarande gäller, men krisledningsnämnden äger dock rätt att återkalla givna delegationer och överta beslutanderätten i de ärenden som berörs av den extraordinära händelsen. Den som normalt sett har delegationen ska skyndsamt informeras om ett sådant återkallande.

Vid extra ordinär händelse upprättas en ledningsgrupp, vilken tillika är beredningsgrupp för krisledningsnämnden.

Beredningsgruppen leds av kommundirektören.

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
B.1	Krisledningsnämnd vid extra ordinär händelse eller krissituation	Krisledningsnämnd		Sammanfattas Reglemente för Krisledningsnämnd samt Krisledningsplan för extraordinär händelse
B.2	Utse ersättare för kommundirektören vid kommunchefens planerade frånvaro vid extra ordinär händelse eller krissituation	Kdir	D1	Ej vidaredelegering
B.3	Beslut om säkerhetsprovning och placering i säkerhetsklass enligt säkerhetsskyddslagen	Säkerhetsskyddschef	D1	Ej vidaredelegering
B.4	Besluta om att bistå annan kommun som har framställt begäran om hjälp p g a att det pågår en extra ordinär händelse där, upp till ett värde av 10 prisbasbelopp	Kdir Krisledningsnämnd	D1	Ej vidaredelegering
B.5	Ianspråktagande av ekonomiska resurser inom kommunstyrelsens ansvar vid extra ordinär händelse, upp till 10 prisbasbelopp	Kdir	D1	Ej vidaredelegering

B.6	Begära stöd från en annan kommun vid en extraordinär händelse.	Kdir Krisledningsnämnd	D1	Ej vidaredelegering
B.7	Lämna begränsat ekonomiskt stöd till en enskild som drabbats av en extraordinär händelse, upp till ett halvt prisbasbelopp	Kdir Krisledningsnämnd	D1	Ej vidaredelegering Socialsekreterare nås på kontorstid, tfn 0513-170 00. Vid akut läge (ej kontorstid) ring 112, be att få tala med social beredskap Herrljunga (sociala jouren erbjuder tillfälligt stöd ex. övernattning, mat m.m.)
B.8	Begära sändning av viktigt meddelande till allmänheten (VMA) vid händelser relaterade till Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.	Kdir/Fc/Säkerhetschef	D2	Ej vidaredelegering

C. Ekonomiärenden

Respektive budgetansvarig chef/ledare ansvarar fullt ut för tilldelad budget.

Inom fastställd budgetram råder verkställighet för ekonomiskt relaterade beslut.

Undantag finns om förbehåll eller annan delegation är fastställt/d.

Det innebär i korthet att delegationsordningen är överordnad verkställighet inom budgetram.

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
C.1	Beslutsattestant för kommunstyrelsens ansvarsområde	Kdir Ek chef	D2	Ekonomichef ges rätt att utse ersättare för sig själv och beslutsattestanter och ersättare för styrelsens ansvarsområden. Förteckning över dessa ska hållas aktuell och anmälas till nämnden/styrelsen
C.2	Beslut om ändring i attestantförteckning under löpande mandatperiod	Ek chef	D2	Ej vidaredelegering
C.3	Överenskommelse om betalning av fordran	Ek chef/ Fc	D1	Ej vidaredelegering Rapport till Ek chef
C.4	Anstånd med eller avbetalning av skuld till kommunen till ett högsta belopp av 3 prisbasbelopp	Ek chef/ Fc	D2	Rätt till vidaredelegering Rapport till Ek chef
C.5	Anstånd med eller avbetalning av skuld till kommunen över 3 prisbasbelopp	KS		Ej delegerat

C.6	Nedskrivning respektive avskrivning av kundfordringar över ett halvt prisbasbelopp	KS		Ej delegerat. Konkurer, bouppteckningar / dödsboanmälningar ska vara avslutade
C.7	Nedskrivning respektive avskrivning av kundfordringar upp till ett halvt prisbasbelopp	Ek chef	D1	
C.8	Avskrivning av lönefordran under ett halvt prisbasbelopp	Personalchef	D2	
C.9	Lånefinansiering	Ek chef	D1	Enligt Kf:s budgetbeslut
C.10	Om fördelning av investeringsmedel inom Ks förvaltning mellan verksamheter inom budgeterad investeringsram	Kdir	D1	Ej vidaredelegering
C.11	Omdisponering av KF fastställd investeringsbudget efter framställan från nämnd för samtliga nämnder.	Resp. nämnd		Framgår av fastställda ekonomistyrningsprinciper
C.12	Besluta om internbudget inom kommunstyrelsens verksamhetsområden	KS		Ej delegerat
C.13	Ta ställning till krav på skadestånd eller andra ersättningsanspråk	Kdir /Fc	D2	Ej vidaredelegering Fc inom respektive ansvars-område Försäkringsbolag ska alltid kontaktas
C.14	Likviditetsförvaltning och löpande finansiella transaktioner	Ek chef	V	Inom ramen för finanspolicy
C.15	Långsiktig medelsförvaltning inkl. pensionsmedelsförvaltning	Ek chef	V	Inom ramen för finanspolicy
C.16	Donationsmedelsförvaltning	Ek chef	V	Inom ramen för finanspolicy
C.17	Avge yttrande i juridiska processer avseende upphandling, inköp och avtal	Ek chef	D2	Inom ramen för uppdraget

				inköp/upp- handling/avtal
C.18	Utse attestanter för utkvittering/uttag avseende bankmedel, plusgiro, bankgiro och checkar	Ek chef	D2	Fastställd lista ska finnas tillgänglig på ekonomi-avdelning Två attester vid varje tillfälle
C.19	Utse attestanter för utkvittering av kommunens postförsändelser	Ek chef	D2	Fastställd lista ska finnas tillgänglig på ekonomi-avdelning
C.20	Kommunal delfinansiering i EU-projekt och andra regionala projekt	KS		Ej delegerat

D. Upphandling/Inköp/Avtal

Upphandling/Inköp/avtal sker på tre olika samordningsnivåer;

Förvaltningsspecifik

Förvaltningsövergripande - Herrljunga kommun

Upphandling i samverkan med andra kommuner samt med andra upphandlande organisationer såsom Kammarkollegiet och SKL Kommentus Inköpscentral

Samordnad upphandling kan vara förvaltningsspecifik eller förvaltningsövergripande.

Policy och Riktlinjer för inköp och upphandling ska följas.

Ekonomichef (Ek chef) och upphandlingssamordnare (Uso) i Herrljunga kommun ska anlitas.

Särskilda riktlinjer gäller vid direktupphandling där samråd ska ske med upphandlingsansvarig.

Inköp av varor och tjänster inom nämndens ansvarsområde och budgetanslag ska ske genom förvaltningarnas utsedda beställare.

Till grund för anskaffning och upphandling ska fastställd budget finnas, inom drift, investering eller exploatering.

Respektive budgetansvarig chef/ledare ansvarar för tilldelad budget.

Inom fastställd budgetram råder verkställighet för ekonomiskt relaterade beslut.

Undantag finns om förbehåll eller annan delegation är fastställt/d.

Det innebär i korthet att delegationsordningen är överordnad verkställighet inom budgetram.

OBS!

Olika regler gäller beroende på om en upphandlings värde överstiger eller ligger under ett visst tröskelvärde. Därför måste det totala värdet av varje upphandling beräknas för att se vilka regler som gäller. Köp av samma slag räknas samman oavsett om det är vara, tjänst eller tekniskentreprenad.

Följande tröskelvärde/upphandlingsvärde (årskostnad alternativt totalt avtalsvärde) gäller år 2018 och 2019:

Tröskelvärde – Varor och tjänster

Direktupphandling – upp till 586 907 SEK

Förenklad upphandling – 586 908 kr – 2 096 097 SEK

Öppen upphandling – över 2 096 097 SEK

Tröskelvärde – Byggtreprenader

Förenklad upphandling – 52 620 561 SEK

Öppen upphandling – över 52 620 561 SEK

Det är inte tillåtet att dela upp en upphandling i avsikt att komma under de olika beloppsgränserna.

Ramavtal får tecknas för högst fyra år.

<p>Delegationsordning avseende Upphandling/Inköp/Avtal ska gälla för samtliga nämnder. Respektive nämnd ska fastställa delegation avseende delegat.</p> <p>Upphandlingssamordnare förkortas Uso.</p>				
Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
	Förvaltningsspecifik			
D.1	<p>Direktupphandling förvaltningspecifik</p> <p>Starta och genomföra upphandling</p> <p>Beslut</p> <p>Avtal/Beställning</p> <p>Eventuell avtalsförlängning enligt option</p>	<p>Budgetansvarig</p> <p>Budgetansvarig</p> <p>Budgetansvarig</p> <p>Budgetansvarig</p>	V	<p>Samråd ska ske med Uso</p> <p>Ska diarieföras</p> <p>Direktupphandling över 100 000 ska dokumenteras och diarieföras.</p> <p>Riktlinjer för direktupphandling ska följas.</p>
D.2	<p>Förenklad upphandling, förvaltningspecifik</p> <p>Starta och genomföra upphandling</p> <p>Tilldelningsbeslut/Antagande av anbud</p> <p>Teckna avtal</p> <p>Eventuell avtalsförlängning enligt option</p>	<p>Fc</p> <p>Fc</p> <p>Fc</p> <p>Fc</p>	D1	<p>Samråd ska ske med Uso.</p> <p>Ska annonseras, dokumenteras och diarieföras.</p>
D.3	<p>Öppen upphandling, förvaltningspecifik</p> <p>Starta och genomföra upphandling</p> <p>Tilldelningsbeslut/Antagande av anbud</p> <p>Teckna avtal</p> <p>Eventuell avtalsförlängning enligt option</p>	<p>Resp. nämnd</p> <p>Resp. nämnd</p> <p>Fc</p> <p>Fc</p>	D1	<p>Samråd ska ske med Uso.</p> <p>Ska annonseras, dokumenteras och diarieföras</p> <p>Eventuell avtalsförlängning efter samråd med respektive nämnd</p>

	Förvaltningsövergripande			
D.4	<p>Direktupphandling, kommunövergripande</p> <p>Starta och genomföra upphandling</p> <p>Beslut</p> <p>Avtal/Beställning</p> <p>Eventuell avtalsförlängning enligt option</p>	<p>Budgetansvarig</p> <p>Budgetansvarig</p> <p>Budgetansvarig</p> <p>Budgetansvarig</p>	V	<p>Samråd ska ske med Uso.</p> <p>Ska diarieföras</p> <p>Direktupphandling över 100 000 ska dokumenteras och diarieföras.</p> <p>Riktlinjer för direktupphandling ska följas.</p>
D.5	<p>Förenklad upphandling, förvaltningsövergripande</p> <p>Starta och genomföra upphandling</p> <p>Tilldelningsbeslut/Antagande av anbud</p> <p>Sluta avtal</p> <p>Eventuell avtalsförlängning enligt option</p>	<p>Kdir/Ek chef</p> <p>Kdir/Ek chef</p> <p>Kdir/Ek chef</p> <p>Kdir/Ek chef</p>	D1	<p>Samråd ska ske med Uso.</p> <p>Ska annonseras, dokumenteras och diarieföras</p>
D.6	<p>Öppen upphandling, kommunövergripande</p> <p>Starta och genomföra upphandling</p> <p>Tilldelningsbeslut, antagande av anbud</p> <p>Teckna avtal</p> <p>Eventuell avtalsförlängning enligt option</p>	<p>Kdir/Ek chef</p> <p>Kdir/Ek chef</p> <p>Kdir/Ek chef</p> <p>Kdir/Ek chef</p>	D1	<p>Samråd ska ske med Uso.</p> <p>Ska annonseras, dokumenteras och diarieföras.</p> <p>Eventuell avtalsförlängning efter samråd med kommunstyrelsens presidium</p>
	<p>Samordnad upphandling Ramavtal</p> <p>Upphandlingsverksamheten i kommuner ska i möjligaste mån samordnas för att uppnå bästa möjliga affärsvillkor och totalekonomi samt för att minimera de administrativa kostnaderna för upphandlingsverksamheten.</p>			

	<p>Samordning ska även ske med andra kommuner, myndigheter och upphandlingsorganisationer där så är lämpligt.</p> <p>Samordnad upphandling förutsätter likvärdiga förfrågningsunderlag och kan avse en eller flera förvaltningars behov.</p>			
D.7	<p>Förenklad upphandling, samordnad</p> <p>Beslut om medverkan eller ej vid upphandling</p> <p>Tilldelningsbeslut/Antagande av anbud</p> <p>Teckna avtal</p> <p>Eventuell avtalsförlängning enligt option</p>	<p>Kdir/Ek chef</p> <p>Kdir/Ek chef</p> <p>Kdir/Ek chef</p> <p>Kdir/Ek chef</p>	D1	<p>Samråd ska ske med Uso.</p> <p>Ska annonseras, dokumenteras och diarieföras</p>
D.8	<p>Öppen upphandling, samordnad</p> <p>Beslut om medverkan i upphandling</p> <p>Tilldelningsbeslut/Antagande av anbud</p> <p>Teckna avtal</p> <p>Eventuell avtalsförlängning enligt option</p>	<p>Kdir /Ek chef</p> <p>Kdir /Ek chef</p> <p>Kdir /Ek chef</p> <p>Kdir /Ek chef</p>	D1	<p>Samråd ska ske med Uso.</p> <p>Ska annonseras, dokumenteras och diarieföras</p>
D.9	Uppsägning av avtal	Behörig avtalsansvarig	V	<p>Ingår i uppdragets funktionsansvar.</p> <p>Samråd ska ske med Uso.</p>
D.10	Teckna leasingavtal	Kdir /EK chef	D2	<p>Kdir rätt till vidare-delegering</p> <p>Samråd ska ske med Uso</p>

E. Organisationsärenden

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
E.1	Beslut avseende förvaltningarnas interna organisation	Kdir	D1	Rätt till vidaredelegering

F. Kommunstyrelsens ansvar som personalorgan

De flesta beslut i personalfrågor fattas utifrån lagar och avtal. Besluten är då att se som ren verkställighet.

Även beslut som fattas i enlighet med politiskt antagna riktlinjer och policys är verkställighet och skall därför skiljas från beslutsdelegering i kommunallagens mening.

Kommundirektören och respektive chef har, med nedan angivna undantag, fullständigt personalansvar inom ramen för gällande lagar, förordningar, föreskrifter, avtal och kommunala riktlinjer och policys.

Kommundirektören svarar för att riktlinjer, policydokument och anvisningar utarbetas.

Nedanstående ärenden kan inte beslutas genom verkställighet av tjänsteperson och ska delegeras av KS.

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
F.1	Tecknande/Uppsägning av lokala kollektivavtal	Personalchef	D2	
F.2	Twisteförhandlingar jml 64 och 10 §§ MBL	Personalchef	D2	
F.3	Intresseförhandlingar avseende löner, anställningsvillkor, arbetstider och dylikt.	Personalchef	D2	
F.4	Centrala MBL-förhandlingar (MBL § 14)	Personalchef	D2	
F.5	Ordförande i samverkansgrupp samt delegation att hålla förhandlingar inom ramen för samverkansavtalet (MBL § 11, 19, 38):			
	Övergripande (CSG)	Kdir	D2	
	Förvaltningsövergripande (FSG)	Fc	D2	
		Avdelningschef	D2	

	Avdelningsnivå (LSG) Enhetsnivå/Områdesnivå (LSG)	Rektor/Områdes- chef/Enhetschef	D2	
F.2	Med bindande verkan för kommunen genom lokala kollektivavtal reglera frågor rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare	Personalchef	D2	
F.3	Förhandla på kommunens vägnar enligt gällande lagstiftning och förhandlingsrätt utom vad gäller 11 – 14 och 38 §§ Lagen om medbestämmande i arbetslivet inom andra nämnders verksamhetsområde	Personalchef	D2	
F.4	Avgöra frågor om tolkning och tillämpning av lagar, avtal och andra bestämmelser rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare	Personalchef	D2	
F.5	Beslut med anledning av arbetsmarknadskonflikt	KS		Ej delegerat
F.6	Fastställande av ram vid löneöversynsförhandlingar	KS		Lönenivåer i enlighet med Herrljunga kommuns lönepolicy antagen av ...
F.7	Genomförande av löneöversynsförhandlingar	Kdir	D2	Vidaredelegerat till personalchef Öppnande och avslutande av lokala förhandlingar.
F.8	Beslutanderätten i lönerevisionsfrågor	Kdir	D2	Vidaredelegerat personalchef
F.9	Prövning av arbetstagares bisyssleinhav	Fc	V	Samråd ska ske med personalchef

F.10	Utveckla, förvalta och arbeta fram förslag till strategiska mål och policydokument för personalfrågor	Personalchef	V	
F.11	Utveckla och förvalta pensions- och försäkringsavtal samt handlägga pension- och försäkringsfrågor	Personalchef	V	

G. Personalärenden				
Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
G.1	Anställning, förflyttning, avstängning, disciplinpåföljd, uppsägning eller avsked av; Kommundirektör Förvaltningschef Personalchef/Ekonomichef/ Administrations- och kommunikationschef Förflyttning av personal mellan förvaltningar Inom kommunstyrelsens förvaltning Inom respektive förvaltning	KS Kdir Kdir/Fc Personalchef Personalchef Fc/ personalansvarig chef	 D1 D1 D2 D2 D2	Efter samråd med personalchef och förhandlingar i enlighet med gällande avtal Kdir fattar beslut avseende Fc, efter samråd med KSO och berörd nämnds ordförande.
G.2	Tidsbegränsad anställning av förvaltningschef/ställföreträdare högst sammanlagt 12 månader	Kdir	V	
G.3	Tjänstledighet för kommundirektören	KSO	D2	
G.4	Vikariatsförordnande och kvarstående i anställning efter uppnådd pensionsålder för kommundirektören	KSO	D1	
G.4	Kvarstående i anställning efter uppnådd pensionsålder	Personalchef	D2	

G.5	Ledighet för enskilda angelägenhet, max 6 månader	Personalansvarig chef	V	
G.5	Beslut om flyttbidrag	Personalchef Ers. Kdir	D2	

H. Lönesättning

Beslut om lönesättning ska vara väl underbyggda utifrån såväl gällande avtal som av Herrljunga kommuns lönepolicy

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
H.1	Beslut om anställningsvillkor och löneinplacering av kommundirektören.	KS presidie	D2	
H.2	Beslut om anställningsvillkor och lönesättning av förvaltningschefer samt övrig personal inom kommunledningsförvaltningen	Kdir	D2	Kdir fattar beslut avseende Fe efter samråd med berörd nämnds ordförande
H.3	Beslut om anställningsvillkor och lönesättning inom förvaltningsområdet	Fc	D2	

I. Beslut om tjänstledighet med löneförmån

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
I.1	Personal tillhörande förvaltningsområdet	Fc	D2	
I.2	Förvaltningschefer samt personal inom kommunledningsförvaltningen	Kdir	D2	
I.1	Personal tillhörande förvaltningsområdet	Fc	D2	

J. Ärenden avseende arbetsmiljöarbete

Ansvar för arbetsmiljöarbetsuppgifterna är delegerat till respektive nämnd/styrelse.

Respektive nämnd/styrelse ska genom ordförande delegera ansvaret för arbetsmiljöarbetsuppgifterna inom ansvarsområdet till Fc/Kc.

Denne ska i sin tur delegera ansvaret för arbetsmiljöarbetsuppgifterna i linjeorganisationen.

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
J.1	Ansvar för arbetsmiljöarbetsuppgifter under kommunstyrelsen och nämnder.	Kdir/Fc	D2	Inom kommunledningsförvaltningen är ansvaret för arbetsmiljöarbetsuppgifterna, av kommundirektör, delegerade till respektive avdelningschef i linjeorganisationen
J.2	Plan för Systematiskt Arbetsmiljöarbete	Personalchef	D2	Inom kommunledningsförvaltningen är ansvaret för arbetsmiljöarbetsuppgifterna, av kommundirektör, delegerade till respektive avdelningschef i linjeorganisationen Respektive förvaltningschef ansvarar för att plan för systematiskt arbetsmiljöarbete arbetas fram.

K. Lokalplanering och lokalanvändning

Ansvar för planering av verksamhetslokaler ligger hos respektive verksamhetsansvarig nämnd.

All lokalplanering ska säkerställa att kommunens planering avseende verksamhetslokaler sker utifrån ett strategiskt långsiktigt och hållbart planeringsperspektiv.

~~Tekniska nämnden~~ Internservicenämnden ansvarar för verksamhetslokaler utifrån ägarperspektivet.

Beslut om ombyggnation respektive tillbyggnader för verksamhetslokaler vilka fordrar investeringsinsats ska ske i enlighet med av kommunfullmäktige fastställd investeringsbudget och Policy för Verksamhets- och ekonomistyrning

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
K.1	Lokalfrågor rörande kommunhuset	Kdir	D2	
K.2	Teckna hyreskontrakt för lokaler avseende verksamhet och/eller boende med fastighetsansvarig teknisk nämnd internservicenämnden	Fc	D1	Ska ske efter samråd med respektive nämnd. Samtliga hyreskontrakt ska tillställas och förvaras vid ekonomiavdelningen
K.3	Beslut om mindre lokalförändringar/justeringar för verksamhetslokaler, inte underhåll, inom egen budgetram drift, upp till 10 prisbasbelopp	Fc	D2	Efter samråd med nämnd Samrådet ska dokumenteras
K.4	Beslut om inköp utrustning arbetsplatser	Kdir /Fc	V	Avrop från ramavtal och liknande inköp inom ordning för upphandling/inköp
K.5	Teckna förstahandskontrakt med externa fastighetsägare för lokaler avseende verksamhet och/eller boende.	Fc internservicenämnden	D1	Efter samråd med hyrande nämnd

				Samråd ska dokumenteras och redovisas till kommunstyrelsen
K.6	Dödande av inteckningar och liknande åtgärder	Ek chef	D2	

L. IKT/IT

IKT/IT-avdelningen ansvarar för drift och utveckling av den tekniska plattformen, infrastruktur, kommunikation, drift verksamhetssystem, IT-säkerhet, IT-strategi, licenser, teleteknik mm.

Verksamheterna ansvarar för systemförvaltning/utveckling, behörighetsadministration, utbildning IT-säkerhet, IT-beställare till IT-avdelningen (inköp) mm.

Se även delegationsordning upphandling/inköp

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
L.1	Beslut om programinstallation i kommunens datorer/datornät	IT-chef	V	Inom budgetram Ingår som verkställighet i uppdraget
L.2	Beslut om behörighet i kommunens datanät	IT-chef	V	Ingår som verkställighet i uppdraget
L.3	Besluta om inköp IT-utrustning och verksamhetssystem/programvara	IT-chef	V	Inom budgetram Ingår som verkställighet i uppdraget
L.4	Besluta om hyresavtal av fiber och/eller annan infrastruktur för bredband	IT-chef	V	Inom budgetram Ingår som verkställighet i uppdraget
L.5	Besluta om support- och operatörstjänster avseende tele- och datakommunikation	IT-chef	V	Inom budgetram

				Ingår som verkställighet i uppdraget
--	--	--	--	--------------------------------------

M. Samhällsplanering

Remisshantering i planärenden avser: 1. Planer som upprättas av Herrljunga kommun. 2. Planer från grannkommuner. 3. Remisser från staten, länsstyrelsen och övriga

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
M.1	Remisser, enkla och okomplicerade och som följer intentionerna i den översiktliga planeringen	Samhälls- utvecklare	D2	
M.2	Fastställa uppdrag avseende fördjupade översiktsplaner och/eller tematiska tillägg till översiktsplan inklusive finansiering	KS		Ej delegerat
M.3	Avge yttranden angående kollektivtrafikturlistor, koncession för trafik och därmed jämförliga åtgärder	Kollektivtrafik- samordnare Samhälls- utvecklare	D2	Kollektivtrafikplanering i första hand – Kollektivtrafiksamordnare. Övergripande strategiska remisser kopplat till samhällsplanering – Planeringssekreterare
M.4	Avge yttranden i ärenden rörande koncession för eldistributionsledningar och liknande	Samhälls- utvecklare	D2	
M.5	Avge yttranden över ansökningar om täkttillstånd	KS		Ej delegerat
M.6	Ge uppdrag till samhällsbyggnadsförvaltningen att utarbeta detaljplan.	KS		Ej delegerat Finansiering ska säkerställas före beslut

M.7	Avge samrådsyttrande till samhällsbyggnadsnämnden i ärenden om enkelt planförfarande enligt PBL	Samhälls-utvecklare	D1	Efter samråd med KSO/Vice. KSO
M.8	Avge samrådsyttrande över förslag till detaljplaner och områdesbestämmelser	KS		Ej delegerat
M.9	Prövning av domar avseende överklaganden av beslut som fattats av KF respektive KS	KS		Ej delegerat
M.10	Bevakning av kommunens intressen vid fastighetsbildning, fastighetsbestämning, planläggning och byggnationsplanering	Fc Internservice-nämnd	D2	
M.11	Framställningar och yttrande till samhällsbyggnadsnämnden eller lantmäterimyndigheten angående fastighetsbildning, bygglov mm.	KSO		

N. Mark- och exploateringsärenden				
Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
N.1	Brådskande mark och exploateringsärenden, besluta om köp, försäljning, byte, fastighetsreglering, expropriation eller inlösen med stöd av plan- och bygglagen av fastighet eller fastighetsdel inom de ramar och enligt de riktlinjer som kommunfullmäktige fastställt.	KS		Ej delegerat

O. KF-beslutade ärenden - Ärenden till eller som berör Samhällsbyggnadsförvaltningen				
Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
O.1	Inom beloppet 100 prisbasbelopp genomföra köp/ försäljning av strategiska fastigheter/ strategisk mark.	TN SBN	D1	Vid ärenden av möjlig principiell betydelse eller annars av större vikt ska internservice-nämnden fatta beslut efter samråd med kommunstyrelsen Ärenden av principiell betydelse eller annars av större vikt för Herrljunga kommun ska överlämnas till kommunfullmäktige

P. Kultur- och fritidsärenden			
Nr	Ärende	Delegat	Not
P.1	Beslut om regler för stöd till föreningslivet	Kultur- och fritidsutskottet	
P.2	Beslut om regler för stöd till kulturarrangemang och projekt	Kultur- och fritidsutskottet	
P.3	Beslut gällande ansökningar om utvecklingsstöd för investeringar och satsningar	Kultur och fritidsutskottet	Enligt regler för stöd till föreningslivet

P.4	Beslut om Herrljunga kommuns hantverks- och kulturstipendium	Kultur- och fritidsutskottet	Enligt stadgar för Herrljunga kommuns hantverks- och kulturstipendium
P.5	Beslut om Herrljunga kulturpris	Kultur- och fritidsutskottet	Enligt stadgar för Herrljunga kulturpris
P.6	Beslut om avgifter inom biblioteksverksamheten	Kultur- och fritidsutskottet	
P.7	Beslut om pris till årets ungdomsledare	Kultur- och fritidsutskottet	
P.8	Utskottets deltagande i kurser, konferenser och dylikt	Ordförande i kultur- och fritidsutskottet	
P.9	Beslut om fördelning av bidrag till studieförbunden	Kultur- och fritidschef	Enligt Västra Götalands bildningsförbunds rekommendationer
P.10	Beslut gällande ansökningar om ”Snabba slanten”	Kultur- och fritidschef	Enligt äldre version av regler för stöd till föreningslivet
P.11	Beslut om stöd till kulturarrangemang och projekt	Kultur- och fritidschef	Enligt äldre version av regler för stöd till föreningslivet
P.12	Beslut om öppettider i biblioteken och i hälso- och friskvårdscenter	Kultur- och fritidschef	
P.13	Beslut om tillfälliga ändringar av öppettider i biblioteken	Bibliotekschef	
P.14	Beslut om tillfälliga ändringar av öppettider i hälso- och friskvårdscenter.	Chef för simhall och sporthall	
P.15	Beslut gällande ansökningar om kommunalt aktivitetsstöd	Besöksnärings-ansvarig	Enligt regler för stöd till föreningslivet
P.16	Beslut gällande ansökningar om drift-/och lokalstöd	Besöksnärings-ansvarig	Enligt regler för stöd till föreningslivet
P.17	Beslut om stöd till föreningar som riktar sig till människor med psykiska eller fysiska funktionsnedsättningar och/eller missbruksproblem eller anhörigföreningar till dessa (tidigare socialnämndens föreningsstöd).	Kultur- och fritidschef	

P.18	Tecknande av hyresavtal, leasingavtal, samverkansavtal och underhållsavtal för kultur- och fritidsverksamheten	Bibliotekschef/ Chef för simhall och sporthall	
P.19	Tecknande av avtal för ansökan om statsbidrag, regionbidrag och övriga bidrag för kultur- och fritidsverksamheten	Bibliotekschef/ Chef för simhall och sporthall	

Q. Räddningstjänst			
Nr	Ärende	Delegat	Not
Lag om skydd mot olyckor (2003:778) och Förordning om skydd mot olyckor (2003:789)			
Q.1	Beslut om tillsynsintervall.	Räddningschef	LSO 2 kap. 2§
Q.2	Beslut om skriftlig brandskyddsredogörelse och förnyelse av densamma	Räddningschef	LSO 2 kap. 3§
Q.3	Meddelande av föreskrifter om förbud helt eller delvis mot eldning samt liknande förebyggande åtgärder mot brand	Räddningschef	FSO 2 kap. 7§
Q.4	Beslut om kontroll av brandskyddet i andra fall och vid andra tillfällen än vad som anges i föreskrift, om betingat av brandskyddsmässiga skäl.	Räddningschef Skorstensfejar- tekniker	FSO 3 kap. 1§
Q.5	Föreläggande och förbud i samband med brandskyddskontroll.	Skorstensfejar- tekniker	LSO 3 kap. 4§
Q.6	Beslut att medge att en fastighetsägare utför eller låter annan utföra sotning på den egna fastigheten.	Räddningschef	LSO 3 kap. 4§
Q.7	Föreläggande och förbud i tillsynsärenden.	Räddningschef Tillsynsför rättare	LSO 5 kap. 2§
Q.8	Klassificering av särskilt farlig verksamhet.	Räddningschef	FSO 2 kap. 3§, i enlighet med LSO 2 kap. 4§

Q9	Begära sändning av viktigt meddelande till allmänheten (VMA) i samband med kommunal räddningstjänst enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor.	Räddningschef	Lag (2023:407) om viktig meddelande till allmänheten.
Förvaltningslagen			
Q.9	Ändring av överklagat föreläggande eller beslut.	Kommunstyrelsen	FL 27 § 1:a stycket
Q.10	Avvisning av försent inkommet överklagande.	Kommunstyrelsen	FL 24 §
Lagen (2010:1011) och förordningen (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor			
Q.11	Beslut om tillstånd att hantera, Överföra eller importera explosiv varor eller att yrkesmässigt eller i större mängd hantera brandfarliga varor	Räddningschef	LBEV 16–19 §§
Q.12	Beslut om nya eller ändrade villkor för tillstånd	Räddningschef	LBEV 19 § tredje stycket
Q.13	Beslut att återkalla tillstånd	Räddningschef	LBEV 20 §
Q.14	Beslut att begära den hjälp av Polismyndigheten som behövs för tillsynen.	Räddningschef Tillsynsför rättare	LBEV 24 § tredje stycket
Q.15	Föreläggande och förbud i tillsynsärenden	Räddningschef Tillsynsför rättare	LBEV 25 §
Q.16	Beslut om avgiftsuttag i enskilda fall för tillståndshantering, tillsyn, provtagning, undersökning, godkännanden och andra beslut och åtgärder.	Räddningschef	
Ordningslagen			
Q.17	Yttrande till polismyndighet.	Räddningschef	Ordningslagen



Upphävande av riktlinje för dokument- och ärendehantering

Sammanfattning

Kommunstyrelsen fastställde genom § 114/2013-06-03 riktlinjen för dokument- och ärendehantering. Syftet med riktlinjen är att säkerställa att handläggning och dokumentation av ärenden sker på ett enhetligt, effektivt och professionellt sätt i hela kommunen. Riktlinjen har reviderats flertalet gånger, senast genom § 186/2019-11-18.

Inför den nya mandatperioden 2023–2026 tog förvaltningen fram en handbok för förtroendevalda. Handboken redogör för de delar av kommunallagen, förvaltningslagen, offentlighet- och sekretesslagen samt dataskyddsförordningen som berör de förtroendevaldas arbete. Förvaltningen gör därför bedömningen att den information i riktlinjen som berör förtroendevalda redan finns tillgänglig på ett mer kortfattat och lättillgänglig vis i handboken för förtroendevalda.

Riktlinjen för dokument- och ärendehantering kan därför göras om till en handbok för tjänstepersoner i syfte att skapa tydliga rutiner för ärendeprocessen. En handbok av detta slag bör vara ett dynamiskt dokument då rutiner förändras löpande. I form av förvaltningsinterna rutiner krävs inget politiskt beslut, vilket underlättar eventuella framtida revideringar av dokumentet.

Under hösten 2023 kommer ett nytt ärendehanteringssystem införas i kommunen och i samband med detta ses processerna för dokument- och ärendehantering över. Arbetet med att omarbota riktlinjen för dokument- och ärendehantering till en ärendehandbok sker parallellt med införandet av det nya systemet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-06-13
Riktlinjen för dokument- och ärendehantering

Förslag till beslut

Riktlinjen för dokument- och ärendehantering upphävs

Moa Andersson
Nämndsamordnare



SN § 98

DNR SN 2023/67

Ej verkställda beslut kvartal 2

Sammanfattning

Socialnämnden ska till fullmäktige lämna en statistikrapport över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL och 9 § LSS som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Socialnämnden ska även rapportera gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL och 9 § LSS som inte har verkställts på nytt inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts. Nämnden ska vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut.

Denna rapporteringsskyldighet regleras i 16 kap 6 h § SoL och 28 h § LSS. Anledning till ej verkställda beslut är oftast bristande resurser. Med resurser avses t.ex. en fysisk person när det gäller insatsen kontaktperson, en ledig lägenhet när det gäller insatsen särskilt boende eller en plats på korttidsboende/familj om insatsen är korttidsvistelse enligt LSS.

Generellt gällande verkställighet av kontaktpersoner, kontaktfamiljer etc. kan sägas att där uppdrag bygger på frivillighet och uppdragstagares lämplighet, att finna uppdragstagare som matchar brukares behov och där det även bör finnas en personkemi, där kan det vara en utmaning att kunna verkställa beslutade insatser inom skälig tid. Informationen på hemsidan är uppdaterad och digital intresseanmälan finns. Annonsering i dagspress och sociala medier är andra informationsvägar i rekryteringsprocessen.

Totalt antal rapporter för andra kvartalet 2023 är 9 varav 6 verkställda/avslutade av annan orsak.

Kvarstående tre rapporter gäller insatserna kontaktperson samt korttidsvistelse.

Antalet ej verkställda beslut är avsevärt lägre än första kvartalet 2023, samt samtliga kvartal 2022.

Individ och familjeomsorg

Flertalet beslut har verkställts under våren 2023. För vissa individer har väntetiden varit ett år eller mer. Det är fortsatt svårt att rekrytera kontaktperson/kontaktfamilj då uppdragen bygger på frivillighet men antalet ej verkställda beslut av dessa insatser har minskat.

LSS

För andra kvartalet 2023 har två beslut verkställts där väntetiden varit lång, närmre ett år eller mer. Ett av besluten är delvis verkställt utefter önskemål.

Övrigt

Arbete pågår hela tiden i sökandet efter familjer och personer intresserade av uppdrag.



Fortsättning SN § 98

Dokumentation hos handläggare och utförare har till viss förbättrats men behöver utvecklas vidare, gällande exempelvis vad som orsakar fördröjningen, vad som görs under väntetiden, insatser i väntan på verkställighet, datum då enskilde får erbjudande – IVO har här förfinat rapporteringsmallarna vilket innebär att tydlig information behöver framgå i dokumentationen inför varje kvartalsrapport. Det har skett en förbättring i dokumentationen gällande insatsen kontaktperson där det nu finns en avsedd person som arbetar med att verkställa dessa beslut, samt insatsen kortidsvistelse.

I flera fall är beslut verkställda i praktiken men är inte registrerade som verkställda i verksamhetssystemet, vilket gör det svårt att i efterhand avgöra när beslutet verkställdes. I vissa fall är det också visst handhavandefel i verksamhetssystemet vad gäller att skicka/återkalla beställning av insats vilket kan orsaka att beslutet ser ut att ej vara verkställt.

En förteckning på de rapporterade ej verkställda besluten lämnar SAS varje kvartal, till berörda enhetschefer inom respektive område, som ett stöd till kontroll på nuläget och bättre kunna förbereda sig på i enskilda ärenden och följa upp, dokumentera, inför varje kvartalsrapportering.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2023-08-07

Rapportering av ej verkställda gynnande beslut enligt SoL och LSS per den 2023-06-30

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslår Kommunfullmäktige att lägga rapporten av ej verkställda gynnande beslut enligt SoL och LSS per 2023-06-30 till handlingarna.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige lägger rapporten av ej verkställda gynnande beslut enligt SoL och LSS per 2023-06-30 till handlingarna

Expedieras till: Kommunstyrelsen
För kännedom till: Revisorerna

Rapportering av ej verkställda gynnande beslut¹ enligt SOL och LSS 2023-06-30

SOCIALTJÄNSTLAGEN – SOL

Funktionshinderomsorg

<u>Typ av bistånd</u>	<u>Datum för beslut</u>	<u>Datum för avbrott</u>	<u>Individ</u>	<u>Kön</u>	<u>Verk/avs.</u>
Kontaktperson		2022-11-02	Vuxen	Kvinna	

Individ och familjeomsorg

<u>Typ av bistånd</u>	<u>Datum för beslut</u>	<u>Datum för avbrott</u>	<u>Individ</u>	<u>Kön</u>	<u>Verks/avs.</u>
Kontaktfamilj	2022-02-28		Ungdom	Pojke	2023-04-12
Kontaktfamilj	2022-04-05		Ungdom	Pojke	2023-04-05
Kontaktperson	2022-06-28		Ungdom	Flicka	2023-06-08
Kontaktperson	2022-11-15		Ungdom	Pojke	2023-05-15
Kontaktperson	2023-01-27		Ungdom	Pojke	

LAG OM STÖD OCH SERVICE TILL VISSA FUNKTIONSHINDRADE – LSS

Handikappomsorg

<u>Typ av bistånd</u>	<u>Datum för beslut</u>	<u>Datum för avbrott</u>	<u>Individ</u>	<u>Kön</u>	<u>Verks/avs.</u>
Korttidsvistelse	2022-01-26		Ungdom	Pojke	2023-06-19
Korttidsvistelse	2022-06-09		Ungdom	Flicka	2023-05-03
Korttidsvistelse	2022-10-24		Ungdom	Pojke	*

* Beslutet är enbart delvis verkställt 2023-06-12, enligt önskemål från vårdnadshavare

I tjänsten

Paula Krantz
SAS/Kvalitetsstrateg

¹ Beslut är, per definition, verkställda om verkställighet har skett inom 3 (tre) månader från beslutsdatum.



SN § 138

DNR SN 2023/67

Rapportering av ej verkställda gynnande beslut enligt SoL och LSS per 2023-09-30

Sammanfattning

Socialnämnden ska till fullmäktige lämna en statistikrapport över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL och 9 § LSS som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Socialnämnden ska även rapportera gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL och 9 § LSS som inte har verkställts på nytt inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts. Nämnden ska vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut.

Denna rapporteringsskyldighet regleras i 16 kap 6 h § SoL och 28 h § LSS. Anledning till ej verkställda beslut är oftast bristande resurser. Med resurser avses t.ex. en fysisk person när det gäller insatsen kontaktperson, en ledig lägenhet när det gäller insatsen särskilt boende eller en plats på korttidsboende/familj om insatsen är korttidsvistelse enligt LSS.

Generellt gällande verkställighet av kontaktpersoner, kontaktfamiljer etc. kan sägas att där uppdrag bygger på frivillighet och uppdragstagares lämplighet, att finna uppdragstagare som matchar brukares behov och där det även bör finnas en personkemi, där kan det vara en utmaning att kunna verkställa beslutade insatser inom skälig tid. Informationen på hemsidan är uppdaterad och digital intresseanmälan finns. Annonsering i dagspress och sociala medier är andra informationsvägar i rekryteringsprocessen.

Totalt antal rapporter för tredje kvartalet 2023 är 10 varav 4 verkställda/avslutade av annan orsak. Av kvarstående 6 rapporter avser 3 insatsen kontaktperson, 1 särskilt boende, 1 korttidsvistelse och 1 kontaktfamilj. Flera beslut är ej verkställda med anledning av att exempelvis enskilda önskat vänta med insats eller avbokat matchmöte/uppstartsmöte.

Äldreomsorg

Ett beslut avseende särskilt boende är ej verkställt på grund av kö till plats på särskilt boende. Ett beslut avseende kontaktperson har haft ett avbrott i verkställighet sedan 2023-01-31. Detta skulle därför rapporterats redan förra kvartalet. På grund av att insatsen inte varit pausad i verksamhetssystemet har detta beslut inte framkommit som ej verkställt vid rapportering. Detta är nu åtgärdat.

Individ och familjeomsorg

Fortsatt svårigheter att verkställa insatser främst kontaktfamilj och kontaktperson som bygger på frivillig intresse och lämplighet för uppdraget.



Fortsättning SN § 138

LSS

Ett beslut som är delvis verkställt.

Övrigt

Arbete pågår hela tiden i sökandet efter familjer och personer intresserade av uppdrag.

Dokumentation hos handläggare och utförare har till viss förbättrats men behöver utvecklas vidare, gällande exempelvis vad som orsakar fördröjningen, vad som görs under väntetiden, insatser i väntan på verkställighet, datum då enskilde får erbjudande – IVO har här förfinat rapporteringsmallarna vilket innebär att tydlig information behöver framgå i dokumentationen inför varje kvartalsrapport. Det har skett en förbättring i dokumentationen gällande insatsen kontaktperson där det nu finns en avsedd person som arbetar med att verkställa dessa beslut.

I flera fall är beslut verkställda i praktiken men är inte registrerade som verkställda i verksamhetssystemet, vilket gör det svårt att i efterhand avgöra när beslutet verkställdes.

En förteckning på de rapporterade ej verkställda besluten lämnar SAS varje kvartal, till berörda enhetschefer inom respektive område, som ett stöd till kontroll på nuläget och bättre kunna förbereda sig på i enskilda ärenden och följa upp, dokumentera, inför varje kvartalsrapportering.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-10-19

Rapportering av ej verkställda gynnande beslut enligt SoL och LSS per den 2023-09-30.

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att lägga rapporten av ej verkställda gynnande beslut enligt SoL och LSS per 2023-09-30 till handlingarna.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunfullmäktige lägger rapporten av ej verkställda gynnande beslut enligt SoL och LSS per 2023-09-30 till handlingarna.

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom till: Revisorerna

Rapportering av ej verkställda gynnande beslut¹ enligt SOL och LSS 2023-09-30

SOCIALTJÄNSTLAGEN – SOL

Äldreomsorg

Typ av bistånd	Datum för beslut	Datum för avbrott	Individ	Kön	Verk/avs.
Särskilt boende	2023-06-15		Vuxen	Man	
Kontaktperson		2023-01-31*	Vuxen	Kvinna	
Kontaktperson		2023-06-22	Vuxen	Kvinna	

* Beslutet är inte tidigare rapporterat som ej verkställt på grund av felaktighet i verksamhetssystemet

Funktionshinderomsorg

Typ av bistånd	Datum för beslut	Datum för avbrott	Individ	Kön	Verk/avs.
Kontaktperson		2022-11-02	Vuxen	Kvinna	2023-09-22
Boendestöd	2023-05-17		Vuxen	Man	2023-09-01

Individ och familjeomsorg

Typ av bistånd	Datum för beslut	Datum för avbrott	Individ	Kön	Verks/avs.
Kontaktperson	2023-01-27		Ungdom	Pojke	2023-09-28
Kontaktfamilj		2023-06-08	Ungdom	Flicka	
Familjebehandlare		2023-06-02	Ungdom	Flicka	2023-09-12
Kontaktperson		2023-06-21			

LAG OM STÖD OCH SERVICE TILL VISSA FUNKTIONSHINDRADE – LSS

Handikappomsorg

Typ av bistånd	Datum för beslut	Datum för avbrott	Individ	Kön	Verks/avs.
Korttidsvistelse	2022-10-24		Ungdom	Pojke	*

* Beslutet är enbart delvis verkställt 2023-06-12

I tjänsten

Paula Wolffsohn
SAS/Kvalitetsstrateg

¹ Beslut är, per definition, verkställda om verkställighet har skett inom 3 (tre) månader från beslutsdatum.



Initiativärende – Inrättande av barn- och ungdomsråd

Sammanfattning

Ett initiativärende har inkommit från Emma Blomdahl (C) avseende utredning om inrättande av ett barn- och ungdomsråd i Herrljunga kommun. I bakgrunden till initiativärendet beskrivs bland annat att det idag finns ett pensionärs- och funktionshindersråd som har varit aktivt i flera år men det saknas en liknande mötesplats mellan politiker, tjänstemän och unga. Ett barn- och ungdomsråd tänks kunna bli en regelbunden mötesplats där barn och unga kan lyfta frågor och göra inspel till politiker och tjänstepersoner i frågor som är aktuella inom kommunen.

Utifrån detta föreslår initiativtagaren att kommunstyrelsen beslutar enligt följande:

- Ge kommunstyrelsens förvaltning i uppdrag att i samarbete med övriga relevanta förvaltningar utreda möjligheten att inrätta ett barn- och ungdomsråd i Herrljunga kommun.
- I utredningen bör förvaltningen också ta in synpunkter kring ett eventuellt inrättande av ett barn- och ungdomsråd från övriga relevanta aktörer så som civilsamhälle och barn och unga själva.
- Uppdraget ska presenteras senast i november 2024.

Förvaltningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar i enighet med initiativärendets förslag.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-11-24
Initiativärende

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsens förvaltning ges i uppdrag att i samarbete med övriga relevanta förvaltningar utreda möjligheten att inrätta ett barn- och ungdomsråd i Herrljunga kommun.
- I utredningen bör förvaltningen ta in synpunkter kring ett eventuellt inrättande av ett barn- och ungdomsråd från övriga relevanta aktörer så som civilsamhälle och barn och unga själva.
- Uppdraget ska presenteras senast i november 2024.

Anela Lennartsson
Administrations- och kommunikationschef

Initiativärende – inrättande av barn och ungdomsråd

Enligt barnkonventionen har barn och unga rätt att få sina röster hörda i beslut som rör barnet. Detta är en viktig princip, och sedan barnkonventionen år 2020 blev svensk lag så jobbar många myndigheter med att se över hur detta kan realiseras.

På den lokalpolitiska nivån i Herrljunga är ungas röster markant underrepresenterade. I fullmäktige finns idag endast en representant som kan räknas som ungdom, och nästa år finns det ingen ungdom under 24 år (I internationell rätt och statistik finns en tydlig definition av ungdomar som personer mellan 15 och 24 år). Här har såklart alla politiska partier ta ett stort ansvar i att rekrytera fler unga, men ungas perspektiv måste också bli en del av det politiska beslutsfattandet utanför de partipolitiska rörelserna.

Det finns i kommunen idag ett pensionärs- och funktionshinder råd som varit aktivt i flera år och där skapas en mötesplats där de deltagande har möjlighet att uttrycka åsikter och lyfta funderingar direkt till politik och tjänstemän, en liknande mötesplats mellan politiker, tjänstemän och unga finns inte idag.

För att kunna ta tillvara på barn och ungas tankar så föreslår därför den styrande majoriteten att Herrljunga kommun initierar en utredning hur ett inrättande av ett barn och ungdomsråd skulle kunna se ut. Målet är att skapa en regelbunden mötesplats där barn och unga kan lyfta frågor och göra inspel till politiker och tjänstepersoner i frågor som är aktuella inom kommunen.

Mot bakgrund av det som står i texten föreslås därför kommunstyrelsen besluta att:

- Ge kommunstyrelsens förvaltning i uppdrag att i samarbete med övriga relevanta förvaltningar utreda möjligheten att inrätta ett barn- och ungdomsråd i Herrljunga kommun.
- I utredningen bör förvaltningen också ta in synpunkter kring ett eventuellt inrättande av ett barn- och ungdomsråd från övriga relevanta aktörer så som civilsamhälle och barn och unga själva.
- Uppdraget ska presenteras senast i november 2024.



KFU § 38

KS 2023/378

Förlängning av biblioteksplan

Sammanfattning

Bibliotekslagen (2013:801) § 17 ålägger kommuner och regioner att anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet. Kultur- och fritidsenheten arbetar med att ta fram en uppdaterad biblioteksplan i dialog med personal och invånare för nå delaktighet och förankring. Det pågår även ett arbete inom enheten att ta fram en ny kultur- och fritidsplan. En samordning kring utformningen av kultur- och fritidsplanen och biblioteksplanen förbättrar förutsättningarna att formulera samlade strategiska mål för verksamheterna. Genom att förlänga biblioteksplanen kan arbetet med de båda planerna ske parallellt. Att kommunen har en aktuell biblioteksplan är ett krav från Kulturrådet för att kunna söka bidrag för till exempel läsfrämjande arbete, verksamhetsutveckling och inköpsstöd för barnmedia, vilket Herrljunga kommun fått beviljat under flera år. För att kommunens biblioteksplan inte ska bli inaktuell föreslås att nuvarande biblioteksplan för Herrljunga kommun 2020–2023 förlängas till att gälla till och med år 2024.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-11-02

Biblioteksplan för Herrljunga kommun 2020–2023

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunfullmäktige föreslås förlänga nuvarande biblioteksplan för Herrljunga kommun 2020-2023 till att gälla till och med år 2024.

Kari Hellstadius (S) föreslår en ändring i förslag till beslut att kommunfullmäktige ändras till kommunstyrelsen.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut, med Kari Hellstadius (S) ändringsförslag, antas och finner att så sker.

Kultur- och fritidsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Kommunstyrelsen föreslås föreslå kommunfullmäktige att förlänga nuvarande biblioteksplan för Herrljunga kommun 2020–2023 till att gälla till och med år 2024.

Expedieras till:

Kommunstyrelsen

Ärende 14

DIARIENUMMER:	KS 225/2019 648
FASTSTÄLLD:	2018-04-10
VERSION:	3
SENAST REVIDERAD:	2019-12-10
GILTIG TILL:	2023-12-31
DOKUMENTANSVAR:	Bibliotekschef

Plan

Biblioteksplan för Herrljunga kommun 2020-2023

KF, Bildningsnämnden, för Herrljunga kommuns verksamhet på biblioteksområdet

Innehåll

Varför en biblioteksplan?	2
Biblioteksverksamhet i allmänhet	2
Folkbiblioteksverksamhet.....	3
Prioriterade grupper i folkbibliotekets verksamhet:	4
Samverkan – samarbete	5
Växtkraft 10 000.....	6
Skolbiblioteksverksamhet.....	6

Varför en biblioteksplan?

”Kommuner och landsting ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet.

Den myndighet som regeringen bestämmer ska ha en nationell överblick över och främja samverkan inom det allmänna biblioteksväsendet.

Myndigheten ska tillsammans med de regionala biblioteksverksamheterna och kommunerna följa upp hur de biblioteksplaner som antagits har utformats och hur de används.”

(Bibliotekslagen SFS 2013:801 17 § och 18 §)

Biblioteksplanen för Herrljunga kommun utgör det övergripande styrdokumentet för kommunens samlade verksamhet på biblioteksområdet. Den är ett politiskt dokument och ska ge en tydlig riktning in i framtiden.

Biblioteksplanen kompletteras med årliga verksamhetsplaner och revideras vart fjärde år.

Biblioteksplanen utgår från Bibliotekslagen.

Andra viktiga styrdokument att ta i beaktande är kommunala, regionala och nationella planer och strategier som inverkar på Herrljunga biblioteksplans område, t ex Växtkraft 10 000 – våga, vilja, växa (Utvecklingsplan för Herrljunga kommun fram till år 2020), Sjuhärads kulturplan, Västragötalandsregionens Biblioteksplan, Västragötalandsregionens Kulturplan och Utredningen och förslaget till en ny nationell biblioteksstrategi, den s k Demokratins väktare, som överlämnades till regeringen i mars 2019.

En annan källa till inspiration och stöd är IFLA/Unescos olika internationella manifest för bibliotek, t ex Folkbiblioteksmanifestet och Skolbiblioteksmanifestet, samt FN:s konvention om barnets rättigheter, Barnkonventionen, som blir lag i Sverige 1 januari 2020.

Biblioteksverksamhet i allmänhet

En övergripande uppgift för all biblioteksverksamhet är att **främja**

- **litteraturens ställning**
och
- **intresset för bildning, utbildning och kulturell verksamhet i övrigt**
samt

- verka för samhällets demokratiska utveckling, förmedla kunskap och bidra till fri åsiktsbildning

Prioriterade grupper i all biblioteksverksamhet

- **Personer med funktionsnedsättning**

Dessa ska utifrån behov och förutsättningar erbjudas litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information.

- **Nationella minoriteter**

Dessa ska erbjudas litteratur på sitt modersmål.

- **Personer som har annat modersmål än svenska**

Dessa ska erbjudas litteratur på sitt modersmål och lättläst svenska.

Folkbiblioteksverksamhet

Herrljunga kommuns folkbibliotek (Herrljunga bibliotek och filialbiblioteket i Ljung) ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov.

Att låna ska vara kostnadsfritt.

Hur?

- Ett generöst öppethållande.
- Tillgängliga lokaler.
- Medier och teknik anpassade till användarnas olika behov.
- Regelbundna användarenkäter.
- Biblioteket som kulturarena: Bjuda in till, för allmänheten, öppna arrangemang, som författarbesök, föreläsningar, bild/filmvisningar, debatt, musik, teater, olika former av skapande, konstutställningar och andra former av utställningar.

Biblioteket ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur och media, som är allsidiga, aktuella och av god kvalitet.

Hur?

Genom ett ambitiöst och professionellt arbete med bibliotekets medier och i kontakten med biblioteksanvändarna:

- Följa bokutgivningen och utifrån mediaanslaget se till att inköpen präglas av allsidighet och kvalitet och svarar upp mot användarnas behov och önskemål.
- Kontinuerlig kassation av sliten media och media som inte efterfrågats på flera år.
- Magasinering av sådan media som man bedömer bör finnas kvar trots att efterfrågan är svag.
- Ett litteraturförmedlande förhållningssätt i all biblioteksverksamhet.
- Bjuda in till författarbesök, bokcafé, berättarcafé, högläsning, bokcirkel eller liknande.

Biblioteket ska aktivt arbeta med att öka kunskapen om informationsteknik hos allmänheten.

Hur?

- Erbjudna tillgång till internet via bibliotekets bokningsbara datorer och/eller via trådlös uppkoppling (Wifi) för den som använder egen laptop/surfplatta.
- Regelbundet återkommande internet-drop-in för användare med behov av stöd för att komma igång med användningen av datorer, internet och digitala medier och program.
- Bibliotekspersonalen vidareutbildar och uppdaterar sig i informationsteknik, informationssökning, källkritik, digitala medier och databaser.

Prioriterade grupper i folkbibliotekets verksamhet:

Barn och unga:

Dessa ska erbjudas litteratur utifrån sina behov och förutsättningar. Folkbiblioteket ska:

- Främja språkutveckling.
- Stimulera till läsning.

Hur?

- Aktuellt, allsidigt litteraturutbud.
- Erbjudna tillgång till anpassad media och möjlighet till egen nedladdning av talböcker.
- Litteraturförmedling till förskolan/skolan, t ex boklådor med skönlitteratur och olika önskade teman.
- Gåvoböcker till vissa yngre åldersgrupper för att särskilt främja deras läsning.
- Tillfälle för grupper från förskolan/skolan att besöka biblioteket, låna böcker, sitta och läsa och/eller att bibliotekspersonal berättar om hur biblioteket fungerar och/eller tipsar om böcker.

Personer med funktionsnedsättning

Dessa ska utifrån behov och förutsättningar erbjudas litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information.

Hur?

- Erbjudna ett aktuellt och attraktivt bestånd av anpassad media.
- Erbjudna möjlighet till egen nedladdning av talböcker.
- Uppsökande litteraturförmedling till enskilda och till vård- och omsorgsboenden.
- Läs- och skrivstation med olika hjälpmedel för t ex synnedsättning och läs- och skrivsvårigheter.

Nationella minoriteter

I Sverige räknas samer, judar, romer, sverigefinnar och tornedalingar som nationella minoriteter. De nationella minoritetsspråken är samiska, jiddisch, romani chib, finska och meänkieli (tornedalsfinska).

Dessa ska erbjudas litteratur på sitt modersmål.

Hur?

- Det finns bestånd och inköp samt fjärrlån sker regelbundet av litteratur på romani chib och, i synnerhet, på finska.

Dessa nationella minoritetsspråk är för närvarande aktuella i Herrljunga.

- I förekommande fall och på efterfrågan sker inköp eller fjärrlån av litteratur på övriga nationella minoritetsspråk.

Personer som har annat modersmål än svenska

Dessa ska erbjudas litteratur på sitt modersmål och lättläst svenska.

Hur?

- I samverkan med skolan, t ex modersmålsundervisningen, SFI (Svenska för Invandrare) och språkcaféerna som anordnas i kommunen låna och/eller köpa in litteratur på de språk som för tillfället är aktuella i kommunen.
- Erbjud ett aktuellt och attraktivt bestånd av lättlästa romaner och faktaböcker på svenska.
- Erbjud ett rikt bestånd av barn- och ungdomsböcker på parallellspråk, t ex arabiska/svenska/engelska

Samverkan – samarbete

Ett nära samarbete finns mellan folkbiblioteket och de verksamheter i kommunen där biblioteksverksamhet förekommer, t ex förskola, skola och äldreomsorg.

Folkbiblioteket samverkar nationellt och regionalt med andra bibliotek i Sverige.

Hur?

- Fjärrlåneverksamheten: möjligheten att för användares, t ex studerandes, räkning låna in litteratur från andra bibliotek i Sverige eller att i vår tur låna ut litteratur till andra bibliotek.
- Vi är ett Libris-bibliotek, vilket innebär att vi anslutit oss till och gör våra böcker sökbara i Kungliga bibliotekets nationella katalog, Libris.
- Möten i nätverk och kurser regionalt via Kultur i Väst.

Folkbiblioteket samarbetar särskilt med de övriga biblioteken i Sjuhärad. Regelbundna nätverksträffar förekommer för t ex bibliotekschefer, barnbibliotekarier, och bibliotekarier

som arbetar med mångspråk och fjärrlån. Biblioteken driver gemensamma projekt med ekonomiskt stöd från kommunalförbund och region.

Folkbiblioteken i Herrljunga och Vårgårda ingår i ett samarbete med flera bibliotek i Skaraborg, ett kluster som tillsammans har upphandlat mediainköp.

Växtkraft 10 000

I förhållande till visionspunkterna i Växtkraft 10 000 – våga, vilja, växa (Utvecklingsplan för Herrljunga kommun fram till år 2020) ska biblioteken särskilt bidra när det gäller dessa:

- Där det är ”gott att leva.
- Med en tydlig och välkomnande VI-känsla i kommunen.

Hur?

- Erbjud en välkomnande och inkluderande miljö för våra besökare.
- En bred satsning på medier på andra språk än svenska.

Skolbiblioteksverksamhet

Enligt 2 kap. 36 § skollagen (2010:8) ska eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ha tillgång till skolbibliotek.

Bildningsförvaltningen är huvudman och ansvarar för skolbiblioteken i Herrljunga kommun. Bildningsförvaltningen är sedan 2015 även huvudman för folkbiblioteket.

Vilka skolbibliotek finns i kommunen?

I Herrljunga kommun finns sju F-6-skolor som alla erbjuder någon form av bibliotek med ett aktuellt bestånd av media, både facklitteratur och skönlitteratur, ljudböcker, talböcker och uppslagsverk. Lokalen där skolbiblioteket finns kan variera mellan att vara en del i matsal, korridor eller skyddsrum och ibland även användas som fritidshemslokal.

I högstadieskolan, som sedan 2019 är uppdelad i två juridiska enheter, finns biblioteket i en stor och ljus lokal. Biblioteket innehåller enbart skönlitteratur. Facklitteraturen i form av bredvidläsningslitteratur är spridd ute på de olika ämnesinstitutionerna i skolan.

I gymnasieskolan ligger biblioteket centralt i skolan i rymliga, trevliga lokaler. Det finns studieplatser för enskilda studier, informationssökning och grupparbeten. Biblioteket innehåller skönlitteratur, facklitteratur och tidskrifter. Det finns romaner på engelska och en del andra språk tillsammans med lättlästa böcker, ljudböcker och talböcker.

Biblioteket har gemensamt katalog- och utlåningssystem med Herrljunga bibliotek.

Vilken bemanningsgrad har skolbiblioteken?

Gymnasieskolan är bemannad av bibliotekarie 10 tim/vecka.

Högstadieskolan bemannas av svensklärare 80 min/vecka.

Den största F-6-skolan är bemannad av bibliotekarie 4 tim/varannan vecka. Bibliotekarien ansvarar också för mediainköp.

Vad gäller övriga F-6-skolor är vanligtvis en eller två lärare och ibland vissa elever ansvariga för ordningen i biblioteket.

Vilken samverkan finns det mellan skolbiblioteken och folkbiblioteket?

I F-6-skolorna består samverkan i första hand av lån av boklådor från folkbiblioteket samt studiebesök på folkbiblioteket.

I den största F-6-skolan finns bibliotekarie på plats och kan ta in önskemål och synpunkter från elever och lärare, ge boktips och bokprata i klasserna.

I högstadieskolan sker samverkan med folkbiblioteket genom lärarna direkt i sina ämnen, ej via skolbiblioteket.

Gymnasieskolan samverkar i stor utsträckning med folkbiblioteket genom att gymnasiebibliotekarien också arbetar där. Biblioteken förmedlar lån av böcker mellan sig.

Mål för skolbiblioteken i Herrljunga kommun

- Skolbiblioteket ska stärka skolans måluppfyllelse
- Skolbiblioteket ska vara tillgängligt och inbjudande.
- Skolbiblioteket ska erbjuda en lugn läsmiljö, som stimulerar elevernas intresse för läsning och litteratur.
- Skolbiblioteket ska användas aktivt i undervisningen av lärare och elever.



Taxa för vatten och avlopp 2024

Sammanfattning

Herrljunga Vatten AB justerar genomsnittlig brukningstaxa från och med 2024-01-01 i enlighet med Konsumentprisindex (KPI) enligt §22 i taxehandledningen för VA. Anläggningstaxan föreslås höjas från och med 2024-01-01 enligt KPI + 6 %-enheter.

Höjningen av anläggningstaxan föreslås på grund av:

- Beträffande anläggningstaxan visar representativa efterkalkyler på en kostnadstäckning på ca 94 %. Önskvärt är dock 100 % kostnadstäckning i aktuellt kostnadsläge vilket även faller inom rättvis och skälighet enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. Förslaget blir att anläggningstaxan justeras med KPI (allmän kostnadsökning) samt ytterligare 6 %-enheter för att uppnå bättre kostnadstäckning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-11-08
Protokoll från styrelsemöte för Herrljunga vatten 2023-10-09
Taxa för vatten och avlopp 2024

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta 2024 års taxa för allmänna vatten- och avloppsanläggningar i Herrljunga kommun.

Tord Ottergren
VA-chef

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom Herrljunga vatten AB
till:



Närvarande:

Ordinarie: Claes Unosson, Madeleine Bengtsson, Robert Holmén, Richard Hällfärdsson, Fredrik Johansson, Linda Johansson, Annika Löfgren Lundkvist och Ove Severin.

Tjg. suppleant:

Övriga: Mattias Fredriksson, Emil Jonsson och Anders Mannikoff.

§ 621 Mötets öppnande

Ordföranden öppnade mötet.

§ 622 Val av sekreterare och protokollsjusterare

Till sekreterare valdes Anders Mannikoff, till protokollsjusterare valdes Madeleine Bengtsson.

§ 623 Föregående mötesprotokoll

Föregående protokoll gicks igenom lades därefter till handlingarna.

§ 624 Rapportering från verksamheten

VD rapporterade från verksamheten enligt följande:

En större omläggning av VA-ledningar sker nu i Stora Skolgatan med påverkan på närliggande gator. Omläggningen är föranledd nybyggnaden av lägenhetshus i kvarteret Lyckan. Utbyte till fjärravlästa vattenmätare pågår och där prövas nu en annan mätartyp som kan ge mer information om tillståndet i nätet, bl a gällande läckor. Hittills under 2023 har fyra vattenläckor inträffat. Solcellanläggningen på Herrljunga reningsverk har kompletterats med ytterligare 16 kW och är nu på totalt 51 kW. Företaget har fått elstöd från Skatteverket om 650 kkr. Ersättningsrekryteringen av en VA-tekniker har fullföljts och personen börjar i oktober.

§ 625 Delårsrapport

VD redovisade delårsrapporten per augusti månad. Delårsresultatet är 1 520 kkr vilket är klart bättre än föregående år (-556 kkr). Förbättringen förklaras i huvudsak av att ersättningsrekryteringen av en VA-tekniker dragit ut på tiden. Prognosen för helåret är ca 670 kkr, vilket är högre än budgeterat (250 kkr). Delårsrapporten återfinns som bilaga 1.

§ 626 Redovisning av ändringar i strategiplanen

VD redovisade de ändringar som införts i strategiplanen 2023-2027 som resultat av styrelsens strategimöte 24 maj. Styrelsen gjorde vissa kompletteringar och beslutade därefter att fastställa den reviderade planen.

§ 627 Redovisning av affärsplanen

VD redovisade upplägg och innehåll i affärsplanen för perioden 2024-2025. Syftet är att affärsplanen ska bryta ner målen i den strategiska planen i handlingsplaner. Affärsplanen är omgjord så att där nu även ingår samtliga mål. Målen fanns tidigare spridda i några olika dokument men blir på detta sätt samlade.

§ 628 Granskning och beslut om ändrade VA-taxor

VD redovisade förslag om bruks- och anläggningstaxor för 2024. Den kraftiga höjning som genomfördes 2023 föranlett kraftigt ökade kostnader ser ut att föra VA-ekonomin mot bättre balans varför det inte ses som nödvändigt att göra någon justering utöver vad som ges av den allmänna



kostnadsökningen. Förslaget blir att justera genomsnittlig brukningstaxa från och med 2024-01-01 i enlighet med Konsumentprisindex, KPI (styrelsens beslut enligt § 22 i taxehandlingen för VA).

Beträffande anläggningstaxan visar representativa efterkalkyler på en kostnadstäckning på ca 94 %. Önskvärt är dock 100 % kostnadstäckning i aktuellt kostnadsläge. Förslaget blir att anläggningstaxan justeras med KPI (allmän kostnadsökning) samt ytterligare 6 %-enheter för att uppnå bättre kostnadstäckning (beslut om höjning utöver KPI behöver hänskjutas till KF).

Styrelsen beslutade att anta VD:s rekommendation om att till Kommunfullmäktige föreslå en höjning av anläggningstaxan motsvarande KPI plus 6 %-enheter samt verkställa en höjning av den genomsnittliga brukningstaxan enligt KPI, båda att gälla från och med 2024-01-01.

§ 629 Utbyggnad av VA i Norra Säm

VD redovisade resultaten från förprojekteringen av fem olika utbyggnadsalternativ. Det framgår klart att alternativet med LTA-system och ledningsdragning på norra sidan runt Sämsjön är att föredra tekniskt och ekonomiskt. Därmed finns beslutsunderlag för styrelsen att gå vidare enligt bolagets direktiv från KF om detaljprojekteringen och genomförandet av utbyggnaden av VA i Norra Säm (KF § 75/2021-05-25).

Inför beslutet väckte styrelsens ordförande frågan om det var någon i styrelsen som ansåg att det förelåg jävsproblematik med tanke på att några i styrelsen har anknytning till det aktuella området. Styrelsen konstaterade att ingen enskild skulle komma att gynnas av ett sådant principbeslut. Därmed såg styrelsen heller ingen jävsproblematik runt det aktuella beslutet. Alla i styrelsen var eniga i denna bedömning.

Styrelsen fattade därefter beslutet att ge VD i uppdrag att inleda detaljprojekteringen och genomförandet av utbyggnaden av VA i Norra Säm enligt alternativet LTA-system och ledningsdragning runt sjön.

§ 630 Övriga frågor

Inga.

§ 631 Mötets avslutning

Ordföranden avslutade mötet.

Herrljunga 2023-10-09

Anders Mannikoff

Justeras:

Claes Unosson

Madeleine Bengtsson



HERRLJUNGA VATTEN AB

2024 ÅRS TAXA FÖR ALLMÄNNA
VATTEN- OCH
AVLOPPSANLÄGGNINGAR I
HERRLJUNGA KOMMUN

ANTAGEN AV KOMMUNFULLMÄKTIGE I HERRLJUNGA 202_-_-_-

TAXA FÖR ALLMÄNNA VATTEN- OCH AVLOPPSANLÄGGNINGAR I HERRLJUNGA KOMMUN

Huvudman för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen är Herrljunga Vatten AB (HEVAB). Avgifter enligt denna taxa skall betalas till huvudmannen via Herrljunga Elektriska AB.

§ 1

Till täckande av nödvändiga kostnader för Herrljunga kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggningar, skall ägare av fastighet eller annan avgiftsskyldig inom anläggningens verksamhetsområde betala avgifter enligt denna taxa. Avgiftsskyldig är alternativt den som enligt 2 och 5 §§ i lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) jämföras med fastighetsägare. Avgiftsskyldig för ändamålet Dg är även den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls, om förutsättningarna i 27 § i lagen om allmänna vattentjänster är uppfyllda.

§ 2

Avgifterna utgörs av **anläggningsavgifter** och **bruksavgifter**.

Vid avgiftsberäkningar tillämpas avrundningsreglerna i Svensk Standard SS 01 41 41.

§ 3

I dessa föreskrifter avses med

Bostadsfastighet

Fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat byggnadslov avses att bebyggas för bostadsändamål. Med bostadsfastighet jämföras fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd, eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas, för vissa andra ändamål där lokalytan är det viktigaste sett från användarsynpunkt.

Exempel på sådana byggnader är:

Kontor	Förvaltning	Stormarknad
Butiker	Utställningslokaler	Sporthallar
Hotell	Restauranger	Hantverk
Småindustri	Utbildning	
Sjukvård	Samlingslokaler	

Annan fastighet

Fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat byggnadslov avses att bebyggas för annat ändamål än bostadsändamål och som inte enligt ovan jämföras med bostadsfastighet.

Obebyggd fastighet

Fastighet som enligt detaljplan är avsedd för bebyggande men inte ännu bebyggt.

Definitionen av fastighetstyp avgörs utifrån användningssätt. När denna definition är gjord gäller den taxa som föreskrifterna beskriver för respektive fastighetstyp.

Lägenhet

Ett eller flera utrymmen i byggnad som i upplåtelsehänseende bildar en enhet. I fråga om sådana utrymmen i bostadsfastighet, eller därmed jämställd fastighet, räknas varje påbörjat 150-tal m² bruttoarea (BTA) enligt svensk standard SS 02 10 53 som en lägenhet.

Allmän platsmark

Mark som i detaljplan enligt plan- och bygglagen (1987:10) redovisas som allmän plats, eller om marken inte omfattas av detaljplan, väg eller mark som i övrigt motsvarar sådan mark.

§ 4

Mom 1. Avgiftsskyldighet föreligger för följande ändamål:

	Anläggnings- avgift	Bruknings- avgift
V, vattenförsörjning	Ja	Ja
S, spillvattenavlopp	Ja	Ja
D _f , dag- och dränvattenavlopp från fastighet inom stadsplan eller byggnadsplan	Ja	Ja
D _g , dagvattenavlopp från gata, väg eller annan allmän plats inom stadsplan eller byggnadsplan	Ja	Ja

Mom 2. Avgiftsskyldighet för vart och ett av ändamålen enligt V, S och D_f inträder när huvudmannen upprättat förbindelsepunkt för ändamålet och underrättat fastighetsägare om förbindelsepunktens läge.

Avleds D_f till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt upprättats, inträder avgiftsskyldighet när åtgärder för bortledandet av dagvatten blivit utförda och fastighetsägaren informerats om detta därom.

Härvid förutsätts att samtliga i 24 § första stycket 1 och 2 i lagen om allmänna vattentjänster angivna förutsättningar för avgiftsskyldighet är uppfyllda.

Mom 3. Avgiftsskyldighet för ändamålet D_g inträder när åtgärder för bortledande av dagvatten blivit utförda och fastighetsägaren informerats om detta.

Mom 4. Avgiftsskyldighet för ändamålet D_g gäller även den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls, om förutsättningarna i 27 § i lagen om allmänna vattentjänster är uppfyllda.

Mom 5. Anläggningsavgift ska beräknas enligt taxa som gäller vid tidpunkt när avgiftsskyldighet inträder.

I ANLÄGGNINGSAVGIFTER (§§ 5 - 13)

I de angivna avgifterna ingår lagstadgad mervärdesskatt.

§ 5

Mom 1. För bostadsfastighet och därmed enligt 3 § jämställd fastighet skall erlägga anläggningsavgift.

Avgift utgår per fastighet med (SAMTLIGA PRISER SKA HÖJAS MED KPI + 6 %-enheter):

	Exkl moms	Inkl moms
a) en avgift avseende framdragning av varje uppsättning servisledning till förbindelsepunkter för V, S och D _f	45 696 kr	57 120 kr
b) en avgift avseende upprättande av varje uppsättning förbindelsepunkter för V, S och D _f	50 266 kr	62 832 kr
c) en avgift per m ² tomtyta om	37,34 kr	46,67 kr
d) en avgift per lägenhet	16 076 kr	20 095 kr
e)* en grundavgift för bortledning av D _f , om bortledning av dagvatten sker utan att förbindelsepunkt för D _f upprättas	16 731 kr	20 914 kr

*Avgift enligt § 5 mom 1 e) tas ej ut om avgift uttages för D_f enligt § 5 mom 1 a) och b). I de fall avgift enligt § 5 mom 1 e) tas ut reduceras avgift enligt § 5 mom 1 a) och b) enligt § 8 eftersom servisledning och förbindelsepunkt i detta inte lagts respektive upprättats.

Mom 2. Är förbindelsepunkt gemensam för två eller flera fastigheter, fördelas avgifter enligt § 5 mom 1 a) lika mellan fastigheterna.

Mom 3. Tomtytan utgörs av fastighetens areal enligt förrättningskarta, nybyggnadskarta eller annan karta som huvudmannen godkänner. Vid tredimensionella fastigheter fördelas den tomtyta som är gemensam för fastigheterna i proportion till byggnadernas bruttoarea (BTA).

Avgift enligt § 5 mom 1 c) och d) tas ut endast intill ett belopp som motsvarar summan av avgifterna enligt § 5 mom 1 a), b), d), eller i de fall förbindelsepunkt för D_f inte upprättats, summan av avgifterna enligt § 5 mom 1 a), b), d) och e)

Vid ändrade förhållanden enligt § 5 mom 5, 6, 7 och 8 tas ut ytterligare avgift enligt § 5 mom 1 c) i den mån ovan angiven begränsningsregel så medger och med iakttagande av vad som föreskrivits i § 5 mom 2.

Mom 4. Lägenhetsantalet bestäms efter de ritningar enligt vilka bygglov beviljat, eller efter annan ritning eller uppmätning som huvudmannen godkänner.

Mom 5. Dras ytterligare servisledningar fram och upprättas ytterligare förbindelsepunkter, skall erläggas avgifter enligt § 5 mom 1 a) och b).

Mom 6. Ökas fastighets tomtyta skall erläggas avgift enligt § 5 mom 1 c) för tillkommande tomtyta som härrör från fastighet för vilken tomtyteavgift inte skall anses vara förut erlagd.

Vid beräkning av avgift för tillkommande tomtyta iakttas begränsningsregeln i § 5 mom 3.

Mom 7. Sker om- eller tillbyggnad, uppförs ytterligare byggnad eller ersätts riven bebyggelse på fastighet skall erläggas avgift enligt § 5 mom 1 d) för varje tillkommande lägenhet och enligt § 5 mom 1 c) för tillkommande tomtyta.

Vid ny bebyggelse på redan befintlig (ej nybildad) förut bebyggd fastighet, för vilken den allmänna VA-anläggningen nyttjas före nybebyggelsen, skall inte erläggas avgift för nybyggnad som till omfattningen motsvarar den genom nybyggnaden ersatta förutvarande bebyggelsen, utan endast tilläggsavgift för tillkommande lägenhet samt i förekommande fall för tillkommande tomtyta. Vid beräkning av tilläggsavgift för tillkommande tomtyta skall iakttas reduktionsreglerna i § 5 mom 3.

Mom 8. Tillkommer bortledning av D_f till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt för D_f upprättats, skall erläggas avgift enligt § 5 mom 1 e).

§ 6.

Mom 1. För annan fastighet skall erläggas anläggningsavgift.

Avgift för V, S och D utgår per fastighet med **(SAMTLIGA PRISER SKA HÖJAS MED KPI + 6%-enheter)**:

		Exkl moms	Inkl moms
a)	en avgift avseende framdragning av varje uppsättning servisledningar till förbindelsepunkter för V, S och D _f	45 696 kr	57 120 kr
b)	en avgift avseende upprättande av varje uppsättning förbindelsepunkter för V, S och D _f	50 266 kr	62 832 kr
c)	en avgift per m ² tomtyta om	52,51 kr	65,64 kr
d)*	en grundavgift för bortledning av D _f , om bortledning av dagvatten sker utan att förbindelsepunkt för D _f upprättas	16 731 kr	20 914 kr

*Avgift enligt § 6 mom 1 d) tas inte ut om avgift uttages för D_f enligt § 6 mom 1 a) och b). I det fall avgift enligt § 6 mom 1 d) tas ut reduceras avgiften enligt § 6 mom 1 a) och b) enligt § 8 eftersom servisledning och förbindelsepunkt i detta inte lagts respektive upprättats.

Mom 2. Är förbindelsepunkt gemensam för två eller flera fastigheter, fördelas avgifter enligt § 6 mom 1 a) lika mellan fastigheter.

Mom 3. Tomtytan utgörs av fastighetens areal enligt förrättningskarta, nybyggnadskarta eller annan karta som huvudmannen godkänner.

Mom 4. Huvudmannen äger, om godtagbar säkerhet ställs, medge anstånd med erläggande av tomtteavgift för sådan del av fastighetens areal, motsvarande mark som tills vidare inte utnyttjas för verksamheten på fastigheten.

Anstånd medges för viss tid, högst 10 år. Om mark under anståndstiden genom fastighetsbildningsåtgärd frångår fastigheten upphör anståndsmedgivandet att gälla och resterande tomtteavgift förfaller till betalning.

Utestående belopp löper med ränta enligt 5 § räntelagen (SFS 1975:635) från den dag anståndet beviljas tills anståndet upphör. För tid därefter utgår dröjsmålsränta enligt 6 § räntelagen.

Mom 5. Dras ytterligare servisledningar fram och upprättas ytterligare förbindelsepunkter ska betalas avgifter enligt § 6 mom 1 a) och b)

Mom 6. Ökas fastighetens tomtyta, skall erläggas tilläggsavgift enligt § 6 mom 1 c) och d) för tillkommande tomtyta som härrör från fastighet för vilken tomtteavgift inte ska anses vara förut erlagd.

Mom 7. Tillkommer bortledning av D_f till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt för D_f upprättats, ska betalas avgift enligt § 6 mom 1 d).

§ 7

Mom 1. För obebyggd fastighet, som enligt detaljplan är avsedd för bebyggande, skall erläggas avgifter enligt:

	Bostads- fastighet	Annan fastighet
Servisavgift	§ 5 mom 1 a) 100 %	§ 6 mom 1 a) 100 %
Avgift per uppsättning FP	§ 5 mom 1 b) 100 %	§ 6 mom 1 b) 100 %
Tomtyteavgift	§ 5 mom 1 c) 100 %	§ 6 mom 1 c) 70 %
Lägenhetsavgift	§ 5 mom 1 d) 0 %	-
Grundavgift för D _f , om FP för D _f inte upprättats	§ 5 mom 1 e) 100 %	§ 6 mom 1 d) 100 %

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

Avgift enligt § 5 mom 1 c) tas ut endast intill ett belopp som motsvarar summan av avgifterna § 5 mom 1 a) och b), eller i det fall dagvatten bortleds till den allmänna anläggningen men förbindelsepunkt för D_f inte upprättats, summan av avgifterna enligt § 5 mom 1 a), b) och e), jfr § 5 mom 3 andra stycket.

Mom 2. Bebyggs obebyggd fastighet, skall erläggas resterande avgifter enligt följand:

	Bostads- fastighet	Annan fastighet
Tomtyteavgift	§ 5 mom 1 c) *	§ 6 mom 1 c) 30 %
Lägenhetsavgift	§ 5 mom 1 d) 100 %	-

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

*Bebyggs bostadsfastighet tas ut ytterligare avgift enligt § 5 mom 1 c) om föreskriften i § 5 mom 3 andra stycket så medger.

§ 8

Mom 1. Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga de i § 4 mom 1 angivna ändamålen reduceras avgift enligt följande:

Avgifter för framdragen servisledning:

En ledning	70 % av avgift enligt § 5 mom 1 a) respektive § 6 mom 1 a)
Två ledningar	85 % av avgift enligt § 5 mom 1 a) respektive § 6 mom 1 a)
Tre ledningar	100 % av avgift enligt § 5 mom 1 a) respektive § 6 mom 1 a)

Avgifter i övrigt:

		V	S	Df	Dg
Avgift per uppsättning FP	§ 5 mom 1 b)	30 %	50 %	20 %	-
Tomtyteavgift	§ 5 mom 1 c)	30 %	50 %	-	20 %
Lägenhetsavgift	§ 5 mom 1 d)	30 %	50 %	-	20 %
Grundavgift D _f utan FP	§ 5 mom 1 e)	-	-	100 %	-
Avgift per uppsättning FP	§ 6 mom 1 b)	30 %	50 %	20 %	-
Tomtyteavgift	§ 6 mom 1 c)	30 %	50 %	-	20 %
Grundavgift D _f utan FP	§ 6 mom 1 d)	-	-	100 %	-

För avgiftsändamålet D_f tas endast en av avgifterna ut enligt § 5 mom 1 b) respektive § 5 mom 1 e), eller § 6 mom 1 b) respektive § 6 mom 1 d).

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

Mom 2. Inträder avgiftsskyldighet för ändamål, för vilket sådan skyldighet inte tidigare förelegat, skall erläggas avgift enligt § 8 mom 1.

Vid tillämpning av begränsningsregeln enligt § 5 mom 3 inräknas de sammanlagda avgifterna för tillkommande servisledningar inte till högre belopp än 100 % av avgiften enligt § 5 mom 1 a) respektive § 6 mom 1 a), även om servisledningarna lagts vid olika tillfällen och avgifterna därmed blivit högre.

Mom 3. För servisledning som på fastighetsägarens begäran utförs senare än övriga servisledningar för fastigheten ska, utöver avgift enligt § 8 mom 1, betalas en etableringsavgift om 10 % av avgiften enligt § 5 mom 1 a). Etableringsavgiften avses täcka huvudmannens merkostnader till följd av att arbetet inte utförts i samband med framdraging av övriga servisledningar.

§ 9

Den som svarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls ska betala anläggningsavgift som utgår med (SAMTLIGA PRISER SKA HÖJAS MED KPI + 6%-enheter):

	Utan moms	Med moms
En avgift per m2 allmän platsmark för anordnande av dagvattenbortledning	26,02 kr	32,52 kr

§ 10

Avgifter enligt 5-6 §§ är baserade på indextalet oktober 2016 i konsumentprisindex, KPI. När detta index ändras, har huvudmannen rätt att reglera avgiftsbeloppen därefter, dock inte oftare än en gång årligen. Avgiftsökningar större än ovanstående indexuppräknings beslut av kommunfullmäktige.

§ 11

Om för viss eller vissa fastigheter kostnaden för att förse fastigheterna med vatten och avlopp i beaktansvärd omfattning avviker från fastigheterna inom verksamhetsområdet i övrigt, skall enligt lagen om allmänna vattentjänster avgifter utgå enligt särskilt antagen särtaxa. Är det inte skäligt att för viss fastighet beräkna avgift enligt 5-8 §§ får huvudmannen i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

§ 12

Mom 1. Sedan avgiftsskyldighet inträtt, skall avgift betalas inom tid som anges i räkning.

Mom 2. Betalas inte debiterat belopp inom tid som anges i räkningen, skall erläggas dröjsmålsränta enligt § 6 räntelagen från den dag betalningen skulle ha skett.

Mom 3. Enligt § 36 lagen om allmänna vattentjänster skall en anläggningsavgift fördelas på årliga inbetalningar under en viss tid, längst 10 år, om avgiften uppgår till belopp som är betungande med hänsyn till fastighetens ekonomiska bärkraft och övriga omständigheter, om fastighetsägaren så begär och godtagbar säkerhet ställs. Ränta skall erläggas enligt 5 § räntelagen på varje del av avgiften som förfaller till betalning i framtiden från den dag då den första inbetalningen skall ske till dess ifrågavarande del av avgiften betalas eller ränta skall erläggas till dess ifrågavarande del av avgiften betalas eller ränta skall erläggas enligt § 12 mom 2.

Mom 4. Avgiftsskyldighet enligt § 5 mom 6, 7, § 6 mom 6 eller § 7 mom 2 föreligger, då bygglov för avsett ändrat förhållande meddelats eller ändrat förhållande – t.ex. ökning av tomtyta – inträtt utan att bygglov erfordrats eller meddelats. Det åligger fastighetsägaren att omgående anmäla till huvudmannen när det ändrade förhållandet inträtt. Försummar fastighetsägaren denna anmälningsplikt, tas dröjsmålsränta enligt § 12 mom 2 ut för tiden från det två månader förflutit sedan avgiftsskyldighet inträdde och fram till dess tilläggsavgiften betalas.

§ 13

Mom 1. Om efter ansökan från fastighetsägare och särskilt medgivande av huvudmannen ledningar utförts på annat sätt eller försetts med andra anordningar än vad huvudmannen bedömt nödvändiga, skall fastighetsägare som begärt arbetets utförande, förutom anläggningsavgift och tilläggsavgift enligt 5 – 10 § ersätta huvudmannen överenskomna kostnader härför.

Mom 2. Begär fastighetsägare att ny servisledning skall utföras i stället för redan befintlig och finner huvudmannen skäl bifalla ansökan härom, är fastighetsägaren skyldig att bekosta dels den nya servisledningens allmänna del med det avdrag som befinns skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick, dels borttagande av den tidigare servisledningens allmänna del.

Mom 3. Finner huvudmannen påkallat att utföra ny servisledning i stället för och med annat läge än redan befintlig, är huvudmannen skyldig att ersätta fastighetsägaren hans kostnad för fastighetens del av den nya servisledning och dess inkoppling med det avdrag som befinns skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick.

II BRUKNINGSAVGIFTER (§§ 14 - 22)

Avgifter för allmänna vattentjänster är belagd med lagstadgad mervärdesskatt.

§ 14

Mom 1. För bebyggd fastighet skall erläggas brukningsavgift.

Avgift utgår per fastighet med (**SAMTLIGA PRISER SKA HÖJAS MED KPI**):

	Exkl moms	Inkl moms
a) en fast årlig avgift per vattenmätare		
mätarstorlek $Q_n = \leq 2,5 \text{ m}^3/\text{h}$	3 322 kr	4 153 kr
mätarstorlek $Q_n = 6,0 \text{ m}^3/\text{h}$	8 000kr	10 000 kr
mätarstorlek $Q_n = \geq 10,0 \text{ m}^3/\text{h}$	19 450 kr	24 312 kr
mätarstorlek $Q_n = \geq 15,0 \text{ m}^3/\text{h}$	34 100 kr	42 625 kr
b) en avgift per m^3 levererat vatten		
V, vattenförsörjning	9,64 kr	12,05 kr
S, spillvattenavlopp	22,50 kr	28,12 kr
eller tillsammans	32,14 kr	40,17 kr
c) en avgift per år och lägenhet för bostadsfastighet och därmed jämställd fastighet (avser hus med fler än 3 lägenheter)	396 kr	495 kr
d) en avgift per år och varje påbörjat 100-tal m^2 tomtyta för annan fastighet	137,63 kr	172,04 kr
e) en fast avgift per år för fastighet utan mätning	7 169 kr	8 961 kr

Mom 2. Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i § 4 mom 1 angivna ändamål reduceras avgiften.

Följande avgifter skall därvid erläggas för respektive ändamål:

	V	S	Df	Dg
Fast avgift § 14 mom 1 a)	30 %	70 %	0 %	0 %
Avgift per m^3 § 14 mom 1 b)	30 %	70 %	0 %	0 %
Avgift per lägenhet § 14 mom 1 c)	30 %	70 %	0 %	0 %
Avgift per tomtyta § 14 mom 1 d)	0 %	0 %	100 %	0 %

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

Mom 3. Fastighetsägaren är betalningsansvarig för allt vatten som levereras till fastigheten. Har huvudmannen bestämt att för bebyggd fastighet vattenförbrukningen tills vidare inte skall fastställas genom mätning, tas avgift enligt § 14 mom 1 b) ut efter en antagen förbrukning om $150 \text{ m}^3/\text{lägenhet}$ och år i permanentbostad och med $80 \text{ m}^3/\text{lägenhet}$ och år för fritidsbostad.

Mom 4. För s.k. byggvatten skall erläggas bruksavgift enligt § 14 mom 1 b). Om mätning inte sker, antas därvid den förbrukade vattenmängden uppgå till 30 m³ per lägenhet.

Beträffande definition av lägenhet hänvisas till § 3.

Mom 5. För extra mätställe (mätställe utöver en per fastighet) skall en årlig avgift erläggas med ett belopp motsvarande 60 % av den fasta avgiften enligt § 14 mom 1 a). Beloppet avrundas till närmast hela kronor.

Parallellkopplade vattenmätare räknas som ett mätställe.

Mom 6. Antas mätaren visa annan förbrukning än den verkliga, låter huvudmannen undersöka vattenmätaren, om huvudmannen finner det nödvändigt eller om fastighetsägaren begär det.

Vid ovan avsedd undersökning eller prövning bestäms mätarens felvisning i två kontrollpunkter enligt SWEDACs föreskrifter om vatten- och värmemätare, STAFS 2007:2.

Kan mätfelets storlek inte bestämmas eller har mätaren inte fungerat, har huvudmannen rätt att uppskatta förbrukningen.

Fastighetsägare som inte godtar huvudmannens beslut efter genomförd undersökning eller huvudmannens uppskattning av förbrukningen, kan begära prövning av frågan hos Statens VAnämnd.

Mom 7. Har fastighetsägare begärt undersökning av vattenmätare och mätaren härvid godkänns, skall fastighetsägaren för täckning av undersökningskostnaderna erlägga ett belopp i enlighet med vad som framgår av § 18.

Mom 8. För spillvattenmängd, som enligt huvudmannens medgivande avleds till dagvattenledning (kylvatten och dylikt), skall erläggas avgift med 20 % av avgiften enligt § 14 mom 1 b).

§ 15

Den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls skall erlägga bruksavgift (**SAMTLIGA PRISER SKA HÖJAS MED KPI**).

	Utan moms	Med moms
En avgift per m ² allmän platsmark för bortledning av dagvatten	0,88 kr	1,10 kr

§ 16

Avleds inte hela renvattenmängden till avloppsnätet eller tillförs avloppsnätet större spillvattenmängd än som svarar mot den levererade renvattenmängden, och är därvid skillnaden mellan renvatten- och spillvattenmängden avsevärd, skall avgift för spillvattenavlopp erläggas efter den mängd spillvatten som avleds till avloppsnätet. Mängden skall bestämmas genom mätning på fastighetsägarens bekostnad av gällande renvatten- eller spillvattenmängd eller på annat sätt som överenskommit mellan huvudmannen och fastighetsägaren.

§ 17

För obebyggd fastighet inom detaljplan skall erläggas brukningsavgift enligt § 14 mom 1 a).

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i § 14 mom 1 angivna ändamål reduceras den fasta avgiften. Följande avgifter skall därvid erläggas för respektive ändamål.

	V	S	D _f	D _g
Fast avgift § 14 mom 1 a)	40 %	40 %	40 %	40 %

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

§ 18

Har huvudmannen på fastighetsägarens begäran vidtagit åtgärd eller har på grund av att fastighetsägaren åsidosatt sin skyldighet, vattentillförseln avstängts eller reducerats eller annan åtgärd vidtagits av huvudmannen debiteras följande avgifter (**SAMTLIGA PRISER SKA HÖJAS MED KPI**):

	Exkl moms	Inkl moms
Nedtagning/upsättning av vattenmätare (särskilt besök)	1 448 kr	1 810 kr
Avstängning/påsläpp av vattentillförsel	806 kr	926 kr
Montering och demontering av strypbricka	806 kr	926 kr
Undersökning av vattenmätare	772 kr	965 kr
Länsning av vattenmätarbrunn	772 kr	965 kr
Sönderfrusen mätare	1 514 kr	1 892 kr
Förgäves besök	1 287 kr	1 609 kr
Vatten från brandpost	806 kr	926 kr
Mätning av brandpost	40,20 kr/m ³	50,25 kr/m ³

För arbete som på fastighetsägarens begäran utförs utanför ordinarie arbetstid debiteras ett tillägg om 60 % av ovan angivna belopp.

§ 19

Om för viss eller vissa fastigheter kostnaden för att förse fastigheterna med vatten och avlopp i beaktansvärd omfattning avviker från fastigheterna inom verksamhetsområdet i övrigt, skall enligt lagen om allmänna vattentjänster avgifter utgå enligt särskilt antagen taxa.

Är det inte skäligt att för viss fastighet beräkna avgift enligt §§ 14-17 får huvudmannen i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

§ 20

Avgift enligt § 14 mom 1 a), c) och d) debiteras i efterskott per månad, kvartal, tertial eller halvår enligt beslut av huvudmannen. Avgift enligt § 14 mom 1 b) debiteras i efterskott på grundval av enligt mätning förbrukad vattenmängd, uppskattad förbrukning eller annan grund som anges i §§ 14 och 16.

Betalas inte debiterat belopp inom tid som anges i räkning, skall erläggas dröjsmålsränta på obetalt belopp enligt § 6 räntelagen från den dag betalningen skulle skett.

Sker, enligt huvudmannens beslut, mätaravläsning inte för varje debitering, får mellanliggande debiteringar ske efter uppskattad förbrukning. Mätaravläsning och debitering efter verklig förbrukning bör ske i genomsnitt minst en gång per år. Avläsning och debitering bör där jämte ske på fastighetsägarens begäran med anledning av fastighetsöverlåtelse.

§ 21

Har fastighetsägare begärt att huvudmannen skall företa åtgärd för att underlätta eller möjliggöra hans brukande av anläggningen i visst fall eller avseende eller har i övrigt särskild åtgärd påkallats på grund av fastighetens VA-förhållanden, får huvudmannen i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

§ 22

Avgifter är baserade på oktober månad i konsumentprisindex (1980=100). När detta index ändras får huvudmannen reglera avgiftsbeloppen därefter, dock inte oftare än en gång per år. Avgiftsökningar större än ovanstående indexuppräknings beslut av kommunfullmäktige.

III TAXANS INFÖRANDE

§ 23

Denna taxa träder i kraft 2024-01-01 och uppdateras årligen. De brukningsavgifter enligt § 14 mom 1, 3 och 7 samt § 16, som är baserade på uppmätning hos fastighetsägare, skall därvid tillämpas i fråga om den renvattenmängd som levereras och den spillvattenmängd som släpps ut efter den ovan angivna dagen för taxans ikraftträdande.

Mål som rör tvist mellan fastighetsägare och huvudmannen beträffande tillämpning och tolkning av denna taxa prövas jämlikt § 53 i lagen om allmänna vattentjänster av Mark och Miljödomstolen.



IN § 60

DNR IN 2023/49 269

Lokalresursplanering 2024-2030

Sammanfattning

Lokalresursplanering 2024-2030 utgör ett faktabaserat underlag i budget och lokalresursplaneringen för investeringsbudget 2024-2026 och för en långsiktig planeringshorisont. Befolkningsprognos för Herrljunga kommun utgör underlag för Lokalresursplanering 2024-2030.

Strategisk planering av verksamhetslokaler är av ytterst nödvändigt för Herrljunga kommuns framtid, såväl avseende planering av verksamhetsutveckling som planering av kort- och långsiktig god ekonomisk hushållning och påverkar även samhällsplaneringen i stort.

Underlaget är framtaget av Fastighetschef tillsammans med respektive verksamhetsansvarig dvs Bildningschef, Socialchef, Samhällsbyggnadschef, Ekonomichef och Kommundirektör.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-10-18

Dokument ”Lokalresursplanering 2024-2030, ett faktabaserat underlag i budget- och lokalresursplaneringen”, med därtill hörande bilagor.

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

1. Redovisad ”Lokalresursplanering 2024-2030, ett faktabaserat underlag i budget- och lokalresursplaneringen” godkänns.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Internservicenämndens förslag till kommunfullmäktige

1. Redovisad ”Lokalresursplanering 2024-2030, ett faktabaserat underlag i budget- och lokalresursplaneringen” godkänns.

Expedieras till: Kommunfullmäktige

Ärende 16

DIARIENUMMER: IN 2023/49 269
FASTSTÄLLD: åååå-mm-dd
VERSION: 1.2
SENAST REVIDERAD: 2023-10-18
GILTIG TILL: XX
DOKUMENTANSVAR: Fastighetschef

Lokalresursplanering 2024-2030

Ett underlag för budget- och lokalresursplaneringen

Lokalresursplanering för 2024-2030

Innehåll

Inledning.....	3
Begreppsförklaring.....	3
Strategisk lokalförsörjning	4
Lokalresursplaneringens fyra olika faser.....	5
Avgränsningar	5
Metod.....	6
Övergripande	6
Befolkningsprognos.....	6
Bildningsnämndens verksamhet.....	8
Förskola.....	8
Nulägesbeskrivning	8
Befolkningsprognos för förskoleverksamhet.....	9
Bedömda lokalbehov	9
Skola.....	10
Nulägesbeskrivning	10
Befolkningsprognos för skolverksamheten	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Bedömda lokalbehov	11
Övriga ytor tillhörande Bildningsnämnden.....	12
Socialnämndens verksamhet.....	13
Nulägesbeskrivning	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Befolkningsprognos för socialnämndens verksamhet	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Bedömda lokalbehov/målbild.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Plan för målbilden	15
Övriga verksamheter	15
Internservice nämndens verksamhet.....	15
Administrativa lokaler	16
Slutsats.....	16
Kortfattad beskrivning av investeringsobjekten	17

Ärende 16

Bilagor och tabeller 18

Inledning

Verksamheters behov av lokaler inom kommuner varierar beroende på dess befolkningsstruktur. Därför behöver utbudet anpassas efter behovet av lokaler. Detta görs med kontinuerlig lokalresurs- och lokalbehovsplanering.

Kommunens utbud av lokaler bör anpassas till efterfrågan. Ibland kan det handla om att undvika kostnader för outnyttjade lokaler eller att minska risken för att stå utan nödvändiga lokaler.

Lokalresursplanering innebär strategisk planering av organisationens ägda eller inhyrda fastigheter. Lokalresursplanering innebär också att lokalerna förvaltas och underhålls på ett effektivt sätt. Investeringar behöver göras under årens lopp och detta blir en viktig del i kommunens plan- och budgetarbete.

Lokalbehovsplanering är lika med den strategiska planering som kärnverksamheterna gör av sin verksamhet och sitt lokalbehov.

Begreppsförklaring

Olika typer av insatser i lokaler kan sorteras in under olika investeringsområden. Vid planering av investeringsbudget och driftsbudget används olika begrepp. Fem olika områden är identifierade som i detta avsnitt ska förtydligas.

1. Investering

En investering är en anskaffning (inköp eller upparbetat projekt) av en anläggningstillgång. En materiell anläggningstillgång är en fysisk tillgång som exempelvis: maskiner, inventarier, byggnader, IT-utrustning och fordon.

För att en tillgång skall klassificeras som anläggningstillgång skall följande tre kriterier samtidigt vara uppfyllda:

- Tillgången skall vara avsedd för stadigvarande bruk eller innehav (om inte, skall tillgången bokföras som en omsättningstillgång).
- Nyttjandetiden skall uppgå till minst tre år (om inte, är inköpet att betrakta som en korttidsinventarie/förbrukningsvara och bokförs därmed, oavsett värde, på driften).
- Utgiften skall uppgå till ett väsentligt belopp, vilket i Herrljunga kommun innebär lägst 1 prisbasbelopp (52 500 kr i 2023 års värde).

Medel för investeringar ligger i investeringsbudgeten och skapar högre kapitalkostnader (avskrivningar och internränta) i driften.

2. Reinvestering – utbyte av komponent i befintlig anläggningstillgång

Med reinvestering avses utbyte av uttjänta/avskrivna byggnadsdelar, system och systemkomponenter i sin helhet och i syfte att bibehålla eller öka fastighetens värde.

Som reinvestering kan betraktas större fasadrenoveringar och takåtgärder, byte av fönster och dörrpartier, byte av ventilationsaggregat, byte av armaturbestånd, byte av golv, byte av stammar, byte av larmutrustning etc.

Medel för reinvesteringar ligger i investeringsbudgeten, men skapar normalt inte några ytterligare/högre kapitalkostnader.

3. Tillgänglighetsanpassningar

Tillgänglighetsanpassningar är sådana Anpassningar som behöver göras i en fastighet för att alla människor ska ha samma tillgång och möjlighet att delta i verksamheten. Det ska inte finnas några hinder som gör att en viss grupp inte kan delta på grund av bristande tillgänglighet. Krav på tillgänglighet regleras i plan- och bygglagen (PBL), i plan- och byggförordningen (PBF) samt i Boverkets byggregler (BBR). Enkelt avhjälpna hinder ska åtgärdas, enligt Boverkets föreskrifter och allmänna råd om avhjälpande av enkelt avhjälpna hinder till och i lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser (BFS 2013:9 - HIN 3). Reglerna i HIN gäller retroaktivt. Syftet med investeringen är att öka tillgängligheten för kommunens medborgare, besökare och medarbetare utifrån ovan nämnda krav. Specifika åtgärder planeras årsvis, med antagna tillgänglighetsplaner och HIN som grund. Medel för tillgänglighetsanpassningar ligger i investeringsbudgeten och skapar ytterligare/högre kapitalkostnader i driften.

4. Verksamhetsanpassningar

Vid förändrade verksamheter behöver ibland lokalerna anpassas till den förändrade verksamheten. Till exempel kan en vägg behöva sättas upp, el behöver tillkomma eller våtutrymmen behöver flyttas/tas bort. Medel för verksamhetsanpassningar ligger i investeringsbudgeten och skapar ytterligare/högre kapitalkostnader i driften.

5. Underhållsplan per fastighet

Varje fastighet i Herrljunga kommun har en post i budgeten som berör underhåll av mindre karaktär (beloppet understiger 1 prisbasbelopp och räknas inte som investering). Det kan vara mindre åtgärder såsom el, VA, målning av ytor etc. Driftsbudgeten för underhåll ligger inräknat i respektive fastighet och är beräknad i respektive hyressättning. Under 2022 har ett nytt underhållssystem, Planima införts och underhållsplaner för kommunens fastigheter har upprättats. Dessa sträcker sig under en period om 10–30 år. Underhållsplanen uppdaterats kontinuerligt under året utifrån vilka komponenter som det gör underhåll av och investeringar i.

Strategisk lokalförsörjning

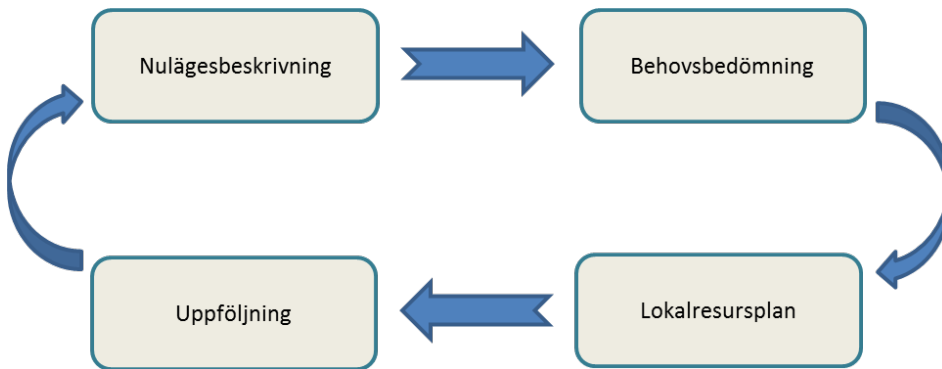
Verksamhetens behov av lokaler ska styra hur lokalerna används och kan komma varieras över tiden. Ibland handlar det om att undvika kostnader för outnyttjade lokaler. I annat fall handlar det om att minimera risken att stå utan nödvändiga lokaler när de behövs. Därav krävs en långsiktig planering och ett strategiskt arbetssätt som fokuserar på att effektivt utnyttja kommunens lokaler för att tillgodose lokalbehovet. Utan långsiktig planering finns risk att investeringar genomförs och sedan används under alltför kort tid eller samnyttjande inte används i tillräcklig utsträckning.

Lokalernas användande påverkar i sin tur både fastighetsförvaltning och övriga verksamheter som är beroende av hur verksamheterna använder lokalerna, så som IT och måltid. De är beroende av hur verksamheten förändras men har bristande möjlighet att förutse de förändringar som påverkar dem.

Effektiv lokalresursplanering samordnar verksamhetens totala behov, inklusive relaterade investeringar och tjänster, så att kommunens lokaler kan utnyttjas effektivt.

Lokalresursplaneringens fyra olika faser

Arbetet med effektiv lokalresursplanering består av fyra olika faser som tillsammans skapar möjligheter för kommunen att säkerställa att lokalbehoven uppfylls på ett effektivt sätt.



Figur: Lokalresursplanering Källa: SKL, strategisk lokalresursplanering

I Nulägesbeskrivningen ska nuvarande lokaler och behov beskrivas. En bedömning kan göras av för vilka andra ändamål än de nuvarande som befintliga lokaler skulle kunna användas. Även huruvida befintliga lokaler är ändamålsenliga i dagsläget är viktigt att ta med.

Behovsbedömningen prognosticerar tillkommande, avgående och förändrade behov långsiktigt. För att prognosen ska fungera som planeringsunderlag behöver respektive verksamhet ha bra metoder för att ta fram prognoser som beskriver hur verksamheten kommer att utvecklas.

Lokalresursplaneringen samordnar och omsätter de olika verksamheternas lokalbehov. Resultatet blir en sammanställning där verksamhetens planerade förändringar kan koordineras så att lokalerna kan utnyttjas så effektivt som möjligt. Planeringen skapar även möjligheter att samordna investeringar och planera relaterade verksamheter mer effektivt.

Det arbete som tar vid efter att lokalresursplanering är antagen är att betrakta som uppföljning.

Uppföljning kan ske på flera sätt men är en förutsättning för att arbetet ska fortgå eftersom förutsättningarna för verksamheten ständigt förändras. Genom uppföljning förändrar verksamheten således sina nulägesbeskrivningar och behovsbedömningar.

Avgränsningar

Lokalresursplanering kan ske på många nivåer. Kommunens lokalresursplanering syftar till att beskriva och planera för respektive fastighet men tar inte hänsyn till den lokalplanering som är möjlig att genomföra inom respektive fastighet. Det är fortsatt upp till respektive verksamhet att använda de lokaler de hyr så effektivt som möjligt med hjälp av exempelvis schemaplanering.

Lokalresursplanen har för avsikt att bedöma prognosperioden 2024-2030. Hänsyn har inte tagits till reinvesteringar d.v.s. underhåll av befintliga lokaler. Behovet av underhåll är stort och kommer kräva mycket resurser under de kommande åren. Planen för lokalresursplanering har inte tagit hänsyn till behovet av föreningslokaler, utomhusytor för aktivering av ungdomar, har inte heller belysts i denna Plan för lokalresursplanering.

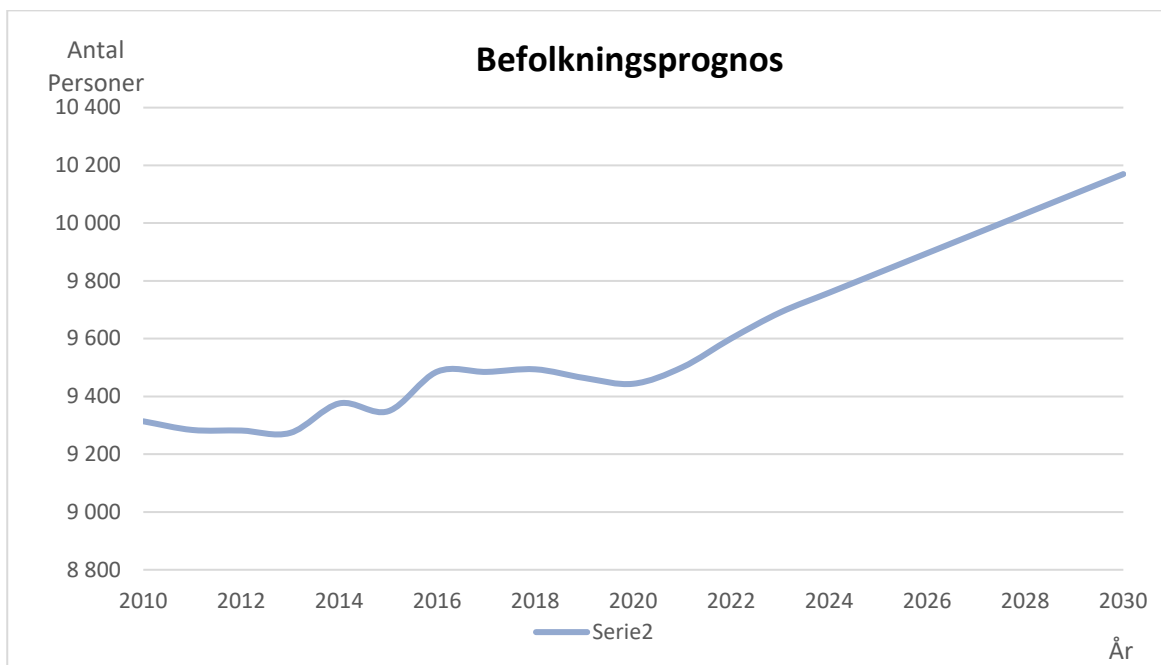
Metod

Fastighetsavdelningen tar fram lokalresursplanering i samverkan med berörda förvaltningar. Förvaltningarna har redogjort för kommande behov inom respektive verksamhet. Underlag för bedömning av kommande behov baserar sig på prognoser från SCB samt professionella bedömningar från verksamheten. Prognosperioden från SCB är 2022 – 2030.

Övergripande

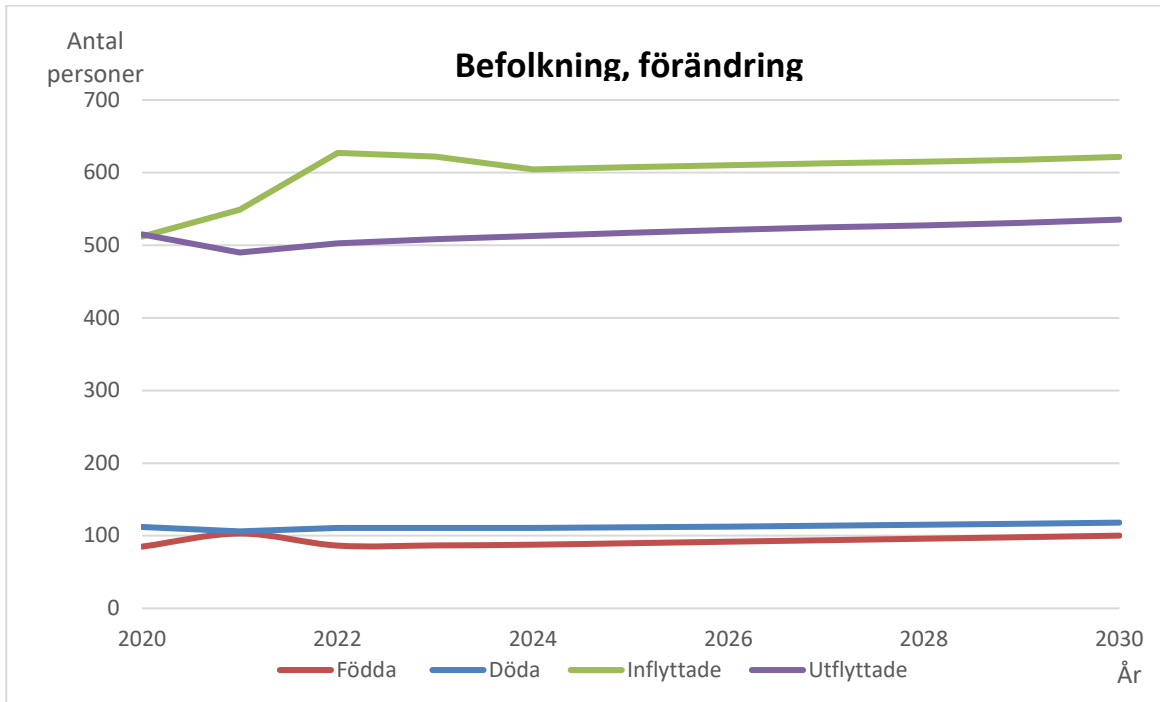
Befolkningsprognos

Herrljunga kommun beräknas öka i antal invånare under perioden 2020–2030. Kommunens utveckling de senaste åren pekar på en utveckling som prognosticerar att kommunen kommer ha 10 170 invånare i slutet av planperioden, vilket innebär en ökning med 653 invånare jämfört med dagen 9 517 (2022).



I diagrammet nedan redogörs antal födda och döda samt inflyttade respektive utflyttande under perioden 2020–2030. Antalet nyinflyttade till kommunen är den bidragande orsaken till den positiva befolkningsutvecklingen för kommunen med ett netto för 2022 på 124 personer.

Ärende 16



Utvecklingen av folkmängden och förändringskomponenter över tiden.
Prognos för åren 2022 och framåt

	1980	1990	2000	2021	2022	2031
Födda	108	134	75	103	86	101
Döda	97	113	108	106	111	120
Födelseöverskott	11	21	-33	-3	-24	-19
Inflyttade	479	467	426	549	627	627
Utflyttade	353	426	402	490	503	540
Flyttnetto	126	41	24	59	124	87
Folkökning	137	62	-9	56	100	68
Folkmängd	9 347	9 645	9 447	9 501	9 601	10 238

Bildningsnämndens verksamhet

Övergripande ansvarsområden

- förskoleverksamhet
- förskoleklass
- grundskola
- fritidshem
- fritidsgård
- anpassad grundsskola
- gymnasieskola
- kulturskola
- familjecentral/öppen förskola
- kooperativ förskola

Verksamheten regleras i stor del i skollag och läroplan. Enligt skollagen har kommunen skyldighet att erbjuda förskola till barn vars föräldrar arbetar, studerar, är föräldralediga eller arbetsökande. Barnets vårdnadshavare får betala en avgift för platsen på förskola eller pedagogisk verksamhet. Avgiften baseras på hushållets inkomst upp till ett maxbelopp. Från och med höstterminen då ett barn fyller tre år har barnet rätt till allmän förskola.

Förskola

Skolverket ger vägledning till barngruppens storlek. När man planerar barngruppers storlek och sammansättning är det viktigt att väga in kvalitetsfaktorer såsom personalens kompetens, personaltäthet, sammansättning av barn, inne- och utemiljö. Skolverket ger ledning i hur stora barngrupperna ska vara utifrån åldersspann. Detta kan användas som något att förhålla sig till och vara ett stöd i planeringen av förskolans verksamheter. Utifrån det kan sedan lokalbehovet anpassas.

Antalet barn i åldern 0–5 år ökar med cirka 66 barn under SBC prognosperioden 2020–2030. Förskolan har under flera år varit ansträngd gällande fysisk plats för förskolebarn. Kommunen har tre fristående förskolor samt en pedagogisk verksamhet, vilket motsvarar fyra förskoleavdelningar med 67 förskolebarn av kommunens totala 401.

Nulägesbeskrivning

Tabellen nedan visar antal förskolor i Herrljunga kommun samt fristående förskolor, dess avdelningar, inskrivna barn samt kommentar.

Förskola	Avdelningar	Antal inskrivna barn per 2023-09-30	Kommentar
Ugglan	3	44	
Horsby förskola	8	108	Nya avdelningar sen 2022
Eggvena	1	15	
Hudene	2	33	Extern permanent lokal som hyrs på lång sikt
Eriksberg	1	20	En storavdelning under 2023
Od	2	27	Nyrenoverade lokaler hösten 2021
Molla	2	32	
Mörlanda förskola	4	55	Nybyggd avdelning våren 2022

Ärende 16

Igelkotten	1	20	Fristående
Påskliljan	1	16	Fristående
Tallkotten	1	15	Fristående
Knattebo	1	16	Fristående pedagogisk omsorg

Befolkningsprognos för förskoleverksamhet

Tabellen nedan visar antal elever per födelseår som är folkbokförda per område födda mellan åren 2018-01-01 - 2023-08-30. Bildning bedömer att cirka 95 procent av alla barn i åldern 1-5 år kommer vara aktuella för placering i förskola.

ENHET/ÅR	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Summa barn f. 2018-2023 Uppdaterad 2023-09-30
Eggvena	4 (5)	6	5	13	5	4	37
Eriksberg	5	9 (8)	4	4	3	6	31
Herrljunga	41	42	39	51	43	23	239
Hudene	5 (6)	10 (12)	10 (11)	9 (10)	7	5	46
Molla	12	8	13	8	6	9	56
Mörlanda	11	15	19	19	15	7	86
Od	7	4	6	9	6	8	40
Totalt	85	94	96	113	85	62	535

**Siffror inom parentes visar (förväntad) klass/gruppstorlek om annan storlek än folkbokförda elever. Kan bero på förväntade barn från annan kommun, men även tidig eller sen skolstart.*

Bedömda lokalbehov

För att klara av att öka antalet förskoleplatser behöver permanenta lokaler skapas. De tillfälliga lösningar som tidigare funnits är kostsamma för kommunen. Efter utbyggnad av förskoleavdelningar på Horsby förskola, i tätorten Herrljunga, bedömer vi i nuläget ha kapacitet att erbjuda de platser vi har behov av. Samtliga barn kan idag erbjudas plats i närliggande förskola.

I **Herrljunga tätort** finns två förskolor, Horsby förskola och Ugglans förskola. Under 2021 byggdes två avdelningar på Horsbyg förskola om, där köket tidigare varit. Barn från Lyckans förskola har flyttat över till de nya avdelningarna. Horsby förskola har omfattat totalt 8 avdelningar under 2022.

Eggvena ligger stabilt i sitt behov av förskoleplatser. Bedömning är att det finns ett behov av cirka 30 platser och under prognosperioden ser vi ett minskat antal barn. Verkligheten visar att det är 17 barn inskrivna på förskolan och att övriga barn har annan pedagogisk omsorg. Idag har Eggvena en avdelning som kompletteras med att verksamheten Knattebo. Vid ökat behov av platser på förskolan växer avdelningen något eller så erbjuds plats i Herrljunga tätort.

Hudene har ett stabilt förhållande med antal förskoleplatser men där antalet förskolebarn minskat sista två åren.

Eriksberg har under prognosperioden inget behov av tillkommande eller avgående ytor. Eriksberg har idag 17 barn inskrivna på en avdelning. Bedömningen är att barn som är i behov av plats i upptagningsområdet för Eriksberg kan placeras i lokalerna. Verksamheten minskade med en avdelning under 2021, plats finns för ytterligare 16-17 barn när behov uppstår.

Od är stabilt med sitt behov av förskoleplatser. Fastigheten där förskolan inryms är under 2021 nyrenoverad med resultat av att framtida lokal kommer vara bättre anpassad utifrån behovet. Förskolan inrymmer två avdelningar men plats för 30 barn.

Molla är stabilt under prognosperioden och har inget ytterligare behov eller avgående behov som påverkar lokalresursplanen.

Mörlanda förskola visar på en liten ökning under kommande år. Under 2022 togs den nybyggda avdelningen i drift. I dagsläget finns nu fyra avdelningar. Förskolan i Mörlanda behöver kapacitet att placera barn som inte ryms vid övriga förskolor i södra kommundelen.

Grundskola

Grundskolan är en obligatorisk skolform från förskoleklass till årskurs 9. Undervisningsgrupperna kan organiseras åldershomogent eller åldersblandat. Då elevantalet är för litet för att göra åldershomogena klasser görs åldersblandade klasser där 2 eller 3 årskurser samläses, utifrån en stadiindelning. Åldersblandade klasser kan även skapas av pedagogiska skäl.

Förskoleklass är en egen skolform som omfattar 525 timmar per år. Kommunen ska erbjuda alla sexåringar plats i förskoleklass. Skolformen är obligatorisk. Förskoleklasserna finns i skolans lokaler och verksamheten är avgiftsfri.

Fritidshem ska erbjudas alla barn i förskoleklass och elever upp till 12 års ålder. I fritidsverksamheten är eleverna inskrivna och betalar en avgift. Fritidshemmen finns i skolornas lokaler.

Då regeringen fattade beslut om en stadiindelad timplan, som trädde i kraft läsåret 2018/2019, ställdes krav på undervisning i moderna språk från åk 6. Det betyder att elever i åk 6 från samtliga F-6-skolor har behov av Altorpskolans lokaler och klassrum för undervisning i hem- och konsumentkunskap och moderna språk. Behovet av utrymmen/lokaler för idrottsundervisning är också stort och kommer öka under prognosperioden. Eleverna i våra byskolor åker även till de större skolenheterna för ämnet slöjd.

Regeringen utökar den garanterade undervisningstiden i ämnet idrott och hälsa med 100 timmar i grundskolan från och med läsåret 2019/2020. Skolverket föreslår att timmarna läggs i årskurserna 6-9. Regeringen instämmer i detta, även om timmarna formellt fördelas stadietvis på mellan- och högstadiet. Timtiden fördelas mellan stadierna så att 20 timmar förläggs till mellanstadiet och resterande 80 timmar till högstadiet.

Förvaltningen upplever det som ett problem att få tillgång till tider i kommunens idrottshallar då man ofta schemalägger idrott med andra praktiska ämnen då undervisningssalar saknas på en del ytterskolor. Man har som önskemål att man fortsättningsvis utreder möjligheterna till att eventuell bygga en ny idrottshall.

Följande idrottshallar finns i kommunen idag:

- Mörlanda sporthall
- Sporthallen i Herrljunga
- Altorpskolans idrottshall
- Horsbyskolans idrottshall

Gymnasieskola

I kommunen finns det en gymnasieskola, Kunskapskällan placerad i tätorten. På skolan går det 195 elever, vilket är en minskning jämfört med 240 elever från 2020. Skolan ombesörjer merparten av kommunens ungdomar i åldern 17-19 år.

Kunskapskällan erbjuder 10 nationella program och introduktionsprogrammet (IM). De nationella programmen är Bygg- och anläggningsprogrammet (BA), El- och energiprogrammet (EE), Ekonomiprogrammet (EK), Humanistiska programmet (HU), Industritekniska programmet (IN), Naturvetenskapsprogrammet (NA), Restaurang- och livsmedelsprogrammet (RL), Samhällsvetenskapsprogrammet (SA), Teknikprogrammet (TE) och VVS- och fastighetsprogrammet (VF). Bygg och anläggningsprogrammet finns i en industrifastighet i Ölltorp industriområde som hyrs externt utav stiftelsen Herrljunga Industrifastigheter. Övriga program håller till i kommunens lokaler.

Nulägesbeskrivning 2023

Kommunen har idag sju låg- och mellanstadieskolor varav en är placerad i centralorten Herrljunga. Det finns en högstadieskola och en gymnasieskola som också är placerade i centralorten. I de flesta fall samnyttjas lokalerna mellan skola, förskoleklass och fritidshem. Tabellen nedan visar antalet elever/skola samt kvm/skola och kvm/elev. Vid Altorpskolan finns kommunens anpassade grundskola för elever i åk 5-9.

Elevstatistik / 2023-03-30

Skola	Stadium	Antal elever i upptagningsområdet	Kvm (+ nya ytor 2021)	Kvm/elev
Altorp	hög	301	7386	25
Eggvena	låg och mellan	75	562+90	9
Eriksberg	låg och mellan	58	1015	18
Horsby	låg och mellan	341	3964	12
Hudene	låg och mellan	84	978	12
Molla	låg och mellan	43	863	20
Mörlanda	låg och mellan	125	1852+220	17
Od	låg och mellan	57	704	12

Bedömda lokalbehov

För att kunna bedriva undervisning av hög kvalitet och ge alla elever en bra utbildning behöver lokaler tillföras utifrån den prognos som SCB visar. Det är lokaler för undervisning och stödprocesser som

behövs dvs. klassrum, utökning av anpassad grundskola 1-6, grupprum, arbetsplatser, teknikutrymmen och plats för måltid.

I **Herrljunga tätort** finns en grundskola, **Horsbyskolan**, där kapacitet utnyttjas till fullo efter ombyggnation i etapper av nya klass- och arbetsrum under perioden 2019–2022.

Altorp, som är kommunens enda högstadieskola kommer också få ett utökat antal elever under prognosperioden. Skolan står i stort behov av att renoveras och anpassas med en skolmiljö till dagens undervisning och läroplan. Arbetet med renoveringen utav Altorpskolan kommer att påbörjas under 2024 kvartal 1.

Eggvena prognostiseras en liten ökning av elever under prognosperioden. Tillfällig klassrumsmodul vid skolan hyrs in externt för att tillmötesgå behovet av ett klassrum samt utrymme till skolsköterska/kurator.

Hudene är bedömningen är att de eleverna får plats i befintlig skola. Ett extra grupprum har tillskapats under 2021 där skolbiblioteket var placerat. Skolan står i behov av att renoveras ytmässigt, ett arbete som förhoppningsvis kan påbörjas under 2024 och framåt.

Eriksberg prognostiseras för en liten ökning men som ändå ryms inom skolans ytor.

Od har inga tillkommande ytor behöver skapas som påverkar lokalresursplanen.

Mollas upptagningsområde ses ingen förändring. Molla skola kan inrymmas för fler elever.

Mörlanda har väl anpassade lokaler för kommande elevunderlag. Ytterligare klassrum har tillkommit samt utbyggnad av matsal. Hela skolan har totalrenoverats med nya ytskikt samt ny teknik och IT-lösning.

Idrottshallar, som tidigare nämnts så ser förvaltningen ett ökat behov att ytterligare yta skapas för att kunna bedriva idrott då tiderna för detta är begränsade som det ser ut idag.

Övriga ytor tillhörande Bildningsnämnden

Bildningsnämnden har även ansvar för Kulturskola och Familjecentral.

Kulturskola är placerad i gamla kommunhuset. Huset är uppfyller funktioner för verksamhetens ändamål. Verksamheten är i behov av fler/andra lokaler då både tillgängligheten och storleken är begränsad. Fastighet är totalrenoverad utvändigt under 2023 och man kommer även att utöka förråd- och förvaringsutrymmen under året.

Familjecentralen bedriver sin verksamhet i lokaler som hyrs av extern hyresvärd. Denna yta bedöms vara bestående och konstant under prognosperioden.

Socialnämndens verksamhet

Socialnämnden ansvarar för alla biståndsbedömda insatser. Socialnämnden ger stöd och service till alla som bedöms vara i behov av stöd för att uppnå en skälig levnadsnivå eller goda levnadsvillkor jml LSS och för att få ett självständigt liv. Socialnämnden ska främja människornas ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet. Nämnden ansvarar för äldrefrågor, stöd till personer med funktionsnedsättning, försörjningsstöd, stöd till enskilda och familjer, missbruksfrågor, ensamkommande barn, flyktingmottagande och kommunens arbetslöshetsåtgärder. Verksamheten skall bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet. Det är framför allt Socialtjänstlagen, Lagen om stöd och service (LSS) och Hälso- och sjukvårdslagen samt kommunala riktlinjer som styr verksamheten.

Nulägesbeskrivning

Tabellen nedan visar socialnämndens lokaler, vad de huvudsakligen har för användningsområde, kvadratmeter samt relevant kommentar.

Fastighet	Verksamhet	Kvm	Kommentar
Tors Hus, Kvarnvägen 5	-Arbetsmarknadsenhet (AME) -Kontor -Reprisen -Verksamhetslokal Socialt stöd	3 000	Extern hyresvärd
Hagen	-Särskilt boende Demens (SÄBO) -Daglig verksamhet LSS (ska flyttas 2024 till Hemgården) -Hälso- och sjukvårdsenhet sjuksköterskor och rehab -Kontor -Korttidsboende -Dagverksamhet för personer med kognitiv svikt (kommer flytta in hösten 2024 i samband med etapp 2)	7 000 9 000	79 st. boendeplatser i full drift i samband med etapp 2 9 korttidsplatser 3 växelvårdsplatser
Nästegårdsgatan 4A-B	LSS serviceboende		Extern hyresvärd 18 blockuthyrda lgh
Gäsenegården, Stationsvägen 16 A och Ringvägen 3	-Dagverksamhet för personer med minnesproblematik flyttas hösten 2024 -Hemtjänst -LSS gruppboende -Lägenheter till Flyktingar, 7 st. totalt (okt-23)	2 500	Soc. Förv. hyr delar av huset. Trygghetsboendet ansvarar Intern service nämnden för.
Hemgården	-SÄBO Somatik -Hemtjänst -Kontor -Café -Tvätterier -Dagligverksamhet (LSS) (Flyttar in under hösten 2024)	7 000	29 st. boendeplatser 2024. Efter renovering tillkommer 8 st nya.

IFO - Verkstadsgatan 11	Kontor Besöksytor mm.	545 + 1033	Extern hyresvärd

Befolkningsprognos för socialnämndens verksamhet

Utifrån Statisticons statistik kommer antalet personer som är över 80 år att öka i Herrljunga med 124 personer, 45 %, fram till år 2030, jämfört med antalet äldre 2020. Denna ökning genererar ett ökat antal platser på SÄBO. Behovet framöver är 79 st. demensplatser och 37 st. somatiska platser samt 12 övriga platser (9 korttid- samt 3 växelvårdsplatser).

Tabellen nedan visar ökningen av platser under prognosperioden.

År	SÄBO- behov/antal platser prognos *	Prognos omvårdnad	Prognos demens **	Prognos hemtjänst ***
2021	84	25	59	173
2022	88	26	61	179
2023	90	27	63	183
2024	95	29	67	192
2025	100	30	70	201
2026	104	31	73	208
2027	107	32	75	214
2028	111	33	78	221
2029	115	35	81	228
2030	117	35	82	231

*Beräkningen baserar sig på att 12 % av de över 80 år och 0,7 % av de mellan 65–79 år är i behov av särskilt boende (utfallet för Herrljunga kommun i Kolada för 2020)

**Ca 70 % av alla som har behov av särskilt boende beräknas ha demenssjukdom (beräknat utifrån Herrljunga kommuns interna historik)

***22 % av de över 80 år och 2,3 % av de mellan 65-79år (utfallet för Herrljunga kommun i Kolada för 2019 (senast presenterade statistik)).

Bedömda lokalbehov/målbild

Hagen

Hagen är kommunens demenscentra. Hagen kommer att vid full utbyggnad 2024 kunna erbjuda 79 st. boendeplatser. Hagen kommer även inrymma nio korttidsplatser och tre avlastning/växelvårdsplatser.

Utöver utökningen av antalet lägenheter på Hagen kommer dagverksamheten för personer med minnesproblematik flyttas från Stationsvägen i Ljung till Hagen under hösten 2024.

Hemgården

På Hemgården finns 29 st. lägenheter för personer som får stöd och hjälp på grund av att de har ett somatiskt omvårdnadsbehov. Förvaltningen kommer att iordningställa ytterligare åtta lägenheter under 2024 för personer med somatiskt omvårdnadsbehov.

Under 2024 kommer Hemgården genomgå ett stort renoveringsarbete då bland annat lägenhetssprinkler installeras. Merparten av fastigheten berörs i samband med renovering.

Gäsenegården

Gruppbofastaden på Ringvägen beräknas klara sig på de lägenheter de har idag tills vidare.

Tors hus

Här har Arbetsmarknadsenheten sina lokaler samt kontorslokaler för chefer och medarbetare på socialt stöd. Butiken Reprisen har också sina lokaler här.

Verkstadsgatan

Här har Individ och familjeomsorgen (IFO) sina kontor och lokaler.

Nästegårdsgatan

Här har Socialförvaltningen 18 lägenheter och behovet kvarstår.

Lyckan

Gruppbofastad jml LSS med sex lägenheter och en satellitlägenhet. Inflyttning planeras under 2024 kvartal 1.

Korttidsvistelse jml LSS kommer stå klart under 2024 kvartal 1.

Övriga verksamheter

Utöver Bildningsförvaltningen och Socialförvaltningen har Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsförvaltningen behov av lokaler.

Internservice verksamhet

Internservice nämnden har många integrerade ytor i andra verksamheter vilka är viktiga att få med vid projektering av tillkommande ytor. Ytor för lokalvård, måltidsverksamhet samt för vaktmästeri och fastighetsskötsel. Ytor för de här stödprocesserna är viktigt att ha med från början i planeringen av en om- och tillbyggnad.

Samhällsbyggnadsförvaltningen hyr externa lokaler för förvaring av maskiner, utrustning och material för måltid- och fastighetsenheten samt för bostadsanpassningsmaterial. Behovet av förvaring kommer att kvarstå under prognosperioden.

Internservice nämnden driver Trygghetsboendet på Gäsenegården under sin förvaltning. Här behöver ytor ses över för att skapa attraktivare lägenheter som uppfyller de förväntningar blivande hyresgäster har med sig. Idag finns flera lägenheter med kokvrå, några färre har ett rum och kök och ett par lägenhet har två rum och kök. Fastigheten har också tomma ytor som kan eventuellt byggas om och anpassas till tex bibliotek och ersätta Svenska kyrkans lokal i Ljung. Ett långsiktigt och strategiskt beslut bör tas utifrån kommunens sjunkande behov av lokaler i Ljung och hur fastigheten ska förvaltas framgent. På den politiska agendan diskuteras vidare om fastigheten ska avyttras till kommunintern eller extern intressent.

Flera fastigheter som förvaltas av Samhällsbyggnads förvaltningen saknar ekonomisktäckning i form av hyra. Hyreskontrakt och nyttjanderättsavtal är utformade så att hyra helt eller delvis utgår. Några fastigheter har också tomma ytor och av den anledningen finns ingen hyrestäckning. Fastigheter som saknar full täckning är bland annat Gamla Sporthallen, Gäsenegården, Stationshuset i Ljung, Orraholmen,mm.

Kommunstyrelsens verksamhet

KS ansvarar för räddningstjänst. Om och när Herrljungas Räddningstjänst ingår i ett nytt förbund behöver man besluta hur lokaler i Herrljunga och Annelund ska hanteras. Ska dessa ägas av kommun eller avyttras.

Kultur- och fritidsverksamhet

Biblioteket är placerat i Kulturhuset där också Komvux, kontor för fackliga organisationer, museum och en samlingshall finns. För denna verksamhet önskas under kommande år behov att bygga ut entré och göra biblioteket mer tillgängligt för allmänheten. Det finns också ett bibliotek i Ljung. För detta ändamål hyrs externa lokaler in.

Nulägesbeskrivning

På brandstation i Herrljunga hyr landstinget delar av lokaler för sin ambulansverksamhet. Räddningstjänsten har de senaste åren växt vilket lett till fler medarbetare på dagtid och från att vara en mansdominerad arbetsplats till att innefatta båda könen som då enligt arbetsmiljöstandarder kräver att det finns skilda duschutrymmen vilket har färdigställts under 2021.

Bedömt lokalbehov

Räddningstjänstens uppfyller kraven utifrån verksamhetens behov. Omklädningsrum för båda könen har tillskapats. Detta i ett led att kunna rekrytera fler kvinnor till yrket och som räddningsman i beredskap.

På brandstationen i Annelund disponeras stora ytor som används i en begränsad omfattning. Vissa delar skulle kunna nyttjas av annan kommunal verksamhet.

Administrativa lokaler

Kommunhuset ytor bör också på sikt ses över så att dessa nyttjas optimalt och effektivt, detta då det tillkommit fler folk som har sin arbetsplats i huset. En förstudie har under hösten 2021 påbörjats där syftet är att komma fram till ett förslag och idé på hur en eventuell om- och tillbyggnader utav kommunhuset kan bli, dock är inga beslut fattade kring ombyggnationen. Viktigt att man tar fram en långsiktig plan med kommunhuset för att se hur behovet med framtidens kontor och antalet kontorsplatser som bör inhysas på sikt.

Slutsats

Eftersom förutsättningarna för kommunens verksamheter löpande förändras kommer även förutsättningarna för Plan- och lokalresursplanering förändras över tid. Lokalresursplanen ska ses som ett levande arbetsdokument där varje förvaltning inför budgetarbetet går in och reviderar utifrån sitt verksamhetsbehov.

Inför varje årligt budgetbeslut, ska den treåriga investeringsbudgeten fastställas. Planen för lokalresursplanering 2023–2030 ska utgöra ett underlag för beslut för kommande budgetprocesser.

Kortfattad beskrivning av kommande investeringsobjekten

Nedan redovisas en kort beskrivning av de olika investeringsobjekten.

Bildningsnämndens investeringar

För **Altorp** pågår en förstudie i syfte att se över skolans totala ytor och hur de kan disponeras på bästa tänkbara sett framöver. Skolan står även i behov av underhåll med nya ytskikt så som golv, väggar och tak i klassrum och korridorer.

Socialnämndens investeringar

Om- och tillbyggnation av **Hagens äldreboende** som följer Socialnämndens målbild med demenscentra på Hagen har precis påbörjats.

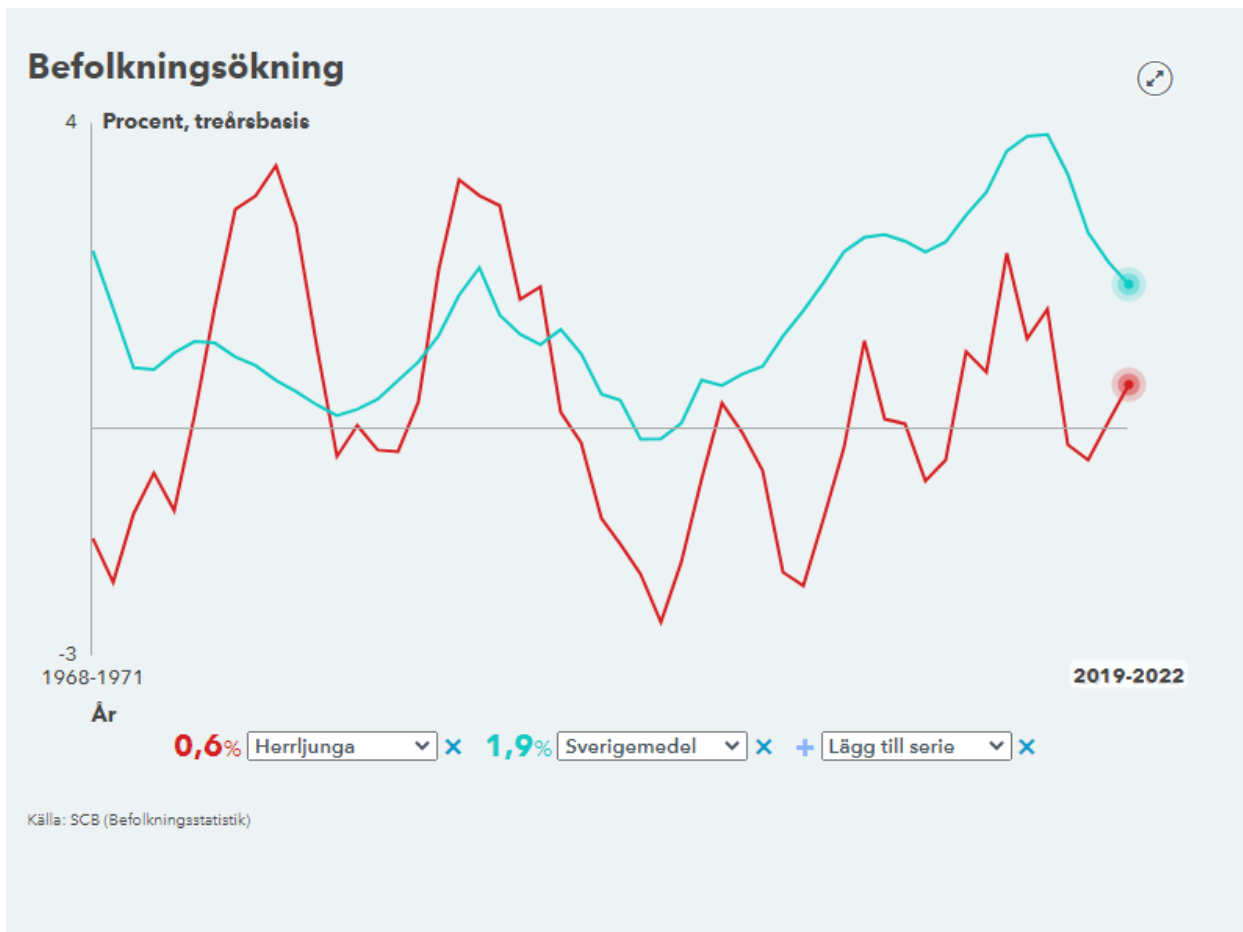
En förstudie kring **Hemgårdens** fortsatta lokalutnyttjande har genomförts under 2022 och planeringen är att när Hagen är utbyggd flytta hemtjänsten från Ljung och daglig verksamhet enligt LSS till Hemgårdens lokaler för att utnyttja lokalerna fullt ut.

Ny gruppboende enligt LSS finns behov av i Herrljunga. Nytt hyresavtal för korttidsboende för barn jml LSS klart under 2022.

Internservice nämndens investeringar

Utöver de reinvesteringar som årligen görs i kommunens fastigheter som Internservice nämnden ansvarar över kommer större underhåll göras i bland annat **Simhallen**, där medel finns avsatta i kommande årsbudgetar. En förstudie är klar under 2023 , dock krävs mer i äskande för att kunna göra de åtgärder som förstudien visar på.

Bilagor



Procentuell befolkningstillväxt i kommunen på tre års sikt. Ett negativt värde visar alltså på en minskad befolkning under perioden och vice versa.

- <https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Regional-statistik/Alla-lan/Vastra-Gotalands-lan/Herrljunga/?var=17248>



SN § 136

DNR SN 2023/153

Avtal mellan Herrljunga kommun och FoU Sjuhärad Valfärd för perioden 2024-2027

Sammanfattning

Forskning och utveckling Sjuhärad välfärd (FoUS) har till syfte att bedriva forskning och utveckling för kommunerna i Sjuhärad och Högskolan i Borås inom välfärdsområdet med inriktning på sociala frågor inom det kommunala ansvarsområdet. Verksamheten i FoUS ska bedrivas i enlighet med av parterna beslutad verksamhetsprogram med tillhörande budget.

Nuvarande avtal mellan parterna går ut 2023-12-31 och ett nytt avtal behöver därför tecknas. Kostnaden för avtalet är 13 kr/invånare och finns sedan tidigare redan avsatta i socialnämndens budget. Kostnaden för Herrljunga beräknas bli ungefär 124 tkr vilket är samma summa som 2023.

Avtalsförslaget har gått igenom på FoUs styrgrupp. Styrgruppen godkände förslag till avtal och högskolan har därefter skickat ut det nya avtalet för antagande och signering i kommunerna.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-10-31

FoUs protokollsutdrag § 3 2023-09-22

Avtal mellan Herrljunga kommun och FoU för perioden 2024–2027

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Socialnämnden föreslår kommunstyrelsen att anta nytt avtal för perioden 2024-2027.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens förslag till kommunstyrelsen

1. Avtal för perioden 2024-2027 antas.

Expedieras till: Kommunstyrelsen, FoU Sjuhärad Valfärd



Mötesdag: Fredag 22 september 2023
Tid: Kl. 13:00 -15:00
Plats: Högskolan i Borås, D653 + digitalt via Zoom

Protokollsutdrag

3. Nytt avtal (2024-2027) *bilaga dnr 749-23*

Avtalsförslaget går igenom och några skrivningar förklaras. Det nya avtalet är i stora delar identiskt med tidigare avtal. Vissa förtydliganden har gjorts i de avsnitt som bl.a. avser verksamhetsplan, beslut om nya uppdrag och verksamhetsberättelse.

Kostnaden fördelas enligt nuvarande avtals nyckeltal; för kommunerna med 13 kr/invånare och år och en fast avgift för högskolan.

Styrgruppen godkänner förslaget till avtal och högskolan går vidare med att få parternas signering av avtalet.

Carina Théen
Mötessekreterare



2023-10-10

AVTAL
FoU Sjuhärad Valfärd
2024-01-01—2027-12-31

Innehållsförteckning

Avtal mellan parterna i FoU Sjuhärad Valfärd	1
Firma	1
Parter	1
Syfte	2
Uppdrag	2
Ersättning	2
Styrning	2
Sammanträden	3
Beslut.....	3
Delegation.....	3
Ägarforum	3
Brukarperspektiv.....	4
Nya parter	4
Jäv.....	4
Basorganisation och medarbetares anknnytning	4
Användning av forskningsresultat.....	4
Redovisning och uppföljning	5
Revisorer.....	5
Finansiering	5
Avtalsändringar.....	5
Avtalstid	5
Verksamhetens upphörande	5
Tvist.....	6
Övriga bestämmelser.....	6

Avtal mellan parterna i FoU Sjuhärad Valfärd

Verksamhet och drift vid fortsatt samverkan inom ramen för FoU Sjuhärad Valfärd (FoUS) bygger på detta samverkansavtal. Parterna förbinder sig att vara lojala med FoUS:s syfte och medger att detta avtal ska tolkas i ljuset av angivet syfte.

Mellan angivna parter har träffats följande fyra-åriga avtal.

1 Firma

- 1.1 FoU-enheten benämns ”FoU Sjuhärad Valfärd” och förkortas FoUS.

2 Parter

- 2.1 Bollebygds kommun
Kommunstyrelsen 517
83 BOLLEBYGD
- 2.2 Borås Stad
Kommunstyrelsen
501 80 BORÅS
- 2.3 Herrljunga kommun
Kommunstyrelsen
524 23 HERRLJUNGA
- 2.4 Marks kommun
Kommunstyrelsen
511 80 KINNA
- 2.5 Svenljunga kommun
Kommunstyrelsen
512 80 SVENLJUNGA
- 2.6 Tranemo kommun
Kommunstyrelsen
514 80 TRANEMO
- 2.7 Ulricehamns kommun
Kommunstyrelsen
523 86 ULRICEHAMN
- 2.8 Vårgårda kommun
Kommunstyrelsen
447 80 VÅRGÅRDA
- 2.9 Högskolan i Borås
501 90 BORÅS

3 Syfte

- 3.1 Syftet är att bedriva forskning och utveckling för ingående parter inom välfärdsområdet med inriktning på sociala frågor inom det kommunala ansvarsområdet.
- 3.2. Verksamheten i FoUS ska bedrivas i enlighet med av parterna beslutad verksamhetsplan med tillhörande budget. Beslut om verksamhetsplan med tillhörande budget regleras i p. 8.1.

4 Uppdrag

- 4.1 Parterna ger Högskolan i Borås i uppdrag att förvalta FoUS i enlighet med verksamhetsplanen och i enlighet med vad styrgruppen beslutar samt i övrigt utföra de uppgifter som styrgruppen bestämmer enligt detta avtal.

Högskolan ska agera koordinator där verksamhetschefen (inom högskolan benämnd föreståndare) har ansvar att leda och koordinera FoUS:s verksamhet.

Uppgiften ska omfatta att;

- tillse att verksamhetsplanen genomförs,
- samordna och lämna förslag till justeringar i verksamhetsplanen till styrgruppen inför det årliga ägarforumet,
- lämna förslag till och utarbeta förutsättningar för avtal för projekt inom FoUS till styrgruppen,
- avrapportera FoUS:s verksamhet till styrgruppen och internt till högskolan, följa upp och avrapportera projekt inom FoUS till styrgruppen samt
- ansvara för eventuella utbetalningar av medel parterna emellan, och anordna styrgruppens möten.

5 Ersättning

- 5.1 Högskolan ska ersättas för det uppdrag som utförs enligt punkt 4.1, från medel som parterna erlägger enligt punkt 18.1 samt från medel från samma konto som erhålles enligt punkt 18.2 och 18.3.
- 5.2 Högskolan ska löpande redovisa vilka kostnader som högskolan avser att debitera FoU Sjuhärad Välfärd. Ett påslag om 17 procent på samtliga kostnader samt avtalsenlig hyra debiteras.

6 Styrning

- 6.1 Samtliga parter sätter samman en gemensam styrgrupp.
- 6.2 Varje kommun tillsätter en tjänsteman, förutom Borås stad som kan tillsätta två, och Högskolan i Borås, som tillsätter två. Vardera parten utser även ersättare för varje tjänsteman.
- 6.3 De organ som äger rätten att utse ledamöter och ersättare äger också rätten att entlediga dessa.
- 6.4 Styrgruppen kan även besluta om att adjungera även andra. Dessa personer äger ingen rösträtt.
- 6.5 Ett arbetsutskott tillsätts bestående av styrgruppens ordförande, verksamhetschef/föreståndare samt en representant från högskolan. Arbetsutskottet överlägger i löpande verksamhetsfrågor och förbereder agenda för styrgruppens möten.

Ärende 17

- 6.6 Ordföranden ska väljas för två år i taget och väljs bland de ledamöter som utsetts av kommunerna. En av högskolans representanter ska vara vice ordförande.
- 6.7 Eventuell ersättning till ledamöter eller ersättare beslutas och betalas av det organ som tillsatt ledamoten eller ersättaren.
- 6.8 Som ett led i styrningen av verksamheten ska det finnas mål för verksamheten. Dessa skrivs in i verksamhetsplanen och följs upp av styrgruppen minst en gång per år.

7 Sammanträden

- 7.1 Ordföranden kallar till sammanträde. Kallelse ska skickas två veckor före sammanträdet, dagordning och handlingar för mötet skickas senast en vecka före sammanträdet.
- 7.2 Kallelse och övriga handlingar ska även sändas till ersättarna för kännedom. Ordinarie ledamot som är förhindrad att närvara vid ett sammanträde kallar själv sin ersättare. Rättidig kallelse ska anses ha skett även om ordinarie ledamot inte kallat sin ersättare.
- 7.3 Sammanträde kan hållas fysiskt, digitalt eller som en blandning av dessa varianter (hybridmöte). Ärende kan även avgöras vid sammanträde per capsulam, dvs. beslut fattas genom skriftligt förfarande utan att styrgruppen faktiskt sammanträffar.
- 7.4 Styrgruppen ska sammanträda minst fyra gånger per år. Extra möten genomförs om minst en tredjedel av styrgruppens medlemmar begär det.
- 7.5 Protokoll vid styrgruppens sammanträden ska föras av särskilt utsedd sekreterare. Protokoll ska justeras av ordföranden.

8 Beslut

- 8.1 Styrgruppen fattar beslut om verksamhetsplan med tillhörande budget. För beslut om verksamhetsplan med tillhörande budget gäller att samtliga parter biträder beslutet. Beslut kan fattas per capsulam.
- 8.2 Styrgruppen har att bedriva verksamheten i enlighet med detta avtal samt beslutad verksamhetsplan med tillhörande budget.
- 8.3 I andra beslut än det som regleras i 8.1 har styrgruppen ansvar att gemensamt sträva efter full enighet. Nya projekt som tillkommer under året beslutas i styrgruppen.

9 Delegation

- 9.1 Styrgruppen delegerar till verksamhetschef/föreståndare i löpande verksamhet. Delegation får dock inte ske rörande beslut om verksamhetsplan med dess tillhörande budget samt gällande frågor av principiell beskaffenhet av större ekonomisk vikt.

10 Ägarforum

- 10.1 Ägarforum består av parternas representanter.

10.2 Styrgruppen kallar årligen till ett ägarforum. Där möts berörda förtroendevalda från samverkande parter. Verksamhetens inriktning och resultat diskuteras.

10.3 Ägarforum informeras årligen om verksamhetsplan.

11 Brukarperspektiv

11.1 Alla FoUS-projekt ska ha ett tydligt brukarperspektiv framskrivet som även ska genomsyra arbete och rapportering.

12 Nya parter

12.1 Om samtliga parter är eniga om det, kan nya kommuner eller andra intressenter, såsom utförare av social omsorg inom det geografiska området, få ingå som parter i detta avtal efter skriftlig förbindelse. De nya parterna ska erlägga en årlig avgift enligt 18.1 eller med belopp som övriga parter bestämmer.

13 Jäv

13.1 Styrgruppsledamot får inte handlägga frågor som rör avtal mellan ledamoten och någon av FoUS:s parter. Styrgruppsledamoten får inte heller handlägga frågor om avtal mellan FoUS:s parter och tredje man, om ledamoten i frågan har ett väsentligt intresse som kan strida mot FoUS:s intresse.

14 Basorganisation och medarbetares anknytning

14.1 Den operativa verksamheten sköts av Högskolan i Borås i enlighet med detta avtal och verksamhetsplanen.

14.2 Parterna har att verka för att medarbetare hos respektive part ges goda villkor för att kunna arbeta i FoUS.

14.3 Till basorganisationen (verksamhetschef/föreståndare, administratör/handläggare och kommunikatör) anställs medarbetare vid Högskolan i Borås.

14.4 Forskare knyts till FoUS via avtal med aktuella parter.

14.5 Till mindre uppdrag inom FoUS, avseende tid och omfattning, knyts projektmedarbetare genom avtal med respektive part.

15 Användning av forskningsresultat

15.1 Forskningsresultat som genereras inom ramen för beviljade projekt ska kunna användas på ett ändamålsenligt sätt i parternas egna verksamheter. I projekt med flera parter kan projektparternas inbördes åtaganden, villkor om rätt till forskningsresultat m.m. samt annat av betydelse för samarbetet regleras i separata projektavtal mellan projektparterna.

16 Redovisning och uppföljning

- 16.1 Högskolan ska redovisa intäkter och kostnader till styrgruppen, bland annat innebärande att FoUS årsvis ska redovisa det ekonomiska utfallet och avge en verksamhetsberättelse. En avstämning mot upprättad budget ska också ske regelbundet.
- 16.2 Föreståndare gör årlig uppföljning gentemot verksamhetsplan, beslutade projekt och sammanfattar detta i en verksamhetsberättelse, vilken tas upp i styrgruppen. Verksamhetsplan och verksamhetsberättelse ska skickas till Ägarforum av styrgruppen.

17 Revisorer

- 17.1 Samtliga parter medger att vardera partens utsedda revisorer får full insyn i FoUS med tillhörande dokumentation för att genomföra den revision vardera partens revisorer finner lämplig.

18 Finansiering

- 18.1 Samtliga parter ska halvårsvis bidra med medel till FoUS enligt följande finansieringsprincip: För kommunerna 13 kr/invånare och år och för Högskolan i Borås 1 mkr per år. Summan faktureras från högskolan under februari respektive september varje år. Högskolan ska föra medlen på särskilt konto.
- 18.2 Viss verksamhet avgiftsbeläggs, dvs. genererar intäkter till FoUS. Högskolan ska debitera externa avgifter och redovisa dessa som intäkter i FoUS, som ska särredovisas.
- 18.3 Parternas avsikt är att söka ytterligare externa medel till FoUS genom stöd/anslag från olika myndigheter, organ eller genom sponsring. Sådana medel ska föras på konto enligt punkt 16.1.
- 18.4 Vart 4e år i samband med avtalsförnyelse ska parternas bidrag justeras utifrån aktuellt invånarantal i det geografiska området som parterna representerar (justering enl. SCB).

19 Avtalsändringar

- 19.1 Ändringar av detta avtal ska vara skriftliga och undertecknade av samtliga parter för att vara gällande.

20 Avtalstid

- 20.1 Detta avtal löper från och med den 1 januari 2024 och gäller till och med den 31 december 2027. Avtalet ersätter nuvarande avtal från den 1 januari 2020 vilket upphör att gälla då detta avtal träder i kraft den 1 januari 2024.
- 20.2 Avtalet kan, från någon av parterna, skriftligen sägas upp under avtalstiden med en ettårig uppsägningstid. Avtalet sägs då upp med just den parten.

21 Verksamhetens upphörande

- 21.1 Om frågan uppkommer om FoUS ska upphöra ska styrgruppen sammankalla ett ägarforum för att behandla frågan.

Om FoUS upphör och det finns medel kvar på högskolans kostnadsställe för FoUS när samtliga skulder är betalda, ska dessa överblivna medel fördelas enligt vad parterna erlagt.

22 Tvist

22.1 Tvist enligt detta avtal ska avgöras av allmän domstol. Alt: Tvist med anledning av detta avtal ska i första hand lösas genom förhandling mellan parterna. Om meningsmotsättningar uppstår som inte kan lösas av personer på operativ nivå får parterna påkalla att förhandlingar på ledningsnivå inleds i syfte att uppnå en uppgörelse i god anda och samförstånd. Kan en uppgörelse i godo inte träffas, ska tvisten avgöras av Borås tingsrätt som första instans.

23 Övriga bestämmelser

23.1 Parterna äger inte rätt att företräda varandra eller att ingå juridiskt bindande avtal å varandras vägnar annat än efter särskild för ändamålet utfärdad fullmakt. Inte heller utgör detta avtal någon grund för att anse att någon som helst separat juridisk person bildas.

23.2 Parterna äger rätt att i sin marknadsföring och annan information ange parternas deltagande i FoUS. Parts varumärke får dock inte användas annat än efter samtycke från respektive part.

Ulf Rapp
Ordförande i kommunstyrelsen
Bollebygd kommun

Ulf Olsson
Ordförande i kommunstyrelsen
Borås Stad

Mats Palm
Ordförande i kommunstyrelsen
Herrljunga kommun

Ulf Dahlberg
Ordförande i kommunstyrelsen
Marks kommun

Kjell Persson
Ordförande i socialnämnden
Svenljunga kommun

Driton Bilalli
Ordförande i kommunstyrelsen
Tranemo kommun

Wiktor Öberg
Ordförande i kommunstyrelsen
Ulricehamns kommun

Bengt Hilmersson
Ordförande i kommunstyrelsen
Vårgårda kommun

Katarina Karlsson
Akademichef
Högskolan i Borås



Remissvar Jämställt Västra Götaland 2024-2027

Sammanfattning

Länsstyrelsen Västra Götaland tar fram en länsövergripande strategi för jämställdhet avseende för 2024 till 2027. Strategin ska bidra till de jämställdhetspolitiska målen och fokuserar särskilt på ekonomisk jämställdhet, utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden, jämställdhetsintegrering inom civil beredskap samt att hedersrelaterat våld och förtryck ska minska. När länsstrategin är på plats kommer kommuner, region, lärosäten och myndigheter erbjudas att ansluta sig till strategin via en avsiktsförklaring. Strategin går i linje med Herrljunga kommuns jämställdhetsarbete och jämställdhetsintegrering, utifrån kommunens handlingsplan för jämställdhet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-11-22

Stöd till svar på remiss

Remiss Jämställt Västra Götaland 2024-2027

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen ställer sig bakom Jämställt Västra Götaland 2024–2027 som förslag till en länsövergripande jämställdhetsstrategi.

Li Johansson Nyström

Folkhälsostrateg

Expedieras till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
För kännedom till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet



Bakgrund

Länsstyrelsen Västra Götaland arbetar under 2023 med att ta fram en ny länsövergripande strategi för jämställdhet. Länsstyrelsen erbjuder aktörer i länet möjlighet att inkomma med synpunkter på den föreslagna jämställdhetsstrategin i ett remissförfarande.

Arbetet med strategin har tagit avstamp i den uppföljning som gjorts av länets tidigare jämställdhetsstrategi samt i Jämställdhetsmyndighetens rapport, På väg mot jämställdhet. Länsstyrelsen har involverat två länsövergripande nätverk i arbetet med strategin. Kopplat till framtagandet av strategin finns även en referensgrupp med representanter från flera kommuner, en myndighet och civilsamhället. Referensgruppen har bistått med expertis inom sina sakområden.

Länsstrategin pekar ut en riktning för jämställdhetsarbetet i Västra Götaland och bidrar till att samla länets aktörer kring ett antal gemensamma och regionala jämställdhetsmål.

Strategin syftar till att:

- bidra till att skapa förutsättningar för en sammanhållen inriktning för jämställdhetsarbete i länet.
- vara till hjälp vid prioriteringar och inriktningsbeslut i det egna jämställdhetsarbetet hos länets aktörer.
- utgöra ett stöd för länets aktörer i lokalt och regionalt förverkligande av de nationella jämställdhetspolitiska målen.
- utgöra en nulägesanalys av aktuella jämställdhetsutmaningar i Västra Götaland.

Arbetet med länsstrategin utgår från ett regleringsbrevsuppdrag till länsstyrelserna som anger att de ska ta fram länsstrategier för 2024–2027 i syfte att bidra till att de jämställdhetspolitiska målen får genomslag i länet. Uppdraget anger också att strategierna särskilt bör fokusera på ekonomisk jämställdhet, utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden och jämställdhetsintegrering inom civil beredskap. Länsstyrelsen Västra Götaland har även valt att lägga till ett eget fokusområde om att hedersrelaterat våld och förtryck ska minska. Det egna tillägget utgår från att regeringen anser att området hedersrelaterat våld och förtryck bör ges ökat fokus i jämställdhetspolitiken och i samhället.

Målstruktur i Jämställt Västra Götaland 2024–2027

Det övergripande målet med den svenska jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. För att uppnå målen finns sex nationella delmål.¹ De regionala målen och fokusområdena i strategin för Jämställt Västra Götaland 2024–2027 följer den nationella delmålsstrukturen.

- Delmål 1: En jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva samhällsmedborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet i samhällets alla sektorer.
- Regionalt mål: Kvinnor på arbetsledande och högre politiskt beslutsfattande positioner i Västra Götaland ska öka.

¹ Regeringen. (2016). *Mål för jämställdhet*. <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/jamstallldhet/mal-for-jamstallldhet/> (Hämtad 2023-09-18).



- Regionalt mål: Kvinnors, barns och ungas förutsättningar att representera och verka i det civila samhället i Västra Götaland ska förbättras.
- Fokusområde och regionalt mål: Kvinnors och flickors behov, livsvillkor och förutsättningar ska beaktas i högre utsträckning i uppbyggnaden av och deltagande i den civila beredskapen i Västra Götaland.
- Delmål 2 och fokusområde: Ekonomisk jämställdhet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
 - Regionalt mål: Löneskillnader och ojämställda arbetsvillkor ska minska och arbetsmiljön ska förbättras för kvinnor i Västra Götaland.
 - Regionalt mål: Kvinnor i Västra Götaland ska ha ökad möjlighet att starta och driva företag som kan växa och generera en inkomst.
 - Regionalt mål: Fler kvinnor med funktionsnedsättning i Västra Götaland ska vara etablerade på arbetsmarknaden och inte diskrimineras i arbetslivet på grund av sin funktionsnedsättning eller kön.
 - Fokusområde och regionalt mål: Fler utrikes födda kvinnor i Västra Götaland ska vara etablerade på arbetsmarknaden och ha egen försörjning.
- Delmål 3: Jämställd utbildning. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.
 - Regionalt mål: Könsfördelningen på pojk- och flickdominerade gymnasieprogram i Västra Götaland ska bli mer jämställd.
 - Regionalt mål: Flickor och pojkar i Västra Götaland ska uppnå goda skolresultat oavsett socioekonomisk bakgrund eller migrationsbakgrund.
- Delmål 4: Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.
 - Regionalt mål: Mäns betalda och obetalda hem- och omsorgsarbete samt uttag av föräldraledighetsdagar ska öka i Västra Götaland.
- Delmål 5: Jämställd hälsa. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor.
 - Regionalt mål: Den psykiska ohälsan hos flickor, unga kvinnor och unga hbtqi+ personer i Västra Götaland ska minska.
 - Regionalt mål: Hälsan hos flickor och kvinnor med funktionsnedsättning i Västra Götaland ska förbättras.
- Delmål 6: Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.
 - Regionalt mål: Våld i ungas partnerrelationer ska minska i Västra Götaland.
 - Regionalt mål: Livsvillkor och förutsättningar för grupper med svagt samhälleligt stöd ska beaktas i högre utsträckning i arbetet mot mäns våld mot kvinnor i Västra Götaland.

Ärende 18



HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
FÖRVALTNING
Li Johansson Nyström

Tjänsteskrivelse
2023-11-22
DNR KS 2023/388 990
Sid 4 av 4

- Fokusområde och regionalt mål: Hedersrelaterat våld och förtryck ska minska i Västra Götaland.

Samtliga regionala målformuleringar har skrivits fram med utgångspunkt i lika många problemformuleringar. Dessa problemformuleringar synliggör jämställdhetsutmaningar i länet och/eller nationellt. Kommuner, regionen, statliga myndigheter och lärosäten med närvaro i Västra Götaland välkomnas att ansluta sig till länsstrategin när den är på plats. Genom en avsiktsförklaring väljer länets aktörer vilket eller vilka mål som de vill prioritera sitteget arbete kring under strategiperioden.

Anslutna aktörer enas i en gemensam riktning som tar avstamp i vikten av att systematiskt arbeta för ett jämställt län.



Stöd till svar på remiss - *Jämställt Västra Götaland* *2024–2027 (dnr. 801-3913-2023)*

Sammanfattning av ärendet

Länsstyrelsen Västra Götaland tar fram en länsövergripande strategi för jämställdhet avseende för 2024 till 2027. Strategin ska bidra till de jämställdhetspolitiska målen och fokuserar särskilt på ekonomisk jämställdhet, utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden, jämställdhetsintegrering inom civil beredskap samt att hedersrelaterat våld och förtryck ska minska. När länsstrategin är på plats kommer kommuner, region, lärosäten och myndigheter erbjudas att ansluta sig till strategin via en avsiktsförklaring.

Fördjupad beskrivning

Bakgrund och syfte

Länsstyrelsen Västra Götaland arbetar under 2023 med att ta fram en ny länsövergripande strategi för jämställdhet. Länsstyrelsen erbjuder aktörer i länet möjlighet att inkomma med synpunkter på den föreslagna jämställdhetsstrategin i ett remissförfarande.

Arbetet med strategin har tagit avstamp i den uppföljning som gjorts av länets tidigare jämställdhetsstrategi samt i Jämställdhetsmyndighetens rapport, På väg mot jämställdhet. Länsstyrelsen har involverat två länsövergripande nätverk i arbetet med strategin. Kopplat till framtagandet av strategin finns även en referensgrupp med representanter från flera kommuner, en myndighet och civilsamhället. Referensgruppen har bistått med expertis inom sina sakområden.

Länsstrategin pekar ut en riktning för jämställdhetsarbetet i Västra Götaland och bidrar till att samla länets aktörer kring ett antal gemensamma och regionala jämställdhetsmål. Strategin syftar till att:

- bidra till att skapa förutsättningar för en sammanhållen inriktning för jämställdhetsarbete i länet.
- vara till hjälp vid prioriteringar och inriktningsbeslut i det egna jämställdhetsarbetet hos länets aktörer.
- utgöra ett stöd för länets aktörer i lokalt och regionalt förverkligande av de nationella jämställdhetspolitiska målen.
- utgöra en nulägesanalys av aktuella jämställdhetsutmaningar i Västra Götaland.

Arbetet med länsstrategin utgår från ett regleringsbrevsuppdrag till länsstyrelserna som anger att de ska ta fram länsstrategier för 2024–2027 i syfte att bidra till att de jämställdhetspolitiska målen får genomslag i länet. Uppdraget anger också att strategierna särskilt bör fokusera på ekonomisk jämställdhet,

utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden och jämställdhetsintegrering inom civil beredskap. Länsstyrelsen Västra Götaland har även valt att lägga till ett eget fokusområde om att hedersrelaterat våld och förtryck ska minska. Det egna tillägget utgår från att regeringen anser att området hedersrelaterat våld och förtryck bör ges ökat fokus i jämställdhetspolitiken och i samhället.

Målstruktur i Jämställt Västra Götaland 2024–2027

Det övergripande målet med den svenska jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. För att uppnå målen finns sex nationella delmål.¹ De regionala målen och fokusområdena i strategin för Jämställt Västra Götaland 2024–2027 följer den nationella delmålsstrukturen.

- Delmål 1: En jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva samhällsmedborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet i samhällets alla sektorer.
 - Regionalt mål: Kvinnor på arbetsledande och högre politiskt beslutsfattande positioner i Västra Götaland ska öka.
 - Regionalt mål: Kvinnors, barns och ungas förutsättningar att representera och verka i det civila samhället i Västra Götaland ska förbättras.
 - Fokusområde och regionalt mål: Kvinnors och flickors behov, livsvillkor och förutsättningar ska beaktas i högre utsträckning i uppbyggnaden av och deltagande i den civila beredskapen i Västra Götaland.
- Delmål 2 och fokusområde: Ekonomisk jämställdhet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
 - Regionalt mål: Löneskillnader och ojämställda arbetsvillkor ska minska och arbetsmiljön ska förbättras för kvinnor i Västra Götaland.
 - Regionalt mål: Kvinnor i Västra Götaland ska ha ökad möjlighet att starta och driva företag som kan växa och generera en inkomst.
 - Regionalt mål: Fler kvinnor med funktionsnedsättning i Västra Götaland ska vara etablerade på arbetsmarknaden och inte diskrimineras i arbetslivet på grund av sin funktionsnedsättning eller kön.

¹ Regeringen. (2016). *Mål för jämställdhet*. <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/jamstallldhet/mal-for-jamstallldhet/> (Hämtad 2023-09-18).

- Fokusområde och regionalt mål: Fler utrikes födda kvinnor i Västra Götaland ska vara etablerade på arbetsmarknaden och ha egen försörjning.
- Delmål 3: Jämställd utbildning. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.
 - Regionalt mål: Könsfördelningen på pojk- och flickdominerade gymnasieprogram i Västra Götaland ska bli mer jämställd.
 - Regionalt mål: Flickor och pojkar i Västra Götaland ska uppnå goda skolresultat oavsett socioekonomisk bakgrund eller migrationsbakgrund.
- Delmål 4: Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.
 - Regionalt mål: Mäns betalda och obetalda hem- och omsorgsarbete samt uttag av föräldraledighetsdagar ska öka i Västra Götaland.
- Delmål 5: Jämställd hälsa. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor.
 - Regionalt mål: Den psykiska ohälsan hos flickor, unga kvinnor och unga hbtqi+ personer i Västra Götaland ska minska.
 - Regionalt mål: Hälsan hos flickor och kvinnor med funktionsnedsättning i Västra Götaland ska förbättras.
- Delmål 6: Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.
 - Regionalt mål: Våld i ungas partnerrelationer ska minska i Västra Götaland.
 - Regionalt mål: Livsvillkor och förutsättningar för grupper med svagt samhälleligt stöd ska beaktas i högre utsträckning i arbetet mot mäns våld mot kvinnor i Västra Götaland.
 - Fokusområde och regionalt mål: Hedersrelaterat våld och förtryck ska minska i Västra Götaland.

Samtliga regionala målformuleringar har skrivits fram med utgångspunkt i lika många problemformuleringar. Dessa problemformuleringar synliggör jämställdhetsutmaningar i länet och/eller nationellt.

Kommuner, regionen, statliga myndigheter och lärosäten med närvaro i Västra Götaland välkomnas att ansluta sig till länsstrategin när den är på plats. Genom en avsiktsförklaring väljer länets aktörer vilket eller vilka mål som de vill prioritera sinnet under strategiperioden.

Anslutna aktörer enas i en gemensam riktning som tar avstamp i vikten av att systematiskt arbeta för ett jämställt län.



Länsstyrelsen
Västra Götaland

Jämställt Västra Götaland 2024–2027

EJ FÖR SPRIDNING

Jämställt Västra Götaland 2024-2027 är ett förslag till en länsövergripande jämställdhetsstrategi som tagits fram av Länsstyrelsen Västra Götaland på uppdrag av regeringen. Länsstyrelsen Västra Götaland erbjuder aktörer i länet möjlighet att inkomma med synpunkter på den föreslagna jämställdhetsstrategin som ni finner i detta dokument.

UTKAST

Innehåll

Syftet med Jämställt Västra Götaland 2024–2027	1
Västra Götalands regionala jämställdhetsmål 2024–2027	3
Tillsammans verkar vi för ett jämställt Västra Götaland	5
En inramning av Jämställt Västra Götaland.....	6
Beskrivning av jämställdhetsmålen i Västra Götaland	8
Slutnoter.....	28

Syftet med Jämställt Västra Götaland 2024–2027

Strategin Jämställt Västra Götaland 2024–2027 pekar ut en riktning för jämställdhetsarbetet i Västra Götaland och bidrar till att samla länets aktörer kring ett antal gemensamma regionala jämställdhetsmål. Strategin ska:

- bidra till att skapa förutsättningar för en sammanhållen inriktning för jämställdhetsarbete i länet.
- vara till hjälp vid prioriteringar och inriktningsbeslut i det egna jämställdhetsarbetet hos länets aktörer.
- utgöra en nulägesanalys av aktuella jämställdhetsutmaningar i Västra Götaland.
- fungera som ett stöd för länets aktörer i ett lokalt och regionalt förverkligande av de nationella jämställdhetspolitiska målen.

Vilka aktörer berörs av strategin?

Målgruppen för strategin är länets kommuner, region, lärosäten och statliga myndigheter med regional närvaro i Västra Götaland. Dessa aktörer välkomnas att ansluta sig till Västra Götaland 2024–2027. För ytterligare information om vad det innebär att ansluta sig, se "[att vara ansluten till Jämställt Västra Götaland 2024–2027](#)".

Näringsliv och civilsamhälle är välkomna att delta i arbete knutet till strategin. Det fria och oberoende civila samhället har en central uppgift i att driva utvecklingen av jämställdhetsarbetet i länet genom sin roll som granskare, förslagsställare och röstbärare. Näringslivet har också en viktig roll, dels utifrån ett arbetsgivarperspektiv, dels genom att främja jämställdhet inom sina respektive näringar.

Arbeta med Jämställt Västra Götaland

Länsstyrelserna har sedan år 2014 haft uppdrag om att ta fram länsstrategier för jämställdhetsintegrering.¹ Syftet med uppdraget är att bidra till uppfyllandet av de nationella jämställdhetspolitiska målen.

På lokal nivå kan strategin användas som ett stöd för att prioritera mål att arbeta med. Strategin kan även användas som ett verktyg för att öka kunskapen om jämställdhetsutmaningar och arbetet med jämställdhetsintegrering. Ökad gemensam kunskap främjar samsyn om vilka jämställdhetsutmaningar som finns i vårt län och vad som behöver göras, vilket är grundläggande för ett verkningsfullt lokalt arbete och regional samverkan.

Strategin syftar till att peka ut vilka utmaningar som finns i länet och vad länets aktörer bör arbeta emot. För att tillsammans kunna nå de mål som pekas ut behöver länets aktörer även samlas kring ett hur. Därför finns ett webbaserat metodstöd kopplat till strategin som syftar till att stödja och vägleda arbetet med jämställdhetsintegrering på lokal och regional nivå. Metodstödet innehåller tips på metoder, kunskapsstöd och arbetssätt för hur vi, länets aktörer, kan arbeta samlat med de utmaningar som pekats ut i strategin. Det kan till exempel handla om stöd för att underlätta styrning, analys, implementering och uppföljning i den egna organisationen.

Så har Jämställt Västra Götaland tagits fram

Arbetet med strategin har tagit avstamp i den uppföljning som gjorts av länets tidigare jämställdhetsstrategi samt i Jämställdhetsmyndighetens rapport, *På väg mot jämställdhet*.² Länsstyrelsen har involverat två länsövergripande nätverk i arbetet med strategin. Kopplat till framtagandet av strategin finns även en referensgrupp med representanter från flera kommuner, en myndighet och civilsamhället. Referensgruppen har bistått med expertis inom sina sakområden. I en första remissrunda har strategin bearbetats internt på Länsstyrelsen och av referensgruppen.

Västra Götalands regionala jämställdhetsmål 2024–2027

Fokusområden i Jämställt Västra Götaland 2024–2027

I uppdraget till länsstyrelserna har regeringen pekat ut ekonomisk jämställdhet, utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden och jämställdhetsintegrering inom civil beredskap som fokusområden i jämställdhetsarbetet.³ Regeringen anser även att området hedersrelaterat våld och förtryck bör ges ökat fokus i jämställdhetspolitiken och i samhället. Därför är dessa fyra områden prioriterade fokusområden i strategin. Det innebär att Länsstyrelsen särskilt uppmuntrar och stödjer insatser inom dessa frågor.

De jämställdhetspolitiska målen förstärker och förutsätter varandra och tillsammans bidrar de till en helhet. Även de utpekade fokusområdena har bäring på och är en integrerad del av de övriga jämställdhetspolitiska delmålen.

Målstruktur i Jämställt Västra Götaland 2024–2027

Det övergripande målet med den svenska jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. För att uppnå målen finns sex nationella delmål.⁴ De regionala målen och fokusområden i strategin för Jämställt Västra Götaland 2024–2027 följer den nationella delmålsstrukturen.

- Delmål 1: En jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva samhällsmedborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet i samhällets alla sektorer.
 - Regionalt mål: Kvinnor på arbetsledande och högre politiskt beslutsfattande positioner i Västra Götaland ska öka.
 - Regionalt mål: Kvinnors, barns och ungas förutsättningar att representera och verka i det civila samhället i Västra Götaland ska förbättras.
 - Fokusområde och regionalt mål: Kvinnors och flickors behov, livsvillkor och förutsättningar ska beaktas i högre utsträckning i uppbyggnaden av och deltagande i den civila beredskapen i Västra Götaland.
- Delmål 2 och fokusområde: Ekonomisk jämställdhet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
 - Regionalt mål: Löneskillnader och ojämsställda arbetsvillkor ska minska och arbetsmiljön ska förbättras för kvinnor i Västra Götaland.
 - Regionalt mål: Kvinnor i Västra Götaland ska ha ökad möjlighet att starta och driva företag som kan växa och generera en inkomst.
 - Regionalt mål: Fler kvinnor med funktionsnedsättning i Västra Götaland ska vara etablerade på arbetsmarknaden och inte diskrimineras i arbetslivet på grund av sin funktionsnedsättning eller kön.
 - Fokusområde och regionalt mål: Fler utrikes födda kvinnor i Västra Götaland ska vara etablerade på arbetsmarknaden och ha egen försörjning.

Ärende 18

- Delmål 3: Jämställd utbildning. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.
 - Regionalt mål: Könsfördelningen på pojk- och flickdominerade gymnasieprogram i Västra Götaland ska bli mer jämställd.
 - Regionalt mål: Flickor och pojkar i Västra Götaland ska uppnå goda skolresultat oavsett socioekonomisk bakgrund eller migrationsbakgrund.
- Delmål 4: Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.
 - Regionalt mål: Mäns betalda och obetalda hem- och omsorgsarbete samt uttag av föräldraledighetsdagar ska öka i Västra Götaland.
- Delmål 5: Jämställd hälsa. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor.
 - Regionalt mål: Den psykiska ohälsan hos flickor, unga kvinnor och unga hbtqi+ personer i Västra Götaland ska minska.
 - Regionalt mål: Hälsan hos flickor och kvinnor med funktionsnedsättning i Västra Götaland ska förbättras.
- Delmål 6: Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.
 - Regionalt mål: Våld i ungas partnerrelationer ska minska i Västra Götaland.
 - Regionalt mål: Livsvillkor och förutsättningar för grupper med svagt samhälleligt stöd ska beaktas i högre utsträckning i arbetet mot mäns våld mot kvinnor i Västra Götaland.
 - Fokusområde och regionalt mål: Hedersrelaterat våld och förtryck ska minska i Västra Götaland.

Tillsammans verkar vi för ett jämställt Västra Götaland

Jämställdhet är en förutsättning för ett socialt hållbart samhälle och ett sammanhållet län där alla människor oavsett kön har förutsättningar att arbeta, bo och leva ett gott liv. Genom ett samlat grepp kring länets jämställdhetsutmaningar kan vi arbeta för tydliga förflyttningar inom samtliga jämställdhetspolitiska målområden och tillsammans verka för ett mer jämställt Västra Götaland - ett län för alla. Välkomna att ansluta er till strategin!

Att vara ansluten till Jämställt Västra Götaland

Kommuner, myndigheter, region och lärosäten i Västra Götaland välkomnas att ansluta sig till Ett Jämställt Västra Götaland 2024-2027.

Länsstyrelsen erbjuder följande till anslutna organisationer:

- stöd i jämställdhetsarbetet på lokal och regional nivå. Det kan till exempel handla om stöd för att underlätta styrning, analys, implementering och uppföljning i den egna organisationen.
- att ta del av metoder, arbetssätt och kunskapsstöd kring praktiskt jämställdhetsarbete.
- stöd i samverkan och erfarenhetsutbyten mellan aktörer som arbetar med liknande insatser.
- delta i Länsstyrelsens regionala nätverk.
- att synliggöras i Länsstyrelsens metodstöd som ansluten organisation.

Länsstyrelsen förväntar sig att organisationer som ansluter sig ska:

- fatta ett politiskt och/eller annat ledningsbeslut om att ansluta sig till Ett Jämställt Västra Götaland 2024-2027.
- förankra strategiarbetet i den egna organisationen.
- prioritera vilka av strategins regionala mål som organisationen ska fokusera på. Det kan handla om att utveckla pågående arbete med jämställdhet och koppla det till strategin och/eller att nytt arbete initieras.
- utse en kontaktperson gentemot Länsstyrelsen och den egna verksamheten. Kontaktpersonen bör ha ansvar för det strategiska arbetet med jämställdhet i organisationen.
- bistå med underlag till Länsstyrelsens del- och slutuppföljning av Jämställt Västra Götaland 2024-2027.

En inramning av Jämställt Västra Götaland

Begreppet jämställdhet innebär lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för kvinnor och män, flickor och pojkar. Inga idéer om kön ska begränsa någon individ i vad de kan eller får göra eller vara. I ett jämställdhetsarbete ska både kvantitativ- och kvalitativ jämställdhet användas. Kvantitativ jämställdhet handlar om det som är mätbart, exempelvis könsfördelning. Kvalitativ jämställdhet handlar om strukturerna och normerna bakom siffrorna. Exempelvis kan hälften av posterna i en styrelse innehas av kvinnor, utan att deras åsikter eller erfarenheter tas i beaktan.

Förutsättningar för att arbetet med jämställdhetsintegrering ska lyckas

Jämställdhetsintegrering är den huvudsakliga strategi som regeringen har beslutat att offentliga aktörer ska använda för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen. Jämställdhet görs där beslut fattas, resurser fördelas och normer skapas. Syftet med jämställdhetsintegrering att varje organisation ska införliva ett jämställdhetsperspektiv i det dagliga arbetet och beakta jämställdhet i alla beslutsprocesser som berör flickors, pojkars, kvinnors och mäns livsvillkor. Jämställdhetsarbetet kan på så sätt få genomslag i hela verksamheter i stället för att det bedrivs som en separat fråga.⁵

För att arbeta med jämställdhetsintegrering på ett framgångsrikt sätt finns det vissa generella förutsättningar som är nödvändiga oavsett organisation:

- Vilja att åstadkomma en förändring. Arbetet med jämställdhetsintegrering ställer krav på att organisationen vill åstadkomma en förändring. Politik och ledning synliggör vilja att åstadkomma en förändring genom att till exempel efterfråga jämställdhetsanalyser och verka för ett jämställdhetsperspektiv i styr- och ledningssystem.
- Förankring. Den absolut viktigaste förutsättningen är att jämställdhetsarbetet är förankrat på högsta chefs- och ledningsnivå. Det inkluderar även förankring hos de politiska uppdragsgivarna. Konkret behöver det finnas beslut om att verksamheten ska arbeta med jämställdhetsintegrering.
- Tydlig ledning och styrning av arbetet. Det är ledningen som har det övergripande ansvaret att tydliggöra vilken riktning arbetet ska ta, vilka mål som ska uppnås och vem som ska utföra arbetet. Det är även ledningens ansvar att kontinuerligt följa upp arbetet och efterfråga resultat, för att arbetet ska hållas levande och utvecklas.
- Resurser och jämställdhetsbudgetering. Resurser behöver avsättas för att arbetet ska prioriteras, genomföras och bli långsiktigt hållbart. Jämställdhetsbudgetering är ett strategiskt viktigt styrmedel som innebär att göra jämställdhetsbedömningar av budgetar, införliva ett jämställdhetsperspektiv på alla nivåer i budgetprocessen och omstrukturera resurser för att främja jämställdhet.⁶
- Förståelse och kompetens. Varje aktör i styrkedjan behöver ha förståelse för vad jämställdhetsintegrering innebär och vilka resurser som krävs för arbetet. Det är nödvändigt att medarbetare får kompetensutveckling för arbetet.
- Mandat för att förändra. Det kräver också att verksamheter och funktioner i dessa organisationer får de mandat de behöver för att arbeta med förändringsprocesser. Den som samordnar- och/eller utvecklar jämställdhetsarbetet behöver mandat att utifrån sin sakkunskap och kompetens agera förslagsställare, processledare och internt stöd.

Flera maktordningar än kön påverkar

Den svenska jämställdhetspolitiken utgår ifrån juridiskt kön. I Sverige har vi två juridiska kön, kvinnor och män. I arbetet med jämställdhet är viktigt att också beakta hur de som inte identifierar sig inom den binära könsuppdelningen påverkas i ett ojämnt samhälle. Den könsuppdelade statistik som presenteras i strategin bygger dock genomgående på juridiskt kön.

Statistik saknas om många grupper

I dagsläget saknas statistiska underlag på lokal och regional nivå på flera olika områden för att kunna synliggöra livsvillkor för flera grupper på ett representativt sätt. Det handlar bland annat om hbtqi+ personer, personer med funktionsnedsättning, utrikes födda och nationella minoriteter. Detsamma gäller även statistik om barn och unga tillhörande dessa grupper.

Makt och intersektionalitet

Utöver kön är det viktigt att ta hänsyn till andra maktordningar som påverkar människors livsvillkor. Det handlar till exempel om socioekonomi, bostadsområde, etnicitet, hudfärg, religion, funktionsförmåga och ålder. Att synliggöra hur olika maktordningar hänger samman brukar kallas att använda ett intersektionellt perspektiv.

Det finns samordningsvinster mellan olika hållbarhetsområden

Om kopplingarna mellan tvärsektorieella sakområden synliggörs kan det öka möjligheten att göra träffsäkra analyser och genomföra åtgärder som främjar arbete inom flera hållbarhetsområden. Ett exempel är kopplingen mellan Jämställt Västra Götaland 2024–2027 och Regional Utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030. Den regionala utvecklingsstrategin pekar ut att insatser som genomförs i arbetet med den Europeiska deklarationen om jämställdhet mellan kvinnor och män (CEMR) på lokal och regional nivå är ett sätt att bidra till den regionala utvecklingsplanens genomförande.

Regional utveckling kräver att de tre hållbarhetsdimensionerna (social-, ekologisk- och ekonomisk hållbarhet) beaktas. Jämställdhet ska beaktas och integreras i samtliga tre hållbarhetsområden. Med social hållbarhet avses ett socialt rättvist samhälle som säkerställer jämlik tillgång och tillgänglighet till samhällets service, sociala skyddsnät samt till en tillfredsställande levnadsstandard. Det handlar om, lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter, men utifrån fler sociala indelningar än kön. Social hållbarhet förhåller sig till mänskliga rättigheter, folkhälsa och jämställdhetsintegrering på flera sätt. Dessutom synliggör samtliga områden ojämnta- och ojämlika maktordningar som hinder för att social hållbarhet ska bli verklighet.⁷

Ekologisk hållbarhet handlar om att bibehålla jordens ekosystem och dess funktioner. Klimatförändringarna påverkar ekosystemet och dess funktioner negativt. Ur ett globalt perspektiv finns också en könsrelaterad sårbarhet för effekterna av klimatförändringarna och i ett ojämnt samhälle kommer män och kvinnor påverkas av dem på olika sätt. I dag missgynnas till exempel kvinnor ofta när det handlar om tillgång till mark, naturresurser, krediter, information och beslutfattande. Detta gör att de inte har samma förutsättningar att anpassa sig till effekterna av klimatförändringarna.⁸ Därför hänger arbetet med jämställdhet, klimatomställning och klimatanpassning ihop.

Ekonomisk hållbarhet handlar om att skapa en balans mellan ekonomisk tillväxt och påverkan på den sociala- och ekologiska hållbarheten. Här är jämställdhetsintegrering och jämställdhetsbudgetering också viktigt. Detta eftersom den ekonomiska tillväxten både bör fördelas på ett jämställt sätt och dess påverkan på den sociala- och ekologiska hållbarheten bör inte påverka kvinnor och män olika.⁹

Beskrivning av jämställdhetsmålen i Västra Götaland

I följande avsnitt redogör Länsstyrelsen för regionala utmaningar och mål för jämställdhetsarbetet i Västra Götaland. De regionala målen samt fokusområdena sorteras under de nationella jämställdhetspolitiska delmålen. Varje delmål inleds med en övergripande bild av vad delmålet innefattar. Därefter beskrivs de regionala målen och fokusområdena. Syftet är att ge en nulägesbeskrivning över vad utmaningarna är och vad aktörer i Västra Götaland kan uppnå med jämställdhetsarbetet i länet.

Delmål: Makt och inflytande

En jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva samhällsmedborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet i samhällets alla sektorer.

Övergripande bild av delmålet

En jämn fördelning av makt och inflytande betyder att alla oavsett kön ska ha jämlika förutsättningar att forma villkoren för beslutsfattande och demokratisk delaktighet under och mellan valen. Civilsamhälle, näringsliv, media, akademi och offentlig sektor liksom det representativa demokratiska systemet bidrar på olika sätt till att forma förutsättningar för makt och inflytande. Det inkluderar beslutsfattande, agendasättning och kunskapsutveckling.

Representationen av kvinnor och män i politiska församlingar på nationell nivå är i princip jämställd (inom spannet 40/60 procent).¹⁰ Kvinnor och män dominerar dock inom olika politikområden. Normer, tradition och politisk kultur har betydelse för vilka sakområden som är tillgängliga, viktiga och/eller intressanta för kvinnor att arbeta med. Denna könsfördelning får konsekvenser för innehåll, utformning och beslutsfattande inom dessa politikområden.

Förutsättningarna för deltagande skiljer sig åt mellan olika grupper av kvinnor i samhället. Utrikes födda kvinnor är särskilt underrepresenterade i riksdagen och kvinnor med funktionsnedsättning röstar i mycket lägre utsträckning än kvinnor utan funktionsnedsättning.¹¹

Regionalt mål: Kvinnor på arbetsledande och högre politiskt beslutsfattande positioner i Västra Götaland ska öka

Kvinnor i politiken

Efter valet 2022 utgör kvinnor 43 procent av den totala andelen kommunfullmäktigeledamöter i länet. 37 av länets 49 kommuner har en jämn könsfördelning.¹² Samtidigt tenderar fördelningen av poster på högre politiska positioner att fördelas mer ojämnt. Statistik från 2021 visar att kvinnor satt på 33 procent av andelen ordförandeposter i länets kommunala nämnder och styrelser.¹³ Generellt konstaterar forskning att detta är könsskillnader som inte kan förklaras av faktorer såsom politisk erfarenhet, antal kvinnliga kandidater och kvalifikationer.¹⁴

Kvinnor på arbetsledande positioner i kommun, region och akademi

År 2020 var 48 procent av länets kommunala chefer kvinnor.¹⁵ Det innebär att det finns en kvantitativ jämställdhet mellan kvinnor och män på arbetsledande positioner i länets kommuner. Den jämna könsfördelningen förmedlar dock inte hela bilden av det kommunala ledarskapet. Detta då den totala andelen anställda kvinnor i länets kommuner samma år var 78,8 procent.¹⁶ Andelen kvinnor på kommunala chefspositioner står därmed inte i proportion till den totala andelen anställda kvinnor i länets kommuner.

Enligt en rapport från Västra Götalandsregionen var könsfördelningen bland anställda i organisationen 79 procent kvinnor och 21 procent män under mätpunkten 2018.¹⁷ Av samma rapport framgår det att anställda med ledningsuppdrag var 75 procent kvinnor och 25 procent män samtidigt som andelen män ökar med chefsnivåerna. Liknande mönster finns inom akademien. Kvinnor utgör 60 procent av studenterna vid universitetens och högskolornas grundutbildningar men är underrepresenterade på de höga maktpositionerna inom akademien. Det är särskilt tydligt på professorsnivå.¹⁸

Hat, hot och trakasserier utestänger kvinnor

Förutom omotiverade könsskillnader på poster inom politik, akademi och näringsliv är det en större andel kvinnor än män som hoppar av politiska förtroendeuppdrag. Det är särskilt tydligt bland yngre kvinnliga politiker.¹⁹ En anledning kan vara att kvinnor som är förtroendevalda i kommun och region i högre grad än män utsätts för hot, trakasserier, våld, skadegörelse och stöld.²⁰ I en nationell undersökning om hot och hat mot forskare och lärare framgår det vidare att 45 procent av de tillfrågade kvinnorna utsätts för trakasserier i relation till sin yrkesroll.²¹ Motsvarande siffra för männen var 32 procent.²² Möjligheten att påverka och bidra till beslutsfattande förutsätter deltagande i de sammanhang där beslut fattas. När kvinnor i lägre utsträckning tilldelas och väljs till högre positioner samtidigt som de hotas och trakasseras, är det både ett jämställdhets- och ett demokratiproblem.²³

Regionalt mål: Kvinnors, barns och ungas förutsättningar att representera och verka i det civila samhället i Västra Götaland ska öka

Civilsamhälle och mellanvalsdemokrati

Civilsamhället verkar både röstbärande och opinionsbildande. Det offentliga samtalet med det civila samhället är ett sätt att möjliggöra fördjupad dialog mellan invånare och beslutsfattare mellan valen. Arbetet som bedrivs av aktörer inom det civila samhället stärker tilliten mellan individ och det offentliga och utgör en arena för lärande och demokrati. Inom området nationella minoriteter finns det speciella bestämmelser som ska säkerställa delaktighet och inflytande i beslut som berör den egna minoritetsgruppen. Det ojämlika och ojämsställda valdeltagandet och tillgången till demokratiska processer bland vissa grupper synliggör behovet av en aktiv och inkluderande mellanvalsdemokrati. Här kan kvinnor som tillhör de nationella minoriteterna särskilt lyftas fram.²⁴ Deltagande i civilsamhället möjliggör för olika grupper i samhället att göra sina röster hörda, synliggöra behov, intressen och värderingar mellan valen.²⁵ Undersökningar visar vidare att det finns en större risk att utsättas som ledare för organisationer som arbetar med sakområden såsom sexualitet och hbtq samt kvinnofrid och jämställdhet.²⁶

Flickor och pojkars förutsättningar till delaktighet och inflytande

Idag är andelen unga som vill vara med och påverka lokalsamhället mycket högre än andelen som upplever att de har förutsättningar att påverka.²⁷ I en rapport från 2021 skriver MUCF att få unga deltar i politiska möten eller tar kontakt med politiker och tjänstemän.²⁸ Flickor har en högre grad av samhällsengagemang jämfört med pojkar. Samtidigt är andelen pojkar som är medlemmar i politiska partier högre (4,8 procent) än andelen flickor som är medlemmar (1,3 procent).²⁹ Vissa grupper av unga har en lägre grad av samhällsengagemang. Det är pojkar, unga med utländsk bakgrund, unga med funktionsnedsättning och unga som bor på landsbygd.³⁰ Delaktighet och inflytande behöver även säkerställas i de vardagsnära processer inom skola, fritid och socialtjänst där unga befinner sig. Det behöver också finnas möjligheter för barn och unga att få komma med synpunkter och förslag på olika demokratiska arenor i lokalsamhället.

Fokusområde: Jämställdhetsintegrering inom civil beredskap

Övergripande bild av fokusområdet

Det pågår en återuppbyggnad av Sveriges totalförsvaret. Civil beredskap är ett samlingsnamn för krisberedskap och civilt försvar och handlar om att värna samhällets grundläggande skyddsvärden:

- Människors liv och hälsa
- Samhällets funktionalitet
- Demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter
- Miljö och ekonomiska värden
- Nationell suveränitet

Den civila beredskapen bör dimensioneras efter den yttersta krisen, det vill säga ett väpnat angrepp. Dimensioneringen innebär att tyngden ligger på att värna civilbefolkningen. Förmågan skapas i hela samhället, hos myndigheter, kommuner, regioner, företag, privatpersoner och civilsamhället. Sveriges civila beredskap handlar om förmågan att förebygga och hantera fredstida krissituationer, krigsfara och ytterst krig.³¹

Hur påverkas samhället och invånarna av fredstida kriser och krig?

Krig och långvariga kriser ger en omfattande påverkan på samhället. Hantering av kriser och krig innebär att snabba beslut kan behöva fattas och att skyndsamma och ingripande åtgärder kan behöva genomföras. Händelser som till exempel översvämningar, skogsbränder eller krigshandlingar påverkar individers möjligheter att få sina rättigheter tillgodosedda. Samtidigt påverkar en kris eller väpnat angrepp inte befolkningen på samma sätt eftersom människor har skilda fysiska, psykiska, språkliga och socioekonomiska förutsättningar. Vilka som drabbas hårdast av en händelse eller hur de drabbas kommer att variera beroende på händelsens art. De som redan lever i en utsatt situation kommer sannolikt drabbas hårdare under kris eller krig³².

De jämställdhetspolitiska målen belyser att flickor och kvinnor har andra livsvillkor än pojkar och män. De existerande skillnaderna riskerar att förstärkas under en kris eller ett krig. Därför behöver ett jämställdhetsperspektiv integreras i arbetet med att utveckla den civila beredskapssystemet.

Regionalt mål: Kvinnors och flickors behov, livsvillkor och förutsättningar ska beaktas i högre utsträckning i uppbyggnaden av och deltagande i den civila beredskapen i Västra Götaland

Skillnader i makt och inflytande mellan kvinnor och män påverkar den civila beredskapen

Kvinnor och män, flickor och pojkar kan drabbas olika av en kris eller ett krig. Det beror bland annat på normer och redan existerande ojämställdhet, såsom ekonomisk ojämställdhet och ojämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Skillnaderna kan i sin tur inverka på förutsättningarna för att delta i totalförsvarets ansträngningar, exempelvis när det gäller mobilisering och bemanning av verksamheter som upprätthåller viktiga samhällsfunktioner (till exempel sjukvård och uthållig barn- och äldreomsorg).

Skillnaderna påverkas även av ålder, funktionsförmåga, fysisk och psykisk hälsa, behov av samhällsstöd och tillgång till materiella och immateriella resurser. Förekomsten av ojämställda och ojämlika livsvillkor kan medföra konsekvenser i den civila beredskapen för bland annat:

- möjligheten att hantera en kris och bristsituation utan eller med begränsat stöd från samhället. Det handlar bland annat om att kunna upprätthålla en tillfredsställande levnadsstandard (uppvärmning av bostaden, tillgång till mat och förnödenheter) för sig själv och sitt hushåll. Detta påverkas bland annat av ekonomiskt utrymme. Kvinnors ekonomiska utrymme är generellt mindre än mäns.³³
- möjligheten att vara delaktig i att motverka krisens effekter, exempelvis genom frivilligengagemang eller annat stöd till lokalsamhället. Förutsättningarna påverkas av olika saker. Det kan handla om individers ekonomiska handlingsutrymme, som är mindre för kvinnor. Även fördelningen av obetalt hem- och omsorgsarbete, som utförs i högre utsträckning av kvinnor än män, påverkar också.³⁴
- möjlighet till arbete, utbildning eller annan sysselsättning under pågående samhällsstörning/kris. Även detta kommer den ojämställda fördelningen av hem om omsorgsarbete påverka. Vid kris och krig kan befintliga omsorgsstrukturer slås ur funktion, men behoven kommer finnas kvar eller eventuellt öka. På grund av rådande normer om omsorgsarbete är det troligt att den ökade bördan läggs på kvinnor, vilket kommer minska utrymmet för annat så som arbete och utbildning.³⁵
- förtroende för och tillit till samhällets institutioner vilket kan påverka tilltron till krisinformation och försvarsvilja.³⁶ Förtroendet för och tillit till samhällets institutioner varierar mellan olika samhällsgrupper. Kvinnor har generellt högre förtroende för och tillit till samhällets institutioner än män. Men det går även att se andra mönster utöver kön. Exempelvis har personer med kort utbildning lägre förtroende.³⁷ Den mellanmänniska tilliten i Sverige är generellt hög, men sjunker i socialt utsatta grupper, så som arbetslösa, personer med dålig hälsa och personer utan partipreferenser.³⁸
- trygghet och våldsutsatthet (sexuella övergrepp, våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel). Särskilt sexuellt våld i form av våldtäkter och sexuellt slaveri utövas mot kvinnor och barn av soldater från annan makt. Men våldet kan även utövas av fredstrupper som utnyttjar de sårbara situationerna som kvinnorna och barnen befinner sig i. Det sexuella våldet har ett stort omfång och handlar bland annat även om prostitution, trafficking och påtvingade graviditeter. Våld i hemmet kan också öka, exempelvis genom att soldater, vilket oftast är män, som kommer hem kan vara mer våldsbenägna. Våldet riskerar även att bli dödligare till följd av att det finns fler vapen.³⁹
- möjlighet till fri rörlighet (tillgång till eget fordon, drivmedel, kollektivtrafik) vilket kan påverka förmågan att söka skydd.⁴⁰ Det är vanligare att kvinnor åker kollektivt och att män kör bil till arbetet, vilket tyder på att fler män har tillgång till bil.⁴¹ Det är även fler män än kvinnor som har körkort.⁴² Under kris och krig finns det risk att kollektivtrafiken slutar fungera, vilket leder till att kvinnor får sämre möjlighet till fri rörlighet än män.

Jämställdhetsintegrering i beredskapssektorer

Det finns tio beredskapssektorer. Det krävs samarbete mellan sektorerna för att stärka det civila försvaret och för att skapa de bästa förutsättningarna för ett fungerande samhälle under kris och krig. Sektorerna är:

- Ekonomisk säkerhet
- Elektronisk kommunikation/post

- Energiförsörjning
- Finansiella tjänster
- Försörjning av grunddata
- Hälsa, vård och omsorg
- Livsmedelsförsörjning och dricksvatten
- Ordning och säkerhet
- Räddningstjänst/skydd av civilbefolkningen
- Transporter ⁴³

Sektorerna har både enskilda och lika utmaningar kopplade till jämställdhetsintegrering. Vissa utmaningar handlar om ojämställda utfall av kris och krig som kan kopplas till en beredskapssektor. Exempelvis kan det handla om ojämlik tillgång till fri rörlighet, vilket har stor betydelse för transport som beredskapssektor. De utmaningar som är lika oavsett beredskapssektor handlar mer om processer som behöver integrera ett jämställdhetsperspektiv. Exempelvis risk- och sårbarhetsanalyser, lägesbilsarbete, kriskommunikationsplaner och uppbyggnad av krisorganisationer.⁴⁴ Det saknas i stort tillgänglig regional statistik om detta.

Delmål och fokusområde: Ekonomisk jämställdhet

Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.

Övergripande bild av delmålet

Det jämställdhetspolitiska målet om ekonomisk jämställdhet syftar till att kvinnor och män ska ha jämlika förutsättningar avseende anställnings-, löne- och andra arbetsvillkor liksom utvecklingsmöjligheter i arbetet. Många olika faktorer påverkar kvinnors och mäns inkomster, särskilt sett över ett helt arbetsliv. Skillnaderna mellan kvinnor och män är tydliga i fråga om inkomster från lönearbete, kapital, företagande, bidrag från transfereringssystemen och pension. Det handlar även om skillnader i arbetsvillkor och arbetsmiljö, så som deltidsarbete, osäkra anställningar, karriärmöjligheter och sjukskrivningar. Den ojämsställda arbetsmarknaden får konsekvenser för inkomster, karriärval, karriärmöjligheter och därigenom för kvinnor och mäns totala livsinkomster. Problemen består av könsbundna studie- och yrkesval, den könssegregerade arbetsmarknaden och att arbeten som i huvudsak innehas av kvinnor värderas lägre än arbeten som huvudsakligen innehas av män.⁴⁵

Lönegapet har minskat men den genomsnittliga skillnaden i disponibel inkomst har varit relativt oförändrad sedan 1995. Det innebär att omfattande ekonomiska klyftor mellan kvinnor och män men även inom gruppen kvinnor och män kvarstår.⁴⁶ Utrikes födda män och kvinnor har i genomsnitt en lägre förvärvsinkomst än inrikes födda i alla Västra Götalands läns kommuner.⁴⁷ Ensamstående kvinnor med barn, kvinnor med funktionsnedsättning, kvinnor som blir utsatta för ekonomiskt våld och kvinnor med pension har generellt mindre ekonomiska marginaler. Variationer i inkomstnivån under livet tenderar att drabba individer med låga inkomster, de blir till exempel särskilt känsliga för lågkonjunkturer.

Regionalt mål: Löneskillnader och ojämsställda arbetsvillkor ska minska och arbetsmiljön ska förbättras för kvinnor i Västra Götaland

Arbetsmarknaden i Västra Götaland är ojämsställd. Kvinnor och män arbetar i olika yrken, sektorer och på olika nivåer i organisationerna. Eftersom kvinnor och män finns i olika professioner och på olika nivåer i organisationerna bidrar det till löneskillnader mellan kvinnor och män. Att arbetsmarknaden är könssegregerad handlar i stora drag om att arbetsvillkoren är ojämsställda, att kvinnor generellt har en sämre arbetsmiljö och att mäns och kvinnors yrken värderas olika.

Skillnader i arbetsinkomster och övriga inkomster mellan kvinnor och män i länet

Några orsaker till inkomstskillnader mellan könen är att kvinno- och mansdominerade branscher värderas olika och att kvinnor är frånvarande från arbetet i större utsträckning (föräldradighet, sjukskrivning med mera). Kvinnor har även lägre kapitalinkomster än män i alla åldersgrupper.⁴⁸ I åldersgruppen 45–65 år har 40 procent av kvinnorna och 27 procent av männen i länet en eftergymnasial utbildning. Trots detta utgör kvinnors mediannettointkomst 83 procent av männens.⁴⁹ Kvinnors generellt högre utbildning tycks inte ge avkastning på inkomsten. I länet arbetar nästan dubbelt så många kvinnor som män deltid och det är vanligare med timanställning bland kvinnor än bland män. Det är faktorer som har stor betydelse för kvinnors inkomster och deras framtida pensioner.⁵⁰

Skillnader i arbetsvillkor och arbetsmiljö mellan kvinnor och män

Av länets kvinnor över 16 år arbetar 49 procent i offentlig sektor.⁵¹ De återfinns i stor

utsträckning i människovårdande professioner som i flera avseenden präglas av en högre fysisk och mental belastning än övriga delar av arbetsmarknaden.⁵² De vanligaste yrkena för kvinnor i länet är grundskollärare, förskollärare, fritidspedagoger och undersköterskor. De vanligaste yrkena för män i länet är civilingenjörssyrken, snickare, murare och anläggningsarbetare.

Kvinnligt kodade branscher och yrken kännetecknas generellt av sämre arbetsmiljö, mer osäkra anställningar, sämre förutsättningar att utföra arbetet och med små möjligheter att påverka sin arbetssituation.⁵³ Som ett resultat drabbas kvinnor och män av arbetsrelaterad ohälsa i olika utsträckning. I Västra Götaland var nästan dubbelt så många kvinnor som män mellan 20–64 år långtidssjukskrivna (180 dagar eller längre) i augusti 2022.⁵⁴ I professioner som domineras av kvinnor är risken för att medarbetare slutar som ett resultat av ohälsa eller missnöje med förutsättningarna för arbetet större än i mansdominerade professioner.⁵⁵

Regionalt mål: Kvinnor i Västra Götaland ska ha ökad möjlighet att starta och driva företag som kan växa och generera en inkomst

Inkomst från företag är ett område där skillnader mellan kvinnor och män är särskilt tydligt. Kvinnor driver omkring 30 procent av företagen i Västra Götaland.⁵⁶ Sveriges könssegregerade arbetsmarknad avspeglar sig också i företagandet. Kvinnor och män är ofta verksamma som företagare i olika branscher.⁵⁷

Ojämställd tillgång till offentlig finansiering

I en rapport från 2022 skriver Jämställdhetsmyndigheten att mansdominerade branscher erhåller mer omfattande statliga företagsstöd jämfört med kvinnodominerade branscher.⁵⁸ I samma studie konstateras att inom alla branscher erhåller män mer offentlig finansiering än kvinnor, både sett till kronor och antal ansökningar. Fördelningen är oftast runt 30 procent till kvinnor och 70 procent till män. Utan finansiering har företag inom kvinnodominerade branscher sämre förutsättningar att förnyas, växa, öka lönsamheten och effektiviseras.⁵⁹ Att fördelningen av företagsfrämjande offentlig finansiering ser ut som den gör cementerar ett ojämställt ägande och företagande i Västra Götaland. För att kvinnors företagande ska få stöd i större utsträckning och på likvärdiga villkor som män behöver lokala och regionala företagsfrämjande strukturer utveckla arbetet med att stötta ett jämställt företagande.

Regionalt mål: Fler kvinnor med funktionsnedsättning i Västra Götaland ska vara etablerade på arbetsmarknaden och inte diskrimineras i arbetslivet på grund av sin funktionsnedsättning eller kön

Kvinnor med funktionsnedsättning har lägre inkomster

Skillnaden i ekonomisk standard mellan vissa grupper av personer med funktionsnedsättning och den övriga befolkningen ökar snabbt. Det handlar främst om att personer med funktionsnedsättning utestängs helt, eller delvis, från arbetsmarknaden. Kvinnor med funktionsnedsättning är överrepresenterade i den grupp och deras disponibla inkomst understiger 60 procent av medianinkomsten i Sverige (vilket är indikatorn på den relativa fattigdomsgränsen i EU). Bland kvinnor med funktionsnedsättning över 30 år befinner sig 20 procent i den gruppen, jämfört med 16 procent av männen med funktionsnedsättning.⁶⁰ Det finns indikationer på att kvinnor med funktionsnedsättning i högre grad än män med funktionsnedsättning upplever att de har en låg inkomst och tycker att det är mycket svårare att få ekonomin att gå ihop.⁶¹

Kvinnor och män med beständigt nedsatt arbetsförmåga har rätt att ta del av kompenserade stöd från transfereringssystemet (aktivitetsersättning och sjukersättning) som syftar till att säkerställa ekonomisk trygghet.⁶² Dock har ersättningsnivåerna i stort varit oförändrade de

senaste tjugo åren.⁶³ Detta innebär påtagligt sämre ekonomisk standard inte minst för personer som på grund av funktionsnedsättning och nedsatt arbetsförmåga befinner sig utanför arbetsmarknaden.

Diskriminering och hinder för att delta på jämlika villkor

Arbetsgivares inställning påverkar möjligheten för personer med funktionsnedsättning att få en anställning och attityder till att anställa personer med funktionsnedsättning är i många fall negativa. Enligt SCB har cirka 32 procent av personer med funktionsnedsättning utsatts för diskriminering i arbetslivet med anledning av sin funktionsnedsättning.⁶⁴ Att inte ha fått en anställning trots tillräckliga meriter samt att uppleva kränkningar, mobbing och trakasserier från medarbetare eller chefer utgör de vanligaste formerna av diskriminering.

Kvinnor med funktionsnedsättning uppger i större utsträckning än män med funktionsnedsättning att de har varit utsatta för någon typ av diskriminering eller kränkande särbehandling på grund av funktionsnedsättning i arbetslivet.⁶⁵ Det handlar bland annat om sexuella trakasserier, ojämlik lön och bristande möjligheter att söka upprättelse på grund av diskriminerande attityder.⁶⁶

Fokusområde: Utrikes födda kvinnors arbetsmarknadsetablering

Övergripande bild av fokusområdet

Utrikes födda kvinnor är en heterogen grupp. Det finns skillnader när det gäller skäl för migration, utbildningsbakgrund och arbetslivserfarenheter skiljer sig åt i gruppen. Hinder för arbetsmarknadsetablering förekommer på både strukturell och individuell nivå. Det kan röra sig om diskriminering utifrån kön och etnicitet, skillnader i tillgång till nätverk och etableringsfrämjande insatser, ojämnt uttag av föräldrapenning, våldsutsatthet, utbildningsnivå eller hälsoproblem.⁶⁷

Sverige har ett högt arbetskraftsdeltagande i internationella jämförelser för både inrikes och utrikes födda kvinnor och män. Dock förekommer skillnader i arbetskraftsdeltagande mellan de som är födda i Sverige och de som är födda i andra länder. Personer med förgymnasial utbildning är arbetslösa i högre utsträckning än de med gymnasial eller eftergymnasial utbildning. Särskilt tydligt är det i gruppen utrikes födda kvinnor.⁶⁸ Kvinnor och män, oavsett födelseland, ska ha samma möjligheter till ekonomisk självständighet och egen försörjning.

År 2021 var andelen förvärvsarbetande utrikes födda kvinnor i Västra Götaland 64 procent och andelen utrikes födda män var 72 procent, vilket innebär en skillnad på 8 procentenheter mellan grupperna.⁶⁹ I samtliga kommuner i länet är utrikes födda kvinnor den gruppen med lägst medelinkomst av inrikes födda kvinnor och män samt utrikes födda män.⁷⁰

Regionalt mål: Fler utrikes födda kvinnor i Västra Götaland ska vara etablerade på arbetsmarknaden och ha egen försörjning

Diskriminerande föreställningar om utrikes födda kvinnor hos myndigheter, kommuner och arbetsgivare

Många utrikes födda kvinnor uttrycker upplevelser av strukturell diskriminering utifrån etnicitet, kön, religionstillhörighet, funktionsnedsättning, klass och ålder. Upplevelserna berör till exempel i möten med sjukvård, förskola, socialtjänst och med myndigheter.⁷¹

I mötet med olika offentliga aktörer får utrikes födda kvinnor ett annat bemötande och andra insatser jämfört med utrikes födda män. Stereotypa föreställningar hos handläggare på myndigheten innebär att utrikes födda kvinnor tillskrivs ogynnsamma egenskaper, får bristfälliga kompetenskartläggningar och i högre grad anvisas till insatser med syfte att uppfylla aktivitetskravet snarare än att de ska leda till jobb.⁷² Stereotypa uppfattningar inom socialtjänsten har medfört att utrikes födda kvinnor och män i behov av försörjningsstöd bemöts olika. För kvinnor står familjesituationen i fokus medan uppmärksamheten riktas mot arbete och arbetsmotivation i samtalen med män.⁷³ Diskriminering och fördomsfullt bemötande förekommer även i kontakter med arbetsgivare. Det är särskilt förekommande bland kvinnor som bär slöja.⁷⁴ Diskriminering och missgynnande på arbetsmarknaden tar sig olika uttryck och etnicitet och kön har betydelse för vilka typer av jobb en individ får.⁷⁵

Rekryteringsförfaranden, löneskillnader och arbetsmiljöförutsättningar är exempel på områden där diskriminering av utrikes födda kvinnor och män i arbetslivet förekommer, vilket påverkar förutsättningarna för arbetsmarknadsetablering. Strukturell diskriminering leder till att utrikes födda kvinnor får sämre möjligheter och villkor i fråga om stöd på vägen till betalt arbete och ekonomisk självständighet.

Främja arbetsmarknadsetablering oavsett grund för uppehållstillstånd

Individer har olika rätt till etableringsinsatser beroende på vilken grund deras uppehållstillstånd beviljats. Flyktingar, skyddsbehövande samt vissa av deras anhöriga kan ta del av etableringsprogrammet. I nuläget har kvinnor som invandrar som anhörig till en svensk medborgare anhörig till arbetstagare eller någon med permanent uppehållstillstånd inte rätt till att delta i etableringsprogrammet. Merparten har rätt till samhällsorientering och svenska för invandrare (sfi). Deltagandet för denna grupp är dock lågt, och det är även ovanligt att den här gruppen skriver in sig på Arbetsförmedlingen. Andelen som varken arbetar eller studerar fyra år efter invandringen är betydligt högre bland kvinnor som inte har tillgång till Arbetsförmedlingens etableringsprogram. Många kvinnor i gruppen som saknar tillgång till Arbetsförmedlingens samordnade etableringsinsatser saknar helt egen inkomst och har en högre risk för att hamna i ett långvarigt utanförskap.⁷⁶

Anpassade och sammanhängande insatser med sikte på en långsiktigt hållbar arbetsmarknadsetablering

Insatser som syftar till att främja etableringen på arbetsmarknaden är inte jämställt fördelade. Kvinnor får oftare förberedande insatser eller aktiviteter som inte nödvändigtvis ökar möjligheterna att få ett arbete. Män får oftare arbetsnära insatser, till exempel arbetspraktik.⁷⁷ Kvinnor registreras senare och i lägre grad hos Arbetsförmedlingen, och de påbörjar kommunal vuxenutbildning i sfi senare än män.⁷⁸ Länsstyrelserna har uppmärksammat att insatser för utrikes födda kvinnor som står långt från arbetsmarknad eller studier alltför ofta saknas övergången där en insats tar slut och där nästa insats börjar. Det påverkar individen som då lätt faller ur strukturen och riskerar att genomgå ett stort antal likande insatser hos både statliga, kommunala och civila aktörer.⁷⁹ Länsstyrelsernas lägesbildsenkät för 2022 beskriver att många kommuner erbjuder samma insatser till nyanlända kvinnor och män men att det inte är tillräckligt. Det krävs fler riktade insatser till kvinnor för att utjämna skillnader mellan könen.⁸⁰ Ett exempel på en riktad insats är att via öppen förskola erbjuda undervisning i svenska för föräldralediga för att motverka att nyanlända kvinnors integration avstannar under tiden de vårdar barn.⁸¹

Det finns stora utmaningar i att möta de utbildningsbehov som många individer med kort utbildningsbakgrund står inför för att kunna etablera sig varaktigt på arbetsmarknaden.⁸² Nationell statistik visar att 95 procent av eleverna som läser grundläggande utbildning på Komvux är utrikes födda. På gymnasial nivå är motsvarande siffra 47 procent. I båda dessa

grupper utgör kvinnor majoriteten, cirka 62 procent.⁸³ Det reguljära utbildningsväsendet har en viktig roll för att kvinnor med olika bakgrund och skilda behov ska kunna närma sig arbetsmarknaden genom studier. Det krävs riktade och individanpassade insatser och samverkan mellan flera olika aktörer.

Delmål: Jämställd utbildning

Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.

Övergripande bild av delmålet

Målet om jämställd utbildning omfattar hela utbildningssystemet från förskola till universitet och högskola, vuxenutbildning, yrkeshögskola, folkhögskolor och utbildningsverksamhet hos studieförbunden. Lika möjligheter och villkor i fråga om utbildning, studieval och personlig utveckling är centralt för att kvinnor och mäns ska på lika möjligheter till självständighet, försörjning, och inflytande i samhället. Det finns inga formella hinder när det gäller tillgång till utbildning. Däremot skiljer sig villkor och möjligheter åt när det gäller tillgängligheten till utbildning. Utbildningssystemet är en viktig arena för att motverka traditionella könsmonster och lägga grunden för ett jämställt samhälle.⁸⁴

Generellt deltar kvinnor och flickor högre utsträckning i utbildningssystemet än pojkar och män. Pojkar och män har på gruppnivå lägre betyg, utbildningsnivå, och övergångsfrekvens till högre utbildning. Pojkar har lägre betyg än flickor i både grundskolan och gymnasieskolan. Samtidigt finns det stora skillnader inom grupperna som kan kopplas till föräldrarnas utbildningsbakgrund och migrationsbakgrund. Det finns ett betydande antal flickor som har ett lägre meritvärde än pojkar. Till exempel presterar pojkar till högutbildade föräldrar bättre än flickor med föräldrar som har en lägre utbildning⁸⁵. Trots att kvinnor och flickor generellt kan ses som vinnare i skolsystemet har det inte resulterat i starkare ekonomisk ställning, bättre hälsa eller större inflytande i samhället för kvinnor och flickor.⁸⁶ En förklaring till detta är könsskillnaderna i utbildningsval vilket leder till att kvinnor och män hamnar inom skilda yrken och sektorer som orsakar skillnader i lön, status och arbetsvillkor.⁸⁷ Flickor är mer stressade, mår sämre psykiskt och är mindre trygga i skolan än pojkar.⁸⁸ Utsattheten för sexuella trakasserier i skolan är också vanligt förekommande.⁸⁹

Regionalt mål: Könsfördelningen på pojk- och flickdominerade gymnasieprogram i Västra Götaland ska bli mer jämställd

Gymnasieskolan i Västra Götaland är starkt könssegregerad, särskilt inom yrkesförberedande program. Det är en högre andel pojkar som läser flickdominerade program än flickor som läser pojkdominerade program.⁹⁰ Könsstereotypa normer kring yrken bidrar till att flickor och pojkar, kvinnor och män gör olika val i utbildningssystemet vilket upprätthåller könssegregeringen på arbetsmarknaden. Könssegregeringen förstärks ytterligare under själva utbildningen och arbetslivet då det underrepresenterade könet inom ett yrke i högre utsträckning hoppar av utbildningar och i lägre utsträckning börjar arbeta eller arbetar kvar inom yrket efter avslutad utbildning.⁹¹ Utöver kön är föräldrarnas utbildningsnivå och yrkesbakgrund en faktor som påverkar studieval. Barn till föräldrar med kort utbildningsbakgrund söker sig oftare till yrkesprogram.⁹²

Könssegregerad utbildning har konsekvenser för individ och samhälle

Flickors och pojkars olika utbildningsval bidrar till att upprätthålla den könssegregerade arbetsmarknaden.⁹³ Flickors och pojkars olika utbildningsval bidrar till att upprätthålla den könssegregerade arbetsmarknaden, försvårar för en hållbar kompetensförsörjning och står i vägen för kommunal och regional utveckling.

Regionalt mål: Flickor och pojkar i Västra Götaland ska uppnå goda skolresultat oavsett socioekonomisk bakgrund eller migrationsbakgrund

Olika faktorer påverkar skolresultat

På nationell nivå når pojkar som grupp i lägre utsträckning kunskapskraven än flickor i alla ämnen i grundskolan och gymnasieskolan. Det är även färre pojkar som når gymnasiebehörighet och färre fullföljer en gymnasieutbildning.⁹⁴ Det finns stor variation i skolresultat för pojkar i Västra Götaland. Andelen pojkar som är behöriga till gymnasiet varierar i länets kommuner mellan 68 och 92 procent.⁹⁵

Skillnaderna i skolresultat inom grupperna flickor och pojkar är också stora.⁹⁶ Pojkars och flickors skolresultat påverkas av familjeförhållanden, boendeförhållanden och uppväxtområdet. Barn i låginkomsthushåll och med föräldrar med kort utbildning missgynnas. Trångboddhet gör hemarbete svårare för barnen och föräldrar med kort utbildning kan ofta inte ge samma studiestöd som föräldrar med längre utbildning.⁹⁷ Det finns betydande skillnader i studieresultaten mellan elever födda utomlands och i Sverige. Elever som har invandrat efter skolstartsåldern, vid sju års ålder, har oftare större svårigheter att lyckas i skolan. Att invandra vid en högre ålder innebär att eleven har mindre tid på sig att klara skolan.⁹⁸ Dock har flickor i den här gruppen generellt bättre skolresultat än pojkar.⁹⁹

Normer påverkar möjligheten till fullföljda studier

Forskning pekar på att könsskillnader i skolresultat uppstår i samspel mellan samhälleliga och kulturella faktorer som exempelvis genusnormer, skolkultur och förväntningar från vuxna och kamrater. Normer för flickors och pojkars beteende bidrar till hierarkier och ett otryggt skolklimat.¹⁰⁰ Utsatthet och otrygghet i skolmiljön har en negativ inverkan på möjligheten att uppnå fullföljda studier.¹⁰¹ Tryggheten i skolan skiljer sig åt mellan flickor och pojkar. Tydligast är skillnaden i årskurs 8 i nationell statistik. Där svarar endast 28 procent av flickorna att de helt och hållet känner sig trygga i skolan, att jämföra med 51 procent av pojkarna. Av pojkarna upplevde 44 procent att de helt och hållet kan vara sig själva i skolan. Motsvarande siffra för flickor är 22 procent.¹⁰² Samma mönster återfinns regionalt.¹⁰³

Delmål: Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet

Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.

Övergripande bild av delmålet

Föreställningar om kön har betydelse för hur obetalt och betalt arbete organiseras. Kulturella och politiska förväntningar, traditioner och ekonomiska förutsättningar påverkar hur arbete i hemmet fördelas mellan parterna i en parrelation och/eller mellan föräldrar. Kvinnor spenderar generellt mer tid än män på hushållsaktiviteter såsom att tvätta, städa, laga mat och att ge omsorg till de egna barnen medan män ägnar mer tid åt underhåll och reparationer av hus och fordon samt lägger mer tid på förvärvsarbete än kvinnor.¹⁰⁴ Den vanligaste orsaken till deltidarbete bland kvinnor är att heltidstjänster inte finns att tillgå medan den näst vanligaste orsaken till att kvinnor arbetar deltid är att de tar hand om barn eller annan anhörig.^{105 106} Kvinnor och män på kvinnodominerade arbetsplatser är mer benägna att gå ner i arbetstid. Forskning visar att både normer på arbetsplatsen och jämställdhet i familjen påverkar kvinnor och mäns nyttjande av rätten till föräldradeltid, särskilt i privat sektor.^{107 108}

Utöver uttag i föräldraförsäkringen är annan anhörigomsorg, såsom vård av äldre, stöd till en närstående som är svårt sjuk eller stöd till barn med funktionsnedsättning exempel på omsorgsarbete som till stor del utförs av kvinnor.¹⁰⁹

Det konstateras också att kvinnor upplever högre stress än män på grund av att de har för mycket att göra.¹¹⁰ 43 procent av ensamstående kvinnor med barn känner sig ofta stressade för att de har för mycket att göra medan motsvarande siffra för män är 21 procent.¹¹¹ För sammanboende kvinnor med barn uppger 38 procent att de ofta är stressade medan det för sammanboende män med barn är 22 procent.¹¹²

Regionalt mål: Mäns betalda och obetalda hem- och omsorgsarbete samt uttag av föräldraledighetsdagar ska öka i Västra Götaland

Uttag av föräldraförsäkring

Ett ojämnt uttag av föräldraledighet utgör ett hinder för jämställdheten mellan kvinnor och män i Västra Götaland. Den individualiserade föräldraförsäkringen ger föräldrar likvärdig rätt att vara hemma med barn men rättigheten utnyttjas ojämnt och får i förlängningen konsekvenser som påverkar kvinnors livsinkomster negativt. Skillnader i förvärvsinkomster får direkt påverkan på inkomst och pension. Kvinnor i länet nyttjar föräldraförsäkringen i större utsträckning än män. I Västra Götaland nyttjades 70 procent av föräldraledighetsdagarna 2021 av kvinnorna medan männen stod för 30 procent av det totala uttaget av dagarna.¹¹³ Den tillfälliga föräldrapenningen (VAB-dagar) nyttjas mer jämnt. Kvinnor stod för 60 procent av de uttagna dagarna 2021 och männen för 40 procent av uttaget. Siffrorna visar nyttjande av föräldraförsäkringen, de som stannar hemma utan ekonomisk kompensations syns inte i statistiken.

Nationell data visar att bland föräldrar med barn födda 2019 var mammor i genomsnitt borta från arbetet 12,7 månader under barnets första två år.¹¹⁴ Motsvarande siffra för papporna till samma barn var 3,5 månader. Under de 12,7 månaderna var mammorna hemma 4,2 månader helt utan ersättning medan motsvarande siffra för papporna var en månad. Mammor och pappor med hög inkomst och hög utbildning är obetalt lediga i större utsträckning än mammor

och pappor med lägre utbildning och lägre inkomst¹¹⁵. När en förälder tar ut en större del av föräldraledigheten ökar generellt sannolikheten för att denne också kommer att utföra en större del av det obetalda arbetet i hemmet och det betalda arbetet för densamme kommer förmodligen att minska.¹¹⁶

Fördelning av föräldraledigheten har betydelse för den totala arbetsbördan bland sammanboende föräldrar. Omsorgsarbetet är oflexiblet och går sällan att skjuta upp.¹¹⁷ Arbetet behöver ofta ske dagligen, på speciella tidpunkter men även spontant när behov uppstår.

Samkönade par tenderar att dela mer lika på föräldraledigheten än olikkönade föräldrapar. En analys från Försäkringskassan visar att över hälften av de samkönade paren har ett näst intill jämställt eller ett jämställt uttag av föräldrapenning.¹¹⁸ Traditionella könsnormer kring omsorg och arbete bidrar till begränsningar för både kvinnor och män i nyttjande av föräldraförsäkring och andra transfereringar.

Anhörigomsorg och omvårdnadsbidrag

Betydligt fler kvinnor än män i länets samtliga kommuner tog ut omvårdnadsbidrag under 2022. Män som är mer delaktiga i hem och familj tycks vidare mer villiga att minska sin arbetstid.¹¹⁹ Att skapa jämställdhet på området kräver en aktiv, medveten och normförändrande ansats av arbetsgivare och myndigheter med ansvar för till exempel transfereringar och arbetsmarknad.¹²⁰

Över tid har det skett en förändring inom styrningen av äldreomsorgen som bidragit till att anhöriga i större utsträckning behövt axla rollen som omsorgsgivare. Neddragningen inom äldreomsorgen påverkar kvinnor i högre grad än män. Färre eller senare beviljade insatser till äldre bidrar till ökat behov av anhörigomsorg. Den största gruppen som ger anhörigomsorg utgörs av döttrar till äldre personer med kort utbildningsbakgrund.¹²¹ År 2016 värderades den obetalda anhörigomsorgen till att motsvara 3–4 procent av Sveriges BNP.¹²² Ett lägre förtroende för samhället och dess institutioner kan öka bördan av det obetalda hem- och omsorgsarbetet för vissa grupper av kvinnor. Något som också kan utgöra ett hinder för dessa kvinnors möjligheter på arbetsmarknaden. I intervjuer som genomförts av Socialstyrelsen framgår bland annat att få romer nyttjar äldreomsorgen för att den inte upplevs anpassad efter gruppens behov och önskemål.¹²³

Delmål: Jämställd hälsa

Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor.

Övergripande bild av delmålet

Begreppet hälsa har flera dimensioner. Det innefattar fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande och är inte bara frånvaro av sjukdom.¹²⁴ För en god allmän hälsa är säkerställandet av sexuella- och reproduktiva rättigheter är en central aspekt.¹²⁵ Hälsan i Västra Götaland är generellt god. Det finns dock skillnader i hälsa mellan kvinnor och män. Även andra indelningsgrunder, så som socioekonomi, migrationserfarenhet och funktionsförmåga visar att hälsan i länet varierar för olika grupper. Ojämlighet i hälsa skapas delvis genom olika strukturer i samhället, till exempel genom att olika grupper har systematiskt olika livsvillkor, levnadsförhållanden och levnadsvanor. Skillnaderna finns mellan kvinnor och män, och inom de båda grupperna. Levnadsvanor påverkas av sociala strukturer, orsakskedjorna är komplexa och många politikområden har betydelse för att alla ska kunna uppnå bästa möjliga hälsa.¹²⁶

Regionalt mål: Den psykiska ohälsan hos flickor, unga kvinnor och unga hbtqi+ personer i Västra Götaland ska minska

Psykisk ohälsa ökar hos flickor och unga kvinnor samtidigt som delar av hälso- och sjukvården är ojämsställd

Andelen unga som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som bra har minskat under flera år. Under tidig barndom står pojkar för den största gruppen med diagnostiserat psykiatriskt tillstånd och denna överrepresentation kan härledas till neuropsykiatriska funktionsnedsättningar såsom ADHD, ADD och autism. Under pubertetsåren förändras könsgapet och flickor och unga kvinnor utgör herefter den största gruppen med diagnostiserat psykiatriskt tillstånd.¹²⁷

Särskilt andelen flickor med självrapporterade psykiska besvär som ångest och oro har ökat. Under 2021 syntes en kraftig ökning av avsiktliga självskadehandlingar bland flickor 13–19 år. Flickor och unga kvinnor får oftare diagnoser som ångest, depression och självskador än pojkar och unga män.¹²⁸ Samtidigt finns det en överdiagnostisering av flickor och en underdiagnostisering av pojkar. Det beror bland annat på normer och en syn på vad som är manligt och kvinnligt.¹²⁹ Det finns även forskning som tyder på att unga män söker vård och hjälp i lägre utsträckning för att det ses som omanligt.¹³⁰ Bland barn är könsskillnaderna när det kommer till suicid små men ökar med åldern.¹³¹

VGR har gjort en kartläggning 2023 av könsskillnader i hälso- och sjukvården i Västra Götalandsregionen. Kartläggningen visar att delar av hälso- och sjukvården är ojämsställd på flera sätt. Det handlar bland annat om förskrivning av läkemedel, förskrivning av hjälpmedel och tillgänglighet (så som väntetid för operation). Vissa skillnader är inte medicinskt motiverade.¹³² Normer och föreställningar om kön är en orsak till de medicinskt omotiverade skillnaderna. Det kan till exempel påverka bemötande, bedömningar, diagnostik och behandling.¹³³ Till exempel genomfördes en studie vid Kungälv's sjukhus som visade att kvinnor fick sämre smärtlindring än män.¹³⁴

Unga hbtqi+ personers psykiska ohälsa och minoritetsstress

En enkätundersökning i Västra Götaland visar att hbt-personer genomgående har sämre utfall vad gäller hälsa och sociala relationer jämfört med heterosexuella och cispersoner. Detta gäller

särskilt unga hbt-personer. Exempelvis har en högre andel i gruppen ångslan, ångest och oro samt är suicidala än icke hbt-personer. Bisexuella unga kvinnor sticker särskilt ut gällande psykisk ohälsa.¹³⁵ En nationell studie av MUCF visar att även att unga hbtqi-personer har sämre psykisk hälsa än andra unga. Det är troligt att det även gäller unga personer som identifierar sig med annan normbrytande könsidentitet eller sexualitet. Ungefär var femte ung hbtqi-person har någon gång övervägt att ta sitt liv och självmordstankar är ungefär fyra gånger så vanligt bland unga hbtqi-personer som bland unga hetero- och cispersoner.¹³⁶

Personer som upplever minoritetsstress har ofta sämre psykisk hälsa än de som inte gör det.¹³⁷ Minoritetsstress är den stress som skapas när personer är rädda för att bli negativt bedömda utifrån den sociala grupptillhörighet de har. Det kan handla om att bli ifrågasatt, förlöjligad, retad, utfrysad eller att bli utsatt för hot eller våld.¹³⁸ Minoritetsstress kan också bidra till skillnader i tillgången till hälso- och sjukvård. Dels genom att påverka möten och relationer med yrkesverksamma, dels genom att personer som upplever minoritetsstress söker vård i lägre utsträckning på grund av oro för ett hetero- och cismotat bemötande.¹³⁹

Regionalt mål: Hälsan hos flickor och kvinnor med funktionsnedsättning i Västra Götaland ska förbättras

Betydligt fler personer med funktionsnedsättning upplever sin hälsa som dålig jämfört med övrig befolkning.¹⁴⁰ Det finns också skillnader mellan könen inom gruppen. Det är en lägre andel kvinnor med funktionsnedsättning som skattar sin hälsa som god i jämförelse med män med funktionsnedsättning. Det ingriper både fysisk och psykisk hälsa.¹⁴¹ Att ha en funktionsnedsättning innebär inte i sig en försämrade hälsa. Det är dock en hälsorisk som hör ihop med de livsvillkor personer med funktionsnedsättning har, exempelvis utbildning, arbete och ekonomiskt handlingsutrymme. En stor del av ohälsan hos personer med funktionsnedsättning kan troligen förklaras av välkända riskfaktorer. En av dessa faktorer är att personer med funktionsnedsättning arbetar i mindre omfattning, vilket särskilt gäller kvinnor med funktionsnedsättning. Att personer med funktionsnedsättning oftare saknar praktiskt stöd, utsätts för kränkande behandling och våld är andra faktorer som kan bidra till den försämrade hälsan.¹⁴²

Tillgång till hälso- och sjukvård

Personer med funktionsnedsättning har inte likvärdig tillgång till hälso- och sjukvård som befolkningen i övrigt. Ofta ges personer med funktionsnedsättning ett sämre bemötande och omhändertagande samt tillgång till undersökning och behandling först i ett sent skede av sjukdomsförloppet.¹⁴³ Bristande tillgänglighet riskerar att försvåra för personer med funktionsnedsättning att söka vård och kan leda till att processen tar längre tid eller utestänger individen helt och hållet. Tillgänglighetshinder kan exempelvis vara svår och otillgänglig information, brist på möjliga transportmedel, oframkomliga lokaler, oanvändbara produkter.

Flera studier visar även att personer med funktionsnedsättning avstår från vård och behandling i högre utsträckning än övriga befolkningen. En anledning är ekonomiska förhållanden. Personer med funktionsnedsättning har ofta omfattande hälso- och sjukvårdsutgifter. Det påverkar särskilt flickor och kvinnor med funktionsnedsättning som har en särskilt låg disponibel inkomst.¹⁴⁴

Delmål: Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

Övergripande bild av delmålet

Mäns våld mot kvinnor är ett paraplybegrepp och avser alla uttrycksformer av fysiskt, psykiskt, sexuellt, ekonomiskt och digitalt våld, liksom hot om våld mot flickor och kvinnor. Delmålet omfattar även det våld som hbtqi+ personer, pojkar och män utsätts för samt det våld som flickor och kvinnor utövar. Begreppet mäns våld mot kvinnor synliggör våldet som en jämställdhetsfråga och kan sägas vara den yttersta konsekvensen av ett ojämnt samhälle. Det hänger ihop med de föreställningar som finns om kön, genus, sexualitet, makt och integritet. Kvinnor utsätts i större omfattning för sexuellt våld och grovt våld i nära relation jämfört med män. Män utsätts i större utsträckning än kvinnor för våld i offentliga miljöer av personer de inte har en nära relation till.¹⁴⁵

De flesta män utövar inte våld men bland våldsutövare är den absoluta majoriteten män och de finns i alla grupper i samhället. Exempelvis begås 97 procent av våldsbrott mot kvinnor i parrelation av män. En klar majoritet av de som utsätts är flickor och kvinnor. Våldet innebär även stora samhällskostnader för bland annat hälso- och sjukvården, rättsväsendet och det sociala välfärdssystemet. Det är dock svårt att veta omfattningen av mäns våld mot kvinnor eftersom många av brotten aldrig anmäls eller kommer till myndigheters kännedom. Detta benämns som det så kallade mörkertalet. Brottsförebyggande rådet bedömer att 80 procent av våldet mot kvinnor i nära relationer aldrig anmäls och att mörkertalet gällande sexuellt våld ligger mellan 88–95 procent.¹⁴⁶ Officiell statistik fångar dessutom inte upp alla uttrycksformer av våld.

Arbetet med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor omfattar flera olika typer av våld:

- våld i nära relation
- våld mot barn
- sexuellt våld
- prostitution och människohandel
- hedersrelaterat våld och förtryck
- kommersialisering och exploatering av kvinnors kroppar i reklam, medier och pornografi

Det finns samband mellan olika våldsyttningar som misshandel, våldtäkt, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Därför är det viktigt att arbetet mot mäns våld mot kvinnor sker sammanhållet.

Regionalt mål: Våld i ungas partnerrelationer ska minska i Västra Götaland

Det är svårt att bedöma den exakta omfattningen av våld i ungas partnerrelationer. I Sverige är området relativt utforskat och det saknas helt regionala siffror kring förekomsten av såväl våldsutsatthet som våldsutövande i ungas partnerrelationer. Forskning indikerar dock att ungdomar och särskilt unga vuxna tycks vara mer utsatta för våld i nära relationer jämfört med äldre vuxna. Den senaste svenska studien om omfattningen av ungas relationsvåld visar att 59,7 procent av de deltagande gymnasieungdomarna med erfarenhet av intima relationer någon gång

blivit utsatta för våld i sina partnerrelationer. Flickor uppgav utsatthet för våld, särskilt sexuellt våld, i högre utsträckning än pojkar.¹⁴⁷

Särskilda omständigheter

Det finns likheter i det våld som förekommer i ungas respektive vuxnas partnerrelationer, samtidigt som mycket skiljer sig åt. Det finns särskilda omständigheter kopplade till ungdomstiden som har betydelse för ungas relationsvåld. Det handlar bland annat om att ungdomstiden präglas av viktiga psykosociala förändringar och är en tid av identitetsskapande, intensiv social inlärning och ökad autonomi i förhållande till föräldrar. En stor del av våldet är digitalt och ständigt pågående. Det fysiska våldet utövas på platser där vuxna finns, ofta i vårdnadshavarens hem eller i skolan.¹⁴⁸ Våld i ungas partnerrelationer har allvarliga konsekvenser på kort och långt sikt. Det handlar bland annat om ökad risk för psykisk ohälsa och suicid, psykosomatiska problem och missbruk. Våldsutsatthet eller våldsutövande under ungdomstidens kritiska utvecklingsfas påverkar även möjligheterna till en framgångsrik övergång till vuxenlivet eftersom det till exempel kan leda till negativa effekter på utbildningsprestationer och lägre självkänsla. Det riskerar att skapa negativa konsekvenser längre fram i livet.¹⁴⁹

Regionalt mål: Livsvillkor och förutsättningar för grupper med svagt samhälleligt stöd ska beaktas i högre utsträckning i arbetet mot mäns våld mot kvinnor i Västra Götaland

Flickor och kvinnor från alla delar av samhället kan vara utsatta för våld. Men en del grupper kan, som en följd av samhällets diskriminering och marginalisering, befinna sig i en situation som innebär en särskild sårbarhet. Detta kan gälla:

- hbtqi+ personer
- barn och unga kvinnor
- äldre kvinnor
- flickor/kvinnor med funktionsnedsättningar
- flickor/kvinnor med skadligt bruk och beroende
- flickor/kvinnor i hemlöshet
- flickor/kvinnor utsatta för prostitution och människohandel
- flickor/kvinnor som lever i en hederskontext.
- flickor/kvinnor med utländsk bakgrund och migrationserfarenhet¹⁵⁰

Samma flicka eller kvinna kan tillhöra flera grupper samtidigt. Flickor och kvinnor som blir utsatta för våld och tillhör en grupp med svagt samhälleligt stöd och skydd kan påverkas på flera sätt. Det kan handla om att gruppen är utsatt i särskilt hög grad, att brotten ger särskilt allvarliga konsekvenser för individen som utsätts, brist på resurser eller möjligheter att förändra sin situation eller att göra den känd. Det kan också handla om starka beroendeförhållanden till våldsutövare.

Bristande samhällsstöd och fokus på våld

Det som också kan anses vara gemensamt är att samhällets insatser, från förebyggande arbete till upptäckt, stöd och skydd, och rättsprocesser sällan är utformade så att de passar alla. Det kan exempelvis handla om brister i tillgänglighet och inkludering i information och kommunikation eller svårigheter att hitta plats i skyddat boende.¹⁵¹

Ofta kommer våldet ”i andra hand” och andra behov prioriteras i stället för att behandlas likvärdigt och simultant. En bidragande faktor är bristen på styrning och rutiner. Satsningar som är riktade till vissa målgrupper syftar till att kompensera för det faktum att samhällsskyddet är svagare för vissa grupper än för andra. Ofta finns formella rättigheter, men de realiseras inte i praktiken.

Fokusområde: Hedersrelaterat våld och förtryck

Övergripande bild av fokusområdet

Våld mot kvinnor och flickor kan också grunda sig i patriarkala-, hetero- och funktionsnormativa föreställningar om heder. FN definierar heder som en del av en traditionell familjeideologi med villkor för kvinnors familjeroll och sexualitet.¹⁵² Uppfattningen att en familjs rykte och anseende är avhängigt kvinnliga familjemedlemmars kyskhed och oskuld är central, samt deras faktiska och påstådda beteende i förhållande till dessa normer.¹⁵³

Hedersrelaterat våld och förtryck skiljer sig från andra former av våld i nära relationer. Det kännetecknas av att det finns ett starkt kollektivistiskt inslag och att våldet är kollektivt sanktionerat. Det vill säga att förtrycket och våldet ges legitimitet utifrån en grupps, familjs eller släkts rådande föreställningar om heder, och vars gärningar syftar till att upprätthålla familjens, gruppens eller släktens rykte och anseende (det vill säga heder) genom kontroll över individen. Karakteristiskt är också att våldet och förtrycket utövas av både män och kvinnor, liksom att gärningspersonerna ofta är flera, vanligtvis inom en och samma släkt eller gemenskap. Därutöver är gränserna mellan offer och förövare ofta otydliga.¹⁵⁴

Det finns vissa nationella enkätstudier som ger en uppfattning av förekomsten av hedersrelaterat våld och förtryck i Sverige. År 2007 angav till exempel 5,2 procent av flickorna och 4 procent av pojkarna i årskurs två i gymnasiet att de har begränsningar i sitt val av äktenskapspartner. Forskning visar att de barn och unga som inte får välja sin partner är mycket oftare än andra utsatta för andra former av barnmisshandel under uppväxten, 88 procent jämfört med 42 procent.¹⁵⁵

Regionalt mål: Hedersrelaterat våld och förtryck ska minska i Västra Götaland

Hedersrelaterat våld och förtryck begränsar en persons livsutrymme och rätten att själv bestämma över såväl vardagliga företeelser såsom val av klädsel och umgänge, som livsavgörande val som utbildning och val av partner. Förtrycket tar sig i uttryck genom kontroll, begränsningar, påtryckningar, bestraffningar och hot, men också i våldshandlingar och dödligt våld. Förtrycket och våldet drabbar även pojkar och män, men inte i samma utsträckning som flickor och kvinnor. Pojkar och män utsätts bland annat genom att själva tvingas utöva våld och förtryck gentemot kvinnliga familjemedlemmar.¹⁵⁶ Både kvinnor och män med intellektuell funktionsnedsättning kan utsättas för hedersrelaterat våld och våldet behöver inte alltid begås aktivt. Det kan till exempel handla om att undanhålla medicin eller att inte få stöd till att söka LSS-insatser.¹⁵⁷ Vidare kan det råda total tabu rörande hbtqi+ frågor i familjer och sammanhang som präglas av hedersnormer. En persons könsidentitet eller sexualitet kan leda till att personen stöts ut, utsätts för våld och omvändelseförsök.¹⁵⁸

Lagstiftning, brott och mörkertal

Hedersförtryck strider mot internationella konventioner och principer om alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet.¹⁵⁹ För att förebygga och bekämpa dessa specifika våldsytringar har särskilda lagar instiftats såsom förbud mot äktenskapstvång, barnäktenskap och vilsledande till äktenskapsresa samt förbud mot kvinnlig könsstympning. Det finns även lagstiftning som på ett mer övergripande sätt reglerar hedersbrott utifrån om motivet till brottet helt eller delvis begåtts för att bevara eller återupprätta en persons eller familjs, släkts eller annan liknande grupps anseende utifrån en föreställning om heder.¹⁶⁰

Det skydd i lagen mot hedersrelaterat våld och förtryck är relativt nytt. Lagstiftningen började gälla 2022. Det, och mörkertalen, innebär att det ännu inte finns mycket anmälningsstatistik

som kan beskriva omfattningen i Västra Götaland. Det saknas även i stort regionala undersökningar om hur många som utsätts för och utövar våldet. Däremot har Västra Götaland sedan tidigare två delregionala resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck, och under 2023 har uppbyggnaden av ytterligare två delregionala resurscentrum börjat. Det tyder på att det finns ett stort behov av stöd i frågan och att hedersrelaterat våld och förtryck utövas i hela Västra Götaland, i alla kommuner.

Hedersrelaterat våld och förtrycks karaktär beaktas inte

Hedersrelaterat våld och förtryck har en specifik karaktär och uttryck. Det saknas i dagsläget kunskap hos yrkesverksamma i Västra Götaland om detta och hur det skiljer sig från annat våld i nära relation. Det leder till att utsatta för och utövare av hedersrelaterat våld och förtryck upptäcks i ett sent skede, eller inte alls. De insatser som ges blir då inte heller effektiva, och kan i värsta fall även öka risken för de utsatta att bli utsatt ytterligare. Det kan exempelvis handla om att det saknas särskilda rutiner och kompetens för att göra hot- och riskbedömningar.¹⁶¹ Många gånger blir insatserna symptom-baserade, kortsiktiga, fragmenterade och utan uthållighet.¹⁶² Det finns även begränsad kunskap om bakomliggande orsaker till att normer kring heder, vilket leder till svårigheter att arbeta förebyggande.

Slutnoter

¹ Fi2021/02746.

Regleringsbrev.

² Jämställdhetsmyndigheten. (2022). *På väg mot jämställdhet. Uppföljning av Länsstyrelsernas strategier för jämställdhet 2017-2021.*

<https://jamstalldhetsmyndigheten.se/media/kqxbfw5s/rappo-rt-2022-22-uppf%C3%B6ljning-av-l%C3%A4nsstrategier.pdf> (Hämtad 2023-11-03)

³ Regleringsbrev för budgetåret 2023 avseende länsstyrelserna

⁴ Regeringen. (2016). *Mål för jämställdhet.*

<https://www.regeringen.se/regeringens-politik/jamstallldhet/mal-for-jamstallldhet/> (Hämtad 2023-09-18).

⁵ Jämställdhetsmyndigheten. (2022). *Planera, organisera och följ upp. Vägledning för jämställdhetsintegrering i myndigheter.*

<https://jamstalldhetsmyndigheten.se/media/hv1lr0kt/va-gledning-med-bilaga-sja-lvskattning.pdf> (Hämtad 2023-11-03)

⁶ Ibid samt

Ekonomistyrningsverket. 2023. *Varför*

jämställdhetsbudgetering? <https://forum.esv.se/styrning/jamstallldhetsbudgetering/Varfor-jamstallldhets-budgetering/> (hämtad 2023-11-02).

⁷ Sveriges Kommuner och Regioner. (u.å.). *Prisma – för samordning av horisontella perspektiv.*

<https://skr.se/skr/demokratiledningstyrning/manskligarattigheterjamlikhet/stodforsamordning/prisma.52131.html> (Hämtad 2023-10-27).

⁸ Naturskyddsföreningen. (2022). *Vad har*

klimatförändringar med jämställdhet att göra?

<https://www.naturskyddsforeningen.se/artiklar/vad-har-klimatforandringar-med-jamstallldhet-att-gora/> (Hämtad 2023-10-30).

⁹ Social Hållbarhet. (2023). *Vad är ekonomisk hållbar utveckling?*

<https://www.socialhallbarhet.se/vad-ar-en-ekonomisk-hallbar-utveckling/> (Hämtad 2023-11-06)

¹⁰ Proposition 2023/24:1.

Budgetpropositionen för 2024.

Utgiftsområde 13;

Jämställdhetsmyndigheten.

(2019). *Kvinnor har det tuffare än män i politiken.*

<https://jamstalldhetsmyndigheten.se/media/q3emap4/kvinnor-har-det-tuffare-an-man-inom-politiken-2019-10-24.pdf> (Hämtad 2023-11-03)

¹¹ Sveriges Kvinnolobby.

(2019). *Jämställdhet mot segregation om utrikes födda kvinnors livsvillkor makt och inflytande.*

<https://sverigeskvinnoorganisationer.se/wp-content/uploads/2022/11/Jamstallldhet-mot-segregation.pdf>

(Hämtad 2023-11-03); SCB. (2022). *Deltagandet i de*

allmänna valen 2022.

https://www.scb.se/contentassets/1a32243d72e5443cae13cb4162b2e007/me0105_2022a01_br_me09br2301.pdf (Hämtad 2023-11-03)

¹² Länsstyrelsen Västra Götaland. (2023). *Om kvinnor och män i Västra Götaland – En statistikbok*

¹³ Länsstyrelsen Västra Götaland. (2023). *Om kvinnor*

och män i Västra Götaland – En statistikbok

¹⁴ Folke, O., & Rickne, J. (2016). The Glass Ceiling in Politics: Formalization and Empirical Tests. *Comparative Political Studies*, 49(5), 1.

¹⁵ Länsstyrelsen Västra Götaland. (2023). *Om kvinnor och män i Västra Götaland – En statistikbok*

¹⁶ Sveriges Kommuner och Regioner (2020). *Tabell 10. Antal anställda efter ålder och kommun nov 2020.*

[https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fskr.se%2Fdownload%2F18.6deffc76178c9b0208cefbb%2F1618408519891%2FTabell-10-KP-](https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fskr.se%2Fdownload%2F18.6deffc76178c9b0208cefbb%2F1618408519891%2FTabell-10-KP-2020.xlsx&wdOrigin=BROWSELINK)

[2020.xlsx&wdOrigin=BROWSELINK](https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fskr.se%2Fdownload%2F18.6deffc76178c9b0208cefbb%2F1618408519891%2FTabell-10-KP-2020.xlsx&wdOrigin=BROWSELINK) (Hämtad 2023-11-03)

¹⁷ Västra Götalandsregionen. (2020).

Personalsammansättning i Västra Götalandsregionen utifrån kön, ålder och födelseland.

[https://mellanarkiv-offentlig.vgregion.se/alfresco/s/archive/stream/public/v1/source/available/SOFIA/RS7897-268913469-](https://mellanarkiv-offentlig.vgregion.se/alfresco/s/archive/stream/public/v1/source/available/SOFIA/RS7897-268913469-555/SURROGATE/Personalsammans%20i%20V%c3%a4stra%20G%c3%b6talandregionen.pdf)

[555/SURROGATE/Personalsammansmans%20i%20V%c3%a4stra%20G%c3%b6talandregionen.pdf](https://mellanarkiv-offentlig.vgregion.se/alfresco/s/archive/stream/public/v1/source/available/SOFIA/RS7897-268913469-555/SURROGATE/Personalsammansmans%20i%20V%c3%a4stra%20G%c3%b6talandregionen.pdf) (Hämtad 2023-11-03)

¹⁸ Jämställdhetsmyndigheten.

(2020). *Jämställdhet i akademien. Slutredovisning av jämställdhetsintegrering i högskolor och universitet – programperioden 2016-2019.*

<https://jamstalldhetsmyndigheten.se/aktuellt/publikationer/jamstallldhet-i-akademien-2020-6/> (Hämtad 2023-11-03)

- ¹⁹ Jämställdhetsmyndigheten. (2019). *Kvinnor har det tuffare än män i politiken*.
<https://jamstalldetsmyndighe ten.se/media/q3emapd4/kvinn or-har-det-tuffare-an-man- inom-politiken-2019-10-24.pdf> (Hämtad 2023-11-03)
- ²⁰ ²⁰ Länsstyrelsen Västra Götaland. (2023). *Om kvinnor och män i Västra Götaland – En statistikbok*.
- ²¹ Brax, D. (2022) *Delrapport: Hot och hat mot forskare och lärare i svensk högskolesektor*, p. 2022.
- ²² Brax, D. (2022) *Delrapport: Hot och hat mot forskare och lärare i svensk högskolesektor*, p. 2022.
- ²³ Sveriges Kommuner och Regioner (2022). *Kvinnor och män i politiken. Risker och konsekvenser av att bli utsatt för hot, hat och våld se även*, SOU 2020:56. Kommittén Nationell satsning på medie- och informationskunnighet och det demokratiska samtalet *Demokratisk delaktighet, desinformation, propaganda och nätet i Sverige*.
- ²⁴ Se till exempel; Skr. 2011/12:56. En samordnad och långsiktig strategi för roms inkludering 2012-2032 och Rapport från riksdagen 2011/12:11. Kunskapsöversikt om nationella minoriteter
- ²⁵ Se till exempel, Proposition.2009/10:55. En politik för det civila samhället
- ²⁶ Scaramuzzino, G. and Scaramuzzino, R. (2021) "Hat, hot och kränkningar mot ledare: Politisk, rumslig och personlig kontroll av civilsamhället," Socialvetenskaplig tidskrift, 28(1), p. 51.
- ²⁷ Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2023). *En sammanfattad bild av ungas levnadsvillkor i Sverige -Ung idag 2023*
- ²⁸ Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2021) *Viljan att förändra. Drivkrafter, hinder och utmaningar för ungas samhällsengagemang – FOKUS 21*
- ²⁹ Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2021) *Viljan att förändra. Drivkrafter, hinder och utmaningar för ungas samhällsengagemang – FOKUS 21*
- ³⁰ Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2021) *Viljan att förändra. Drivkrafter, hinder och utmaningar för ungas samhällsengagemang – FOKUS 21*
- ³¹ Socialstyrelsen. 2023. Om krisberedskap, civilt försvar och totalförsvar.
<https://kunskapsguiden.se/om raden-och- teman/arbetsmetoder-och- perspektiv/krisberedskap-och- civilt-forsvar/om- krisberedskap-civilt-forsvar- och-totalforsvar/> (hämtad 2023-11-01).
- ³² Svenska Röda Korset. (2021). Människan i krisen.
- ³³ Proposition 2023/24:1 bilaga 3. *Ekonomisk jämställdhet*.
- ³⁴ Försvarsmakten. (2021). *Handlingskraft – handlingsplan för att främja och utveckla en sammanhängande planering för totalförsvaret 2021–2025*.
- ³⁵ Ibid.
- ³⁶ Ibid.
- ³⁷ Andersson, Ulrika (2022). Stärkt förtroende för sjukvården, journalister och riksdagens politiker. I Andersson, U., Oscarsson, H., Rönnerstrand B. & Theorin, N. (red) *Du sköra nya värld*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.
- ³⁸ Holmberg, S., Rothstein, B. (2022). Den svenska tilliten fortsatt hög – men sjunker i utsatta grupper. I Andersson, U., Oscarsson, H., Rönnerstrand B. & Theorin, N. (red) *Du sköra nya värld*.
- Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.
- ³⁹ Kvinna till kvinna. (U.å.). *Sexuellt våld i krig och konflikt*.
<https://kvinna tillkvinna.se/om- oss/vart-arbete/sexuellt-vald-i- krig-och-konflikt/#vald-i- hemmet> (hämtad 2023-11-01).
- ⁴⁰ Försvarsmakten. (2021). *Handlingskraft – handlingsplan för att främja och utveckla en sammanhängande planering för totalförsvaret 2021–2025*.
- ⁴¹ Svensk kollektivtrafik. (2022). *Kollektivtrafiksbarometern 2022 – tema kvinnors och mäns resande*.
- ⁴² Transportstyrelsen. 2022. *Statistik över körkorts innehavare efter kön*.
<https://www.transportstyrelse n.se/sv/vagtrafik/statistik/Kork ort/Statistik-over- korkorts innehavare-efter-kon/> (hämtad 2023-11-01).
- ⁴³ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. 2023. *Tio sektorer för ett enat försvar*.
<https://www.krisinformation.se /detta-gor-samhallet/mer-om- sveriges- krishanteringsystem/samhalle ts-ansvar/tio- beredskapssektorer> (hämtad 2023-11-01).
- ⁴⁴ Försvarsmakten. (2021). *Handlingskraft – handlingsplan för att främja och utveckla en sammanhängande planering för totalförsvaret 2021–2025*.
- ⁴⁵ Skr. 2016/17:10. *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*
- ⁴⁶ SOU 2022:4. Kommissionen för jämställda livsinkomster. *Minska gapet. Åtgärder för jämställda livsinkomster*.
- ⁴⁷ Länsstyrelsen Västra Götaland. (2023). *Om kvinnor och män i Västra Götaland – En statistikbok*
- ⁴⁸ SCB (2022). *Svenskarnas kapitalinkomster ojämnt fördelade*.

<https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2022/svenskarnas-kapitalinkomster-ojamntfordelade/> (Hämtad 2023-11-03)

⁴⁹ Länsstyrelsen Västra Götaland. (2023). *Om kvinnor och män i Västra Götaland – En statistikbok*

⁵⁰ Länsstyrelsen Västra Götaland. (2023). *Om kvinnor och män i Västra Götaland – En statistikbok*

⁵¹ Länsstyrelsen Västra Götaland. (2023). *Om kvinnor och män i Västra Götaland – En statistikbok*

⁵² FORTE. (2016). Arbetsmiljön i kvinnodominerade sektorer. Förstudie inför utlysning av forskningsmedel.

<https://forte.se/app/uploads/2016/03/rapport-arbetsmiljo-kvinnodominerade-sektorer.pdf> (Hämtad 2023-11-03)

⁵³ Arbetsmiljöverket. (2017). *En vitbok om kvinnors arbetsmiljö.*

<https://www.av.se/globalasset/s/filer/publikationer/rapporter/en-vitbok-om-kvinnors-arbetsmiljo-rapport2017-6.pdf> (Hämtad 2023-11-03)

⁵⁴ Länsstyrelsen Västra Götaland. (2023). *Om kvinnor och män i Västra Götaland – En statistikbok*

⁵⁵ Arbetsmiljöverket. (2017). *En vitbok om kvinnors arbetsmiljö.*

<https://www.av.se/globalasset/s/filer/publikationer/rapporter/en-vitbok-om-kvinnors-arbetsmiljo-rapport2017-6.pdf> (Hämtad 2023-11-03)

⁵⁶ Egen uträkning, Företagare 16+ år efter bolagsform 2020. Statistik hämtad från, Länsstyrelsen Västra Götaland. (2023). *Om kvinnor och män i Västra Götaland – En statistikbok*

⁵⁷ Vinnova. (2008). *Forskning om kvinnors företagande.*

Presentation av projekten.

<https://www.vinnova.se/contentassets/5e3884652f314256ad894db18ad3eae5/vi-08-19.pdf?cb=20171117155610> (Hämtad 2023-11-03)

⁵⁸ Malmström, M. & Wincent, J. (2021). *Offentlig finansiering av företagande ur ett jämställdhetsperspektiv.*

Jämställdhetsmyndigheten. <https://jamstalldhetsmyndigheten.se/media/ygshqsx4/bilaga-2-till-rapport-2022-2.pdf> (Hämtad 2023-11-03)

⁵⁹ Malmström, M. & Wincent, J. (2021). *Offentlig finansiering av företagande ur ett jämställdhetsperspektiv.*

Jämställdhetsmyndigheten. <https://jamstalldhetsmyndigheten.se/media/ygshqsx4/bilaga-2-till-rapport-2022-2.pdf> (Hämtad 2023-11-03)

⁶⁰ Myndigheten för delaktighet & Jämställdhetsmyndigheten. (2019). *Ekonomisk jämställdhet för kvinnor med funktionsnedsättning.*

Kartläggning av utmaningar för att nå det andra jämställdhetspolitiska delmålet

<https://www.mfd.se/contentassets/4a83dd50ab084b79a86f69594f3a0915/ekonomisk-jamstallldhet-for-kvinnor-2019-8.pdf> (Hämtad 2023-11-03)

⁶¹ Myndigheten för delaktighet. (2019). *Ekonomisk jämställdhet - Resultat från Rivkraft 25.*

<https://www.mfd.se/contentassets/34d6105a4efa4170910101e5dc3636e4/2019-4-ekonomisk-jamstallldhet-rivkraft-25.pdf> (Hämtad 2023-11-03)

⁶² Myndigheten för delaktighet & Jämställdhetsmyndigheten. (2019). *Ekonomisk jämställdhet för kvinnor med funktionsnedsättning.*

Kartläggning av utmaningar för att nå det andra jämställdhetspolitiska delmålet

<https://www.mfd.se/contentassets/4a83dd50ab084b79a86f69594f3a0915/ekonomisk-jamstallldhet-for-kvinnor-2019-8.pdf> (Hämtad 2023-11-03)

⁶³ Ibid.

⁶⁴ SCB. (2022). *Situationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning.*

https://www.scb.se/contentassets/25d8915ea32943c29c134e9ceea7066c/am0503_2022a01_br_am80br2302.pdf

(Hämtad 2023-11-03);

Diskrimineringsombudsmannen. (2014). *Mötas av hinder – en analys av upplevelser av diskriminering som har samband med*

diskrimineringsgrunden funktionsnedsättning.

<https://www.do.se/download/18.277ff225178022473141e2f/1661847925845/rapport-motas-av-hinder.pdf> (2023-11-03)

⁶⁵ Myndigheten för delaktighet & Jämställdhetsmyndigheten. (2019). *Ekonomisk jämställdhet för kvinnor med funktionsnedsättning.*

Kartläggning av utmaningar för att nå det andra jämställdhetspolitiska delmålet

<https://www.mfd.se/contentassets/4a83dd50ab084b79a86f69594f3a0915/ekonomisk-jamstallldhet-for-kvinnor-2019-8.pdf> (Hämtad 2023-11-03)

⁶⁶ Myndigheten för delaktighet. (2018). *Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Allmän kommentar nr 3 om kvinnor och flickor med funktionsnedsättning (svensk översättning).*

<https://www.mfd.se/contentassets/ba0a9e583c85444c961fd0391fbb57bf/2018-4-allman-kommentar-nr-3-om-artikel-6-kvinnor-och-flickor-med->

funktionsnedsättning.pdf

(Hämtad 2023-11-03)

⁶⁷ Jämställdhetsmyndigheten. (2022). *Stärkta möjligheter genom samverkan. Insatser för att underlätta utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden.*

<https://jamstalldhetsmyndigheten.se/media/s5wdbimq/rapp-ort-sta-rkta-mo-jligheter-genom-samverkan.pdf> å arbetsmarknaden (jamstalldhetsmyndigheten.se) (Hämtad 2023-11-03)

⁶⁸ Jansson, Eva. (2020). *Utrikes födda kvinnor på arbetsmarknaden kunskapsläget i korthet.* Arbetsförmedlingen, 2020:1.

⁶⁹ SCB. (u.å.). *Andel utrikes födda förvärvsarbetande 20-64 år efter åldersgrupp, ny tidserie. År 2019 – 2021.* https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_AM_AM0207_AM0207Z/Fo-ruUtlAlderN/ (Hämtad 2023-11-03)

⁷⁰ Länsstyrelsen Västra Götaland. (2023). *Om kvinnor och män i Västra Götaland – En statistikbok.*

⁷¹ Jämställdhetsmyndigheten. (2023). *MELLAN TILLIT OCH MISSTRO. Utrikes födda kvinnor om sina behov och hinder i relation till arbetsmarknadsetablering.* <https://jamstalldhetsmyndigheten.se/media/bp5dk1fj/rappo-rt-2023-05-utrikes-fodda-kvinnor-mellan-tillit-och-misstro-2023-03-24.pdf> (Hämtad 2023-11-03)

⁷² Arbetsförmedlingen. (2019). *Vad händer i mötet? Hur arbetsförmedlares arbetssätt kan bidra till ökad jämställdhet.*

<https://arbetsformedlingen.se/download/18.47a458fb16df81>

b9133535c/1580481121047/v a d-hander-i-motet.pdf

⁷³ Nybom, J. (2012) *Aktivering av socialbidragstagare om stöd och kontroll i socialtjänsten.* (Rapport i socialt arbete, 141).

⁷⁴ Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor. (2021). *Unga utrikes födda kvinnors etablering i arbetslivet En analys av hinder och möjligheter.*

https://www.mucf.se/sites/default/files/2021/06/unga_utrikes_fodda_tjejers_etablering_till_ganglighetsanpassad.pdf (Hämtad 2023-11-03)

⁷⁵ Se till exempel; SOU 2006:60. *Utredningen om makt, integration och strukturell diskriminering. På tröskeln till lönearbete Diskriminering, exkludering och underordning av personer med utländsk bakgrund;* Länsstyrelsen Stockholm (2018). *Antisvart rasism och diskriminering på arbetsmarknaden.*

https://cemfor.uu.se/digitalAssets/755/c_755790-l_3-k_r2018-21-antisvart-rasism-och-diskriminering-webb.pdf (Hämtad 2023-11-03)

⁷⁶ Landell, E. (2021). *Försörjning med fördröjning – en ESO-rapport om utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden.*

Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi. https://eso.expertgrupp.se/wp-content/uploads/2020/03/ESO-2021_7_forsorjning-med-fordrojning_webb.pdf (Hämtad 2023-11-03)

⁷⁷ Arbetsförmedlingen. (2019). *Vad händer i mötet? Hur arbetsförmedlares arbetssätt kan bidra till ökad jämställdhet.*

⁷⁸ SOU 2023:24. *Utredningen om Förbättrad*

arbetsmarknadsetablering för utrikes födda kvinnor.

Etablering för fler. Jämställda möjligheter till integration: delbetänkande

⁷⁹ Länsstyrelsen Värmland. (2022). *UPPSÖKANDE OCH MOTIVERANDE ARBETE FÖR ATT NÅ UTRIKES FÖDDA KVINNOR Länsstyrelsens återrapportering av uppdrag 29 enligt regleringsbrevet för 2021.*

<https://integration.lansstyrelsen.se/wp-content/uploads/Lansstyrelser-nas-aterrapportering-av-uppdrag-29-enligt-RB-2021.pdf> (Hämtad 2023-11-03)

⁸⁰ Länsstyrelsen Värmland. (2023). *LÄGESBILDER FRÅN KOMMUNER 2022*

Länsstyrelsens återrapportering av uppdrag 3.B.16 enligt regleringsbrevet för 2022.

<https://integration.lansstyrelsen.se/wp-content/uploads/Lansstyrelser-nas-aterrapportering-av-uppdrag-3.B.16-Lagesbilder-enligt-RB-2022.pdf> (Hämtad 2023-11-03)

⁸¹ Landell, E. (2021). *Försörjning med fördröjning – en ESO-rapport om utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden.*

Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi. https://eso.expertgrupp.se/wp-content/uploads/2020/03/ESO-2021_7_forsorjning-med-fordrojning_webb.pdf (Hämtad 2023-11-03)

⁸² Länsstyrelsen Värmland. (2023). *LÄGESBILDER FRÅN KOMMUNER 2022*

Länsstyrelsens återrapportering av uppdrag 3.B.16 enligt regleringsbrevet för 2022.

<https://integration.lansstyrelsen.se/wp->

[content/uploads/Lansstyrelser nas-aterrapportering-av-uppdrag-3.B.16-Lagesbilder-enligt-RB-2022.pdf](#) (Hämtad 2023-11-03)

⁸³ Gillberg, N., Ek Österberg, E. and Zapata, P. (2022) *Utbildningspliktens praktik – Västra Götaland (Förvaltningshögskolans rapporter nummer 164)*, p. 2022.

⁸⁴ Jämställdhetsmyndigheten. 2023. *Delmål 3: Jämställd utbildning*. <https://jamstallldhetsmyndigheten.se/jamstallldhet-i-sverige/delmål-3-jamstallld-utbildning/> (hämtad 2023-11-08).

⁸⁵ Jämställdhetsmyndigheten (2023). *Ogiltig frånvaro för jämställdheten – En uppföljning av det jämställdhetspolitiska delmålet om jämställd utbildning*. <file:///C:/Users/820129-002/Downloads/Ogiltig%20fr%C3%A5nvaro%20f%C3%B6r%20j%C3%A4mst%C3%A4lldheten%20i%20skolan%20-%20En%20uppf%C3%B6ljning%20av%20det%20j%C3%A4mst%C3%A4lldhetspolitiska%20delm%C3%A5let%20om%20en%20j%C3%A4mst%C3%A4lld%20utbildning.pdf> (hämtad 2023-11-11)

⁸⁶ Ibid.

⁸⁷ Jämställdhetsmyndigheten. (2023). *Analys av den könssegregerade arbetsmarknaden – underlagsrapport 2023:8*. <https://jamstallldhetsmyndigheten.se/media/zo0j4rhc/underlagsrapport-2023-08-analys-av-den-konssegregerade-arbetsmarknaden-23-04-27.pdf>. (hämtad 2023-11-11)

⁸⁸ Jämställdhetsmyndigheten 2023:16 *Ogiltig frånvaro för jämställdheten – En uppföljning av det jämställdhetspolitiska delmålet om jämställd utbildning*.

⁸⁹ Ibid.

⁹⁰ Länsstyrelsen Västra Götaland. (2022). *Om kvinnor och män i Västra Götaland – En statistikbok*.

⁹¹ Jämställdhetsmyndigheten. (2023). *Analys av den könssegregerade arbetsmarknaden – underlagsrapport 2023:8*.

⁹² Jämställdhetsmyndigheten. 2023. *Delmål 3: Jämställd utbildning*. <https://jamstallldhetsmyndigheten.se/jamstallldhet-i-sverige/delmål-3-jamstallld-utbildning/> (hämtad 2023-11-02).

⁹³ Skrivelse 2016/17:10. *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*.

⁹⁴ Jämställdhetsmyndigheten (2023). *Ogiltig frånvaro för jämställdheten – En uppföljning av det jämställdhetspolitiska delmålet om jämställd utbildning*.

<file:///C:/Users/820129-002/Downloads/Ogiltig%20fr%C3%A5nvaro%20f%C3%B6r%20j%C3%A4mst%C3%A4lldheten%20i%20skolan%20-%20En%20uppf%C3%B6ljning%20av%20det%20j%C3%A4mst%C3%A4lldhetspolitiska%20delm%C3%A5let%20om%20en%20j%C3%A4mst%C3%A4lld%20utbildning.pdf> (hämtad 2023-11-11)

⁹⁵ Länsstyrelsen Västra Götaland. (2022). *Om kvinnor och män i Västra Götaland – En statistikbok*.

⁹⁶ Skrivelse 2016/17:10. *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*.

⁹⁷ SOU 2020:46. Betänkande av jämlikhetskommissionen. *En gemensam angelägenhet*.

⁹⁸ Grönqvist, Hans & Niknami, Susan (2017). *Ankomst och härkomst - en ESO-rapport om skolresultat och bakgrund*. [Stockholm]: Regeringskansliet, Finansdepartementet.

⁹⁹ Broström, L. and Jansson, B. (2022) *Leaving Boys Behind? The Gender Gap in Education among Children and Young People from Foreign Backgrounds 2010–2020: A Nordic Review*, p. 2022.

¹⁰⁰ Skrivelse 2016/17:10. *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*.

¹⁰¹ Jämställdhetsmyndigheten (2023). *Ogiltig frånvaro för jämställdheten – En uppföljning av det jämställdhetspolitiska delmålet om jämställd utbildning*. <file:///C:/Users/820129-002/Downloads/Ogiltig%20fr%C3%A5nvaro%20f%C3%B6r%20j%C3%A4mst%C3%A4lldheten%20i%20skolan%20-%20En%20uppf%C3%B6ljning%20av%20det%20j%C3%A4mst%C3%A4lldhetspolitiska%20delm%C3%A5let%20om%20en%20j%C3%A4mst%C3%A4lld%20utbildning.pdf> (hämtad 2023-11-11)

¹⁰² Skolinspektionen. 2023. *Skolenkäten 2023 – Resultatredovisning för Skolenkäten*. <https://www.skolinspektionen.se/globalassets/02-beslut-rapporter-stat/statistik/statistik-skolenkaten/2023/totalrapport-2023.pdf> (hämtad 2023-11-02).

¹⁰³ Skolinspektionen. (U.å.). *Sök rapporter och beslut från Skolinspektionen*. <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-rapporter-och-beslut-fran-skolinspektionen?sok=SokSE&termin=VT2023> (hämtad 2023-11-02).

¹⁰⁴ SCB. (2021). *En fråga om tid (TID2021) En studie av tidsanvändning bland kvinnor och män 2021*. https://www.scb.se/contentassets/4e98132b0b784a01b6e4762e909a6fa2/le0103_2021a01

_br_lebr2202.pdf (Hämtad 2023-11-03)

¹⁰⁵ Konjunkturinstitutet.

(2023). *FÖRDJUPNING.*

Könsskillnader på arbetsmarknaden.

<https://www.konj.se/download/18.4c1e374215b0f76f62f4697a/1490689412925/K%C3%B6nsskillnader%20p%C3%A5%20arbetsmarknaden.pdf> (Hämtad 2023-11-03)

¹⁰⁶ Öun, I. & Grönlund, J.

(2022). *Familjevänligt arbete – för vem?* Försäkringskassan.

<https://www.forsakringskassan.se/download/18.2b66f977183b9e45a10310/1666947326692/familjevanligt-arbete-for-vem-forskarrapport-2022-2.pdf> (Hämtad 2023-11-03)

¹⁰⁷ Haas, L. and Hwang, C.P.

(2019) "Policy is not enough - the influence of the gendered workplace on fathers' use of parental leave in Sweden," *Community, work & family*, 22(1), pp. 58–76.

¹⁰⁸ Öun, I. & Grönlund, J.

(2022). *Familjevänligt arbete – för vem?* Försäkringskassan.

<https://www.forsakringskassan.se/download/18.2b66f977183b9e45a10310/1666947326692/familjevanligt-arbete-for-vem-forskarrapport-2022-2.pdf> (Hämtad 2023-11-03)

¹⁰⁹ Se till exempel;

Jämställdhetsmyndigheten.

(2023). *Steg framåt och nya utmaningar. Resultatrapport 2023.*

<https://jamstalldhetsmyndigheten.se/media/mezpvwga/steg-frama-t-och-nya-utmaningar-resultatrapporten-2023.pdf> (Hämtad 2023-11-03);

Inspektionen för socialförsäkringarna. (2022).

Hur används

närståendepenning? En

redovisning av det ekonomiska stödet för vård av närstående under perioden 2000–2019.

<https://isf.se/download/18.10c9f83718419ab7ad02436/1666966180376/Rapport%202022-6%20Hur%20anv%C3%A4nds%20n%C3%A4rst%C3%A5endepenning.pdf> (Hämtad 2023-11-03)

¹¹⁰ SCB. (2021). En fråga om tid (TID2021) En studie av tidsanvändning bland kvinnor och män 2021.

https://www.scb.se/contentassets/4e98132b0b784a01b6e4762e909a6fa2/le0103_2021a01_br_lebr2202.pdf (Hämtad 2023-11-03)

¹¹¹ Ibid.

¹¹² Ibid.

¹¹³ Länsstyrelsen Västra Götaland. (2023). *Om kvinnor och män i Västra Götaland – En statistikbok*

¹¹⁴ TCO. (2023).

Föräldradigheten under barnens två första år – Mer ojämsställd än statistiken visar.

https://kxstcotco.euwest01.umbraco.io/media/1bcjhjth/tco_rapport_f%C3%B6r%C3%A4ldradighet-f%C3%B6rsta-2-%C3%A5r.pdf (Hämtad 2023-11-02)

¹¹⁵ Inspektionen för Socialförsäkringen. (2023).

Rapport 2023:11. Vilka föräldrar använder obetald föräldradighet? En analys av hur mammor och pappor kombinerar föräldrapenning och obetald föräldradighet.

<https://isf.se/download/18.22b4e83818b85373fb325620/1699268613577/Rapport%202023>

¹¹⁶ Försäkringskassan. (2013). *Ojämsställd arbetsbörda – föräldradighetens betydelse för fördelning av betalt och obetalt arbete.*

¹¹⁷ Ibid.

¹¹⁸ Försäkringskassan. (2021). *Föräldrapenning bland samkönade och olikkönade föräldrar.*

<https://www.forsakringskassan>

[.se/download/18.3ab4e9fc17db121eae6153/1641805911610/foraldrapenning-bland-samkonade-och-olikkonade-foraldrar-korta-analyser-2021-4.pdf](https://www.forsakringskassan.se/download/18.3ab4e9fc17db121eae6153/1641805911610/foraldrapenning-bland-samkonade-och-olikkonade-foraldrar-korta-analyser-2021-4.pdf) (Hämtad 2023-11-03).

¹¹⁹ Öun, I. & Grönlund, J.

(2022). *Familjevänligt arbete – för vem?* Försäkringskassan.

<https://www.forsakringskassan.se/download/18.2b66f977183b9e45a10310/1666947326692/familjevanligt-arbete-for-vem-forskarrapport-2022-2.pdf> (Hämtad 2023-11-03)

¹²⁰ Länsstyrelsen Västra Götaland. (2023). *Om kvinnor och män i Västra Götaland – En statistikbok*

¹²¹ Skrivelse 2016/17:10. *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid.*

¹²² Skr. 2016/17:10. *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid; Jämställdhetsmyndigheten. (2023). Steg framåt och nya utmaningar. Resultatrapport 2023.*

<https://jamstalldhetsmyndigheten.se/media/mezpvwga/steg-frama-t-och-nya-utmaningar-resultatrapporten-2023.pdf> (Hämtad 2023-11-03)

¹²³ Kunskapsguiden (2023). Få romer använder sig av äldreomsorgen.

<https://kunskapsguiden.se/om-raden-och-teman/arbetsmetoder-och-perspektiv/nationella-minoriteter/romer-och-romani-chib/social-omsorg-och-trygghet/> (Hämtad 2023-11-03)

¹²⁴ Folkhälsomyndigheten. 2022. *Vad är folkhälsa, jämlik hälsa och folkhälsoarbete.* <https://www.folkhalsomyndigheten.se/om-folkhalsa-och-folkhalsoarbete/tema-folkhalsa/vad-ar->

- folkhalsa/folkhalsa-och-jamlik-halsa/ (hämtad 2023-11-01).
- ¹²⁵ Folkhälsomyndigheten. 2023. *Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR)*. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/sexuell-halsa-hivprevention/sexuell-och-reproduktiv-halsa-och-rattigheter/> (hämtad 2023-11-01).
- ¹²⁶ Folkhälsomyndigheten. 2023. *Hur hänger livsvillkor och hälsa ihop?* <https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/tolkad-rapportering/folkhalsan-i-sverige/hur-hanger-livsvillkor-och-halsa-ihop/> (hämtad 2023-11-01).
- ¹²⁷ Jämställdhetsmyndigheten. (2020). *Psykisk ohälsa hos ungdomar och unga vuxna – En kunskapsöversikt om vilka faktorer som kan förklara skillnader mellan flickors och pojkars, unga kvinnor och unga mäns psykiska ohälsa*.
- ¹²⁸ Ibid.
- ¹²⁹ Nationella Självskadeprojektet. (U.å.). *Vad vet vi om självskadebeteende?* <https://nationellasjalvskadeprojektet.se/om-sjalvskadebeteende/> (hämtad 2023-11-02).
- ¹³⁰ Sveriges Kommuner och Landsting. (2018). *Maskulinitet och psykisk hälsa – strategier för förbättringsarbete i vård och omsorg*.
- ¹³¹ Folkhälsomyndigheten. 2023. *Statistik om suicid*. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/psykisk-halsa-och-suicidprevention/att-forebygga-suicid/statistik-om-suicid/> (hämtad 2023-11-02).
- ¹³² Västra Götalandsregionen. (2023). *Kartläggning av könsskillnader i hälso- och sjukvården i Västra Götalandsregionen*.
- ¹³³ Sveriges kommuner och landsting. (2019). *(O)jämställdhet i hälsa och vård*.
- ¹³⁴ Ejd, M. (2011). Genusmedicin: en balansakt för att ge rätt vård. *Vårdfokus*. 5 februari. <https://vardfokus.se/wp-content/uploads/vfimages/a7cddc3d88f94958b9ed2264be5036d4/cc80e51c92af47308ff4da3473ecf97e.pdf> (hämtad 2023-11-01).
- ¹³⁵ Västra Götalandsregionen. (2021). *Hälsa på lika villkor? Med fokus på situationen för bisexuella, homosexuella och transpersoner i Västra Götaland*.
- ¹³⁶ Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. (2022). *Jag är inte ensam, det finns andra som jag*.
- ¹³⁷ RFSL. 2022. *Anna Malmquist om minoritetsstress*. <https://www.rfsl.se/verksamhet/regnbagsfamiljer-i-vantan/anna-malmquist-om-minoritetsstress/> (hämtad 2023-11-01).
- ¹³⁸ Västra Götalandsregionen. (2021). *Hälsa på lika villkor? Med fokus på situationen för bisexuella, homosexuella och transpersoner i Västra Götaland*.
- ¹³⁹ RFSL. 2022. *Anna Malmquist om minoritetsstress*. <https://www.rfsl.se/verksamhet/regnbagsfamiljer-i-vantan/anna-malmquist-om-minoritetsstress/> (hämtad 2023-11-01).
- ¹⁴⁰ Socialstyrelsen (2021). *Hälsan hos personer med funktionsnedsättning*. <https://kunskapsguiden.se/om-raden-och-teman/funktionshinder/halsan-hos-personer-med-funktionsnedsattning/halsan-hos-personer-med-funktionsnedsattning/> (hämtad 2023-11-01).
- ¹⁴¹ Folkhälsomyndigheten (2023). *Hälsa hos personer med funktionsnedsättning*. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/halsa-i-olika-grupper/funktionsnedsattning/halsan-hos-personer-med-funktionsnedsattning/> (hämtad 2023-11-01).
- ¹⁴² Socialstyrelsen (2021). *Hälsan hos personer med funktionsnedsättning*. (hämtad 2023-11-01). <https://kunskapsguiden.se/om-raden-och-teman/funktionshinder/halsa-hos-personer-med-funktionsnedsattning/halsan-hos-personer-med-funktionsnedsattning/>
- ¹⁴³ Ibid.
- ¹⁴⁴ Socialstyrelsen. (2011). *Ojämna villkor för hälsa och vård*.
- ¹⁴⁵ Skrivelse 2016/17:10. *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*.
- ¹⁴⁶ Ibid.
- ¹⁴⁷ Korkmaz, Sibel (2021). Youth intimate partner violence in Sweden: prevalence and young people's experiences of violence and abuse in romantic relationships. Diss. (sammanfattning) Stockholm: Stockholms universitet, 2021.
- ¹⁴⁸ Korkmaz, S., Överlien, C., Lagerlöf, H. (2022). Youth intimate partner violence: prevalence, characteristics, associated factors and arenas of violence. *Nordic Social Work Research* 12(4): s.536–551. doi.org/10.1080/2156857X.2020.1848908
- ¹⁴⁹ Brottsförebyggande rådet. 2021. *Våld i ungas parrelationer*.
- ¹⁵⁰ Skrivelse 2016/17:10. *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*.
- ¹⁵¹ Nationellt centrum för kvinnofrid. 2022. *Särskild*

sårbarhet och intersektionalitet.

<https://www.nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/sarskild-sarbarhet/sarskild-sarbarhet-intersektionalitet/> (hämtad 2023-11-01).

¹⁵² Nationellt centrum för kvinnofrid. 2022. *Ämnesguider om hedersrelaterat våld och förtryck.*

<https://www.nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/hedersrelaterat-vald-och-fortryck/> (hämtad 2023-11-01).

¹⁵³ Skrivelse 2016/17:10. *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid.*

¹⁵⁴ Proposition 2019/20:131. *Ökat skydd mot hedersrelaterad brottslighet.*

¹⁵⁵ Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck. 2020. *Ärenden i Sverige. Ärenden i Sverige -*

(hedersfortryck.se) (hämtad 2023-11-13).

¹⁵⁶ Skrivelse 2016/17:10. *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid.*

¹⁵⁷ Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck. 2020. *Hedersvåld och intellektuell funktionsnedsättning.*

<https://www.hedersfortryck.se/hedersrelaterat-vald-och-fortryck/intellektuell-funktionsnedsattning-och-heder/> (hämtad 2023-11-01).

¹⁵⁸ Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck. 2020. *Hbtq och heder.* <https://www.hedersfortryck.se/hedersrelaterat-vald-och-fortryck/hbtq-och-heder/> (hämtad 2023-11-01).

¹⁵⁹ Proposition 2019/20:131. *Ökat skydd mot hedersrelaterad brottslighet.*

¹⁶⁰ Polisen. 2022.

Hedersrelaterade brott – fakta om. <https://polisen.se/lagar-och-regler/lagar-och-fakta-ombrott/hedersrelaterade-brott/> (hämtad 2023-11-01).

¹⁶¹ Direktiv 2023:117. *En stärkt långsiktig styrning av arbetet mot könsrelaterat våld och hedersrelaterat våld och förtryck.*

¹⁶² Nilsson-Lundmark, Eva & Nilsson, Ingvar (2021). *Att synliggöra det osynliga: en socioekonomisk analys av hedersrelaterat våld och förtryck.* [Linköping]: Länsstyrelsen Östergötland.



Förslag till remissvar från Herrljunga kommun gällande samråd om förslag till Bostadsförsörjningsprogram för Alingsås kommun

Sammanfattning

Herrljunga kommun har inbjudits att lämna synpunkter i samrådsskedet gällande förslag till bostadsförsörjningsprogram för Alingsås kommun. Av remitterade dokument framgår vilka mål Alingsås kommun har för bostadsförsörjningen, hur bostadsbehoven ser ut i olika delar av kommunen och vilka åtgärder Alingsås avser genomföra för att uppnå uppsatta mål för bostadsförsörjningen. Programmet är uppdelat i två delar: del 1 med mål och handlingsplan och del 2 med befolknings- och bostadsanalys. Remiss inkom till Herrljunga kommun den 1 november 2023 och sista svarsdatum är 31 januari 2024.

Förvaltningen ser att förslagen kan ha viss indirekt påverkan på Herrljunga (till exempel genom den gemensamma bostadsmarknaden), även om de i första hand påverkar det interna arbetet i Alingsås kommun. Förvaltningen föreslår att bifogat förslag till remissvar godkänns och sänds till Alingsås kommun som Herrljungas yttrande i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse i ärendet, daterad 2023-11-10
- Förslag på remissvar i ärendet från Herrljunga kommun, daterat 2023-11-10
- Remissbrev ”Samråd om förslag till bostadsförsörjningsprogram för Alingsås kommun” (daterat 2023-11-01)
- Bostadsförsörjningsprogram, Del 1 – mål och handlingsplan, samrådsversion (ej daterad)
- Bostadsförsörjningsprogram, Del 2 – Befolknings- och bostadsanalys, samrådsversion (ej daterad)

Förslag till beslut

Förslag till remissvar godkänns och sänds som Herrljunga kommuns yttrande i ärendet till Alingsås kommun.

Maja Sallander
Samhällsutvecklare

Remissvar i samråd om förslag till bostadsförsörjningsprogram för Alingsås kommun

Sammanfattning

Herrljunga kommun har inbjudits att lämna synpunkter i samrådsskedet gällande förslag till bostadsförsörjningsprogram för Alingsås kommun. Av remitterade dokument framgår vilka mål Alingsås kommun har för bostadsförsörjningen, hur bostadsbehoven ser ut i olika delar av kommunen och vilka åtgärder Alingsås avser genomföra för att uppnå uppsatta mål för bostadsförsörjningen. Målen har delats in i två målområden, med 2-3 delmål per område. Det första målområdet "Ökat utbud av en blandning av bostäder" har delmålen (i) Möta behov och efterfrågan av bostäder i livets alla skeden, och (ii) Säkerställa en fortsatt beredskap för nybyggnation av småhus (radhus, parhus, kedjehus och villor). Det andra målområdet "Bostäder för alla" har delmålen (i) Möta efterfrågan av anpassade och särskilda boenden över tid till äldre, (ii) Möta behovet av anpassade bostäder för personer med funktionsnedsättning och (iii) Underlätta för personer med försvårande omständigheter på bostadsmarknaden.

Beslutsunderlag

Remiss inkom till Herrljunga kommun den 1 november 2023. Remissen består av ett mejl samt följande underlag:

- Remissbrev "Samråd om förslag till bostadsförsörjningsprogram för Alingsås kommun" (daterat 2023-11-01)
- Bostadsförsörjningsprogram, Del 1 – mål och handlingsplan, samrådsversion (ej daterad)
- Bostadsförsörjningsprogram, Del 2 – Befolknings- och bostadsanalys, samrådsversion (ej daterad)

Synpunkter

Herrljunga kommun tackar för möjligheten att lämna synpunkter på bostadsförsörjningsprogrammet. En väl fungerande bostadsmarknad påverkar även utanför kommunens gränser, och bostadsförsörjningen är på så sätt en gemensam angelägenhet för kommunerna i regionen. Herrljunga kommun upplever förslag till program som tydligt och lättöverskådligt. Herrljunga ser positivt på att utveckling och behov lyfts område för område. Kommunen anser att det tredje delmålet i andra målområdet, "Underlätta för personer med försvårande omständigheter på bostadsmarknaden", bör förtydligas, både avseende vilka målgrupper som avses och avseende vad som är kommunens mandat i frågan. Herrljunga tolkar handlingsplanen som att fokus i hög grad ligger på äldre och personer med biståndsbedömt behov enligt LSS, medan andra grupper (som till exempel unga, nyanlända, personer med ett socialt utanförskap eller hemlöshetsproblematik) i större utsträckning tappas bort.

Herrljunga vill understryka att ansvaret för personer som har svårt att få tillgång till en bostad på den reguljära bostadsmarknaden och med olika typer av socialt utanförskap är ett ansvar Alingsås måste hantera, så att inte problem skjuts över på intilliggande kommuner. Eftersom de åtgärder och strategier som föreslås i övrigt är av sådan natur att Herrljunga kommun inte bedömer att de har en direkt påverkan på Herrljunga, utan i första hand påverkar Alingsås kommuns interna arbete, har Herrljunga kommun utöver detta inget att erinra mot att förslag till bostadsförsörjningsprogram antas.

Ärende 19

Från: Agnes Bergqvist <agnes.bergqvist@alingsas.se>
Skickat: 2023-11-01 16:17
Till: herrljunga.kommun@herrljunga.se <herrljunga.kommun@herrljunga.se>
Ämne: Samråd - Alingsås kommuns bostadsförsörjningsprogram
Bilagor: Bostadsförsörjningsprogram Alingsås kommun Del 1 - mål och handlingsplan (samrådsversion).pdf, Bostadsförsörjningsprogram Alingsås kommun Del 2 – befolknings- och bostadsanalys (samrådsversion).pdf, Remissbrev - samråd om förslag till Bostadsförsörjningsprogram för Alingsås kommun.pdf

WARNING: Det här mejlet är skickat från en extern adress. Klicka inte på länkar eller bifogade filer om du inte känner igen avsändaren och vet att innehållet är säkert.

Hej,

Översänder förslag till nytt bostadsförsörjningsprogram för Alingsås kommun på remiss.

Bifogat i mejlet finns remissbrev och bostadsförsörjningsprogrammets två delar: del 1- mål och handlingsplan och del 2 – befolknings- och bostadsanalys.

Sista dag för att inkomma med synpunkter är 31 januari år 2024.

Vänliga hälsningar

Agnes Bergqvist
Samhällsplanerare
Alingsås kommun
Kommunledningskontoret
Stora Torget 1, 441 81 Alingsås
Tel: 0322-61 68 54
agnes.bergqvist@alingsas.se
alingsas.se





2023-11-01

Samråd om förslag till bostadsförsörjningsprogram för Alingsås kommun

Kommunstyrelsens arbetsutskott i Alingsås kommun beslutade 2023-10-25 § 181, att skicka förslag till Alingsås kommuns bostadsförsörjningsprogram på samråd.

Samrådet pågår **1 november år 2023 till 31 januari år 2024**. Synpunkter lämnas senast den 31 januari 2024, skriftligen till kommunstyrelsen@alingsas.se

Förslag till bostadsförsörjningsprogram består av två delar:

- Bostadsförsörjningsprogram Del 1 - mål och handlingsplan
- Bostadsförsörjningsprogram Del 2 - befolknings- och bostadsanalys

Frågor ställs till Agnes Bergqvist, samhällsplanerare

E-post: agnes.bergqvist@alingsas.se

Tel: 0322-61 68 54

Kommunledningskontoret

Alingsås kommun

Bostadsförsörjningsprogram

Del 2 - befolknings- och bostadsanalys

Samrådsversion

Typ av styrdokument: Riktlinje
Beslutande instans: Kommunfullmäktige
Datum för beslut: ÅÅÅ-MM-DD
Diarienummer: 2022 573 KS

Gäller för: Kommunövergripande
Giltighetstid: En mandatperiod
Revideras senast: Nästa mandatperiod
Dokumentansvarig: Tillväxtavdelningen

Innehåll

Inledning	4
Regional utblick	5
Bostäder för alla	6
Boverkets indikatorer	6
Begränsad boendeekonomi	7
Rättigheter genom lagar.....	7
Befolkningsanalys	8
Bostadsanalys	11
Inriktning bostadsplanering	14
Utveckling per delområden.....	16
1. Ödenäs	17
2. Hemsjö	18
3. Ingared	19
4. Västra bodarna	21
5. Östra kommunen	23
7. Norr om Bolltorp/Nolby.....	24
8. Västra kommunen.....	25
9. Långared	26
10. Magra	27
11. Sollebrunn	28
12. Stora Mellby	30
Utveckling Alingsås stad	31
1. Tuvebo – Rosendal.....	32
2. Stockslycke – Ängabo	33
3. Sävelund – Kristineholm – Brogården.....	34
4. Nolby – Bolltorp	35
5. Noltorp – Kvarnbacken	36
6. Sörhaga – Lövekulle	37
7. Kullingsberg – Stadsskogen	38
8. Stadskärnan	39
Bilaga 1	40



Läsanvisningar för bostadsförsörjningsprogrammet

Del 1 - i del ett av bostadsförsörjningsprogrammet presenteras mål och handlingsplan för kommunens arbete med bostadsförsörjning. I delen presenteras även hur kommunen har tagit regionala och nationella mål och riktlinjer i beaktning i formandet av målen samt handlingsplanen.

Del 2 - del två av bostadsförsörjningsprogrammet består av inriktning för bostadsutveckling i kommunens delområden samt en befolknings- och bostadsanalys.

Årlig uppföljning – den årliga uppföljningen redovisar varje målområdes indikatorer, däribland antagna och pågående detaljplaner som genererar bostäder.

Begreppsdefinition

Flerbostadshus: byggnad avsedd för bostäder som inrymmer tre eller fler lägenheter.

Småhus: innefattar villa, kedjehus, parhus och radhus oberoende upplåtelseform.

Hustyp: definierar vad för typ av byggnad bostaden finns i, kategorierna är småhus, flerbostadshus, specialbostad och övrigt boende. Övrigt boende är bostäder som finns i byggnader som inte primärt är avsedda som bostadshus utan huvudsakligen är avsedda för verksamheter eller samhällsfunktioner.

Lägenhet: en lägenhet innebär en bostad, oberoende ifall lägenheten är i ett flerbostadshus eller småhus.

Bostadsbehov: bostadsbehovet utgår från att alla hushåll behöver en bostad, alltså hur många bostäder som behövs för att alla hushåll ska ha en bostad att bo i.

Bostadsefterfrågan: måttet bygger på hushållens betalningsförmåga och hyres- och prisnivåer inom kommunen, alltså hur mycket bostäder i nyproduktion invånarna har råd att köpa eller hyra.

Inledning

I del två av bostadsförsörjningsprogrammet ges en beskrivning av hur situationen på bostadsmarknaden är idag, och på vilket sätt den förväntas utvecklas i takt med befolkningsutvecklingen. Delen är följaktligen ett underlag till de målområden och handlingsplan som presenteras i del ett. Vidare kan del två fungera som ett underlag för beslut i andra ärenden och vid fortsatt bostadsutveckling i kommunens delområden.

Kommunens demografi och bostadsbestånd

En grundläggande del i att planera för dagens och framtidens bostadsbehov och efterfrågan är att förstå hur demografin i kommunen förväntas utvecklas. De slutsatser som dras om behov och efterfrågan bygger på analyser av hur åldersgrupperna bor idag och bostadsbeståndets sammansättning.

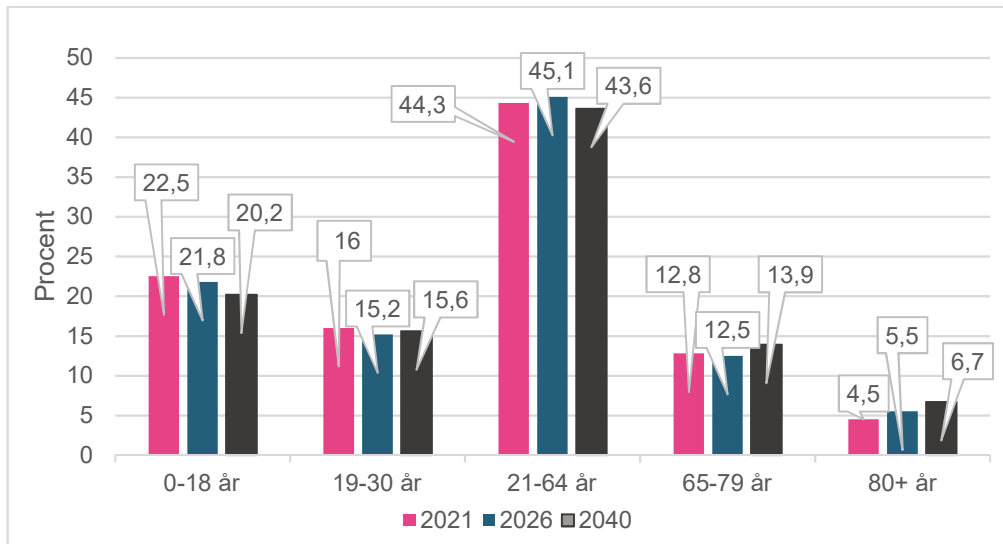
Det är av vikt att säkerställa att det kommunen planerar för stämmer överens med kommunens demografiska utveckling. Dessutom påverkar den inriktning kommunen väljer att ta angående bostadsutveckling, bostadsmarknaden och kommande inflyttning.

Regional utblick

Befolkningsökning i Västra Götalandsregionen

Enligt Västra Götalandsregionens befolkningsprognos förväntas befolkningen i regionen växa till 1,90 miljoner invånare år 2040. Det är en befolkningsökning på 162 000 personer, jämfört med invånarantalet år 2021, vilket medför en befolkningsökning med i genomsnitt 9 000 personer per år.

Antalet personer 80 år och äldre förväntas öka med cirka 61 procent (147 000 personer), mellan år 2021 och 2040 i regionen. Resterande åldersgrupper förväntas inte öka i lika stor utsträckning, snarare runt 3–7 procent.



Figur 1. Figuren visar Västra Götalandsregionen demografiska fördelning och den prognostiserade utvecklingen för olika åldersgrupper. Varje pratbubbla redovisar hur stor del av befolkningen ålderguppen utgör i procent. Den demografiska sammansättningen kommer således förändras i Västra Götaland.

Källa: Västra Götalandsregionen – Befolkningsprognos Västra Götaland 2022–2040.

Bostäder för alla

Boverket exemplifierar ett antal grupper som kan ges extra uppmärksamhet i planeringen för bostadsförsörjning. Boendesituationen för några av grupperna presenteras i kommande kapitel.

Boverkets indikatorer

Enligt bostadsförsörjningslagen ska Boverket ta fram kommunspecifika indikatorer av bostadsbristen. Utifrån indikatorerna dras slutsatsen att det finns ett behov av stora hyresrätter som inte är för dyra, och små hyresrätter i Alingsås kommun.



Begränsad boendeekonomi

Det finns hushåll i kommunen som har en låg betalningsförmåga, vilket kan leda till sämre valmöjlighet på bostadsmarknaden och/eller trångboddhet. Bland annat syns detta i Boverkets indikatorer för bostadsbrist, förvaltningarnas erfarenhet av att vissa grupper har det svårare på bostadsmarknaden samt att förvaltningarna märker av trångboddhet hos vissa av hushållen. Därtill visar kommunens marknadsanalys att nästan 70 procent av enpersonshushållen har en inkomst under 300 000 kronor, vilket är en för låg inkomst för att ha ekonomisk möjlighet att köpa eller hyra en bostad i nyproduktion.

Rättigheter genom lagar

Ett antal grupper har genom lagstiftning rätt till särskilt stöd och hjälp med bostad. Det är antingen utifrån kommunallagen, socialtjänstlagen (SoL), lagen om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (bosättningslagen) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), som denna rätt ges.

- Erfarenhet från förvaltningarna visar att det kan ta lång tid från att ett bostadsbehov uppstår, till att det finns tillgängliga tomma lägenheter som kommunen kan nyttja för social förtur eller andra bostadsbehov. Detta bedöms bero på den strukturella bostadsbristen.
- För att klara av den demografiska utvecklingen av gruppen äldre under slutet av 2020-talet och början av 2030-talet, konstaterar vård- och omsorgsförvaltningen att planeringen av fler trygghetsbostäder eller andra typer av boende för äldre behöver säkerställas.
- Personer med funktionsnedsättning som beviljas bostad med särskild service (gruppboende) ökar i takt med att befolkningen i kommunen ökar, vilket skapar ett bostadsbehov av gruppboende.

Befolkningsanalys

Historisk folkökning

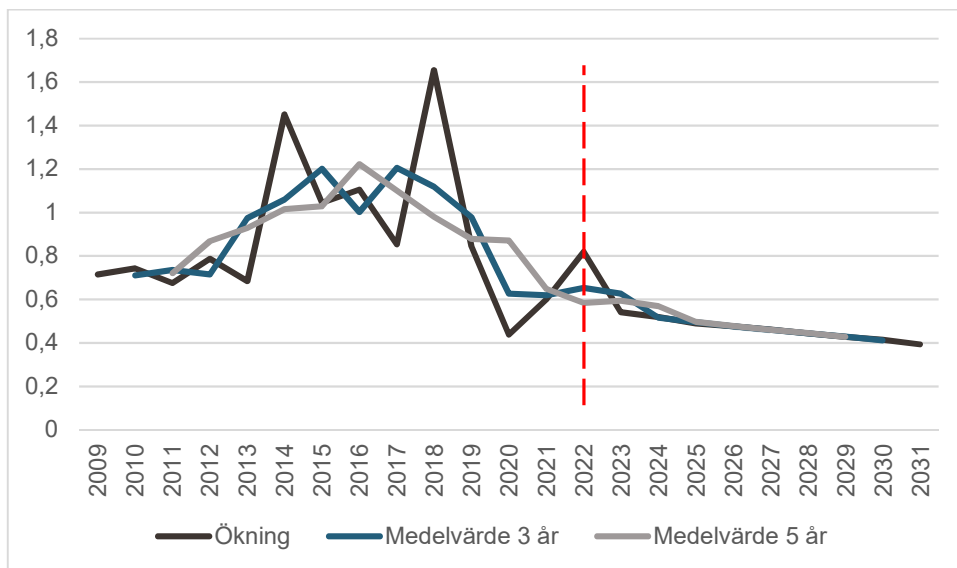
De senaste tolv åren har folkökningen i kommunen varit relativt ojämn, med en nedåtgående trend de senaste fyra åren. Utifrån ett medelvärde har folkökningen varit runt 400 personer mellan åren 2014–2018, för att sedan år 2019 fram till idag haft ett medelvärde på 261 personer. Följaktligen har den procentuella befolkningsökningen under de fem senaste åren (2018–2022) varierat mellan 0,4 procent till 1,6 procent, med ett medelvärde på 0,8 procent.

Positivt inflyttningsnetto

Den folkökning som sker i kommunen beror främst på det positiva inflyttningsnettot, som uppstår eftersom det flyttar in fler personer till kommunen än som flyttar från kommunen. De åldersgrupper som historiskt har visat störst positivt flyttnetto är barn 1–7 år och vuxna 30–45 år.

De äldre åldersgruppernas flyttnetto

I åldersgrupperna 65 år och äldre, finns det ett visst positivt flyttnetto och det positiva flyttnettot drivs av inflyttning av äldre från kommuner i närområdet.



Figur 3. Linjediagrammet visar den historiska folkökningen och den prognostiserade folkökningen i procent för Alingsås kommun. Den bruna linjen visar den faktiskt folkökningen och den prognostiserade folkökningen, den blå linjen visar den historiska och prognostiserade folkökningen beräknat med ett medelvärde på tre år och den grå linjen visar den historiska och prognostiserade folkökningen beräknat med ett medelvärde på fem år.

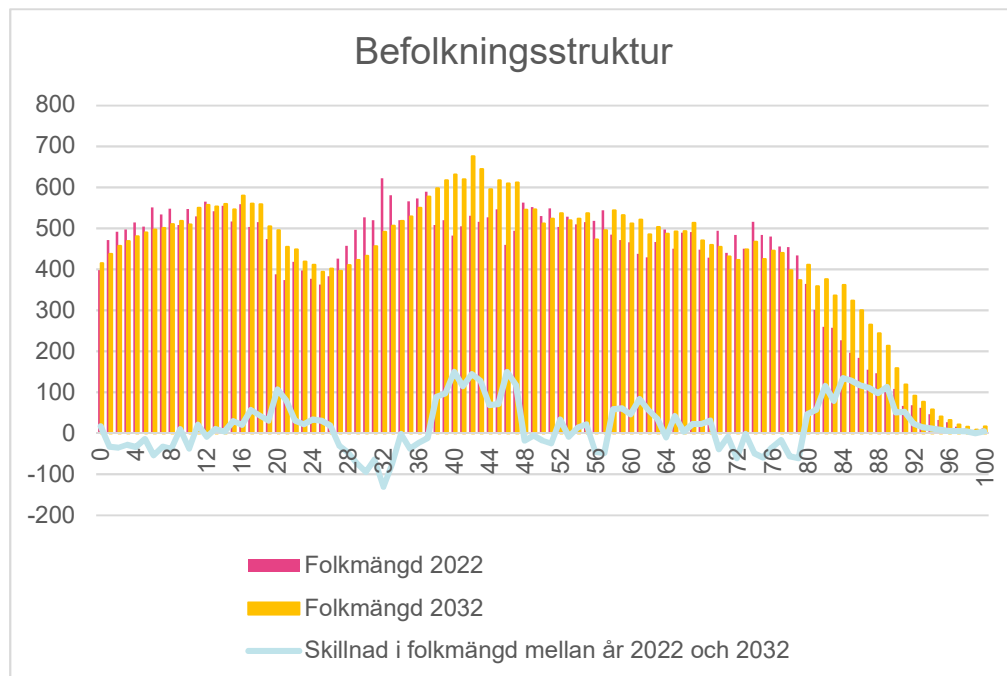
Källa: SCB och kommunens trendprognos 2022.

Befolkningsstruktur

Befolkningsmängden i Alingsås kommun var vid årsskiftet 2022, 42 199 personer. Den trendbaserade befolkningsprognosen prognostiserar att invånarantalet i kommunen kommer öka med 1 966 till år 2032, och därmed kommer befolkningsmängden vara 44 165. Prognosen visar att den genomsnittliga befolkningsökningen kommer vara runt 0,4–0,5 procent per år, vilket är cirka 160–220 personer årligen. Det är en lägre befolkningsökning än det historiska snittet de senaste 12 åren (0,8 procent).

Utveckling för åldersgrupperna

De åldersgrupper som förväntas öka mest är barn och unga vuxna 10–21 år, vuxna 34–43 år samt 80 år och äldre.



Figur 4. Diagrammets staplar visar invånarantal för åldersgrupperna 0–100 år, för år 2022 samt prognostiserad folkmängd per åldersgrupp för år 2032. Diagrammets blåa linjer visar den prognostiserade skillnaden i folkmängd per åldersgrupp mellan år 2022 och 2032.

Källa: SCB och kommunens trendprognos 2022.

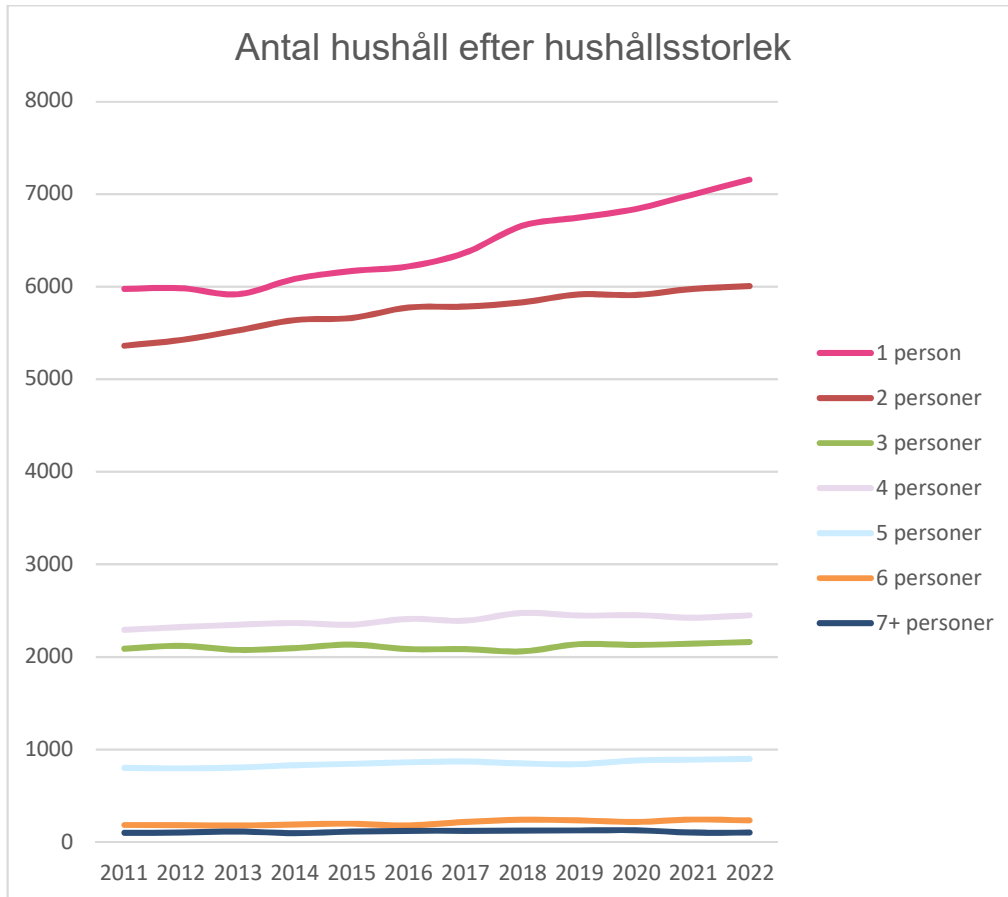
Hushållsstruktur

Hushållsstrukturen är en viktig del i att förstå bostadsbehovet och efterfrågan framöver, eftersom det påverkar vilken storleken på bostäder som kommer efterfrågas. Historiskt har hushållsstrukturen de senaste tolv åren knappt förändrats och den trenden antas fortsätta.

Hushållens uppdelning

Vid årsskiftet 2022 fanns det 19 000 hushåll i kommunen. Den största andelen hushåll är enpersonshushåll, som utgör 38 procent av alla hushåll.

Därefter utgör tvåpersonershushåll näst störst andel (31 procent). Den tredje och fjärde största hushållskategorin är fyrapersonershushåll och trepersonershushåll vilka utgör 13 respektive tolv procent av hushållen. Minst andel av samtliga hushåll är hushållen som är sju personer eller fler, vilka är 0,5 procent. Dock innebär 0,5 procent 107 hushåll.

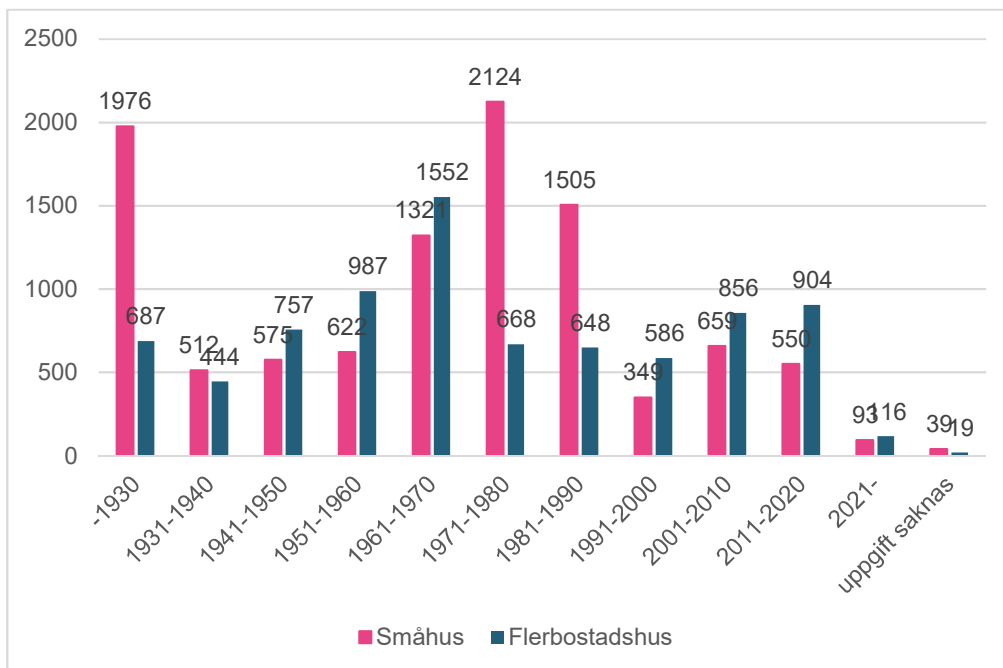


Figur 5. Linjediagrammet visar antalet hushåll per hushållstorlek mellan år 2011 till 2022.
Källa: SCB.

Bostadsanalys

Byggnadsperioder för Alingsås kommuns bostadsbestånd

Den största delen av Alingsås kommuns bostadsbestånd är byggt under åren 1961–1990, vilket idag utgör 46,5 procent av det totala antalet bostäder (7 818 bostäder). De bostäder som är byggda från år 2011 fram tills idag utgör 5,8 procent av det totala beståndet (465 bostäder).



Figur 6. Stapeldiagrammet visar hur många bostäder som finns i kommunens bostadsbestånd utifrån byggnadsperiod, årtionde och hustyp, mellan år 1930 fram till idag.

Källa. SCB.

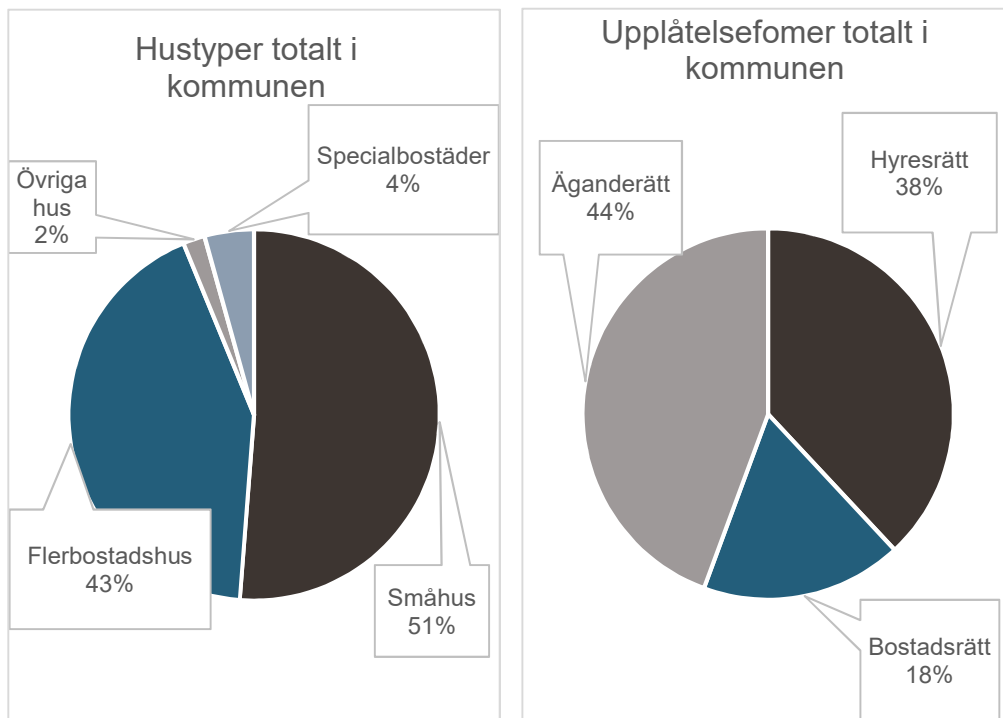
Färdigställda lägenheter i nybyggda hus

Under de senaste tre åren har det i genomsnitt färdigställts 270 nya bostäder i kommunen, vilket kan jämföras med cirka 150 stycken i snitt per år sedan 2008. Det är framförallt byggnationen av bostadsrätter i flerbostadshus som har ökat, samtidigt som byggnationen av småhus och hyresrätter i flerbostadshus varit jämförelsevis stabilt. Under de senaste åren har det även byggts förhållandevis mycket specialbostäder i kommunen.

I kommunen har det under de senaste fem respektive tio åren, inom kategorin flerbostadshus, byggts flest lägenheter med tre rum och kök samt två rum och kök, vilket är cirka 45 procent av det som byggts.

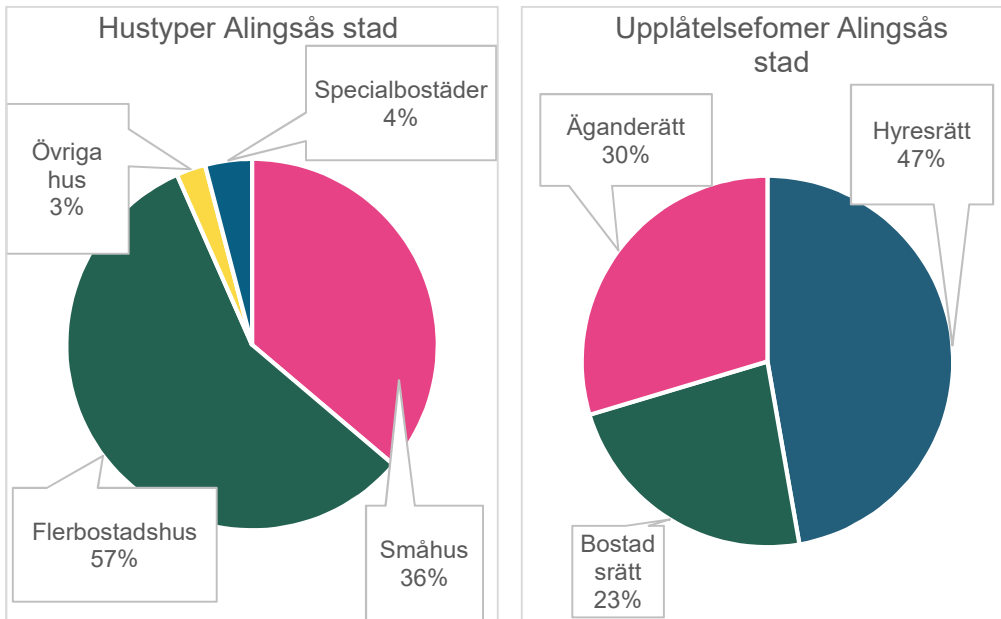
Boendeformer

I kommunen finns det en relativ jämn fördelning mellan småhus och flerbostadshus. Generellt så är det en viss övervikt mot äganderätter. Antalet bostadsrätter utgör cirka en femtedel av bostadsbeståndet men är däremot underrepresenterade i stora delar av kommunen utanför Alingsås stad. Hyresrätter utgör nästan två femtedelar av bostadsbeståndet men är främst lokaliserade i Alingsås stad och delvis i kommunens norra delar. En majoritet av bostäderna utanför tätorterna består av äganderätter.



Figur 7. Det vänstra cirkeldiagrammet visar uppdelningen av hustyper i kommunen. Småhusen utgör 51 procent, flerbostadshusen utgör 43 procent och specialbostäder och övriga hus utgör sex procent av alla hustyper i kommunen.

Det högra diagrammet visar uppdelningen av upplåtelseformer i kommunen. Äganderätter utgör 44 procent, hyresrätter utgör 38 procent och bostadsrätter utgör 18 procent av alla bostäder i kommunen.



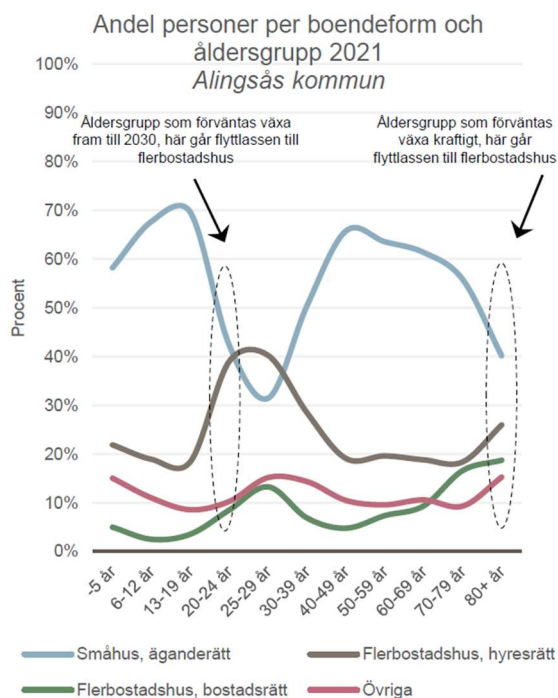
Figur 8. Det vänstra cirkeldiagrammet visar uppdelningen av hustyper i Alingsås stad. 57 procent utgörs av flerbostadshus, 36 procent utgörs av småhus och sju procent utgörs av specialbostäder och övriga hus.

Det högra cirkeldiagrammet visar uppdelningen av upplåtelseformer i Alingsås stad. 47 procent utgörs av hyresrätter, 30 procent utgörs av äganderätter och 23 procent utgörs av bostadsrätter.

Så bor generationerna

Det finns mönster i hur kommunens olika åldersgrupper väljer att bo. Störst andel av barnen bor i småhus, samtidigt som unga vuxna i åldern 20–30 år i störst utsträckning bor i hyresrätt i flerbostadshus. Gruppen 30 år och äldre bor främst i småhus, samtidigt som gruppen 70 år och äldre är den grupp som utgör störst andel av de som bor i bostadsrätt i flerbostadshus.

Figur 9. Linjediagrammet visar i vilken typ av bostad kommunens olika åldersgrupper bor i.



För mer information kring var kommunens invånare bor, se bilaga ett i Bostadsförsörjningsprogrammet.

Inriktning bostadsplanering

I kommande kapitel presenteras en inriktning för kommunens planering av bostäder. Kapitlet är ett förtydligande av handlingsplanen beträffande var och vad behovet av bostäder är. Inriktning finns för kommunen som helhet, kommunens delområden och Alingsås stads stadsdelar.

Blandning av bostäder

Utgångspunkten för bebyggelseutvecklingen är översiktsplanens mål om att skapa förutsättning för invånarna att bo i samma område i livets alla skeden. För bostadsförsörjningsprogrammet betyder en god blandning av bostäder en blandning av hustyp, upplåtelseform, storlekar och prisklasser. Att planera med en blandning av bostäder som utgångspunkt, betyder inte att alla tätorter i kommunen ska planeras för att alla typer av bostäder ska finnas, utan blandningen av bostäder ska anpassas efter varje delområde och tätorts egna förutsättningar och utvecklingspotential.

Blandning av storlekar

I de områden där merparten av husen är flerbostadshus är det än mer viktigt att ha en blandning av lägenhetsstorlekar.

Komplettera med andra bostadstyper

Nya bostäder bör komplettera de bostäder som finns i stadsdelen och angränsande stadsdelar.

Bostäder till äldre

Flertalet nya bostäder anpassas efter äldres bostadsbehov och efterfrågan, exempelvis bör antalet trygghetsbostäder öka i de stadsdelar och delområden det bor en stor andel äldre i.

Beredskap för nya bostäder

Riktvärdet för kommunen är att skapa förutsättning för en jämn tillväxttakt, på omkring en procent per år. För att göra det krävs en bostadsplanering som skapar cirka 2500 nya bostäder kommande tio år.

I antagna detaljplaner bör det finnas en planberedskap på kommunalägd mark finnas för cirka 250 bostäder. Detta för att komplettera det som den privata marknaden bygger.

Olika bostadsbehov inom kommunen

Cirka 75 procent av planläggningen och nybyggnationen bör koncentreras till Alingsås stad under en tioårsperiod, vilket innebär cirka 1800 bostäder på tio år.

Tätorterna utanför Alingsås stad har olika förutsättning för utveckling; det kan handla om efterfrågan av bostäder, planeringsförutsättningar, och byggbar mark.

Andel småhus

Cirka 35 procent av nybyggnationen bör vara småhus, ungefär 800 småhus på tio år. Omkring 400–500 småhus bör planeras i detaljplaner i tätorter, med fokus på Alingsås stad.

En nybyggnation bestående av 35 procent småhus gäller både småhus som byggs inom detaljplanelagt område och förhandsbesked. Ungefär 40–50 nybyggda småhus per år kommer enligt den historiska trenden beviljas genom förhandsbesked i bygglovsskede.

Andel flerbostadshus

Cirka 65 procent av nybyggnationen bör vara bostäder i flerbostadshus, vilket är ungefär 1600 bostäder på tio år. Runt 200 av dessa bostäder bör planeras för utanför Alingsås stad, resterande i Alingsås stad.

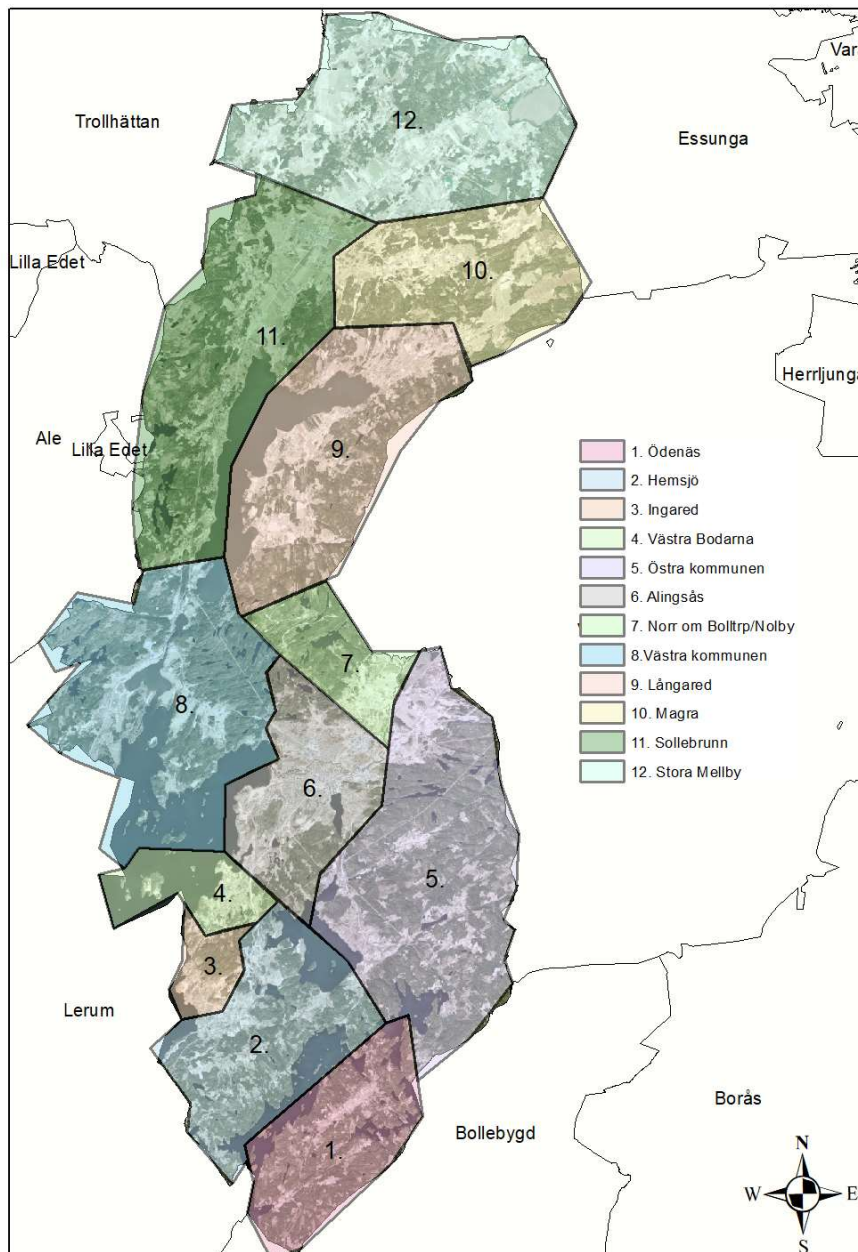
Boende för äldre

Olika typer av boenden för äldre (förslagsvis trygghetsbostäder) bör koncentreras till de tätorter och stadsdelar där flest antal äldre bor:

- Alingsås
- Sollebrunn
- Ingared
- Västra bodarna

Utveckling per delområden

Nedan presenteras en befolknings- och bostadsöversikt för alla kommunens delområden och stadsdelar. För varje delområde och stadsdel finns en tabell över demografi och för vissa område diagram över storlekar på lägenheter. Diagrammet är en bra utgångspunkt vid planering för nya flerbostadshus.



Figur 10. Kartan visar kommunen uppdelad i de delområde som presenteras i kommande kapitel.

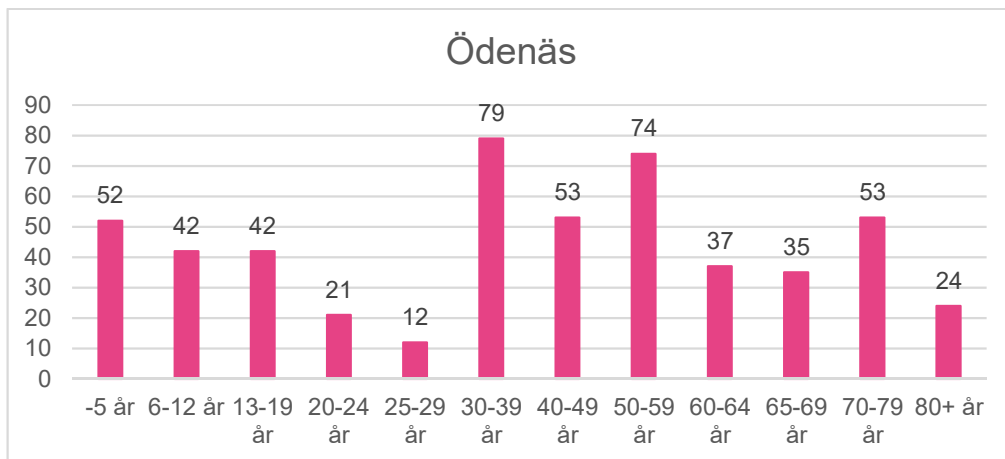
1. Ödenäs

Befolkning idag och prognostiserad befolkningsutveckling

Området Ödenäs ligger längst söder ut i kommunen. I området bor det 524 personer, nästan 80 procent av personerna bor på Ödenäs landsbygd och 20 procent bor i tätorten. Samtliga åldersgrupper i området motsvarar mellan 0,5 och 1,5 procent av det totala antalet personer per åldersgrupp i kommunen. I genomsnitt bor det 2,5 personer per hushåll. Enligt kommunens trendbaserade delområdesprognos förväntas invånarantalet vara stabil fram till år 2028.

Bostäder

I området finns det 206 bostäder, vilka är 100 procent äganderätter i småhus.



Figur 11. Diagrammet visar området Ödenäs demografiska struktur. De åldersgrupper som dominerar i området är barn 0–19 år och vuxna 30–39 år och 50–59 år. Andelen 20–29 år är relativt liten del av den demografiska strukturen. Källa: SCB.

Råd inför bostadsutveckling

- Fortsatt bostadsutveckling genom likvärdig fördelning av boendeformer som området har idag.
- Bostadsutvecklingen i området sker huvudsakligen genom privata initiativ.

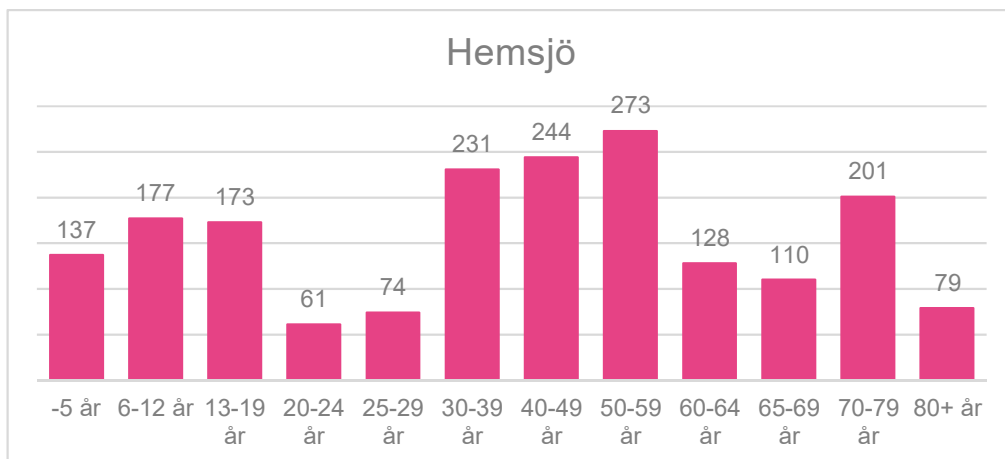
2. Hemsjö

Befolkning idag och prognostiserad befolkningsutveckling

Hemsjös ligger i kommunens södra del och Hemsjös mer centrala delar ligger i nära anslutning till Ingared tätort. I området bor det 1888 personer, och samtliga åldersgrupper i området motsvarar mellan tre och fem procent av det totala antalet personer per åldersgrupp i kommunen. Det bor i genomsnitt 2,3 personer per hushåll. Enligt kommunens trendbaserade delområdesprognos förväntas invånarantalet vara stabil fram till år 2028.

Bostäder

I området finns det 744 bostäder av vilka 96 procent är äganderätter och fyra procent hyresrätter. 99,5 procent av lägenheter är i småhus och 0,5 procent är i övriga hus.



Figur 12. Diagrammet visar området Hemsjös demografiska struktur. De åldersgrupper som dominerar i området är barn 6–19 år och vuxna (30–39) 40–59 år, även gruppen 70–79 år sticker ut för området. Källa: SCB.

Råd inför bostadsutveckling

- Fortsatt bostadsutveckling genom likvärdig fördelning av boendeformer som området har idag.
- Bostadsutvecklingen i området sker huvudsakligen genom privata initiativ.

3. Ingared

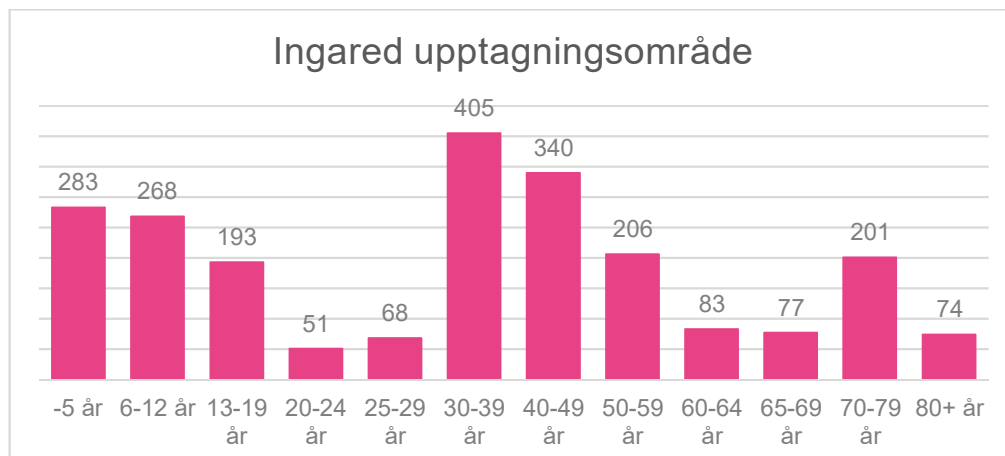
Befolkning idag och prognostiserad befolkningsutveckling

Ingared ligger i kommunens södra del. Mellan år 2010 och 2019 har tätorten vuxit befolkningsmässigt med 17 procent, och år 2022 bodde det 2249 personer i området. Nästan samtliga åldersgrupper i området motsvarar mellan sex till tio procent av det totala antalet personer per åldersgrupp i kommunen. Förutom åldersgruppen 80+ år som motsvarar tre procent av det totala antalet personer i åldersgruppen i kommunen. Genomsnittligt antal personer per hushåll är 2,7.

Enligt kommunens trendbaserade befolkningsprognos förväntas invånarantalet vara stabilt fram till år 2028. Dock prognostiseras det att gruppen 80–89 år växer sig dubbelt så stor till runt 110 personer.

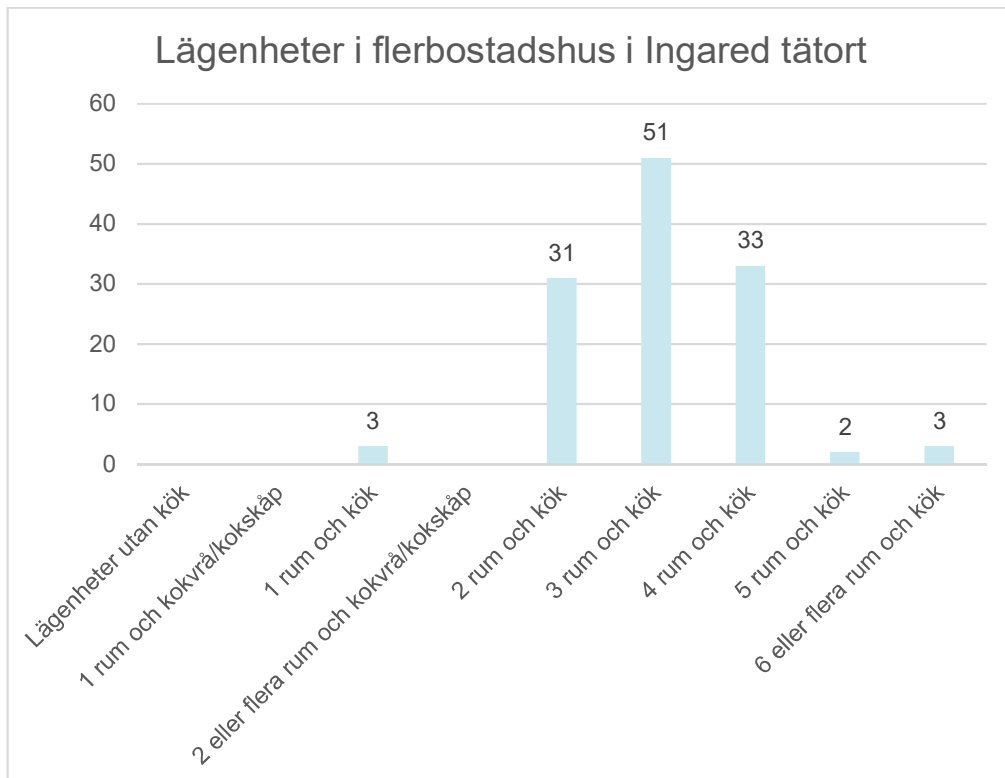
Bostäder

I området finns det 825 bostäder varav 61 procent är äganderätter, 32 procent är bostadsrätter och sju procent är hyresrätter. 80 procent av lägenheter är i småhus, 16 procent i flerbostadshus och fyra procent är specialbostäder.



Figur 13. Diagrammet visar området Ingareds demografiska struktur. De åldersgrupper som dominerar i området är barn 0–12 år och vuxna 30–49 år.

Källa: SCB.



Figur 14. Stapeldiagrammet visar hur fördelningen av lägenhetsstorlekarna är i områdets flerbostadshus. Flest lägenheter finns med tre rum och kök. Källa SCB.

Råd inför bostadsutveckling

- En fortsatt bostadsutbyggnad bör ske när den kommunala servicen är utbyggd.
- Fortsatt bostadsutveckling genom likvärdig fördelning av boendeformer som området har idag.
- Bostäder för äldre.

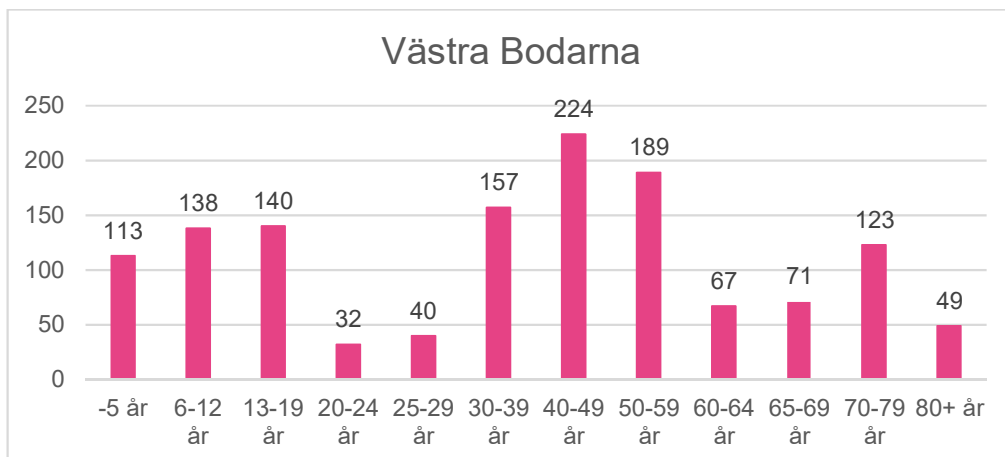
4. Västra bodarna

Befolkning idag och prognostiserad befolkningsutveckling

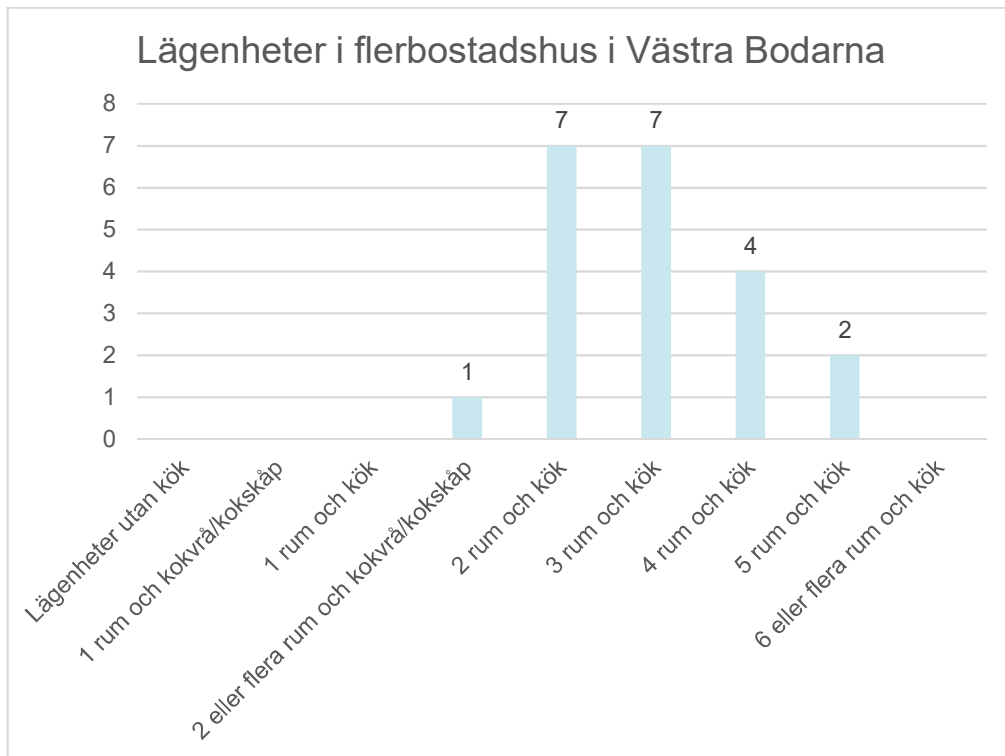
Västra bodarna ligger i kommunens södra del, och mellan år 2010 och 2019 ökade befolkning med 12,7 procent, och år 2022 bodde det 1343 personer i Västra bodarna. Samtliga åldersgrupper i området motsvarar mellan två till fyra procent av det totala antalet personer per åldersgrupp i kommunen. I genomsnitt bor det 2,5 personer per hushåll. Kommunens trendbaserade delområdesprognos prognostiserar att invånarantalet kommer öka med 150 personer. Det är framförallt i åldern 19–65 år som invånarantalet förväntas att öka.

Bostäder

I området finns det 525 bostäder varav 83 procent äganderätter, 11 procent hyresrätter och 5 procent bostadsrätter. 89 procent av lägenheter är i småhus, 6 procent är i specialbostäder och 4 procent i flerbostadshus



Figur 15. Diagrammet visar området Västra Bodarnas demografiska struktur. De åldersgrupper som dominerar i området är barn 6–19 år och vuxna 40–59 år. Andelen 20–29 år är relativt liten del av den demografiska strukturen. Källa: SCB.



Figur 16. Stapeldiagrammet visar hur fördelningen av lägenhetsstorlekarna är i områdets flerbostadshus. Flest lägenheter finns med två rum och kök och tre rum och kök. Källa SCB.

Råd inför bostadsutveckling

- Fortsatt bostadsutveckling genom likvärdig fördelning av boendeformer som området har idag.
- Bostäder för äldre.

5. Östra kommunen

Området ligger öster om Alingsås stad och i området ingår bland annat Bälinge, Hjälmed, Lygnö Högråten och Näsbo.

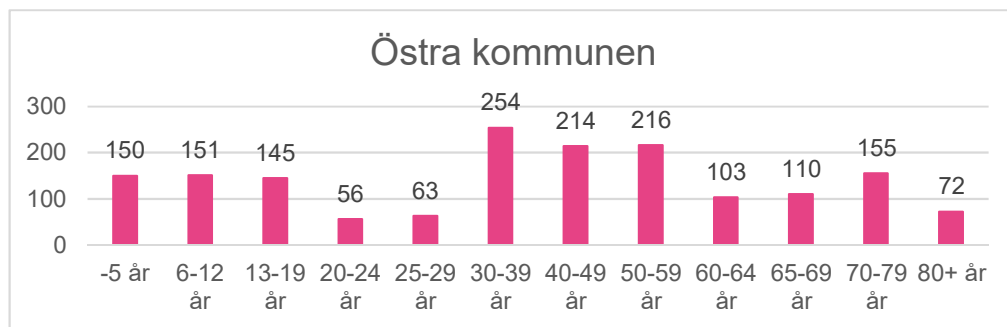
Befolkning idag och prognostiserad befolkningsutveckling

I området bor det 1689 personer, och samtliga åldersgrupper i området motsvarar mellan tre och fem procent av det totala antalet personer per åldersgrupp i kommunen. I genomsnitt bor det 2,4 personer per hushåll.

Kommunens trendbaserade delområdesprognos prognostiserar att invånarantalet kommer minska något, med cirka 40 personer fram till år 2028. Det är främst antalet nyfödda och barn 1–5 år som minskar.

Bostäder

I området finns det 711 bostäder. Området består av 88 procent äganderätter och tolv procent hyresrätter. 89 procent av lägenheterna finns i småhus, tio procent finns i specialbostäder och en procent i övriga hus.



Figur 17. Diagrammet visar området Östra kommunens demografiska struktur. De åldersgrupper som dominerar i området är barn 0–19 år och vuxna 30–59 år. Andelen 20–29 år är relativt liten del av den demografiska strukturen. Källa: SCB.

Råd inför bostadsutveckling

- Fortsatt bostadsutveckling genom likvärdig fördelning av boendeformer som området har idag.
- Bostadsutvecklingen i området sker huvudsakligen genom privata initiativ.

7. Norr om Bolltorp/Nolby

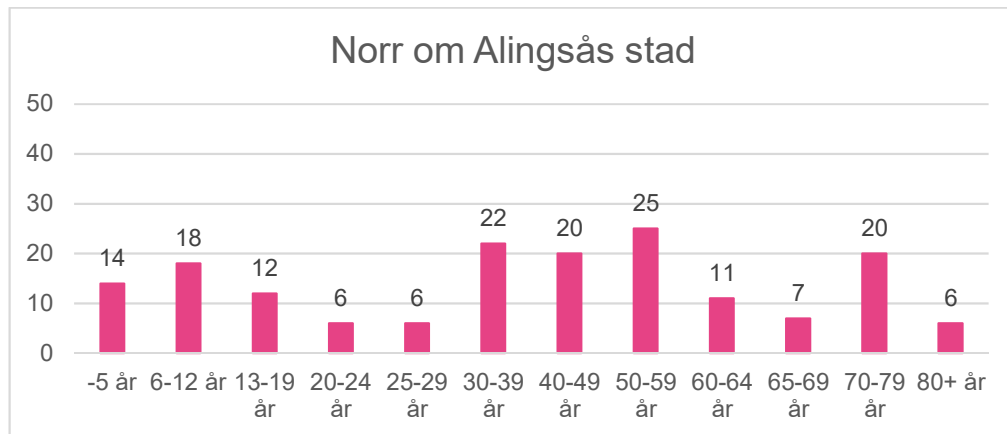
Befolkning idag och prognostiserad befolkningsutveckling

Området ligger norr om Alingsås stad och i området bor det 167 personer. Samtliga åldersgrupper i området motsvarar mellan 0,2 och 0,5 procent av det totala antalet personer per åldersgrupp i kommunen

Kommunens trendbaserade delområdesprognos prognostiserar att invånarantalet i området kommer att vara stabil fram till år 2028.

Bostäder

I området finns det 68 bostäder och området består av 94 procent äganderätter och sex procent hyresrätter. 96 procent av lägenheter finns i småhus och fyra procent i övriga hus. I genomsnitt bor det 2,4 personer per hushåll.



Figur 18. Diagrammet visar området Långareds demografiska struktur. De åldersgrupper som dominerar i området är barn 0–12 år och vuxna 30–59 år. Andelen 20–29, 65–69 och 80+ år är relativt liten av den demografiska strukturen. Källa: SCB.

Råd inför bostadsutveckling

- Fortsatt bostadsutveckling genom likvärdig fördelning av boendeformer som området har idag.
- Bostadsutvecklingen i området sker huvudsakligen genom privata initiativ.

8. Västra kommunen

Området sträcker sig från Västra bodarna, väster om Alingsås stad och upp till Sollebrunns område. I området ingår bland annat Saxebäcken, Björkekärr, Laggarebacken, Simmenäs och Östad.

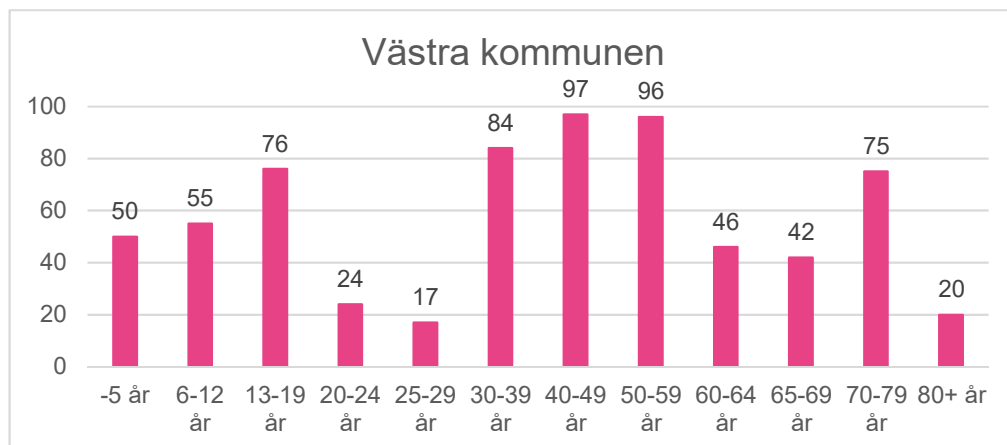
Befolkning idag och prognostiserad befolkningsutveckling

I området bor det 682 personer och samtliga åldersgrupper i området motsvarar mellan en till två procent av det totala antalet personer per åldersgrupp i kommunen. I området bor det i snitt 2,5 personer per hushåll.

Kommunens trendbaserade delområdesprognos visar att invånarantalet ökar med ungefär 40 personer fram till år 2028. Det är främst åldersgruppen 19–64 år som växer.

Bostäder

I området finns det 276 bostäder där 80 procent är äganderätter och 20 procent är hyresrätter. 100 procent av lägenheterna finns i småhus.



Figur 19. Diagrammet visar området västra kommunens demografiska struktur. De åldersgrupper som dominerar i området är barn 13–19 år, vuxna 30–59 år och 70–79 år. Andelen 20–29 och 80+ år är relativt liten del av den demografiska strukturen.

Källa: SCB.

Råd inför bostadsutveckling

- Fortsatt bostadsutveckling genom likvärdig fördelning av boendeformer som området har idag.
- Bostadsutvecklingen i området sker huvudsakligen genom privata initiativ.

9. Långared

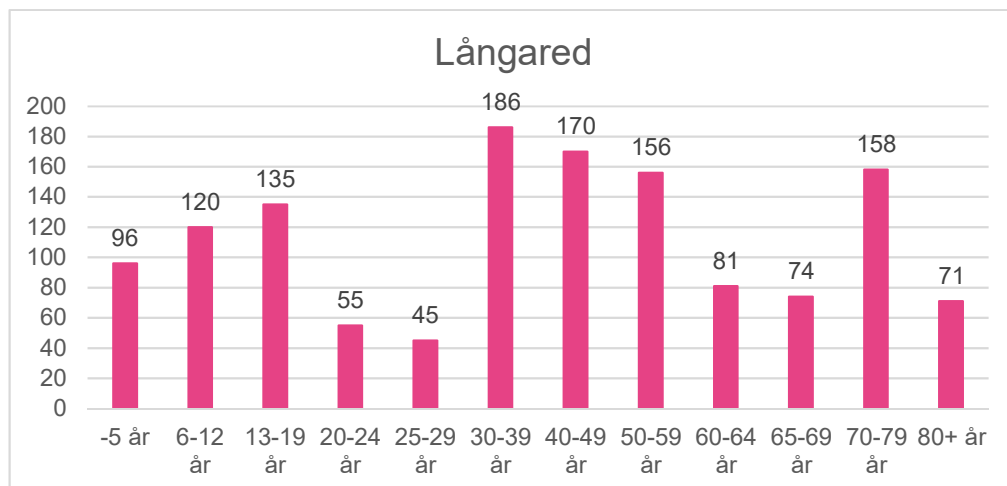
Befolkning idag och prognostiserad befolkningsutveckling

Långared ligger i kommunens norra del och i området bor det 1347 personer. Samtliga åldersgrupper i området motsvarar mellan tre och tre och en halv procent av det totala antalet personer per åldersgrupp i kommunen. I genomsnitt bor det 2,5 personer per hushåll.

Den trendbaserade delområdesprognosen visar att invånarantalet i området minskar med cirka 75 personer fram till år 2028. Detta beror främst på att åldersgruppen 19–64 blir mindre.

Bostäder

I området finns det 546 bostäder varav 95 procent är äganderätter och fem procent hyresrätter. 97 procent av lägenheter finns i småhus, 2,5 procent i flerbostadshus och 0,5 procent i övriga hus.



Figur 20. Diagrammet visar området Långareds demografiska struktur. De åldersgrupper som dominerar i området är vuxna 30–59 år och gruppen 70–79 år. Andelen 20–29 år är relativt liten del av den demografiska strukturen.

Källa: SCB.

Råd inför bostadsutveckling

- Fortsatt bostadsutveckling genom likvärdig fördelning av boendeformer som området har idag.
- Bostadsutvecklingen i området sker huvudsakligen genom privata initiativ.



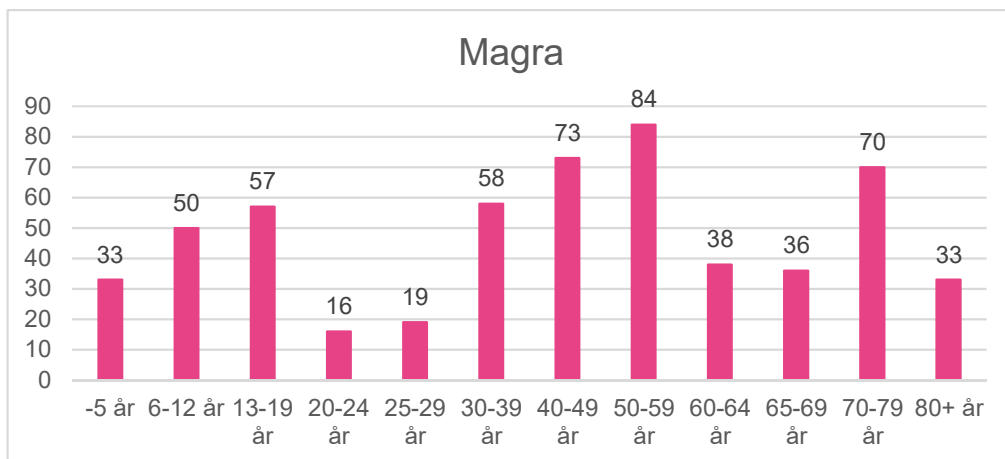
10. Magra

Befolkning idag och prognostiserad befolkningsutveckling

I området Magra bor det 567 personer, varav 34 procent av personerna bor i Magra tätort och resterande bor i området runt. Samtliga åldersgrupper i området motsvarar mellan en och två procent av det totala antalet personer per åldersgrupp i kommunen. Det genomsnittliga hushållet består av 2,3 personer. Enligt kommunens trendbaserade delområdesprognos förväntas invånarantalet vara stabil fram till år 2028.

Bostäder

I området finns det 242 bostäder, av vilka 94 procent är äganderätter och sex procent är hyresrätter. 96 procent av lägenheterna finns i småhus, tre procent i flerbostadshus och 0,4 procent i specialbostad.



Figur 21. Diagrammet visar området Magras demografiska struktur. De åldersgrupper som dominerar i området är vuxna 40–59 år och gruppen 70–79 år. Andelen 20–29 år är relativt liten del av den demografiska strukturen.

Källa: SCB.

Råd inför bostadsutveckling

- Fortsatt bostadsutveckling genom likvärdig fördelning av boendeformer som området har idag.
- Bostadsutvecklingen i området sker huvudsakligen genom privata initiativ.

11. Sollebrunn

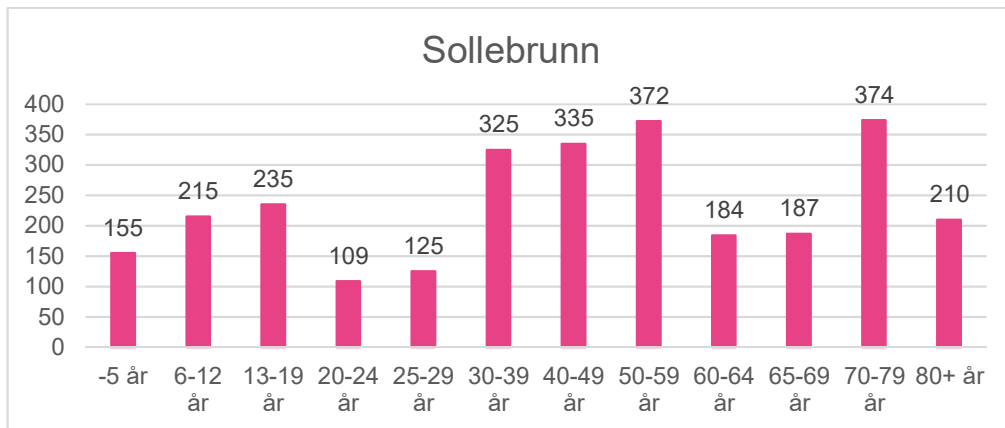
Befolkning idag och prognostiserad befolkningsutveckling

Sollebrunn ligger i kommunens norra del och är centrum för kommunal service och handel i den norra kommundelen. I område bor det 2826 personer, och nästan samtliga åldersgrupper i området motsvarar mellan fem till åtta procent av det totala antalet personer per åldersgrupp i kommunen. Åtta procent av kommunens 80 år och äldre bor i området, vilket är näst störst andel av åldersgruppen i förhållande till övriga kommunen. I genomsnitt bor det två personer per hushåll i området.

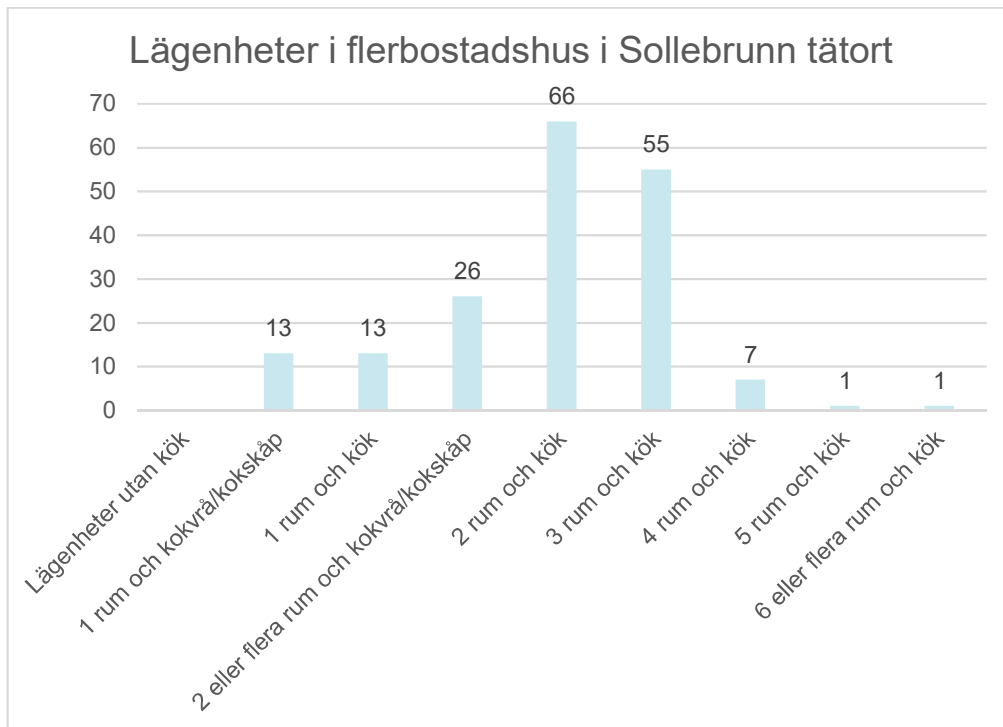
Enligt kommunens trendbaserade delområdesprognos förväntas invånarantalet i området att minska med 80 personer fram till år 2028. Denna minskning förväntas ske i de flesta åldersgrupperna förutom i åldersgrupperna 80–89 år samt 90 år och äldre som i motsats väntas öka med 55 personer.

Bostäder

I Sollebrunn tätort finns det 747 bostäder varav 50,5 procent är hyresrätter och 49,5 procent äganderätter. 63 procent av lägenheterna finns i småhus, 24 procent i flerbostadshus, elva procent i specialbostäder och två procent i övriga boenden. På landsbygden som hör till området Sollebrunn finns 643 bostäder där 82 procent är äganderätter, 16 procent hyresrätter och två procent bostadsrätter. 89 procent av lägenheterna finns i småhus, sju procent i specialbostäder och fyra procent i flerbostadshus.



Figur 22. Diagrammet visar området Sollebrunns demografiska struktur. De åldersgrupper som dominerar i området är vuxna 30–59 år och gruppen 70–79 år. Andelen 20–29 år är relativt liten del av den demografiska strukturen. Källa: SCB.



Figur 23. Stapeldiagrammet visar hur fördelningen av lägenhetsstorlekarna är i områdets flerbostadshus. Flest lägenheter finns med två rum och kök och tre rum och kök. Diagrammet är en bra utgångspunkt vid planering för nya flerbostadshus. Källa SCB.

Råd inför bostadsutveckling

- Fortsatt utvecklingen av bostadsbyggande, främst småhus och hyresrätter.
- Fokus på småhus i tätare struktur som kan vara ett mellansteg mellan en mindre bostad och en större bostad.
- Bostäder för äldre.

12. Stora Mellby

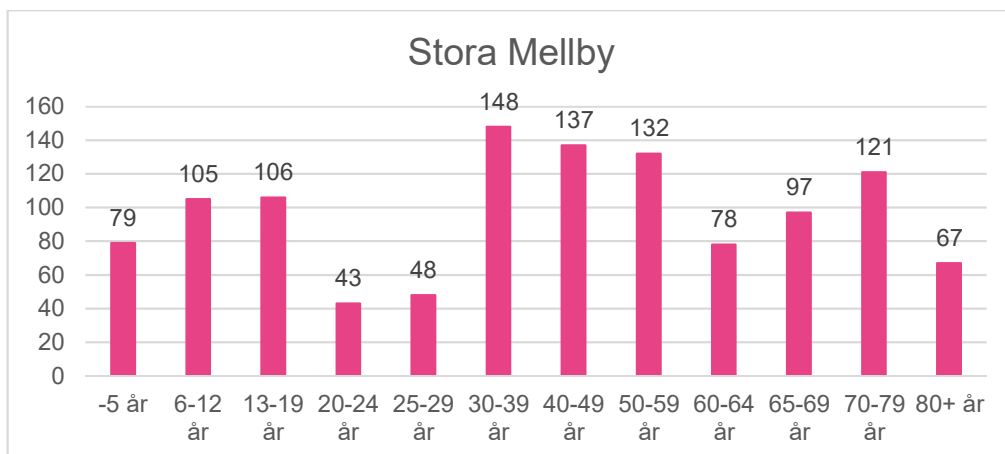
Befolkning idag och prognostiserad befolkningsutveckling

Stora Mellby ligger i kommunens nordligaste del. I området bor det 1161 personer och nästan samtliga åldersgrupper i området motsvarar mellan två och tre procent av det totala antalet personer per åldersgrupp i kommunen. Fyra procent av kommunens 65–69 åringar bor i området, vilket är fler i åldersgruppen än i många av kommunens andra områden. I snitt bor det 2,3 personer per hushåll.

Den trendbaserade delområdesprognosen visar att invånarantalet i området minskar med cirka 50 personer fram till år 2028. Detta beror främst på att åldersgruppen 19–64 blir färre.

Bostäder

I området finns det 510 bostäder varav 88 procent är äganderätter och tolv procent är hyresrätter. 92 procent av lägenheterna finns i småhus, fyra procent i specialbostäder och fyra procent i flerbostadshus.



Figur 24 Diagrammet visar området Stora Mellbys demografiska struktur. De åldersgrupper som dominerar i området är vuxna 30–59 år. Andelen 20–29 år är relativt liten del av den demografiska strukturen. Källa: SCB.

Råd inför bostadsutveckling

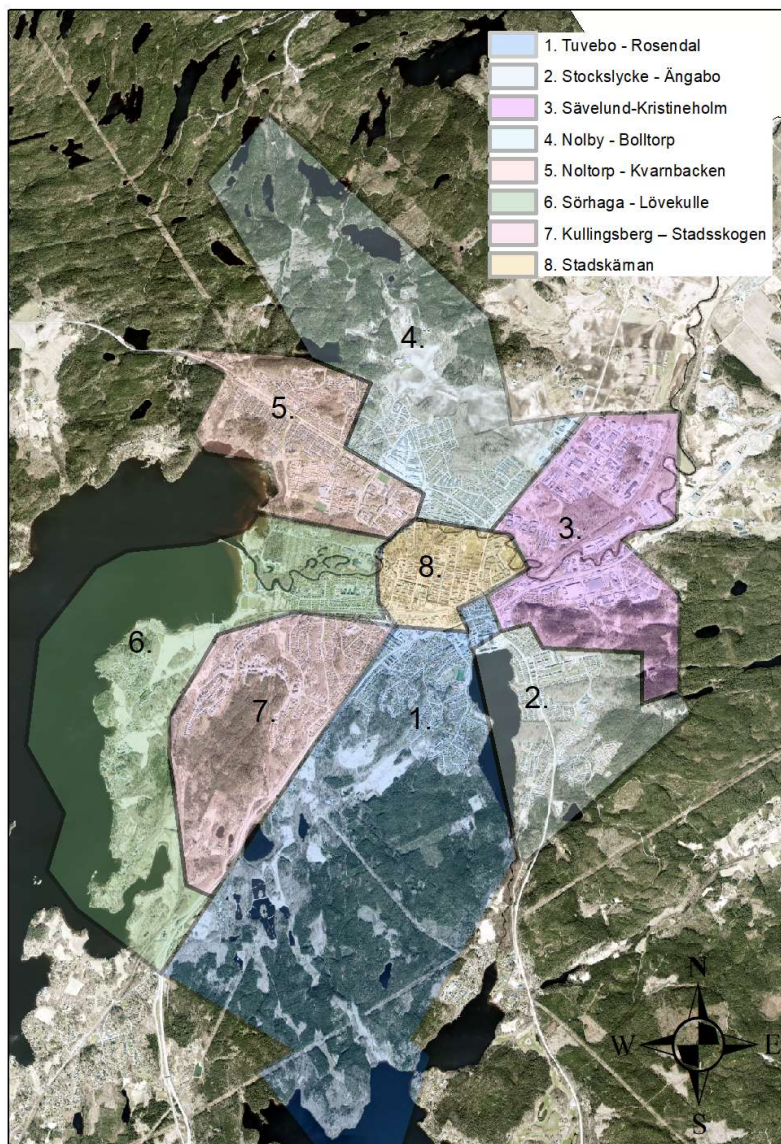
- Fortsatt bostadsutveckling genom likvärdig fördelning av boendeformer som området har idag.
- Bostadsutvecklingen i området sker huvudsakligen genom privata initiativ.

Utveckling Alingsås stad

Alingsås stad är kommunens centrum och är belägen mitt i kommunen. 65 procent (27 200 personer) av kommunens invånare bor i Alingsås. Det är i staden det största behovet och efterfrågan av bostäder finns och det är i staden det pågår flest antal detaljplaner som skapar möjlighet till bostadsbyggnation.

Som en del av Göteborgsregionen har kommunen förbundit sig att planera på ett sätt som stärker och utvecklar regionen enligt överenskommen strukturbild, Alingsås stad ligger i ett av stråken.

Nedan presenteras en beskrivning av demografi och bostadsstruktur för varje stadsdels, dessa kan användas som utgångspunkt för vidare planering av stadsdelar och bostäder.



Figur 25. Kartan visar Alingsås stadsdelar.

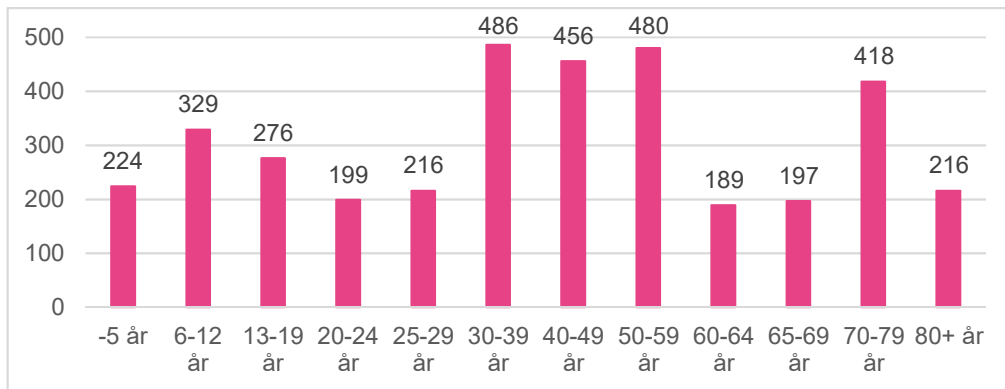
1. Tuvebo – Rosendal

Befolkning idag och prognostiserad befolkningsutveckling

I stadsdelen bor det 3686 personer och det bor i genomsnitt 2,3 personer per hushåll. Kommunens trendbaserade delområdesprognos visar att invånarantalet kommer vara stabil fram till år 2028. Däremot ökar åldersgruppen 80–89 år med 70 personer.

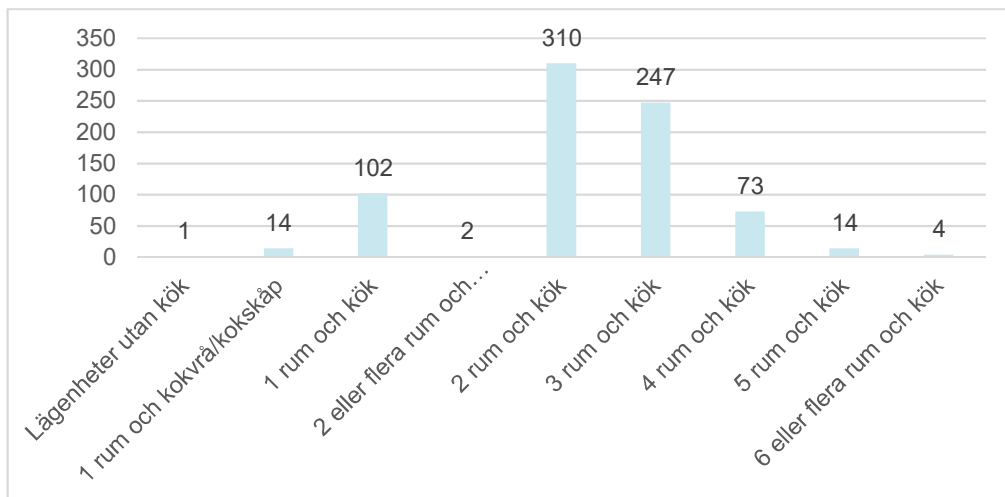
Bostäder

I området finns det totalt 1556 bostäder och området består av 43 procent äganderätter, 34 procent hyresrätter och 22 procent bostadsrätter. I området finns det 49 procent lägenheter i flerbostadshus, 46 procent lägenheter i småhus och fem procent av lägenheterna finns i övriga hus och specialbostäder.



Figur 26. Diagrammet visar stadsdelens demografiska struktur. De åldersgrupper som dominerar i området är barn 6–12 år, vuxna 30–59 år och 70–79 år.

Källa: SCB.



Figur 27. Stapeldiagrammet visar hur fördelningen av lägenhetsstorlekar är i områdets flerbostadshus - 40 procent av lägenheterna är två rum och kök, 32 procent är tre rum och kök, 13 procent är ett rum och kök och tio procent är fyra rum och kök. Källa: SCB.

2. Stockslycke – Ängabo

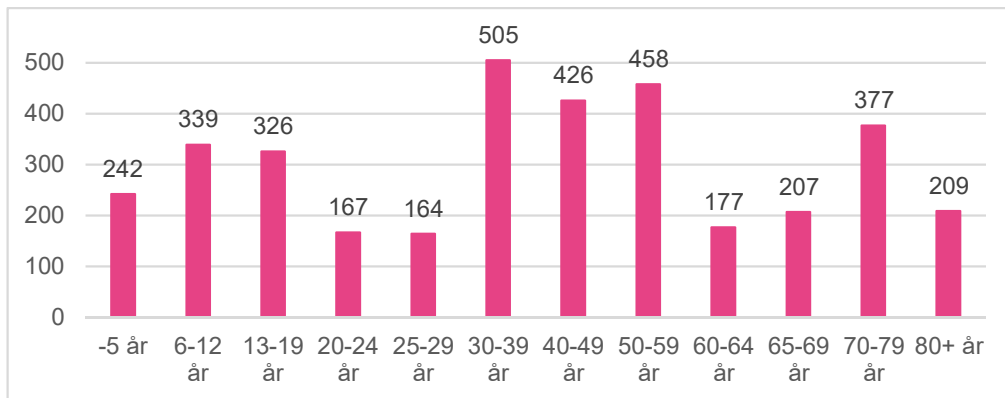
Befolkning idag och prognostiserad befolkningsutveckling

I stadsdelen bor det 3597 personer, och i genomsnitt bor det två personer per hushåll. Kommunens trendbaserade delområdesprognos prognostiserat att invånarantalet kommer minska med ungefär 120 personer till år 2028.

Tillbakagången beror främst på färre antal barn i åldern 1–5 år och färre personer 19–64 år. Däremot ökar antalet 80–89 åringar med 40 personer.

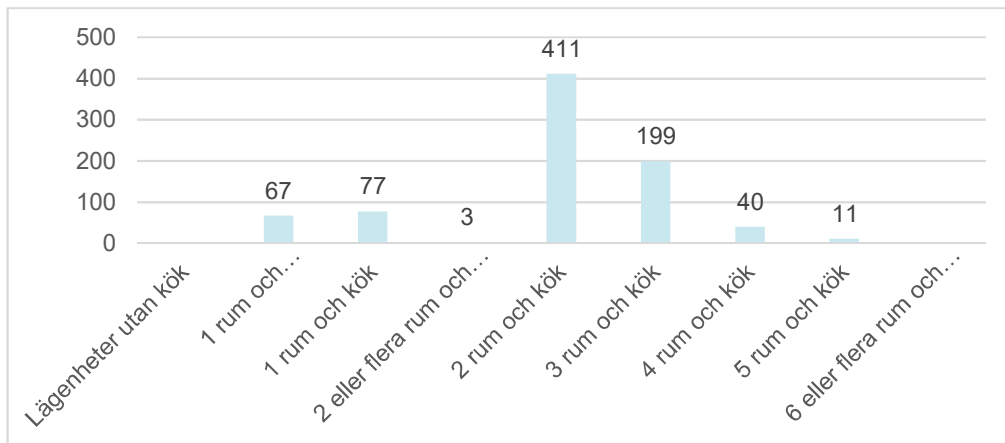
Bostäder

I området finns det totalt 1729 bostäder, och området består av 48 procent hyresrätter, 35 procent äganderätter och 18 procent bostadsrätter. 50 procent av bostäderna är småhus, 47 procent är lägenheter i flerbostadshus, och tre procent är specialbostäder.



Figur 28. Diagrammet visar stadsdelens demografiska struktur. De åldersgrupper som dominerar i området är barn 6–19 år, vuxna 30–39 år och 70–79 år.

Källa: SCB.



Figur 29. Stapeldiagrammet visar hur fördelningen av lägenhetsstorlekar är i områdets flerbostadshus. Mer än hälften av lägenheterna är två rum och kök, 25 procent av lägenheterna är tre rum och kök.

Källa: SCB.

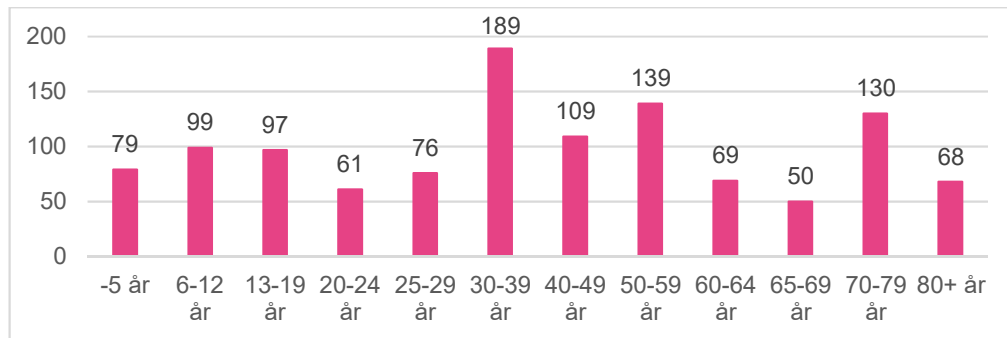
3.Sävelund – Kristineholm – Brogården

Befolkning idag och prognostiserad befolkningsutveckling

I området bor det 1166 personer, och det bor i genomsnitt två personer per hushåll. Kommunens trendbaserade delområdesprognos prognostiserar att invånarantalet kommer öka kraftigt, med knappt 700 personer. Tillväxten förväntas ske i alla åldersgrupper, och gruppen 80 år och äldre prognostiseras öka med 60 personer vilket är en 50 procentig ökning för stadsdelen.

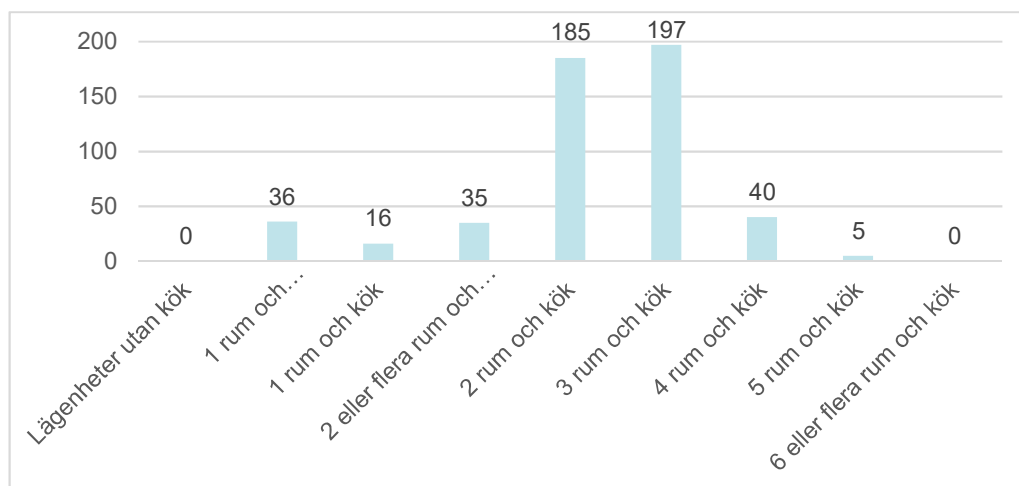
Bostäder

I området finns det totalt 603 bostäder och stadsdelen består av 61 procent hyresrätter, 34 procent bostadsrätter och fem procent äganderätter. 79 procent av bostäderna är lägenheter i flerbostadshus, tolv procent finns i småhus och nio procent är specialbostäder.



Figur 30. Diagrammet visar stadsdelens demografiska struktur. De åldersgrupper som dominerar i området är vuxna 30–39 år, 50–59 år och äldre 70–79 år.

Källa: SCB.



Figur 31. Stapeldiagrammet visar hur fördelningen av lägenhetsstorlekar är i områdets flerbostadshus. 36 procent är två rum och kök, 38 procent är tre rum och kök och tolv procent är ett rum och kök respektive fyra rum och kök. Källa: SCB.

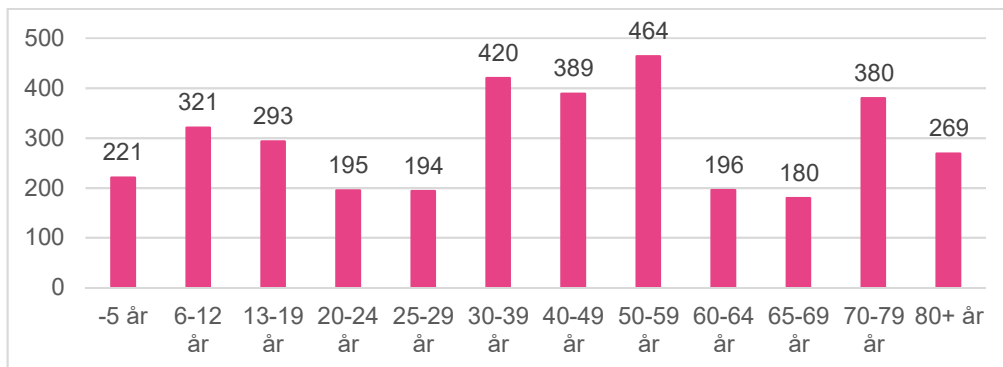
4. Nolby – Bolltorp

Befolkning idag och prognostiserad befolkningsutveckling

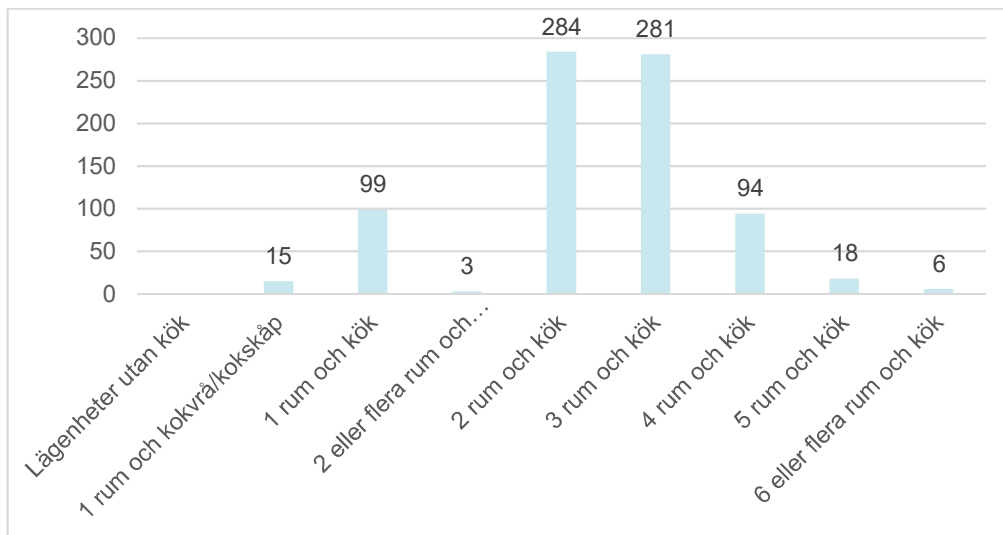
I stadsdelen bor det 3522 personer och det bor i snitt två personer per hushåll. Kommunens trendbaserade delområdesprognos prognostiserar att invånarantalet kommer öka svagt till år 2028. Det är främst i åldersgrupperna 10–64 år denna ökning sker.

Bostäder

I området finns det totalt 1693 bostäder, varav 46 procent är hyresrätter, 37 procent är äganderätter och 17 procent bostadsrätter. 50 procent av lägenheterna finns i småhus, 47 procent är lägenheter i flerbostadshus och tre procent är specialbostäder.



Figur 32. Diagrammet visar stadsdelens demografiska struktur. De åldersgrupper som dominerar i området är barn 6–12 år, vuxna 30–39 år, 50–59 år och äldre 70–79 år. Källa: SCB.



Figur 33. Stapeldiagrammet visar hur fördelningen av lägenhetsstorlekar är i områdets flerbostadshus. 36 procent är två rum och kök, 35 procent är tre rum och kök och tolv procent är ett rum och kök respektive fyra rum och kök. Källa: SCB.

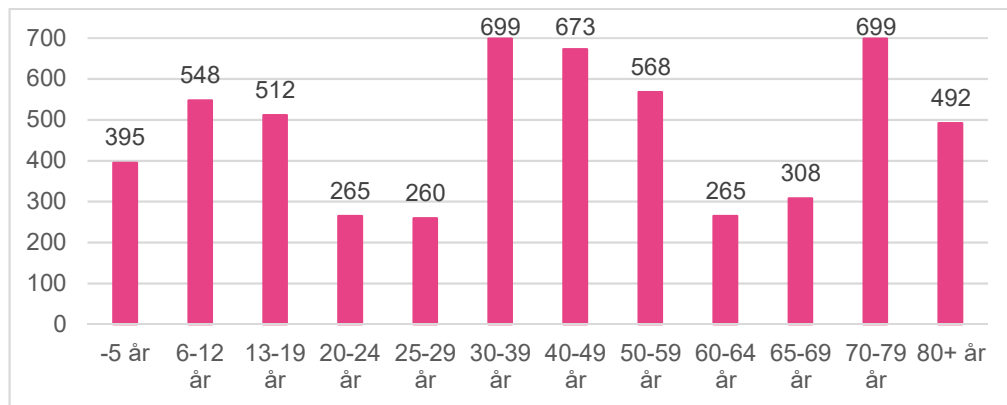
5. Noltorp – Kvarnbacken

Befolkning idag och prognostiserad befolkningsutveckling

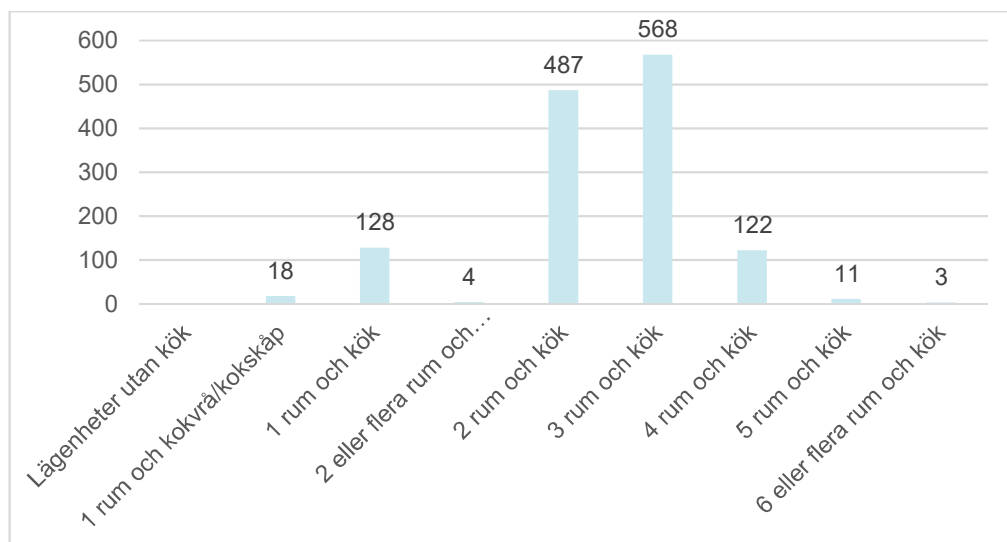
I stadsdelen bor det 5684 personer och det bor i genomsnitt två personer per hushåll. Kommunens trendbaserade prognos visar att invånarantalet minskar med ungefär 350 personer till år 2028. Denna minskning beror på att barn 1–15 år och vuxna 65–79 år minskar.

Bostäder

Området består av 2 716 bostäder, som är 44 procent hyresrätter, 36 procent äganderätter och 19 procent bostadsrätter. 50 procent är lägenheter finns i flerbostadshus, 43 procent är lägenheter småhus, fem procent är specialbostäder och tre procent är övriga bostäder.



Figur 34. Diagrammet visar stadsdelens demografiska struktur. De åldersgrupper som dominerar i området är barn 6–19 år, vuxna 30–49 år och äldre 70 år och äldre. Källa: SCB.



Figur 35. Stapeldiagrammet visar hur fördelningen av lägenhetsstorlekar är i områdets flerbostadshus. Mer än hälften av lägenheterna är två rum och kök, 25 procent av lägenheterna är tre rum och kök. Källa: SCB.

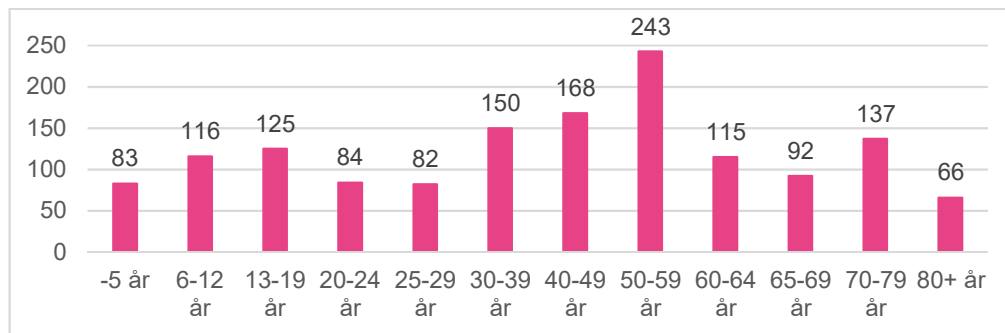
6.Sörhaga – Lövekulle

Befolkning idag och prognostiserad befolkningsutveckling

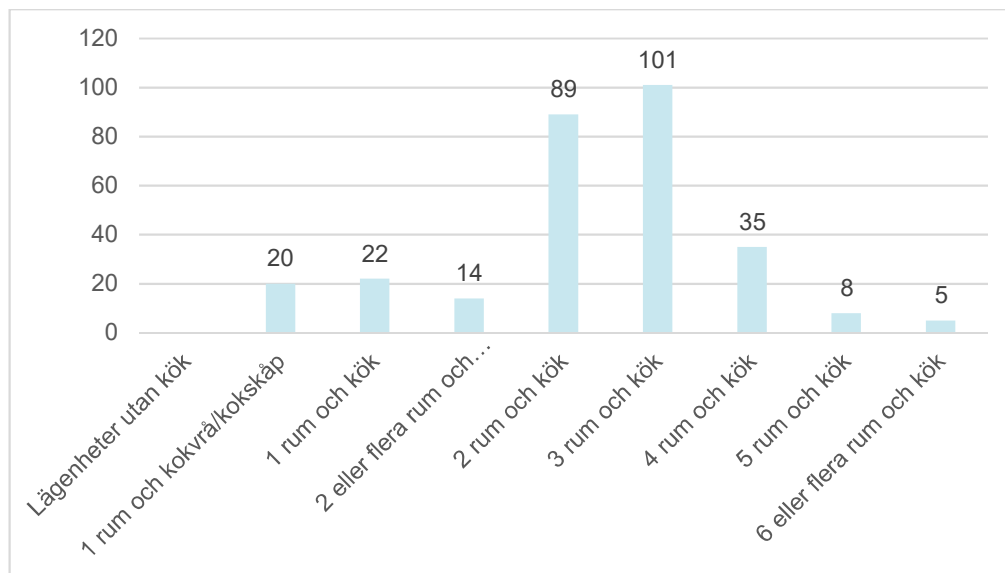
I stadsdelen bor det 1461 personer och det genomsnittliga hushållet består av 2,1 personer. Kommunens trendbaserade delområdesprognos prognostiserar att invånarantalet kommer öka kraftigt, med drygt 700 personer. Denna utveckling gäller alla åldersgrupper med tonvikt på barn och vuxna 19–64 år.

Bostäder

Området består av totalt 679 bostäder, varav 42 procent är äganderätter, 42 procent är hyresrätter och 16 procent är bostadsrätter. 50 procent är lägenheter finns i flerbostadshus, 48 procent av lägenheterna är i småhus och två procent är specialbostäder.



Figur 36. Diagrammet visar stadsdelens demografiska struktur. De åldersgrupper som dominerar i området är barn 6–19 år, vuxna 30–49 år och äldre 70 år och äldre. Källa: SCB.



Figur 37. Stapeldiagrammet visar hur fördelningen av lägenhetsstorlekar är i områdets flerbostadshus. Mer än hälften av lägenheterna är två rum och kök, 25 procent av lägenheterna är tre rum och kök. Diagrammet är en bra utgångspunkt vid planering av nya flerbostadshus. Källa: SCB.

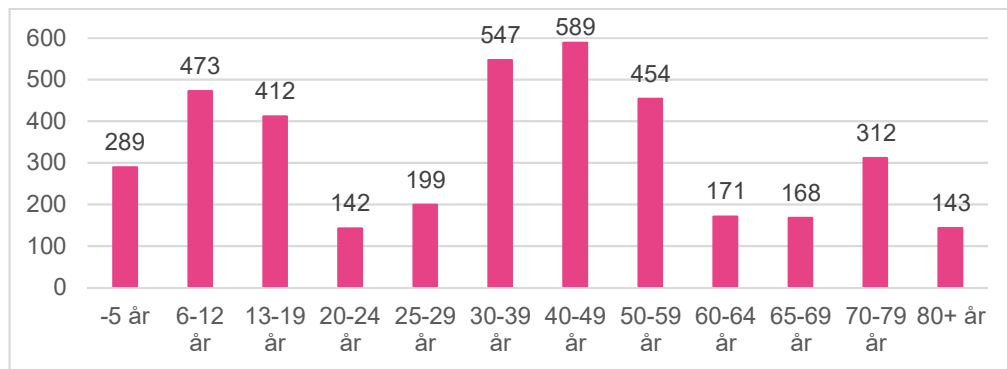
7. Kullingsberg – Stadsskogen

Befolkning idag och prognostiserad befolkningsutveckling

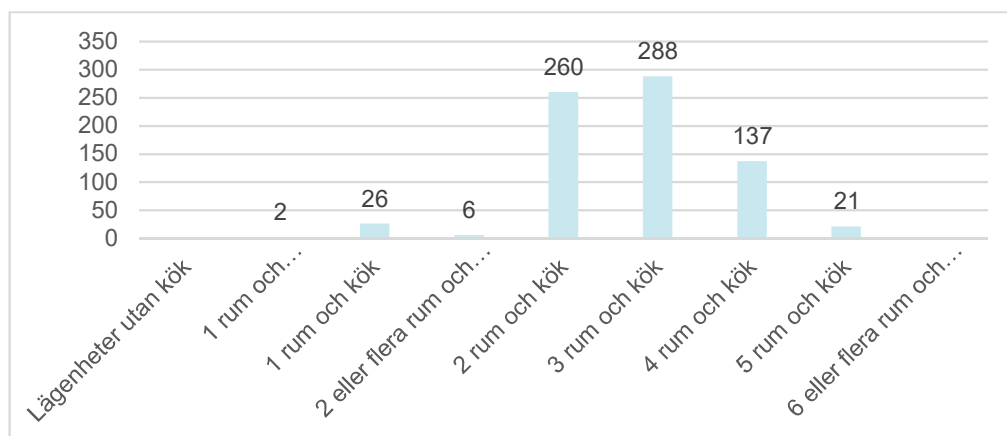
I stadsdelen bor det 3899 personer och genomsnittet per hushåll är 2,3 personer. Kommunens trendbaserade delområdesprognos visar att invånarantalet kommer öka kraftigt, med drygt 500 personer. Det är framförallt åldersgrupperna 19–90 år som antas växa.

Bostäder

Området består av totalt 1666 bostäder där 44 procent är äganderätter, 30 procent är bostadsrätter och 27 procent är hyresrätter. 49 procent är småhus, 44 procent av lägenheterna finns i flerbostadshus, fem procent är specialbostäder och en procent av bostäderna är i övriga hus.



Figur 38. Diagrammet visar stadsdelens demografiska struktur. De åldersgrupper som dominerar i området är barn 6–12 år, vuxna 30–49 år. Källa: SCB.



Figur 39. Stapeldiagrammet visar hur fördelningen av lägenhetsstorlekar är i områdets flerbostadshus. 39 procent är tre rum och kök, 35 procent är två rum och kök, 18 procent är fyra rum och kök. Källa: SCB.

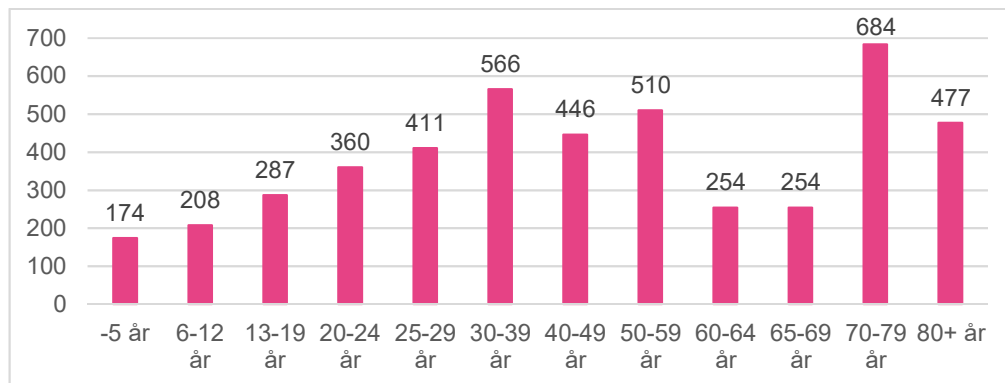
8. Stadskärnan

Befolkning idag och prognostiserad befolkningsutveckling

I stadsdelen bor det 4631 personer, och genomsnittet per hushåll är 1,5 personer. Kommunens trendbaserade delområdesprognos visar att invånarantalet kommer vara stabil fram till år 2028. Däremot ökar åldersgruppen 80–89 år med 180 personer.

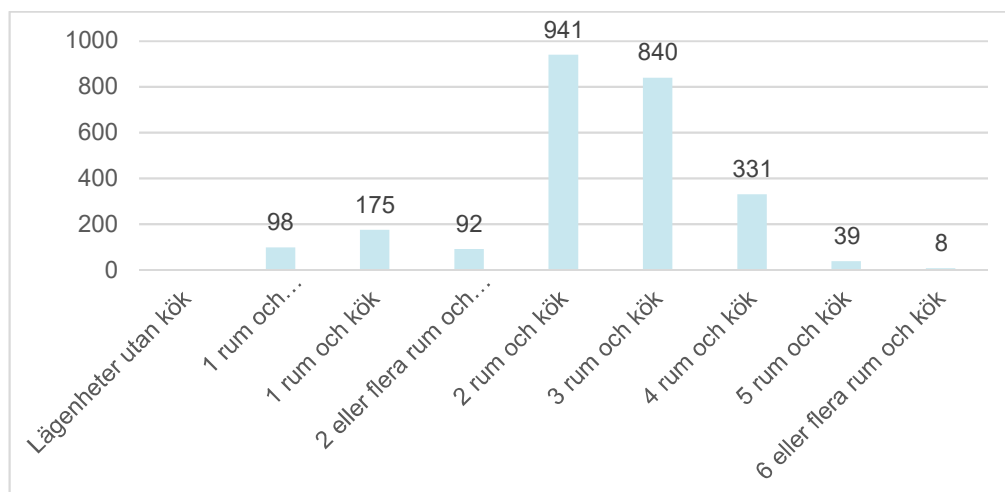
Bostäder

Området består av 3018 bostäder där 67 procent är hyresrätter, 39 procent är äganderätter och 29 procent är bostadsrätter. 83 procent av lägenheter är i flerbostadshus, sju procent i övriga hus, fem procent i småhus och fyra procent är specialbostäder.



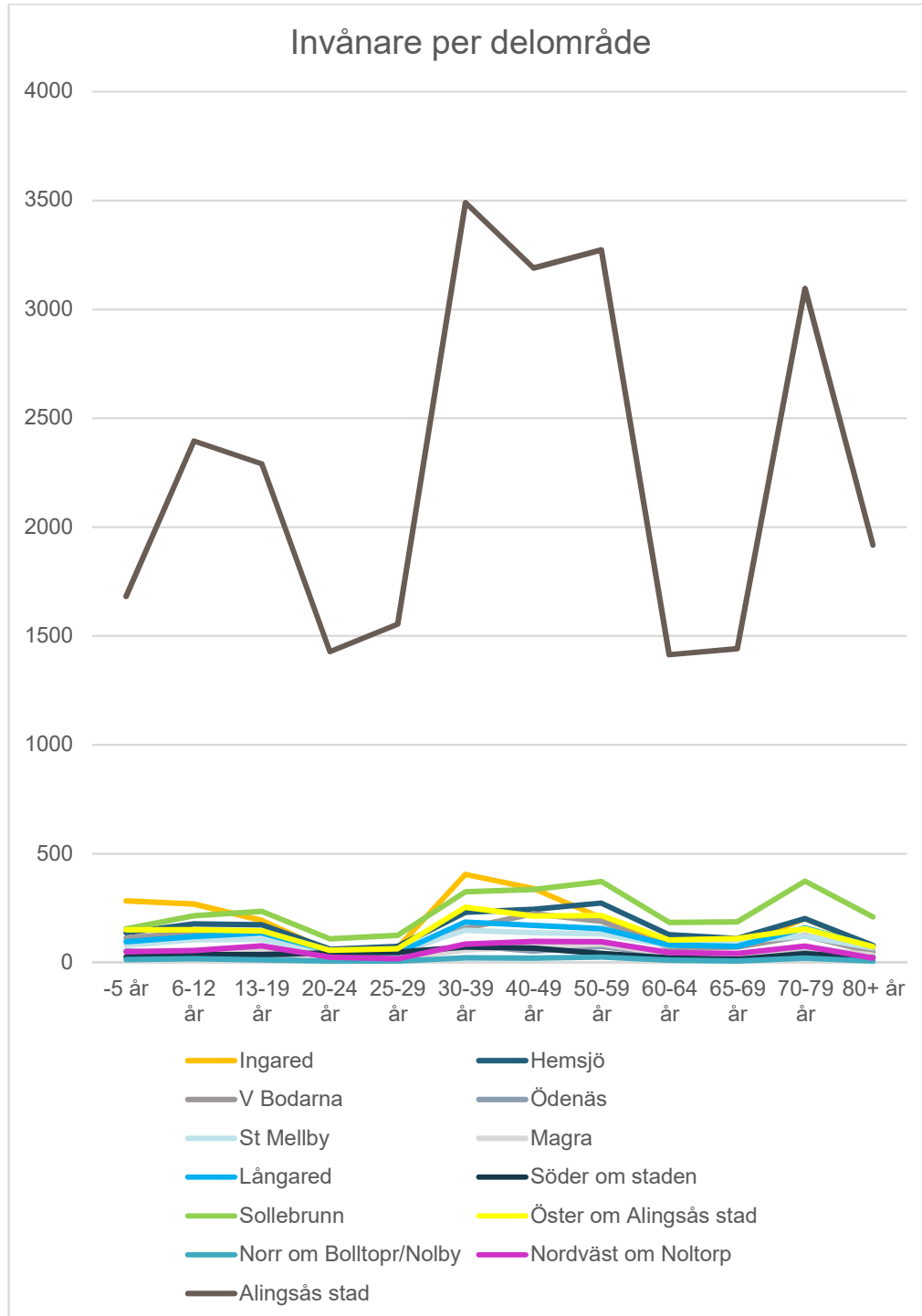
Figur 40. Diagrammet visar stadsdelens demografiska struktur år 2022. De åldersgrupper som dominerar i området är vuxna 30–39, 50–59 år och 70 år och äldre.

Källa: SCB.

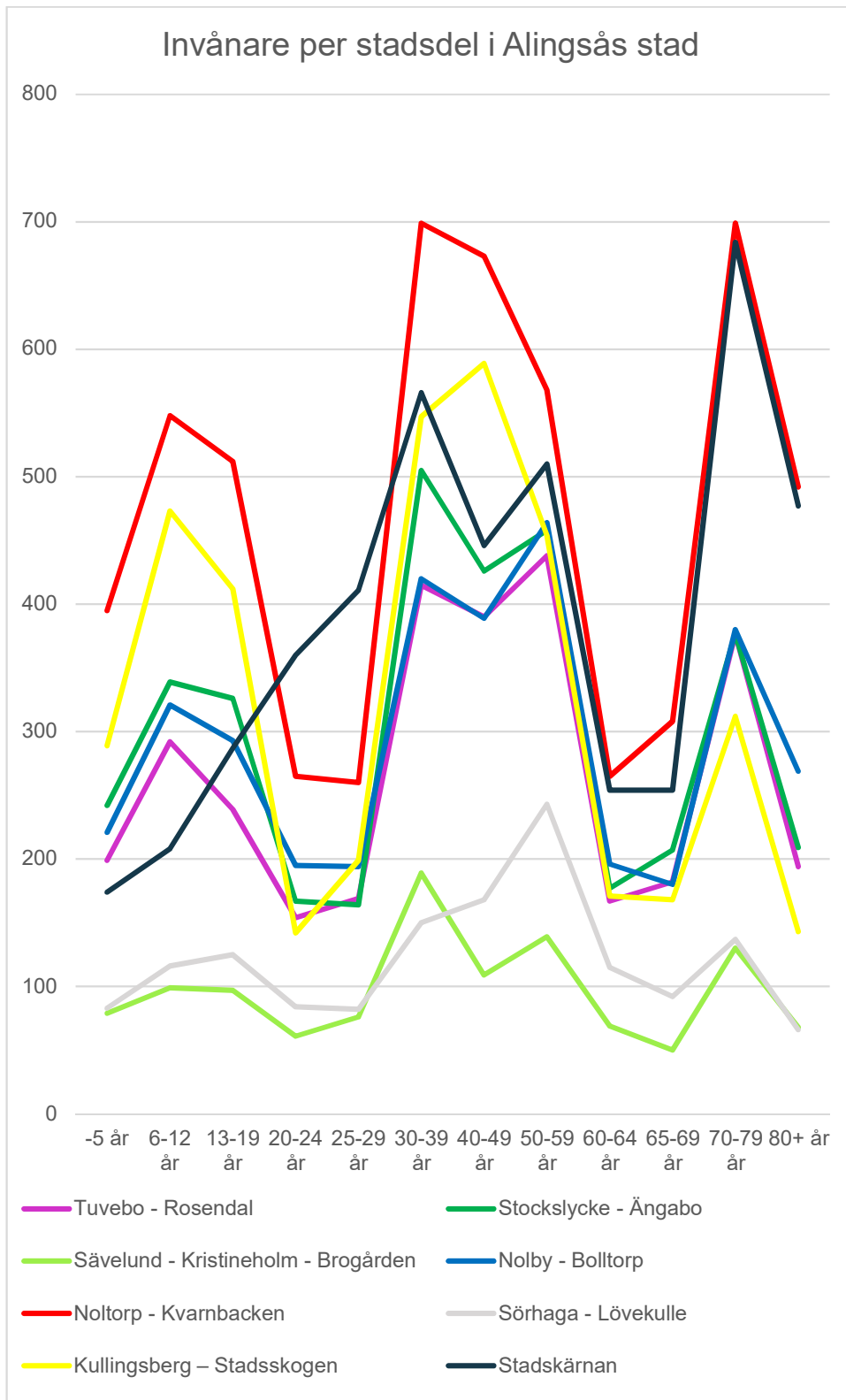


Figur 41. Stapeldiagrammet visar hur fördelningen av lägenhetsstorlekar är i områdets flerbostadshus. 39 procent är tre rum och kök, 35 procent är två rum och kök, 18 procent är fyra rum och kök. Källa: SCB.

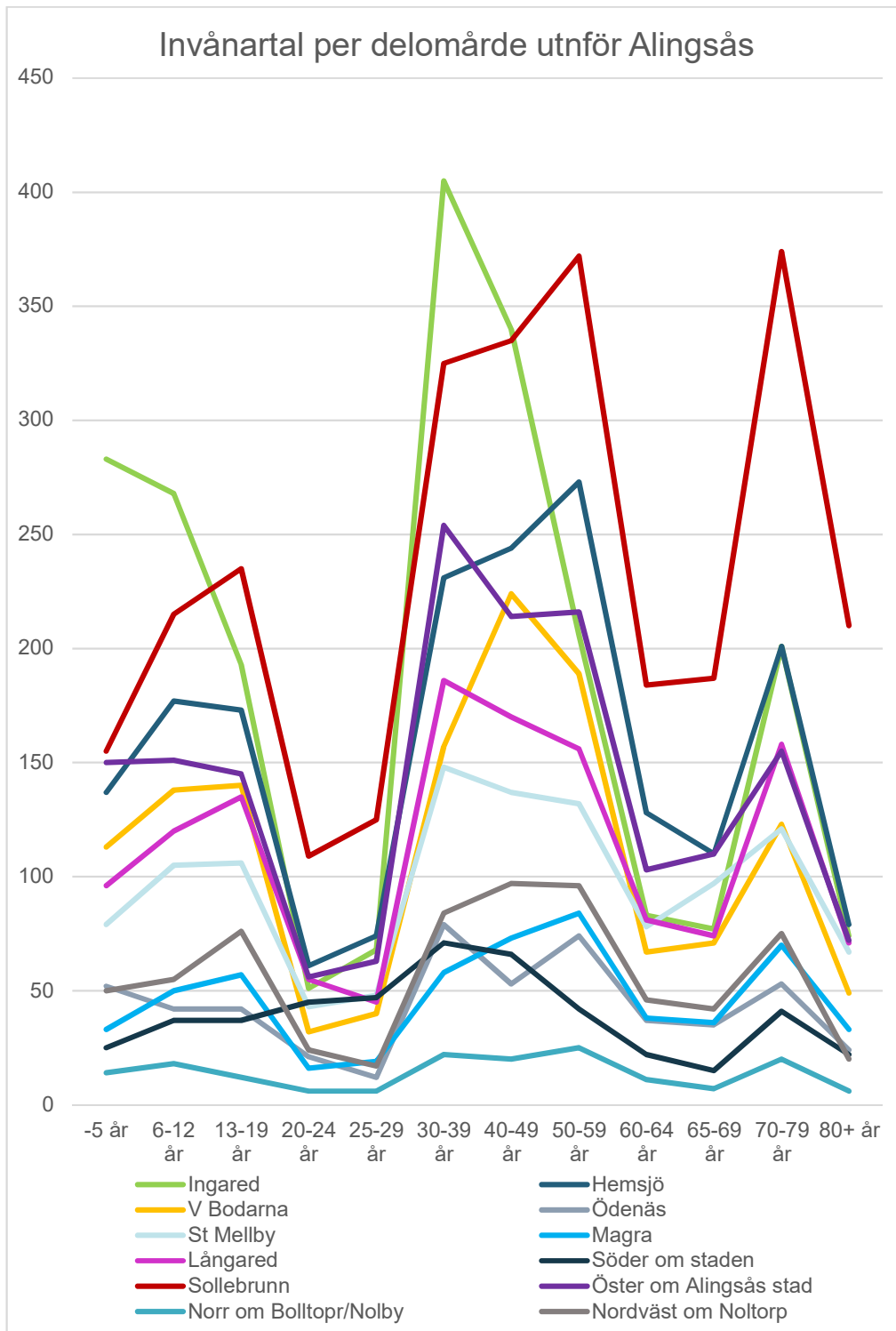
Bilaga 1



Figur 42. Diagrammet visar åldersfördelning per delområde och mellan kommunens delområden. Den översta linjen representerar befolkningen i Alingsås stad.



Figur 43. Diagrammet visar åldersfördelningen uppdelad på Alingsås stadsdelar.



Figur 44. Diagrammet visar åldersfördelningen uppdelad på kommunens delområden utan Alingsås stad.

Bostadsförsörjningsprogram Del 1 - mål och handlingsplan

Samrådsversion

Typ av styrdokument: Riktlinje
Beslutande instans: Kommunfullmäktige
Datum för beslut: ÅÅÅ-MM-DD
Diarienummer: 2022 573 KS

Gäller för: Kommunövergripande
Giltighetstid: En mandatperiod
Revideras senast: Nästa mandatperiod
Dokumentansvarig: Tillväxtavdelningen

Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning	4
Lagen om bostadsförsörjning	5
Mål och handlingsplan	6
Årlig uppföljning	6
Målområde ett - ökat utbud av en blandning av bostäder	7
Målområde två - bostäder för alla.....	10
Kommunens verktyg	13
Nationella och regionala mål	15
Nationella mål	15
Regionala mål.....	16

Läsanvisningar för bostadsförsörjningsprogrammet

Del 1 - i del ett av bostadsförsörjningsprogrammet presenteras mål och handlingsplan för kommunens arbete med bostadsförsörjning. Här presenteras även hur kommunen har beaktat regionala och nationella mål och riktlinjer.

Del 2 - del två av bostadsförsörjningsprogrammet består av inriktning för bostadsutveckling i kommunens delområden, samt en befolknings- och bostadsanalys.

Årlig uppföljning – den årliga uppföljningen redovisar varje målområdes indikatorer, däribland antagna och pågående detaljplaner som genererar bostäder.

Sammanfattning

Alingsås kommuns bostadsförsörjningsprogram anger kommunens inriktning för bostadsutveckling. Inriktningen preciseras i två målområden, som är grundade i befolknings- och bostadsanalyser. Målområdena är formulerade för att möta det bostadsbehov som finns i kommunen idag och ett prognostiserat framtida bostadsbehov. Det första målområdet är *Ökat utbud av en blandning av bostäder*, och det andra målområdet är *Bostäder för alla*.

De bostadsbehov som presenteras i programmet, har sin grund i att invånarna i kommunen har olika förutsättningar och behov på bostadsmarknaden och efterfrågar olika typer av bostäder. Bostadsbehovet i kommunen kan därför variera, beroende på hur befolkningens sammansättning är idag och hur kommunens tillväxttakt fortgår kommande tio år.

De bostadsbehov som utmärker sig för kommunen är behovet av småhus, bostäder för äldre, bostäder för unga vuxna och bostäder för personer med funktionsnedsättning.

Kommunens befolkningsutveckling förväntas fortsätta mot att en allt större del av befolkningen utgörs av personer som är äldre än 80 år. En sådan utveckling kan ge kommunen en relativt rak befolkningspyramid.

Behovet av en fortsatt utveckling av bostadsbeståndet påverkas även av kommunens tillväxttakt, som i snitt bör vara en procent per år under en tioårsperiod.

Inledning

I bostadsförsörjningsprogrammet presenteras kommunens mål för bostadsförsörjningen. Målen utgår från de behov och den efterfrågan av bostäder som finns i Alingsås kommun. Till varje mål finns en handlingsplan med insatser för att uppnå målet.

Kommunens bostadsförsörjningsansvar

I Sverige är det kommunerna som har bostadsförsörjningsansvaret. Arbetet med bostadsförsörjning utgår från att utbudet av bostäder möter det bostadsbehov (behov, önskemål och betalningsförmåga), som finns i kommunen. Utveckling av bostadsbeståndet och bostadsbyggandet är ett allmänt intresse enligt plan- och bygglagen, 2 kap 3 § första stycket 5. Bostadsförsörjningsprogrammet ska vara vägledande vid tillämpningen. Kommunen ska även ta hänsyn till regionala och nationella mål och planer, i arbetet med bostadsförsörjning.

Olika förutsättningar för olika grupper

Samhället består av olika grupper av människor, som har varierande förutsättningar på bostadsmarknaden. Dessa grupper har därför olika bostadsbehov och efterfrågar därmed olika typer av bostäder.

Kommunens tillväxttakt

Hur kommunen väljer att utveckla sitt bostadsbestånd, påverkar kommunens befolkningstillväxt och därmed kommunens demografiska utveckling. Beroende på *vad* för typ av bostäder som byggs och *var*, kommer befolkningstillväxten få olika utfall.

Kommunens vision och andra mål

Kommunens arbete med bostadsförsörjning har sin grund i kommunens översiktsplan antagen 2018, andra kommunala dokument, relevanta lagar, analyser av demografi, marknadsförutsättningar och icke tillgodosedda bostadsbehov på den lokala bostadsmarknaden.

En viktig utgångspunkt är även kommunens vision, antagen av kommunfullmäktige 2018. "Alingsås är Västsveriges vackraste kulturstad i en levande bygd. Genom nytänkande, engagemang och tillgänglighet skapar vi livskvalitet för alla."

Användning

Bostadsförsörjningsprogrammet med analyser, mål och riktlinjer fungerar som underlag för beslut i andra ärenden. Programmet kan användas i verksamhetsplanering.

Lagen om bostadsförsörjning

Utgångspunkten för bostadsförsörjningsprogrammet är lagen om kommunens bostadsförsörjningsansvar. I lagen står det att kommunen ska planera för sin bostadsförsörjning och genom en god planering ska de personer som bor i kommunen kunna leva och bo i bra bostäder.

Kommunen ska beskriva sina mål för bostadsbyggande, utveckling av bostadsbeståndet, samt presentera en handlingsplan för att uppnå uppsatta mål. Kommunen ska även redovisa hur målen och handlingsplanen tagit hänsyn till relevanta nationella och regionala mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen. Bostadsförsörjningsprogrammet ska grundas på en analys av:

- Demografisk utveckling.
- Marknadsförutsättningar.
- De bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden.

Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar

1 § Varje kommun ska med riktlinjer planera för bostadsförsörjningen i kommunen. Syftet med planeringen ska vara att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och för att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs.

[...]

Riktlinjer för bostadsförsörjningen ska antas av kommunfullmäktige under varje mandatperiod. Förändras förutsättningarna för de antagna riktlinjerna ska nya riktlinjer upprättas och antas av kommunfullmäktige.

Lag (2013:866).

2 § /Träder i kraft 1:2022-10-01/ Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen ska minst innehålla följande uppgifter:

1. kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet,
2. kommunens planerade insatser för att nå uppsatta mål, och
3. hur kommunen har tagit hänsyn till relevanta nationella och regionala mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen.

Mål och handlingsplan

Två målområden och fem delmål är formulerade för kommunens arbete med bostadsförsörjning. Målen är definierade utifrån antagandet om att det sker en befolkningsökning i kommunen, men även för att tillgodose det bostadsbehov som finns idag.

Mer information och vidare läsning

Bakgrundsinformation, analys och slutsatser om var behovet är som störst och vad för typ av bostäder som behöver planeras för, återfinns i del två i Kapitlet *Inriktning bostadsplanering* i Bostadsförsörjningsprogrammet.

Årlig uppföljning

Målområdena i bostadsförsörjningsprogrammet ska följas upp varje år. Uppföljningen innebär att varje målområdes indikatorer utvärderas och presenteras för kommunstyrelsen. Uppföljningen ger möjlighet till reflektion och diskussion, samt vägledning inför prioriteringar i kommunen.

Målområde 1 - ökat utbud av en blandning av bostäder

Ett varierat bostadsbestånd är grundläggande för att det ska finnas möjlighet att möta olika behov och efterfrågan på bostäder. I nuläget finns det en relativt jämn uppdelning av hustyper och upplåtelseformer kommunövergripande, även om bostadsbeståndets variation skiftar mellan kommunens geografiska delområden.

För att klara det bostadsbehov och den efterfrågan som finns idag och det som förväntas uppstå under kommande tio år, behöver ett ökat utbud av en variation av bostadstyper, upplåtelseformer och storlekar säkerställas. Genom en sådan inriktning, kan kommunen bidra till att skapa bättre förutsättningar för en välfungerande bostadsmarknad. Målet är dels att bibehålla den goda blandning av bostäder som finns på en kommunövergripande nivå, men även att förstärka blandningen av bostäder utifrån varje delområdes och stadsdels förutsättningar. Däremot är inte kommunens avsikt att alla delområden i kommunen ska ha en exakt jämn fördelning av alla boendeformer och upplåtelseformer.

Merparten av kommunens åldersgrupper förväntas växa under kommande tio år, med betoning på gruppen unga vuxna (som ofta bor i hyresrätt i flerbostadshus), gruppen 30–40 år (som ofta bor i äganderätt i småhus) och äldre personer över 80 år. Dessa omständigheter medför ett bostadsbehov och efterfrågan av olika typer av bostäder i olika delar av kommunen.

Delmål för målområde 1

1 Möta behovet och efterfrågan av bostäder i livets alla skeden.

2 Säkerställa en fortsatt beredskap för nybyggnation av småhus (radhus, parhus, kedjehus och villor).

Handlingsplan för målområde ett

Handlingsplan	Ansvar och tidplan
<p>Säkerställa en beredskap för bostäder i alla delar av samhällsbyggnadsprocessen, från en strategisk beredskap, till beredskap i detaljplaner.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ I detaljplaner bör en ständig planberedskap (på kommunalägd mark) finnas för minst 200–240 bostäder i antagna detaljplaner. Utgångspunkten för var planberedskapen ska finnas, är där behovet och efterfrågan av nya bostäder är som störst. ○ Säkra en strategisk planeringsberedskap med utgångspunkt i översiktsplanens utpekade områden och där behovet och efterfrågan av nya bostäder är som störst. ○ Riktvärdet för planeringen av bostäder är att skapa förutsättning för en genomsnittlig tillväxttakt på en procent per år. 	<p>Ansvar: Kommunledningskontoret.</p> <p>Tidplan: Löpande arbete.</p>
<p>Kommunen ska verka för ett ökat småhusbyggande med hjälp av de verktyg som kommunen har till sitt förfogande, (exempelvis strategisk prioritering, prioritering av detaljplaner, markanvisning).</p>	<p>Ansvar: Kommunledningskontoret.</p> <p>Tidplan: Löpande arbete.</p>
<p>I samhällsbyggnadsprocessen ska kommunen främja och planera för en uppdelning av nybyggnationen, där riktvärdet är 35 procent småhus (villor, radhus, kedjehus, parhus) och 65 procent lägenheter i flerbostadshus. *</p>	<p>Ansvar: Kommunledningskontoret Samhällsbyggnadsförvaltningen</p> <p>Tidplan: Löpande arbete</p>
<p>En blandning av upplåtelseformer, bostadstyper, särskilda boenden, prisklasser och storlekar ska säkerställas för bostäder inom nyproduktion och inom det befintliga beståndet.</p> <p>Nyproduktionen ska komplettera det befintliga bostadsbeståndet utifrån platsens förutsättningar och bidra till att binda ihop områden och stadsdelar på ett naturligt sätt, för att skapa en sammanhängande stad. Exempelvis ska det i Alingsås stad eftersträvas en jämnare blandning av bostadstyper än i övriga delar av kommunen, där det normalt sett är högre efterfrågan på småhus.</p>	<p>Ansvar: Kommunledningskontoret</p> <p>Tidplan: Löpande arbete</p>
<p>Årsvis utvärdera hur ägardirektiven till Alingsåshem stödjer kommunens mål för bostadsförsörjningen och utvecklingen av bostadsmarknaden.</p>	<p>Ansvar: Kommunledningskontoret.</p> <p>Tidplan: Löpande arbete.</p>

* En nybyggnation bestående av 35 procent småhus gäller både småhus som byggs inom detaljplanelagt område och förhandsbesked. Det innebär att inom detaljplanelagda område blir andelen av nyproduktionen högre för flerbostadshus.

Indikatorer för målområde 1

Vid uppföljning av bostadsförsörjningsprogrammet stäms följande indikatorer av:

- Antalet färdigställda bostäder, bostadstyp, upplåtelseform och geografisk lokalisering.
- Befolkningsutveckling i relation till antalet färdigställda bostäder.
- Planberedskap.
- Antalet bostäder i pågående detaljplaner.
- Hur den strategiska beredskapen möter rådande bostadsbehov.
- Följer förändringen i uppdelning av upplåtelseform, boendeform och storlek syftet med målet om blandningen av bostäder för varje delområde.
- Boverkets indikatorer för bostadsbrist.
- Utvecklingen i Segregationsbarometern.

Målområde 2 - bostäder för alla

Målområde 2 fokuserar på bostäder för de grupper i samhället som har behov av mer anpassade bostäder, än de som finns i det ordinarie bostadsbeståndet. Bostäderna ska möta det bostadsbehov som finns hos de personer som beviljas stöd enligt Lagen om stöd och service (LSS), Socialtjänstlagen (SoL) eller bosättningslagen.

Invånarantalet för åldersgruppen 80 år och äldre förväntas öka med cirka 1200 personer under kommande tioårsperiod. Det medför en bostadsbrist och ett bostadsbehov av anpassade bostäder, till exempel boendeformerna trygghetsbostäder och bostäder inom särskilda boenden (äldreboenden).

Personer med funktionsnedsättning som beviljas boende enligt lagen om stöd och service ökar, vilket skapar ett behov av fler gruppboendebostäder. Beräkningar visar att det behövs en ny gruppboendebostad vartannat år.

Som ett resultat av den generella bostadsbristen, uppstår bristen av bostäder till de personer som kommunen har ett ansvar för att ordna ett boende till, inom det ordinarie bostadsbeståndet.

Delmål för målområde 2

- 1 Möta efterfrågan av anpassade och särskilda boenden över tid till äldre.**
- 2 Möta behovet av anpassade bostäder för personer med funktionsnedsättning.**
- 3 Underlätta för personer med försvårade omständigheter på bostadsmarknaden.**

Handlingsplan målområde två

Handlingsplan	Ansvar och tidplan
Säkerställa att det finns tillräckligt många platser i förhållande till efterfrågan, inom särskilt boende för äldre.	Ansvar: Kommunledningskontoret Vård- och omsorgsförvaltningen Alingsåshem Tidplan: 2024–2034.
Säkerställa att det finns tillräckligt många platser inom boendeformen gruppbostad, beviljad enligt lagen om stöd och service (LSS).	Ansvar: Kommunledningskontoret Vård- och omsorgsförvaltningen Alingsåshem Tidplan: 2024–2034.
En långsiktig lokalförsörjningsplan antas, för att säkerställa en långsiktig beredskap för de bostäder som kommunen är skyldiga att erbjuda.	Ansvar: Kommunledningskontoret Tidplan: 2024–2026.
Kommunen ska utreda om information och aktivt stöd riktad till äldre om deras boendesituation och valmöjligheter, kan vara en arbetsform för kommunen.	Ansvar: Vård- och omsorgsförvaltningen. Tidplan: 2024–2026.
Undersök arbetsformer som innebär att när hyresrätter byggs på kommunalägd mark, så ska kommunen erbjudas att hyra en överenskommen andel bostäder.	Ansvar: Kommunledningskontoret. Tidplan: 2024–2026.
Säkerställa att utbudet av trygghetsbostäder eller andra mellanboendeformer för äldre ökar. Boendeformen kan med fördel finnas i alla delar av kommunen, men med särskilt fokus på de område där störst antal äldre bor.	Ansvar: kommunledningskontoret Vård- och omsorgsförvaltningen Alingsåshem Tidplan: löpande arbete

Indikatorer för målområde 2

Vid uppföljning av bostadsförsörjningsprogrammet stäms följande indikatorer av:

- Antalet trygghetbostäder.
- Antalet platser inom särskilt boende.
- Antalet platser inom gruppboende.
- Förvaltningarnas upplevelse av sina förutsättningar att bistå med bostad.
- En långsiktig lokalförsörjningsplan är antagen.

Kommunens verktyg

Kommunen kan med ett antal verktyg påverka tillgången och tillgängligheten till bostäder. Nedan presenteras ett urval av kommunens verktyg för bostadsförsörjning.

Kommunalt planmonopol

I Sverige är det kommunen som har befogenhet att påbörja och anta en detaljplan. I detaljplanen går det bland annat reglera hur marken kan användas och vad som får byggas inom detaljplanens avgränsning.

Prioritering av detaljplaner

Kommunens planprioritering är ett strategiskt planeringsdokument som prioriterar kommunens pågående och kommande detaljplaner. Prioriteringen anger vad kommunens samhällsplanerande enheter ska lägga resurserna på kommande år. Planprioriteringen tas upp årligen, för fastställande i kommunstyrelsen.

Strategisk beredskap

Strategisk beredskap innebär att kommunen har en god beredskap i den del av samhällsbyggnadsprocessen, som utförs i steget mellan översiktsplan och att ett detaljplanearbete påbörjas. Det kan handla om planprogram och/eller analys- och skissarbeten. En bra planeringsberedskap, ger kommunen möjlighet att mer effektivt kunna tillskapa nya bostäder, när behov av nyproducerade bostäder uppstår.

Markberedskap och markanvisning

Kommunen kan genom att ha en god markberedskap påverka utbyggnaden av bostadsområden. En god markberedskap skapar möjligt för kommunen att reglera vad för typ av bostäder som byggs och i vilken takt utbyggnaden sker.

Allmännyttan

Alingsåshem AB är kommunens kommunala bostadsbolag. Alingsåshem bygger och förvaltar många typer av bostäder, från hyresrätter till vård- och omsorgsboenden och boenden inom LSS. Bostadsbolaget styrs av ägardirektiv och kommunen kan exempelvis ge det kommunala bostadsbolaget direktiv att bygga bostäder som riktas till specifika grupper.

Boendelösningar för hemlösa

Kommunen kan efter biståndsbeslut enligt socialtjänstlagen, erbjuda tillfälliga bostäder för personer som står utan bostad, och som av olika skäl inte kan få en ny bostad på egen hand. Däremot har socialtjänsten inga egna bostäder, utan tillhandahåller bostäder genom samarbete med kommunens kommunala bostadsbolag, Alingsåshem AB.

Socialförvaltningen ansvarar även för att i ett akut läge erbjuda invånare tillfälligt tak över huvudet. Det kan vara i form av ekonomiskt bistånd, för att kunna betala för en plats på ett vandrarhem eller liknande, eller en tillfällig placering i en jourlägenhet.

Hyresgaranti

I Alingsås kommun erbjuder socialförvaltningen möjlighet till hyresgaranti. Hyresgaranti innebär ett borgensåtagande för en begränsad tid från kommunen. En hyresgaranti kan vara aktuell när man av en hyresvärd fått eller har möjlighet att få en lägenhet, men på grund av betalningsanmärkning, skulder eller osäker inkomst inte får teckna ett hyresavtal.

Nationella och regionala mål

För bostadsförsörjningen finns nationella och regionala bostadspolitiska mål att förhålla sig till. I följande kapitel redovisas dessa.

Nationella mål

Agenda 2030: Agenda 2030:s mål är antaget av FN:s medlemsländer och målen syftar till en omställning till ett hållbart samhälle. Mål 11 som handlar om hållbara städer, är av relevans för bostadsförsörjningsprogrammet. Målet är att stadsutvecklingen ska vara hållbar, vilket innefattar en hållbar planering av bostäder. Vidare innebär målet att till år 2030 säkra tillgång till fullgoda, säkra och ekonomiskt överkomliga bostäder för alla.

Mål för boende och samhällsplanering: Det nationella målet för boende och samhällsplanering är att bostadsmarknaden ska vara fungerande, där utbudet av bostäder möter efterfrågan. Målet innebär även att samhällsplaneringen ska arbeta mot en samhällsutveckling, där byggande och bostadsmarknaden skapar förutsättningar för alla invånare att leva i socialt goda livsmiljöer.

Nationell hemlöshetsstrategi: Målet med den nationella hemlöshetsstrategin är att förebygga och avhjälpa hemlöshet.

I strategin finns fyra mål för att motverka hemlöshet:

Mål 1. Hemlöshet ska förebyggas.

Mål 2. Ingen ska bo eller leva på gatan.

Mål 3. Bostad först bör införas nationellt.

Mål 4. Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas.

Mål för funktionshinderspolitiken: Det nationella målet för funktionshinderspolitiken, är att uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, i ett samhälle med mångfald som grund.

Folkhälsomålet: Målet för folkhälsan är att alla ska ha möjlighet till god hälsa, till följd av jämlika samhälleliga förutsättningar. Folkhälsopolitiken består av åtta målområden, där målområde fem *Boende och närmiljö*, särskilt påverkar bostadsförsörjningsprogrammet. Målområde fem syftar till att det ska finnas bostäder av bra kvalitet, som är ekonomiskt överkomliga. Dessutom bör samhällsplaneringen arbeta för att motverka segregation.

Barnkonventionen: Barnkonventionen är lag sedan 1 januari 2020. Artikel 27 i barnkonventionen fastställer barnets rätt till rimlig levnadsstandard, däribland bostad.

Regionala mål

Göteborgsregionens befolkningsutvecklingsmål och strukturbild: Göteborgsregionen har antagit mål och strategier för en hållbar tillväxt inom regionen. Ett av målen är en fortsatt befolkningstillväxt om minst 10 000 invånare per år. Målet genererar ett behov av bostäder.

Göteborgsregionen har tagit fram en strukturbild (2008) som ska ligga till grund för en hållbar struktur i regionen. Alingsås kommunen är en del av huvudstråken.

Västra Götalands regionala miljömål: Målet om god bebyggd miljö innebär bland annat att samhällsplaneringen ska vara hållbar, vilket innebär att tätorter och landsbygden är planerad utifrån ett socialt-, ekonomiskt, hälso-, och miljömässigt perspektiv. Därtill att den byggda miljön utformas utifrån människors behov och består av ett varierat utbud av bostäder.

Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021 – 2030: Den regionala utvecklingsstrategin är en övergripande strategi för det regionala tillväxt- och utvecklingsarbetet i Västra Götaland.

En av fyra långsiktiga prioriteringar är *öka inkluderingen*. I prioriteringen står det att boendet har en stor betydelse för att motverka utanförskap och segregation och att tillgången till bostäder är en välfärdsfråga.



Figur 1. Göteborgsregionens strukturbild. Bilden ovan visar hela strukturbilden, de mörkgrå sträcken utgör stråken.

Källa: Göteborgsregionen.



Förslag till remissvar från Herrljunga kommun gällande samråd om strategi för bostadsförsörjning, Falköpings kommun

Sammanfattning

Herrljunga kommun har inbjudits att lämna synpunkter i samrådsskedet gällande förslag till strategi för bostadsförsörjning för Falköpings kommun. Remiss inkom till Herrljunga kommun den 22 november 2023, och sista svarsdag är den 7 januari 2024. Av remitterade dokument framgår kortfattat förutsättningarna för bostadsförsörjningen i Falköping, vilka mål Falköpings kommun har för bostadsförsörjningen och vilka åtgärder kommunen avser genomföra för att uppnå dessa mål. Kommunens mål är (i) Det finns bra, anpassade och prisvärda bostäder för alla invånare i Falköpings kommun och (ii) Det tillskapas bostäder som möjliggör för befolkningstillväxt utan att andelen trångbodda ökar. I strategin redovisas en handlingsplan med planerade insatser och ansvarsfördelning. Förvaltningen ser att förslagen kan ha viss indirekt påverkan på Herrljunga (till exempel genom den gemensamma bostadsmarknaden), även om de i första hand påverkar det interna arbetet i Falköpings kommun.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse i ärendet, daterad 2023-11-24
- Förslag på remissvar i ärendet från Herrljunga kommun, daterat 2023-11-24
- Remissbrev ”Inbjudan till samråd. Strategi för bostadsförsörjning för Falköpings kommun” (daterat 2023-11-20)
- Beslut Kommunstyrelsen Falköpings kommun 2023-11-15 § 205
- Samrådsförslag Strategi för bostadsförsörjning, Falköpings kommun (ej daterat)

Förslag till beslut

Förslag till remissvar godkänns och förvaltningen får i uppdrag att sända det till Falköpings kommun som Herrljunga kommuns yttrande i ärendet.

Maja Sallander
Samhällsutvecklare

Remissvar gällande samrådsförslag till strategi för bostadsförsörjning, Falköpings kommun

Sammanfattning

Herrljunga kommun har inbjudits att lämna synpunkter i samrådsskedet gällande förslag till strategi för bostadsförsörjning för Falköpings kommun. Av remitterade dokument framgår kortfattat förutsättningarna för bostadsförsörjningen i Falköping, vilka mål Falköpings kommun har för bostadsförsörjningen och vilka åtgärder kommunen avser genomföra för att uppnå dessa mål. Kommunens mål är (i) Det finns bra, anpassade och prisvärda bostäder för alla invånare i Falköpings kommun och (ii) Det tillskapas bostäder som möjliggör för befolkningstillväxt utan att andelen trångbodda ökar. För att uppnå dessa mål har kommunen redovisat en handlingsplan med planerade insatser, av handlingsplanen framgår också vilken nämnd som ansvarar för respektive åtgärd. Remiss inkom till Herrljunga kommun den 22 november 2023, och sista svarsdag är den 7 januari 2024.

Beslutsunderlag

Remiss inkom till Herrljunga kommun den 22 november 2023. Remissen består av ett mejl samt följande underlag:

- Remissbrev "Inbjudan till samråd. Strategi för bostadsförsörjning för Falköpings kommun" (daterat 2023-11-20)
- Beslut Kommunstyrelsen Falköpings kommun 2023-11-15 § 205
- Samrådsförslag Strategi för bostadsförsörjning, Falköpings kommun (ej daterat)

Synpunkter

En väl fungerande bostadsmarknad påverkar även utanför kommunens gränser, och bostadsförsörjningen är på så sätt en gemensam angelägenhet för kommunerna i regionen. Herrljunga kommun anser att remisstiden är mycket illa vald med hänsyn till jul och nyår. Tiden 22 november-7 januari ger minimalt med tid för förvaltningens beredning och politisk hantering i Herrljunga kommun. Den innebar i praktiken att förvaltningen hade två arbetsdagar på sig att hantera ärendet från det att det inkom till kommunen tills politisk beredning behövde ske.

Herrljunga kommun upplever förslag till program som mycket lättöverskådligt och ser positivt på att det innehåller en tydlig handlingsplan med konkreta åtgärder och tydlig ansvarsfördelning. Herrljunga ser positivt på att strategin identifierar att ansträngd boendeekonomi är särskilt vanligt i Falköping, samtidigt som kommunen har bristande insyn i hur stort problem hemlöshet utgör, och därför fångar upp det i åtgärder för att motverka hemlöshet. Detta är viktigt för att kommunen ska kunna hantera dessa frågor på ett bra sätt, så att inte eventuella problem skjuts över på intilliggande kommuner. Herrljunga uppfattar beskrivningen av förutsättningarna som något kortfattad och övergripande så att vissa aspekter tappas bort. Till exempel ligger fokus i hög grad på äldre (och i viss mån hemlösa), medan andra grupper (som unga, nyanlända och personer med biståndsbedömt behov enligt LSS) inte fångas upp i analysen. Det gör det svårt att bedöma om de åtgärder som föreslås kan antas vara tillräckliga.

Eftersom de åtgärder och strategier som föreslås i övrigt är av sådan natur att Herrljunga kommun inte bedömer att de har en direkt påverkan på Herrljunga, utan i första hand påverkar Falköpings kommuns interna arbete, har Herrljunga kommun utöver detta inget att erinra mot att förslag till strategi för bostadsförsörjning antas.

2023-11-20

Inbjudan till samråd

Strategi för bostadsförsörjning för Falköpings kommun

Kommunstyrelsen har den 15 november 2023, § 205, beslutat om samråd angående förslag till Strategi för bostadsförsörjning för Falköpings kommun.

Du har fått detta brev för att du ska få möjlighet att framföra synpunkter på förslaget. Fullständiga handlingar finns tillgängliga på kommunens webbplats www.falkoping.se/samrad

Samrådstiden pågår från den 23 november 2023 till den 7 januari 2024.

Eventuella synpunkter på förslaget ska skickas in **skriftligen** under samrådstiden.

Synpunkterna ska lämnas in **senast den 7 januari 2024** till Falköpings kommun, S:t Sigfridsgatan 9, 521 81 Falköping, eller till kommunen@falkoping.se

Eventuella frågor besvaras av planstrateg Josef Ydeskog
e-post: josef.ydeskog@falkoping.se
tfn. 0515 - 88 51 33

Nedanstående information visar hur dina personuppgifter behandlas av kommunstyrelsen för att vi ska kunna utföra våra tjänster och fullgöra våra skyldigheter gentemot dig som registrerad.

Personuppgiftsansvarig för behandlingen av de personuppgifter som samlas in är kommunstyrelsen.

Ändamålet med behandlingen av personuppgifter insamling av synpunkter på strategi för bostadsförsörjning. Den lagliga grunden för behandlingen är rättslig förpliktelse. Personuppgifter som behandlas är: namn, adress, postnummer och postort.

Personer som kan komma att ta del av dina personuppgifter är medarbetare och förtroendevalda hos kommunstyrelsen. Om beslut överklagas kan berörd överinstans ta del av personuppgifterna. Eftersom kommunstyrelsen är en myndighet som lyder under offentlighetsprincipen kan nämnden komma att lämna ut information innehållande personuppgifter om det inte finns grund för sekretess.

Lagringstiden för personuppgifterna är för evigt.

Som registrerad har du rätt att från oss begära tillgång till rättelse eller radering av dina personuppgifter. Du har också rätt att begära begränsning av behandling som rör dina personuppgifter samt även möjlighet att invända mot behandlingen.

Som registrerad har du även rätt till dataportabilitet, dvs. att överföra personuppgifter från en personuppgiftsansvarig till en annan när det är tekniskt möjligt.

Du har rätt att lämna klagomål gällande byggnadsnämndens behandling av dina personuppgifter till Integritetsskyddsmyndigheten, IMY.

Frågor om personuppgiftsbehandling kan ställas till kommunens dataskyddsombud via e-post dso.falkoping@insatt.com

Frågor till kommunstyrelsen kan ställas via e-post kommunstyrelsen@falkoping.se

§ 205

Dnr 2023/01163

Samråd om strategi för bostadsförsörjning

Kommunstyrelsens beslut

- 1 Kommunstyrelsen godkänner det framtagna förslaget till strategi för bostadsförsörjning för Falköpings kommun samt sänder det på samråd under perioden 23 november 2023 till 7 januari 2024.

Sammanfattning

Av lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar framgår av första paragrafen att varje kommun med riktlinjer ska planera för bostadsförsörjning i kommunen. Det framgår också att sådana riktlinjer ska antas av kommunfullmäktige under varje mandatperiod.

Eftersom inga nya riktlinjer antagits för innevarande mandatperiod har nya arbetats fram. Innan riktlinjer kan antas av kommunfullmäktige ska kommunen samråda med berörda kommuner, länsstyrelse samt andra aktörer och regionala organ.

Syftet med riktlinjerna är att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och för att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs. Bostadsförsörjning är ett kommunalt ansvar men för att lyckas krävs det samarbete med byggherrar, bostadsförvaltare och andra aktörer.

En bostadsmarknadsanalys har genomförts som visar att både den demografiska utvecklingen och bostadsbyggandet framöver är svårbedömda och sammankopplade. Den ekonomiska situationen med höga räntor och byggkostnader medför att Boverkets prognos pekar på kraftigt minskat byggande kommande år. Samtidigt sker stora investeringar i Skaraborg som kan leda till ökad efterfrågan på arbetskraft och inflyttning. Skaraborgs kommunalförbunds delregionala utvecklingsstrategi anger en målsättning om 300 000 invånare år 2030, en ökning med cirka 30 000 invånare.

Andelen äldre blir större och befolkningsökningen de senaste 10 åren beror till stor del på invandring.

I Falköping är andelen bostäder med ansträngd boendeekonomi det mått på bostadsbrist som är avsevärt sämre än på nationell nivå. Om nyproduktion anpassas för att locka äldre att flytta skulle en flyttkedja kunna starta som i slutändan kan frigöra ett billigare boende för de som idag har ansträngd boendeekonomi.

Riktlinjerna presenteras som mål och tillhörande insatser med specifika åtgärder.

Föreslagna mål är följande:

Justerarnas signaturer Digital signering			Protokollsutdraget bestyrks
---	--	--	-----------------------------

- Det finns bra, anpassade och prisvärda bostäder för alla invånare i Falköpings kommun.
- Det tillskapas bostäder som möjliggör för befolkningstillväxt utan att andelen trångbodda ökar.

Föreslagna insatser för att nå målen är följande:

- Säkerställ tillgång till attraktiv mark för bostäder
- Aktiv markpolitik
- Förtätning av kommunens tätorter
- Miljötillsyn med fokus på trångboddhet
- Samverkan med branschen
- Motverka hemlöshet

Förvaltningen föreslår kommunstyrelsen att godkänna förslag till strategi för bostadsförsörjning för Falköpings kommun samt sänder det på samråd under perioden 23 november 2023 till 7 januari 2024.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-11-01, § 132
- Tjänsteutlåtande från kommunledningsförvaltningen, 2023-10-10
- Samrådsförslag till strategi för bostadsförsörjning för Falköpings kommun, 2023-10-11

Paragrafen skickas till

Länsstyrelsen Västra Götaland
Skaraborgs kommunalförbund
Miljönämnden östra Skaraborg
Västra Götalandsregionen
Herrljunga kommun
Mullsjö kommun
Skara kommun
Skövde kommun
Tidaholms kommun
Ulricehamns kommun
Vara kommun
Falköpings Hyresbostäder AB

Justerarnas signaturer Digital signering			Protokollsutdraget bestyrks
---	--	--	-----------------------------

Strategi för bostadsförsörjning

STRATEGI

Typ av styrdokument	Strategi
Beslutsinstans	Kommunfullmäktige
Diarienummer	2023/01163
Giltighetstid	2024-03-01 – Tills vidare
Dokumentet gäller för	Samtliga nämnder och förvaltningar
Fastställd	
Ersätter	Strategi för bostadsförsörjning Falköpings kommun 2017-2020
Dokumentansvarig	Stadsbyggnadsavdelningen
Tidpunkt för aktualitetsprövning	Varje mandatperiod

Innehåll

Inledning.....	2
Kommunens vision.....	2
Bakgrund & syfte	2
Relevant lagstiftning.....	2
Mål & styrdokument.....	3
Kommunens mål och övriga styrdokument.....	4
Bostadsmarknadsanalys.....	5
Demografisk utveckling	5
Marknadsförutsättningar.....	7
Vakanser.....	8
Fördelning av upplåtelseform.....	8
Priser.....	8
Tillsyn.....	8
Bostadsbehov som inte tillgodoses.....	8
Hemlöshet.....	9
Trygghetsboende för äldre.....	9
Slutsats.....	10
Riktlinjer för bostadsförsörjning	11
Hänsyn till relevanta mål, planer och program.....	11
Mål för bostadsbyggande och utveckling.....	11
Planerade insatser för att nå målen.....	11

Inledning

Kommunens vision

Det Goda Livet är kommunens vision om det hållbara samhället, ett samhälle i balans och harmoni, även för kommande generationer. Det Goda Livet bygger på allas lika värde och på samhällsaktiva invånare. I Falköping värnar vi om livskvalitet, välbefinnande och trivsel för Falköpingsborna.

I Falköping tar vi ansvar för vår gemensamma framtid och en hållbar utveckling. Vi vill skapa det goda livet för våra medborgare och för kommande generationer. Vi ska driva en förändringsprocess där kommunen går före i utvecklingen av ett hållbart samhälle, där naturens och våra mänskliga resurser används medvetet och balanserat. Ekologin sätter ramarna och villkoren med planetens absoluta gränser, våra ekosystem och naturens resurser. Ekonomin är de medel tillsammans med det politiska systemet vi har för att skapa social hållbarhet. Vilket är själva målsättningen med det dynamiska och rättvisa samhället där de mänskliga behoven uppfylls. Falköpings kommun ser ett tydligt samband mellan hållbara satsningar och den lokala utvecklingen.

Kommunens arbete med bostadsförsörjning är en del i arbetet för att nå visionen.

Bakgrund & syfte

Kommunfullmäktige antog den 25 september 2017 § 98 strategi för bostadsförsörjning för Falköpings kommun 2017-2020. Giltighetstiden angavs till och med sista december 2018 och dess aktualitet skulle prövas varje mandatperiod. Giltighetstiden har gått ut och eftersom befolkningsökningen inte blivit den som prognostiserades behöver nya riktlinjer för bostadsförsörjning tas fram.

Syftet med riktlinjerna är att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och för att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs. Bostadsförsörjning är ett kommunalt ansvar men för att lyckas krävs det samarbete med byggherrar, bostadsförvaltare och andra aktörer.

Bostadsförsörjningen är i många avseenden en viktig strategisk fråga för kommunen och detta dokument uppfyller därmed en viktig roll i den strategiska planeringen på kort och lång sikt.

Relevant lagstiftning

Lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (2000:1383)

Varje kommun ska med riktlinjer planera för bostadsförsörjningen. Dessa riktlinjer ska samrådas med berörda kommuner och länsstyrelsen ska ges tillfälle att yttra sig.

Riktlinjer för bostadsförsörjningen ska antas av kommunfullmäktige under varje mandatperiod. Förändras förutsättningarna för de antagna riktlinjerna ska nya riktlinjer upprättas och antas av kommunfullmäktige.

Riktlinjerna ska grundas på analys av den demografiska utvecklingen, marknadsförutsättningarna och vilka behov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden.

Plan- och bygglag (2010:900)

Kommunen har genom lagen ansvaret för planeringen av markanvändningen i kommunen och därmed indirekt ansvar för att möjlighet till goda boendemiljöer skapas. Vid all planläggning ska hänsyn tas till mellankommunala och regionala förhållande beträffande kommunernas arbete med att främja bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet.

Vid all planläggning enligt denna lag ska riktlinjerna i detta dokument vara vägledande.

Kommunallagen (2017:725)

Kommunen har enligt lagen rätt att bilda och driva näringsverksamhet som drivs utan vinstsyfte och tillhandahåller allmännyttiga anläggningar eller tjänster.

Lag (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag

Enligt lagen ska ett kommunalt allmännyttigt bostadsaktiebolag bland annat främja bostadsförsörjningen. Det innebär att det kommunala bostadsbolaget Falköpings Hyresbostäder har ett ansvar för att bostadsförsörjningen säkerställs i kommunen.

Socialtjänstlagen (2001:453)

Socialtjänsten har ett grundläggande ansvar för att människor med särskilda behov har tillgång till bra bostäder. Ansvaret har förtydligats i socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning

Lagen innehåller bestämmelser om mottagande av vissa nyanlända för bosättning genom en anvisning till varje kommun. En kommun är enligt lagen skyldig att efter anvisning ta emot nyanlända för bosättning i kommunen.

Miljöbalken (1998:808)

Lagen anger att bostäder ska brukas så att olägenheter för människors hälsa inte uppstår och så att de hålls fria från ohyra och andra skadedjur. Lagen appliceras också parallellt med plan- och bygglagen vid planläggning.

Mål & styrdokument

Det finns nationella-, regionala- och kommunala mål som tillsammans med lagarna utgör utgångspunkten för arbetet med att ta fram riktlinjer för bostadsförsörjningen.

Nationella mål

Av de sexton miljömål som riksdagen antagit är målet God bebyggd miljö applicerbar på bostadsförsörjningen. Miljömålet anger bland annat att

städer, tätorter och annan byggd miljö ska vara en god och hälsosam livsmiljö.

Regeringen presenterade under 2022 en nationell strategi för hus Sverige ska motverka hemlöshet. Strategin innehåller fyra mål:

1. Hemlöshet ska förebyggas
2. Ingen ska bo eller leva på gatan
3. Bostad först bör införas nationellt
4. Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas

Regeringen beslutade också om uppdrag till länsstyrelserna och socialstyrelsen var syfte är att stötta kommunerna samt kartlägga hemlösheten.

Regionala mål

”Vision Västra Götaland – det goda livet” är den gemensamma utgångspunkten för hur Västra Götaland ska utvecklas hållbart för att vara en attraktiv region att bo och verka i. Visionen anger fem fokusområden varav ”En god hälsa” bland annat beskrivs omfatta en god fysisk miljö.

Delregional utvecklingsstrategi Skaraborg 2030

Strategins övergripande effektmål är att Skaraborg ska bli Sveriges fjärde största arbetsmarknadsregion med 300 000 invånare.

Kommunens mål och övriga styrdokument

I kommunens verksamhet finns mål och flertalet styrande dokument som är relevanta för bostadsförsörjningen.

Fyra mål

Falköpings kommun har fyra mål för att nå visionen om det goda livet.

1. Ett socialt hållbart Falköping
2. Ett attraktivare Falköping
3. Ett näringsliv som utvecklas
4. Kommunens organisation ska vara utvecklande och förnyande med en tillitsbaserande styrning

Mål 1 och 2 är huvudsakligen applicerbara på detta dokument.

Översiktsplan

Översiktsplan 2017-2030 som antogs av kommunfullmäktige 2018 anger övergripande strategi för bland annat bebyggelse men även markanvändningen i kommunen. Huvudstrategin är förtätning av kommunens tätorter. Den 26 juni 2023 fick kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en ny översiktsplan för Falköpings kommun som har en framtidshorisont bortom år 2030. Arbetet förväntas preliminärt vara färdigt till sommaren 2025 och kommer i hög utsträckning utgå från befintlig översiktsplan.

Flerårsplan 2023-2025

Varje år beslutas om en flerårsplan där kommunen preciserar hur de fyra målen ska uppnås. I dokumentet framgår också budget och investeringsplan för kommunens nämnder men även för genomförande av detaljplaner.

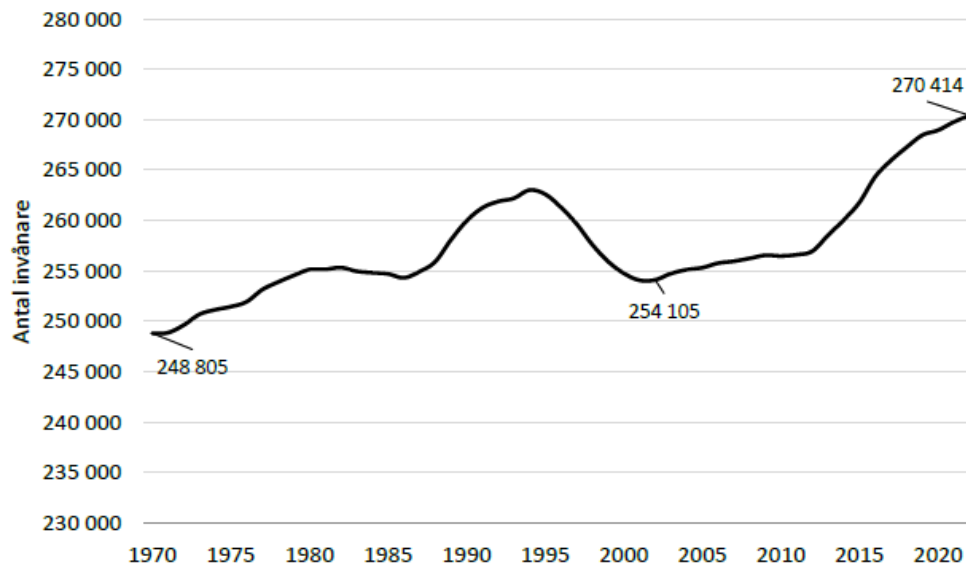
Styrdokument

Kommunen har ett antal relevanta riktlinjer vad gäller exempelvis prioritering av detaljplaner, markanvisning och exploateringsavtal. Det finns även ett förtätningsprogram för Falköpings stad och ägardirektiv för Falköpings Hyresbostäder.

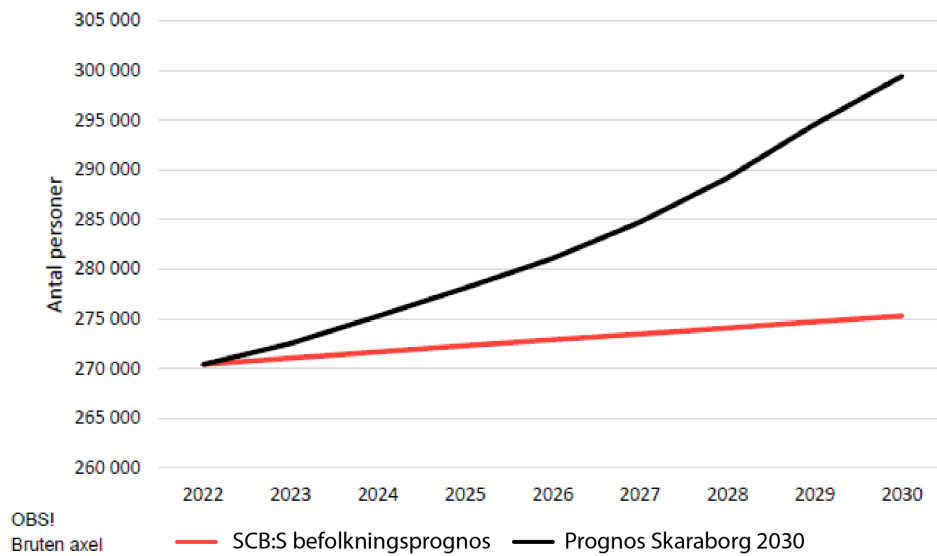
Bostadsmarknadsanalys

Demografisk utveckling

En bostadförsörjningsanalys har tagits fram för Skaraborg som visar att befolkningen i Skaraborg har ökat med cirka 20 000 invånare de senaste 10 åren till cirka 270 000 i dagsläget.



SCB:s befolkningsprognos för Skaraborg uppskattar att befolkningen år 2030 uppgår till 275 000 invånare. En befolkningsprognos för Skaraborg har tagits fram för att nå målet om 300 000 invånare som anges i den delregionala utvecklingsstrategin.



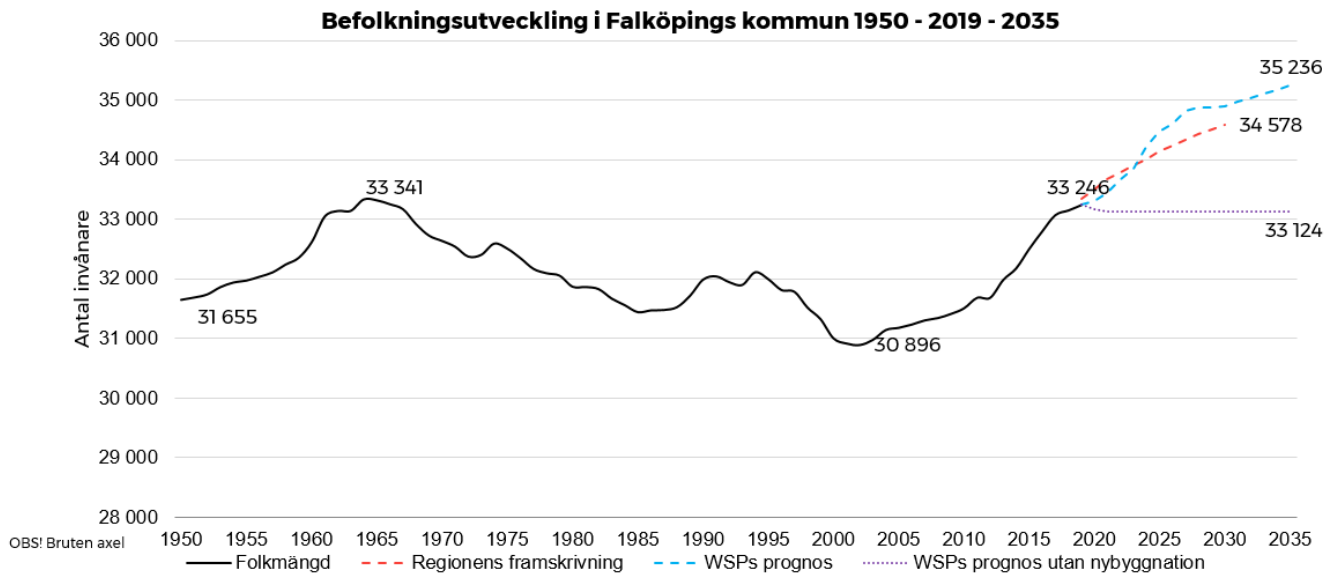
För att nå målet i delregionala utvecklingsstrategin behöver inflyttningen till Skaraborg vara i snitt 3 250 personer per år mellan 2022 och 2030 samt en total naturlig folkökning om 4 000 personer under samma tidsperiod.

Enligt statistik från SCB har nettoinvandring under de senaste 20 åren bidragit till att invånarantalet i Falköpings kommun ökat. Födelsenetto och inrikes flytt har endast vissa år bidragit till ökat antal invånare.

Enligt SCB har Falköpings kommuns invånarantal mellan 2018 och 2022 ökat med 175 invånare till totalt 33 252. Detta beror till största del på invandring eftersom det avlider fler än vad som föds. Under 2022 minskade antalet kommuninvånare något.

Inom kommunen var det under 2022 knappt 30 fler personer som flyttade till än från Falköpings tätort. Detta antyder en viss urbanisering inom kommunen vilket kan innebära att behovet av bostäder är större i Falköpings tätort än övriga delar av kommunen. I de flesta övriga delar av kommunen är den interna utflyttningen större än inflyttningen förutom i södra kommundelen inklusive Kinnarp och Åsarp.

Enligt en befolknings- och bostadsanalys genomförd av WSP i juni 2020 är en framtida befolkningsökning i Falköpings kommun tätt kopplad till bostadsbyggande. Om inga eller få nya bostäder uppförs stagnerar invånarantalet vid strax över 33 100. WSP:s prognos till år 2035 anger en ökning till drygt 35 200 invånare förutsatt att det byggs nya bostäder.



Marknadsförutsättningar

I rapporten Bostadsmarkandsanalys 2023 beskriver Länsstyrelsen i Västra Götaland att skillnaden mellan antalet färdigställda bostäder under 2022 och antal påbörjade bostäder 2023 bedöms bli stor. Den förändrade säkerhetspolitiska och ekonomiska situationen bedöms innebära kraftigt negativ påverkan på bostadsbyggandet under de kommande åren. Enligt Boverkets byggprognos från juni 2023 minskar antalet påbörjade bostäder nationellt från 71 000 under 2021 till cirka 27 000 år 2023 och 21 500 2024. Detta kan innebära att det uppdämda behovet av bostäder som under de senaste åren minskat kan komma att öka igen. Det kan också bli svårare att komma in på bostadsmarknaden för de som söker sin första bostad. I dessa oroliga tider är SCBs befolkningsprognoser och Boverkets byggprognoser speciellt osäkra.

Ett minskat bostadsbyggande riskerar att negativt påverka både SCB:s befolkningsprognos och prognos Skaraborg 2023 för befolkningsutvecklingen i kommunen. Som framgår av WSP:s befolknings- och bostadsanalys är befolkningsutvecklingen tätt sammankopplad med antal bostäder som färdigställs.

Det pågår arbete med detaljplaner som möjliggör för bostäder i flera delar av kommunen. De flesta innebär förtätning av redan befintliga strukturer. I Falköpings tätort pågår arbete med två större förtätningar som kan möjliggöra för uppskattningsvis 200 bostäder i lägenheter om de antas och genomförs. För den nya stadsdelen Fåraberget har två etapper planlagts och delvis byggts ut. Inom övriga områden av stadsdelen kan det uppskattningsvis möjliggöras för knappt 350 bostäder.

I Stenstorp pågår planarbete för att tillskapa uppskattningsvis 20 bostäder i närheten av Stenstorps kyrka.

I Floby har ett planarbete påbörjats som innebär en förtätning som uppskattningsvis kan möjliggöra för cirka 4-10 bostäder i lägenheter.

Vakanser

Enligt kommuns enkät om hyresbostadsmarknaden finns huvudparten av hyresbostäderna i kommunen i Falköpings tätort, drygt 2 920 stycken med en vakansgrad om 1,9 %. Andelen vakanser i beståndet över hela kommunen är 1,8 %.

Fördelning av upplåtelseform

Enligt SCB bodde det 33 252 personer i Falköpings kommun under 2022 och utav dessa bodde drygt 63 % i äganderätt, 5 % i bostadsrätter och drygt 26 % i hyresrätter. I Falköpings tätort är andelen som bor i hyresrätter knappt 43 % och i äganderätt knappt 42%. I Floby och Stenstorp är boende i äganderätt och i hyresrätt i övervägande majoritet.

Priser

Enligt Bostadsförsörjningsanalys Skaraborg och statistik från SCB var det genomsnittliga priset för en villa i Falköpings kommun mellan åren 2022 och 2023 strax under två miljoner och priset för en bostadsrätt var strax över en halv miljon. Medianhyran per kvadratmeter var år 2022 ungefär 1 000 kronor.

Tillsyn

Miljönämnden Östra Skaraborg genomför systematiskt tillsynskontroller av miljön i hyresbostäder. Under de senaste sex åren har tillsyn genomförts för två flerbostadshus i Falköpings kommun. Dessa två kontroller har resulterat i att krav på åtgärder har ställts på ägaren till flerbostadshusen.

Bostadsbehov som inte tillgodoses

Boverkets mått på bostadsbrist utgår från fem olika definitioner samt en kombination av dem eller ifall hushåll har uppfyllt något av måtten två år i rad.

- Ansträngd boendeekonomi definieras som att hushållet har en inkomst som inte räcker till att täcka en baskonsumtion beräknad utifrån genomsnittshyror på orten och riksnormen för hyror.
- Hushållet är trångbott om det inte har sovrum utöver vardagsrum och kök eller kokvrå. Två barn kan dela sovrum, men med beaktande av stigande ålder och personlig integritet behöver barn över 11 år eget rum. Vuxna som inte är sambor delar inte sovrum. Ensamstående utan barn anses inte som trångbodda. För de hushåll där antalet rum saknas, främst småhus, används boendeyta per person. Har hushållet mindre än 20 kvm per person räknas hushållet som trångbott.
- Hushåll som flyttar ofta definieras som hushåll där någon av individerna har flyttat minst en gång årligen de senaste tre åren.
- Hushåll med hemmaboende vuxna barn definieras som att hushållet har hemmaboende barn som är äldre än 24 år.

- Hushåll med ansträngd boendekonomi KALP (kvar att leva på) definieras som att hushållet har en inkomst som inte räcker till att täcka en baskonsumtion beräknad utifrån genomsnittshyror på orten och en kvar att leva på -kalkyl baserade på ett genomsnitt av bankernas kalkyler.

Ansträngd boendekonomi

Enligt Bostadsförsörjningsanalys Skaraborg är det strax över 25 % av befolkningen i Skaraborg som har en ansträngd boendekonomi utifrån KALP- kalkyl och enligt SCB är det jämförbart med hela Sverige. I Falköpings kommun var det 2021 knappt 28,5 % av befolkningen som uppfyller samma kriterier. När den ansträngda boendekonomin baseras på genomsnittshyror på orten och riksnormen för hyror var det 5,2 % av hushållen i Falköping som uppfyllde kriteriet. Enligt SCB är det något högre än de 4,8 % av hushållen i hela Sverige

Trångboddhet

Enligt SCB och Boverket är det drygt 7 % av hushållen i Falköpings kommun som bedöms som trångbodda jämfört med 16 % i Sverige år 2021. Enligt Falköpings Hyresbostäder AB finns det en brist på större lägenheter och ett överskott av ettor. Enligt kommunens enkät om hyresbostadsmarknaden finns det viss eller stor efterfrågan på lägenheter i olika storlekar. Hyresbostadsföretagen har angett att stor efterfrågan finns på lägenheter med fyra rum och kök.

Hushåll som flyttar

Enligt uppgifter från Boverket är det knappt 2 % av hushållen i Falköping som uppfyller kriteriet för hushåll med upprepade flyttningar. I Skaraborg är andelen hushåll på ungefär samma nivå.

Hushåll med hemmaboende vuxna barn

Enligt Boverket är det strax under 2 % av hushållen som har hemmaboende vuxna barn i Falköpings kommun och på nationell nivå är det 3,5 procent av hushållen.

Återkommande problem

Det finns hushåll som enligt Boverket i minst 2 år uppfyllt något av kriterierna som beskrivits ovan. I Falköping var det 9,5 % av hushållen som 2021 hade återkommande problem vilket är ungefär som på nationell nivå.

Hemlöshet

Varken socialförvaltningen eller kompetens och arbetslivsförvaltningen har en komplett bild över antalet hemlösa i Falköpings kommun varför denna statistik saknas i dokumentet.

Trygghetsboende för äldre

Enligt SCB:s befolkningsprognos är andelen i åldrarna 70 år och äldre som kommer öka mest. I Falköping bedöms antalet personer som är 80 år eller äldre öka med 30 % till år 2030 och 50 % till omkring 2040. Enligt en

utredning av behov av särskilda boendeformer för äldre som togs fram av socialförvaltningen under 2021 har Falköpings kommun, jämfört med angränsande och liknande kommuner, höga kostnader inom äldreården. För att inte kostnaderna i framtiden ska fortsätta stiga i samband med att antalet äldre blir fler behöver anpassade bostäder skapas där äldre kan bo och leva mer självständigt. Enligt det kommunala bostadsbolaget Hyresbostäder Falköping efterfrågar äldre personer lägenheter på markplan eller med hiss.

Slutsats

Både den demografiska utvecklingen och bostadsbyggandet framöver är svårbedömda och sammankopplade. Den ekonomiska situationen med höga räntor och byggkostnader medför att Boverkets prognos pekar på kraftigt minskat byggande kommande år. Samtidigt sker stora investeringar i Skaraborg som kan leda till ökad efterfrågan på arbetskraft och inflyttning. Skaraborgs kommunalförbunds delregionala utvecklingsstrategi anger en målsättning om 300 000 invånare år 2030, en ökning med cirka 30 000 invånare.

De senaste 10 åren har invandring varit den huvudsakliga orsaken till befolkningstillväxten och en fortsatt ökande befolkning i kommunen kräver i huvudsak en nettoinvandring. Andelen personer över 70 år förväntas öka och en viss urbanisering pågår i kommunen.

I Falköping är andelen bostäder med ansträngd boendeekonomi det mått på bostadsbrist som är avsevärt sämre än på nationell nivå. Samtidigt framgår av kommunens hyresmarknadsenkät att störst efterfrågan finns på större lägenheter. Eftersom nyproduktion av lägenheter ofta är förknippat med höga kostnader och höga hyror är det svårt att tillgodose behovet av stora lägenheter och minska andelen bostäder med ansträngd boendeekonomi. Om nyproduktion anpassas för att locka äldre att flytta skulle en flyttkedja kunna starta som i slutändan kan frigöra ett billigare boende för de som idag har ansträngd boendeekonomi.

Riktlinjer för bostadsförsörjning

Hänsyn till relevanta mål, planer och program

Målen, insatserna och de specifika åtgärderna beaktar det nationella miljömålet god bebyggd miljö, Västra Götalandsregionens vision det goda livet samt de kommunala målen. Såväl den befintliga översiktsplanen som beslutet att arbeta fram en ny översiktsplan har beaktats likaså förtätningsprogrammet.

Riktlinjerna presenteras som mål och tillhörande insatser med specifika åtgärder. För åtgärderna presenteras tidsplan för genomförande och var ansvaret för genomförandet ligger.

Mål för bostadsbyggande och utveckling

- Det finns bra, anpassade och prisvärda bostäder för alla invånare i Falköpings kommun.
- Det tillskapas bostäder som möjliggör för befolkningstillväxt utan att andelen trångbodda ökar.

Planerade insatser för att nå målen

Baserat på analysen och målen för bostadsbyggande och utveckling föreslås följande insatser och åtgärder:

Säkerställ tillgång till attraktiv mark för bostäder

Det kommunala planmonopolet medför stor makt men även ansvar för att säkerställa möjlighet att uppföra bostäder. En planberedskap innebär att redan planlagd mark finns tillgänglig för exploatering. De senaste årens exploateringstakt har medfört att den befintliga planberedskapen till stor del försvunnit trots att nya detaljplaner tagits fram. Det senaste årets lågkonjunktur och höga räntor har lett till ett minskat byggande men kan dock leda till att ny god planberedskap kan upprättas.

Den befintliga översiktsplanen antogs 2018 med tydliga ställningstaganden och inriktningar vad gäller befolknings och bostadsutveckling. Kommunfullmäktige beslutade den 26 juni 2023 att ny översiktsplan ska arbetas fram. Den nya översiktsplanens mål och inriktning för befolkningsutveckling och bostadsbyggande ska fortsatt vara tydligt

Åtgärder:

- Säkerställa tydliga ställningstaganden angående befolkningsutveckling och bostadsbyggande i översiktsplan
Genomförande: 2023-2025
Ansvar: Kommunstyrelsen
- Prioritering av detaljplaner för bostadsändamål
Genomförande: Löpande
Ansvar: Byggnadsnämnden

Aktiv markpolitik

För att kommunen ska kunna ställa krav på exploatörer och påverka bostadsbeståndet behöver kommunen äga mark som planläggs. På så sätt kan kommunen också skynda på genomförandet samt styra förutsättningarna och villkoren för exploatering. Kommunen ska i lämpliga fall arrangera markanvisningstävlingar för att kunna styra mot lämplig upplåtelseform och exploatering med hög kvalitet. Analysen visar att hushåll med ansträngd boendeekonomi är en av huvudanledningarna till att bostadsbehoven inte uppfylls. Trångboddhet och bostäder med hemmaboende vuxna barn förvisso inte är utbredd men det är olägenheter som har stor påverkan på de individerna. Genom att prioritera exploateringar som är anpassade för äldre personer kan en flyttkedja initieras som öppnar upp för bostäder för unga eller trångbodda. Det kan också möjliggöra att fler får tillgång till bostäder som matchar deras ekonomiska förutsättningar när vissa flyttar till större bostäder.

Åtgärder:

- Förvärva mark i enlighet med översiktsplan
Genomförande: Löpande
Ansvar: Kommunstyrelsen
- I markanvisningstävlingar prioritera exploateringar som gynnar en flyttkedja.
Genomförande: Löpande
Ansvar: Kommunstyrelsen

Förtätning av kommunens tätorter

Förtätning innebär att ny bebyggelse uppförs inom den befintliga bebyggelsestrukturen, exempelvis att obebyggda tomter exploateras eller på-/om- och tillbyggnation av befintliga byggnader. Förtätning motverkar utspridning av staden och minskar behovet av nya investeringar i gator och ledningar vilket leder till minskade kostnader. Det kan också minska bilanvändandet och transportkostnader samtidigt som det kan bidra till en ökad trygghet.

Åtgärder:

- Säkerställa förtätning som huvudsaklig utvecklingsstrategi i översiktsplanen.
Genomförande: 2023-2025
Ansvar: Kommunstyrelsen
- Främja detaljplaner som innebär förtätning.
Genomförande: Löpande
Ansvar: Byggnadsnämnden

Miljötillsyn med fokus på trångboddhet

För att motverka trångboddhet och sanitära olägenheter är det väsentligt att tillsyn enligt miljöbalken sker där trångboddheten är som störst.

Åtgärder:

- Miljötillsyn med fokus på trångboddhet.
Genomförande: Löpande
Ansvar: Miljönämnden Östra Skaraborg.

Samverkan med branschen

Kommunen har, utöver det kommunala bostadsbolaget, liten möjlighet att uppföra bostäder. Därmed blir samverkan mellan Falköpings kommun och branschens aktörer viktig för att säkerställa byggnation av bostäder.

Falköpings kommun behöver också aktivt marknadsföra och söka exploatörer som är intresserade av att bygga. Detta genomförs genom att arrangera markanvisningstävlingar eller intresseanmälningar.

Åtgärder:

- Anordna och medverka på fastighetsägarträffar och företagsfrukostar
Genomförande: Löpande
Ansvar: Kommunstyrelsen
- Arrangera markanvisningstävlingar för bostäder
Genomförande: Löpande
Ansvar: Kommunstyrelsen

Motverka hemlöshet

För att alla i Falköpings kommun ska få tillgång till en god boendemiljö krävs även ett proaktivt arbete kring hemlöshet. I dagsläget finns ingen tydlig bild över antalet hemlösa personer i kommunen samt anledningarna till hemlösheten.

Åtgärder:

- Kartlägga hemlösheten i kommunen.
Genomförande: 2024
Ansvar: Kompetens- och arbetslivsnämnden
- Ta fram rutiner för proaktivt arbete med hemlöshet.
Genomförande: Löpande
Ansvar: Kompetens- och arbetslivsnämnden



Förslag till remissvar i kompletterande samråd för projekt Kesemossen vindkraftpark, Eolus Vind

Sammanfattning

Herrljunga kommun har av Eolus Vind AB inbjudits att lämna synpunkter i kompletterande samråd gällande vattenverksamhet för en möjlig vindkraftpark i området Kesemossen, mellan Grude och Vesene, ca 3 km väster om Ljung tätort i Herrljunga kommun. Länsstyrelsen är prövningsmyndighet och tillsynsmyndighet för eventuell etablering. Det kompletterande samrådet avser vattenverksamhet, då Eolus avser ansöka om tillstånd för sådan i samband med ansökan om tillstånd för etablering av vindkraftverken. Herrljunga kommun har tidigare (2023-04-03) yttrat sig avseende etableringen av vindkraftverken. Samrådsunderlaget är i hög grad samma som vid tidigare samråd, men har kompletterats med information om att ansökan även kommer att innefatta viss vattenverksamhet. Inbjudan till det kompletterande samrådet inkom till kommunen 2023-11-17, sista svarsdag är 2023-12-11. Med hänsyn till att sista svarsdag är samma dag som Kommunstyrelsens sammanträde föreslås att ärendet direktjusteras. Kommunen har fått tillstånd att inkomma med svar per mejl några dagar senare om behov finns. Herrljunga Vatten AB har beretts möjlighet att komma med synpunkter till remissvaret.

Beslutsunderlag

- Mejl samt inbjudan till kompletterande samråd (daterad 2023-11-17)
- Samrådsunderlag Kesemossen Vindkraftpark, Eolus Vind, ej daterat
- Information från Eolus Vinds hemsida avseende kompletterande samråd, <https://www.eolusvind.com/projekt/kesemossen/> (hämtat 2023-11-17)
- Förslag till remissvar ”Yttrande i kompletterande samråd för projekt Kesemossen vindkraftpark, Eolus Vind”, daterat 2023-11-20
- Tjänsteskrivelse i ärendet, daterad 2023-11-20
- Tidigare insänt yttrande i ärendet från Herrljunga kommun, daterat 2023-04-03
- Mejl med synpunkter i ärendet från Herrljunga Vatten AB, daterat 2023-11-17

Förslag till beslut

Förslag till remissvar godkänns och förvaltningen uppdras att sända remissvaret till Eolus Vind i för ändamålet särskilt avsett webbformulär.

Beslut i ärendet direktjusteras.

Maja Sallander
Samhällsutvecklare

Yttrande i kompletterande samråd för projekt Kesemossen vindkraftpark, Eolus Vind

Sammanfattning

Herrljunga kommun har inbjudits att lämna synpunkter i kompletterande samråd avseende vattenverksamhet för en möjlig etablering av vindkraftverk i området Kesemossen, mellan Grude och Vesene, cirka 10 km söder om Herrljunga tätort och 3 km väster om Ljung tätort i Herrljunga kommun. Herrljunga kommun är berörd genom att projektområdet ligger placerat inom kommunens gränser. Länsstyrelsen är prövningsmyndighet och tillsynsmyndighet.

Projektområdet omfattar ca 2 km² och utgörs i dagsläget främst av skog för skogsbruk. Enligt utredningen bedöms projektområdet rymma maximalt fem vindkraftverk, med en totalhöjd om maximalt 300 meter vardera. Exakt placering av vindkraftverken specificeras inte i underlaget, detta för att möjliggöra att verken placeras optimalt utifrån den teknik som finns vid tiden för byggnation. I området finns ett visst befintligt vägnät som kan nyttjas för byggnation och drift av verken. Med hänsyn till att visst nytt vägnät ändå kommer behöva etableras i området, och att vägarna då kommer passera mindre vattendrag har Eolus meddelat att de avser ansöka om tillstånd för vattenverksamhet i samband med ansökan om tillstånd för etablering av vindkraftverken. Vattenverksamheten utgörs av anläggande av anläggningar som är nödvändiga för denna passage, såsom trummor, kulvertar och stöd för väg.

Herrljunga kommun tar i nuläget inte ställning till en eventuell tillstyrkan av etableringen, utan inväntar fortsatt utredning och komplett ansökan. Kommunen framför i detta remissvar synpunkter gällande fortsatt utredning av vattenverksamheten. Kommunen har tidigare (i yttrande daterat 2023-04-03) lämnat synpunkter i samråd gällande etableringen. Dessa synpunkter kvarstår i sin helhet.

Beslutsunderlag

- Inbjudan till kompletterande samråd, mejl (daterat 2023-11-17)
- Samrådsunderlag Kesemossen vindkraftpark, Eolus Vind (ej daterat)
- Information om projektet från Eolus Vinds hemsida, <https://www.eolusvind.com/projekt/kesemossen/> (hämtat 2023-11-17)

Synpunkter

Herrljunga kommun framhåller att kommande ansökan tydligt behöver redovisa vilken påverkan vattenverksamheten innebär för grundvatten och ytvatten i området. Kommunen vill särskilt framhålla att grundvattenkvaliteten inte får påverkas negativt av projektet, vare sig avseende kemisk eller kvantitativ status. Kommunen ser det också som angeläget att det av ansökan framgår vilken påverkan vattenverksamheten kan få på flora och fauna i området.

I övrigt gäller tidigare insänt yttrande i sin helhet.

Hej!

Eolus har som ni tidigare informerats om avsikt att bygga och driva en vindkraftpark vid Kesemossen i Herrljunga kommun. Vindkraftparken avses omfatta upp till 5 vindkraftverk med en totalhöjd på maximalt 300 meter. Eolus avser att söka tillstånd enligt miljöbalken för planerad verksamhet. Inför att tillståndsansökan tas fram genomför Eolus ett avgränsningssamråd enligt 6 kap. miljöbalken.

Vi har därför tidigare bedömt att ni skulle kunna vara berörda av/ha synpunkter på planerad verksamhet och har därför samrått med er utifrån tidigare översänt samrådsunderlag och bilaga. Under det fortsatta arbetet med den specifika miljöbedömningen har kunnat konstateras att även viss vattenverksamhet, bestående i begränsade arbeten i och i närheten av vissa vattendrag inom projektområdet, kan komma att behövas för att möjliggöra anläggande av vägar. Ett kompletterande samråd sker därför, för vilket samrådsunderlaget har reviderats med uppgifter om vattenverksamheten. Vi vore därför tacksamma för ert **eventuella yttrande senast den 11 december 2023**.

Samrådsunderlaget och övrig information finns att tillgå digitalt via vår projekthemsida: [Projekt i samrådsfas, Kesemossen – Eolus \(eolusvind.com\)](https://www.eolusvind.com)

På projekthemsidan finns även ett formulär för att lämna yttrande.

Önskar er en fin dag!

Projektgrupp Kesemossen
kesemossen@eolusvind.com

Postadress:
Eolus vind AB
Ref. Samråd Kesemossen
Carlskatan 12A
211 20 Malmö



www.eolusvind.com
[Projekt Kesemossen](https://www.eolusvind.com)

SAMRÅDSUNDERLAG

Kesemossen vindkraftpark

Herrljunga kommun, Västra Götalands län

Avgränsningssamråd enligt 6 kap. miljöbalken

Administrativa uppgifter

Sökande:	Eolus Vind AB (publ)
Organisationsnummer:	556389-3956
Postadress:	Box 95 281 21 Hässleholm
Hemsida:	www.eolusvind.com
Kontaktperson:	Emma Lundström
Telefon:	073-060 77 61
E-post:	emma.lundstrom@eolusvind.com
Konsult:	WSP Sverige AB
Kontaktperson:	Stina Segerström
Telefon:	070-358 95 93

Samrådsunderlaget har upprättats av Ida Zwahlen.

Kartor och bilder är om inte annat angivits framtagna av Eolus Vind

För kartor i underlaget: © Lantmäteriet

För innehåll i kartor: © Länsstyrelsen, © Skogsstyrelsen och © Riksantikvarieämbetet.

Projekthemsida

Informationen om projektet finns tillgänglig på hemsidan: www.eolusvind.com/kesemossen

LÄMNA SYNPKUNKTER UNDER SAMRÅDET

Samrådsyttranden lämnas via e-post till kesemossen@eolusvind.com

alternativt via brev till:

Eolus Vind
Ref: Samråd Kesemossen
Carlskatan 12A
211 20 Malmö

Märk e-postmeddelandet eller brevet med: Samråd Kesemossen
Vi önskar ta emot ditt yttrande senast 11 december 2023.

Vi har tänkt framåt så långt tillbaka vi kan minnas

1990 var det inte många som såg vindens potential som elproducent. En som gjorde det och agerade var Eolus grundare. Och sedan dess har bolaget vuxit i takt med omvärldens efterfrågan på förnybar energiproduktion för en hållbar framtid. Vi har fortsatt att vara vindkraftpionjärer och byggt bolaget med kunskap och engagemang.

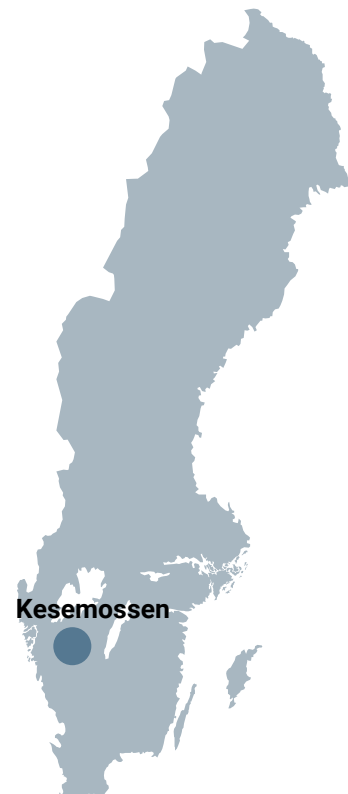
Framåttänket finns med oss varje dag och överallt. Numera samsas vindkraften med innovationer och investeringar för solenergi och lagringslösningar om vårt fokus. Eolus bygger stort, siktar högt och tänker långsiktigt.

När Eolus Vind AB bildades 1990 var vi Sveriges första kommersiella vindkraftsprojektör. Idag är vi en ledande aktör här hemma och finns även på flera andra marknader runt om i världen.



Kesemossen

I Herrljunga kommun, Västra Götalands län, mellan Herrljunga och Vårgårda, ligger Kesemossen. Inom ett område med goda vindförhållanden och förhållandevis få motstående naturvärden undersöker nu Eolus möjligheterna att projektera och uppföra vindkraftparken Kesemossen.



Innehållsförteckning

1 Inledning.....	6
1.1 Klimatnytta och energipolitiska mål.....	6
1.2 Om Eolus.....	7
2 Samråd och tillståndsprocessen.....	8
2.1 Samrådets genomförande	10
2.2 Kommande MKB.....	11
3 Planerad verksamhet	13
3.1 Omfattning och utformning	13
3.2 Teknisk beskrivning	14
4 Lokalisering.....	17
4.1 Val av plats	17
4.2 Alternativ lokalisering.....	17
5 Kommunala planer	18
5.1 Översiktsplan.....	18
5.2 Detaljplan.....	18
6 Områdets förutsättningar.....	19
6.1 Vindförhållanden	19
6.2 Orientering och beskrivning av området.....	19
6.3 Riksintressen och skyddade områden	19
6.4 Naturvärden	21
6.5 Fåglar och fladdermöss.....	23
6.6 Kulturvärden.....	23
6.7 Mark och vatten.....	24
6.8 Friluftsliv och turism	25
6.9 Kommunikationsinfrastruktur, försvar och flyg.....	25
7 Förväntade miljöeffekter och skyddsåtgärder	27
7.1 Människors hälsa och boendemiljö.....	27
7.2 Riksintressen och skyddade områden	31
7.3 Naturvärden	32
7.4 Fåglar och fladdermöss.....	32
7.5 Kulturvärden.....	33
7.6 Hydrologi och hydrogeologi	34
8 Risk och säkerhet	35
9 Kumulativa effekter	36

10	Preliminär tidplan	37
11	Planerade utredningar	38
12	Referenser	39

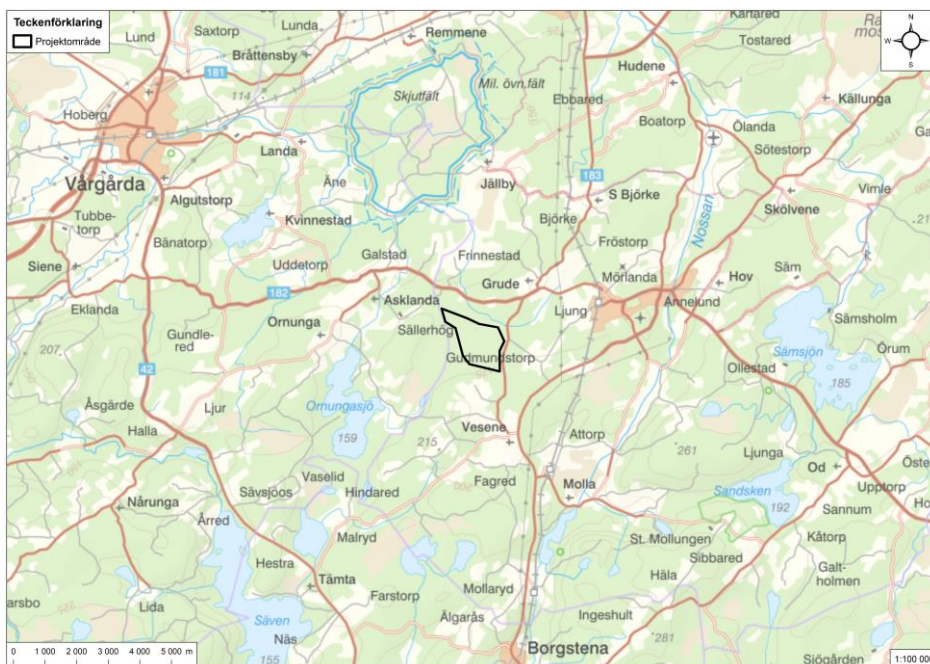
Bilaga

1. Synbarhetsanalys och fotomontage

1 Inledning

Eolus Vind AB (Eolus) avser att söka tillstånd för att etablera en vindkraftpark i området Kesemossen i Herrljunga kommun, Västra Götalands län. Projektområdet är beläget cirka 10 km söder om Herrljunga och drygt 10 km öster om Vårgårda.

Projektområdet bedöms kunna rymma upp till 5 vindkraftverk med en maximal totalhöjd på 300 meter. Parken beräknas kunna producera omkring 150 GWh per år, vilket motsvarar årsbehovet för ca 30 000 hushåll.¹



Figur 1. Översiktskarta

1.1 Klimatnytta och energipolitiska mål

Klimatförändringar till följd av utsläpp av växthusgaser är ett reellt hot, där effekter redan nu är synliga och bedöms kunna bli katastrofala om förändringar inte sker snabbt. Internationellt bedrivs arbete bland annat genom Agenda 2030, som 2015 antogs av FN:s medlemsländer. Agenda 2030 innehåller 17 globala mål för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. Ett av målen handlar om att bekämpa klimatförändringarna. Det globala arbetet konkretiseras bland annat i Klimatkonventionen, en global konvention med åtgärder för att stoppa klimatförändringarna som undertecknades i Rio 1992. Till Klimatkonventionen hör Parisavtalet, ett globalt klimatavtal som trädde i kraft 2016 och som slår fast att den globala temperaturökningen ska begränsas till under två grader, med strävan att

¹ Avser normal förbrukning av hushållsel för en villa som inte använder el till uppvärmning, det vill säga ca 5 000 kWh/år.

begränsa den till 1,5 grader. Metoden för att uppnå detta är främst att minska utsläppen av växthusgaser.²

Som en del i detta arbete har Sverige tagit fram nationella mål. Ett av dessa är att Sverige ska ha en 100 % fossilfri energiproduktion till år 2040.³ Vindkraft, som en förnybar energikälla, är en mycket viktig del i möjligheterna att nå detta mål.

I januari 2021 presenterade Energimyndigheten och Naturvårdsverket en nationell strategi för hållbar vindkraftsutbyggnad. I denna strategi uttrycks ett nationellt utbyggnadsbehov på 100 TWh förnybar energiproduktion från vindkraft till 2040, varav 80 TWh på land. För Västra Götalands län är det regionala utbyggnadsbehovet 7,5 TWh, vilket motsvarar cirka 350 vindkraftverk (räknat på 6 MW-turbiner).⁴

1.2 Om Eolus

Eolus är en av Nordens ledande projektörer av vindkraftsanläggningar. Sedan starten år 1990 har bolaget medverkat till uppförandet av över 660 vindkraftverk i Sverige, Norge, Estland och USA med en sammanlagd effekt om ca 1 400 MW.

I dagsläget förvaltar Eolus driftorganisation över 1550 MW driftsatt effekt. Bolaget har därmed lång erfarenhet och stor kompetens att projektera, uppföra och förvalta vindkraftsanläggningar.

För att anlägga och driva nu aktuell vindkraftsanläggning krävs tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken (verksamhetskod 40.90 B) och 11 kap. miljöbalken samt kommunens tillstyrkan. Prövningsmyndighet för den nu aktuella vindkraftsanläggningen är mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt.

² Globala Målen (2021)

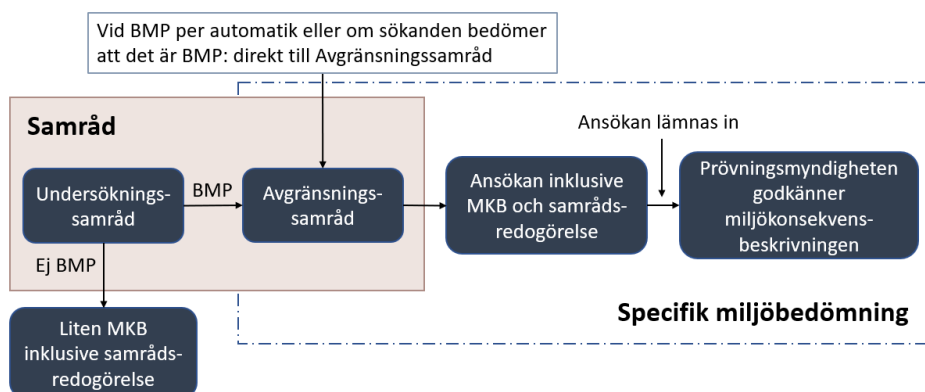
³ Regeringen (2023), *Mål för energipolitiken*

⁴ Energimyndigheten (2021), *Nationell strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad*

2 Samråd och tillståndprocessen

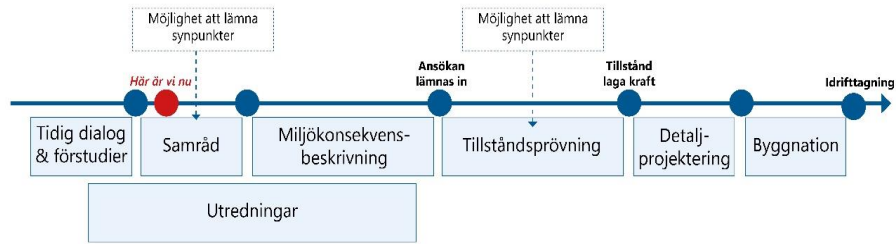
Samråd ingår som en del i processen inför en tillståndsansökan enligt miljöbalken. Den planerade vindkraftparken medför s.k. betydande miljöpåverkan (BMP) enligt 6 kap 20 § miljöbalken eftersom verksamheten är tillståndspliktig enligt 9 kap. miljöbalken och har verksamhetskod 40.90 B. Det innebär att verksamheten omfattas av krav på en specifik miljöbedömning och att ett avgränsningssamråd ska hållas. För verksamheter som enligt miljöbedömningsförordningen alltid ska anses innebära en betydande miljöpåverkan behöver inget s.k. undersökningssamråd genomföras, vilket heller inte skett för nu aktuell verksamhet. Avgränsningssamrådet ska genomföras inför arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen. Samrådsprocessen innebär en möjlighet för Eolus att presentera sina planer i ett tidigt skede för att inhämta information om området och få synpunkter på planerad verksamhet. Synpunkter som kommer in under samrådet är mycket värdefulla för projektet och kommer, tillsammans med de utredningar som genomförs, att ligga till grund för projektets fortsatta utveckling. Samråd ska ske med länsstyrelse och kommun samt de enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten samt med övriga statliga myndigheter och den allmänhet som kan antas bli berörda av verksamheten. Berörda enskilda och allmänhet i det här fallet kan exempelvis vara närboende, föreningar och företag/verksamheter i området.

Samråd för projektet genomfördes under vintern 2022/våren 2023. Därtill har Eolus gjort ett antal tidiga remissutskick till utvalda myndigheter under 2020. Samrådsprocessen illustreras i Figur 2.



Figur 2. Illustration av samrådsprocessen (Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 2021).

Då verksamheten härfter har utökats till att också omfatta vattenverksamhet innefattande byggnation av vägar över vissa vattendrag, vilket fordrar begränsade arbeten i vattendragen, hålls nu ett kompletterande avgränsningssamråd. Det kommer att pågå till 11 december 2023.

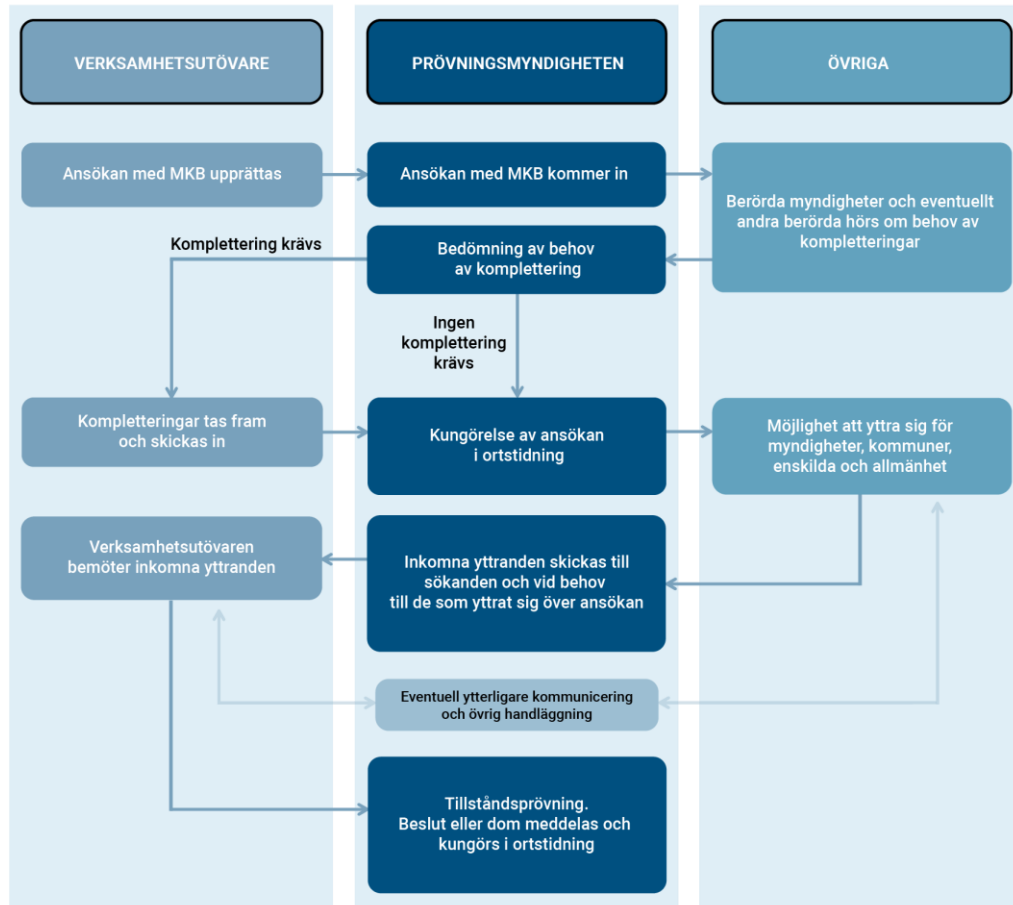


Figur 3. Process för vindkraftsprojekt inklusive tidig dialog.

När avgränsningssamrådet är avslutat och utredningar är slutförda avser Eolus att upprätta en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som tillsammans med ansökan lämnas in till mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt.

Mark- och miljödomstolen bereder ansökningsärendet och kungör ansökan när den bedömts vara komplett. Kungörelsen av ansökan görs i ortstidningar och remiss skickas till berörda myndigheter. Även i detta skede finns det möjlighet för allmänheten att lämna synpunkter på projektet till mark- och miljödomstolen.

När kommunikering av inkomna yttranden och bemötanden är genomförd meddelar mark- och miljödomstolen dom i frågan och domen kungörs i ortspressen. Mark- och miljödomstolens beslut kan överklagas hos Mark- och miljööverdomstolen. Hela prövningsprocessen illustreras i Figur 4. Mark- och miljööverdomstolens avgörande kan därefter prövas av Högsta domstolen.



Figur 4. Illustration av prövningsprocessen vid mark- och miljödomstolen.

Detta dokument utgör ett samrådsunderlag, vilket ska ge information om de miljöeffekter som verksamheten direkt eller indirekt kan antas medföra. Samrådsunderlaget tillsammans med synpunkter som lämnas in under samrådsprocessen kommer att ligga till grund för innehållet i kommande MKB. I MKB:n kommer även resultatet av kommande inventeringar och utredningar att beskrivas. Synpunkter som inkommer under samrådet kommer att sammanfattas och bemötas i en samrådsredogörelse, vilken kommer att bifogas till ansökningshandlingarna.

2.1 Samrådets genomförande

Samrådet inleddes genom att samrådsunderlaget skickades till länsstyrelsen och kommunen 1 november 2022. Efter detta samrådsmöte reviderades samrådsunderlaget innan det skickades till och/eller gjordes tillgängligt för övriga berörda myndigheter och särskilt berörda.

Samråd med övriga myndigheter samt organisationer och föreningar, som kan ha intressen i området, genomfördes skriftligen.

En samrådsinbjudan skickades per post till fastighetsägare och närboende i en krets på ca 3 km från projektområdet.

Allmänheten informerades även via annons i Borås tidning, Alingsås tidning, Göteborgs-Posten samt Knallebladet. Annonsen innehöll kontaktuppgifter till representanter för bolaget, hänvisning till var man kunde ta del av samrådsunderlaget och inbjudan till samrådsmötet.

Samrådsutställning hölls i Gäsene tingshus i Ljung, Herrljunga kommun, den 9 mars 2023 och ett digitalt samrådsmöte hölls den 13 april 2023.

Synpunkter har under samrådstiden kunnat lämnas via post, e-post, telefon samt muntligt på samrådsmötet.

Då verksamheten nu utökats till att också omfatta vattenverksamhet hålls under november och december 2023 ett kompletterande avgränsningssamråd.

2.2 Kommande MKB

Vad en MKB ska innehålla beskrivs i 6 kap. 35–37 §§ miljöbalken samt i miljöbedömningsförordningen 16–19 §§. MKB:n kommer att bedöma konsekvenserna av den planerade vindkraftparken under byggskede, drift samt under avveckling. Inriktningen och omfattningen på den kommande MKB:n avgörs av avgränsningssamrådet och miljöbedömningen syftar till att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas.

MKB:n kommer sammanfattningsvis innehålla följande information om den planerade verksamheten:

- Presentation av sökanden och verksamheten
- Bakgrund och förutsättningar för verksamheten
- Lokaliseringsutredning inklusive motivering för vald utformning och val av plats
- Beskrivning av rådande miljöförhållanden innan verksamheten påbörjas och hur de förhållandena förväntas utveckla sig om verksamheten inte blir av (nollalternativet)
- Beskrivning av verksamhetens direkta och indirekta miljöeffekter avseende bland annat ljud, rörliga skuggor, landskapsbild och hinderbelysning, naturmiljö, fåglar, fladdermöss, kulturmiljö och friluftsliv/turism.
- Redovisning av de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa eventuella negativa miljöeffekter
- Verksamhetens eventuella påverkan på miljö kvalitetsnormer
- Icke-teknisk sammanfattning
- Samrådsredogörelse
- Redogörelse för sakkunskap hos de som medverkat till framtagandet av MKB:n

- Referenslista

3 Planerad verksamhet

3.1 Omfattning och utformning

Att projektera och etablera en vindpark är en lång process och förutsättningarna kommer därför att hinna förändras innan en eventuell byggstart. Med hänsyn till den snabba teknikutvecklingen som sker, se vidare avsnitt 3.2.1, är det i nuläget inte möjligt att fastslå slutligt val av verksmodell. Målsättningen är i stället att hålla möjligheten öppen för att välja bästa möjliga teknik vid tidpunkten för byggnation. I nuläget finns tekniken för att bygga 250 meter höga verk, men Eolus samråder om maximalt 300 meter höga verk för att ge utrymme för teknikutveckling och möjligheten att utnyttja potentialen i området maximalt. Samrådsunderlaget beskriver därför förväntade effekter för verk med både 250 meter respektive 300 meter totalhöjd.

Verksmodellen har betydelse för utformningen av vindparken. Hur tätt vindkraftverken kan stå, tekniskt sett, är beroende av rotorbladens storlek och det vindklimat som råder i området. Om verken står för tätt uppstår s.k. vakeffekter då verken "stjäl" vindenergi från varandra, med konsekvensen att energiproduktionen minskar. Den optimala placeringen av vindkraftverk inom ett område beror således på vilken modell av vindkraftverk som används.

Högre upp i luftlagret är vindflödet jämnare. En högre navhöjd innebär att den största vindturbulensen, orsakad av friktion mot markens terräng och vegetation, kan undvikas. Vindenergin kan därmed nyttjas mer effektivt och produktionen per vindkraftverk i förhållande till ianspråktagen mark ökar. Högre verk möjliggör även en större rotordiameter vilket medför en större energiproduktion.

Det aktuella projektområdet bedöms maximalt kunna rymma 5 vindkraftverk med en maximal totalhöjd om 300 meter.

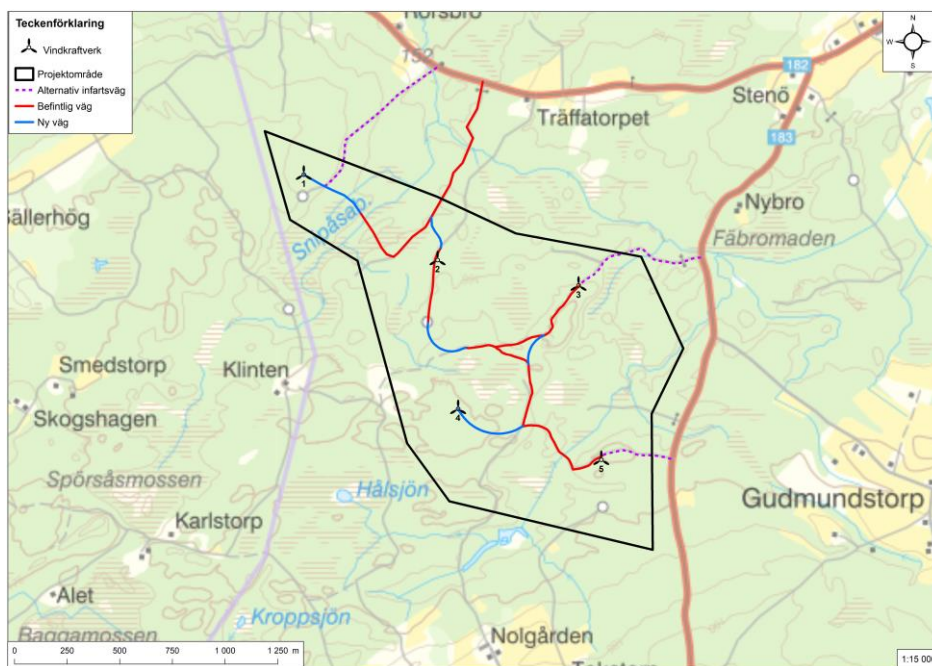
I Figur 5 framgår ett exempel på parklayout som visar 5 verk inom projektområdet. Under arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen kommer verksplaceringarna lokaliseras till delar av projektområdet med goda vindförhållanden där intressekonflikterna är få och dessa områden benämns *etableringsområden*. Verkens placeringar i exempellayouten i Figur 5 är därmed inte fastställda utan kommer kunna placeras fritt inom de etableringsområden som avgränsas utifrån den information som inkommer under samrådet samt efter de fördjupande utredningar och analyser som kommer att ske inom ramen för arbetet med MKB:n. Delar av projektområdet kommer efter utredningar att omfattas av restriktioner, till exempel områden där inga vindkraftverk placeras och inga ingrepp alls görs. Miljöeffekterna kan dock aldrig bli mer omfattande än med placering enligt samrådets exempellayout, vilken alltså utgör ett s.k. worst case.

Vid utformning av slutlig parklayout kommer hänsyn bland annat att tas till den högsta tillåtna ljudnivån om 40 dB(A) vid närliggande bostadshus, skyddade natur- och kulturmiljöer, övriga natur- och kulturvärden samt fågel- och fladdermusvärden. Härutöver kan även annan hänsyn behöva tas vid utformningen av parklayouten.

Målet är att vid byggnation kunna optimera parkens layout så att områdets vindförutsättningar nyttjas optimalt samtidigt som hänsyn tas till både människors hälsa och miljön i området.

Utöver vindkraftverken omfattar vindparken även de följdverksamheter som vindkraftverken kräver; elledningsdragningar inom vindparken, väganslutning in till vindparken från allmänt vägnät, vägnät inom vindparken, servicebyggnader, kranplatser, mottagningsstationer, kopplingsstationer/kopplingskiosker, logistikyta och uppställningsytor. Delar av denna övriga infrastruktur kommer att innebära anläggning av hårdgjorda ytor. Följdverksamhet i form av väg- och kabeldragning kommer även att beröra områden utanför projektområdet.

Vattenverksamhet kommer att behöva genomföras för att möjliggöra passager över vattendrag inom området. Vattenverksamheten utgörs följaktligen av anläggande av för vägpassage nödvändiga anläggningar, såsom t.ex. trummor, kulvertar och stöd för väg.



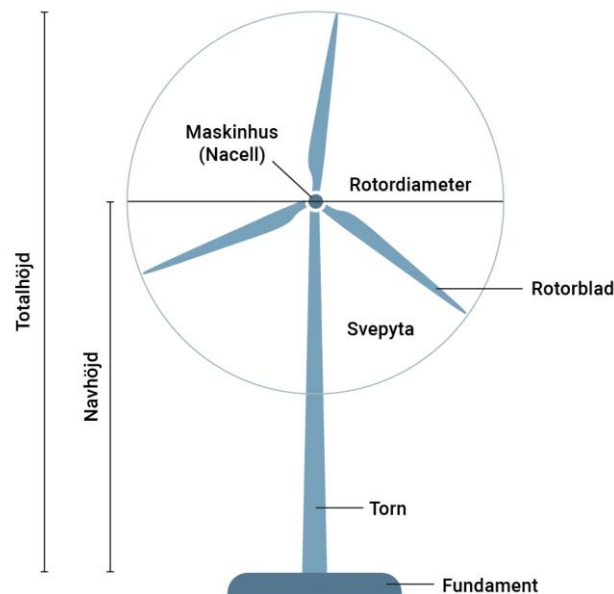
Figur 5. Exempellayout för vindpark Kesemossen.

3.2 Teknisk beskrivning

Vindkraftverkens blad sitter på rotorn, vars storlek beskrivs som rotordiametern, det vill säga diametern som bladen sveper över genom luften. Navhöjden är vindkraftverkets höjd från marken upp till dess maskinhus, vilket även kallas nacell. Vindkraftverkets totalhöjd är höjden från marken upp till bladens spets när de står i sitt högsta läge.

Vindkraftverken förankras i marken med ett fundament och dessa utformas antingen som gravitationsfundament eller bergsfundament. Vilken typ av

fundament som är lämpligt på respektive position beror på markens förutsättningar på den aktuella platsen. En principskiss av ett vindkraftverk illustreras i Figur 6.



Figur 6. Principskiss av vindkraftverk.

Vid varje vindkraftverk kommer en uppställningsplats för kranar och annan byggtrustning att anläggas, för vindkraftverk som byggs idag är uppställningsplatsen vid respektive vindkraftverk ofta ca 7 000 m² stor. Det kan även bli aktuellt att anlägga andra uppställningsytor som kan användas för att förvara större komponenter i väntan på montage av vindkraftverken. Området har redan idag visst vägnät och de befintliga vägarna kommer att nyttjas i möjligaste mån, men breddning och förstärkning kommer att krävas då vägarna behöver ha full bärighet för minst 5 m bredd. Nya vägar kommer att behöva anläggas för att knyta samman vindkraftverken inom området. I den kommande MKB:n och den tekniska beskrivning som bifogas tillståndsansökan kommer materialbehovet samt anläggning och förstärkning av vägar att beskrivas. Inga rivningsarbeten kan i nuläget förutses som behövliga för parkens anläggande.

3.2.1 Teknikutveckling

Teknikutvecklingen inom vindkraftsbranschen går fort och vindkraftverken blir både högre och får en större rotordiameter, vilket gör dem mer resurseffektiva samtidigt som miljöpåverkan per producerad kilowattimme minskar ur ett livscykelperspektiv. Idag byggs vindkraftverk på land med en totalhöjd på omkring 250 meter och en rotordiameter på ca 170 meter. Större rotordiametrar ökar den yta som

vindkraftverket kan fånga vindens energi ur, vilket i sin tur ökar den mängd energi som kan omvandlas till elektricitet. En högre navhöjd möjliggör att högre och stabilare vindhastigheter kan nyttjas.

3.2.2 Avveckling

Vindkraftverkens tekniska livslängd bedöms vara ungefär 30 år. Redan då tillståndet ges ställs krav på ekonomisk säkerhet som är avsedd för att säkra avveckling och nedmontering i det fall en verksamhetsutövare inte skulle ta sitt ansvar eller hamna på obestånd. Storleken på den ekonomiska säkerheten beslutas av länsstyrelsen. När vindkraftparken ska avvecklas kommer vindkraftverken att monteras ned och i möjligaste mån återvinnas. Avveckling och återställning sker i samråd med tillsynsmyndighet och berörda markägare. Generellt brukar fundament bilas ned till marknivå och täckas över med jord för återetablering av växtlighet. Vägar brukar lämnas kvar för att kunna användas i skogsbruket och av allmänheten.

Byggnation, drift och avveckling av vindkraftverken kommer att behandlas mer ingående i den tekniska beskrivningen och kommande MKB.

3.2.3 Nätanslutning

Det interna elnätet inom vindkraftparken planeras att förläggas med markkabel. Tillstånd till extern elnätsanslutning (koncession) söks separat och prövas enligt ellagen. Vattenfall är regionnätsägare i området och en dialog om nätanslutning pågår.

4 Lokalisering

En verksamhet ska lokaliseras på ett sätt som stämmer överens med miljöbalkens mål gällande markanvändningen. Av miljöbalkens portalparagraf (1 kap 1 §) anges att mark, vatten och fysisk miljö i övrigt ska användas så att en långsiktigt god hushållning tryggas utifrån ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synvinkel. I detta kapitel redogörs för bakgrunden till lokaliseringen av projektområdet och områdets förutsättningar för vindkraft.

4.1 Val av plats

Lokalisering av en vindkraftpark utgår från en rad olika förutsättningar. Den mest självklara är vindtillgången och därför söks områden med en hög årsmedelvind. En annan grundläggande förutsättning är att det ska vara möjligt att överföra den el som produceras till elnätet. I tillägg måste vindkraften också kunna anpassas till platsens förutsättningar när det gäller olika intressen, landskapsbild och till exempel ljud- och skuggutbredning.

Det är generellt sett svårare att hitta områden för vindkraft i södra halvan av Sverige jämfört med den norra halvan, eftersom denna del av landet är mer tätbefolkad. Mycket av produktionen från vattenkraft och vindkraft finns i norr, vilket ställer stora krav på överföringskapaciteten från norra till södra Sverige. Denna kapacitet är i dagsläget kraftigt begränsad på grund av brister i elnätet. Därför är det viktigt att hitta platser för förnybar elproduktion också i södra Sverige, nära konsumtionen.

Eolus letar ständigt efter områden med goda förutsättningar för etablering av vindkraft. Valet av lokalisering för projektområdet Kesemossen har föregåtts av en grundlig kartläggning och analys över potentiellt lämpliga områden för vindkraft. Baserat på flera vindanalysmodelleringar framgår att det finns en god vindtillgång i området.

Skogsbruk utgör den främsta markanvändningen i området. Inom projektområdet finns inga riksintressen eller områden skyddade enligt miljöbalken 7 kap., inga utpekade naturvärden och endast ett fåtal kulturvärden. Då det finns ett visst vägnät i området redan minskar behovet av att anlägga nya vägar och reducerar därmed intrånget. Området beskrivs mer detaljerat i kommande avsnitt.

4.2 Alternativ lokalisering

Eolus arbetar fortlöpande med vindkraftsprojektering och tittar på många platser och värderar dessa utifrån lämpligheten för vindkraftsetableringar. I MKB:n kommer en jämförelse mellan alternativa lokaliseringar och Kesemossen att presenteras.

5 Kommunala planer

5.1 Översiktsplan

5.1.1 Herrljunga kommun

Enligt Herrljunga kommuns Översiktsplan 2017-2035⁵ finns det tre utpekade utvecklingsområden för vindkraft i kommunen: Fjäremossen, Lommamossen och Kesemossen. Dessa områden är reserverade för utbyggnad av vindkraft och ingen ny bebyggelse eller andra anläggningar får tillkomma som kan försvåra utbyggnaden.

Samtliga föreslagna vindbruksområden ligger på mossar. Det finns risk för påverkan på våtmarker och mindre vattendrag med höga naturvärden när vägar och vindkraftverk anläggs. Lämplig placering av dessa behöver därför utredas vidare i samband med fortsatt planering och prövning.

Aktuellt projektområde Kesemossen sammanfaller till största delen med utvecklingsområde Kesemossen. Enligt översiktsplanen bedöms Kesemossen kunna inrymma en stor anläggning med 4-5 verk med en totalhöjd över 200 meter.

Nuvarande markanvändning vid aktuellt projektområde är i översiktsplanen utpekad som natur. Vid etablering av vindkraft inom området Kesemossen behöver en analys av påverkan på landskapsbilden göras.

5.1.2 Vårgårda kommun

Vårgårda kommuns översiktsplan är från 2006.⁶ Enligt översiktsplanen stämmer utbyggnaden av vindkraft väl överens med kommunens övergripande miljömål. Vidare anger ett mål i energiplanen att kommunen ska underlätta introduktion av vindkraft.

Som ett tematiskt tillägg till översiktsplanen har Vårgårda kommun även en vindbruksplan.⁷ I vindbruksplanen finns 4 områden utpekade som lämpliga för vindbruk. Inget av dessa områden ligger i närheten av aktuellt projektområde för Kesemossen vindpark. Däremot finns Kesemossen utpekad i vindbruksplanen som "vindbruksområde i grannkommuner" och det finns ingenting i Vårgårdas vindbruksplan som strider mot etablering i Kesemossen.

5.2 Detaljplan

Projektområdet är inte detaljplanelagt.

⁵ Herrljunga kommun (2017), Översiktsplan 2017-2035

⁶ Vårgårda kommun (2006), Översiktsplan 2006 – Potential Vårgårda 2006-2015

⁷ Vårgårda kommun (2014), Vindbruk – Tematiskt tillägg till översiktsplan 2006 för Vårgårda kommun

6 Områdets förutsättningar

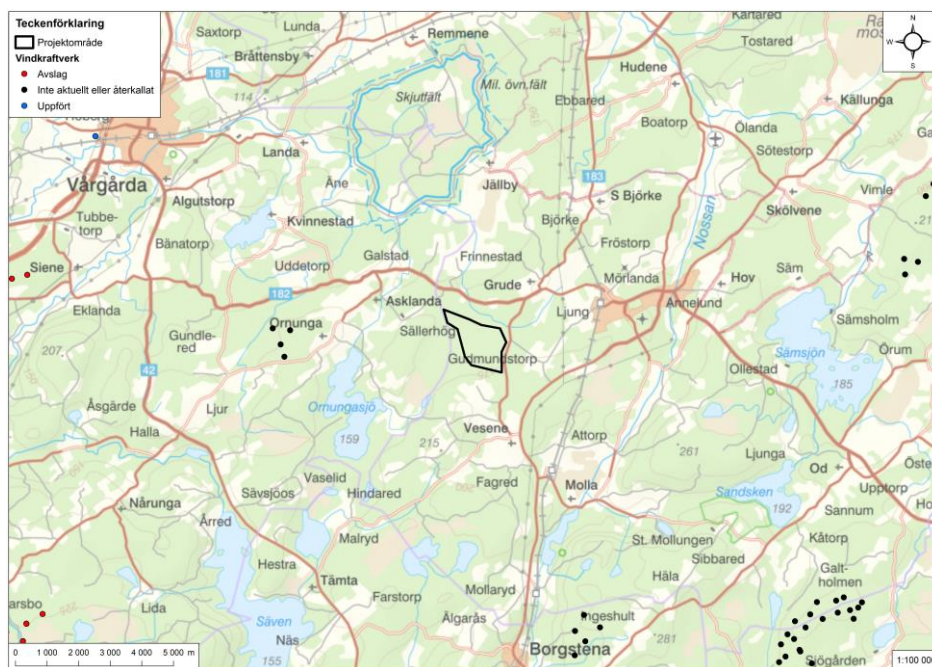
6.1 Vindförhållanden

Enligt STEM vindkartering MIUU är medelvinden i området 7,1-8,0 m/s på 140 meters höjd.⁸

6.2 Orientering och beskrivning av området

Projektområdet är beläget i Herrljunga kommun, Västra Götalands län, cirka 10 km söder om Herrljunga tätort. Närmsta större ort är Alingsås, beläget ungefär 25 km väster om projektområdet. Området är till stora delar skogsbeväxt med inslag av jordbruksmark.

Det finns inga närliggande vindparker inom 10 km från projektområdet. Förutom ett antal mindre verk ligger den närmaste befintliga vindparken (Rödene) cirka 25 km väster om projektområdet, se Figur 7.



Figur 7. Närliggande tidigare planerade eller uppförda vindparker.

6.3 Riksintressen och skyddade områden

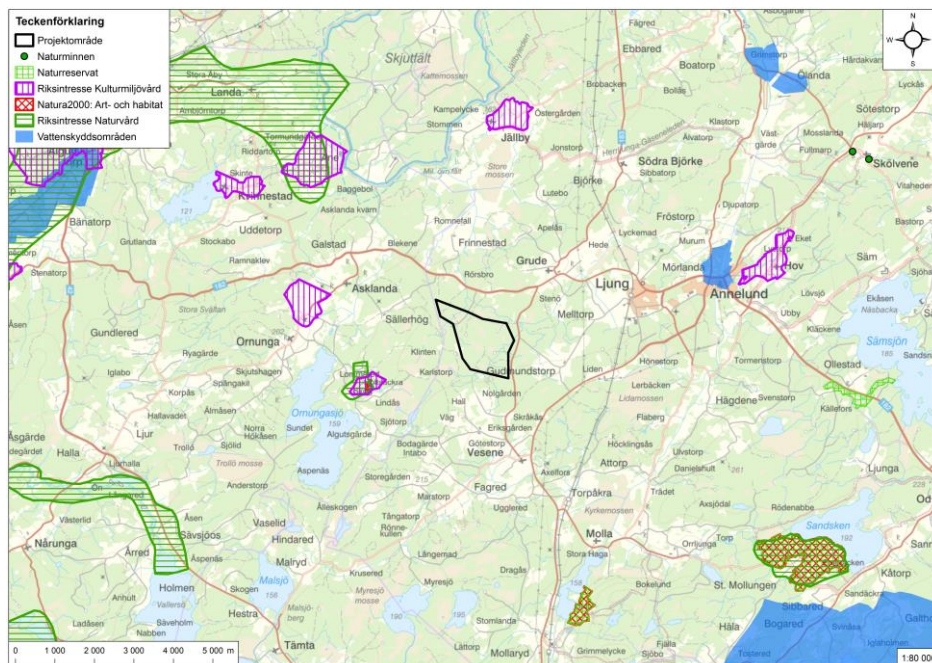
Inom 10 km från projektområdet finns 11 riksintressen och 15 skyddade områden. Samtliga berörda områden redovisas nedan i Tabell 1 och Figur 8.

⁸ Vindbrukskollen, hämtad 2022-08-22

Tabell 1. Riksintressen och skyddade områden inom 10 km från projektområdet.

Område	Namn	Avstånd från projektområde
Riksintressen		
Riksintresse Kulturmiljövård	Holtsäckra	Ca 2 km SV
Riksintresse Kulturmiljövård	Ornunga	Ca 2,6 km V
Riksintresse Kulturmiljövård	Vårgårda, Algutstorp	Ca 9 km NV
Riksintresse Kulturmiljövård	Kvinnestad	Ca 5,2 km NV
Riksintresse Kulturmiljövård	Äne	Ca 4 km NV
Riksintresse Kulturmiljövård	Jällby	Ca 4,5 km N
Riksintresse Kulturmiljövård	Hov	Ca 6 km Ö
Riksintresse Naturvård	Holtsäckra	Ca 2,5 km V
Riksintresse Naturvård	Siene-Landa	Ca 3,9 km NV
Riksintresse Naturvård	Stora Mollungen	Ca 7,5 km SÖ
Riksintresse Naturvård	Säveån med Yxnås	Ca 8,4 km SV
Övriga skyddade områden		
Naturminne	Skölvene Prästgården 3:1	Ca 9,8 km NÖ
Naturreservat	Molla bokskog	Ca 5,6 km S
Naturreservat	Mollungen	Ca 7,5 km SÖ
Naturreservat	Ollestad	Ca 8 km Ö
Naturreservat	Tånga hed	Ca 9,2 km NV
Natura 2000 – Art och habitat	Holtsäckra	Ca 2,5 km V
Natura 2000 – Art och habitat	Molla bokskog	Ca 5,6 km S
Natura 2000 – Art och habitat	Mollungen	Ca 7,5 km SÖ

Natura 2000 – Art och habitat	Tånga hed	Ca 9,2 km NV
Vattenskyddsområde	Annelund	Ca 5,1 km Ö
Vattenskyddsområde	Ölanda	Ca 9 km NÖ
Vattenskyddsområde	Herrljunga (Trollabo 1:5)	Ca 8,9 km NÖ
Vattenskyddsområde	Remmedal	Ca 8,5 km N
Vattenskyddsområde	Vårgårda, Algutstorp	Ca 9,1 km NV
Vattenskyddsområde	Öresjö	Ca 8,6 km SÖ



Figur 8. Riksintressen och skyddade områden i närheten av projektområdet.

6.4 Naturvärden

En naturvärdesinventering genomfördes under hösten 2022 och resultaten av denna inventering kommer utgöra underlag för det fortsatta arbetet med parkutformning samt inarbetas i kommande MKB och bifogas tillståndsansökan.

Det finns inga regionalt identifierade och utpekade naturvärden inom projektområdet. Dock återfinns ett antal av Skogsstyrelsen utpekade sumpskogar, naturvärden, nyckelbiotoper och naturvårdsavtal inom 2 km från projektområdet. Den närmst belägna sumpskogen ligger 180 meter åt sydväst.

Utöver ovan nämnda naturvärden finns dessutom ett antal våtmarker identifierade och klassade enligt den nationella våtmarksinventeringen (VMI).

Naturvärdesklassningen av våtmarkerna har gjorts i en fyrgradig skala där:

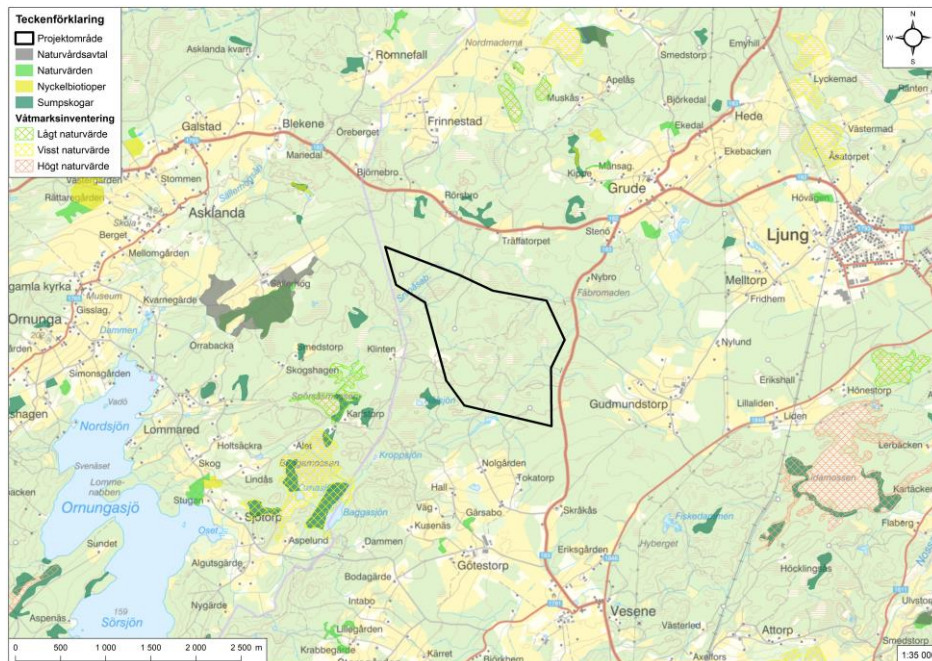
- Klass 1 objekt har mycket höga naturvärden för regionen och är av internationellt eller nationellt bevarandevärde. De är oftast till stor del opåverkade och behöver bevaras för framtiden. Inga ingrepp som kan påverka eller ytterligare påverka hydrologin bör tillåtas.
- Klass 2 objekt är vanligen även de i stora delar opåverkade av ingrepp och har höga naturvärden med nationellt eller regionalt bevarandevärde. Ingrepp som påverkar objektens hydrologi bör undvikas.
- Klass 3 objekt består av allt ifrån helt opåverkade våtmarker med relativt höga naturvärden till mer störda våtmarker med vissa bevarade naturvärden och är av lokalt bevarandevärde. Klassen kan innefatta objekt som till vissa delar är störda och annars intakta. Ingrepp kan tillåtas om påverkan på natur- och kulturvärden begränsas.
- Klass 4 objekt är starkt påverkade objekt som saknar naturvärden enligt vad som framkommit i VMIs inventering. Vissa objekt kan dock ha vissa natur- och kulturvärden. En del opåverkade våtmarker kan förekomma. Vid exploatering är det i första hand dessa objekt som kan tas i anspråk, eftersom de redan till stor del är kraftigt störda.⁹

De våtmarker som återfinns inom 3 km från projektområdet är av följande naturvärdesklasser:

- 5 våtmarker av klass 4 (låga naturvärden)
- 3 våtmarker av klass 3 (visst naturvärde)
- 1 våtmark av klass 2 (högt naturvärde).

Den närmast belägna våtmarken (klass 3) ligger cirka 850 meter väster om projektområdet. Objektet av högt naturvärde ligger cirka 2,6 km öster ut. I Figur 9 nedan illustreras ovan nämnda naturvärden.

⁹ Naturvårdsverket (2009), *Våtmarksinventeringen – resultat från 25 års inventeringar*, Rapport 5925



Figur 9. Naturvärden i närheten av projektområdet.

6.5 Fåglar och fladdermöss

En fågelinventering och fladdermusutredning har genomförts inom projektområdet under 2021 och 2022. Resultaten av dessa inventeringar kommer redovisas i kommande MKB och utgöra underlag för det fortsatta arbetet med parkens utformning.

En sökning i Artportalen har gjorts inom och cirka 10 km kring projektområdet.¹⁰ Mellan åren 2017 och 2022 har det rapporterats 193 fågelarter, bland annat brun glada, ängshök och vit stork som alla är rödlistade som starkt hotade (EN). De flesta fåglar är dock rapporterade kring Kvinnestadssjön cirka 6 km nordväst om projektområdet.

De senaste åren har endast en observation av en fladdermusart (brunlångöra) rapporterats år 2017.

6.6 Kulturvärden

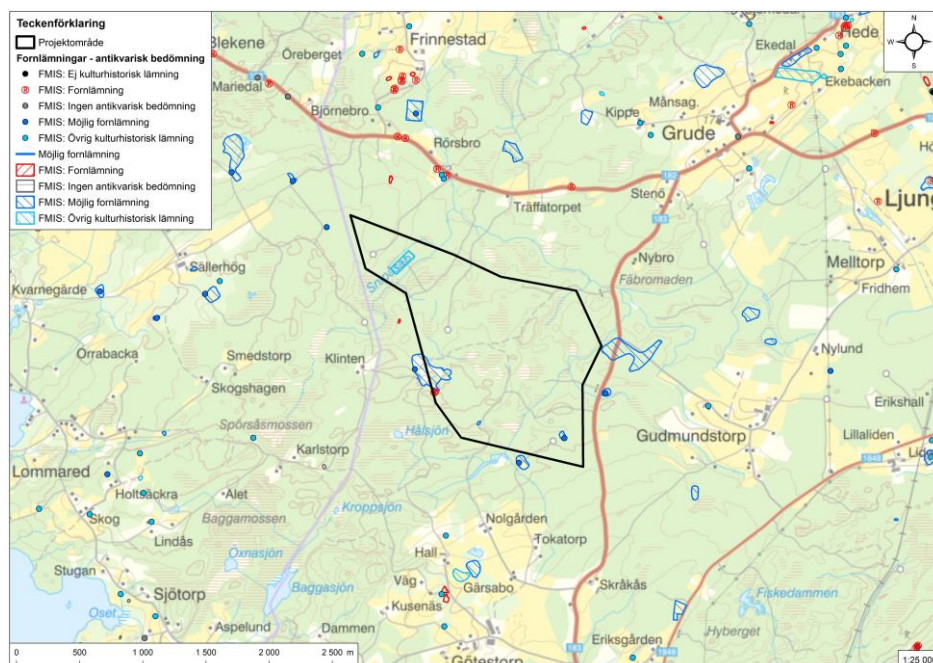
En kulturmiljöutredning kommer att genomföras under 2023 och resultatet kommer att redovisas och biläggas i kommande MKB.

Enligt underlag från Riksantikvarieämbetet finns 14 fornlämningar eller övriga kulturhistoriska lämningar inom eller i direkt anslutning till projektområdet, se Tabell 2 och Figur 10 nedan.

¹⁰ SLU, Artportalen, hämtad 2022-08-22

Tabell 2. Fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar (ÖKL) inom eller i direkt anslutning till projektområdet.

Lämningsnr	RAÅ ID	Antikvarisk bedömning	Beskrivning
L1966:7054	Grude 24:1	ÖKL	Plats med tradition
L1963:1889	Vesene 71:1	Möjlig fornlämning	Lägenhetsbebyggelse
L1963:1898	Vesene 5:1	Fornlämning	Stenkrets/stenrad
L1963:1247	Vesene 5:2	Fornlämning	Grav markerad av sten/block
L1963:1814	Vesene 70:1	Möjlig fornlämning	Område med fossil åkermark
L1963:1812	Vesene 68:1	Möjlig fornlämning	Lägenhetsbebyggelse
L1966:1730	Asklanda 43:1	Möjlig fornlämning	Lägenhetsbebyggelse
L1966:6547	Grude 22:1	Fornlämning	Gravfält
L1963:1813	Vesene 69:1	Möjlig fornlämning	Lägenhetsbebyggelse
L1963:1308	Vesene 67:1	Möjlig fornlämning	Lägenhetsbebyggelse
L1963:1237	Vesene 66:1	Möjlig fornlämning	Område med fossil åkermark



Figur 10. Fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar inom och i närheten av projektområdet.

6.7 Mark och vatten

Marken inom projektområdet består i dagsläget av brukad skogsmark.

Inom 3 km från projektområdet finns ett antal vattenförekomster med beslutade miljökvalitetsnormer enligt VISS. Dessa vattenförekomster redovisas nedan i Tabell 3.

Tabell 3. Vattenförekomster med beslutade miljökvalitetsnormer inom 3 km från projektområdet.

Förekomst	Miljökvalitetsnorm	Status	Avstånd från projektområde
Grundvatten Ljung-Annalund SE643202-133729	God kemisk grundvattenstatus God kvantitativ status	God kemisk grundvattenstatus God kvantitativ status	Ca 2 km NÖ
Vattendrag Änsån SE643347-133289	God ekologisk status 2039 God kemisk ytvattenstatus*	Måttlig ekologisk status Uppnår ej god kemisk status	Ca 170 m N
Vattendrag Sällershögsån SE643319-133085	God ekologisk status 2039 God kemisk ytvattenstatus*	Måttlig ekologisk status Uppnår ej god kemisk status	Ca 1,6 km NV
Sjö Ornungasjö SE643134-132942	God ekologisk status 2039 God kemisk ytvattenstatus*	Måttlig ekologisk status Uppnår ej god kemisk status	

*Undantag bromerad difenyleter och kvicksilver och kvicksilverföreningar

6.8 Friluftsliv och turism

Det finns inga riksintressen för friluftsliv eller rörligt friluftsliv inom 10 km från projektområdet.

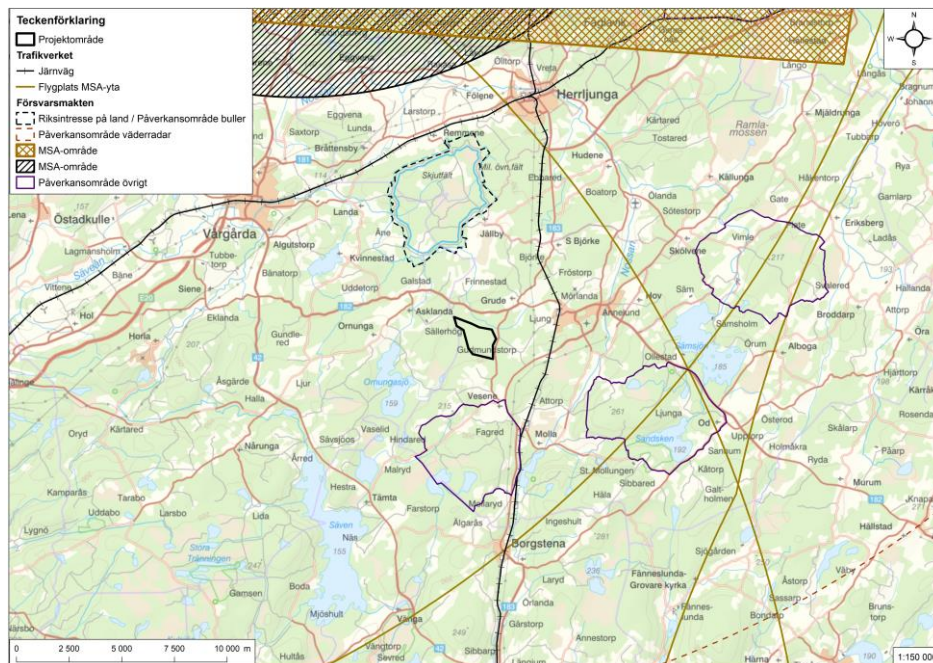
6.9 Kommunikationsinfrastruktur, försvar och flyg

Inom 10 km från projektområdet återfinns ett antal riksintressen för infrastruktur, flyget och Försvarsmakten, se nedan i Tabell 4 och Figur 11.

Tabell 4. Riksintressen för infrastruktur, kommunikationer, flyget och Försvarsmakten inom 10 km från projektområdet.

Riksintresse	Namn	Avstånd från projektområde
Järnväg	Älvsborgsbanan (Öxnered)-(Herrljunga)- (Borås)	Ca 2,5 km Ö
Järnväg	Västra Stambanan (Falköping)-(Alingsås)	Ca 8,3 km NV

Väg	Väg 42 Borås-Trollhättan	Ca 8,1 km V
Flygplats MSA-yta	Landvetter	Inom projektområdet
Flygplats MSA-yta	Trollhättan	Inom projektområdet
Försvarmakten – Riksintresse på land samt Påverkansområde för buller eller annan risk	Remmene skjutfält	Ca 3 km N
Försvarmakten – MSA- områden	Såtenäs flottiljflygplats/Råda övningsflygplats	Ca 5,5 km N
Försvarmakten – Påverkansområde för väderradar		Inom projektområdet
Försvarmakten – Påverkansområde övrigt		Ca 2 km S
Försvarmakten – Påverkansområde övrigt		Ca 4,8 km SÖ



Figur 11. Riksintressen för kommunikationer samt Försvarmaktens intressen i området kring projektområdet.

7 Förväntade miljöeffekter och skyddsåtgärder

I detta kapitel beskrivs vilken förväntad påverkan på miljön som planerad vindpark kan antas medföra utifrån de förutsättningar som beskrivs i kapitel 6.

7.1 Människors hälsa och boendemiljö

7.1.1 Ljud

Från vindkraftverk i drift uppkommer ett aerodynamiskt ljud som uppstår då bladen sveper genom luften. Detta kan uppfattas som ett väsande eller svischande ljud, vilket på större avstånd blir dovare och avtar. Ljudet hörs generellt mer vid låga vindhastigheter när det naturliga vindbruset är lågt, och maskeras ofta helt av vindbruset (bl.a. rörelse i närliggande vegetation) vid högre vindhastigheter. Även andra ljud i närheten kan maskera ljudet, såsom forsande vatten och trafikbuller och ljudet kan också dämpas av exempelvis skog.

Riktvärdet för ljud är enligt svensk praxis 40 dB(A) utomhus vid bostäder.¹¹ Värdet anger en genomsnittlig ljudnivå över en bestämd (kortare) tidsperiod. Oavsett slutlig placering av vindkraftverken kommer ljudnivåerna att hållas under riktvärdet. Moderna vindkraftverk styrs av intelligenta system och det finns många tekniska lösningar som kan säkerställa att riktvärden inte överskrids.

När det gäller lågfrekvent buller, dvs. ljud i frekvensområdet 20–200 Hz, finns riktvärden framtagna av Folkhälsomyndigheten för inomhusmiljöer¹². Enligt Naturvårdsverkets Vägledning om buller från vindkraftverk så har svenska studier visat att så länge buller från vindkraftverk inte överskrider riktvärdet 40 dB(A) utomhus är risken liten för att riktvärdena för lågfrekvent buller inomhus överskrids, förutsatt att huset är byggt med en normal, svensk byggnadsstandard men utan särskilt ljudisolerande fönster.¹³

Infraljud är ljud i frekvensområdet under ca 20 Hz. Detta ljud är vanligtvis inte hörbart men kan ändå påverka människor negativt vid tillräckligt höga ljudnivåer. Enligt Naturvårdsverkets Vägledning om buller från vindkraftverk ger vindkraftverkens rotation upphov till infraljud som ofta ligger kring 1 Hz, men i det frekvensområdet krävs en nivå på ca 120 dB för hörbart ljud för att man ska notera en påverkan på människor. På de avstånd som krävs mellan vindkraftverk och bostäder i Sverige är nivån av infraljud från vindkraftverk betydligt lägre och det finns enligt Naturvårdsverkets bedömning ingen evidens för negativa hälsoeffekter orsakat av infraljud från vindkraftverk.¹⁴

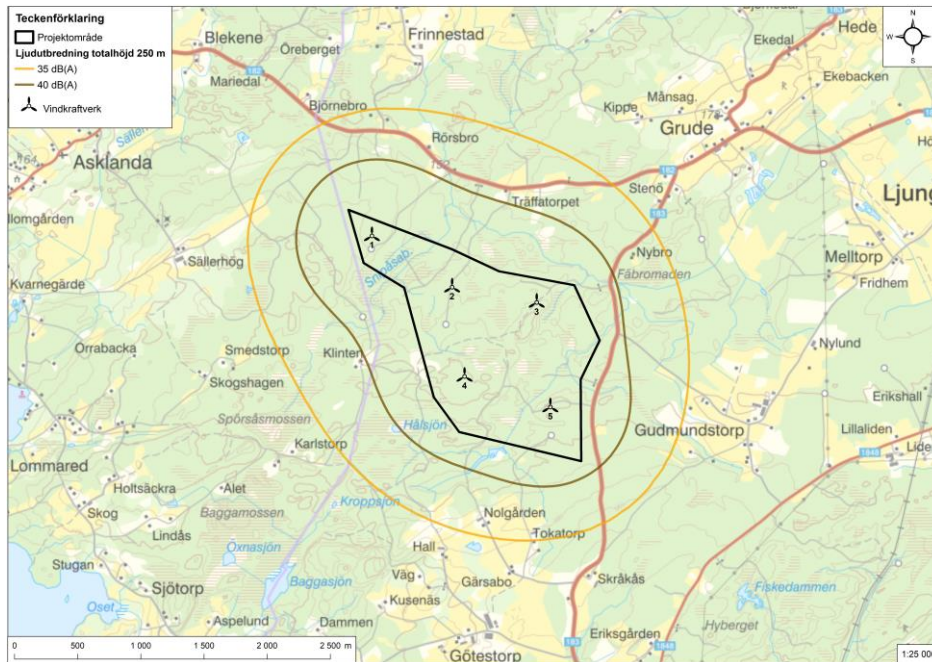
¹¹ Naturvårdsverket (2020), Vägledning om buller från vindkraftverk

¹² Folkhälsomyndigheten (2014), Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus

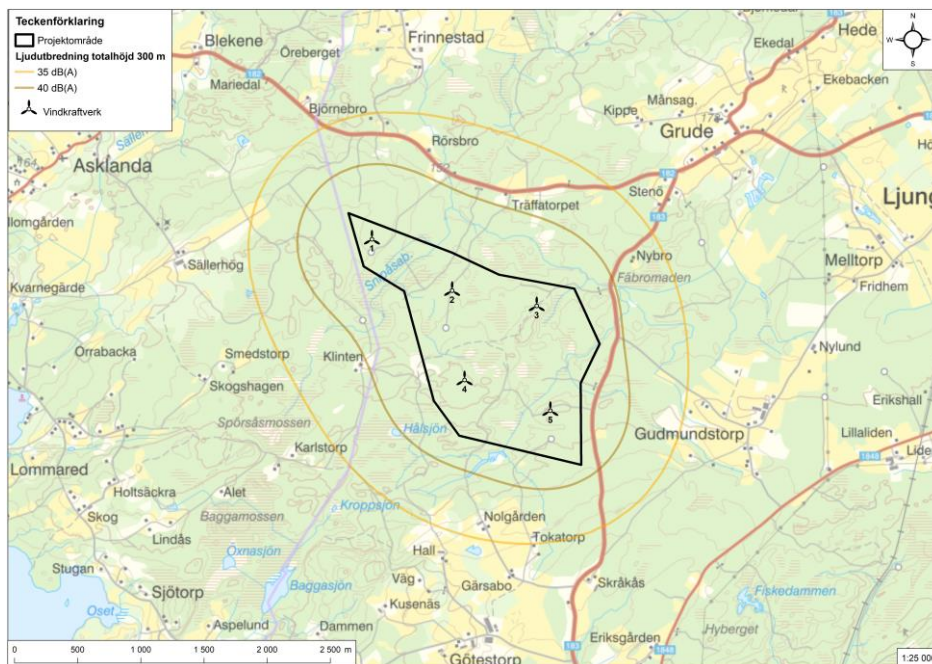
¹³ Naturvårdsverket (2020), Vägledning om buller från vindkraftverk

¹⁴ Naturvårdsverket (2020), Vägledning om buller från vindkraftverk

Beräkning av ljudutbredning för Kesemossen har gjorts i WindPRO för verk med totalhöjd 250 m respektive 300 m. Ljudberäkningarna visar att riktvärdet på 40 dB(A) hålls för samtliga bostäder i projektområdets närhet för båda höjderna, se Figur 12 och 13. Det är endast marginell skillnad i ljudutbredningen för de båda höjderna, med något lägre påverkan från de högre verken. Oavsett exakt slutlig placering av vindkraftverken kommer riktvärdet inte att överskridas.



Figur 12. Ljudberäkning för vindkraftverk med 250 meter totalhöjd.



Figur 13. Ljudberäkning för vindkraftverk med 300 meter totalhöjd.

7.1.2 Rörlig skugga

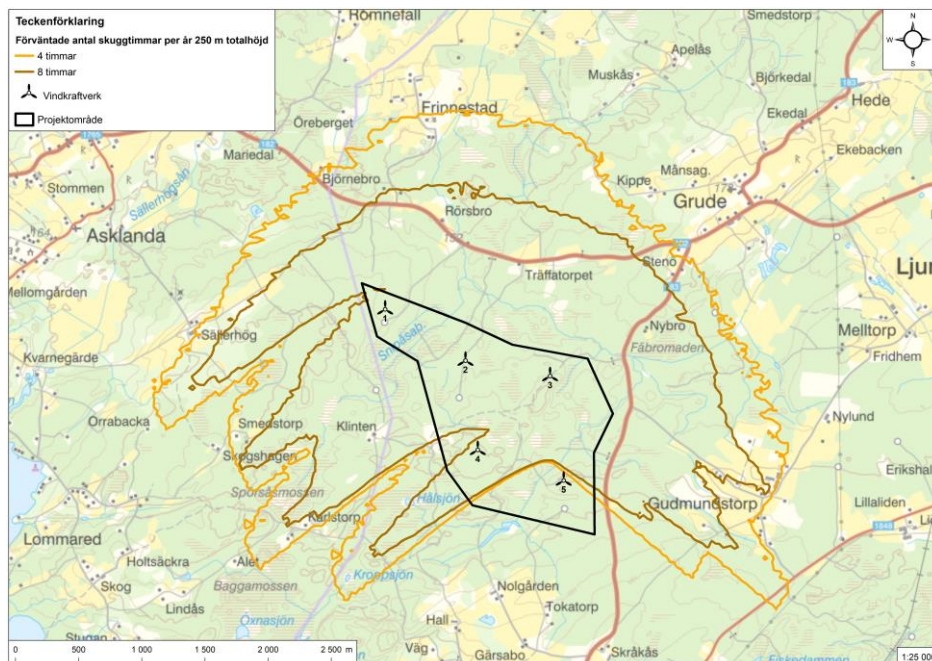
Rörliga skuggor från vindkraftverk uppstår när solen står lågt och det blåser så att rotorbladen står vinkelrätt mot solstrålarna. Rotorbladen "klipper" av solstrålarna och betraktaren uppfattar detta som ett långsamt blinkande ljus. Dessa skuggor kan upplevas som störande för boende i närheten av verken.

Begränsningsvärdet för rörlig skugga är enligt svensk praxis 8 timmar/år. Bolaget har genomfört beräkningar av ett s.k. "värsta fall" som visar att begränsningsvärdet skulle kunna överskridas vid etablering av maximalt antal vindkraftverk. Det är dock möjligt att genom vidtagande av skyddsåtgärder minska skuggtiderna så att begränsningsvärdet innehålls. Behovet av sådana åtgärder kommer att utredas inom ramen för kommande MKB.

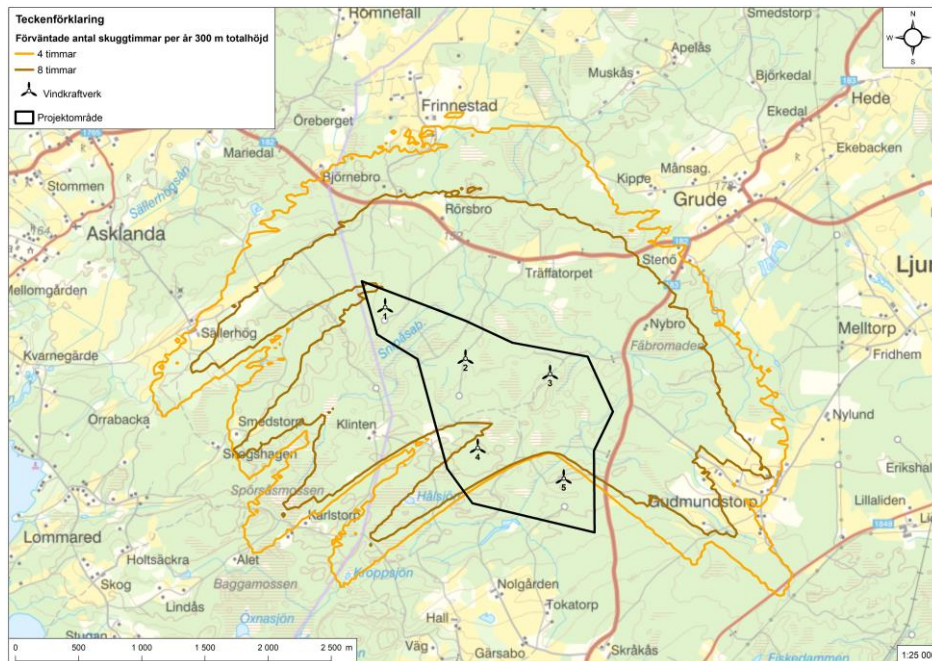
Beräkningar av rörliga skuggor har gjorts i WindPRO för exempelverk med totalhöjd 250 m respektive 300 m och 170 m rotordiameter för båda höjderna.

Skuggutbredningen visas i Figur 14 och 15.

Beräkningen visar att riktlinjerna om max 8 h förväntad skuggtid per år och max 30 min/dag överskrids vid 10 bostäder för både verken på 250 m och 300 m. Om den slutliga utformningen visar att riktlinjerna för skugga riskerar att överskridas kommer skuggstyrningsutrustning att installeras i vindkraftverken som orsakar detta.



Figur 14. Skuggberäkning för vindkraftverk med 250 meter totalhöjd.



Figur 15. Skuggberäkning för vindkraftverk med 300 meter totalhöjd.

7.1.3 Ljus

Enligt dagens lagstiftning ska vindkraftverk med en totalhöjd som överskrider 150 meter utrustas med ett vitt, blinkande, högintensivt ljus. Under dagen ska det högintensiva ljuset ha en styrka på 100 000 candela (cd), i skymning och gryning en styrka på 20 000 cd och i mörker en styrka på 2 000 cd och avge 40–60 blinkningar per minut. Ljusintensiteten får regleras +/- 25 %.

I en vindpark krävs endast att de vindkraftverk som utgör parkens yttre gräns förses med högintensivt vitt blinkande ljus. Om nacellen har en höjd över 150 meter över markytan ska tornet för verken som utgör parkens yttre gränsen även markeras med minst tre lågintensiva ljus på halva höjden upp till nacellen. Övriga verk förses med rött fast lågintensivt ljus på vindkraftverkets högsta fasta punkt, såvida Transportstyrelsen inte beslutar om ytterligare markering.¹⁵

7.1.4 Landskapsbild och synbarhet

Generellt kan sägas att en påverkan på omgivande landskap och rådande landskapsbild är ofrånkomlig vid en etablering av vindkraft, oavsett vilken typ av landskap etableringen sker inom och hur stora verken är. Ett vindkraftverk kan upplevas olika beroende på hur det placeras i landskapet, landskapets topografi samt hur det står i förhållande till andra element i landskapet. Föremål i ett vindkraftverks omgivning kan påverka uppfattningen om verkets storlek, och det kan då upplevas större eller mindre än vad det egentligen är, beroende på vad som finns att jämföra med i omgivningen.¹⁶

¹⁵ Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd TSFS 2020:88.

¹⁶ Boverket (2009) Vindkraft och landskap – att analysera förutsättningar och utforma anläggningar.

Graden av påverkan är dock beroende av den landskapsbild som råder i området där etableringen genomförs, samt vilken tålighet landskapet har för förändringar. Hur förändringen av landskapsbilden upplevs är en subjektiv fråga som varierar beroende på bl.a. förväntningarna på landskapet och inställningen till förnybar energiproduktion, men också till hur vindkraftverken är lokaliserade i förhållande till varandra.¹⁷

Projektområdet med omnejd är relativt platt och består i huvudsak av skogsmark vilken kan anses ha större tålighet jämfört med öppna marker. Främst kommer högt belägna utsiktspunkter samt genomfartsvägar att påverkas visuellt, men med hänsyn till 300 meter totalthöjd kommer den visuella påverkan att bli vidsträckt då vindkraftverken kommer vara synliga även på ett längre avstånd.

Vad gäller påverkan på friluftslivet är det främst den förändrade landskapsbilden som kan utgöra en miljöeffekt. Inom 10 km från projektområdet finns inga utpekade intressen för friluftsliv. Dock finns ett antal naturreservat cirka 5-9 km från projektområdet där friluftsliv förekommer. Den påverkan som kan tänkas uppkomma är enbart av visuell karaktär då vindkraftverken kan komma att synas i landskapet.

För att illustrera hur föreslagen vindpark påverkar landskapsbilden har en synbarhetsanalys tagits fram. Även fotomontage kommer att tas fram under fortsatt tillståndsprocess för att åskådliggöra hur föreslagen vindpark skulle kunna upplevas från kringliggande bebyggelse och andra områden där människor rör sig. Resultaten från synbarhetsanalysen visar var det är teoretiskt möjligt att se någon del av vindkraftverken. Synbarhetsanalysen visualiserar inte hur stor del av vindkraftverken som syns vilket innebär att det kan vara allt ifrån stora delar av tornet och rotorn till en liten del av vingpetsen när vingen står i högsta möjliga läge.

Val av platser för fotomontage kommer delvis utgå från genomförd synbarhetsanalys. Syftet med fotomontagen är att ge ett intryck av hur den visuella påverkan kan te sig och anger inte exakt hur den planerade vindparken kommer att se ut. Fotomontagepunkterna väljs även utifrån områden och platser där människor vanligtvis vistas eller bor. Fotomontage kommer att visas inom ramen för den fortsatta samrådsprocessen, då det även finns möjligheter att lämna önskemål om platser varifrån ytterligare fotomontage kan tas fram till MKB:n.

7.2 Riksintressen och skyddade områden

Inom 10 km från projektområdet återfinns ett antal områden utpekade som riksintressen. Riksintresse som berör naturmiljö och kulturmiljö redogörs för i kapitel 6.3.

Projektområdet är inom Landvetters och Trollhättans flygplatsers MSA-tytor vilket är den yta kring en flygplats där det finns fastställda höjder för högsta tillåtna objekt. Samråd genomförs med berörda myndigheter för att placering av verken samt

¹⁷ Boverket (2009) Vindkraftshandboken – planering och prövning av vindkraftverk på land och i kustnära vattenområden.

följdverksamheter sker på ett sådant sätt att det inte påtagligt skadar de värden som konstituerat respektive riksintresse.

Inga nationella naturvärden som omfattas av områdesskydd återfinns inom 1 km av aktuellt projektområde.

7.3 Naturvärden

Flertalet regionala naturvärden har pekats ut av bland annat Skogsstyrelsen. Utpekade objekt bedöms vara känsliga för direkt exploatering, d.v.s. om verksplaceringar och vägdragningar lokaliseras inom dessa objekt. Inga sådana utpekade objekt återfinns inom projektområdet.

Under hösten 2022 har en naturvärdesinventering genomförts inom projektområdet med syfte att identifiera områdets lokala naturvärden. Rapporten från inventeringen kommer att utgöra en del av underlaget för slutlig placering av vindkraftverk samt ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningsprocessen.

Inga våtmarker klassade enligt Våtmarksinventeringen finns inom eller i direkt anslutning till projektområdet.

7.4 Fåglar och fladdermöss

7.4.1 Fåglar

Generellt kan påverkan på fåglar från vindkraft grovt delas in i två olika typer. Dels direkt påverkan i form av risken för fåglar att kollidera med vindkraftverk, dels indirekt genom att fåglarnas utnyttjande av miljön kring vindkraftverken och vindparken påverkas.

Det finns en risk för **direkt påverkan** för alla typer av flygande fåglar att kollidera med vindkraftverk men vid de flesta vindkraftverk kolliderar få fåglar. Miljön där vindkraftverken är placerade har betydelse för hur många fåglar som riskerar att kollidera med vindkraftverk och riskerna är oftast störst i anslutning till kuster, våtmarker och vissa höjdlägen. Riskerna är i regel större för fåglar som spenderar längre tid i ett område, vilket innebär fåglar som häckar, rastar eller övervintrar på platsen än för de som bara passerar under aktiv flygning. Gemensamt för arter som riskerar negativ påverkan är att de har låg reproduktionspotential, d.v.s. att de generellt föder få ungar, vilket innebär att det kan vara svårt att kompensera för ökad kollisionsrisk.

Kollisionsrisken ökar med verkens storlek men sett i förhållande till installerad effekt och mängd producerad el minskar dock risken för kollisionerna med ökande verksstorlek. Eftersom det behövs ett mindre antal stora verk jämfört med små för samma elproduktion kan man minska den totala dödligheten samtidigt som elproduktionen ökas.

När det gäller **indirekt påverkan** på livsmiljö, undvikande och störning från vindkraftverk är variationen stor mellan olika arter, områden och miljöer. Generella slutsatser är svåra att dra men allmänt förefaller undvikande vara lägre under

häckningstid och då rör det sig i regel om avstånd upp till några 100 meter. Åtgärder för att minska negativ indirekt effekt på fåglar handlar i första hand om att undvika att bygga vindkraftverk på särskilt fågelrika platser, särskilt platser som används under häckning, övervintring eller rastning under flytt samt närområden kring större förekomster av arter och grupper av fåglar som visats löpa högre risker för negativ påverkan från vindkraftverk såsom större rovfåglar.

En ytterligare indirekt påverkan är aktivt flyttande (sträckande) sjöfåglars undvikande av vindkraftverk längs flygrutter. Detta beteende minskar kollisionrisken, men samtidigt riskerar fåglarna att behöva flyga en längre sträcka vilket är mer energikrävande.¹⁸

Fågelinventeringar har genomförts inom projektområdet under 2021 och 2022, vilka kommer att inarbetas i kommande MKB och bifogas tillståndsansökan.

7.4.2 Fladdermöss

Vindkraftverk kan utgöra en fara för fladdermöss genom att djuren träffas av verkens rotorblad. Påverkan på livsmiljö, undvikandebeteende och störningar har inte behandlats i några studier av fladdermöss så här långt och har sannolikt betydligt mindre betydelse för denna djurgrupp än för fåglar. Dödligheten av fladdermöss vid vindkraftverk är nästan helt begränsad till arter som rör sig och jagar i fria luften över trädtopphöjd, så kallade högriskarter. Valet av plats har stor betydelse. Vid platser där högriskarter förekommer är den viktigaste åtgärden för att skydda fladdermöss vid vindkraftverk att se till att vindkraftverkens drift anpassas. Detta sker bäst genom att låta vindkraftverken stå stilla under de tider och väderförhållanden då aktivitet hos fladdermöss i rotorhöjd är mest frekvent.¹⁹

En fladdermusinventering har genomförts inom projektområdet under säsongen 2022, vilken kommer att inarbetas i kommande MKB och bifogas tillståndsansökan.

7.5 Kulturvärden

Cirka 2 km från projektområdets ligger ett riksintresseområde för kulturmiljövård, Holtsäckra. Det finns även ytterligare riksintresseområden för kulturmiljövård på längre avstånd, se kapitel 6.3. Det finns inget kulturresevat inom 10 km från projektområdet.

Ett mindre antal kända kulturvärdesobjekt och fornlämningar förekommer inom eller i angränsning till projektområdet, se kapitel 6.6.

En kulturmiljöutredning kommer att genomföras inom projektområdet under 2023. Vid slutlig verksplacering kommer hänsyn tas till resultatet från utredningen samt sedan tidigare kända fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar för att så långt möjligt undvika fysisk påverkan på identifierade värden.

¹⁸ Naturvårdsverket (2017) Vindkraftens påverkan på fåglar och fladdermöss

¹⁹ Naturvårdsverket (2017) Vindkraftens påverkan på fåglar och fladdermöss

Då vindkraftverken är synliga på avstånd innebär det att en visuell påverkan på närliggande kulturmiljöer kan komma att uppstå.

7.6 Hydrologi och hydrogeologi

Risk för en eventuell hydrogeologisk och hydrologisk påverkan uppkommer främst vid schaktarbeten under grundvattenytan samt då anläggande av nya tillfartsvägar och/eller uppgradering av befintlig väg riskerar att förändra den naturliga yt- eller grundvattenavrinningen. Tillfällig grumling av vattendrag kan även riskera uppstå vid anläggningsarbeten i och i nära anslutning till vattenområden. I våtmarksområden är det av extra stort intresse att upprätthålla vattenbalansen p.g.a. vattenkänsliga livsmiljöer.

I förhållande till nuläget innebär själva byggnationen en något förhöjd risk för utsläpp av hydraulolja, bensin etc. som skulle kunna kontaminera grundvatten i och med att maskiner och tunga fordon uppehåller sig i området på ett annat sätt än tidigare. Därtill kan som redan nämnts viss grumling förväntas vid arbeten i och i nära anslutning till vattenområden.

Vid gjutning av fundament föranleds schaktning i jordlagren. Allmänt sett kan permanent grundvattenpåverkan uppstå i detta skede om täta lerlager punkteras, vilket kan resultera i att markvattenhalten sjunker eller att ett övre grundvattenmagasin dräneras.

Vid fall då gravitationsfundament används kan det bli aktuellt att tillfälligt dränera direkt invid respektive fundament. Det område som dräneras är begränsat i yta och påverkan på hydrogeologin till följd av att dränering av fundament bedöms bli mycket begränsad. Dränering krävs inte om bergfundament kan användas i stället för gravitationsfundament. Vilken typ av fundament som slutligen används kommer att fastställas inför byggnation i samband med undersökningar av markens beskaffenhet.

Då cement används vid anläggande av betongfundament kan en mindre påverkan i marken förväntas i form av tillfälligt lokalt förhöjt pH-värde.

Uppgradering av befintlig väg och nyanläggning av väg kommer att ske så att vattnets naturliga flöden inte hindras. På så vis beaktas vattendragens egenskaper som livsmiljöer och spridningsvägar för växt- och djurarter och negativ påverkan på områdets hydrologi begränsas.

8 Risk och säkerhet

Isbildning på vingarna och iskast (när is slungas iväg från vingarna) kan uppstå vid viss väderlek under den kallare delen av året. Risken att människor eller egendom skulle träffas är dock mycket liten. Skyltar som varnar för iskast kommer för säkerhets skull att sättas upp på lämpliga avstånd från vindkraftverken.

Brand i vindkraftverk är även det mycket ovanligt. Riskerna minskas genom regelbunden service av verken samt att verken är utrustade med exempelvis åskledare och brandsläckare.

Regelbunden service är också viktigt för att minska risken för skador på vindkraftverken. Moderna vindkraftverk är vidare utrustade med automatiska system som stänger av verken vid exempelvis för höga vindar eller obalans i rotorerna. Eventuella läckage av oljerester eller andra kemikalier tas om hand inne i vindkraftverket. Vid ett stort läckage skulle en mindre mängd kunna läcka ut utanför verket, men det bedöms som osannolikt.

Vindkraftverken kommer att utrustas med hinderbelysning enligt det regelverk som gäller vid anläggningstillfället. Nu gällande regelverk är Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om markering av föremål som kan utgöra fara för luftfarten (TSFS 2020:88). För vindkraftverk med en totalhöjd över 150 m gäller för närvarande att vindkraftverken i ytterkanten av en vindkraftpark ska markeras med vitt, högintensivt, blinkande ljus. Det gäller även de eventuella verk som är belägna innanför vindkraftparkens yttre gräns och inte täcks in av något av de verk som finns i den yttre begränsningslinjen. Verken i mitten av parken ska markeras med rött, lågintensivt, fast ljus, under förutsättning att de täcks av verk med vit högintensiv belysning.

Vindkraftverk som har en tornhöjd högre än 150 meter över markytan ska även ha minst tre lågintensiva ljus på halva tornets höjd.

9 Kumulativa effekter

Kumulativa effekter uppstår när en eller flera verksamheter är lokaliserade nära varandra och tillsammans kan påverka omgivande miljö. I vindkraftens fall är det närliggande vindkraftsetableringar som kan bidra till kumulativa effekter. En kumulativ effekt med negativ miljöpåverkan kan bestå av ökad ljud- och skuggspridning samt en ökad landskapsbildpåverkan.

För att ljud och skuggor från två eller flera vindkraftsetableringar ska inverka på varandra krävs ett inbördes avstånd om högst 3 km. Kumulativa effekter är beroende av omgivande terräng och hur långa siktlinjer som finns.

Då det inte finns några befintliga vindkraftverk inom 10 km från aktuellt projektområde bedöms inga kumulativa effekter kunna uppstå.

10 Preliminär tidplan

Höst/Vinter 2022/2023	Samrådsförfarande med myndigheter, särskilt berörda och allmänheten
Höst 2023	Kompletterande samrådsförfarande
Vinter 2023/2024	Ansökan enligt miljöbalken lämnas in till mark- och miljödomstolen

11 Planerade utredningar

Naturvärdesinventering

Fågelinventering

Fladdermusinventering

Kulturmiljöutredning

Ljudberäkningar

Skuggberäkningar

Synbarhetsanalys och fotomontage

12 Referenser

Boverket. (2009). *Vindkraft och landskap – att analysera förutsättningar och utforma anläggningar*

Boverket. (2009). *Vindkraftshandboken – planering och prövning av vindkraftverk på land och i kustnära vattenområden*

Elforsk. *Miljövärdering av el – med fokus på utsläpp av koldioxid*. Tillgänglig: <https://www.energiforetagen.se/globalassets/energiforetagen/det-erbjuder-vi/publikationer/miljovardering-av-el.pdf>

Energimyndigheten. (2021). *Nationell strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad*

Energimyndighetens webbplats. (2021). *Förnybart*. Tillgänglig: <http://www.energimyndigheten.se/fornybart/>

Folkhälsomyndigheten. (2014). *Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus*

Globala Målens webbplats. *13 Bekämpa klimatförändringarna*. Tillgänglig: <https://www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-13-bekampaklimatforandringarna>

Herrljunga kommun. (2017). *Översiktsplan 2017-2035*

Naturvårdsverket. (2009). *Våtmarksinventeringen – resultat från 25 års inventeringar*, Rapport 5925

Naturvårdsverket. (2017). *Vindkraftens påverkan på fåglar och fladdermöss*

Naturvårdsverket. (2020). *Vägledning om buller från vindkraftverk*

Regeringskansliet. *Mål för energipolitiken*. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/energi/mal-och-visioner-for-energi/>
Besökt 2023.

SLU. *Artportalen*. Hämtad 2022-08-22

Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd TSFS 2020:88

Vindbrukskollen. Hämtad 2022-08-22. Tillgänglig: <https://vbk.lansstyrelsen.se/>

Vårgårda kommun. (2006). *Översiktsplan 2006 – Potential Vårgårda 2006-2015*

Vårgårda kommun. (2014). *Vindbruk – Tematiskt tillägg till översiktsplan 2006 för Vårgårda kommun*



Ärende 21

Från: Kesemossen <kesemossen@eolusvind.com>
Skickat: 2023-11-17 15:47
Till: herrljunga.kommun@herrljunga.se <herrljunga.kommun@herrljunga.se>
Ämne: Inbjudan kompletterande samråd Kesemossen vindkraftpark
Bilagor: Samrådsunderlag.pdf, Samrådsutskick myndigheter.docx

WARNING: Det här mejlet är skickat från en extern adress. Klicka inte på länkar eller bifogade filer om du inte känner igen avsändaren och vet att innehållet är säkert.

Hej!

Eolus har som ni tidigare informerats om avsikt att bygga och driva en vindkraftpark vid Kesemossen i Herrljunga kommun. Vindkraftparken avses omfatta upp till 5 vindkraftverk med en totalhöjd på maximalt 300 meter. Eolus avser att söka tillstånd enligt miljöbalken för planerad verksamhet. Inför att tillståndsansökan tas fram genomför Eolus ett avgränsningssamråd enligt 6 kap. miljöbalken.

Vi har därför tidigare bedömt att ni skulle kunna vara berörda av/ha synpunkter på planerad verksamhet och har därför samrått med er utifrån tidigare översänt samrådsunderlag och bilaga. Under det fortsatta arbetet med den specifika miljöbedömningen har kunnat konstateras att även viss vattenverksamhet, bestående i begränsade arbeten i och i närheten av vissa vattendrag inom projektområdet, kan komma att behövas för att möjliggöra anläggande av vägar. Ett kompletterande samråd sker därför, för vilket samrådsunderlaget har reviderats med uppgifter om vattenverksamheten. Vi vore därför tacksamma för ert **eventuella yttrande senast den 11 december 2023**.

Samrådsunderlaget och övrig information finns att tillgå digitalt via vår projekthemsida: [Projekt i samrådsfas, Kesemossen – Eolus \(eolusvind.com\)](#)

På projekthemsidan finns även ett formulär för att lämna yttrande.

Önskar er en fin dag!

Projektgrupp Kesemossen
kesemossen@eolusvind.com

Postadress:
Eolus vind AB
Ref. Samråd Kesemossen
Carlskatan 12A
211 20 Malmö



Ärende 21

www.eolusvind.com
[Projekt Kesemossen](#)



Eolus / Projekt /

Kesemossen

Eolus undersöker möjligheten att etablera vindkraft inom ett område benämnt "Kesemossen" i Herrljunga kommun.

Projektinformation

Området som utreds är cirka 2 km² stort och beläget cirka 3 km väster om Ljung, 10 km söder om Herrljunga och drygt 10 km öster om Vårgårda i Västra Götalands län. Området bedöms kunna rymma en vindkraftpark med upp till fem vindkraftverk med en totalhöjd om maximalt 300 meter.

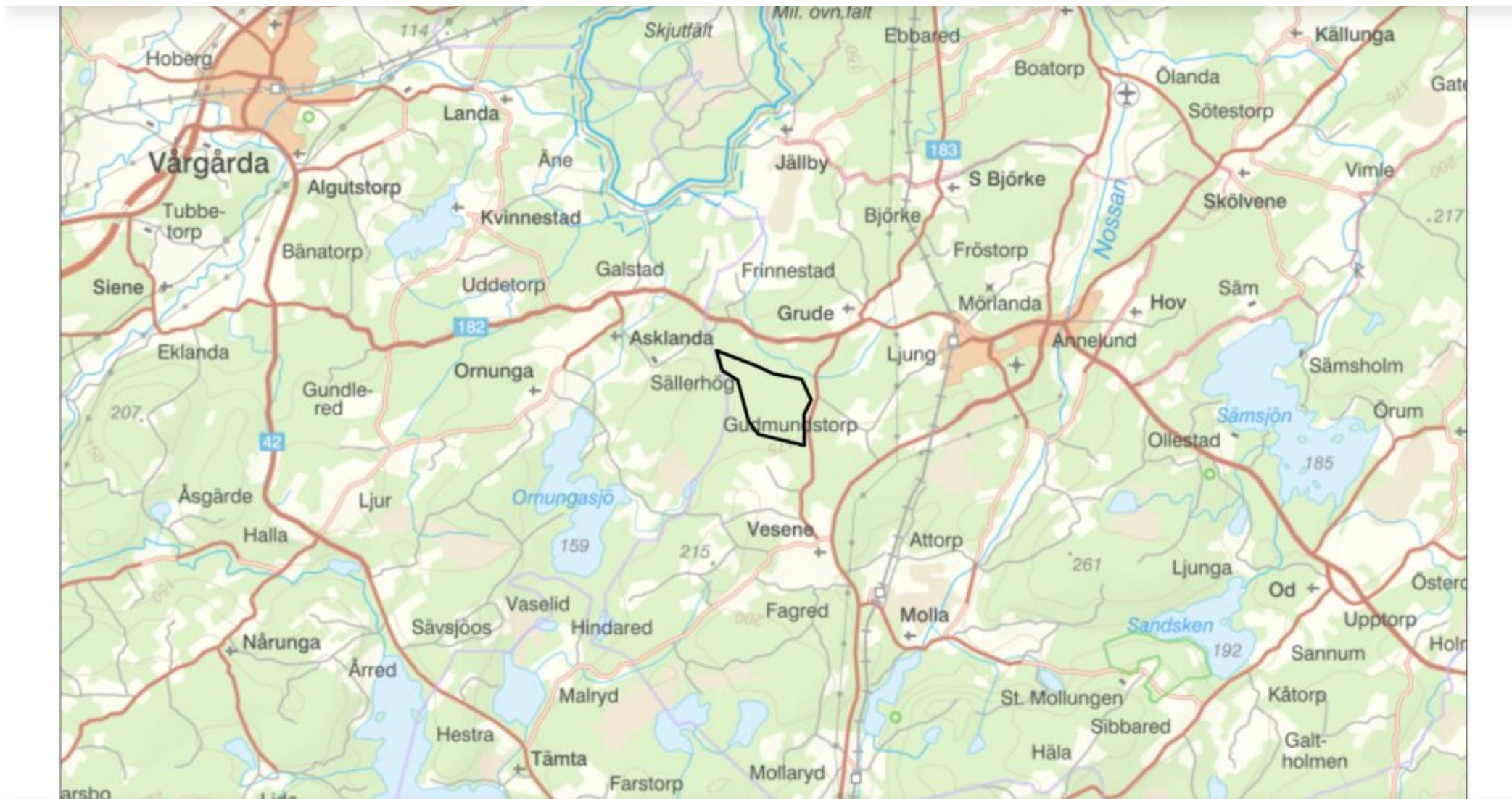
Den förväntade nettoproduktionen av el från fem vindkraftverk i detta område förväntas kunna uppgå till omkring 150 GWh per år vilket skulle motsvara årsbehovet av hushållsel för ungefär 30 000 hushåll.

We use cookies on our website to give you the most relevant experience by remembering your preferences and repeat visits. By clicking "Accept All", you consent to the use of ALL the cookies. However, you may visit "Cookie Settings" to provide a controlled consent.

Reject All

Cookie Settings

Accept All



We use cookies on our website to give you the most relevant experience by remembering your preferences and repeat visits. By clicking “Accept All”, you consent to the use of ALL the cookies. However, you may visit "Cookie Settings" to provide a controlled consent.

[Reject All](#)[Cookie Settings](#)[Accept All](#)



med samrådsprocessen är att inhämta synpunkter och information från närboende, särskilt berörda, organisationer, föreningar, kommun och myndigheter och är av stor vikt för projektets kommande utveckling.

Samråd för projektet genomfördes under vintern 2022/våren 2023. Därtill har Eolus gjort ett antal tidiga remissutskick till utvalda myndigheter under 2020. Då verksamheten härefter har utökats till att också omfatta vattenverksamhet innefattande byggnation av vägar över vissa vattendrag, vilket fordrar begränsade arbeten i vattendragen, hålls nu ett kompletterande avgränsningssamråd. Det kommer att pågå till 11 december 2023.

Vattenverksamhet kommer att behöva genomföras för att möjliggöra passager över vattendrag inom området.

Vattenverksamheten utgörs följaktligen av anläggande av för vägpassage nödvändiga anläggningar, såsom t.ex. trummor, kulvertar och stöd för väg.

Ett samrådsunderlag som är uppdaterat med information om vattenverksamheten finns att ladda ner nedan.

Fastighetsägare och boende inom tre km från projektområdet har bedömts ingå i den krets enskilda som kan antas bli särskilt berörda. Inom detta område kan omgivningspåverkan så som ljud och skugga samt en visuell påverkan av landskapsbilden uppstå.

Framtaget samrådsunderlag och fotomontage finns att ladda ner nedan. Vill du lämna synpunkter på projektet gör du det

We use cookies on our website to give you the most relevant experience by remembering your preferences and repeat visits. By clicking "Accept All", you consent to the use of ALL the cookies. However, you may visit "Cookie Settings" to provide a controlled consent.

[Reject All](#)[Cookie Settings](#)[Accept All](#)



Bilaga Fotomontage

Bilaga Fotomontage lågupplöst

Skicka in ditt yttrande i kompletterande samråd om vattenverksamhet här

Fält markerade med en * är obligatoriska

Förnamn *

Efternamn *

E-post *

Adress *

We use cookies on our website to give you the most relevant experience by remembering your preferences and repeat visits. By clicking "Accept All", you consent to the use of ALL the cookies. However, you may visit "Cookie Settings" to provide a controlled consent.

[Reject All](#)

[Cookie Settings](#)

[Accept All](#)



Ort *

Vad handlar ditt yttrande om? (går att välja flera alternativ) *

- Lokalisering och synbarhet
- Planering, byggnation, drift och avveckling
- Påverkan på miljön (natur, kultur, djurliv m.m.)
- Friluftsliv och rekreation
- Energiproduktion och näringsliv
- Övrigt

Skriv in ditt yttranden i rutan eller ladda upp ett dokument nedanför.

We use cookies on our website to give you the most relevant experience by remembering your preferences and repeat visits. By clicking "Accept All", you consent to the use of ALL the cookies. However, you may visit "Cookie Settings" to provide a controlled consent.

Reject All

Cookie Settings

Accept All



Bifoga ett dokument

Välj fil

 *

Genom att kryssa i rutan godkänner du att vi får
behandla dina personuppgifter.

Läs om vår personuppgiftshantering här.

Skicka in yttrande

We use cookies on our website to give you the most relevant experience by remembering your preferences and repeat visits. By clicking "Accept All", you consent to the use of ALL the cookies. However, you may visit "Cookie Settings" to provide a controlled consent.

Reject All

Cookie Settings

Accept All



Samrådsutställningen var den 9 mars 2023

We use cookies on our website to give you the most relevant experience by remembering your preferences and repeat visits. By clicking “Accept All”, you consent to the use of ALL the cookies. However, you may visit "Cookie Settings" to provide a controlled consent.

[Reject All](#)[Cookie Settings](#)[Accept All](#)



senare även yttranden i det kompletterande samråden, är del av denna miljökonsekvensbeskrivning.

Miljökonsekvensbeskrivning är en viktig del i miljötillståndsansökan som Eolus planerar att lämna in till mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt.

Tidplan

Ungefärlig tidplan som Eolus arbetar efter just nu:

- Höst 2023: Kompletterande samrådsförfarande.
- Vinter 2023/2024: Ansökan enligt miljöbalken lämnas till mark- och miljödomstolen.
- 2026: Eventuellt miljötillstånd förväntas vinna laga kraft.
- 2028: Byggnation inleds.
- 2030: Vindkraftparken tas i drift.

Kontaktuppgifter

We use cookies on our website to give you the most relevant experience by remembering your preferences and repeat visits. By clicking "Accept All", you consent to the use of ALL the cookies. However, you may visit "Cookie Settings" to provide a controlled consent.

[Reject All](#)[Cookie Settings](#)[Accept All](#)

**Postadress:**

Eolus Vind AB

Ref: Samråd Kesemossen

Carlsgatan 12A

211 20 Malmö

Snabba fakta

Namn

Kesemossen vindkraftpark

Antal verk

max 5 st

Årlig elproduktion

150 GWh

We use cookies on our website to give you the most relevant experience by remembering your preferences and repeat visits. By clicking "Accept All", you consent to the use of ALL the cookies. However, you may visit "Cookie Settings" to provide a controlled consent.

[Reject All](#)[Cookie Settings](#)[Accept All](#)



Projekt

Projekt

- Under etablering
- Projektportfölj
- I sen utvecklings- eller försäljningsfas
- Grindtorpet
- Humletorp
- Kesemossen
- Marbäck
- Nordkölen
- Havsbaserad vindkraft
- Upplåt din mark
- Ansök om vindkraft

We use cookies on our website to give you the most relevant experience by remembering your preferences and repeat visits. By clicking “Accept All”, you consent to the use of ALL the cookies. However, you may visit "Cookie Settings" to provide a controlled consent.

[Reject All](#)[Cookie Settings](#)[Accept All](#)



- [Verksamhet](#) →
- [Projekt](#) →
- [Om Eolus](#) →
- [Investerare](#) →
- [Kontakt](#) →



Eolus Vind AB © 1990-2023 – Behandling av personuppgifter.

We use cookies on our website to give you the most relevant experience by remembering your preferences and repeat visits. By clicking “Accept All”, you consent to the use of ALL the cookies. However, you may visit "Cookie Settings" to provide a controlled consent.

[Reject All](#)[Cookie Settings](#)[Accept All](#)

Maja Sallander

Från: Frida Carlsson <frida.carlsson@el.herrljunga.se>
Skickat: den 17 november 2023 10:30
Till: Maja Sallander; Tord Ottergren; Elaine Larsson
Ämne: Sv: Kompletterande samråd vindkraftsprojekt Kesemossen

WARNING: Det här mejlet är skickat från en extern adress. Klicka inte på länkar eller bifogade filer om du inte känner igen avsändaren och vet att innehållet är säkert.

Bra jobbat Maja, jag har inget att tillägga i ärendet.
Ha en fin helg!

Vänliga hälsningar

Frida Carlsson
VA- samordnare



Herrljunga Vatten AB

Mariedalsgatan 3
524 31 Herrljunga
Direkt: 0513-220 58
Växel: 0513-220 40
frida.carlsson@el.herrljunga.se
www.el.herrljunga.se

Från: Maja Sallander <maja.sallander@herrljunga.se>
Skickat: den 17 november 2023 09:39
Till: Tord Ottergren <tord.ottergren@el.herrljunga.se>; Frida Carlsson <frida.carlsson@el.herrljunga.se>; Elaine Larsson <elaine.larsson@herrljunga.se>
Ämne: Sv: Kompletterande samråd vindkraftsprojekt Kesemossen

Bifogat finner ni mitt mycket snabbt ihopkastade förslag till yttrande. Kom gärna med synpunkter på det!

Med vänlig hälsning,
Maja Sallander
Samhällsutvecklare
Tfn: 0513 17113

Herrljunga kommun | Enhet strategisk planering
Box 201, 524 23 Herrljunga
Besöksadress: Torget 1, 524 30 Herrljunga
herrljunga.se



När du kommunicerar med Herrljunga kommun behandlar vi dina personuppgifter.
För mer information hur Herrljunga kommun hanterar personuppgifter se herrljunga.se/personuppgifter

Från: Maja Sallander

Skickat: den 17 november 2023 08:34

Till: tord.ottergren@el.herrljunga.se <tord.ottergren@el.herrljunga.se>; Frida Carlsson <frida.carlsson@el.herrljunga.se>; Elaine Larsson <elaine.larsson@herrljunga.se>

Ämne: Sv: Kompletterande samråd vindkraftsprojekt Kesemossen

Missade naturligtvis att bifoga det tidigare yttrandet...

Med vänlig hälsning,

Maja Sallander

Samhällsutvecklare

Tfn: 0513 17113

Herrljunga kommun | Enhet strategisk planering

Box 201, 524 23 Herrljunga

Besöksadress: Torget 1, 524 30 Herrljunga

herrljunga.se



**Herrljunga
kommun**

När du kommunicerar med Herrljunga kommun behandlar vi dina personuppgifter.

För mer information hur Herrljunga kommun hanterar personuppgifter se herrljunga.se/personuppgifter

Från: Maja Sallander

Skickat: den 17 november 2023 08:34

Till: tord.ottergren@el.herrljunga.se <tord.ottergren@el.herrljunga.se>; Frida Carlsson <frida.carlsson@el.herrljunga.se>; Elaine Larsson <elaine.larsson@herrljunga.se>

Ämne: VB: Kompletterande samråd vindkraftsprojekt Kesemossen

Hej!

Eolus Vind genomför ett kompletterande samråd gällande deras projekt vid Kesemossen. Dessvärre är det väldigt ont om tid den här gången, eftersom sista svarsdag är samma dag som nästa KS, 11 december. Det betyder att jag behöver ha ett färdigt yttrande senast den 23 november, alltså på fredag nästa vecka. Vi har tidigare yttrat oss enligt bifogat, gällande vatten skrev vi då:

"Av ansökan ska framgå vilka eventuella dräneringsbehov som kan uppstå till följd av ledningsdragnings, byggnation av fundament m.m. och för byggnation eller förstärkning av transportvägar, samt vilka risker detta innebär för påverkan på grundvatten. Redogör även för vilka andra eventuella risker för påverkan av grundvatten som uppstår som en följd av etableringen, exempelvis i samband med underhåll av vindkraftverken. Säkerställ att nödvändiga åtgärder vidtas för att minimera negativ påverkan."

I det kompletterade samrådsunderlaget finns följande information om vattenverksamhet:

Ärende 21

Vattenverksamhet kommer att behöva genomföras för att möjliggöra passager över vattendrag inom området. Vattenverksamheten utgörs följaktligen av anläggande av för vägpassage nödvändiga anläggningar, såsom t.ex. trummor, kulvertar och stöd för väg.



Figur 5. Exempellayout för vindpark Kesemossen.

I ett annat stycke finns följande information:

Inom 3 km från projektområdet finns ett antal vattenförekomster med beslutade miljö kvalitetsnormer enligt VISS. Dessa vattenförekomster redovisas nedan i Tabell 3.

Tabell 3. Vattenförekomster med beslutade miljö kvalitetsnormer inom 3 km från projektområdet.

Förekomst	Miljö kvalitetsnorm	Status	Avstånd från projektområde
Grundvatten Ljung-Annelund SE643202-133729	God kemisk grundvattenstatus God kvantitativ status	God kemisk grundvattenstatus God kvantitativ status	Ca 2 km NÖ
Vattendrag Änskån SE643347-133289	God ekologisk status 2039 God kemisk ytvattenstatus*	Måttlig ekologisk status Uppnår ej god kemisk status	Ca 170 m N
Vattendrag Sällerhögsån SE643319-133085	God ekologisk status 2039 God kemisk ytvattenstatus*	Måttlig ekologisk status Uppnår ej god kemisk status	Ca 1,6 km NV
Sjö Ornungasjö SE643134-132942	God ekologisk status 2039 God kemisk ytvattenstatus*	Måttlig ekologisk status Uppnår ej god kemisk status	

*Undantag bromerad difenyleter och kvicksilver och kvicksilverföreningar

7.6 Hydrologi och hydrogeologi

Risk för en eventuell hydrogeologisk och hydrologisk påverkan uppkommer främst vid schaktarbeten under grundvattenytan samt då anläggande av nya tillfartsvägar och/eller uppgradering av befintlig väg riskerar att förändra den naturliga yt- eller grundvattenavrinningen. Tillfällig grumling av vattendrag kan även riskera uppstå vid anläggningsarbeten i och i nära anslutning till vattenområden. I våtmarksområden är det av extra stort intresse att upprätthålla vattenbalansen p.g.a. vattenkänsliga livsmiljöer.

I förhållande till nuläget innebär själva byggnationen en något förhöjd risk för utsläpp av hydraulolja, bensen etc. som skulle kunna kontaminera grundvatten i och med att maskiner och tunga fordon uppehåller sig i området på ett annat sätt än tidigare. Därtill kan som redan nämnts viss grumling förväntas vid arbeten i och i nära anslutning till vattenområden.

Vid gjutning av fundament föranleds schaktning i jordlagren. Allmänt sett kan permanent grundvattenpåverkan uppstå i detta skede om täta lerlager punkteras, vilket kan resultera i att markvattenhalten sjunker eller att ett övre grundvattenmagasin dräneras.

Vid fall då gravitationsfundament används kan det bli aktuellt att tillfälligt dränera direkt invid respektive fundament. Det område som dräneras är begränsat i yta och påverkan på hydrogeologin till följd av att dränering av fundament bedöms bli mycket begränsad. Dränering krävs inte om bergfundament kan användas i stället för gravitationsfundament. Vilken typ av fundament som slutligen används kommer att fastställas inför byggnation i samband med undersökningar av markens beskaffenhet.

Då cement används vid anläggande av betongfundament kan en mindre påverkan i marken förväntas i form av tillfälligt lokalt förhöjt pH-värde.

Uppgradering av befintlig väg och nyanläggning av väg kommer att ske så att vattnets naturliga flöden inte hindras. På så vis beaktas vattendragens egenskaper som livsmiljöer och spridningsvägar för växt- och djurarter och negativ påverkan på områdets hydrologi begränsas.

Ser ni någon anledning att ha tydligare/ fler synpunkter med anledning av det kompletterande samrådet avseende vattenverksamhet? Jag behöver svar snarast, och allra senast torsdag den 23e på eftermiddagen.

Med vänlig hälsning,
Maja Sallander
Samhällsutvecklare
Tfn: 0513 17113

Herrljunga kommun | Enhet strategisk planering
Box 201, 524 23 Herrljunga
Besöksadress: Torget 1, 524 30 Herrljunga
herrljunga.se



När du kommunicerar med Herrljunga kommun behandlar vi dina personuppgifter.
För mer information hur Herrljunga kommun hanterar personuppgifter se herrljunga.se/personuppgifter

Ärende 21

Från: Emma Lundström <emma.lundstrom@eolusvind.com>

Skickat: den 16 november 2023 15:49

Till: Maja Sallander <maja.sallander@herrljunga.se>; Elaine Larsson <elaine.larsson@herrljunga.se>; Mats Palm <mats.palm@herrljunga.se>; Emma Blomdahl <emma.blomdahl@herrljunga.se>; Gunnar Andersson <gunnar.andersson@herrljunga.se>

Kopia: Julia Lundkvist <julia.lundkvist@eolusvind.com>; Björn Wilhelmsson <bjorn.wilhelmsson@herrljunga.se>

Ämne: Kompletterande samråd vindkraftsprojekt Kesemossen

WARNING: Det här mejlet är skickat från en extern adress. Klicka inte på länkar eller bifogade filer om du inte känner igen avsändaren och vet att innehållet är säkert.

Hej!

Jag hoppas att allt är väl med er. Kanske har ni redan sett att vi genomför ett kompletterande samråd gällande projekt Kesemossen. Jag ville mest informera er om anledningen till det så att ni vet vad som pågår. 😊

I samband med skrivandet av miljökonsekvensbeskrivningen har vi stött på en frågeställning om hur vi ska hantera vattenverksamheten i projektområdet (dvs. att vi behöver korsa ett par mindre vattendrag med väg och lägga trummor i vattendragen). Tanken med miljöbalken är egentligen att det ska vara möjligt att sampröva alla verksamheter i samma tillstånd, dvs. i vårt fall både vattenverksamhet och miljöfarlig verksamhet (vindkraftparken). I praktiken har inte detta använts mycket för vindkraftparker eftersom man i det skede när ansökan lämnas in inte alltid har detaljprojekteringen klar och vet exakt alla platser man vill korsa vattendrag, bredd på väg, storlek på trumma, m.m. Man brukar därför göra en anmälan om vattenverksamhet i ett senare skede.

Kesemossen är dock ganska litet och vi har redan nu någorlunda koll på ungefär var vägar kommer att kunna dras och vi vill därför gärna pröva vattenverksamheten tillsammans med vindkraftparken och planerar därför att söka ett frivilligt tillstånd för vattenverksamhet som provas vid mark- och miljödomstolen istället för vid miljöprövningsdelegationen vid länsstyrelsen. Detta kommer egentligen inte att innebära någon förändring för er del, ni kommer fortfarande att tillfrågas om att yttra er samt om kommunal tillstyrkan, bara från en annan instans. Den vattenverksamhet som kommer att bli aktuell i Kesemossen är egentligen inte tillståndspliktig då åtgärderna är små (på nivå med dem som sker vid t.ex. skogsbruk), vi väljer att söka frivilligt tillstånd och behöver i den processen samråda.

Brev skickas ut till närboende på nytt och annonser går ut i samma tidningar som förra gången. Ni kommer också att tillfrågas att yttra er som samrådspart. Alla yttranden som redan kommit in är fortfarande högst aktuella och följer med ansökan vilket vi även har informerat om både på hemsidan och via ett nyhetsbrev till alla som yttrat sig tidigare. 😊

Hör gärna av er om ni har några funderingar!

Med vänlig hälsning / Yours sincerely

Emma Lundström
Projektutveckling / Project Development



Eolus Vind AB (publ)
Torsgatan 5A
411 04 GÖTEBORG

Tel: 073-060 77 61
emma.lundstrom@eolusvind.com | www.eolusvind.com



PROJEKT KESEMOSSEN
Eolus Vind
Carlskatan 12A
211 20 Malmö
kesemossen@eolusvind.com

Herrljunga kommuns remissvar i avgränsningssamråd för projekt Kesemossen vindkraftpark, Eolus Vind

Sammanfattning

Herrljunga kommun har inbjudits att lämna synpunkter i avgränsningssamråd enligt 6 kap. miljöbalken för en möjlig etablering av vindkraftverk i området Kesemossen, mellan Grude och Vesene, cirka 10 km söder om Herrljunga tätort i Herrljunga kommun. Herrljunga kommun är berörd genom att projektområdet ligger placerat inom kommunens gränser. Länsstyrelsen är prövningsmyndighet och tillsynsmyndighet.

Projektområdet omfattar ca 2 km² och utgörs i dagsläget främst av skog för skogsbruk. Enligt utredningen bedöms projektområdet rymma maximalt fem vindkraftverk, med en totalhöjd om maximalt 300 meter vardera. Sammanlagt beräknas vindkraftverken kunna producera omkring 150 GWh per år. Inom projektområdet finns inga riksintressen, områden skyddade enligt 7 kap. miljöbalken eller utpekade naturvärden, men ett mindre antal kulturvärden. I området finns också ett visst befintligt vägnät som kan nyttjas för byggnation och drift av verken. Exakt placering av verken specificeras inte i underlaget, detta för att möjliggöra att verken placeras optimalt utifrån den teknik som finns vid tiden för byggnation. Istället pekas ett antal möjliga etableringsområden ut i kommande ansökan där de negativa effekterna av en placering är så små som möjligt.

Herrljunga kommun tar i nuläget inte ställning till en eventuell tillstyrkan av etableringen, utan inväntar fortsatt utredning. Kommunen framför i detta remissvar synpunkter på fortsatt utredning av etableringen gällande bland annat kommunikation och infrastruktur, ledningsdragning och markarbeten, buller, visuellt intryck och höjd, kulturmiljö, naturmiljö, övriga potentiella störningar och hantering av väsentligt förändrade planeringsförutsättningar.

Beslutsunderlag

Samrådsunderlag Kesemossen Vindkraftpark, Eolus Vind (ej daterat)
Bilaga – Synbarhetsanalys och fotomontage Kesemossen vindkraftpark, Eolus Vind (ej daterad)

Yttrande

Bakgrund

Herrljunga kommun har muntligen och via mejl framfört synpunkter i samband med avgränsningssamråd med Länsstyrelsen i ärendet den 20 december 2022. De synpunkter som då framfördes (och som inte i första hand berörde genomförande av samråd med



allmänheten) kommer att sammanfattas även i detta yttrande. Nedan framförs även ytterligare synpunkter.

Herrljunga kommuns tidigare ställningstaganden

Den 6 september 2011 antog Herrljunga kommun ett tematiskt tillägg till dåvarande översiktsplan, "Vindkraften i Herrljunga kommun", vilken bifogas detta yttrande. Planen är inte aktuell som ställningstagande i sin helhet, men kan användas som informationsunderlag. Av Översiktsplan 2017-2035, Herrljunga kommun (tillgänglig via <https://www.herrljunga.se/download/18.912baa315ca4b6ed9d56da7/1534145249977/%C3%96versiktsplan%20Herrljunga%20kommun%202017-2035.pdf>) framgår att "Tematiskt tillägg till översiktsplanen med inriktningen vindkraft, antogs 2011-09-06. Planen är delvis inaktuell. I planen föreslås en större utbyggnad av vindkraft i fem områden. Inom två av dessa har Försvarsmakten restriktioner som innebär att en utbyggnad inte är möjlig. Även inom övriga områden finns vissa restriktioner. De delar av planen som är aktuella har arbetats in i översiktsplanen. Vindkraftsplanen kan fortsatt användas som ett underlag vid vindkraftsplanering." I Översiktsplanen pekas Kesemossen, med en avgränsning som i stort sett motsvarar nu aktuellt projektområde, ut som utvecklingsområde för vindkraft under vissa förutsättningar som presenteras i Översiktsplanen.

Av Översiktsplan 2017-2035 Herrljunga Kommun framgår också vilken byggnation som är planerad inom Herrljunga kommun i närheten av projektområdet. Cirka 3 km från nu utpekat projektområde, i södra delen av Ljung tätort, finns ett utpekat utvecklingsområde för "Bebyggelse, industri". Närmaste utpekade nya större utbyggnadsområde för bostäder är lokaliserat ca 4 respektive 4,5 kilometer nordost om projektområdet, mellan Ljung och Annelunds tätorter. För industriområdet och det ena bostadsområdet (det som är beläget ca 4,5 km från nu aktuellt projektområde) pågår för närvarande detaljplanering för respektive ändamål. Bebyggelsen planeras i anslutning till befintlig bebyggelse med samma användning.

Kommunikation och infrastruktur

Herrljunga kommun är mån om att Försvarsmakten samt flygplatser som berörs av byggnation inom Herrljunga kommun (Trollhättan Vänersborgs flygplats, Landvetter, Lidköping Hovby flygplats, Hudene flygplats, Såtenäs flygplats och Falköpings flygplats) bereds möjlighet att yttra sig i ärendet, särskilt med avseende på vindkraftverkens höjd.

Herrljunga kommun menar att miljökonsekvensbeskrivningen bör utreda eventuell påverkan på radio-, telekommunikation och mobiltelefoni i området, både civil kommunikation, försvarets kommunikation och radar, flygtrafikens kommunikation och kommunikation utmed järnväg.

Trafikverket bör kontaktas tidigt för att utreda möjliga transportvägar till området vid byggnation av vindkraftverken och eventuella åtgärder som behöver vidtas, exempelvis avseende vägarnas bärighet. Tidig dialog med Trafikverket kring rutt är viktigt, inte minst med tanke på att flera av kommunens större vägar korsar järnväg som sannolikt inte är lämplig att passera med transporter av den tyngd och storlek som behövs vid etablering av



vindkraft. Av ansökan bör framgå vilken störning som kan uppstå på trafiken i närområdet under etableringsfasen.

Ledningsdragning och markarbeten

Herrljunga kommun anser att Eolus bör utreda vilket som är bästa möjliga alternativ för ledningsdragning för att koppla in området mot elnätet i stort. Ledningsdragning bör väljas med omsorg så att minsta möjliga störning uppstår till följd av detta. Kommunen är angelägen om att dialog förs med potentiellt berörda markägare för att hitta den bästa möjliga lösningen.

Av ansökan ska framgå vilka eventuella dräneringsbehov som kan uppstå till följd av ledningsdragning, byggnation av fundament m.m. och för byggnation eller förstärkning av transportvägar, samt vilka risker detta innebär för påverkan på grundvatten. Redogör även för vilka andra eventuella risker för påverkan av grundvatten som uppstår som en följd av etableringen, exempelvis i samband med underhåll av vindkraftverken. Säkerställ att nödvändiga åtgärder vidtas för att minimera negativ påverkan.

Herrljunga kommun vill lyfta att även ledningar i marken ska omhändertas vid avveckling och återställande.

Buller

Det utpekade projektområdet ligger inom område som pekats ut i Länsstyrelsens inventering av tysta områden (se "Tysta områden i Västra Götalands län", Länsstyrelsen Västra Götaland, rapport 2001:18, tillgänglig via <https://www.lansstyrelsen.se/vastra-gotaland/om-oss/vara-tjanster/publikationer/2009/tysta-omraden-i-vastra-gotalands-lan.html>). En bullerkälla i detta område kan därför riskera att ha större negativ inverkan på området än i ett område där det redan förekommer mycket bakgrundsljud. Detta bör tydliggöras i ansökan så att Länsstyrelsen har möjlighet att ta ställning till vilket betydelse det har.

Norr om projektområdet finns ett skjutfält (Remmene skjutfält) där Försvarsmakten just nu arbetar med att utreda påverkansområdet för buller eller annan risk. I området som ligger mellan skjutfältet och vindkraftparken kan det finnas anledning att utreda eventuella kumulativa effekter av buller från två separata källor.

Syd respektive sydost om projektområdet finns två biogasanläggningar. I området som ligger nära (exempelvis inom 300 meter) respektive biogasanläggning kan det finnas anledning att utreda eventuella kumulativa effekter av buller från två separata källor.

Visuellt intryck och höjd

Vindkraftverken är betydligt högre än landskapets övergripande skala. Vid val av placering bör hänsyn tas till intrycket av vindkraftverken från omgivningen, både på nära håll och på längre avstånd. Herrljunga kommun är mån om att vindkraftverken i största möjliga mån (utifrån vad som är lämpligt med hänsyn till övriga provningsgrunder) placeras i ett lätt uppfattbart geometriskt mönster, att höjden inte varierar tydligt från vindkraftverk till vindkraftverk och att det finns en tydlig regelbundenhet i avstånden mellan vindkraftverken.



I skogsområden som detta kan den visuella påverkan från vindkraftverken variera beroende på hur mycket, och vilken, skog som är avverkad. Herrljunga kommun menar därför att en analys av hur intrycket av vindkraftverken kan påverkas vid en avverkning i omgivningen bör finnas med som underlag för val av placering.

Herrljunga kommun ser det som angeläget att en analys visar hur hinderbelysningen kan upplevas nattetid i och intill omgivande bebyggelse och områden där människor vanligtvis vistas. Platser för visualisering av detta bör väljas ut där störning från belysning kan antas bli som störst utifrån topografi, riktning på belysning, annan belysning och andra faktorer som kan påverka.

Kulturmiljö

Hänsyn ska iakttas till fornlämningar och kulturhistoriska miljöer som skyddas enligt kulturminneslagen mot åtgärder som kan skada de värden som finns i eller i anslutning till området. Invid Hålsjön, i anslutning till projektområdet, finns enstaka fornlämningar och ett mindre område med sumpskog. Norr om projektområdet finns en torpmiljö med välbyggda stenmurar som bedömts ha kulturhistoriskt värde, Kippe Lycka (se utdrag ur "Kulturmiljöprogram", Herrljunga kommun & Älvsborgs Länsmuseum. Borås, 1995: <https://www.herrljunga.se/download/18.3feacd4a15bd810ead323ece/1496994025213/Kulturmilj%C3%B6program.pdf>). Herrljunga kommun anser att en arkeologisk/kulturhistorisk utredning på plats även bör undersöka om det finns oregistrerade, värdefulla kulturminnen i projektområdet som ska bevaras.

Naturmiljö

Området har utpekats i Länsstyrelsens inventering över områden av värde för grön infrastruktur som ett "uppmärksamhetsområde skog" (se "Planeringsunderlag Grön infrastruktur i översiktsplan, Västra Götalands län", tillgängligt via <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/arcgis/apps/storymaps/collections/60663351e7d94ba18526bdc374e5966a>). Området kan alltså ha en betydelse för naturmiljöer ur ett större geografiskt perspektiv som behöver värderas och beaktas i utformningen av området, även om den naturvärdesinventering som genomförts inte skulle visa höga naturvärden lokalt.

Övriga potentiella störningar

Vissa boende, som flyttat till området just för att det är tyst och opåverkat, kan antas vara extra störningskänsliga. Det är därför viktigt att Eolus och eventuell framtida förvaltare för en tät och tydlig dialog med de boende, även de som inte är markägare, för att svara på frågor, ta in synpunkter och göra det lätt att lämna klagomål eller information ifall det efter byggnation uppstår störning som kan åtgärdas. Det är också viktigt att Eolus i ansökan tydligt kan visa att det finns en långsiktig plan för underhåll och förvaltning av vindkraftverken, så att inte störningar uppstår på grund av bristande förvaltning.

Vid placering och etablering av vindkraftverken bör hänsyn tas till friluftsliv i området, så att den negativa påverkan blir så liten som möjligt.



Förändrade planeringsförutsättningar

Om förutsättningarna i eller för projektet väsentligt förändras jämfört med vad som framgår av nu aktuellt samrådsunderlag anser kommunen att ett nytt samråd med allmänheten och övriga berörda (inklusive berörda kommuner) bör genomföras. Kommunens ställningstagande kan då komma att ändras.

Kommunen har nyligen fått förhandsinformation om att lown Energy utreder möjligheterna till ytterligare vindkraftsetablering i anslutning till nu aktuellt område, vid Sällerhög.

Herrljunga kommun föreslår att det kan vara lämpligt att de båda områdena prövas delvis gemensamt för att kumulativa effekter, såsom buller och visuellt intryck, ska kunna prövas i sin helhet, beroende på när en eventuell ansökan från lown Energy är aktuell.

Kommunala bolag

De kommunala bolagen Herrljunga Elektriska AB och Herrljunga Vatten AB har beretts möjlighet att komma med synpunkter inför sammanställandet av detta yttrande, och har inte framfört några tydliga synpunkter kring etableringen i nuläget.

Kommunstyrelsen

Herrljunga Kommun



Remittering av medborgarförslag angående sällskapsdjur och färdtjänst till socialnämnden

Sammanfattning

2023-10-17 inkom medborgarförslag om att Herrljunga kommun omprövar tidigare beslut avseende riktlinjer för färdtjänst och att möjlighet ges att ta med sällskapsdjur på färdtjänstresor. Kommunfullmäktige beslutade genom § 174/2023-10-30 att överlämna medborgarförslaget till kommunstyrelsen för beredning. Socialnämnden fullgör enligt socialnämndens reglemente kommunens uppgifter inom ramen för lagen (1997:736) om färdtjänst.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-11-23
Kommunfullmäktige § 174/2023-10-30
Medborgarförslag inkommet 2023-10-17

Förslag till beslut

Medborgarförslag angående sällskapsdjur och färdtjänst remitteras till socialnämnden för yttrande.

Moa Andersson
Nämndsamordnare

Expedieras till: Socialnämnden



KF § 174

DNR KS 2023/366

Medborgarförslag angående sällskapsdjur och färdtjänst

Sammanfattning

Följande medborgarförslag inkom 2023-10-17 från Agneta Helgeggen:

”Enligt Herrljunga kommuns riktlinjer för färdtjänst är det ej tillåtet att ha med sällskapsdjur vid färdtjänstresa med hänvisning att färdtjänst är en persontransport. Undantag gäller för certifierad ledarhund samt certifierad assistanshund.

Vid en konferens anordnad av Synskadades riksförbund framkom att det är flera regioner och kommuner som tillåter att sällskapsdjur kan medfölja på färdtjänstresa. I den vanliga kollektivtrafiken får man ta med sällskapsdjur och det finns anvisningar hur de ska hanteras. På grund av min funktionsnedsättning kan jag inte resa med den vanliga kollektivtrafiken och därför får jag nyttja färdtjänst för mina resor. När jag ska besöka mina närstående, barn och barnbarn, vill jag ta med min hund men det tillåts ej. Detta begränsar mig för ett socialt och aktivt liv.

Jag föreslår därför att Herrljunga kommun omprövar tidigare beslut och att det ges möjlighet att ta med sällskapsdjur på färdtjänstresor.”

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om ärendet ska överlämnas till kommunstyrelsen för beredning och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Expedieras till:

Kommunstyrelsen

Medborgarförslag angående sällskapsdjur och färdtjänst

Enligt Herrljunga kommuns riktlinjer för färdtjänst är det ej tillåtet att ha med sällskapsdjur vid färdtjänstresa med hänvisning att färdtjänst är en persontransport. Undantag gäller för certifierad ledarhund samt certifierad assistanshund.

Vid en konferens anordnad av Synskadades riksförbund framkom att det är flera regioner och kommuner som tillåter att sällskapsdjur kan medfölja på färdtjänstresa. I den vanliga kollektivtrafiken får man ta med sällskapsdjur och det finns anvisningar hur de ska hanteras. På grund av min funktionsnedsättning kan jag inte resa med den vanliga kollektivtrafiken och därför får jag nyttja färdtjänst för mina resor. När jag ska besöka mina närstående, barn och barnbarn, vill jag ta med min hund men det tillåts ej. Detta begränsar mig för ett socialt och aktivt liv.

Jag föreslår därför att Herrljunga kommun omprövar tidigare beslut och att det ges möjlighet att ta med sällskapsdjur på färdtjänstresor.

Ljung 231012

Agneta Helgegren

Elvägen 7a

524 41 Ljung

Tfn 0730-31 75 00

Epost: agneta.helgegren@telia.com



Svar på motion om att göra kaffet till personalen i Herrljunga kommun gratis

Sammanfattning

Ove Severin (KD) inkom 2023-09-19 med motion om att kommunen från och med 2024-01-01 tar bort avgiften för kaffe och te för all personal och hel- eller deltidspolitiker. Om det av tekniska skäl inte är möjligt att genomföra förslaget till den 2024-01-01 föreslår motionären att förslaget genomförs snarast möjligt. Kommunfullmäktige beslutade genom § 152/2023-10-03 att överlämna motionen till kommunstyrelsen för vidare beredning.

2021-11-24 inkom en annan motion om att ta bort kaffeavdraget från de anställdas löner. Kommunfullmäktige avslog genom § 13/2023-02-06 förslaget och gav kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra en översyn av antalet kaffe- och teavdrag i syfte att utreda om ett generellt kaffe- och teavdrag ska införas för kommunens anställda. Med hänvisning till den pågående utredningen föreslår förvaltningen att motionen anses besvarad.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-11-23
Kommunfullmäktige § 152/2023-10-03
Motion inkommen 2023-09-19

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att motionen anses besvarad.

Moa Andersson
Nämndsamordnare

Expedieras till: Kommunfullmäktige



KF § 152

DNR KS 2023/340

Motion om att göra kaffet till personalen i Herrljunga kommun gratis

Sammanfattning

Följande motion inkom 2023-09-19 från Ove Severin (KD):

”Kaffet i Herrljunga Kommun har under några år kostat pengar för den personal som nyttjat det som Kommunen köpt in.

För något år sedan föreslogs att ändra på det, den motionen blev liggande tyvärr och senare avslagen.

Frågan är en typ av personalvårds fråga och bör se på det viset.

Det blir en förhållandevis liten summa som det handlar om i skillnad på det system som är i dag, när den administrationskostnad som är för att sköta dagens system räknats med mot att bjuda personalen på kaffe och té.

Jag föreslår därför.

- 1. Att kommunen tar bort avgiften för kaffe och té för all personal och hel eller deltidspolitiker.*
- 2. Att detta sker från 2024-01-01*
- 3. Om det inte är av tekniska själ genomförbart till detta datum gör så snart det är möjligt.”*

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om ärendet ska överlämnas till kommunstyrelsen för beredning och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Expedieras till:

Kommunstyrelsen

Ärende 23

Förslag om att göra kaffet till personalen i Herrljunga Kommun gratis.

Kaffet i Herrljunga Kommun har under några år kostat pengar för den personal som nyttjat det som Kommunen köpt in.

För något år sedan föreslogs att ändra på det, den motionen blev liggande tyvärr och senare avslagen.

Frågan är en typ av personalvårds fråga och bör se på det viset.

Det blir en förhållandevis liten summa som det handlar om i skillnad på det system som är i dag, när den administrationskostnad som är för att sköta dagens system räknats med mot att bjuda personalen på kaffe och té.

Jag föreslår därför.

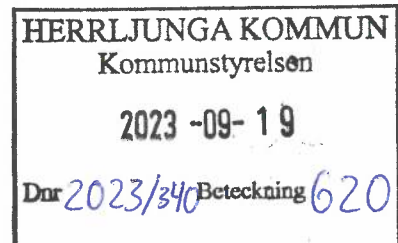
1. Att kommunen tar bort avgiften för kaffe och té för all personal och hel eller deltidspolitiker.
2. Att detta sker från 2024-01-01
3. Om det inte är av tekniska själ genomförbart till detta datum gör så snart det är möjligt.

Od 2023-09-19

Ove Severin



Kristdemokraterna i Herrljunga.





§ 98 Delårsbokslut 2023

Diarienummer: 2023/SKF0166

Beslut

Direktionen godkänner för egen del upprättat förslag till delårsbokslut per den 31 augusti 2023 för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund och översänder detsamma tillsammans med revisionsberättelse till medlemskommunerna för kännedom

Sammanfattning

Förbundet är en samverkansplattform med huvuduppdrag att verka för samordning och utveckling inom de områden medlemskommunerna anser vara angelägna. Förbundet har grunduppdrag inom regional utveckling och välfärdsutveckling av både permanent och tillfällig karaktär.

Förbundets verksamhet innefattar även verksamheter och uppdrag som finansieras av deltagande kommuner; Business Region Borås, Dataskyddsombud, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgscollege, Navet science center samt Närvårdskontoret som koordinerar Närvårdssamverkan Södra Älvsborg.

Periodiserat utfall för samtliga verksamheter inom förbundet visar på ett positivt resultat om 8 791 tkr fördelat på

Förbundskansli	2 489 tkr
Administration	440 tkr
Enhet Regional utveckling	2 226 tkr
Enhet Välfärdsutveckling	611 tkr
Business Region Borås	574 tkr
Dataskyddsombud	274 tkr
Medarbetarcentrum	216 tkr
Vård- och omsorgscollege	11 tkr
Navet science center	127 tkr
Närvårdssamverkan Södra Älvsborg	1 823 tkr

Förbundskansliets positiva resultat härrör från högre ränteintäkter än budgeterat samt ett budgeterat överskott. Det positiva resultatet inom regional utveckling förklaras av lägre indexkostnader för E20 än budgeterat. Närvårdssamverkan har fått en större återbetalning av pensionskostnader vilket, tillsammans med överflyttade projektmedel från 2022, är förklaringen till det positiva resultatet. Övriga verksameters positiva resultat beror generellt på lägre kostnader än budgeterat, vilka i flera fall kommer att balanseras över året.

Förbundet prognosticerar ett positivt resultat på helåret om 1 989 tkr i förhållande till budget. Den positiva avvikelser återfinns främst inom förbundskansliet och förklaras av högre ränteintäkter än budgeterat.

Expedieras till

Medlemskommunerna

Justerare		Utdragsbestyrkande
-----------	--	--------------------

2023-11-09

Till medlemskommunerna i
Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund

Delårsbokslut 2023 samt revisionsrapport

Direktionen för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund beslutade vid sitt sammanträde 2023-10-20 att godkänna Delårsbokslut 2023 samt att översända detsamma tillsammans med revisionsrapporten till medlemskommunerna för kännedom.

Linda Bergholtz
Administrativ chef

Bilagor

- Protokollsutdrag
- Delårsbokslut 2023
- Bilagor Delårsbokslut 2023
- Revisionsbedömning
- Sakkunniga biträdes utlåtande
- Revisionsrapport

Delårsbokslut

2023



Innehåll

1.	Förvaltningsberättelse.....	4
1.1	Organisation.....	4
1.1.1	Syfte och strategiskt mål.....	4
1.1.2	Grunduppdrag.....	4
1.1.3	Styrdokument.....	5
1.1.4	Finansiering.....	5
1.2	Händelser av väsentlig betydelse.....	5
1.3	Utfall per 31 augusti 2023.....	6
1.4	Prognos och förväntad utveckling 2023.....	6
1.5	Balanskravsutredning utifrån helårsprognos.....	6
1.6	God ekonomisk hushållning.....	6
1.7	Redovisningsprinciper och beräkningsmetoder.....	7
1.8	Investeringsredovisning.....	7
1.9	Intern kontroll.....	7
2.	Räkenskaper.....	8
2.1	Resultaträkning total.....	8
2.1.1	Resultaträkning total, januari-augusti.....	8
2.1.2	Resultaträkning Förbundskansli.....	9
2.1.3	Resultaträkning Administration.....	9
2.1.4	Resultaträkning Regional utveckling.....	10
2.1.5	Resultaträkning Välfärdsutveckling.....	10
2.1.6	Resultaträkning Business Region Borås.....	11
2.1.7	Resultaträkning Dataskyddsombud.....	11
2.1.8	Resultaträkning Medarbetarcentrum.....	12
2.1.9	Resultaträkning Vård- och omsorgscollege.....	12
2.1.10	Resultaträkning Navet science center.....	13
2.1.11	Resultaträkning Närvårdssamverkan Södra Älvsborg.....	13
2.2	Balansräkning.....	14
2.3	Noter.....	14
2.4	Kassaflödesanalys.....	19
2.5	Driftsredovisning.....	20
3.	Måluppfyllelse.....	21
3.1	Strategiskt mål.....	21
3.2	Grunduppdrag.....	21
3.3	Mål och uppdrag 2023.....	23

Meddelande 1

Bilagor

1. Handlingsplan Utvecklingsstrategi för Sjuhärad
2. Handlingsplan Kulturplan Boråsregionen
3. Delårsrapport Business Region Borås
4. Delårsrapport Dataskyddsombud
5. Delårsrapport Medarbetarcentrum
6. Delårsrapport Vård- och omsorgscollege
7. Delårsrapport Navet science center
8. Delårsrapport Närvårdssamverkan Södra Älvsborg

1. Förvaltningsberättelse

1.1 Organisation

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund bildades 1999 och är en samverkansorganisation för kommunerna Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda. Varbergs kommun är adjungerad till förbundet enligt särskilt avtal.

Förbundet leds av en Direktion där medlemskommunerna företräds av politiskt valda ledamöter. De två beredningsgrupperna Hållbar regional utveckling Sjuhärad (BH7) och Valfärd och Kompetens arbetar med strategiska frågor, bereder ärenden till Direktionen och företräder kommunalförbundet inom sina verksamhetsområden.

Sjuhärads kommunalförbund är delägare i bolagen Gryning Vård AB och Mediapoolen AB. Förbundet ingår även i VästKom, en sammanslutning av de delregionala kommunalförbunden i Västra Götaland som inom vissa områden på regional nivå ska företräda och samordna kommunernas intressen.

Förbundet utser Boråsregionens representanter i regionala beredningar samt nominerar deltagare till styrelsen för VästKom, Beredningen för hållbar utveckling Västra Götaland (BHU) och det politiska samrådsorganet SRO.

1.1.1 Syfte och strategiskt mål

Förbundets övergripande strategiska mål är **Att aktivt arbeta för att Sjuhärad/Boråsregionen ska vara ett bra område att bo, arbeta och leva i.**

Detta görs genom att med tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv skapa gränsöverskridande möten för att främja samverkan, innovation och nytänkande. Förbundet syftar till att stärka Sjuhäradsregionen samt att främja medlemmarnas samverkan för utveckling och effektivt resursutnyttjande.

Enligt förbundsordningen ska förbundet aktivt tillvarata medlemskommunernas gemensamma intressen, bland annat regionalt och nationellt, samt vara en plattform för medlemmarnas sammanhållning byggd på samsyn över kommun- och partigränser.

Ändamål med verksamheten

1. Att verka för samordning av strategiska angelägenheter av gemensamt intresse för medlemskommunerna i deras roll och verksamheter
2. Samverkan i andra frågor där medlemmarna bedömer detta lämpligt
3. Att tills vidare svara för drift av verksamheter som Direktionen samfällt beslutar

1.1.2 Grunduppdrag

Förbundet är en samverkansplattform med huvuduppdrag att verka för samordning och utveckling inom de områden medlemskommunerna anser vara angelägna. Förbundet har specialistkompetens som kan utgöra ett viktigt stöd för medlemskommunerna och bidra till utveckling av Sjuhärad. Förbundet har grunduppdrag inom regional utveckling och välfärdsutveckling av både permanent och tillfällig karaktär.

Förbundskansliet stödjer de politiska grupperingarna och är kontakt gentemot medlemskommunerna samt andra myndigheter och organisationer. I syfte att tillvarata och fånga upp utvecklingsbehov deltar förbundet i grupperingar på såväl delregional, regional som nationell nivå.

Förbundets verksamhet innefattar även verksamheter och uppdrag som finansieras av deltagande kommuner; Business Region Borås, Dataskyddsombud, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgscollege, Navet science center samt Närvårdskontoret som koordinerar Närvårdssamverkan Södra Älvsborg.

Närvårdssamverkan styrs av ett delregionalt politiskt samråd bestående av representanter från medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen.

1.1.3 Styrdokument

Verksamheten grundar sig på [förbundsordningen](#). Styrdokument inom regional utveckling är [Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2021-2030](#) samt [Kulturplan för Boråsregionen 2020-2023](#). Inom område välfärdsutveckling styrs verksamheten utifrån gällande lagstiftning samt regionala och delregionala avtal och överenskommelser. De övriga verksamheterna har planer och uppdragsbeskrivningar som beskriver deras arbete.

1.1.4 Finansiering

Verksamhet	Finansiering
Basverksamhet	Medlemsavgift 41 kr/invånare för finansiering av basverksamheten. Varberg 11 kr/invånare
Utvecklingsmedel samt projekt	Anslag för tilldelning av utvecklingsmedel är knappt 19 000 tkr varav medlemskommunerna bidrar med 8 400 tkr (37 kr/invånare) och Västra Götalandsregionen med resterande belopp. Utöver utvecklingsmedel erhålls projektmedel från andra externa parter
Business Region Borås	Medlemsavgift 6 kr/invånare
Dataskyddsbud	Verksamheten finansieras genom en fast avgift om 135 tkr per deltagande kommun samt en rörlig del baserad på antal invånare
Medarbetarcentrum	Medlemsavgift samt försäljning av tjänster
Vård- och omsorgscollege	Verksamheten finansieras av kommunerna och Västra Götalandsregionen enligt fastställt modell. Kommunernas kostnader fördelas utifrån invånarantal
Navet science center	Medlemsavgift, Skolverket, Västra Götalandsregionen, sålda tjänster, temporära projektmedel
Närvårdssamverkan	Medlemsavgift 6 kr/invånare (50 %), Södra Hälso- och sjukvårdsnämnden 50 %, temporära projektmedel

1.2 Händelser av väsentlig betydelse

Under våren fattades ett beslut gällande omställning av VästKoms organisation och verksamhet, vilket har påverkat enhet Välfärdsutveckling. Arbetet med fördelning av arbetsuppgifter kommer att fortsätta under hösten.

En annan stor fråga för enheten är att införandet av program Millenium, tidigare FVM, påbörjats i Sjuhärad, där förbundet har fått i uppdrag av socialcheferna att samordna implementeringen av etapp 1 på delregional nivå.

Business Region Borås har tillsammans med övriga tre etableringsaktörer i Västra Götaland samt Västra Götalandsregionen beviljats medel för ett projekt med titeln Västsvenska etableringar för grön omställning. Det innebär en förstärkning och utökning av befintlig organisation under en treårsperiod.

Arbetet med att möjliggöra etableringen av en batterifabrik i Lockryd, Svenljunga, pågick under hela perioden utifrån framtagen organisationsmodell. I september kom beskedet att etableringen inte blir av, men det arbete som gjorts och de kontakter som etablerats med olika aktörer på lokal, delregional, regional och nationell nivå kommer att vara till stor hjälp vid nästa förfrågan om en större etablering.

Navet science center har utökat sina öppettider under året samt utvecklat sin hemsida och kommunikationskoncept. Antal besökare under första halvåret 2023 ökade med 28 % jämfört med 2022 och 43 % jämfört med 2019. Under sommaren hade Navet dubbelt så många besökare jämfört med sommaren 2022 - vilket är nytt besöksrekord.

1.3 Utfall per 31 augusti 2023

Periodiserat utfall för samtliga verksamheter inom förbundet visar på ett positivt resultat om 8 791 tkr fördelat på:

Förbundskansli	2 489 tkr
Administration	440 tkr
Enhet Regional utveckling	2 226 tkr
Enhet Välfärdsutveckling	611 tkr
Business Region Borås	574 tkr
Dataskyddsombud	274 tkr
Medarbetarcentrum	216 tkr
Vård- och omsorgscollege	11 tkr
Navet science center	127 tkr
Närvårdssamverkan Södra Älvsborg	1 823 tkr

Förbundskansliets positiva resultat härrör från högre ränteintäkter än budgeterat samt ett budgeterat överskott. Det positiva resultatet inom regional utveckling förklaras av lägre indexkostnader för E20 än budgeterat. Närvårdssamverkan har fått en större återbetalning av pensionskostnader vilket tillsammans med överflyttade projektmedel från 2022 är förklaringen till det positiva resultatet. Övriga verksamheters positiva resultat beror generellt på lägre kostnader än budgeterat, vilka i flera fall kommer att balanseras över året.

1.4 Prognos och förväntad utveckling 2023

Förbundet prognosticerar ett positivt resultat på helåret om 1 989 tkr i förhållande till budget. Den positiva avvikelser återfinns främst inom förbundskansliet och förklaras av högre ränteintäkter än budgeterat.

1.5 Balanskravsutredning utifrån helårsprognos

Kommunalförbundet prognosticerar ett positivt ekonomiskt resultat för 2023 om 1 989 tkr. Förbundet använder inte resultatutjämningsreserv (RUR).

Beräkning av balanskravsresultat

Belopp i tkr

Årets resultat enligt resultaträkningen	1 989
Reducering realisationsvinster	0
Balanskravsresultat	1 989

1.6 God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen 11 kap §1 ska kommuner, kommunalförbund och regioner ha god ekonomisk hushållning. Förbundet ska bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt för att skapa förutsättningar för god ekonomisk hushållning enligt följande riktlinjer:

1. Förbundet ska hantera beslutade budgetmedel rationellt och effektivt så att de gör mesta möjliga nytta för Boråsregionen och medlemskommunerna
 - Förbundets verksamheter, insatser och kostnader ska kontinuerligt utvärderas och omprövas
 - Förbundet ansvarar för att en god intern kontroll upprätthålls utifrån Direktionens reglemente, riktlinjer och beslut
2. Förbundets tillgångar och skulder ska förvaltas på ett betryggande sätt
3. Direktionens budgetbeslut är överordnat verksamheten och vid målkonflikter är det ekonomin som ytterst sätter gränsen för det totala verksamhetsutrymmet.

Meddelande 1

Delårsbokslut

Datum: 2023-10-10

Sida 7 (27)

Kommunallagen anger att ekonomin ska vara i balans. Intäkterna ska överstiga kostnaderna och det så kallade balanskravet utgör en miniminivå för det ekonomiska resultatet. Förbundets finansiella mål 2023 är:

1. Förbundets kostnader ska inte överstiga intäkterna
2. Förbundet ska uppvisa ett eget kapital om lägst 4 000 tkr

Förbundet prognosticerar ett positivt resultat om 1 989 tkr på helårsbasis. Med hänsyn till det förväntade resultatet beräknas förbundets egna kapital vid årets slut uppgå till knappt 14 000 tkr. Förbundets bedömning är därmed att de finansiella målen för verksamheten kommer att uppnås. Måluppfyllelsen för förbundets verksamheter är generellt god och bedömningen är att kraven för god ekonomisk hushållning kommer att uppfyllas.

1.7 Redovisningsprinciper och beräkningsmetoder

Samma redovisningsprinciper har använts i delårsbokslutet som för årsredovisning 2022.

1.8 Investeringsredovisning

Under året genomförs investeringar av inventarier och teknisk utrustning till kontor och möteslokaler till följd av ombyggnation. Navet science center investerar även i en ny utställning.

Projekt	Budget 2023	Utfall 2301–2308	Prognos 2023	Avvikelse
Inventarier kontor och möteslokaler	210 tkr	31 tkr	60 tkr	+ 150 tkr
Ny utställning Navet science center	1 200 tkr	587 tkr	1 200 tkr	0

1.9 Intern kontroll

Arbetet med intern kontroll fortlöper enligt fastställd plan.

2. Räkenskaper

2.1 Resultaträkning total

RESULTATRÄKNING (tkr)	Utfall 2301–2308	Utfall 2201–2208	Budget helår 2023	Prognos helår 2023	Utfall helår 2022
Verksamhetens intäkter	47 383	46 154	134 875	135 051	70 889
Verksamhetens kostnader	-42 223	-42 160	-135 620	-135 307	-67 639
Avskrivningar/nedskrivningar	-330	-375	-755	-755	-575
Verksamhetens nettokostnader	4 830	3 619	-1 500	-1 011	2 675
Finansiella intäkter	2 052	22	1 500	3 000	718
Finansiella kostnader	1 909	-886	0	0	-1 382
Periodens resultat	8 791	2 755	0	1 989	2 011

2.1.1 Resultaträkning total, januari-augusti

Tkr	Periodiserat utfall 2201–2208	Utfall 2301– 2308	Periodiserat utfall 2301–2308	Not	Budget 2023	Prognos 2023
Verksamhetens intäkter	22 345	21 416	21 416	1	97 549	97 725
Verksamhetens kostnader	-42 160	-43 138	-42 223	2	-135 620	-135 307
Avskrivningar	-375	0	-330		-755	-755
Verksamhetens nettokostnader	-20 190	-21 722	-21 137		-38 826	-38 337
Förbundsbidrag, Förbundskansli	3 897	3 730	3 730	3	5 595	5 595
Förbundsbidrag, Administration	293	232	232	4	348	348
Förbundsbidrag, Regional utveckling	5 544	6 507	6 507	5	9 913	9 913
Förbundsbidrag, Vårldarsutveckling	1 682	1 828	1 828	6	2 741	2 741
Medlemsavgifter, BRB	1 713	1 390	1 390	7	1 374	1 374
Medlemsavgifter, DSO	1 672	1 720	1 720	8	2 580	2 580
Medlemsavgifter, MC	1 700	1 742	1 742	9	2 613	2 613
Medlemsavgifter, VO-college	419	685	685	10	836	836
Medlemsavgifter, Navet	5 065	5 619	5 619	11	8 579	8 579
Medlemsavgifter, NVS	1 824	2 514	2 514	12	2 747	2 747
Finansiella intäkter	22	1 301	2 052	13	1 500	3 000
Finansiella kostnader	-886	-27	1 909	14	0	0
Resultat före extraordinära poster	2 755	5 519	8 791		0	1 989
Extraordinära intäkter	0	0	0		0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0		0	0
Periodens resultat	2 755	5 519	8 791		0	1 989

Meddelande 1

Delårsbokslut

Datum: 2023-10-10

Sida 9 (27)

2.1.2 Resultaträkning Förbundskansli

Tkr	Periodiserat utfall 2201–2208	Utfall 2301–2308	Periodiserat utfall 2301–2308	Prognos 2023
Verksamhetens intäkter	223	137	137	110
Verksamhetens kostnader	-3 183	-3 533	-3 396	-6 781
Avskrivningar	-28	0	-21	0
Verksamhetens nettokostnader	-2 988	-3 396	-3 280	-6 671
Förbundsbidrag, Förbundskansli	3 897	3 730	3 730	5 595
Finansiella intäkter	22	1 301	2 052	3 000
Finansiella kostnader	-315	-13	-13	0
Resultat före extraordinära poster	616	1 622	2 489	1 924
Extraordinära intäkter	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0
Periodens resultat	616	1 622	2 489	1 924

2.1.3 Resultaträkning Administration

Tkr	Periodiserat utfall 2201–2208	Utfall 2301–2308	Periodiserat utfall 2301–2308	Prognos 2023
Verksamhetens intäkter	4 815	4 462	4 462	10 094
Verksamhetens kostnader	-3 819	-4 304	-4 254	-10 167
Avskrivningar	0	0	0	-75
Verksamhetens nettokostnader	996	158	208	-148
Förbundsbidrag, Administration	293	232	232	348
Finansiella intäkter	0	0	0	0
Finansiella kostnader	0	0	0	0
Resultat före extraordinära poster	1 289	390	440	200
Extraordinära intäkter	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0
Periodens resultat	1 289	390	440	200

Meddelande 1

Delårsbokslut

Datum: 2023-10-10

Sida 10 (27)

2.1.4 Resultaträkning Regional utveckling

Tkr	Periodiserat utfall 2201–2208	Utfall 2301–2308	Periodiserat utfall 2301–2308	Prognos 2023
Verksamhetens intäkter	11 250	9 766	9 766	22 971
Verksamhetens kostnader	-16 638	-16 122	-15 983	-32 684
Avskrivningar	0	0	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-5 388	-6 356	-6 217	-9 713
Förbundsbidrag, Regional utveckling	5 544	6 507	6 507	9 913
Finansiella intäkter	0	0	0	0
Finansiella kostnader	-567	0	1 936	0
Resultat före extraordinära poster	-411	151	2 226	200
Extraordinära intäkter	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0
Periodens resultat	-411	151	2 226	200

2.1.5 Resultaträkning Valfärdsutveckling

Tkr	Periodiserat utfall 2201–2208	Utfall 2301–2308	Periodiserat utfall 2301–2308	Prognos 2023
Verksamhetens intäkter	305	271	271	33 440
Verksamhetens kostnader	-1 596	-1 506	-1 488	-36 031
Avskrivningar	0	0	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-1 291	-1 235	-1 217	-2 591
Förbundsbidrag, Valfärdsutveckling	1 682	1 828	1 828	2 741
Finansiella intäkter	0	0	0	0
Finansiella kostnader	0	0	0	0
Resultat före extraordinära poster	391	593	611	150
Extraordinära intäkter	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0
Periodens resultat	391	593	611	150

2.1.6 Resultaträkning Business Region Borås

Tkr	Periodiserat utfall 2201–2208	Utfall 2301–2308	Periodiserat utfall 2301–2308	Prognos 2023
Verksamhetens intäkter	0	0	0	250
Verksamhetens kostnader	-1 357	-822	-815	-1 624
Avskrivningar	0	0	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-1 357	-822	-815	-1 374
Medlemsavgifter, BRB	1 713	1 390	1 390	1 374
Finansiella intäkter	0	0	0	0
Finansiella kostnader	-1	-1	-1	0
Resultat före extraordinära poster	355	567	574	0
Extraordinära intäkter	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0
Periodens resultat	355	567	574	0

2.1.7 Resultaträkning Dataskyddsombud

Tkr	Periodiserat utfall 2201–2208	Utfall 2301–2308	Periodiserat utfall 2301–2308	Prognos 2023
Verksamhetens intäkter	0	0	0	0
Verksamhetens kostnader	-1 522	-1 507	-1 446	-2380
Avskrivningar	0	0	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-1 522	-1 507	-1 446	-2 380
Medlemsavgifter, DSO	1 672	1 720	1 720	2 580
Finansiella intäkter	0	0	0	0
Finansiella kostnader	0	0	0	0
Resultat före extraordinära poster	150	213	274	200
Extraordinära intäkter	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0
Periodens resultat	150	213	274	200

2.1.8 Resultaträkning Medarbetarcentrum

Tkr	Periodiserat utfall 2201–2208	Utfall 2301–2308	Periodiserat utfall 2301–2308	Prognos 2023
Verksamhetens intäkter	379	461	461	710
Verksamhetens kostnader	-2 028	-2 094	-1 987	-3 223
Avskrivningar	0	0	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-1 649	-1 633	-1 526	-2 513
Medlemsavgifter, MC	1 700	1 742	1 742	2 613
Finansiella intäkter	0	0	0	0
Finansiella kostnader	0	0	0	0
Resultat före extraordinära poster	51	109	216	100
Extraordinära intäkter	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0
Periodens resultat	51	109	216	100

2.1.9 Resultaträkning Vård- och omsorgscollege

Tkr	Periodiserat utfall 2201–2208	Utfall 2301–2308	Periodiserat utfall 2301–2308	Prognos 2023
Verksamhetens intäkter	0	0	0	600
Verksamhetens kostnader	-396	-685	-674	-1 436
Avskrivningar	0	0	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-396	-685	-674	-836
Medlemsavgifter, VO-college	419	685	685	836
Finansiella intäkter	0	0	0	0
Finansiella kostnader	0	0	0	0
Resultat före extraordinära poster	23	0	11	0
Extraordinära intäkter	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0
Periodens resultat	23	0	11	0

2.1.10 Resultaträkning Navet science center

Tkr	Periodiserat utfall 2201–2208	Utfall 2301–2308	Periodiserat utfall 2301–2308	Prognos 2023
Verksamhetens intäkter	6 835	8 581	8 581	15 224
Verksamhetens kostnader	-11 826	-14 091	-13 751	-23 908
Avskrivningar	-347	0	-309	-680
Verksamhetens nettokostnader	-5 338	-5 510	-5 479	-9 364
Medlemsavgifter, Navet	5 065	5 619	5 619	8 579
Finansiella intäkter	0	0	0	0
Finansiella kostnader	-3	-13	-13	0
Resultat före extraordinära poster	-276	96	127	-785
Extraordinära intäkter	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0
Periodens resultat	-276	96	127	-785

2.1.11 Resultaträkning Närvårdssamverkan Södra Älvsborg

Tkr	Periodiserat utfall 2201–2208	Utfall 2301–2308	Periodiserat utfall 2301–2308	Prognos 2023
Verksamhetens intäkter	3 044	1 658	1 658	14 326
Verksamhetens kostnader	-4 301	-2 394	-2 349	-17 073
Avskrivningar	0	0	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-1 257	-736	-691	-2 747
Medlemsavgifter, NVS	1 824	2 514	2 514	2 747
Finansiella intäkter	0	0	0	0
Finansiella kostnader	0	0	0	0
Resultat före extraordinära poster	567	1 778	1 823	0
Extraordinära intäkter	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0
Periodens resultat	567	1 778	1 823	0

Meddelande 1

Delårsbokslut

Datum: 2023-10-10

Sida 14 (27)

2.2 Balansräkning

Tkr	2201–2208	2201–2212	2301–2308	Not
Anläggningstillgångar	3 107	3 202	3 490	
Maskiner och inventarier	2 595	2 690	2 978	15
Värdepapper	512	512	512	16
Omsättningstillgångar	116 141	87 694	130 423	
Varulager	378	378	378	
Kortfristiga fordringar	3 343	8 159	4 465	17
Fordringar hos Borås Stad	112 412	79 147	125 560	18
Kassa	8	10	20	
Summa tillgångar	119 248	90 896	133 914	
Eget kapital	12 619	11 875	20 666	19
Därav årets resultat	2 755	2 011	8 791	
Därav resultatutjämningsreserv	0	0	0	
Avsättningar	13 559	11 810	9 874	
Andra avsättningar	13 559	11 810	9 874	20
Skulder	93 070	67 211	103 375	
Långfristiga skulder	4	0	0	21
Kortfristiga skulder	93 066	67 211	103 375	22
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	119 248	90 896	133 914	

2.3 Noter

Tkr	2201–2208	2201–2212	2301–2308
1 Verksamhetens intäkter			
Statsbidrag	3 760	3 428	3 805
RUN NAVET	1 771	2 657	1 771
RUN DRUM	5 000	7 500	5 000
KN DRUM	1 033	2 050	1 367
MN DRUM	1 000	1 500	1 000
MN Fossilfri Boråsregion	0	432	164
VGR Närvårdssamverkan	768	5 140	0
Nollning av projektkostnader genom tidigare utbetalade medel	2 925	748	1 144
EU-bidrag	376	352	0
Övriga intäkter	5 712	12 669	7 167
Summa	22 345	36 476	21 416
2 Verksamhetens kostnader			
Bidrag till projekt/verksamheter	8 890	13 076	6 634
Personalkostnader	21 780	34 080	24 695
Material och tjänster	11 415	20 392	10 808
Revisionskostnader	75	91	86
Summa	42 160	67 639	42 223

Meddelande 1

Delårsbokslut

Datum: 2023-10-10

Sida 15 (27)

3 Förbundsbidrag, Förbundskansli

Bollebygd	152	228	147
Borås	1 811	2 716	1 725
Herrljunga	150	225	143
Mark	557	836	534
Svenljunga	171	257	164
Tranemo	189	283	181
Ulricehamn	393	590	378
Varberg	192	422	273
Vårgårda	282	288	185
Beslutade och ej avslutade interna projekt 2022*	0	-200	0
Summa	3 897	5 646	3 730

4 Förbundsbidrag, Administration

Bollebygd	11	17	9
Borås	136	204	107
Herrljunga	11	17	9
Mark	42	63	33
Svenljunga	13	19	10
Tranemo	14	21	11
Ulricehamn	30	44	24
Varberg	14	32	17
Vårgårda	21	22	12
Summa	293	439	232

5 Förbundsbidrag, Regional utveckling

Bollebygd	231	430	272
Borås	2 747	4 965	3 212
Herrljunga	228	423	267
Mark	845	1 536	994
Svenljunga	259	481	305
Tranemo	287	530	337
Ulricehamn	597	1 090	704
Varberg	291	90	70
Vårgårda	60	538	345
Beslutade och ej avslutade interna projekt 2022	0	-816	0
Beslutade och ej avslutade interna projekt 2022*	0	-80	0
Summa	5 544	9 184	6 507

6 Förbundsbidrag, Välfärdsutveckling

Bollebygd	66	99	72
Borås	781	1 172	845
Herrljunga	65	97	70
Mark	240	360	261
Svenljunga	74	111	80
Tranemo	81	122	89
Ulricehamn	169	254	185
Varberg	83	182	134
Vårgårda	121	124	91
Beslutade och ej avslutade interna projekt 2022*	0	-320	0
Summa	1 682	2 202	1 828

Meddelande 1

Delårsbokslut

Datum: 2023-10-10

Sida 16 (27)

7 Medlemsavgifter, Business Region Borås

Bollebygd	38	57	39
Borås	456	684	457
Herrljunga	38	57	38
Mark	140	210	141
Svenljunga	43	65	43
Tranemo	48	71	48
Ulricehamn	99	148	100
Vårgårda	48	73	49
Överskott 2021	0	803	0
Överskott 2022	803	-474	474
Summa	1 713	1 694	1 390

8 Medlemsavgifter, DSO

Bollebygd	129	193	133
Borås	572	859	588
Herrljunga	128	193	132
Mark	237	355	244
Svenljunga	134	201	138
Tranemo	139	208	143
Ulricehamn	193	290	199
Vårgårda	140	209	144
Summa	1 672	2 508	1 720

9 Medlemsavgifter, Medarbetarcentrum

Borås	1 067	1 601	1 094
Mark	387	582	397
Svenljunga	115	172	118
Tranemo	130	195	133
Summa	1 700	2 550	1 742

10 Medlemsavgifter, VO-college

Bollebygd	17	32	25
Borås	199	380	298
Herrljunga	0	0	25
Mark	61	117	92
Svenljunga	19	36	28
Tranemo	21	40	31
Ulricehamn	43	82	65
Vårgårda	0	0	32
Fakturerat SÄS och Närhälsan	61	116	88
Överskott 2022	0	-119	0
Summa	419	683	685

11 Medlemsavgifter, Navet

Borås	4 232	6 347	4 366
Herrljunga	0	0	50
Mark	494	742	527
Svenljunga	151	226	151
Tranemo	188	282	170
Ulricehamn	0	0	355
Summa	5 065	7 597	5 619

Meddelande 1

Delårsbokslut

Datum: 2023-10-10

Sida 17 (27)

12 Medlemsavgifter, Närvårdssamverkan

Bollebygd	32	49	39
Borås	384	577	457
Herrljunga	32	48	38
Mark	118	177	141
Svenljunga	36	55	43
Tranemo	40	60	48
Ulricehamn	83	125	100
Värgårda	41	61	49
Fakturerat HSNK	768	1 151	916
Överskott 2021	0	289	0
Överskott 2022	289	-682	682
Summa	1 824	1 910	2 514

13 Finansiella intäkter

Ränteintäkter kortfristiga fordringar	22	718	2 052
---------------------------------------	----	-----	-------

14 Finansiella kostnader

Index E20	867	1 361	-1 936
Övrigt	19	21	27
Summa	886	1 382	-1 909

15 Maskiner och inventarier

Ingående balans	2 417	2 417	2 690
Investeringar	553	848	618
Avskrivningar	-375	-575	-330
Utgående balans	2 595	2 690	2 978

16 Värdepapper

Aktier i Mediapoolen AB och Gryning Vård AB	512	512	512
---	-----	-----	-----

17 Kortfristiga fordringar

Kundfordringar	2 791	4 927	1 696
Övriga fordringar	12	10	20
Interimsfordringar	540	3 222	2 749
Summa	3 343	8 159	4 465

18 Fordringar hos Borås stad

Internbanken	112 412	79 147	125 560
--------------	---------	--------	---------

19 Eget kapital

Ingående eget kapital	9 864	9 864	11 875
Årets resultat	2 755	2 011	8 791
Utgående eget kapital	12 619	11 875	20 666

Meddelande 1

Delårsbokslut

Datum: 2023-10-10

Sida 18 (27)

20 Andra avsättningar

Bidrag till statlig infrastruktur	13 559	11 810	9 874
-----------------------------------	--------	--------	-------

Sjuhärads kommunalförbund beslutade i december 2014 att medfinansiera utbyggnad av E20 genom Västra Götaland med 15 miljoner kronor i 2013 års penningvärde plus anläggningsindex. Bidraget redovisas i balans- och resultaträkning och upplöses på fem år. Från 2017 tillkommer indexuppräknig.

	Upplösning tkr		
	2013 års prisnivå	Index	Betalt
2014	9 500	0	0
2015	1 375	0	0
2016	1 375	0	0
2017	1 375	310	0
2018	1 375	1 361	0
2019	0	477	0
2020	0	343	1 351
2021	0	1 270	4 718
2022	0	1 361	2 244
2023	0	-1 936	0
Summa	15 000	3 186	8 313
Återstående skuld	9 874		

21 Långfristiga skulder

Investeringsbidrag Navet	4	0	0
--------------------------	---	---	---

22 Kortfristiga skulder

Semesterlöneskuld	552	1 355	440
Interimsskulder, huvudsakligen inkomstförskott	72 891	45 488	83 576
Beslutade projekt	13 579	11 368	13 042
Pensioner individuell del, inkl. löneskatt	1 543	1 754	1 121
Övriga löneskatter	589	2 307	629
Leverantörsskulder	557	523	558
Preliminär skatt	621	604	662
Arbetsgivaravgift	1 025	1 232	1 414
Momsskuld	1 709	2 580	1 933
Summa	93 066	67 211	103 375

Övrigt

Interna poster som exkluderats från verksamhetens intäkter och kostnader.	4 506	6 338	3 920
---	-------	-------	-------

Meddelande 1

Delårsbokslut

Datum: 2023-10-10

Sida 19 (27)

2.4 Kassaflödesanalys

Tkr	2201–2208	2201–2212	2301–2308
Den löpande verksamheten			
Årets resultat före extraordinära poster	2 755	2 011	8 791
Justering för av- och nedskrivningar	375	575	330
Justering för gjorda avsättningar	867	-883	-1 936
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	3 997	1 703	7 185
Minskning av varulager	0	0	0
Ökning kortfristiga fordringar	-22 105	6 344	-41 393
Ökning kortfristiga skulder	18 673	-7 181	34 836
Kassaflöde från den löpande verksamheten	565	866	628
Investeringsverksamheten			
Investering i materiella anläggningstillgångar	-553	-848	-618
Kassaflöde från Investeringsverksamheten	-553	-848	-618
Finansieringsverksamheten			
Minskning av långfristig skuld	-17	-21	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-17	-21	0
Årets kassaflöde	-5	-3	10
Likvida medel vid årets början	13	13	10
Likvida medel vid årets slut	8	10	20
	-5	-3	10

Meddelande 1

Delårsbokslut

Datum: 2023-10-10

Sida 20 (27)

2.5 Driftsredovisning

Tkr	Utfall 2201– 2208	Budget 2023	Budget 2301– 2308	Utfall 2301–2308	Avvikelse	Avvikelse prognos 2023
Verksamhets intäkter	22 345	97 549	65 033	21 416	-43 617	176
Verksamhetens kostnader	-42 160	-135 620	-90 413	-42 223	48 190	313
Avskrivningar	-375	-755	-503	-330	173	0
Verksamhetens nettokostnader	-20 190	-38 826	-25 884	-21 137	4 747	489
Förbundsbidrag, Förbundskansli	3 897	5 595	3 730	3 730	0	0
Förbundsbidrag, Administration	293	348	232	232	0	0
Förbundsbidrag, Regional utveckling	5 544	9 913	6 609	6 507	-102	0
Förbundsbidrag, Välfärdsutveckling	1 682	2 741	1 827	1 828	1	0
Medlemsavgifter, BRB	1 713	1 374	916	1 390	474	0
Medlemsavgifter, DSO	1 672	2 580	1 720	1 720	0	0
Medlemsavgifter, MC	1 700	2 613	1 742	1 742	0	0
Medlemsavgifter, VO-college	419	836	557	685	128	0
Medlemsavgifter, Navet	5 065	8 579	5 719	5 619	-100	0
Medlemsavgifter, NVS	1 824	2 747	1 831	2 514	683	0
Finansiella intäkter	22	1 500	1 000	2 052	1 052	1 500
Finansiella kostnader	-886	0	0	1 909	1 909	0
Resultat före extraordinära poster	2 755	0	0	8 791	8 791	1 989
Extraordinära intäkter	0	0	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0	0	0
Periodens resultat	2 755	0	0	8 791	8 791	1 989

3. Måluppfyllelse

3.1 Strategiskt mål

Förbundets övergripande strategiska mål är *Att aktivt arbeta för att Sjuhärad/Boråsregionen ska vara ett bra område att bo, arbeta och leva i*. Detta görs genom att med tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv skapa gränsöverskridande möten för att främja samverkan, innovation och nytänkande.

Måluppfyllelsen är god inom förbundets samtliga verksamheter och bedömningen är att genomförda och planerade aktiviteter ligger i linje med det övergripande strategiska målet.

3.2 Grunduppdrag

Förbundet är en samverkansplattform med huvuduppdrag att verka för samordning och utveckling inom de områden medlemskommunerna anser vara angelägna. Förutom de politiska beredningarna samt Direktionen, driver förbundet ca 25 nätverk för tjänstepersoner i kommunerna.

De fastställda styrdokumenterna Utvecklingsstrategi för Sjuhärad samt Kulturplan för Boråsregionen beskriver förbundets grunduppdrag och fokusområden inom regional utveckling och kulturområdet.

Projektverksamheten regleras i den överenskommelse gällande delregionala utvecklingsmedel som tecknats mellan Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden i samband med beslutet om den nya regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021–2030. Överenskommelsen gäller 2021–2024.

Grunduppdraget inom enheten för välfärdsutveckling utgår från medlemskommunernas behov tillsammans med gällande lagstiftning samt regionala och delregionala avtal och överenskommelser. Förbundet företräder medlemskommunerna på regional och länsnivå samt nationell nivå i partssamtal med olika myndigheter och organisationer. Enligt verksamhetsplanen ska det löpande grunduppdraget följas upp enligt nedan.

	Uppföljning 230831
Uppföljning av Utvecklingsstrategi Sjuhärad 2021-2030 utifrån framtagen handlingsplan	<p>Utvecklingsstrategi Sjuhärad lyfter fram prioriterade fokusområden, inriktningar och önskade effekter. Strategin är styrande för förbundet och fungerar som vägledning och inspiration för alla parter som bidrar till utvecklingsarbetet i Sjuhärad.</p> <p>Strategins fem fokusområden är: En innovativ och konkurrenskraftig delregion, Strategisk kompetensförsörjning, En socialt hållbar delregion, En cirkulär och hållbar framtid samt Hållbar samhällsplanering.</p> <p>Arbete pågår enligt plan inom alla områden. I den detaljerade redogörelsen i bilaga 1 framgår både de aktiviteter som genomförs internt på förbundet samt de externa projekt som beviljats medel för att bidra till de uppsatta inriktningarna och effekterna i utvecklingsstrategin. Den samlade bedömningen är att de aktiviteter som genomförts och planeras är i linje med strategins syfte och intentioner.</p>
Uppföljning Kulturplan för Boråsregionen 2020-2023	<p>Utifrån Kulturstrategi Västra Götaland – en regional kulturplan, har en delregional kulturplan tagits fram som anger riktning och prioriteringar för satsningar under perioden 2020–2023. Kultursamverkan i Boråsregionen ska bidra till att uppfylla målen i regionens kulturstrategi.</p> <p>Kulturplanen består av fem målbilder för samverkan: Bibliotek och läsfrämjande, Kulturskolan – barn och ungas eget skapande, Offentlig konst och gestaltad livsmiljö, Hållbar platsutveckling samt Folkbildning och civilsamhälle. I Boråsregionen ska barnperspektivet genomsyra kulturutvecklingen. Uppföljning av den delregionala kulturplanen presenteras i bilaga 2.</p> <p>Under 2023 har Västra Götalandsregionens kulturstrategi reviderats och kommunalförbundet var remissinstans. Synpunkter samlades in genom workshops</p>

Meddelande 1

Delårsbokslut

Datum: 2023-10-10

Sida 22 (27)

	<p>i samtliga kommuner. Parallellt pågår revidering av den delregionala kulturplanen och beslut kommer att tas i december.</p>
<p>Uppföljning av de delregionala utvecklingsmedlen, DRUM, enligt regional modell</p>	<p>Regionutvecklingsnämnden, kulturnämnden och miljönämnden avsätter årligen medel för delregional utveckling. De regionala medlen motfinansieras till samma nivå av medlemskommunerna. Syftet är att med gemensam finansiering skapa en god grund för regional och delregional utveckling genom flernivåsamverkan.</p> <p>De projekt som beviljats delregionala utvecklingsmedel följs regelbundet upp genom rekvisitioner halvårsvis. I slutet av varje år lämnar förbundet en redovisning av pågående utvecklingsprojekt samt processledartjänster inom den regionala utvecklingsstrategin till Västra Götalandsregionen som sedan årligen presenterar DRUM-projektens resultat och effekter för Direktionen.</p> <p>Uppföljning och utlysning av medel har genomförts enligt plan och utan avvikelser. VGR redovisade uppföljningen av 2022-års medel på Direktionen i september.</p>
<p>Årlig enkät till nätverken utifrån grunduppdraget. Minst 85 % ska vara nöjda med förbundets verksamhet</p>	<p>Enkäten skickas ut vid årets slut.</p>
<p>Uppföljning av övriga verksamheter och projekt inom samtliga delregionala områden utifrån fastställda uppdrag och planer</p>	<p>Enligt förbundsordningen kan Direktionen besluta att förbundet ska svara för drift av verksamheter. Dessa finansieras av kommunerna separat och har specifika uppdrag och planer. Måluppfyllelse för följande driftverksamheter presenteras i bilaga 3–8: Business Region Borås, Dataskyddsombud, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgscollege Sjuhärad, Navet science center samt Närvårdskontoret.</p> <p>Beroende på inriktning och uppdrag återfinns även vissa verksamheter i handlingsplanen för Utvecklingsstrategi för Sjuhärad. Måluppfyllelsen är generellt god och arbetet inom verksamheterna löper på enligt plan.</p>

Sammanfattande bedömning

Det löpande grunduppdraget pågår enligt plan inom samtliga enheter och verksamheter. Handlingsplanen för arbetet med Utvecklingsstrategi för Sjuhärad ger en bra översikt hur både intern verksamhet och externa aktörer arbetar tillsammans mot uppsatta inriktningar och effekter. Gällande enheten för välfärdsutveckling är arbetet starkt knutet till de olika chefsnätverken inom välfärdsområdet, vilket kommenteras nedan. En enkät kommer att skickas ut till samtliga nätverk i slutet av året.

Driftverksamheternas omfattning och uppdrag skiljer sig åt, vilket tydligt framgår av redovisningen.

Bedömningen är att grunduppdraget löper på enligt plan med god kvalitet och i linje med det strategiska målet.

3.3 Mål och uppdrag 2023

Utifrån den nulägesbeskrivning som presenteras i [verksamhetsplanen](#) sattes följande mål och uppdrag för 2023:

Enhet	Mål/uppdrag	Uppföljning 230831
Regional utveckling	Skapa förutsättningar för hållbar samhällsplanering med strategisk markanvändning utifrån väsentliga samhällsintressen	Första delen av projektet Strategisk markanvändning hade målsättningen att ta fram en gemensam definition av väsentliga samhällsintressen i Sjuhärad, samla underlagsmaterial om fysiska strukturer inom delregionen samt ta fram förslag på fortsatt arbete. Under våren genomfördes workshops i samtliga åtta kommuner där representanter från kommunernas samhällsbyggnadsförvaltningar samt näringslivsansvariga deltog. En rapport presenterades i juni där områdena bostäder, verksamheter, infrastruktur inklusive energiförsörjning samt grönstruktur lyfts fram som gemensamma samhällsintressen. Förslagen på fortsatt arbete diskuteras politiskt samt i tjänstepersonsnätverken under september och oktober för beslut om fortsatt arbete. Projektet löper på enligt plan och kommer att ha nått uppsatta delmål under året.
	Utveckla samarbetet inom stråket Borås-Värnamo	Ett antal möten med representanter från de berörda kommunerna Borås, Svenljunga, Tranemo, Gislaved, Gnosjö, Värnamo samt region Jönköping har genomförts och samtliga är positiva till utvecklad samverkan. Förslag till samverkansavtal är under framtagande, innehållande organisation samt mål och handlingsplan. Avtalet ska undertecknas under hösten och målet är att samverkan ska påbörjas under 2024. Målet är delvis nått och kommer att nås under året.
	Skapa förutsättningar för att behov och utbud av kompetens möts	Strukturer har börjat byggas genom avsiktsförklaringen med Västra Götalandsregionen om kompetensförsörjningsarbetet, men även genom arbete med behovsinventering hos branscher som underlag för dimensionering av gymnasieskolan och för arrangerande av yrkeshögskoleutbildningar. Målet är delvis uppnått och kommer att nås under året.
	Utveckla strukturen i arbetet med kompetensförsörjning samt förbättra samarbetet med Västra Götalandsregionen och Kompetensrådet enligt antagen avsiktsförklaring	Arbetet enligt avsiktsförklaringen har genomförts enligt plan, vilket bland annat innefattar en omstrukturering av det delregionala Kompetensrådet. Förbundet deltar i nätverk och arbetsgrupper på regional nivå i linje med det som är överenskommet. Målet är delvis uppnått och kommer att nås under året.
	Stimulera omställningen till ett cirkulärt och fossiloberoende samhälle med särskilt fokus på fossilfria transporter och fossilfri energiförsörjning	Ett arbete kring biogas och vätgas som energibärare för ett fossilfritt Sjuhärad har genomförts innefattande workshops, intervjuer, analyser och beräkningar. Inventering och kartläggning avseende arbetsmaskiner i kommunerna och de kommunala bolagen har påbörjats. Workshops och dialogmöten har hållits med kommunerna avseende laddinfrastruktur, upphandling samt effektiva transporter. En samverkansarena för trygg energiförsörjning är initierad och har haft två träffar där

Meddelande 1

Delårsbokslut

Datum: 2023-10-10

Sida 24 (27)

		<p>samhällsbyggnadschefer, näringslivsansvariga samt lokala elnätsbolag och elnätsägare deltagit.</p> <p>Arbete med att växla upp de pengar projektet beviljats har genomförts, bland annat med Fyrbodals och danska kommuner samt med VGR kring projektet Elektrifieringsresan. Målen inom projektet är delvis uppfyllda och kommer att nås under året.</p>
	<p>Stödja kommunerna i genomförandet av Klimat 2030, kommunernas klimatlöften samt den gemensamma avfallsplanen för Boråsregionen</p>	<p>Regelbundna möten med de inblandade aktörerna om Klimat 2030 har genomförts. Webbinarier har arrangerats inom området tillsammans med övriga kommunalförbund, bland annat med tema cirkulär upphandling. Klimat 2030 är även en stående punkt på mötena med miljöstrateginätverket.</p> <p>Regelbundna möten med nätverket gällande avfallsplanen har genomförts under perioden och arbetsgrupper inom olika områden har skapats, såsom kommunikation och nedskräpning. Arbetet pågår enligt plan och målen kommer att nås under året.</p>
	<p>Utveckla samarbetet mellan kommunerna och akademien och det regionala innovationssystemet</p>	<p>En förstudie gällande innovationslots är genomförd där aktörer i innovationsstödssystemet samt näringslivsansvariga i kommunerna intervjuats. En rapport presenterades innan sommaren med 10 förslag på fortsatt arbete. Prioritering av förslag och beslut om arbetet framåt kommer att tas under hösten inom ramen för Business Region Borås. Förbundet har även arrangerat möten med aktörerna i innovationsstöds-systemet och några har deltagit på möten med näringslivscheferna.</p> <p>Kommunchefsgruppen har tagit initiativ till fördjupade kontakter med såväl Högskolan i Borås som Science Park, vilket lett till en ny struktur för kommunernas kontaktytor gentemot högskolan. Dialog har förts på både politisk och tjänstepersonsnivå och gemensamma satsningar när det gäller verksamhetsförlagd utbildning samt planering för en socionomutbildning har påbörjats. Målet är delvis uppnått och kommer att nås under året.</p>
	<p>Utveckla en samverkansmodell för stora etableringar</p>	<p>En organisationsmodell är framtagen och kontakter med olika aktörer på lokal, delregional, regional och nationell nivå är etablerade. I september kom beskedet att den planerade etableringen av en batterifabrik i Lockryd inte blir av, men det arbete som gjorts och de modeller som byggts upp kommer att vara till stor hjälp vid nästa förfrågan om en större etablering. Målet är nått.</p>
	<p>Revidera den delregionala kulturplanen</p>	<p>Workshops har genomförts i samtliga kommuner och förslag på delregional kulturplan förankras i interna nätverk och valda intressegrupper under hösten. Beslut tas i Direktionen i december. Målet är delvis uppnått och kommer att nås under året.</p>
	<p>Rikta insatser mot de prioriterade målbilderna Barnperspektivet, Hållbar platsutveckling samt</p>	<p>Utvecklingsmedel har beviljats till projektet Öppen vägg – barn och ungas delaktighet för att skapa öppna graffitiväggar för gatukonst i Ulricehamn, Svenljunga och Tranemo med och av ungdomar. Kulturskolornas</p>

Meddelande 1

Delårsbokslut

Datum: 2023-10-10

Sida 25 (27)

	Folkbildning och civilsamhälle	nätverk har fått medel för att öka barn och ungas delaktighet i verksamheten och genomför en satsning med elevråden i varje kommun samt utbildningsinsatser. Inom platsutveckling och gestaltad livsmiljö pågår ett samarbetsprojekt med Science Park Borås för New European Bauhaus (NEB) – Gestaltad livsmiljö genom att undersöka, kartlägga behov och möjligheterna med ett större utvecklingsprojekt i samverkan med medlemskommunerna och Science Park Borås. En kontakt har etablerats med Hallands bildningsförbund och studiebesök genomförs i september för erfarenhetsutbyte kring deras folkbildningsplattform. Målet är delvis uppnått och kommer att nås under året.
	Inrätta funktionen finansieringslots för kultur	Rekrytering av kulturutvecklare med inriktning projekt och finansiering genomfördes under våren och tjänsten tillsattes i augusti. Målet är nått.
	Främja uppväxlingen av delregionala utvecklingsmedel för att öka resurserna till det regionala utvecklingsarbetet	<p>Enligt överenskommelsen mellan regionen och kommunalförbunden ska möjligheten till uppväxling av delregionala utvecklingsmedel via externa finansieringskällor alltid undersökas. Under året har flera regionutvecklare deltagit i en kurs i praktisk projektledning av EU-projekt för att höja den interna kompetensen. En workshop tillsammans med regionutvecklarna och ansvariga på regionen genomfördes i juni för att öka förståelsen för sammanhållningspolitiken och identifiera områden för möjlig extern finansiering.</p> <p>Projektet Fossilfri Boråsregion har tillsammans med Fyrbodals kommunalförbund och danska samarbetspartners ansökt om medel från EU-programmet Interreg Öresund-Kattegatt-Skagerack för ett projekt om fossilfria transporter. Inom kultursamverkan har medel sökts och beviljats från Statens kulturråd och Allmänna arvsfonden för ökad samverkan mellan kulturskolorna samt för att öka barn och ungas delaktighet i kulturutbudet. Tillsammans med VGR och övriga kommunalförbund har medel sökts och beviljats från Europeiska regionala utvecklingsfonden för Samordnade etableringar för grön omställning. Samarbetsprojektet Arena Circular Hub, som ska främja övergången till en cirkulär ekonomi inom textil-, mode- och möbelindustrierna, växlar upp bidraget från Boråsregionen med både nationella medel och EU-medel. Målet är delvis uppnått och kommer att nås under året.</p>
Välfärdsutveckling	Genom Kunskapsnod Fullföljda studier Sjuhärad stödja kommunerna samt samverka med andra aktörer i genomförandet av kraftsamling Fullföljda studier	Projektet pågår enligt plan. Kunskapsnod Sjuhärad har under tidsperioden gått från inriktningsfas till insatsfas. Utifrån tidigare genomförd behovsinventering har nu insatser påbörjats inom de utvalda områdena samverkan mellan skola och hem, närvaroarbete inom grundskolan samt tidiga samordnade insatser. Det pågår även ett aktivt arbete med kunskapsspridning till medarbetare i kommunerna. Under kommande period kommer fokus vara att fortsatt förverkliga och skapa

Meddelande 1

Delårsbokslut

Datum: 2023-10-10

Sida 26 (27)

		hållbarhet i arbetet. Målet är delvis uppnått och kommer att nås under året.
	Tillsammans med Närvårdskontoret hålla samman ett omställningsarbete för att stärka kommunerna och regionens verksamheter i arbetet med samsjuklighet med utgångspunkt i samsjuklighetsutredningen	En förstudie har genomförts under våren och rapporten är under framtagande. Målet är delvis uppnått och kommer att nås under året.
	Bistå i processen med revidering av befintligt avtal gällande Barnahus	Under våren gjordes en inventering av andra kommunalförbunds avtal och intervjuer med nyckelpersoner från ingående huvudmän genomfördes. Nästa steg är att sammanställa inkomna synpunkter och ta fram förslag till reviderat avtal. Målet är delvis uppnått och kommer att nås under året.
	Samordna delregionalt utvecklingsarbete utifrån genomförd kartläggning av kvinnojourerna i Sjuhärad	På uppdrag av socialchefsnätverket har en arbetsgrupp för samordning av delregionalt utvecklingsarbete kring kvinnojourer bildats. För de kvinnojourer som verkar inom Boråsregionens område har gruppen under våren kartlagt kvinnojourernas utbud och likvärdighet samt kommunernas ersättningsformer. Fortsatt arbete pågår utifrån kommunernas omställningsarbete till följd av ändringar enligt lagrådsremiss om skyddat boende. Målet är delvis uppnått och kommer att nås under året.
	Omhändertat resultatet av förstudie Branschråd Valfärd och utveckla formerna för delregional samverkan inom området	Utifrån resultatet från förstudien branschråd välfärd har förslag på handlingsplan tagits fram som godkänts av berörda chefsnätverk inom välfärd. Fortsatt planering kring genomförande kommer att ske under hösten. Målet är delvis uppnått och kommer att nås under året.

Nätverken inom välfärdsområdet har i sina handlingsplaner lyft fram följande fokusområden för 2023

Välfärdsteknik och digitalisering

Införandet av program Millenium, tidigare FVM, har påbörjats i Sjuhärad. Förbundet har fått i uppdrag av socialcheferna att samordna implementeringen av etapp 1 på delregional nivå och arbete pågår tillsammans med VästKom för att säkerställa kommunernas implementering under 2024.

Digitaliseringsnätverk välfärd har arbetat med resultatet från Socialstyrelsens enkät e-hälsa och välfärdsteknik i kommuner. En analys har genomförts av resultatet för Boråsregionens kommuner och styrkor samt utvecklingsområden har identifierats.

Personal- och kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning är en prioriterad fråga för samtliga nätverk då flera av kommunerna står inför ett svårt rekryteringsläge, både gällande baspersonal och socionomer/handläggare för myndighetsutövning. Utifrån resultatet från förstudien branschråd välfärd har förslag på handlingsplan tagits fram som godkänts av berörda chefsnätverk. Fortsatt planering kring genomförande kommer att ske under hösten och en workshop kring kompetensförsörjning planeras till november.

Ledarskap

En heldagsföreläsning med temat Att hålla som ledare har genomförts för samtliga chefsnätverk inom välfärd.

Samverkan i vårdfrågor

Äldreomsorgschefsnätverket har gemensamt arbetat med ny delregional tillämpning vid in- och utskrivning från slutna hälso- och sjukvård. Ett arbete med att titta på respektive kommuns resursfördelningsmodell samt vad kommunerna bedömer som skälig levnadsnivå har påbörjats och kommer att fortsätta under året.

Placeringar barn och unga

Arbetsgrupp placerade barn och unga har träffats tre gånger under våren. Den forskare som är kopplad till arbetet, och vars empiri besvarat flera av arbetsgruppens ursprungliga frågeställningar, har löpande under våren återkopplat resultat både till arbetsgruppen och till verksamheter i kommunerna. Nästa steg är att gemensamt ta ställning till eventuella behov av samverkan över kommungränserna.

Funktionshinderpolitik

Länsstyrelsen har besökt funktionshindernätverket för dialog kring hur processer kan upprättas i arbetet med implementering av funktionshinderpolitiken. Diskussion och utbyte kring ny lags påverkan på verksamheten utifrån nya regler om dygnsvila samt statligt övertagande av personlig assistans.

Sammanfattande bedömning

Arbetet löper på utifrån satta mål och uppdrag och bedömningen är att samtliga mål och uppdrag kommer att nås under året som planerat.

Handlingsplan för Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2023

Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2021–2030 är styrdokument för det regionala utvecklingsarbetet i Sjuhärad. Strategin pekar ut riktningen och beskriver fokusområden, viktiga inriktningar och önskvärda effekter där takten i omställningen behöver öka fram till 2030. Utvecklingsstrategi för Sjuhärad samspelar med Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030.

Detta dokument är en plan för att dokumentera och följa upp genomförandet av Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2023. Planen tydliggör vad kommunalförbundet gör för att uppnå mål och inriktningar i Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2021–2030 i form av processledning på kommunalförbundet och aktiviteter som genomförs av externa utvecklingsprojekt och finansieras av delregionala utvecklingsmedel – DRUM-medel.

Handlingsplanen är ett verktyg för att redovisas hur mål och inriktningar i fokusområdena har uppfyllts. Insatserna som bidrar till att uppfylla målen ska årligen presenteras för Boråsregionens Direktion och Västra Götalandsregionen enligt Överenskommelse 2021–2024 - Boråsregionen/Sjuhärads kommunalförbund (KF) och Västra Götalandsregionen (VGR).

Internt: Planen skapar en helhetssyn och överblick, förtydligar ansvar och roller och fungerar som underlag vid uppföljning av styrdokumentet. Handlingsplanen är ett komplement till Boråsregionens Budget- och verksamhetsplan 2023. Den är ett stöd för enhet Regional utvecklings interna arbete och interna kontrollen av genomförandet av utvecklingsstrategin. Handlingsplanen biläggs boksluten.

Externt: Planen utgör underlag för dialoger och samtal mellan politik- och tjänstenivå på regional och delregional nivå. Handlingsplanen fungerar också som stöd vid rapporteringen till Västra Götalandsregionen om hur Boråsregionen arbetar med att uppfylla målen i den regionala utvecklingsstrategin, den regionala kulturstrategin, Klimat 2030 och hur de delregionala utvecklingsmedlen bidrar till att nå målen enligt överenskommelsen mellan förbundet och regionen.

Handlingsplanen har tagits fram av berörda medarbetare på enheten för regional utveckling och välfärdsutveckling på Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund.

Rapportering: Uppföljning och rapportering sker vid enhetsmötena i april, augusti och december inför delårsbokslut och årsbokslut.



Utvecklingsstrategins fem fokusområden

1. En innovativ och konkurrenskraftig delregion

Ansvarig på kommunalförbundet: Business Region Borås

Aktiviteter	Samverkanspartner	När	Uppföljning 31 augusti	Vem
Deltar i Cirkulära kommun	VGR, Science Park Borås	Löpande	Har inte deltagit på någon aktivitet under perioden	Regionutvecklare miljö
Styrgrupp och internt erfarenhetsutbyte Business Region Borås		Löpande	Sex nätverksmöten varav en heldag med studiebesök	Business Region Borås
Nätverksträffar mellan BRB och samhällbyggnadsnätverket kring förbättrat företagsklimat, planering av verksamhetsmark samt etableringsärenden		Löpande	WS genomförda inom projektet Strategisk markanvändning. Träff planerad till november.	Business Region Borås Regionutvecklare samhällsplanering
Samverkan med Business Swedens ekosystem		Löpande	Arbetet påbörjat. Erfarenhetsutbyte kvartalsvis med BuS och andra regioner.	Business Region Borås
Samverka med etableringsnätverket i Västra Götaland		Löpande	Löpande träffar under året. Gemensamt treårigt projekt beviljat 16/6: Västsvenska etableringar för grön omställning.	Business Region Borås
Externt erfarenhetsutbyte för BRB samt omvärldsbevakning	Näringslivsansvariga i kommunerna (BRB), innovationssystemet såsom t.ex. IUC, Exportcenter Väst och kluster såsom E-handelsstaden m.fl.	Löpande	Heldag med studiebesök på Asta Zero och Business Sweden. Två digitala möten med aktörer i innovationssystemet.	Business Region Borås
Arbeta med Business Swedens program Expand & Retain	Stora företag i Boråsregionen som ingår i internationella koncerner.	Löpande	Urval av företag gjort tillsammans med kommunerna. Besök inbokade.	Business Region Borås
Samverka med VGR i fråga om kompetensförsörjning vid etableringar och expansionsinvesteringar	VGR, övriga delregioner	Löpande	Frågan diskuteras i Strategiska samordningsgruppen kompetensförsörjning	Business Region Borås Regionutvecklare kompetens

Meddelande 1

Bilaga 1

Arena Circular Hub Externt projekt	Science Park Borås, VGR	Projektperiod 2023-01-01- 2023-12-31	Projektet jobbar mot målen och rekviderar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen. Flertalet samverkansmöten har genomförts med projektledning för att diskutera samverkan.	Ansvarig handläggare
Techarena Borås Externt projekt	E-handelsstaden Borås, Högskolan i Borås	Projektperiod 2023-01-01- 2023-12-31	Projektet jobbar mot målen och rekviderar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen. Flertalet möten med projektet har genomförts. Projektet kommer vara med och samarrangera FOKUS-dag 2023 med tema Tech/AI.	Ansvarig handläggare
Creative Cluster CO-working Externt projekt	Creative Cluster	Projektperiod 2023-01-01- 2023-12-31	Enligt plan. Projektet jobbar mot målen och rekviderar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen.	Ansvarig handläggare
Företagsrevitalisering 3.0 Externt projekt	Högskolan i Skövde, BRB	Projektperiod 2023-01-01- 2023-12-31	Enligt plan. Projektet jobbar mot målen och rekviderar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen.	Ansvarig handläggare
Företagsstart Sjuhärad Externt projekt	Företagsstart Sjuhärad	Projektperiod 2023-01-01- 2023-12-31	Enligt plan. Projektet jobbar mot målen och rekviderar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen.	Ansvarig handläggare
Samverkansmodell för stora etableringar Internt projekt	BRB		Arbetet löpte på enligt plan men pausades i samband med beskedet att den planerade etableringen i Lockryd inte blir av.	Regionutvecklare Business Region Borås
STINA – Strategiska insikter och aktiviteter Externt projekt	IUC Sjuhärad	Projektperiod 2023-01-01- 2023-12-31	Enligt plan. Projektet jobbar mot målen och rekviderar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen.	Ansvarig handläggare
Starkare företag – bättre samhälle Externt projekt	Connect Väst	Projektperiod 2023-01-01- 2023-12-31	Enligt plan. Projektet jobbar mot målen och rekviderar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen.	Ansvarig handläggare
INKW för Innovation (Inspiration, Nätverkande, Kunskap och Workshops) Externt projekt	Borås INK	Projektperiod 2023-01-01- 2023-12-31	Enligt plan. Projektet jobbar mot målen och rekviderar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen.	Ansvarig handläggare

7H Kompetens 2.0 Externt projekt	HoloHouse	Projektperiod 2023-01-01- 2023-12-31	Enligt plan. Projekten jobbar mot målen och rekviderar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen.	Ansvarig handläggare
-------------------------------------	-----------	--	---	----------------------

2. Strategisk kompetensförsörjning

Ansvarig på kommunalförbundet: Regionutvecklare kompetens

Aktiviteter	Samverkanspartner	När	Uppföljning 31 augusti	Vem
Delregionala träffar	Skaraborg och Fyrbodalen	Löpande	Två delregionala träffar har genomförts	Regionutvecklare kompetens
KP-rådets möten. Fokusdokument		Sex ggr/år	Fyra möten genomförda	Regionutvecklare kompetens
Regional samordningsgrupp för strategisk kompetensförsörjning	VGR, Övriga delregioner	Löpande	Tre möten genomförda	Regionutvecklare kompetens
Avsiktsförklaring för regional samverkan kompetens VGR – KF	VGR	Löpande	Omstrukturering av Kompetensrådet har genomförts enligt plan	Regionutvecklare kompetens
VO-College	Sex medlemskommuner	Löpande	Se separat redovisning inom ramen för VO-Colleges verksamhet.	Regional processledare Vård- och omsorgscollege Sjuhärad
Delregional samordning VFU	Nytt VFU-avtal tillsammans med VGR, alla lärosäten och kommunerna	Löpande	Regelbundna träffar har genomförts med VFU-representanter från kommunerna i Sjuhärad samt Alingsås. Det har även varit regelbundna träffar mellan kommun, region och lärosätet inom delregionen för att diskutera frågor kopplade till VFU.	Regionutvecklare välfärd
Framstegsfokus Externt projekt	Stiftelsen Drivhuset	Projektperiod 2023-01-01- 2023-12-31	Enligt plan. Projekten jobbar mot målen och rekviderar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen.	Ansvarig handläggare
Kompetensakademin Externt projekt	Stiftelsen Proteko/ Nordiska textilakademin	Projektperiod 2023-01-01- 2023-12-31	Enligt plan. Projekten jobbar mot målen och rekviderar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen.	Ansvarig handläggare

Meddelande 1

Bilaga 1

Kunskapsnod Fullföljda studier Sjuhärad	VGR, KF, alla medlemskommuner	Projektperiod 2022-01-01–2024-12-31	Enligt plan.	Projektledare Kunskapsnod Fullföljda studie Sjuhärad
Ung Företagsamhet Externt projekt	Ung Företagsamhet Älvsborg	Projektperiod 2023-01-01-2023-12-31	Enligt plan. Projekten jobbar mot målen och rekviderar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen.	Ansvarig handläggare
7H Komp 2.0 Externt projekt	Miljöbron	Projektperiod 2023-01-01-2023-12-31	Enligt plan. Projekten jobbar mot målen och rekviderar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen.	Ansvarig handläggare
Tekniktrappan, ett Sjuhäradsövergripande program, en Tekniktrappa från förskolan till gymnasiet, för barn, unga, lärare och teknikföretag i syfte att stärka teknikföretagens konkurrenskraft.	IUC Sjuhärad, Navet Science center deltar i projektet.	Projektstart 2022-10-01.	Projektet redovisas av projektägare IUC Sjuhärad.	Navet Science center
ForskarFredag: under sista veckan i september firas ForskarFredag i hela Europa, med syftet att skapa nyfikenhet och intresse för högre utbildning hos unga och visa på forskningens och forskarens viktiga roll i vardagen.	Navet projektleder en hel temavecka tillsammans med Högskolan i Borås, Textilmuseet, Göteborgs universitet mfl.		Se separat redovisning inom ramen för Navets verksamhet.	Navet Science center
Förstudie Sjuhäradsbild Kompetens 2030 Internt projekt	Kompetensrådet	Vår 2022 – vår 2023	Konsultrapport för del av uppdraget är inlämnad. Arbetet pausas under tiden samtals om Kompetensrådet pågår.	Regionutvecklare kompetens

3. En socialt hållbar delregion

Ansvarig på kommunalförbundet: Regionutvecklare regional utveckling

Aktiviteter	Samverkanspartner	När	Uppföljning 31 augusti	Vem
Projektet Samsjuklighet	Projektledare från enhet välfärdsutveckling och närvårdssamverkan	2022-2024	Se separat redovisning inom ramen för enhet välfärdsutveckling.	Projektledare samsjuklighet
Närvårdssamverkan	Närvårdssamverkan	Löpande	Se separat redovisning inom ramen för Närvårdskontoret.	Koordinator Närvårdssamverkan
Kunskapsnod Fullföljda studier Sjuhärad	VGR, KF, alla medlemskommuner	2022-01-01 – 2024-12-31	Se separat redovisning inom ramen för enhet välfärdsutveckling.	Projektledare Kunskapsnod Fullföljda studier Sjuhärad
Digitaliseringsnätverket		Löpande	Se separat redovisning inom ramen för enhet välfärdsutveckling.	Regionutvecklare Välfärdsutveckling
Övergripande digitaliseringsarbete på kommunalförbundet	VGR & Boråsregionen	Löpande	Rekrytering av digitaliseringsstrateg pågår. Annons ute med sista ansökningsdag 11 september. Digitaliseringsstrategen ska hålla ihop digitaliseringsarbetet och arbeta för kraftsamling Digitalisering.	Regionutvecklare Regional utveckling
Ung delaktighet Externt projekt	Navet, Mark kommun, Tranemo kommun	2023-01-01 – 2023-12-31	Enligt plan. Projekten jobbar mot målen och rekvirerar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen.	Ansvarig handläggare
Barnrätt inom kultur	VGR, medlemskommunerna	2020 - 2023	Workshops genomförd i alla kommunerna och för utbildningsdag 6 september, Planering för spridningskonferens 23 november 2023.	Kulturutvecklare
Förstudie Bokstart – alla barns rätt till språket Externt projekt	Svenljunga och Tranemo, BVC och biblioteken	2022-09-01 – 2023-09-01	Förstudien pågår med syfte att utveckla ett arbetssätt för att stimulera språkutveckling för barn 0-3 år. Förstudien i slutfas. Ska inkomma med slutrapport 2023-11-01.	Ansvarig handläggare
Ung delaktighet Externt projekt	Navet, Mark kommun, Tranemo kommun	2023-01-01 – 2023-12-31	Enligt plan. Projekten jobbar mot målen och rekvirerar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen.	Ansvarig handläggare

4. En cirkulär och hållbar framtid

Ansvarig på kommunalförbundet: Regionutvecklare miljö

Aktiviteter	Samverkanspartner	När	Uppföljning 31 augusti	Vem
Stödja kommunerna i genomförandet av Sjuhärads gemensamma avfallsplan	Medlemskommunerna	Löpande	Regelbundna möten med nätverket avfallsplanen har genomförts under perioden samt deltagande i arbetsgrupper inom olika områden så som kommunikation och nedskräpning.	Processledare avfallsplan
Styrgrupp i område 3 Klimat 2030	VGR, Länsstyrelsen, Science park Borås Johanneberg Science park	Löpande	Styrgruppsmöten har genomförts under perioden.	Regionutvecklare
Klimat 2030 – Kommunernas klimatlöften	VGR, Länsstyrelsen, Science parks, kommunalförbunden och medlemskommunerna	Löpande	Regelbundna möten med de inblandade aktörerna om Klimat 2030. Webinarie har även arrangeras inom området tillsammans med de andra kommunalförbunden med bla tema cirkulär upphandling. Detta är även en punkt på varje nätverksmöte med Miljöstrategiska nätverket.	Regionutvecklare
DOREMI	VGR, Länsstyrelsen, Kommunalförbunden	Löpande	Deltagit i mötena	Regionutvecklare
Deltar i strategigrupp för Textile movment	Science Park Borås, VGR, TEKO, m fl	Löpande	Har deltagit på strategimöte och event som Textile movement har genomfört	Regionutvecklare kompetens och miljö
Förstudie Återvunnen betong som bädd för elledning	Högskolan i Borås, företagskluster inom industriellt symbios	2022-05-01 – 2023-03-31	Förstudien har skickat in slutrapport som godkänts.	Ansvarig handläggare
Förstudie Symbios som ett strategiskt arbetssätt vid etableringar i Sjuhärad	RISE, kommunerna i Sjuhärad	2023-08-01 – 2023-12-31	Startmöte genomförts tillsammans med RISE	Regionutvecklare/ Processledare avfallsplan/ Business Region Borås
Förstudie Upphandling Väst	IVL, Ecoplan, GR, Fyrbodalskommunalförbund, Skaraborgs kommunalförbund	2023-09-10- 2023-12-31		Regionutvecklare/Processledare avfallsplan
Fossilfri Boråsregion <i>Internt projekt</i>	Medlemskommunerna	Löpande	Ett arbete kring biogas och vätgas - energibärare för ett fossilfritt Sjuhärad har	Regionutvecklare/ Projektledare

Meddelande 1

Bilaga 1

			genomförts: innefattade workshops, intervjuer, analyser och beräkningar. Inventering och kartläggning avseende arbetsmaskiner i kommunerna och de kommunala bolagen har påbörjats. Arbete med att växla upp pengarna som projektet har beviljats har genomförts. Bland annat med Fyrbodal och danska kommuner samt med VGR kring elektrifieringsresan. Projektet har även genomfört dialoger med alla kommuner, 2 workshops och påbörjat planeringen inför hösten.	
Fossilfri Boråsregion 2.0 <i>Internt projekt</i>	Medlemskommunerna	Löpande	Samverkans arena tryggenenergiförsörjning har träffats en gång med fokus på kombinations energiparker. Dialog med VGR kring elektrifieringsresan har skett och ett avtal har signerats. Workshops, dialogmöten har hållits med kommunerna avseende laddinfrastruktur, upphandlingsfrågor samt effektiva transporter.	Regionutvecklare/ Projektledare
Klimat 2030 – Kommunernas klimatlöften	VGR, Länsstyrelsen, Science parks, kommunalförbunden och medlemskommunerna	Löpande	Kommunernas klimatlöften är en punkt på varje nätverksmöte för miljöstrategerna. Det har även skett en dragning för politiken på kommunalförbundet	Regionutvecklare miljö
Drömstaden - ett kreativt hållbarhetsprojekt. Upplägget sträcker sig över ett helt läsår och består av olika teman och studiebesök. Projektet syftar till att utveckla elevernas kunskaper kring: Kretslopp, energi och återvinning, Stadens system och Konsumtion	Borås Energi och miljö, skolor i Borås stad.	Avtal tom 2024	Se separat redovisning inom ramen för Navets verksamhet.	Navet Science center
Förnybart i Väst	Innovatum, Kommunalförbunden, Region Halland	2023-09-01- 2026-06-31		Regionutvecklare

5. Hållbar samhällsplanering

Ansvarig på kommunalförbundet: Regionutvecklare Hållbar samhällsplanering

Aktiviteter	Samverkanspartner	När	Uppföljning 31 augusti	Vem
Samarbete inom samhällsplanering i stråket GBG-Borås (för tjänstepersoner)	Göteborg, Borås, Bollebygd, Mölndal, Härryda, GR, Mark + "följarna" VGR Swedavia	Löpande	Aktivt arbete med ett case: kollektivtrafik i stråket Gbg-Borås - analyser och underlag sammanställs. I övrigt inväntas besked från regeringen avseende ny järnväg Gbg-Borås.	Regionutvecklare hållbar samhällsutveckling
Stråksamverkan Borås-Värnamo	Borås, Svenljunga, Tranemo, Gislaved, Gnosjö, Värnamo och region Jönköping	Löpande	Efter ett par inledande möten är samtliga parter överens om att vi ska påbörja samverka. Arbete påbörjas nu med att sätta organisation, mål- och handlingsplan samt finansiering. Utkast till handlingsplan håller på att formas. Målet är att stråksamverkan ska sättas igång under 2024.	Regionutvecklare hållbar samhällsutveckling
Arbetsgrupp detaljplan projekt Lockryd		Löpande möten var 14onde dag.	DP-arbetet pågår och regionutvecklare deltar i möten med TRV, VT och kommunen samt deras konsulter kring trafikutredningen. Samrådet planerat till november och antagandet av detaljplanen hösten 2024	Regionutvecklare infrastruktur
Strategisk markanvändning för en hållbar samhällsplanering i Sjuhärad <i>Internt projekt</i>	Medlemskommunerna	2023-01-01 – 2023-12-31	Rapporten för första delen av projektet klar: Väsentliga samhällsintressen - del av projektet strategisk markanvändning. Presenterats för BH7 i augusti. Hanteras på Direktionen 29 september. Fortsatt arbete initieras under hösten 2023.	Regionutvecklare hållbar samhällsutveckling
Styrgrupp RoRiLand	Fyrbodal och Skaraborgs kommunalförbund, VGR och kommuner	Löpande	2 styrgruppsmöte har genomförts.	Regionutvecklare hållbar samhällsutveckling
Framtagandet nya regionala serviceprogrammet	KF + VGR	Löpande	Regionalt uppföljningsmöte av programmet sker 14 december tillsammans med samarbetspartner. Enhetschef regional utveckling deltar i planering och program	Enhetschef Regional utveckling

Handlingsplan för Boråsregionens kulturplan

Utifrån Kulturstrategi Västra Götaland – en regional kulturplan, har en delregional kulturplan tagits fram som anger riktning och prioriteringar för satsningar under perioden 2020–2023. Kultursamverkan i Boråsregionen ska bidra till att uppfylla målen i regionens kulturstrategi. Kulturplanen består av fem målbilder för samverkan: Bibliotek och läsfrämjande, Kulturskolan – barn och ungas eget skapande, Offentlig konst och gestaltad livsmiljö, Hållbar platsutveckling samt Folkbildning och civilsamhälle. I Boråsregionen ska barnperspektivet genomsyra kulturutvecklingen.

Detta dokument är en plan för att dokumentera och följa upp genomförandet av Kulturplan för Boråsregionen 2020–2023. Planen tydliggör vad kommunalförbundet gör för att uppnå mål och inriktningar i form av processledning på kommunalförbundet och aktiviteter som genomförs av externa utvecklingsprojekt och finansieras med delregionala utvecklingsmedel – DRUM-medel.

Handlingsplanen är ett verktyg för att redovisa hur mål och inriktningar i målområdena har uppfyllts. Insatserna som bidrar till att uppfylla målen ska årligen presenteras för Boråsregionens Direktion och Västra Götalandsregionen enligt Överenskommelse 2021–2024 - Boråsregionen/Sjuhärads kommunalförbund (KF) och Västra Götalandsregionen (VGR).

Internt: Planen skapar en helhetssyn och överblick, förtydligar ansvar och roller och fungerar som underlag vid uppföljning av styrdokumentet. Handlingsplanen är ett komplement till Boråsregionens Budget- och verksamhetsplan 2023. Den är ett stöd för enhet Regional utvecklings interna arbete och interna kontrollen av genomförandet av Kulturstrategin.

Externt: Planen utgör underlag för dialoger och samtal mellan politik- och tjänstenivå på regional och delregional nivå. Handlingsplanen fungerar också som stöd vid rapporteringen till Västra Götalandsregionen om hur Boråsregionen arbetar med att uppfylla målen i den regionala kulturstrategin och hur de delregionala utvecklingsmedlen bidrar till att nå målen enligt överenskommelsen mellan förbundet och regionen.

Rapportering: Uppföljning och rapportering sker vid enhetsmötena i april, augusti och december inför delårsbokslut och årsbokslut.

Ansvarig på Boråsregionen: Kulturstrateg Boråsregionen

- Bibliotek och läsfrämjande
- Kulturskolan – barn och ungas eget skapande
- Offentlig konst och gestaltad livsmiljö
- Hållbar platsutveckling – natur- och kulturarv, besöksnäring
- Barnperspektivet

Reviderad regional kulturstrategi och reviderad delregional kulturplan 2023

Under 2023 ska Västra Götalandsregionens kulturstrategi revideras och svar på remiss ska lämnas av kommunalförbunden. I dialog med kommunchefer och kulturchefer kommer Boråsregionen att förankra arbetet i samtliga kommuner genom lokala workshops. Under 2023 ska också den delregionala kulturplanen revideras. Fokus under 2023 är arbetet med dessa styrdokument.

Aktiviteter	Samverkanspartner	Uppföljning 31 augusti	Vem
Remissvar Kulturstrategin	Samtliga kommuner i Sjuhärad	Workshops i alla kommuner under våren. Svar på remissen beslutad 9 juni i Direktionen	Kulturstrateg Boråsregionen
Reviderad delregional kulturplan	Samtliga kommuner i Sjuhärad	Revideringen är påbörjad och ska förankras i interna nätverk och valda intressegrupper. Beslut i Direktionen i december.	Kulturstrateg Boråsregionen

1. Bibliotek och läsfrämjande

Boråsregionen vill; Skapa ett regionalt bibliotekskluster med ett gemensamt medieutbud, Främja bibliotekens roll i samhällsutvecklingen samt i linje med barnkonventionen arbeta för att vidga deltagandet och medskapandet.

Aktiviteter	Samverkanspartner	Uppföljning 31 augusti	Vem
Genom samverkan ska biblioteksnätverket arbeta mot ett gemensamt Knallebibliotek	Samtliga kommuner i Sjuhärad	Lansering av Knallebiblioteken pågår vilket innebär ett gemensamt lånekort för alla åtta kommuner i Sjuhärad. Biblioteken delar datasystem och böcker med varandra.	Kulturcheferna, Bibliotekscheferna
Gemensam utbildning med kultursamordnarnätverk om barnrätt inom kultur		En föreläsning med workshop om barnrätt inom kultur genomförs 6 september.	Samverkan med kultursamordnarna och Förvaltningen för kulturutveckling VGR

2. Kulturskolan – barn och ungas eget skapande

Boråsregionen vill; Utveckla kompetenser. Vi organiserar oss och lär av varandra, kreativitet och goda idéer uppmuntras och tas tillvara. Vi är i framkant och använder ny teknik och media, Samverka med kulturförvaltningar, föreningsliv, skolor och högskolor, det fria kulturlivet och kulturinstitutioner, regionalt och internationellt. Regional samverkan leder till ett bredare utbud av estetiska uttrycksformer för våra ungdomar; vi utvecklar kapaciteter. Möjliggöra att alla barn får möta kulturskolan. Som kreativ motor i regionen synliggör kulturskolan de ungas kultur. Vi vidgar deltagandet. Vara en kulturskola med tydlig röst för alla barn och ungdomar. Vara attraktiva och kreativa mötesplatser. Vara med och leda och påverka utvecklingen.

Aktiviteter	Samverkanspartner	Uppföljning 31 augusti	Vem
Samverka i plattformen kulturskolechefsnätverk	Samtliga kommuner i Sjuhärad via kulturcheferna och kulturskolecheferna	En samordnare som arbetar tillsammans med kulturskolecheferna kring utveckling och samskapande finansierat av Kulturrådet och delregionala utvecklingsmedel med utgångspunkt i barn och ungas egna skapande.	Kulturstrateg Boråsregionen Borås kulturskola
Fortsatt arbete av utvecklingsledare Kulturskolorna i Sjuhärad	Kulturrådet, kulturskolerådets nätverk för regionala samordnare	Fortsatt finansiering med Boråsregionens utvecklingsmedel uppväxlat med Kulturrådets utvecklingsmedel säkrar en utvecklingsledare under 2023. Gemensam kompetensutvecklingsdag för samtliga lärare i Sjuhärad.	Utvecklingsledare kulturskolor Sjuhärad
Söka externa medel för en utvecklingsledare	Arvsfondsprojektet "Ungas inflytande i Kulturskolan".	Kulturskolenätverket har bildat tre fokusgrupper med inriktning mot regiongemensamma strukturer, nätverk och planering, regiongemensamt utbud och aktiviteter samt barn och ungas delaktighet. Utvecklingsledaren har tillsammans med nätverket sökt och beviljats medel från Allmänna Arvsfonden för ett projekt för att öka barns delaktighet och inflytande	Utvecklingsledare kulturskolor Sjuhärad
Arbeta med delaktighet och inflytande för barn och unga på kulturskolan		Regiongemensam grupp för kollegialt lärande med syfte att stötta upp lokala elevforum. Regiongemensam grupp med representanter från lokala elevföreningar i Sjuhärad, med syfte att stärka inflytandeprocesser i Kulturskolans verksamhet.	Utvecklingsledare kulturskolor Sjuhärad
Regiongemensamt utbud på kulturskolorna i Sjuhärad		Fler regiongemensamma aktiviteter/orkestrar/ grupper för barn och unga i Sjuhärad	Utvecklingsledare kulturskolor Sjuhärad

3. Offentlig konst och gestaltad livsmiljö

Boråsregionen vill; Utveckla nytänkande publikarbete för alla åldrar, Lyfta konst och kultur i Sjuhärad med anledning av Borås 400-årsjubileum 2021, Anordna konstbiennaler med samarbeten mellan kommunerna, Bjuda in internationella konstnärer till utställningar och residens, Göra invånare och besökare till aktiva medskapare i konst- och kulturlivet, Tillämpa enprocentsregeln¹ konsekvent vid kommunala investeringar Målbild: Sjuhärad är ett nationellt och internationellt uppmärksammat centrum för offentlig konst och design i alla dess former och uttryck.

Aktiviteter	Samverkanspartner	Uppföljning 31 augusti	Vem
Förankra arbetet med Gestaltad livsmiljö och NEB i kommuner. Förstudie som ska öka kunskapen om Gestaltad livsmiljö och New European Bauhaus.	Science park Borås, Högskolan Borås, kommuner, kulturcheferna.	Förstudiemedel sökta och beviljade, förankrat med Science Park Borås. Ansvarig projektledare från Science Park utsedd. Ett MiniFOKUS om NEB arrangerades 2 juni. Konferens 27 juli. Tre digitala NEB Frukostar planerade, kontakt med kommuner initierat och kartläggning.	Kulturstrateg Boråsregionen

4. Hållbar platsutveckling – natur- och kulturarv, besöksnäring

Boråsregionen vill; Arrangera utbildningar, kompetensutveckling kring samhällsplanering/ utveckling, Utveckla samarbeten mellan kommunerna inom platsutveckling, Öka tillgängligheten genom att verka för digitalisering av kulturarvet, Öka förståelsen för kulturens plats i samhället, Främja samverkan mellan kultur och besöksnäring för att öka Sjuhärads attraktionskraft.

Aktiviteter	Samverkanspartner	Uppföljning 31 augusti	Vem
Samverka med Fyrbodals för att utveckla Kulturarv Sjuhärad tillsammans Samverka med VGR kring Kulturarv och Besöksnäring	Fyrbodals kommunalförbund, Boråsregionen, Innovatum och VGR	I april arrangerade VGR en platsutvecklingskonferens för att summera de platsutvecklingsprojekt de haft under åren. Limmared, Uddebo och Fåglavik från vår region har deltagit. En modell för platsutveckling har skapats. Kulturarv Sjuhärad testar under hösten att samarrangera med Fyrbodals med gemensamma digitala seminarier.	Kulturstrateg Boråsregionen
Ansöka om pengar för en gemensam satsning på Kulturarv		Ansökan skickades in till Kulturrådet men avlogs.	Kulturstrateg Boråsregionen

¹ Enprocentregeln innebär att minst en procent av budgeten vid ny-, om- och tillbyggnationer av fastigheter, infrastruktur och offentliga miljöer ska investeras i konstnärlig gestaltning.

5. Folkbildning och civilsamhälle

Boråsregionen vill; Skapa möten över de gränser som kan sättas av funktionsvariationer eller bakgrund, Främja ungdomars delaktighet, Bevara kulturarvet inom byggnadsvård, textil, musik, Skapa förutsättningar för upplevelser inom konst och kultur samt Verka för demokrati och alla människors lika värde.

Aktiviteter	Samverkanspartner	Uppföljning 31 augusti	Vem
Samverka med Region Halland för att lära om deras överenskommelse	Västra Götalands bildningsförbund, Kulturcheferna Kommuner tillsammans med Folkbildningen	Planering med region Halland och Folkbildningsplattformen i Halland för ett gemensamt studiebesök i Halmstad med dialog och erfarenhetsutbyte 22 sept.	Kulturstrateg Boråsregionen

6. Barnperspektiv inom kultur

I Boråsregionen ska barnperspektivet genomsyra regionens kulturutveckling. Utgångspunkten är FN:s barnkonvention som blev lag 2020. Barnen ska mötas och komma till tals genom de kanaler som regionens kulturverksamheter erbjuder. Samverkan ska ske i former som tar barnens behov och åsikter tillvara. Medarbetare och personal ska fortbildas i konsten att möta och ställa rätt frågor till barnen.

Aktiviteter	Samverkanspartner	Uppföljning 31 augusti	Vem
Plocka upp goda exempel och metoder att sprida, utbildningsdag kring barnrätt	Förvaltningen för kulturutveckling Boråsregionen och kommunerna gemensamt, via Kulturchefsnätverk och Kultursamordnarnätverk	Workshop i alla Boråsregionens kommuner kring barnrätt inom kultur, inventering av pågående arbete och behov av utbildningar. Konferens planerad till 6 september. Uppföljning, planering av utbildningsinsatser och långsiktighet. Spridningskonferens är planerad till 23 november 2023	Kulturstrateg Boråsregionen

7. Projekt inom kultur

Målområde	Projekt	Utförare	Projektperiod	Information
Offentlig konst och gestaltad livsmiljö	Borås Art Biennial- Moving out	Vårgårda kommun, Bollebygds kommun och Borås konstmuseum	2022-01-01- 2023-06-28	Regionalisering av Borås internationella konstbiennial. Muraler skapas i Bollebygd och Vårgårda https://www.borasartbiennial.se/sv/moving-out
Platsutveckling och besöksnäring	Smakresan	Bollebygds kommun	2023-01-01 - 2023-12-31	
Barnperspektiv på kulturen / Offentlig gestaltning	Öppen vägg för barn och unga	Svenljunga kommun (projektägare), Tranemo kommun, Ulricehamns kommun och Borås stad (mentor)	2023-03-10 – 2023-12-31	

8. Kulturutvecklare – projekt och finansiering

Målområde	Projekt	Utförare	Projektperiod	Information
Kulturstrategi VGR, Öka internationalisering	Kulturutvecklare Projekt och finansiering (fd.Finansieringslots)	Boråsregionen	2023-08-01 – 2024-08-20	Samtliga kommuner i Sjuhärad är medfinansierare. Finansieringen fördelad utifrån antal invånare i respektive kommun.

Verksamhetsplan 2022-2024

Uppföljning per 2023-08-31

Samverkan för en stark region

Styrgrupp och strategiarbete för BRB

Aktiviteter	När	Vem	Prio	Uppföljning	Status	Kommentar
10 nätverksmöten/år	Löpande	EvaLotta	Medel	Deltagande och enkät		Genomförs enligt plan
10 digitala avstämningsmöten/år	Löpande	EvaLotta	Medel	Deltagande		Genomförs enligt plan
1 strategimöte/ år för årsplanering	Höst	EvaLotta Annica	Medel	Deltagande		Planerat till oktober
1 heldag/kick off /år	Januari	EvaLotta Annica	Medel	Deltagande		Genomfört

En region utan etableringsgränser

Aktiviteter	När	Vem	Prio	Uppföljning	Status	Kommentar
Samverkan kring stora etableringar	Vid behov	Annica Linda NLA	Hög	Utvärdering av aktivitet		Fungerar bra, och en organisationsmodell har tagits fram. En aktuell fråga som utvecklas kontinuerligt.

Marknadsföring och kommunikation

Aktiviteter	När	Vem	Prio	Uppföljning	Status	Kommentar
Intern kommunikation till politiker, nyhetsbrev	4 ggr/år	EvaLotta	Hög	Utförd aktivitet		Aktiviteten planeras, påbörjas under hösten. Avvaktar kommunikatör.
Uppdatering av hemsida	2023	EvaLotta	Hög	Utförd aktivitet		Genomfört
Löpande uppdatering av hemsida	Löpande	EvaLotta Peder	Medel	Kvartalsvis på styrgruppsmöte		Genomfört
Ta fram en mediaplan för sociala medier och LinkedIn	2023	EvaLotta	Medel	Utförd aktivitet		Planen är framtagen, avvaktar kommunikatör för att aktivera
Information om arbetet med Lockryd-etableringen	2023	EvaLotta Annica Linda	Hög	Utförd aktivitet		Genomfört

Kartläggning och kunskap

Erfarenhetsutbyte och omvärldsbevakning

Aktiviteter	När	Vem	Prio	Uppföljning	Status	Kommentar
Omvärldsbevakning – fånga upp trender, nyheter och intressanta aktiviteter	Löpande	Alla	Medel	Rapport till styrgrupp		Låg aktivitet på grund av tidsbrist
Internt erfarenhetsutbyte kopplade till näringsliv och samhällsutveckling mellan kommunerna i Boråsregionen	Varje nätverksmöte	NLA, enligt lista	Medel	Info på styrgruppsmöte		Påbörjad, kommer under hösten
Extern erfarenhetsutbyte – bjuda in och besöka andra organisationer.	Löpande	EvaLotta Annica	Medel	Info på styrgruppsmöte		Våren 2023 har vi bland annat besökt Asta Zero, fått info från Borås Ink och Business Sweden
Ta fram en gemensam mall med frågeställningar att användas vid företagsbesök.	2023	EvaLotta	Medel	Utförd aktivitet		Aktiviteten ej påbörjad.

Statistik och analys

Aktiviteter	När	Vem	Prio	Uppföljning	Status	Kommentar
Ta fram ett grundläggande statistiskt material för näringslivets sammansättning och utveckling i Boråsregionen. Uppdateras årsvis.	Årsvis	EvaLotta	Medel	Utförd aktivitet		Påbörjad, kommer slutföras under hösten
Samverkan med VGR-analysavdelning	2023	EvaLotta Annica	Medel	Rapport till styrgrupp		Aktiviteten ej påbörjad.
Teckna licens hos UC för att ta fram gemensamma listor och urval.	2023	Annica	Låg	Rapport till styrgrupp		Licens ännu ej tecknad.
Ta fram statistik och urvalslistor genom UC	Löpande, vid behov	Borås Stad	Låg	Utförd aktivitet		Aktivitet ej påbörjad. Finns ännu inget avtal med UC.

Förutsättning för start och tillväxt

Stärka företagsklimatet

Aktiviteter	När	Vem	Prio	Uppföljning	Status	Kommentar
Insikt – Gemensam rapport för Sjuhärad.	1 g/år	Annica	Hög	Presentation av rapport		Genomfört 16 juni
Regelbundna nätverksträffar mellan BRB och samhällsbyggnadsnätverket med erfarenhetsutbyte och tema kring de arbetsområden som mäts i Insikt.	2 ggr/år	Johanna Annica	Medel	Utvärdering av genomförda träffar		Aktiviteten påbörjad
Arrangera erfarenhetsutbyte mellan kommunernas inrapportörer till Insikt.	1 g/år	Annika Hansson, Borås Stad	Medel	Utvärdering av genomförda träffar		Aktiviteten ej påbörjad

Stärka befintligt näringsliv

Aktiviteter	När	Vem	Prio	Uppföljning	Status	Kommentar
Företagsrevitalisering, fortsätta att vara aktiva lokalt i kommunerna med projektet samt anpassa metoden för fortsatt arbete.	2023	Annica NLA	Medel	Rapportering till styrgrupp.		Omfördelning av utvecklingsmedel har gjorts för att säkerställa fortlevnad av projektet
Inleda samverkan tillsammans med Business Sweden i ekosystem "Smart Transport".	2023	Annica NLA	Hög	Rapport till styrgrupp		Aktivitet påbörjad.
Arbeta med Business Swedens program "Expand & Retain".	2023	Annica NLA	Hög	Genomförda besök		Aktivitet påbörjad. Två besök gjorda.
Insatser för att koppla ihop näringslivet och innovationssystemet.	2022- 2023	Annica/ Evalotta	Medel	Rapportering till styrgrupp		Förstudie klar.

Verka för god tillgång på kompetens

Aktiviteter	När	Vem	Prio	Uppföljning	Status	Kommentar
Samverkan via kompetensplattformgruppen (KP-forum).	6 ggr/år	Annica NLA	Hög	Återrapportering till styrgrupp		Löpande deltagande.
Samverkan med VGR i frågan om kompetensförsörjning vid etableringar och expansionsinvesteringar	Löpande	Annica/ EvaLotta	Hög	Återrapportering till styrgrupp		Aktiviteten påbörjad.
Vara behjälplig med att identifiera de viktigaste branschernas kompetensbehov.	Löpande, signaler fångas upp vid företagsbesök	NLA	Medel	Kvartalsvis inrapportering till EvaLotta		Arbetet påbörjat
Vara behjälplig med företagskontakter i samarbete mellan skola och näringsliv.	Löpande, vid behov	NLA	Medel	Rapportering till styrgrupp		Aktiviteten ej påbörjad.
Ta fram underlag för frågor vid företagsbesök	2023	Annica EvaLotta	Hög	Färdigt underlag		Aktiviteten ej påbörjad.
Vara en länk mellan det lokala näringslivet och de insatser som görs inom kompetensförsörjningsarbetet.	Löpande, vid behov.	NLA	Medel	Rapportering till styrgrupp.		Viss aktivitet påbörjad.

Strategisk samverkan kring nyföretagarstöd

Aktiviteter	När	Vem	Prio	Uppföljning	Status	Kommentar
Kommunerna samverkar kring nyföretagarstöd tillsammans med olika parter. Dialog kring frågan sker på BRB:s möten.	Vid behov	NLA	Låg	Dialog på styrgruppsmöten		Löpande avstämning.

Investera och etablera

Stärka vår position som etableringsregion

Aktiviteter	När	Vem	Prio	Uppföljning	Status	Kommentar
Skapa rutiner för att bli investeringsredo tillsammans med Business Sweden	2023	Annica	Hög	Rapportering till styrgrupp.		Aktivitet påbörjad.
Samverka med Etableringsnätverket i VGR	Löpande	Annica	Hög	Rapportering till styrgrupp.		Kontinuerliga möten hålls.
Ta fram underlag för lediga tomter och lägga upp dem på Objektvision och/eller Site Finder	2023	NLA	Medel	Uppföljning på styrgruppsmöte.		Aktivitet påbörjad
Ta fram säljmaterial	2023	Camilla EvaLotta	Hög	Rapportering till styrgrupp		Tagit fram en folder. Jobbar på att ta fram mer material.

Fysiska förutsättningar för etablering

Aktiviteter	När	Vem	Prio	Uppföljning	Status	Kommentar
Årligt erfarenhetsutbyte kring planering av verksamhetsmark, mellan BRB och berörda personer i kommunerna.	2023	Manda Malin Carl-Olov Annica	Medel	Genomförd träff		Träffar med kommunerna inom projektet Strategisk markanvändning.
Erfarenhetsutbyte kring hur man arbetar med etableringsärenden, mellan BRB och berörda personer i kommunerna.	2023	Manda Malin Carl-Olov Annica	Medel	Genomförd träff		Aktiviteten påbörjad.
Ta fram checklista för etablering för att få "offertmogna" kommuner. Förbereda för Site Finder.	2023	Annica Linda	Medel	Färdig checklista		Aktiviteten påbörjad.

Delårsrapport Dataskyddsombud

Mål och aktiviteter 2023

Det övergripande målet är att **Säkerställa ett gott skydd av den personliga integriteten.**

Mål	Aktivitet/mätetal	Uppföljning 230831
Granska <ul style="list-style-type: none">Tillhandahålla ett konkret verktyg som skapar möjlighet till ökad efterlevnad av DataskyddsförordningenTillhandahålla ett strategiskt verktyg som skapar möjlighet till ökad efterlevnad av Dataskyddsförordningen	<ul style="list-style-type: none">Alla verksamheter (drygt 80) ska under året ha genomfört minst en granskningsomgångAlla 8 kommuner ska under året ha genomfört en genomgång med Mognadsmatrisen	<ul style="list-style-type: none">96% av granskningarna är genomförda eller planerade. Målet kommer att nås 2023.Mognadsmatrisen genomförs under hösten. Målet antas nås.
Kunskap <ul style="list-style-type: none">Tillhandahålla experttjänst i frågor som rör den personliga integritetenTillhandahålla möjlighet att låta DSO bidra i det interna arbetet med kulturfrågor som rör den personliga integritetenBidra till kompetenshöjning i de kommunala verksamheterna	<ul style="list-style-type: none">DSO ska stötta verksamheterna med råd i både enkla och mer komplexa frågor och utredningarDSO ska besöka nätverk och personalträffar/APT för att informera om dataskydd och stärka medvetenheten kring integritetsfrågorPå uppdrag arrangera utbildningar för att höja kompetensen om dataskydd genom utbildningsaktiviteter samt publicera minst 3 nyhetsbrev	<ul style="list-style-type: none">Alla hittills inkomna ärenden är hanterade utan dröjsmål.Alla olika former av inbjudningar prioriteras och ses som en viktig kanal att nå ut med budskapet.Vi har på uppdrag hållit 4 mindre utbildningar samt hittills publicerat 2 nyhetsbrev. Målet kommer att nås.
Ombudsmannaskap <ul style="list-style-type: none">Tillhandahålla expert- och bedömningshjälp vid personuppgiftsincidenterTillhandahålla en kontaktpunkt inom ramen för DSO-rollen	<ul style="list-style-type: none">DSO ska stötta arbetet vid alla misstänkta och bekräftade personuppgiftsincidenterDSO ska finnas tillhands för alla registrerade personer, medarbetare, verksamheter och tillsynsmyndigheten som önskar hjälp med ärenden, information med mera. Alla ärenden ska vara återkopplade till frågeställaren inom 5 arbetsdagar	<ul style="list-style-type: none">DSO har mottagit och agerat på 43 incidenter varav 8 medelstora fall.DSO har mottagit och agerat på 49 ärenden varav 4 ombudsmanna-ärenden från anställd eller privatperson. All återkoppling har skett inom utsatt tid. Målet kommer att nås.
Externt nätverk <ul style="list-style-type: none">Boråsregionen ska fortlöpande ses som en självklar och relevant partner när det gäller dataskyddsombud	<ul style="list-style-type: none">DSO ska organisera och kontinuerligt inhämta värdefulla nyheter och kunskaper genom omvärldsbevakning, deltagande i relevanta nätverk och utbildningar	<ul style="list-style-type: none">Medverkat på 12 olika nätverksträffar.Deltagit i 6 olika utbildningar rörande nya lagar och digitalisering. Målet kommer att nås.
Planera <ul style="list-style-type: none">Skapa än mer relevant innehåll till de kommunala verksamheterna	<ul style="list-style-type: none">Genom årlig utvärdering av gångna periodens verksamhet bättre möta efterfrågade aktiviteter och skapa relevant verksamhetsplan och budget	<ul style="list-style-type: none">Den externa revisionen har givit underlag för input till uppdaterad verksamhetsplan inför T3 och 2024. Målet kommer att nås.

Under 2023 kommer en extern revision av DSO-verksamheten att slutföras vilket kan leda till utveckling och viss förändring av tjänsten. Dessutom har vi gått in i en ny mandatperiod som leder till att dataskyddsombuden på nytt ska träffa alla nämnder och styrelser.

Medarbetarcentrum

Mål 2023

På uppdrag ska Medarbetarcentrum proaktivt och som neutral resurs i samverkan med våra medlemskommuner, Borås, Mark, Svenljunga och Tranemo, verka för att öka hälsan, trivseln och prestationen hos både medarbetare och arbetsgrupper med målsättningen att skapa sunda och attraktiva arbetsplatser.

Uppdrag och syfte

Medarbetarcentrums syfte är att stödja och utveckla anställda i de samverkande kommunerna Borås, Mark, Svenljunga och Tranemo. Syftet är att arbeta hälsofrämjande, förhindra inlåsning och aktivt verka för en lönsam personalörslighet. Genom Medarbetarcentrum erbjuds ledarskapsutbildningar och grupputveckling samt individuellt stöd i roll och yrkeskarriär. Medarbetarcentrum tar tillvara medarbetarnas kompetens, arbetar för välmående arbetsgrupper; för hälsa, trivsel och prestation såväl för chefer som för medarbetare. Medarbetarcentrum inspirerar medarbetare som vill ha och behöver en positiv *Kraft till förändring*.

Mål	Mätetal/aktivitet	Uppföljning 2023-08-31
Marknadsföra Medarbetarcentrums verksamhet för ökat användande	<ul style="list-style-type: none">Tre nyhetsbrevUppdaterad eller ny hemsida klar under året	<ul style="list-style-type: none">Delvis uppnått, kommer att nås under åretEj prioriterat, skjuts på framtiden
Tillhandahålla ett attraktivt utbud av tjänster utifrån kommunernas behov	<ul style="list-style-type: none">Årlig dialogträff med fackliga representanterErbjuda dialogträff med kommunernas ledningsgrupperÅrlig dialogträff med HR-personal på respektive förvaltning och kommunMinst två styrgruppsmöten	<ul style="list-style-type: none">Inbjudan skickad, träff i novHar erbjudits via StyrgruppenHR bjuds in till träff i novemberMålet kommer att nås
Bidra till personalörslighet genom jobbmatchning	<ul style="list-style-type: none">Ha full tillgänglighet att utföra basverksamheten med reflekterande samtal och jobbmatchning alla arbetsdagar90 % av medarbetarna ska vara nöjda med det reflekterande samtalet	<ul style="list-style-type: none">Kommer att nås och görs kontinuerligt hela tidenHittills är 100% nöjda av de som svarat
Bidra till att nödvändig kunskap och kompetens finns hos cheferna i medlemskommunerna genom ledarskapsprogrammet	<ul style="list-style-type: none">90 % av deltagarna på ledarskapsprogrammet ska ange att de kan rekommendera utbildningen till annan.Erbjuda chefer individuellt stöd ex coachning.	<ul style="list-style-type: none">Målet är nåttVi erbjuder och har flera chefer i coachning
Genom grupputvecklingsinsatser vara ett stöd och verktyg för arbetsgivarna i arbetet med organisatorisk och social arbetsmiljö för att bidra till ökad hälsa hos medarbetarna, högre prestationer i grupper och för ökad attraktivitet hos medlemskommunerna	<ul style="list-style-type: none">Vid kortare uppdrag: 90 % av cheferna ska vara nöjda med insatsenVid längre uppdrag: Gruppens prestation ska ha ökat med minst 10%Uppföljning av insatser efter sex månader för att erbjuda ytterligare stöd om behov finns	<ul style="list-style-type: none">Målet beräknas nås under åretMålet beräknas nås under åretGörs kontinuerligt, målet kommer att nås under året

VERKSAMHETSUPPFÖLJNING TILL BORÅSREGIONENS DELÅRSBOKSLUT 2023

Regionala mål VOC Sjuhärad

- Öka antalet elever och studenter som söker vård- och omsorgsutbildning
- Öka antalet elever och studenter som fullgör sin vård- och omsorgsutbildning
- Kvalitetssäkra praktik, APL/LIA-platser
- Öka mångfalden på utbildningar och arbetsplatser genom en breddad rekrytering

I vår återcertifieringsansökan för perioden 2020 – 2024 finns en aktivitetsplan som beskriver de aktiviteter som planeras under perioden för att stödja de regionala målen. Verksamhetsplanen för 2023 utgår från aktivitetsplanen.

Beslutad verksamhet 2023

Genomförd verksamhet är markerad med *kursiv* stil

Utveckla stödstruktur för språkbuden i syfte att stödja dem i sina uppdrag.

Ansvarig: Regional processledare.

Under de senaste åren har vi utbildat ett stort antal språkbud. Vi kan se att de som utbildades för ett par år sedan kontinuerligt behöver ”påfyllning” för sina uppdrag. Det finns en tendens att språkbudets roll på en arbetsplats försvagas för att sedan helt försvinna ett par år efter genomgången utbildning. Tillsammans med verksamhetsutvecklare inom äldreomsorgen, där de flesta språkbud finns, har vi tagit fram en strategi för att långsiktigt stödja språkbuden i deras uppdrag och erbjuda dem kontinuerlig kompetensutveckling.

- Chefsutbildningen ”Fem nycklar till en språkutvecklande arbetsplats kommer att genomföras i mars 2023. *Utbildningen genomfördes med ett trettiotal deltagare.*
- Lokala samordnare planerar uppstart av nätverk för språkbuden i sina respektive college. *Nätverk för språkbud har startats i båda lokala vo-college i april/maj.*
- Språkbudsutbildningar kommer att genomföras även under 2023 utifrån de behov som verksamheterna har. *Två utbildningar har genomförts, en i vardera lokalt college. Sammanlagt cirka 45 deltagare.*
- En seminariedag kring språkutveckling på arbetsplatser kommer att genomföras under hösten 2023. Målgrupp: Enhetschefer, språkbud, språkbudsutbildare, verksamhetsutvecklare.

Kvalitetsutveckling handledning och validering

Ansvarig: Regional processledare.

En handledardag med fokus på peer-learning planeras.

Under 2022 har en kompletterande modul i VOCs handledarutbildning lanserats. Modulen har fokus på validering och ska säkerställa att handledare som möter validander ska kunna handleda dem på ett kvalitativt sätt. Under 2023 planeras två utbildningstillfällen av den nya modulen. Målgrupp: Valideringshandledare. *Två utbildningstillfällen har genomförts under våren.*

Vård- och omsorgslärare som arbetar med validering ingår i ett regionalt nätverk som leds av regional processledare. Under 2023 fortsätter nätverket att träffas som en del i vår regionala stödstruktur för en kvalitativ valideringsverksamhet. *Ett nätverksmöte har genomförts under våren.*

Som enda VO-College i Västra Götalandsregionen genomför vi Handledarutbildning steg 3, för utbildning av huvudhandledare. Under 2021 och 2022 har två utbildningar genomförts med deltagare från samtliga delregioner. Om intresse finns kommer ytterligare en utbildning att genomföras under hösten 2023. Ansvariga: Regional processledare, studierektor på SÄS. *Det finns i nuläget inget intresse för någon mer steg 3-utbildning.*

Ett nationellt apl-verktyg till stöd för elever, lärare och handledare implementeras. Samverkansmöte med utbildningsanordnarna har hållits under våren. Senast den 1 november ska samtliga utbildningsanordnare ha implementerat verktyget, enligt beslut i regional styrgrupp. Informationsmöten för handledarna kommer att hållas i september.

Marknadsföringsinsatser

Ansvariga: Lokala samordnare, regional processledare

- En ny Upplevelseverkstad för elever i åk 8 kommer att genomföras under vårterminen 2023 i samverkan med VGR och Navet Science center. Ansvariga: Lokala samordnare. *Har genomförts med cirka 520 besökande elever från åtta högstadieskolor i Sjuhärads.*
- Informationsmöten för studie- och yrkesvägledare inför gymnasievalet.
- Medverkan i jobb-mässor och öppet-husarrangemang. *Medverkat på flera arrangemang under våren.*
- Utåtriktade aktiviteter i samband med VO-Collegeveckan (vecka 42). *Planering pågår och profilprodukter har inköpts för att stödja olika aktiviteter.*
- *VOC Sjuhärads medverkar med helsidesannonser i materialet "Framtidsvalet" som distribueras till alla elever i åk 9 under hösten inför gymnasievalet.*

Implementering av konceptet Värdskapet, en del av projekt Män i Hälsa

Ansvarig: Regional processledare

Värdskapet är ett koncept som riktar sig till arbetsplatser i syfte att stärka arbetslaget och deras chef. Konceptet har utvecklats inom ramen för projekt Män i hälsa. Projektet avslutas under våren 2023 och Värdskapet kommer därefter att implementeras som en del i den kompetensutveckling som Vård- och omsorgscollege erbjuder nationellt. Under 2023 kommer VOC Sjuhärads i samverkan med nationella VOC sprida kännedom om konceptet och utbilda Värdskapetsutbildare. Två ledarutbildningar är planerade under våren 2023. *Två utbildningar har genomförts varav en av dem var digital. Deltagare från Sjuhärads, Skaraborg, Skåne, Trondheim och KS (Norges motsvarighet till SKR).*

Återcertifiering

VOC Sjuhärads ska återcertifieras under senare delen av 2024. Nuvarande certifieringsperiod löper ut 2024-12-31. Processen kring en återcertifiering tar ungefär ett år.

En utvecklingskonferens för regional styrgrupp och de lokala styrgrupperna kommer att genomföras hösten 2023 där arbetet inleds. *Höstkonferens genomförs i oktober. Planering pågår.*

Övrigt

- Handledarutbildning steg 1 och steg 2 kommer att genomföras utifrån de behov som samverkansparterna har. *Fem handledarutbildningar har genomförts. Planering pågår inför höstens utbildningar.*
- Yrkesambassadörsutbildningar kommer att genomföras utifrån de behov som samverkansparterna har. *Utbildningar planeras under hösten. Rekrytering pågår.*
- *Herrljunga och Vårgårda kommuner är nu certifierade i VOC Sjuhärads.*

**Delårsrapport 2023 Navet science center
2023-01-01 tom 2023-08-31**

Året började på bästa sätt med nytecknade skolavtal med både Ulricehamn och Herrljunga. Det har varit ett stort fokus på kommunikation under året både gentemot lärare men också gentemot allmänheten. Ny hemsida och nytt bokningsprogram har starkt bidragit till att vi nått nya målgrupper. Kraftigt ökade driftskostnader, såsom pensionskostnader och hyreshöjning i kombination med ökade livsmedelspriser mm har emellertid medfört restriktioner avseende kompetensutveckling, materialinköp och resor.

NAVET SKOLA & FÖRSKOLA

Inom den pedagogiska kärnverksamheten lanserades ett efterlängtat digitalt bokningsprogram under vintern. Programmet innebär en mer effektiv bokningsprocess för både lärare och Navets personal. Som en del i arbetet med att öka kännedomen om Navet genomfördes under vintern två fysiska och ett digitalt öppet hus för personal i förskola-gymnasiet i samtliga åtta medlemskommuner.

Ambitionen att arbeta mer uppsökande och mobilt manifesterades under våren då Navet var ute under drygt fem veckor och genomförde skolprogrammet Det brinner! i Svenljunga, Tranemo och Ulricehamn tillsammans med Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund. I Svenljunga träffade Navets pedagoger dessutom samtliga åk 1-3 klasser i utomhusmatematik. I Mark genomfördes en två veckor lång kompetenshöjande satsning inom digitala verktyg för fritidshemspedagoger.

- Inom det nationella projektet Modern Mines har Navet tagit fram ett skolprogram för åk 4-6 med fokus på metaller, gruvnäringen med dess yrken och våra utmaningar med den sk. metallparadoxen.
- Under en vecka i början av maj flyttade Upplevelseverkstäder in i Kuben, ett samverkansprojekt mellan Vård- och Omsorgscollege Sjuhärad, primärvården, kommunen och Södra Älvsborgs sjukhus. Syftet med arrangemanget var att skapa intresse för vård- och omsorgsbranschen. Totalt fick 520 elever i åk 8 från 8 olika skolor spridda runt Sjuhärad uppleva allt ifrån montrar med operationsutrustning och provtagning till montrar med inriktning mot äldreboende och funktionsstöd.
- Inom projektet Tekniktrappan, som genomförs tillsammans med industrin genom IUC Sjuhärad, genomfördes en mycket lyckad kickoff i januari där näringsliv, lärare och elever möttes i en gemensam inspirationsdag. Ett mycket uppskattat och välbesökt tekniklärarnätverk har startat och två nya skolprogram har tagits fram: Rör om i köket och Skåpmat – teknik som räddar maten. Dessutom genomfördes inom projektet "Från idé till hållbar produkt" där 100 gymnasieelever från Sven Ericssongymnasiet fick en uppstarts föreläsning i hållbar utveckling och cirkulär ekonomi och fortsatte sedan med att arbeta fram en prototyp till en hållbar förpackning till ett brädspel. Det hela avslutades med en mäsas där alla prototyper ställdes ut.
- Drömstaden är ett sätt att ta sig an lärande för hållbar utveckling genom pedagogiskt upplägg som erbjuds klasser i åk 5 i Borås stad. Upplägget sträcker sig över ett helt läsår och består av olika teman med uppdrag till klasserna och studiebesök. Läsåret avslutas med att eleverna presenterar sina drömstäder och slutligen en festlig final, denna gång med Tusse som konferencier och underhållning. Drömstaden drivs av Navet Science Center och Borås Energi och Miljö. Under läsåret 2022/2023 har 13 klasser och totalt 284 elever deltagit.

UTIFRÅN VERKSAMHETSOMRÅDEN I NAVET AFFÄRSPLAN 2022-2025			
NAVET SKOLA & FÖRSKOLA -Måluppfyllelse -Likvärdighet -Värdeskapande samverkan	- Ökad kännedom om Navets erbjudanden för skolor & förskolor i Sjuhärad	Q2	Genomfört
	- Mobila veckor i Svenljunga, Tranemo och Ulricehamn	Q2	Genomfört
	- Omtag utlåningslådor för att nå fler	Q2	Framflyttat Q4
	- Tekniktrappan (projekt)	Q4	Pågående
	- Drömstaden (uppdrag)	Q4	Pågående
	- ForskarFredag (projekt)	Q3	Pågående
	- SciCo (projekt)	Q4	Pågående
	- Glokal Aktion (projekt)	Q4	Pågående
	- Sambio (projekt)	Q4	Pågående
- Modern Mines (projekt)	Q3	Genomfört	

NAVET KOMPETENS

Flera stora kompetensutvecklingsinsatser har genomförts hittills under året:

- All förskolepersonal, totalt 130 personer, i Svenljunga fortbildades i naturvetenskap och teknik 6 mars.
- Under två veckor i april åkte Navet ut till 9 av 14 fritidshem i Mark och kompetensutvecklade fritidshemspedagogerna i digitala verktyg.
- Två halvdagar med kompetensutveckling i teknik och utomhusmatematik genomfördes för Sjöbyskolan i Mark.
- Alla förskollärare, totalt 80 personer, i Herrljunga hade en halvdag kompetensutveckling i matematik den 12 juni
- Den 17 augusti genomfördes en gemensam kompetensutvecklingsdag för NO-, SO- och hemkunskapslärare i högstadiet i samtliga sjuhäradskommuner. Ämnet var hållbar utveckling och utgick ifrån Skolinspektionens rapport om lärande för hållbar utveckling.

UTIFRÅN VERKSAMHETSOMRÅDEN I NAVET AFFÄRSPLAN 2022-2025			
NAVET KOMPETENS - Pedagoger - Hållbar utv/Agenda 2030 - Högskoleutbildningar - Livslångt lärande	- Mobila veckor i Mark/fritidshemssatsning	Q3	Genomfört
	- Fortbildning med GU för förskolepersonal:	Q4	Pågår
	7,5 hp	Q4	Inställt
	- Miljöutbildningar förtroendevalda Sjuhärad (uppdrag)	Q4	Inställt
- Miljöutbildningar Borås stad (uppdrag)			

NAVET MÖTESPLATS

Ökade öppettider och ett aktivt kommunikationsarbete innebar första halvåret 2023 att antalet besökare ökade med 28 % jämfört med 2022, och 43 % jämfört med 2019. I kombination med en regnig sommar där vi ökade med 100 % jämfört med sommaren 2022 innebär detta en otroligt positiv besöksmålsutveckling för Navet. Det som emellertid sticker ut mest är rankingen där Googles användare ger Navet det högsta betyget (4,8) av samtliga science centers i Sverige och vi blir därmed det sjätte högst rankade besöksmålet i hela Västsverige. Sammantaget bådär det väldigt gott inför regionfinalen av priset Hållbarhetsklivet som Turistrådet Västsverige delar ut i november och dit Navet är nominerat å Boråsregionens vägnar.

Navet har fortsatt vara en del av BoråsPasset – ett samverkansprojekt initierat av TME där aktörer från besöksnäringen i Borås samverkar för att nå besökare som bor mer än en timmes resväg från Borås.

För att kunna erbjuda meningsfulla aktiviteter utanför skoltid krävs samverkan med näringslivet och andra möjliggörare. Under våren genomfördes två omgångar av Navet science club för mellanstadiebarn på Norrby med stöd från Fritid- och folkhälsoförvaltningen i Borås. Programmeringskollo genomfördes tillsammans med Ericsson i två omgångar på sportlovet respektive påsklovet (Spel i scratch samt Gör din egen webbsida). På sommarlovet genomfördes två omgångar av Byggkollo tillsammans med RO-gruppen och Bostäder i Borås. Under våren genomfördes dessutom en Makerspacekurs i samverkan med två föreningar Vbytes och Viass med stöd från Sparbanksstiftelsen.

Två större samverkansprojekt har startat under året: Ungas delaktighet i Sjuhärad (Mark, Borås och Svenljunga) samt Socialt hållbart föräldraskapsstöd i Borås. Ungas delaktighet i Sjuhärad handlar om att testa metoder för unga att påverka beslutsprocesser. Socialt hållbart föräldraskapsstöd i Borås handlar om att nå utlandsfödda föräldrar med barn 6-12 år och att stärka dem i sitt föräldraskap.

Navet fortsätter att verka för meningsfulla möten ”där och när huset inte är fullt”. Under perioden januari-augusti i år har vi haft 114 inbokade konferenser i våra lokaler (jmf med 78 konferenser motsvarande period 2022).

UTIFRÅN VERKSAMHETSOMRÅDEN I NAVET AFFÄRSPLAN 2022-2025			
NAVET MÖTESPLATS	- Ökad kännedom om Navet som besöksmål	Q4	Genomfört
- Attraktivt besöksmål	och ökat antal besökare 15%		
- Delaktighet och framtidstro	- 20-års jubileum Simonsland	Q3	Pågår
- Unika möten	- Meningsfull fritid i samverkan med näringslivet	Q4	Genomfört
- Meningsfull fritid	XperienceNext (projekt)	Q4	Pågår
	- Skogsäventyret (projekt)	Q4	Genomfört
	- Goodlash (projekt)	Q4	Pågår
	- Klimatneutrala Borås 2030 (projekt)	Q4	Pågår
	- Ungas Delaktighet Sjuhärad (projekt)	Q4	Pågår
	- Navet science club (uppdrag)	Q4	Genomfört
	- Socialt hållbart föräldrastöd Borås (projekt)	Q4	Pågår

NAVET UTVECKLINGSARENA

Navet uppvakts av både lokala, regionala, nationella och internationella aktörer som önskar att Navet medverkar i olika projekt. Det ligger i linje med Navets vision att vara ”en självklar aktör för förverkligandet av Agenda 2030” men innebär också ökat behov av prioritering och tydliga kriterier.

Internt lärande samlas en eftermiddag i månaden i det sk ”Tisdagskompetens” dit alla medarbetare samlas för att ta del av varandras presentationer och omvärldsbevakning mm.

UTIFRÅN VERKSAMHETSOMRÅDEN I NAVET AFFÄRSPLAN 2022-2025			
NAVET UTVECKLINGSARENA	- Struktur för värdering av projekt och samarbeten	Q2	Framflyttat Q4
- Fullföljda studier			
- Skola-näringsliv	- Struktur för projektekonomi och projektadministration	Q2	Framflyttat Q4
- Delaktighet och framtidstro			
- Pedagogisk utveckling	- Struktur för förvaltning av projektresultat	Q4	Pågår

NAVET DRIFT

Under vintern bytte hyresvärderna Kanico ut fasaden runt entrén och satte upp tydligare entréskyltar för att underlätta för besökare att hitta rätt.

Stora och viktiga steg för Navets drift är det nya bokningssystemet och Navets nya hemsida. Som ett led i Navets nya kommunikationsstrategi har vi valt att satsa mindre på tryckt marknadsföring och lägga stor vikt vid våra digitala kanaler. Det har gett resultat som både syns i antalet besökare och i antalet följare i våra olika kanaler. På Instagram har Navets följare ökat från 1381 till 1663 under 2023. På LinkedIn är motsvarande siffra från 348 till 930 sedan årsskiftet.

Arbetet med Navets avdelning för små barn, Småfysik, har pågått under hela året. Den 27 september invigs den för särskilt inbjudna och den 29 september öppnar den för allmänheten. I samband med detta kommer de publika öppettiderna att öka med ytterligare två dagar.

Under våren har Navet genomfört en förstudie på uppdrag av Borås stad, Högskolan i Borås, RISE, Uponor AB, Pipelife AB och Borås Energi och miljö AB. Förslaget är att följande fyra delar ska kommuniceras i den nya avdelningen:

- Kretsloppet – förstå ditt ansvar och vattnets värde
- Samhällsutveckling – klimatet förändras, vi behöver anpassa oss
- Vattnets fysikaliska egenskaper – vatten är fantastiskt och livsviktigt
- Viskan – lär känna Viskan och bli en ambassadör

Arbetet skulle innebära ett sammanhang att samlas kring klimatanpassningsfrågor, vattnets kretslopp och samhällsbyggnad – och blir således en möjlighet för kommunerna att samarbeta tillsammans kring dessa frågor.

Navet är hållbarhetsdiplomerade! En hållbarhetshandbok har tagits fram och nästa steg är att integrera verksamhetsplanering och årsredovisning i hållbarhetsarbetet.

I maj ägde det första mötet med Navet Advisory Board rum. Navet Advisory Board är en rådgivande funktion som bidrar till att utveckla verksamheten. Medlemmarna representerar både näringsliv, akademi och samhälle.

UTIFRÅN VERKSAMHETSOMRÅDEN I NAVET AFFÄRSPLAN 2022-2025				
NAVET DRIFT	-	Implementering av nytt bokningsprogram	Q2	Genomfört
-Digitalisering	-	Lansering ny hemsida	Q1	Genomfört
-Finansiering	-	Fler och fördjupade företagssamarbeten	Q4	Pågår
-Arbetsmiljö	-	Ny utställning: Småfysik	Q2	Genomfört
-Kommunikation	-	Förstudie ny vattenutställning	Q2	Genomfört
-Utställningar	-	Hållbarhetshandbok	Q2	Genomfört

Delårsrapport för Närvårdskontoret 2023

Uppdrag, syfte och målbild

Närvårdssamverkans huvuduppdrag är att stötta kommunerna och regionen i det som krävs för att samtliga vårdgivare tillsammans ska kunna ge den bästa möjliga vården, stödet och omsorgen. Närvårdssamverkan Södra Älvsborg omfattas av kommunal vård, omsorg, skola och socialtjänst i medlemskommunerna samt primärvård, sjukhusvård, habilitering och tandvård i Södra Älvsborg.

Närvårdskontoret som oberoende part koordinerar Närvårdssamverkan Södra Älvsborg och återfinns organisatoriskt inom kommunalförbundet. Verksamheten styrs dock av det Delregionala Politiska Samrådet bestående av politiska representanter från medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen samt av en Styrgrupp bestående av tjänstemän. Det Politiska Samrådet beslutar om Inriktningsdokument för Närvårdssamverkan Södra Älvsborg som tydliggör verksamhetens inriktning och styrning samt Plan och budget.

Närvårdskontorets uppdrag, mål och syfte är att;

- Koordinera alla frågor på uppdrag av Styrgrupp närvård och Delregionalt Politiskt Samråd
- Sammanställa protokoll, mötesanteckningar, dokument, avtal, rutiner och uppdragsbeskrivningar
- Stödja, omvärldsbevaka, bereda ärenden samt följa upp arbetet inom olika grupper och för projektledare
- Genomföra en årlig Spridningskonferens

Mätning

Måluppfyllelsen mäts via en kvantitativ mätning, då en enkät är utskickad av Närvårdskontoret två gånger per år (augusti och december) till samverkans olika grupperingar (Styrgrupp närvård, Delregionalt Politiskt Samråd, Projektledare samt Uppdragsgrupper). Följande frågor har ställts, i syfte att besvara hur väl Närvårdskontoret svarar upp mot uppsatta mål;

- Har Närvårdskontoret samordnat och genomfört den årliga spridningskonferensen på ett tillfredsställande sätt?
- Har kallelsen kommit i tid, minst en vecka innan mötet?
- Är protokollen som skickas ut för justering tydliga?
- Är informationsbrevet tydligt?
- Är personalen på Närvårdskontoret professionella?
- Är personalen på Närvårdskontoret tillgängliga?
- Är ärendena väl beredda?
- Ges rätt och tillräckligt stöd för att leda uppdragsgrupperna?
- Ges rätt och tillräcklig handledning till projektledare?
- Är mötesanteckningarna som skickas ut tydliga?
- Är protokollen tydliga?

Utgångspunkten är att involverade parter ska vara nöjda med det arbete som Närvårdskontoret utför och är ålagda att genomföra.

Resultat av enkät:

- 65% har svarat på frågan om Spridningskonferensen har genomförts på ett tillfredsställande sätt och 92% av dessa svarar att Spridningskonferensen genomförts tillfredsställande under 2023. Övriga 8% (1 person) tycker att Spridningskonferensen delvis genomförts på ett tillfredsställande sätt.
- 64% har svarat på frågan om kallelserna har kommit i god tid innan mötet och 100% av dessa svarar att kallelsen har kommit i god tid innan mötet.
- 64% har svarat på frågan om protokollen för justering tydliga och 100% av dessa svarar att dem anser att protokollen för justering är tydliga.
- 65% har svarat på frågan gällande om Informationsbrevet är tydligt och 100% av dem svarar att informationsbrevet är tydligt och i enlighet med målen.
- 64% har svarat på frågan om Närvårdskontorets personal är objektiva och professionella och 96% av dessa anser att kontorets personal är objektiva och professionella. Resterande 4% (2 personer) anser att Närvårdskontorets personal till viss del är professionella.
- 64% har svarat på frågan om Närvårdskontorets personal är tillgängliga och 98% av dessa anser att så är fallet. Resterande 2% (1 person) anser att Närvårdskontorets personal till viss del är tillgängliga.
- 57% (3 av 5 personer) har svarat på frågan om ärendena är väl beredda och 100% av dem anser att frågorna är väl beredda.
- 33% (1 person) har svarat på frågan om tillräckligt stöd ges för att leda uppdragsgrupperna och 100% svarar att de får rätt och tillräckligt stöd för att leda uppdragsgrupperna.
- 83% (5 av 6) projektledarna har besvarat frågan om det ges tillräcklig handledning och 100% av dessa svarar att det har rätt och tillräcklig handledning.
- 60% har svarat på frågan om minnesanteckningarna från presidiet och AU är tydliga och 100% av dessa svarar att minnesanteckningarna är det.
- 57% har svarat på frågan om protokollen är tydliga och 100% svarar att protokollen är tydliga.

Analys av resultat

Svarsfrekvensen har ökat sedan tidigare enkät genomfördes. Enligt svaren som inkommit är måluppfyllelsen god och tillfredsställande. De arbetsätt som Närvårdskontoret arbetar utifrån förefaller vara väl anpassat till beställarnas önskemål och krav.

Ekonomiskt utfall och förväntad utveckling

Det ekonomiska utfallet per augusti 2023 är ett överskott på 1 823 tkr. Prognosen för helåret är ett överskott om cirka 2 100 tkr vilket härrör från dels överflyttade medel från tidigare år på 682 tkr och dels på återbetalning av pensionskostnader på 600 tkr. Överskott av medel för 2023 flyttas över till nästkommande år.

Sakkunniga bitrådets yttrande om delårsrapport

Till revisorerna i Sjuhärads kommunalförbund

Sjuhärads kommunalförbund organisationsnummer 222000-1008

Inledning

Vi har utfört en översiktlig granskning av utfall och ställning i delårsrapportens resultaträkning, balansräkning, den översiktliga beskrivningen av kommunens drift- och investeringsverksamhet samt noter för Sjuhärads kommunalförbund för perioden 2023-01-01–2023-08-31. Det är Direktionen som har ansvaret för att upprätta och presentera denna delårsrapport i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning. Vårt ansvar är att uttala en slutsats grundad på vår översiktliga granskning.

Den översiktliga granskningens inriktning och omfattning

Vi har utfört vår översiktliga granskning i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision, Översiktlig granskning av delårsrapport. En översiktlig granskning består av att göra förfrågningar, i första hand till personer som är ansvariga för finansiella frågor och redovisningsfrågor, att utföra analytisk granskning och att vidta andra översiktliga granskningsåtgärder. En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision har. De granskningsåtgärder som vidtas vid en översiktlig granskning gör det inte möjligt för oss att skaffa oss en sådan säkerhet att vi blir medvetna om alla viktiga omständigheter som skulle kunna ha blivit identifierade om en revision utförts. Den uttalade slutsatsen grundad på en översiktlig granskning har därför inte den säkerhet som en uttalad slutsats grundad på en revision har.

Det sakkunniga bitrådets granskning av den förenklade förvaltningsberättelsen

Vår granskning har skett enligt ”Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse” i Standard för kommunal räkenskapsrevision. Detta innebär att vår granskning av den förenklade förvaltningsberättelsen har en annan inriktning och betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

Slutsats

Grundat på vår översiktliga granskning har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att den bifogade delårsrapportens resultaträkning, balansräkning, den översiktliga beskrivningen av Sjuhärads kommunalförbunds drift- och investeringsverksamhet samt noter inte, i allt väsentligt, är upprättade i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR). En förenklad förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Grundat på vår översiktliga granskning av delårsrapporten har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att det prognostiserade resultatet inte skulle vara förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som Direktionen fastställt. Vi konstaterar, utifrån den helårsprognos som lämnas i delårsrapporten, att Direktionen bedömer att det

Borås Stads Revisionskontor

Besöksadress: Sturegatan 42

Postadress: Borås Stad, Revisionskontoret, 501 80 Borås

Webbplats: boras.se/revisionskontoret

Telefonnummer: 033-35 71 56

Meddelande 1

2023-10-23

lagstadgade balanskravet kommer att uppfyllas. Vi ser ingen anledning till att göra en annan bedömning, beaktat de osäkerhetsfaktorer som en prognos innebär.¹

Undertecknande

Borås den 23 oktober 2023
Revisionskontoret Borås Stad

Andreas Ekelund
Revisionschef

Anna Duong
Ansvarigt sakkunnigt biträde
Certifierad kommunal yrkesrevisor

¹ Granskningen av utfallet rörande verksamhetsmålen med betydelse för god ekonomisk hushållning samt själva bedömningen av huruvida resultaten i delårsrapport och årsredovisningen är förenliga med målen omfattas inte av Standard för kommunal räkenskapsrevision. Denna granskning har genomförts enligt Skyrevs rekommendation R5.

Borås Stads Revisionskontor

Besöksadress: Sturegatan 42
Postadress: Borås Stad, Revisionskontoret, 501 80 Borås
Webbplats: boras.se/revisionskontoret

Telefonnummer: 033-35 71 56



2023-10-23

Revisorerna i Sjuhärads kommunalförbund

Till samtliga medlemskommuner i Sjuhärads kommunalförbund

**Bedömning av delårsbokslut januari-augusti 2023 för
Sjuhärads kommunalförbund**

Vi revisorer i Sjuhärads kommunalförbund ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med finansiella mål samt de mål för verksamheten som Direktionen beslutat om. Vårt uppdrag har sin utgångspunkt i Kommunallagens bestämmelser om granskning av delårsrapport.

Vi har granskat delårsrapporten för januari-augusti 2023. Kommunallagen ställer krav på att det både för verksamheten och ekonomin skall anges mål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. För att kunna uttala oss om huruvida Sjuhärads kommunalförbund har en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet har vi översiktligt granskat resultat- och balansräkning per 2023-08-31. En översiktlig granskning är väsentligt begränsad i förhållande till en revision. Granskningen omfattar resultaträkning, balansräkning, underlaget för periodiseringar, anläggningstillgångar, efterlevnad av regelverk samt måluppfyllelse. Granskningen har genomförts med biträde av sakkunniga.

Kommunalförbundet har i "*Budget och verksamhetsplan 2023*" fastställt ett övergripande strategiskt mål samt tolv mål för enheten regional utveckling och fem mål för enheten välfärdsutveckling. Utöver detta har förbundet följt upp de strategier och planer som styr förbundet. Revisorerna bedömer att Sjuhärads kommunalförbund inom ramen för delårsbokslutet redogör för väsentliga händelser och lämnar genom sin förvaltningsberättelse en översiktlig redogörelse över vilka aktiviteter som genomförts under delårsperioden i syfte att uppnå de olika mål som Direktionen fastställt. För de olika verksamheterna i förbundet presenteras fortfarande uppföljningen av verksamhetsmål och indikatorer men som en bilaga till delårsrapporten. Förbundets bedömning samtliga mål för 2023 kommer att uppnås.

Med utgångspunkt i att förbundet i delårsrapport per 2023-08-31 redogör för genomförda aktiviteter i syfte att uppnå Direktionens fastställda mål bedömer revisorerna att redovisningen av verksamhetsresultaten i huvudsak är förenlig med de mål som Direktionen fastställt.

Vi bedömer sammanfattningsvis att den av kommunalförbundet upprättade delårsrapporten uppfyller lagstiftarens krav och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer avseende innehåll och utformning. Det har i vår översiktliga granskning av delårsrapporten inte framkommit några väsentliga avvikelser från god redovisningssed. Resultatet i delårsrapporten bedöms i huvudsak vara förenligt med de mål Direktionen beslutat om.

Vi återoppar bifogad rapport.

Borås den 23 oktober 2023



2023-10-23

Boris Preijde

Marijke Hallencreutz

Olof Qvist

Weine Eriksson

Bengt Melkersson

Elin Axelsson

Jonny Gustafsson

Bilagor:

Rapport - Granskning av Sjuhärads kommunalförbund delårsbokslut 2023

RAPPORT 2023
**Granskning av Sjuhärads
kommunalförbunds
delårsrapport**
JANUARI-AUGUSTI 2023

Samuel Kaufman
Anna Duong
Anna Sandström

Innehåll

1 INLEDNING	3
1.1 Syfte och revisionsfrågor	3
1.2 Revisionskriterier	3
1.3 Ansvarig nämnd/styrelse	3
1.4 Metod	4
1.5 Projektorganisation	4
2 GRANSKNINGSRESULTAT	5
2.1 Lagar och rekommendationer	5
2.2 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed	6
2.2.1 Redovisningsprinciper	6
2.3 Resultat- och balansräkning	6
2.4 Förvaltningsberättelse	7
2.5 Ekonomiskt- och verksamhetsmässigt resultat	7
2.5.1 Resultatanalys	7
2.5.2 Drift- och investeringsredovisning	7
2.6 Måluppfyllelse	8
2.7 Intern kontroll	11
3 SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	12

1 Inledning

Enligt kommunallag (2017:725) ska förbundets revisorer pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. Revisorerna ska även bedöma om delårsbokslutet är förenligt med de mål som Direktionen fastställt.

Granskningen sker utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv. Granskning av delårsbokslutet inklusive verksamhetsmässigt resultat/måluppfyllelse har genomförts av Borås Stads revisionskontor och redovisas i innevarande rapport.

Delårsrapporten och revisorernas bedömning ska behandlas av respektive medlemskommuns Kommunfullmäktige. Syftet är bland annat att ge Kommunfullmäktige underlag för uppföljning och styrning av den fortsatta verksamheten under året, så att god ekonomisk hushållning kan säkerställas.

1.1 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att pröva om delårsrapporten och räkenskaperna är rättvisande. Granskningen ska ge revisorerna underlag för sin delårsbedömning. Delårsgranskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Är delårsrapporten upprättad enligt gällande lagstiftning, rekommendationer och god redovisningssed?
- Ger delårsrapporten en rättvisande bild av resultat och ställning för förbundet?
- Ger delårsrapporten en samlad bedömning om huruvida resultat/måluppfyllelse kommer att kunna uppnås?
- Finns större bedömningsposter eller komplexa transaktioner som behöver särskild uppmärksamhet inför årsbokslutet?

1.2 Revisionskriterier

Granskningen har utförts enligt kommunallag (2017:725), lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), God revisionssed i kommunal verksamhet, Rådet för kommunal redovisnings rekommendation (RKR) R17 om Delårsrapport.

1.3 Ansvarig nämnd/styrelse

Direktionen i Sjuhärads kommunalförbund är ansvarig.

1.4 Metod

Granskningen har utförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision (KISA). Granskning har även utförts i enlighet med Skyrevs rekommendation R5 Granskning av delårsrapport och årsredovisning.

Granskningen har grundats på analys av resultat- och balansräkning samt utökad granskning av poster och processer som är av väsentlig betydelse för resultat och ställning. Granskningen har innefattat att granska ett urval av underlag samt att pröva de redovisningsprinciper som använts i verksamheten. Granskningen har genomförts med utgångspunkt i en risk- och väsentlighetsanalys, där insatser koncentrerats till områden där risken för väsentliga fel är störst. Bedömning av om delårsrapporten är rättvisande har genomförts.

Granskningen är genomförd med kontrollmålsmetodik och systemstödet Hogia Audit. Granskning av fakturaunderlag och stickprov av specifikationer har genomförts. Stickprov av konton med större avvikelser mellan delåren 2022 och 2023 har utförts. Stickprov har framför allt gjorts på konton som inte granskats vid föregående delårsrapport. Totalt har en genomgång av 15 kontons verifikationer genomförts.

En genomgång av balanskontona samt rutiner för periodiseringar har genomförts. Vidare har avstämningar och kontroll av moms- och skatteredovisning utförts.

Intervju och avstämning har skett med tjänstepersoner vid Sjuhärads kommunalförbund.

1.5 Projektorganisation

Samuel Kaufman är granskningsledare. Granskningsmedarbetare är Anna Duong.

2 Granskningsresultat

2.1 Lagar och rekommendationer

Enligt lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ska kommunen minst en gång under räkenskapsåret upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten och ekonomin från räkenskapsårets början. En årsprognos ska ingå.¹

Delårsrapporten ska innehålla en översiktlig redogörelse för utvecklingen av kommunen och kommunkoncernens verksamhet och resultat sedan föregående räkenskapsårs utgång. Upplysning ska lämnas om förhållanden som är viktiga för bedömningen av förbundets resultat eller ställning och händelser av väsentlig betydelse för förbundet som har inträffat under rapportperioden eller efter dennas slut.²

Delårsrapporten ska omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret. I förarbetena anger regeringen att delårsrapporten är ett viktigt styrdokument som används av fullmäktige för uppföljning av ekonomi och verksamhet.³ Delårsrapporten ska enligt kommunallagen (KL) 11 kap. 16 § överlämnas till revisorer och Kommunfullmäktige senast två månader efter rapportperiodens slut.⁴

Delårsrapporten ska innehålla:⁵

- en resultaträkning
- en balansräkning
- en förenklad förvaltningsberättelse

I förvaltningsberättelsen ska information lämnas om viktiga händelser som inträffat under rapportperioden.

Enligt Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendation R17 som berör delårsrapport kan kommunen välja att i mindre omfattning än i årsredovisningen tillhandahålla information i sin delårsrapport. Delårsrapporten ska också enligt RKR R17 innehålla en samlad men översiktlig beskrivning av drifts- och investeringsverksamhet.⁶

Samma redovisningsprinciper som används i årsredovisningen ska tillämpas vid upprättandet av delårsrapporten.⁷

Enligt bestämmelserna i kommunallag (2017:725) ska revisorerna bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som Kommunfullmäktige beslutat om och om den uppfyller lagstiftarens krav och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer (RKR) avseende innehåll och utformning.⁸

Sjuhärads kommunalförbunds delårsrapport och revisorernas bedömning ska behandlas av respektive medlemskommuns Kommunfullmäktige. Syftet är bland annat att ge respektive Kommunfullmäktige underlag för uppföljning och styrning av den fortsatta verksamheten under året, så att god ekonomisk hushållning kan säkerställas.

¹ Kap 1. 3 § Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning

² Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendation R17, 2018-11

³ Ibid

⁴ Kommunal bokförings- och redovisningslag, kommentarer och tolkning, Eriksson, Haglund och Tagesson Studentlitteratur (2019) sid 141

⁵ Kap 13. 2 § Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning

⁶ Kommunal bokförings- och redovisningslag, kommentarer och tolkning, Eriksson, Haglund och Tagesson Studentlitteratur (2019) sid 142

⁷ Ibid

⁸ 12 kap. 2 § Kommunallag (2017:725) samt Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendation R17, 2018-11

2.2 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Enligt 1 kap. 4 § LKBR ska bokföring och redovisning fullgöras på ett sätt som överensstämmer med god redovisningssed.⁹

Revisionskontoret noterar att bokslutsprocessen har adekvata anvisningar som har informerats i rimlig tid innan delårsbokslutets transaktioner ska vara genomförda. Bokslutsjusteringar har i huvudsak bokförts i redovisningssystemet.

2.2.1 Redovisningsprinciper

I delårsrapporten har samma redovisningsprinciper använts som vid föregående bokslut.

2.3 Resultat- och balansräkning

Enligt 13 kap. 3 § LKBR ska för varje post eller delpost i resultaträkningen i en delårsrapport redovisas belopp för motsvarande period under närmast föregående räkenskapsår, prognos för resultatet för räkenskapsåret och budget för innevarande räkenskapsår.

I samma paragrafs andra stycke anges att för varje post eller delpost i balansräkningen i en delårsrapport ska redovisas belopp för motsvarande post för närmast föregående räkenskaps utgång.

Uppställningen i delårsrapporten bör överensstämma med resultaträkning och balansräkning enligt årsredovisningen för det närmast föregående räkenskapsåret. Delårsrapporten bör också innehålla jämförelsesiffror för motsvarande period föregående år.¹⁰

Sjuhärads Kommunalförbund upprättar sin delårsrapport per 31 augusti vilket är en period av åtta månader. Detta är inom den tidsram som LKBR anger.

Delårsrapporten innehåller:

- Resultaträkning
- Resultaträkning för delårsperioden med jämförelsetal för motsvarande period närmast föregående räkenskapsår
- Balansräkning
- Balansräkning per den aktuella delårsperiodens slut
- Förenklad förvaltningsberättelse
- Översiktlig beskrivning av drift- och investeringsverksamhet
- Helårsprognos
- Årsbudget

Uppställningarnas form beträffande resultat- och balansräkningar för Sjuhärads kommunalförbund överensstämmer med uppställningen i senaste årsredovisningen.

⁹ Kap 1. 4 § Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning

¹⁰ Kap 13. 3 § Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning

2.4 Förvaltningsberättelse

Enligt RKR R17 behöver inte delårsrapporten innehålla en fullständig förvaltningsberättelse, utan bara en förenklad förvaltningsberättelse.

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av om målen om god ekonomisk hushållning kommer nås under året. Revisionskontoret konstaterar att förvaltningsberättelsen i Sjuhärads kommunalförbunds delårsrapport innehåller en sammanställning av strategiskt mål, mål för verksamheter och bifogade mätetal/målandikatorer. Framställningen är i allt väsentligt deskriptiv. I delårsrapporten genomför Direktionen en samlad bedömning huruvida målen för god ekonomisk hushållning kommer att uppnås under 2022.

Revisionskontoret bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller en översikt över utvecklingen av Sjuhärads kommunalförbunds verksamhet, upplysning om ekonomi och ställning, händelser av väsentlig betydelse, förväntad utveckling samt andra förhållanden av vikt. Delårsrapportens struktur, modell för analys av finansiell utveckling och ställning samt den ekonomiska redovisningen av verksamheten är i huvudsak god.

2.5 Ekonomiskt- och verksamhetsmässigt resultat

2.5.1 Resultatanalys

Periodiserat utfall för samtliga verksamheter inom förbundet visar på ett överskott om 8 791 tkr för perioden. Det positiva resultatet beror främst på högre ränteintäkter än budgeterat samt lägre indexkostnader för investeringsprojektet E20 än budgeterat. Närvårdssamverkan har fått en större återbetalning av pensionskostnader vilket tillsammans med överflyttade projektmedel från 2022 är förklaringen till det positiva resultatet för verksamheten.

God ekonomisk hushållning och Finansiella mål

Enligt förbundets budget för år 2023 finns det två finansiella mål.

1. Förbundets kostnader ska inte överstiga intäkterna
2. Förbundet ska uppvisa ett eget kapital om lägst 4 mnkr.

Sammantaget prognosticerar förbundet ett positivt resultat om 1 989 tkr för helåret 2023. Den positiva avvikelser återfinns främst inom förbundskansliet och förklaras av högre ränteintäkter än budgeterat.

Med hänsyn till det förväntade resultatet beräknas förbundets egna kapital vid årets slut uppgå till drygt 14 000 tkr. Förbundets bedömning är därmed att de finansiella målen för verksamheten kommer att uppnås. Förbundet bedömer att måluppfyllelsen för förbundets verksamheter generellt är god och bedömningen är att kraven för god ekonomisk hushållning kommer att uppfyllas.

Balanskravsutredning utifrån helårsprognos

Kommunalförbundet prognosticerar ett positivt ekonomiskt resultat för 2023 om 1 989 tkr. Förbundet använder inte resultatutjämningsreserv (RUR).

2.5.2 Drift- och investeringsredovisning

I delårsrapporten redovisas en driftredovisning och en investeringsredovisning. Enligt delårsrapporten framgår det att förbundet har genomfört investeringar av inventarier och teknisk utrustning till kontor och möteslokaler till följd av ombyggnation på 31 tkr. Navet science center investerar även i ny utställning på 587 tkr. Revisionskontoret noterar att investeringarna uppgår till 618 tkr under perioden, prognosen för investeringarna för 2023 uppgår till 1 260 tkr vilket innebär en positiv avvikelse mot budget på 150 tkr.

2.6 Måluppfyllelse

Sjuhärads kommunalförbunds målarbete

Sjuhärads kommunalförbunds förbundsordning utgör grunden för förbundets verksamhet och fastställs av respektive medlemskommuns fullmäktige. Direktionen har beslutat om det övergripande målet; *Att aktivt arbeta för att Sjuhärad/Boråsregionen ska vara ett bra område att bo, arbeta och leva i.*

Verksamheten arbetar mot målet genom att *Med tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv skapa gränsöverskridande möten för att främja samverkan, innovation och nytänkande.*

Förbundet har två beredningsgrupper, *Hållbar regional utveckling Sjuhärad (BH7)* och *Välfärd och Kompetens*. Beredningsgrupperna arbetar med strategiska frågor, bereder ärenden till Direktionen och företräder kommunalförbundet inom sina verksamhetsområden.

I förbundet ingår även Business Region Borås, Dataskyddsombud, Medarbetarcentrum, Vård och omsorgscollege, Navet science center samt Närvårdskontoret. Dessa verksamheter finansieras och nyttjas olika av medlemskommunerna. Vård och omsorgscollege och Närvårdskontoret finansieras av både medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen.

Styrdokument inom regional utveckling är Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2021-2030 samt Kulturplan för Boråsregionen 2020-2023.

Inom område välfärdsutveckling styrs verksamheten utifrån gällande lagstiftning samt regionala och delregionala avtal och överenskommelser. De övriga verksamheterna har planer och uppdragsbeskrivningar som beskriver deras arbete.

Utvecklingsstrategi för Sjuhärad samt Kulturplan för Boråsregionen beskriver förbundets grunduppdrag. Utifrån de fastställda styrdokumenten och fokusområden inom regional utveckling och kulturområdet följer förbundet löpande upp grunduppdraget.

Projektverksamheten regleras i den överenskommelse gällande delregionala utvecklingsmedel som tecknats mellan Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden i samband med beslutet om den nya regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021–2030.

Grunduppdraget inom enheten för välfärdsutveckling utgår från medlemskommunernas behov tillsammans med gällande lagstiftning samt regionala och delregionala avtal och överenskommelser.

Förbundet uppger sammantaget att det löpande arbetet utifrån grunduppdraget löper på enligt plan med god kvalitet och i linje med det strategiska målet.

Mål och uppdrag i verksamhetsplan och budget 2023

Utifrån förbundets verksamhetsplan och budget 2023 har mål formulerats i syfte att nå förbundets övergripande målsättning. Målen och dess uppföljning delas in under följande enheter:

- Regional utveckling
- Valfärdsutveckling

Kommunalförbundet genomförde 2022 en stor omstrukturering av strukturen för sina mål. För 2023 har förbundet ett övergripande strategiskt mål och 17 enhetsmål. För de olika driftverksamheterna i förbundet presenteras uppföljning av verksamhetsmål och indikatorer som en bilaga till delårsrapporten.

Förbundet har i delårsrapport 2023 rapporterat vilken måluppfyllelse som nåtts under tiden januari-augusti 2023 samt gjort en bedömning om mål kommer att uppnås på helårsbasis.

Förbundet uppger i delårsrapporten att de kommer uppnå samtliga mål under året.

Regional utveckling

För enheten Regional utveckling har förbundet ställt upp tolv mål. Förbundet bedömer i delårsrapporten att åtta av målen delvis är uppnådda och att tre av målen har nåtts. Förbundet bedömer att samtliga mål kommer att nås under året.

De mål som förbundet delvis nått är:

- Utveckla samarbetet inom stråket Borås-Värnamo
- Skapa förutsättningar för att behov och utbud av kompetens möts
- Utveckla strukturen i arbetet med kompetensförsörjning samt förbättra samarbetet med Västra Götalandsregionen och Kompetensrådet enligt antagen avsiktsförklaring
- Stimulera omställningen till ett cirkulärt och fossiloberoende samhälle med särskilt fokus på fossilfria transporter och fossilfri energiförsörjning
- Utveckla samarbetet mellan kommunerna och akademien och det regionala innovationssystemet
- Revidera den delregionala kulturplanen
- Rikta insatser mot de prioriterade målbilderna Barnperspektivet, Hållbar platsutveckling samt Folkbildning och civilsamhälle
- Främja uppväxlingen av delregionala utvecklingsmedel för att öka resurserna till det regionala utvecklingsarbetet

0 ■ 8 ◆ 4 ● 0 ■ av 12 mål.

Välfärdsutveckling

För enheten Välfärdsutveckling har förbundet ställt upp fem mål. Förbundet bedömer att samtliga mål är delvis uppnådda men att alla kommer att uppnås under året.

De mål som förbundet delvis nått är:

- Genom Kunskapsnod Fullföljda studier Sjuhärad stödja kommunerna samt samverka med andra aktörer i genomförandet av kraftsamling Fullföljda studier
- Tillsammans med Närårdskontoret hålla samman ett omställningsarbete för att stärka kommunerna och regionens verksamheter i arbetet med samsjuklighet med utgångspunkt i samsjuklighetsutredningen
- Bistå i processen med revidering av befintligt avtal gällande Barnahus
- Samordna delregionalt utvecklingsarbete utifrån genomförd kartläggning av kvinnojourerna i Sjuhärad
- Omhänderta resultatet av förstudie Branschråd Välfärd och utveckla formerna för del-regional samverkan inom område

0 ■ 5 ◆ 0 ● 0 ■ av 5 mål.

Sammanfattningsvis konstateras att Sjuhärads kommunalförbund i budget och verksamhetsplan för 2023 har fastställt ett övergripande strategiskt mål samt tolv mål för enheten regional utveckling och fem mål för enheten välfärdsutveckling.

Utöver detta har förbundet följt upp de strategier och planer som styr förbundet.

Förbundet har i delårsrapporten redovisat vad de gjort för att närma sig sitt övergripande strategiska mål och förbundet gör för delåret bedömningen att måluppfyllelsen är god inom förbundets samtliga verksamheter. Förbundet gör bedömningen att genomförda och planerade aktiviteter ligger i linje med det övergripande strategiska målet.

Kommunalförbundet har också redogjort för de olika enheternas måluppfyllelse avseende delåret samt om de förväntas uppnå målen under verksamhetsåret.

Sammantaget är måluppfyllelsen för perioden:

0 ■ 13 ◆ 4 ● 0 ■ av 17 mål.

Sammantaget konstateras att kommunalförbundet har för 2022 genomfört en stor omstrukturering av strukturen för sina mål. För 2023 har förbundet ett övergripande strategiskt mål och 17 enhetsmål. För de olika verksamheterna i förbundet presenteras fortfarande uppföljningen av verksamhetsmål och indikatorer men som en bilaga till delårsrapporten. Den nya målstrukturen innebär också en enhetlig presentation av uppföljningen för de olika verksamheterna inom förbundet i framförallt rapport men även i viss utsträckning i bilagor.

2.7 Intern kontroll

Direktionen ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med förbundsordning samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Direktionen för Sjuhärads kommunalförbund har vidare ansvar för att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

Sjuhärads kommunalförbund har en plan för intern kontroll för 2023 som antagits av Direktionen 2022-11-17. Direktionen har tillsammans med övriga förbundet genomfört en riskanalys som grund för upprättandet av plan för intern kontroll.

Sjuhärads kommunalförbund uppger i delårsrapporten att arbetet med intern kontroll fortlöper enligt fastställd plan.

3 Sammanfattande bedömning

I granskning av Sjuhärads kommunalförbunds delårsbokslut 31 augusti 2023 ska de förtroendevalda revisorerna bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som Direktionen beslutat om. Ett viktigt underlag för revisorerna är Direktionens analys i förvaltningsberättelsen. Kommunallagen ställer inte samma krav på granskning av en delårsrapport som på en årsredovisning. De förtroendevalda revisorernas bedömning baseras på en genomgång av Direktionens redovisning och analys i delårsrapporten, och på en översiktlig granskning av Direktionens delårsbokslut som presenteras i innevarande rapport. Granskning har utförts i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision.

Revisionskontoret i Borås Stad bedömer att Sjuhärads kommunalförbunds delårsrapport i huvudsak är upprättad i enlighet med God redovisningssed, lag om kommunal bokföring och redovisning, kommunallagen och RKR R17 Delårsrapport. Vidare konstateras att förbundets delårsrapport är upprättad i enlighet med de krav som finns gällande uppställningsformer för resultat- och balansräkningar. Delårsrapporten innehåller en förenklad förvaltningsberättelse och lämnar upplysning om finansiella mål. Periodiserat utfall för samtliga verksamheter inom förbundet visar på ett överskott om 8 791 tkr för perioden. Förbundet prognosticerar sammantaget ett positivt resultat om 1 989 tkr för helåret 2023. Förbundet bedömer att de kommer att uppnå målsättningarna för god ekonomisk hushållning under året.

Kommunalförbundet har i ”*Verksamhetsplan och budget 2023 Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund*” beslutat om ett övergripande strategiskt mål samt 17 enhetsmål för förbundets verksamhet. Uppföljning av verksamhetsspecifika mål och indikatorer presenteras i en bilaga till delårsrapporten. Förbundet gör bedömningen att måluppfyllelsen är god inom förbundets samtliga verksamheter samt att man uppnått fyra av 17 mål och att man kommer att uppnå samtliga mål vid verksamhetsårets slut.

Sammanfattningsvis kan revisorerna konstatera att Sjuhärads kommunalförbund överlag har redovisat vad de gjort för att uppnå övergripande mål och enhetsmål.

Revisionskontoret bedömer att Sjuhärads kommunalförbund inom ramen för delårsbokslutet redogör för väsentliga händelser och lämnar genom sin förvaltningsberättelse en översiktlig redogörelse över hur förbundets verksamhet utvecklats under året. Med utgångspunkt i att förbundet i delårsrapport per 31 augusti 2023 redogör för genomförda aktiviteter i syfte att uppnå Direktionens fastställda mål bedömer revisionskontoret att redovisningen av verksamhetsresultaten i huvudsak är förenlig med de mål som Direktionen fastställt.

Grundat på revisionskontorets översiktliga granskning av delårsrapporten har det inte framkommit några omständigheter som ger anledning att anse att det prognostiserade resultatet inte skulle vara förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som Direktionen fastställt.

Revisionskontoret rekommenderar de förtroendevalda revisorerna att godkänna den av förbundet upprättade delårsrapporten.

Borås 2023-10-23

Andreas Ekelund,
Revisionschef, Revisionskontoret
Borås Stad

Samuel Kaufman
Kommunal yrkesrevisor, Revisionskontoret
Borås Stad



BORÅS
STAD

REVISIONSKONTORET

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen

Protokoll från delregional nämnd södra, 2023-11-17

§ 84

Sammanställning av 2023 års uppföljningar av projektstöd 2022-2025 med inriktning fullföljda studier och minskad ofrivillig ensamhet

Diarienummer DRNS 2023-00050

Beslut

1. Delregional nämnd södra noterar informationen.

Sammanfattning av ärendet

Delregional nämnd södra (DRNS) tog vid årsskiftet över ansvaret för det projektstöd som den tidigare södra hälso- och sjukvårdsnämnden (HSNS) beslutade om att införa. I mars 2023 beslutade DRNS om en ny utlysning för perioden 2023–2025 för de medel i projektstödet som ännu inte var uppbundna i pågående projekt. För perioden 2022–2023 fanns även projektstöd för målgruppen nyanlända barn.

Projektstödet är ett ekonomiskt stöd som kommuner sökt tillsammans med aktörer inom det civila samhället för målgrupperna barn och unga i grundskolan samt äldre. Upplägget är att kommunen är ansökande part och ansöker om projektstöd tillsammans med en eller flera aktörer inom det civila samhället. Kommunen fungerar sedan som länk mellan nämnden och civila samhället, ansvarar för att en årlig uppföljning skickas in till nämnden och kommunen samt att ta emot och betalar ut nämndens medel till aktörerna. Det civila samhällets aktörer är medsökande part och ansvarar för att aktiviteterna genomförs samt att skicka in uppföljning och ekonomisk redovisning till kommunen.

En förutsättning för att kommande års projektstöd betalas ut är att projektets uppföljning och ekonomiska redovisning godkänns. I uppföljningen ska det även framgå vilken summa aktören söker för kommande år. Summan kan inte överstiga ansökt budget. Nämnden kompletterade sin delegeringsordning, punkt 17, på septembermötet. Kompletteringen innebär att nämnden gav ansvarig tjänsteperson mandat att godkänna projektredovisningen. En godkänd projektredovisning innebär att kommande års projektmedel kan utbetalas, i detta fall 2024 års medel.

Eftersom utlysningen skett vid olika tillfällen så skiljer sig uppföljningen i viss mån åt. Projekt som beviljades 2022 lämnar in en uppföljning både för

Justerare:	Justerare:	Justerare:	Rätt utdraget intygar:

Protokoll från delregional nämnd södra, 2023-11-17

verksamhetsåren 2022 och 2023. Projekt beviljade i maj 2023 följs inte upp i år utan projekten rapporterar om de har kommit i gång som planerat och i vilken grad årets medel har eller kommer att nyttjas. Projekt beviljade i september 2023 rapporterar först hösten 2024. Oavsett när projekten beviljades har projekten möjlighet att föra över de medel som inte nyttjats till kommande år. De medel som inte nyttjats när projektet är slut ska dock betalas tillbaka.

De flesta projekt följer i stort sin projektplan och budget. Några projekt har fått göra vissa justeringar längs vägen utifrån de erfarenheter som gjorts. Det kan handla om anpassade arbetssätt för att kunna genomföra planerade insatser eller att bättre nå de grupper som anges i projektansökan.

Svenljunga kommuns och IF Friskis&Svettis projekt Träna tillsammans har avbrutits under året då det inte varit möjligt att genomföra. En avgörande del är att Friskis&Svettis inte haft någon ledare till de anpassade träningstillfällena för målgruppen. Svenljunga kommer därför att betala tillbaka 2023 års medel.

Vårgårda kommuns och Vårgårda IBK:s projekt Rörelse i fokus har avstannat på grund av sjukskrivning. Avstämning sker så snart som möjligt efter att kontaktpersonen är tillbaka för att undersöka förutsättningarna att fortsätta projektet. Inget ytterligare projektstöd kommer att betalas ut innan avstämning är genomförd och uppföljningen godkänd.

Ansvarig tjänsteperson anser att samtliga inkomna projektuppföljningar är godkända och att utbetalning av 2024 års medel kan ske till samtliga pågående projekt i inledningen av 2024. Medel till Vårgårda kommun och Vårgårda IBK betalas inte ut förrän projektuppföljningen är inkommen och godkänd. Medel betalas heller inte ut till Svenljunga kommuns och IF Friskis&Svettis eftersom projektet är avslutat.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande daterat 2023-11-08

Skickas till

Både till kommunerna och projekten för information om att uppföljningen godkänts (eller inte godkänts) och att de i så fall får sina medel.

Justerare:	Justerare:	Justerare:	Rätt utdraget intygar:
------------	------------	------------	------------------------

Protokoll från delregional nämnd södra, 2023-11-17

- Bollebygds kommun. Kristina.sunebrand@bollebygd.se, kommunen@bollebygd.se
- HK Bollebygd, Niklas Löf, hkbollebygd@gmail.com
- Hestrafors IF, Mathias Carlzon, hestrafors@telia.com
- Borås stad, emma.gerdien@boras.se, malin.andersson@boras.se, ann-christin.efraimsson@boras.se, linnea.la.larsson@boras.se, boras.stad@boras.se
- Dans på Arenaskola, Sjöbo, Pontus Persson, perssonjpontus@gmail.com
- Lustfylld språkutveckling efter skoltid, Ordpalatset, Lars-Gunnar Wahl, larsg.wahl@gmail.com
- Flerspråkig högläsning för äldre, Sokol Demaku, , dituriad@gmail.com,
- Hässleholmen Framåt Uppåt, Hässleholmen Bollklubb, Zana Hakimzadeh, kansli@hassleholmenbk.se
- Pickleball på Skola som arena, Keallian Clark, viskanspickleballklubb@outlook.com
- Herrljunga kommun., Li Johansson Nyström li.johansson-nystrom@herrljunga.se; herrljunga.kommun@herrljunga.se
- Racketkul, Herrljunga badmintonförening, Michael Ehrnberg, herrjungashuttle@gmail.com
- Marks kommun, Elina Kroksjö, elina.kroksjo@mark.se; markskommun@mark.se
- Projekt i rörelse, RFSISU Västra Götaland, Jakob Lundberg/Per Jagemark, jakob.lundberg@rfsisu.se, per.jagemark@rfsisu.se
- [Svenljunga kommun](mailto:kommun@svenljunga.se), Anna Pettersson anna.pettersson@svenljunga.se; kommun@svenljunga.se
- IF Friskis&Svettis Svenljunga, Åsa Falchenberg, asafalchenberg@gmail.com
 - Regnbågsrabbet, RFSL Sjuhärad, Stina Nilss, info@sjuharad.rfsl.se
- Tranemo kommun, Petronella Billing, petronella.billing@tranemo.se; Julia Eriksson, julia.eriksson@tranemo.se; kommun@tranemo.se
- SPF Seniorena Östra Kind, Börje Svensson, biborje@hotmail.com
- Ull i Uddebo, Bygdegårdsföreningen Uddebo, Marita Pahlen, maritapahlem@gmail.com
- Hantverk och gemenskap, Claes Blixt, claes-blixt@telia.com
- Ulricehamns kommun, Petra Grönhaug, petra.gronhaug@ulricehamn.se; kommun@ulricehamn.se
- Föreningen Kulturgläntan, Örjan Hill, orjan.hill@gmail.com
- Oasens Seniorförening, Urban Zander, Urban.Zander@telia.com

Justerare:	Justerare:	Justerare:	Rätt utdraget intygar:

Protokoll från delregional nämnd södra, 2023-11-17

- Ulricehamnsbygdens ridklubb, Marina Taube, marina.ubrk@telia.com
- Timmeleträffen 2.0, Timmele GOIF, Ulla Karlsson, , info@timmelegoif.se
- Vårgårda kommun, Linn Segander, linn.segander@vargarda.se; Robert Almqvist, robert.almqvist@vargarda.se
- Studieförbundet Bilda, Jeanette Borssén, jeanette.borssen@bilda.nu
- Torsdagsträffar i Härenegården, Södra Härene hembygdsförening, Lena Ramsberg, lena.sodraharene@gmail.com
- Musikbesök hemma hos dig, Per-Eric Stjerna, svaltornas@gmail.com

Justerare:	Justerare:	Justerare:	Rätt utdraget intygar:
------------	------------	------------	------------------------

Protokoll från delregional nämnd södra, 2023-11-17

§ 88

Herrljunga kommun - verksamhetsplan och budget för lokalt folkhälsoarbete 2024

Diarienummer DRNS 2023-00004

Beslut

1. Delregional nämnd södra godkänner Herrljunga kommuns verksamhetsplan och budget för lokalt folkhälsoarbete 2024.
2. Delregional nämnd södra beslutar att finansieringen sker inom ramen för nämndens folkhälsobudget.

Sammanfattning av ärendet

Delregional nämnd södra (DRNS) har två samfinansierade samverkansavtal med varje kommun inom nämndens geografiska ansvarsområde avseende lokalt folkhälsoarbete. Kommunen ska enligt avtalen årligen ta fram en verksamhetsplan för det lokala folkhälsoarbetet med budget, mål och planerade insatser. Koncernkontoret bedömer att verksamhetsplanen stämmer överens med intentionen i folkhälsoavtalen och föreslår nämnden att godkänna verksamhetsplan och budget.

Verksamhetsplanen för 2024 utgår från lokala och regionala styrande dokument och program och utgör, tillsammans med dialoger mellan kommunen och DRNS, grunden för prioriteringar och insatser inom samverkansavtalet.

Kommunens prioriterade grupper är barn och unga, personer med funktionsnedsättning samt personer i utanförskap samt äldre.

Kommunens prioriterade områden är Fullföljda studier, Psykisk hälsa samt Levnadsvanor.

Under varje område i verksamhetsplanens matris för insatser beskrivs vilka insatser som ska genomföras, hur och för vilka målgrupper.

Justerare:	Justerare:	Justerare:	Rätt utdraget intygar:
------------	------------	------------	------------------------

Protokoll från delregional nämnd södra, 2023-11-17

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande daterat 2023-10-25

Skickas till

- Herrljunga kommun, herrljunga.kommun@herrljunga.se.
- Herrljunga kommun, folkhälsstrateg Li Johansson Nyström, li.johanssonnystrom@herrljunga.se, för kännedom.

Justerare:	Justerare:	Justerare:	Rätt utdraget intygar:
------------	------------	------------	------------------------

Meddelande 4

Från: [Gun Carlsson](#)
Till: [Moa Andersson](#)
Ärende: VB: inspektionsprotokoll Ist
Datum: den 10 november 2023 15:19:11
Bilagor: [image001.png](#)

Hej igen Moa!

Jag ställde en mer informell fråga till ÖIS och fick snabbt nedanstående svar.

Svaret att detta kommer åtgärdas, genom ändrade rutiner och nya mallar, anser jag vara tillfyllest.

Ha det fint!

Med vänlig hälsning

Gun Carlsson
Arbetsledare Arbetsmarknadsenheten
Tfn: 0513-172 93

Herrljunga kommun | Socialförvaltningen
Box 201, 524 23 Herrljunga
Besöksadress: Kvarnvägen 5, 524 31 Herrljunga
herrljunga.se



**Herrljunga
kommun**

När du kommunicerar med Herrljunga kommun behandlar vi dina personuppgifter. För mer information hur Herrljunga kommun hanterar personuppgifter se herrljunga.se/personuppgifter

Från: Benny Larsson <Benny.Larsson@skovde.se>
Skickat: den 10 november 2023 14:36
Till: Gun Carlsson <gun.carlsson@herrljunga.se>
Ämne: Sv: inspektionsprotokoll Ist

WARNING: Det här mejlet är skickat från en extern adress. Klicka inte på länkar eller bifogade filer om du inte känner igen avsändaren och vet att innehållet är säkert.

Hej Gun!

Alla kommuner har fått det som Länsstyrelsen kallar för "kritik av systematiska brister".

- Motiveringskyldigheten och underrättelse av arvodesbeslut

Vi kommer att åtgärda detta genom ändrade rutiner och nya mallar.

Det finns alltid förbättringsområden vad avser beslutsmotivering och kommunikering av arvodesbeslut.

Vi ska försöka att standardisera beslutsmotiveringar och bli bättre på att kommunicera besluten.

Man kan fråga sig varför inte LS har påpekat detta för längesedan? Men vi bättrar oss.

Ha en fin helg du också!

Hälsningar

Meddelande 4

Benny Larsson
Enhetschef



Överförmyndare
i samverkan

Sektor Medborgare och samhällsutveckling

Postadress:
Överförmyndare i Samverkan
Box 171
541 24 Skövde

www.ois.skovde.se

ois@skovde.se

Kontaktcenter Skövde kommun
0500-49 80 00

Från: Gun Carlsson <gun.carlsson@herrljunga.se>

Skickat: den 10 november 2023 14:25

Till: Benny Larsson <Benny.Larsson@skovde.se>

Ämne: inspektionsprotokoll Ist

Detta e-postmeddelande är skickat från en extern avsändare. Klicka ej på bifogade länkar eller dokument om du inte litar på avsändaren och kan bekräfta att meddelandet är säkert.

Hej!

Fick idag till mig protokollet från länsstyrelsens senaste granskning och följande kritik. Hur möter ÖIS kritiken?

Ha en fin helg!

Med vänlig hälsning,

Gun Carlsson

Överförmyndare

Tfn: 0513-172 93

Herrljunga kommun | Kommunstyrelsens förvaltning/kommunledningskontoret

Box 201, 524 23 Herrljunga

herrljunga.se



**Herrljunga
kommun**

När du kommunicerar med Herrljunga kommun behandlar vi dina personuppgifter. För mer information hur Herrljunga kommun hanterar personuppgifter se herrljunga.se/personuppgifter



Länsstyrelsen
Västra Götaland

Datum
2023-11-01

Diarienummer
12285-2023

Inspektion av överförmyndaren i Herrljunga kommun år 2023

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har efter inspektion funnit anledning att rikta kritik mot överförmyndaren i Herrljunga kommun avseende brister inom följande:

- Motiveringsskyldigheten
- Underrättelse av arvodesbeslut

Överförmyndaren i Herrljunga kommun har underrättat Länsstyrelsen om sina mottagningstider i enlighet med förmynderskapsförordningen och lämnat in statistiken i tid. Granskningen av registret över ställföreträdarskap föranleder inga påpekanden. Granskning av årsräkningarna har till största delen varit avslutad inom en skälig tid.

Under tillsynen av överförmyndare i samverkans 12 kommuner har det framkommit att det förekommer systematiska brister gällande verksamhetens hantering av underrättelse av arvodesbeslut och motiveringsskyldigheten. Länsstyrelsen riktar därför kritik mot överförmyndaren i Herrljunga kommun. Länsstyrelsen förutsätter att överförmyndaren vidtar relevanta åtgärder för att komma till rätta med de påtalade bristerna. Med hänsyn till vad som i övrigt har framkommit vid tillsynen anser Länsstyrelsen att inspektionen kan avslutas.

Beskrivning av Länsstyrelsens inspektion

Under perioden maj-juni 2023 genomförde Länsstyrelsen en inspektion av överförmyndaren i Herrljunga kommun.

Inom ramen för inspektionen har Länsstyrelsen begärt in och granskat överförmyndarens register, som ska föras enligt 9 § förmyndarskapsförordningen (1995:379). Länsstyrelsen har granskat ett antal stickprovsvis utvalda akter på överförmyndarverksamhetens kontor. Överförmyndaren har fått komma in med svar på ett antal frågor rörande verksamhetsåret 2022. Därefter har Länsstyrelsen hållit ett digitalt sammanträde med representanter från överförmyndarkontoret där Länsstyrelsen har gått igenom de svar som lämnats av verksamheten samt de iakttagelser som Länsstyrelsen gjort vid granskningen av akterna. Efter samtalet har verksamheten fått bemöta de synpunkter som tagits upp vid samtalet.

Under sammanträdet den 14 juni 2023 har enhetschefen Benny Larsson och beslutsfattarna Ulrika Johansson Benjamin och Michaela Andersson deltagit. Från Länsstyrelsens sida har Hanna Skoglund och Emilia Gustafson medverkat.

Länsstyrelsen har i nyhetsbrev informerat om länsstyrelsernas gemensamma tillsyninriktning för år 2023.

Myndighetens organisation

Överförmyndaren i Herrljunga kommun ingår tillsammans med ytterligare 11 kommuner i ÖiS (Överförmyndare i samverkan). Verksamheten bedrivs i ett gemensamt överförmyndarkontor i Skövde. Var och en av de samverkande kommunerna har en egen överförmyndare eller överförmyndarnämnd. Överförmyndarna respektive överförmyndarnämnderna har delegerat sina beslutsbefogenheter (med undantag av vissa beslut) till tjänstemännen på det gemensamma kontoret i Skövde.

Tjänstemannaorganisation består sammanlagt av tolv årsarbetskrafter, vilket är oförändrat sedan föregående inspektion. Verksamheten har även haft två personer anställda på timmar.

Efter sammanträde den 12 december 2022 och den 15 december 2022 beslutades vem som skulle vara överförmyndare för mandatperioden 2023-2026, någon ersättare beslutades dock inte vid dessa sammanträden. Protokollet inkom till Länsstyrelsen den 11 januari 2023. Den 6 februari 2023 beslutades vem som skulle vara ersättare för överförmyndaren under mandatperioden 2023-2026. Protokollet inkom till Länsstyrelsen den 14 februari 2023. Under perioden 1 januari 2023 –

6 februari 2023 har det därmed saknats en ersättare för överförmyndaren.

Länsstyrelsen konstaterar att det inte är lämpligt att det blir ett glapp under vilket det helt saknas en ersättare. Detta eftersom det kan få negativa konsekvenser för huvudmännen om överförmyndaren står utan en ersättare om överförmyndaren av olika anledningar inte skulle finnas tillgänglig och det behöver fattas brådskande beslut. Vidare har det förekommit visst dröjsmål tills valet av överförmyndare som fattades efter sammanträde den 12 december 2022 och den 15 december 2022 anmälts till Länsstyrelsen. Länsstyrelsen vill därför uppmana överförmyndaren att påminna de som ansvarar för att göra anmälan till Länsstyrelsen att anmälan om att sådana förändringar ska ske genast (se 19 kap. 5 § föräldrabalken, FB).

Överförmyndarens utbildning och fortbildning

Tjänstemännen har genomgått flertalet utbildningar sedan föregående inspektion. Överförmyndaren har deltagit på en konferens för ställföreträdare den 6 maj 2023. Någon utbildningsplan finns inte.

Verksamhetens omfattning

Antal ärenden i verksamheten framgår av statistiken i bilaga 1.

Statistiken för verksamhetsåret 2022 har lämnats till Länsstyrelsen den 4 januari 2023.

Granskning av årsräkningar

Cirka 62,5 procent av årsräkningarna för verksamhetsåret 2021 har kommit in i tid. Ungefär 95 procent av samtliga årsräkningar var färdiggranskade per den sista september 2022. Granskningen av årsräkningarna för 2021 för samtliga samverkanskommuner blev klar den 7 december 2022. Skälet till att inte alla årsräkningar var granskade per den sista september var för att många kompletteringar behövde begäras in.

Överförmyndarverksamheten förgranskar årsräkningarna efter att de har inkommit och därefter granskas de antingen med normalgranskning eller djupgranskning. Verksamheten har sänt in sin rutin avseende detta. För att kontrollera att årsräkningar kommer in i tid sätts bevakningar i verksamhetssystemet. Kontroll av om överförmyndarspärren finns på huvudmannens konton sker vid varje granskning och kontrolleras även vid ansökningsärenden. Kontrollen följs upp årligen.

Ställföreträdare

Ställföreträdare erbjuds grundutbildning och redovisningsutbildning via Teams som hålls flera gånger per år.

Frågor kopplade till Länsstyrelsernas nationella tillsynsinriktning

Verksamheten har vid två tillfällen lämnat samtycke till överlåtelse eller nyttjanderätt till fast egendom under 2022.

I enlighet med länsstyrelsernas gemensamma tillsyninriktning ska Länsstyrelsen under 2023 särskilt granska överförmyndarens kontroll av att överförmyndarspärrear finns på bankkonton, särskilt kontrollera överförmyndarens handläggning och tillsyn i ställföreträdarskap där överförmyndaren nyligen har samtyckt till överlåtelse av fast egendom eller nyttjanderätt till fast egendom, kontrollera överförmyndarens hantering av ärenden där det finns en god man förordnad i enlighet med 11 kap. 2 § föräldrabalken och särskilt kontrollera ärenden där det finns en god man förordnad i enlighet med 11 kap. 2 § föräldrabalken med anledning av att omyndiga lånat ut pengar till anhörig. Dessutom ska länsstyrelsen särskilt granska hur överförmyndare ändrar arvodesbeslut samt hanterar överklaganden av dessa beslut. Verksamheten har inför sammanträdet lämnat in sina enkätsvar där det framgår vilka arbetsätt kring ovanstående som verksamheten har.

Mottagningstider

Verksamheten har meddelat Länsstyrelsen sina mottagningstider i tid.

Övrigt

Verksamheten efterfrågar fler utbildningstillfällen, utbildningsmaterial och tydligare riktlinjer varför en diskussion om detta har förts vid tillsynssamtalet. Verksamheten har även anfört att det varit stor omsättning på personal på ÖiS den senaste tiden.

Verksamheten har ställt en fråga om hur Länsstyrelsen ser på om verksamheten endast har verifikationer digitalt i systemet i de fall de inkommit digitalt. I nuläget begär verksamheten inte in originalhandlingar utan endast kopior, varför handlingarna sparas i akten. Det är endast vid djupgranskning som handlingarna skickas tillbaka. Länsstyrelsen anser att inlämnade handlingar över lag inte behöver sparas, men konstaterar att det behöver göras en bedömning i varje enskilt fall om det finns behov av att spara vissa underlag i akten som har inkommit tillsammans med redovisningshandlingar.

Länsstyrelsen har vid tillsynen i flertalet akter i andra samverkanskommuner noterat att arvodesbeslut inte verkar ha skickats ut till huvudmännen. Vid tillsynssamtalet har verksamheten angett att de inte skickar ut arvodesbeslut till huvudmännen.

Länsstyrelsen har i flertalet akter i andra samverkanskommuner konstaterat att arvodesbesluten inte innehåller motivering för beslutet i det fall ställföreträdaren inte har erhållit det han eller hon har yrkat, både vad gäller vilken nivå av arvode de ska erhålla och vad gäller ersättning för särskilda insatser. Besluten är generellt hållna och innehåller ingen motivering kring de delar där verksamheten gjort bedömningen att ställföreträdaren inte har rätt till yrkat arvode utan hänvisar bara till att verksamheten anser att beviljat arvode är skäligt.

Vid tillsynssamtalet har även en diskussion förts kring att registerutdrag för ställföreträdarnas uppdrag ibland inte stämt överens med verksamhetens beslut. Som exempel kan nämnas att det i beslutet anges att bytet ska börja gälla den 1 september men att det i registerutdrag anges att den gamla ställföreträdaren entledigas från och med den 31 augusti och att den nya förordnas från och med den 1 september, vilket innebär att det ser ut som att huvudmannen står utan ställföreträdare den 31 augusti.

Granskade akter

Vid inspektionen har nedanstående stickprovsvis utvalda akter granskats. Akterna har avsett förvaltare, godmanskap och förmyndarskap. Akterna har granskats i vissa utvalda delar alternativt i sin helhet. Vid granskningen har följande noterats.

Akt nummer 3863

I akten framgår inte om arvodesbesluten (dnr 43, 37, 51 och 75) har skickats till huvudmannen. Verksamheten har angett att de inte skickar ut arvodesbeslut till huvudmännen.

Akt nummer 11313

I en tjänsteanteckning från den 1 augusti 2022 skriver en handläggare att överförmyndaren är på semester och att det saknas en ersättare. Verksamheten har uppgett att de har lyft frågan generellt vid ett möte med överförmyndare om hur de har ordnat sin semesterledighet under sommaren 2023. Verksamheten har fått svar från några överförmyndare i samverkan, de som inte har svarat utgår verksamheten ifrån är nåbara.

Akt nummer 4513, 8903 och 11243 har granskats utan anmärkning.

Länsstyrelsens bedömning

Under tillsynen har följande brister uppmärksammats.

Motiveringsskyldighet

Under tillsynen har Länsstyrelsen i flertalet akter i andra samverkanskommuner konstaterat att arvodesbesluten inte innehåller motivering för beslutet då ställföreträdaren inte har erhållit det han eller hon har yrkat. Besluten innehåller inte heller skälen till att ersättning för särskilda insatser avslås.

Ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska innehålla en klargörande motivering enligt 32 § Förvaltningslagen (FL), om det inte är uppenbart obehövt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande.

Länsstyrelsen konstaterar att besluten är generellt hållna och som motivering anges att verksamheten anser att beviljat arvode är skäligt. Besluten saknar därmed motivering avseende verksamhetens bedömning att ställföreträdaren inte har rätt till yrkat arvode. Det framgår inte heller varför ställföreträdare inte får ersättning för särskilda insatser, exempelvis arbete i samband med flytt. Mot bakgrund av att det rör sig om arvodesbeslut som är av betydelse för såväl ställföreträdare som huvudmän, anser Länsstyrelsen att det inte är uppenbart obehövt att motivera besluten. Mot bakgrund av att detta förfaringsätt har tillämpats i samtliga samverkanskommuner, även om det inte framkommit i tillsynen av ovan utvalda akter, anser Länsstyrelsen att överförmyndaren brustit i sin motiveringsskyldighet.

Underrättelse av arvodesbeslut

I akt 3863 och i flertalet akter i andra samverkanskommuner har Länsstyrelsen noterat att arvodesbeslut inte har skickats ut till huvudmannen, vilket bekräftats av verksamheten.

Enligt 33 § FL ska en myndighet som meddelar ett beslut i ett ärende så snart som möjligt underrätta den som är part om det fullständiga innehållet i beslutet, om det inte är uppenbart obehövt. Undantaget ska tolkas snävt och avsikten är att det ska vara tillämpligt enbart i sådana fall där behovet av underrättelse helt saknas, sett objektivt ur den enskildes perspektiv. Det måste alltså i princip framstå som klart för myndigheten att åtgärden inte har någon funktion att fylla i det aktuella fallet (se prop. 2016/17:180 s. 206 och 324).

Länsstyrelsen konstaterar att någon bedömning av huruvida det är uppenbart obehövt att underrätta huvudmannen om innehållet i arvodesbeslut där densamme betalar inte har gjorts. Mot denna bakgrund anser Länsstyrelsen att överförmyndaren brustit i sin skyldighet att underrätta huvudmannen om innehållet i arvodesbesluten.

Påpekanden som inte föranleder kritik

Ingen överförmyndare eller ersättare tillgänglig under ledighet

I akt 11313 framgår av en tjänsteanteckning att verksamheten stod utan en tillgänglig överförmyndare eller ersättare under sommaren 2022. Länsstyrelsen anser att det är anmärkningsvärt att det saknats möjlighet att få kontakt med överförmyndare eller ersättare. Länsstyrelsen vill därmed framhålla vikten av att det behöver finnas någon som är tillgänglig för att fatta brådskande beslut som inte har delegerats till handläggarna även under semestertider. Eftersom det i ärendet inte framgår under hur lång tid verksamheten stått utan en tillgänglig överförmyndare eller ersättare stannar dock Länsstyrelsen vid ett påpekande.

Sammanfattningsvis anser Länsstyrelsen att överförmyndaren har brustit vad gäller motiveringskyldigheten och underrättelse av arvodesbeslut.

Vid protokollet
Emilia Gustafson

Justerat
Hanna Skoglund

Kopia till

Överförmyndaren i Herrljunga kommun:
ois@skovde.se

Kommunstyrelsen i Herrljunga kommun:
moa.andersson@herrljunga.se

Justitieombudsmannen:
JOkansli1@jo.se

Bilaga

1. Statistik
2. Kritiknivåer

Bilaga 1
Utdrag ur inlämnade statistikuppgifter



Överförmyndarstatistik

Referensnummer

1397

Överförmyndarnamn: Herrljunga överförmyndare

Kommun(er): Herrljunga

Befolkningensmängd: 9517

Tjänster i årsarbetstid: 1.00

Godmanskap enligt föräldrabalken 11 kap. 4 §

Ingående balans:	56 st	Inkomna:		Anordnade/Överflyttade:	
Avslutade/ Överflyttade:		Utgående balans:	51 st	Antal gode män:	42 st

Övriga godmanskap enligt föräldrabalken 11 kap. 1-3 §

Ingående balans:	2 st	Inkomna:		Anordnade/Överflyttade:	
Avslutade/ Överflyttade:		Utgående balans:	2 st	Antal gode män:	1 st

Godmanskap för ensamkommande barn

Ingående balans:	0 st	Inkomna anmälningar/ansökningar:		Anordnade/Överflyttade:	
Avslutade/ Överflyttade:		Utgående balans:	0 st	Antal gode män:	0 st

Förvaltare enligt föräldrabalken 11 kap 7 §

Inkomna:		Avslutade:		Anordnade/Överflyttade:	
Ingående balans:	3 st	Utgående balans:	5 st	Antal förvaltare:	4 st

Förmynderskap enligt föräldrabalken 10 kap.

Ingående balans:	41 st	Inkomna/Överflyttade:	
Avslutade/ Överflyttade:		Utgående balans:	45 st
Antal registrerade förmyndare:	39 st	Antal förmynderskap med kontrollåtgärd enligt 13 och 15 kap föräldrabalken:	3 st

Ekonomi

Tillgångar:	42 806 218 kr	Inkomster:	13 738 888 kr	Beslutade arvoden:	781 112 kr
Kommunens del av arvodeskostnaden (summa):	360 209 kr	Arvode begärs inte:	16 st	Överförmyndarens / nämndens totalkostnad:	450 577 kr

Övrigt

	Genomförda byten:	5 st
Ställföreträdarskap som har upphört på grund av att ny ställföreträdare inte har kunnat utses:		0 st
	Totalt antal granskade redovisningshandlingar:	81 st
	Granskade redovisningshandlingar med anmärkning:	3 st

Bilaga 2

Länsstyrelserna använder följande kritiknivåer.

Ansökan om entledigande av överförmyndare eller en ledamot eller ersättare i överförmyndarnämnden.

Allvarlig kritik

Kritik

Viss kritik

Ingen kritik – övriga påpekanden

Kritik kan höjas en nivå om exempelvis:

Länsstyrelsen framfört kritik återkommande i samma fråga eller samma ärende.

Bristen är systematisk (t.ex. bristfälliga rutiner, eller när rutiner saknas).

Omständigheterna i det enskilda ärendet är sådana att bristen är mer allvarlig.

Kritik kan sänkas en nivå om exempelvis:

Bristen är ett uppenbart misstag eller finns bra rutiner i övrigt.

Bristen är i endast ett enskilt ärende, i förekommande fall

Om kritik framförs mot ett flertal brister efter en inspektion kan det leda till en helhetsbedömning där den sammantagna kritiknivån höjs.



Plats och tid	Borås kl 9.00-13.45
Beslutande	Ulf Olsson (S) Borås Stad, Ordförande Ulf Dahlberg (S) Mark, 2:e vice ordförande Ulf Rapp (S) Bollebygd Niklas Arvidsson (KD) Borås Stad Mats Palm (S) Herrljunga Johan Björkman (M) Svenljunga Driton Bilalli (S) Tranemo Wiktor Öberg (M) Ulricehamn Bengt Hilmersson (C) Vårgårda
Ersättare	Daniel Persson (SD) Bollebygd §§ 89-97 Kerstin Hermansson (C) Borås Stad Patrik Harrysson (S) Svenljunga Niklas Gardewik (M) Tranemo Klas Redin (S) Ulricehamn Tony Willner (S) Vårgårda
Adjungerade	Mikael Levander (NU) Anna Svalander (L)
Övriga deltagare	Magnus Haggren, Förbundsdirektör Linda Bergholtz, Administrativ chef Rebecca Strömberg, Ekonom Anna Laang, Enhetschef Regional utveckling Sandra Johansson, Regionutvecklare Johanna Dalqvist, Regionutvecklare Joel Böhm, Projektledare Karin Björklind, Regionutvecklare §§ 89-97 Monica Holmgren, Kommundirektör Bollebygd §§ 89-97B Sebastian Nydén, Kommunchef Svenljunga §§ 89-97B Carita Brovall, Kommunchef Tranemo §§ 89-97 Gustaf Olsson, Kommunchef Ulricehamn Ann-Charlotte Lilja, Kommundirektör Vårgårda §§ 88-96, 97C-97D Louise Jeppsson (V), ordförande IKN §§ 97-105 Jonas Blomster (MP), ledamot IKN § 97 Martin Karlsson (L), ledamot Västtrafiks styrelse § 97 Anna Kronvall, Regionutvecklare VGR § 97 Martin Elofsson, Regionutvecklare VGR § 97 Torvald Asplund, Avdelningschef samhällsutveckling Västtrafik § 97 Max Falk, Infrastrukturstrateg VGR § 105 Henrik Andersson, SWECO § 105

Justerare

Utdragsbestyrkande



Utses att justera Wiktor Öberg (M) Ulricehamn

Omfattning §§ 89-107

Underskrifter

Sekreterare *Linda Bergholtz*
Linda Bergholtz

Ordförande _____
Ulf Olsson

Justerare _____
Wiktor Öberg

Justerare

Utdragsbestyrkande



Innehåll

§ 89	Fastställande av dagordning.....	4
§ 90	Val av justerare.....	4
§ 91	Diskussion inför delregionalt kollektivtrafikeråd, DKR.....	5
§ 92	Nationell och regional transportinfrastrukturplan.....	6
§ 93	Förstudie Textilåtervinning	7
§ 94	Regional energiöverenskommelse	8
§ 95	Fördelning av delregionala utvecklingsmedel 2024	9
§ 96	Sammanträdestider 2024.....	11
§ 97	Delregionalt kollektivtrafikeråd DKR	12
§ 98	Delårsbokslut 2023.....	15
§ 99	Budget och verksamhetsplan 2024	16
§ 100	Risk- och väsentlighetsanalys 2024	17
§ 101	Förbundsdirektör informerar	18
§ 102	Återkoppling från VästKoms styrelse och BHU	19
§ 103	Övrig politisk information.....	20
§ 104	Anmälningssärenden	21
§ 105	Godsstrategi Västra Götaland	22
§ 106	Övriga frågor.....	23
§ 107	Nästa sammanträde äger rum den 8 december kl 9.00-12.00	23

Justerare

Utdragsbestyrkande



§ 89 Fastställande av dagordning

Beslut

Dagordningen fastställs

§ 90 Val av justerare

Beslut

Wiktor Öberg (M) Ulricehamn utses att jämte ordförande justera dagens protokoll

Justerare			Utdragsbestyrkande
-----------	--	--	--------------------



§ 91 Diskussion inför delregionalt kollektivtrafikeråd, DKR

Beslut

Informationen tas till dagens protokoll

Sammanfattning

Diskussion inför det delregionala kollektivtrafikerådet.

Justerare				Utdragsbestyrkande
-----------	--	--	--	--------------------



§ 92 Nationell och regional transportinfrastrukturplan

Beslut

Informationen tas till dagens protokoll

Sammanfattning

Karin Björklind redogör för förutsättningarna och tidsplanen för arbetet med revidering av nationell och regional transportinfrastrukturplan.

Justerare			Utdragsbestyrkande
-----------	--	--	--------------------



§ 93 Förstudie Textilåtervinning

Diarienummer: 2023/SKF0167

Beslut

Direktionen ställer sig bakom en förstudie gällande kommunal insamling av textilier och ger kansliet i uppdrag att förtydliga syfte och villkor tillsammans med Västra Götalandsregionen

Sammanfattning

Ramdirektivet om avfall är ett EU-direktiv som fastställer allmänna principer och krav för avfallshantering i medlemsstaterna. Ramdirektivet om avfall gällande textil innebär bland annat att:

- Alla medlemsstater ska samla in textil separat från annat avfall senast 1 januari 2025
- Producenterna av textilprodukter ska ta fullt ansvar för textilen när den har blivit avfall och täcka kostnaderna för insamling, sortering, återanvändning och återvinning
- Kommissionen ska föreslå ekodesignkrav för textilier, inklusive ett digitalt produktpass, för att främja hållbar design, ökad livslängd och cirkularitet

Syftet är att minska miljöpåverkan från textilproduktion och konsumtion samt att bidra till EU:s mål om klimatneutralitet och grön omställning. Direktivet innebär också att textilier inte får brännas eller skickas utanför EU. Nationellt finns förslag på hur första punkten ovan ska mötas. Under våren 2023 kom en promemoria med förslag att kommunerna ska bli ansvariga för insamlingen av textilavfall.

Textilindustrin står inför stora utmaningar och omställningskrav. Nya värdekedjor behöver skapas, sortering, behandling och hantering behöver utvecklas. I avsaknad av detta samt svenska direktiv kring producentansvar, kan insamlingen av textilier bli en utmaning för kommunerna.

Västra Götalandsregionen har inkommit med en förfrågan om Boråsregionen kan vara huvudman för en förstudie med fokus på kommunal insamling av textilier. Förstudien är under framtagande och syftar till att Västra Götaland ska bli så effektiva och bra som möjligt på att samla in, återvinna och uppmuntra till återanvändning av textilier så att det medför så låg klimatpåverkan som möjligt. Ett av målen är därför att ta fram förslag på hur insamlingen av textilier kan ske på ett enhetligt sätt inom Västra Götaland. Förstudien ska ha ett regionperspektiv med syftet: så kan kommuner och regionen inom Västra Götaland bli ledande inom textilhantering.

Expedieras till

Västra Götalandsregionen

Justerare

Utdragsbestyrkande



§ 94 Regional energiöverenskommelse

Diarienummer: 2023/SKF0165

Beslut

Direktionen ställer sig bakom förslaget till regional energiöverenskommelse med följande tillägg under rubriken *För att klara utmaningen i Västra Götaland krävs att vi tillsammans: Skapar förutsättningar i samtliga kommuner för ny kraftproduktion till regionnätet i form av 130 kV-ledningar*

Sammanfattning

Ett förslag till regional energiöverenskommelse Västra Götaland har tagits fram mot bakgrund av den omfattande omställningen av energisystemet som är avgörande för samhällsutvecklingen.

Kommuner, kommunalförbund och Västra Götalandsregionen måste arbeta tillsammans för att möta utmaningarna. Beredningen för hållbar utveckling, BHU, behandlade ärendet den 3 oktober och därefter väntar ställningstagande i respektive kommunalförbund.

Expedieras till

Västra Götalandsregionen

Justerare		Utdragsbestyrkande
-----------	--	--------------------

**§ 95 Fördelning av delregionala utvecklingsmedel 2024**

Diarienummer: 2023/SKF0168

Beslut

Direktionen beslutar att fördelning av delregionala utvecklingsmedel 2024 sker enligt förslag och att delregionala kulturmedel utlyses under våren 2024 när kulturplanen är reviderad

Sammanfattning

Boråsregionen utlyser årligen utvecklingsmedel för delregionala samverkansprojekt som ska bidra till utveckling och tillväxt i Sjuhärad enligt målen i den regionala och den delregionala utvecklingsstrategin samt Kulturplan för Boråsregionen. Projektverksamheten regleras i den överenskommelse gällande delregionala utvecklingsmedel som tecknats mellan Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund och Västra Götalandsregionen för perioden 2021 - 2024.

En begränsad utlysning har genomförts, vilken innebär att endast de projekt som beviljades medel 2023 hade möjlighet att ansöka för 2024. Disponibelt belopp att fördela till samverkansprojekt uppgår till 11 000 000 kr. Enligt förslag till fördelning föreslås 14 projekt till en summa av 7 977 500 kr beviljas medel för 2024.

Enligt uppdrag från Direktionen ska ett långsiktigt avtal tas fram gällande finansieringen av Science Park Borås/Högskolan i Borås (som tidigare beviljats medel under projektet Arena Circular Hub & DO-tank). Avtalet beräknas omfatta cirka 3 mnkr och beslut tas av Direktionen i december 2023. Projektet Arena Circular Hub har därmed lyfts ur detta förslag.

Utlysning av kulturmedel sker under våren 2024 när kulturplanen är reviderad.

Tabell: Sammanställning förslag fördelning 2024

Sökt område	Antal	Fördelning 2024
En innovativ och konkurrenskraftig delregion	8	3 515 000
Strategisk kompetensförsörjning	3	2 230 000
En socialt hållbar delregion	1	732 500
En cirkulär och hållbar delregion	1	1 000 000
Hållbar samhällsplanering	1	500 000
Summa	14	7 977 500 kr

Förslag fördelning ansökningar inom Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2021–2030

Fokusområde: En innovativ och konkurrenskraftig delregion	Projektägare	Beviljat 2023	Beviljat 2024
Techarena Borås	E-handelsstaden Borås	400 000	400 000
Creative Cluster CO-working	Creative Cluster	500 000	500 000
Företagsrevitalisering i Boråsregionen steg 3.0	Högskolan i Skövde	400 000	400 000
Företagsstart Sjuhärad	Företagsstart Sjuhärad ideell förening	500 000	500 000
STINA - Strategiska insikter och aktiviteter	IUC Sjuhärad	400 000	400 000

Justerare

Utdragsbestyrkande



INKW för Innovation (Inspiration, Nätverkande, Kunskap och Workshops)	Borås INK	400 000	400 000
Starkare företag bättre samhälle	Connect Väst	600 000	600 000
7H Kompetens 2.0	HoloHouse	315 000	315 000
Summa ansökt belopp		3 515 000 kr	3 515 000 kr

Fokusområde: Strategisk kompetensförsörjning	Projektägare	Beviljat 2023	Beviljat 2024
Framstegsfokus	Stiftelsen Drivhuset	430 000	430 000
Kompetensakademin	Stiftelsen Proteko/ Nordiska textilakademin	1 000 000	1 000 000
Ung Företagsamhet	Ung Företagsamhet	800 000	800 000
Summa ansökt belopp		2 230 000 kr	2 230 000 kr

Fokusområde: En socialt hållbar delregion	Projektägare	Beviljat 2023	Beviljat 2024
Ungas delaktighet i Sjuhärad (UD Sjuhärad)	Navet Science Center	732 500	732 500
Summa ansökt belopp		732 500 kr	732 500 kr

Fokusområde: En cirkulär och hållbar delregion	Projektägare	Beviljat 2023	Beviljat 2024
Fossilfri Boråsregion 2.0	Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund	1 000 000	1 000 000
Summa ansökt belopp		1 000 000 kr	1 000 000 kr

Fokusområde: Hållbar samhällsplanering	Projektägare	Beviljat 2023	Beviljat 2024
Strategisk markanvändning för en hållbar samhällsplanering i Sjuhärad	Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund	500 000	500 000
Summa ansökt belopp		500 000 kr	500 000 kr

Expedieras till

Science Park Borås/Borås Högskola
E-handelsstaden Borås
Creative Cluster Innovation Hub
Högskolan i Skövde
Företagsstart Sjuhärad
IUC Sjuhärad
Borås INK
Connect Väst
HoloHouse
Stiftelsen Drivhuset
Stiftelsen Proteko/Nordiska Textilakademin
Ung Företagsamhet Älvsborg
Navet Science Center

Justerare	Utdragsbestyrkande
-----------	--------------------



§ 96 Sammanträdestider 2024

Diarienummer: 2023/SKF0158

Beslut

Strategidag samt sammanträdestid oktober fastställs enligt presidiets förslag

Sammanfattning

Presidiet föreslår strategidag för Direktionen den 12 september 2024 samt heldagssammanträde inklusive delregionalt kollektivtrafikeråd, DKR, den 25 oktober. Tid för DKR är kl 10.00-12.00.

Justerare					
-----------	--	--	--	--	--

					Utdragsbestyrkande
--	--	--	--	--	--------------------



§ 97 Delregionalt kollektivtrafikeråd DKR

Beslut

Informationen tas till dagens protokoll

Sammanfattning

A) Aktuellt från Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden, IKN

Louise Jeppson (V) och Jonas Blomster (MP) informerar om aktuella frågor.

- Uppdatering av *regional cykelstrategi* genom enkät och workshops. Beslut våren 2024.
- Översyn av *samverkansformer för kollektivtrafik*, bland annat till följd av IKN:s utökade uppdrag.
- IKN:s *uppdrag till Västtrafik 2024-2025* innefattar bland annat nya uppdrag gällande trygghet och tillförlitlighet samt kompetensförsörjning av förare på kort och längre sikt.
- *Västtrafiks prisjustering 2024* uppgår till 2,6 %.
- Uppdrag om att Västtrafik ska ta fram en plan för att höja *självfinansieringsgraden* från 46 % till 50 % samt redovisa konsekvensanalys. Delredovisning i december och slutredovisning våren 2024.
- Ny utformning av Västtrafiks *seniorerbjudande* beslutad. Nuvarande avtal sägs upp med 6 mån uppsägningstid. Nya avtal tecknas och modellen följs upp i december 2025.

B) Aktuellt från Västtrafik

Martin Karlsson (L) och Torvald Asplund informerar om aktuella frågor.

- Förseningar och fördringar när det gäller *Västlänken* som väntas vara färdig 2029-2032. Station Centralen kommer dock att öppna 2026 som planerat, vilket bland annat kommer att innebära utökning till timmestrafik på sträckan Göteborg-Borås.
- *Förarbristen* är en stor utmaning som lett till inställda turer. Åtgärder planeras på kort och längre sikt.
- *Buss on demand* har varit igång i Ulricehamn i en månad. Under vintern startar samma koncept i Kinna-Skene-Örby i Marks kommun.
- En *resvane- och attitydundersökning* är genomförd med ca 4 000 svar, vilket motsvarar 31 % svarsfrekvens.

Ulf Olsson (S) framför att upphandlingsförfarandet i flera fall slagit ut små aktörer från kollektivtrafiken.

C) Revidering av trafikförsörjningsprogrammet

Martin Elofsson informerar om processen och tidsplanen när det gäller revidering av trafikförsörjningsprogrammet; dialog sker under hösten 2023 och skriftliga inspel ska vara inskickade senast 31 december. BHU tar ställning till strategisk inriktning i maj 2024, en remissversion skickas ut under hösten 2024 och slutgiltigt beslut planeras till hösten 2025.

Justerare

Utdragsbestyrkande



Nuvarande strategiska inriktning är *Andelen hållbara resor ska öka i hela Västra Götaland – med ambitionen att alla resor ska vara hållbara.*

De grundläggande principerna är

- A. Resor till arbete och studier är prioriterat
- B. Utpekade stråk och stadstrafik som knyter samman kommuncentrum och arbetsmarknadsregioner
- C. Principen att det finns ett grundläggande utbud i hela Västra Götaland
- D. Hållbart resande är i fokus

Inspel gällande dialogfråga 1 kring de grundläggande principerna

Ulf Olsson (S) inleder med att säga att de grundläggande principerna är naturliga, men att det är viktigt att definiera vad som menas med de olika delarna. Exempelvis grundläggande utbud; det är en risk att nivån på det grundläggande utbudet blir låg utanför de prioriterade stråken. En annan viktig fråga är hur gränstrakterna ska hanteras, särskilt de som gränsar till andra regioner.

Niklas Gardewik (M) framför risken att det i framtiden endast kommer att finnas trafik i storstadsstråken.

Ulf Rapp (S) påtalar svårigheten att uppnå hållbart resande när det saknas lokaltrafik. Idag saknas kollektivtrafik i Bollebygdskommun mellan kl 9-15, vilket försvårar möjligheten till pendling, exempelvis till gymnasieskolor i angränsande kommuner. Närtrafiken gäller endast inom kommunen. Viktigt att beakta landsbygdsutredningen i revideringen av trafikförsörjningsprogrammet.

Mats Palm (S) framför att tidsfönstret när det gäller anropsstyrd trafik inte stämmer överens med tiderna för arbets- och studiependling, vilket begränsar användandet.

Ulf Dahlberg (S) påtalar att kollektivtrafiken är viktig i kommunernas översiktsplaner och att det måste finnas en överensstämmelse mellan dessa och trafikförsörjningsprogrammet. Vidare är infrastruktursatsningar såsom vägar och bussfiler en förutsättning för att öka det hållbara resandet och dessa tar tid. Samarbetet mellan infrastruktur och kollektivtrafik är viktigt.

Kerstin Hermansson (C) framför vikten av pendelparkeringar.

Bengt Hilmerzon (C) informerar om att Vårgårda kommun ser stora fördelar med linjelagd skoltrafik och framför att samarbetet med Västtrafik är betydligt bättre idag än tidigare.

Tony Willner (S) påtalar betydelsen av att fokusera på unga när det gäller hållbart resande för att skapa bra vanor samt vikten av att minska osäkerhetsfaktorerna i resandet; om risken för signalfel är stor, kan det göra att många väljer bort kollektivtrafiken.

Dialogfråga 2 gällande målkonflikter

DKR Boråsregionen avstår från att diskutera målkonflikter, då det är en fråga för Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden.

Justerare		Utdragsbestyrkande
-----------	--	--------------------



E) Resvaneundersökning

Martin Elofsson informerar om den resvaneundersökning som genomförts i två omgångar under hösten 2022 och våren 2023 i samtliga kommuner i Västra Götaland samt Kungsbacka. Antalet respondenter var 22 000 stycken och resultatet kommer att utgöra underlag för fortsatt planering i processer, framtagande av strategier samt kollektivtrafikplaner. En rapport för Västra Götaland kommer i slutet av oktober. En webbsida för att kunna bryta ner resultatet på kommunnivå är under utveckling.

Expedieras till

Västra Götalandsregionen

Justerare		Utdragsbestyrkande
-----------	--	--------------------



§ 98 Delårsbokslut 2023

Diarienummer: 2023/SKF0166

Beslut

Direktionen godkänner för egen del upprättat förslag till delårsbokslut per den 31 augusti 2023 för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund och översänder detsamma tillsammans med revisionsberättelse till medlemskommunerna för kännedom

Sammanfattning

Förbundet är en samverkansplattform med huvuduppdrag att verka för samordning och utveckling inom de områden medlemskommunerna anser vara angelägna. Förbundet har grunduppdrag inom regional utveckling och välfärdsutveckling av både permanent och tillfällig karaktär.

Förbundets verksamhet innefattar även verksamheter och uppdrag som finansieras av deltagande kommuner; Business Region Borås, Dataskyddsombud, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgscollege, Navet science center samt Närvårdskontoret som koordinerar Närvårdssamverkan Södra Älvsborg.

Periodiserat utfall för samtliga verksamheter inom förbundet visar på ett positivt resultat om 8 791 tkr fördelat på

Förbundskansli	2 489 tkr
Administration	440 tkr
Enhet Regional utveckling	2 226 tkr
Enhet Välfärdsutveckling	611 tkr
Business Region Borås	574 tkr
Dataskyddsombud	274 tkr
Medarbetarcentrum	216 tkr
Vård- och omsorgscollege	11 tkr
Navet science center	127 tkr
Närvårdssamverkan Södra Älvsborg	1 823 tkr

Förbundskansliets positiva resultat härrör från högre ränteintäkter än budgeterat samt ett budgeterat överskott. Det positiva resultatet inom regional utveckling förklaras av lägre indexkostnader för E20 än budgeterat. Närvårdssamverkan har fått en större återbetalning av pensionskostnader vilket, tillsammans med överflyttade projektmedel från 2022, är förklaringen till det positiva resultatet. Övriga verksameters positiva resultat beror generellt på lägre kostnader än budgeterat, vilka i flera fall kommer att balanseras över året.

Förbundet prognosticerar ett positivt resultat på helåret om 1 989 tkr i förhållande till budget. Den positiva avvikelser återfinns främst inom förbundskansliet och förklaras av högre ränteintäkter än budgeterat.

Expedieras till

Medlemskommunerna

Justerare		Utdragsbestyrkande
-----------	--	--------------------

§ 99 Budget och verksamhetsplan 2024

Beslut

Informationen tas till dagens protokoll

Sammanfattning

Dialog inför arbetet med budget och verksamhetsplan 2024.

Justerare				Utdragsbestyrkande
-----------	--	--	--	--------------------

§ 101 Förbundsdirektör informerar

Beslut

Informationen tas till dagens protokoll

Sammanfattning

- Förslag att införa Information från kommunchefsnätverket som en stående punkt på Direktionens sammanträden

Justerare				Utdragsbestyrkande
-----------	--	--	--	--------------------

§ 102 Återkoppling från VästKoms styrelse och BHU

Beslut

Informationen tas till dagens protokoll

Sammanfattning

Direktionen delges information från de senaste mötena med VästKoms styrelse och BHU.

Justerare				Utdragsbestyrkande
-----------	--	--	--	--------------------



§ 103 Övrig politisk information

Beslut

Informationen tas till dagens protokoll

Sammanfattning

Bengt Hilmersson (C) delger information gällande det pågående arbetet med naturbruksavtal.

Justerare

Utdragsbestyrkande



§ 104 Anmälningsärenden

Beslut

Redovisningen av delegationsbeslut godkänns

Sammanfattning

Följande delegationsbeslut anmäls till Direktionen

Datum	Beslut	Delegat
230926	1. Utlämnande av allmän handling, upphandlingsunderlag	Administrativ chef
230926	2. Anställning Regionutvecklare BRB	Enhetschef Regional utveckling
230927	3. Utlämnande av allmän handling, inköp	Administrativ chef
231010	4. Utlämnande av allmän handling, upphandlingsunderlag	Administrativ chef

Justerare

Utdragsbestyrkande



§ 105 Godsstrategi Västra Götaland

Beslut

Informationen tas till dagens protokoll

Sammanfattning

Louise Jeppsson (V), Max Falk och Henrik Andersson informerar om den aktualisering av Godsstrategi för Västra Götaland som pågår. Godsstrategin beslutades 2016 och aktualiseringen innebär framförallt uppdateringar i statistik och omvärldsanalys samt en tydligare röd tråd mellan strategin och den handlingsplan som beskriver prioriterade insatser under perioden 2024-2028. Insatserna delas in i två kategorier; dels insatser som ska genomföras genom samverkan och påverkan, dels insatser Västra Götalandsregionen har rådighet över. Enligt planen ska den aktualiserade Godsstrategin beslutas i Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden i december 2023.

Bengt Hilmersson (C) efterlyser att godsstrategin även ska lyfta fram biogas som drivmedel.

Justerare

Utdragsbestyrkande



§ 106 Övriga frågor

Beslut

Inga övriga frågor anmäldes till dagordningen

§ 107 Nästa sammanträde äger rum den 8 december kl 9.00-12.00

Sammanträdet avslutas med jullunch

Justerare

Utdragsbestyrkande



Länsstyrelsen
Västra Götaland

Beslut **Meddelande 6** ⁽⁵⁾

Datum
2023-11-06

Diarienummer
31578-2023

Alla länets kommuners brevlådor samt
Migrationsverket, e-post:
migrationsverket@migrationsverket.se
bosattningseenheten@migrationsverket.se

Beslut om fördelning av anvisningar år 2024 till kommuner i Västra Götalands län

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen i Västra Götalands län beslutar att fördelning av mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning genom anvisning till kommuner i Västra Götalands län (kommunal) för kalenderåret 2024 ska ske enligt **Bilaga 1** till detta beslut.

Redogörelse för ärendet

Regeringen har beslutat att 2 800 nyanlända ska omfattas av anvisning till landets kommuner år 2024. I förordning (2016:40) om fördelning av anvisningar till kommuner framgår det vidare att 507 nyanlända ska anvisas till Västra Götalands län år 2024.

Länsstyrelsen ska, enligt 5 § förordningen (2016:39) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (bosättningsförordningen), besluta om kommunal.

En kommun är skyldig, enligt 5 § lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (bosättningslagen), att efter anvisning ta emot en nyanländ för bosättning i kommunen. Lagen gäller för nyanlända under vissa förutsättningar.

Skälen för länsstyrelsens beslut

Tillämpliga bestämmelser framgår av redogörelse för ärendet. Vid fördelningen av anvisningar mellan kommuner ska, enligt 7 § andra stycket

Meddelande 6

2023-11-06

31578-2023

i bosättningslagen, hänsyn tas till kommunens arbetsmarknadsförutsättningar, befolkningsstorlek, sammantagna mottagande av nyanlända och ensamkommande barn samt omfattningen av asylsökande som vistas i kommunen. När kommuntalen beslutas får, enligt 6 § bosättningsförordningen, kommunernas förutsättningar att tillhandahålla bostäder beaktas utöver dessa kriterier.

Länsstyrelsens beslut om kommuntal utgår ifrån den statistiska fördelningsmodell som ligger till grund för regeringens beslut om länstal. Därutöver har länets kommuner också beretts möjlighet att påverka kommuntalen genom omfördelningar av kommuntalen sinsemellan. Göteborgs stad har överlåtit 11 respektive 19 platser till Borås respektive Ulricehamn och Götene kommun har överlåtit 4 platser till Tibro kommun. De föreslagna ändringarna är förankrade på kommunledningsnivå.

Överklagan

Enligt 9 § i bosättningslagen kan detta beslut inte överklagas.

Upplysningar

Om länstalen revideras under innevarande kalenderår får, enligt 7 § bosättningsförordningen, även kommuntalen revideras. Enligt samma paragraf får kommuntalen också revideras under innevarande kalenderår efter överenskommelse mellan kommuner inom länet eller närliggande kommuner, under förutsättning att kommuntalen sammantaget inte blir lägre än länstalet.

Länstalet omfattar enbart nyanlända personer som anvisas enligt bosättningslagen. Därutöver kommer även nyanlända personer med uppehållstillstånd som på egen hand ordnat bostad i kommunen samt direktinresta anhöriga till nyanlända personer att bosätta sig i kommunerna på egen hand, genom så kallad självbosättning.

De som deltagit i beslutet

Beslutet har fattats av Landshövding Sten Tolgfors efter föredragning av utvecklare Anna Ahlborg. I beslutets beredning har även avdelningschef Lena Malm samt enhetschef Pia Falk deltagit.

Sten Tolgfors

Landshövding

Bilaga 1**Kommuntal år 2024 för kommuner i Västra Götalands län**

Kommun	Förslag till kommuntal
Ale	20
Alingsås	19
Bengtsfors	2
Bollebygd	5
Borås	22
Dals-Ed	2
Essunga	1
Falköping	7
Färgelanda	4
Grästorp	2
Gullspång	0
Göteborg	64
Götene	4
Herrljunga	3
Hjo	6
Härryda	24
Karlsborg	3
Kungälv	26
Lerum	27
Lidköping	15
Lilla Edet	3

Lysekil	0
Mariestad	15
Mark	18
Mellerud	0
Munkedal	0
Mölnadal	30
Orust	10
Partille	13
Skara	4
Skövde	25
Sotenäs	3
Stenungsund	12
Strömstad	4
Svenljunga	0
Tanum	8
Tibro	5
Tidaholm	10
Tjörn	15
Tranemo	4
Trollhättan	15
Töreboda	0
Uddevalla	12
Ulricehamn	25
Vara	8
Vårgårda	3
Vänersborg	0

Åmål	3
Öckerö	6



Bildningsnämndens kvalitetsarbete inom grundskolan

Herrljunga kommun

OKTOBER 2023

Innehåll

Innehåll	1
Sammanfattning	2
1. Inledning	4
2. Granskningsresultat	6

Sammanfattning

Deloitte AB har av de förtroendevalda revisorerna i Herrljunga kommun fått uppdraget att genomföra en granskning avseende bildningsnämndens kvalitetsarbete inom grundskolan.

Revisionsfråga

Bedriver bildningsnämnden ett tillfredställande och ändamålsenligt kvalitetsarbete i grundskolan?

Svar på revisionsfråga

Vår sammanfattande bedömning är att bildningsnämnden i Herrljunga kommun till stor del bedriver ett tillfredställande och ändamålsenligt kvalitetsarbete i grundskolan.

Baserat på kommunens arbete med att identifiera och vidta åtgärder för att utveckla kvalitetsarbetet, bedömer vi att det fortfarande råder utmaningar som behöver belysas.

Iakttagelser och slutsatser

- Grundskolan har upplevt variationer i studieresultaten, särskilt i årskurs 9. En påfallande nedgång i studieresultat i årskurs 9 har observerats, särskilt mellan läsåren 20/21 och 21/22. En viss återhämtning noterades efter läsåret 22/23, vilket kan tyda på ett trendbrott. Det är viktigt för kommunen att fortsätta övervaka och analysera dessa resultat för att identifiera orsakerna till dessa variationer och vidta lämpliga åtgärder.
- Kostnader för grundskolan har ökat över tid, särskilt under 2022. Under 2018–2022 har antalet elever F-9 ökat med 7% och de totala kostnaderna med ca 12,1%. Jämfört med andra liknande kommuner ligger Herrljunga högre eller jämförbart i kostnad per elev, men under riksnittet för åk 1–9. Nettokostnadsavvikelsen för grundskolan F-9 är positiv, vilket indikerar att kommunen har ett högre kostnadsläge än vad som kan förväntas utifrån genomsnittlig kostnadseffektivitet och kvalitet. Ovanstående kan tyda på att kommunen har utmaningar med kostnadseffektivitet inom grundskolan.

- Det finns en strukturerad och systematisk ansats till kvalitetsarbetet inom grundskolan bör ge goda förutsättningar och stöd för rektorer samt lärare att utveckla undervisningen. Det finns dock utvecklingsområden - kvalitetsarbetet behöver dokumenteras i en övergripande modell/system med en tydlig koppling mellan olika delar.
- Grundskolan har problem med sitt kompensatoriska uppdrag – skolan har inte lyckats anpassa undervisningen på ett tillfredsställande för elever med NPF-diagnoser och socioekonomiska utmaningar.
- Det finns en upplevd brist på resurser inom grundskolan, detta då majoriteten av respondenterna i enkätundersökningen upplever att det inte finns tillräckliga resurser för att bedriva verksamhet i enlighet med lagkrav och nationella mål. Enkätdata och iakttagelser tyder alltså på att resurserna kanske inte alltid fördelas tillräckligt för att möta behoven hos alla elever och lärare.
- Trygghet och studiero på högstadieskolan är områden som behöver förbättras. Bristen på trygghet under raster och pauser, samt otillräcklig studiero på lektionerna, kan ha en negativ inverkan på elevernas inlärningsförmåga och välbefinnande. Det är viktigt att skolan tar itu med dessa frågor för att skapa en bättre lärandemiljö för eleverna.
- Det har varit utmaningar med kontinuitet och stabilitet på ledningsnivå inom grundskolan, särskilt med tanke på den höga omsättningen av rektorer under de senaste åren. Denna omsättning har troligtvis haft negativa konsekvenser på samarbetet mellan lärare och rektorer samt på elevernas studieresultat. De negativa konsekvenserna av dessa byten förstärks av skolans nuvarande utmaningar.
- Under de senaste 3-4 åren har det skett betydande förändringar inom grundskolan som drivits av förvaltningen och rektorerna. Dessa förändringar har inte alltid mottagits väl av pedagogerna, vilket har skapat oro inom personalgruppen. Det verkar det som att ledningen har stött på motstånd vid genomförandet av förändringar inom grundskolan. Detta kan vara kopplat till hur

förändringarna har kommunicerats och implementerats, samt hur personalens feedback och oro har hanterats.

- Det finns en medvetenhet om det svajande och fallande studieresultatet i högstadiet (åk 9), dock saknas det en systematisk och djupgående analys av de bakomliggande orsakerna. Detta kan påverka förmågan att vidta effektiva åtgärder för att adressera problemen.

Rekommendationer

Efter genomförd granskning rekommenderar vi bildningsnämnden att:

- Skapa en enhetlig och övergripande modell/system för dokumentation av kvalitetsarbetet. Denna modell bör vara intuitiv, lätt att följa och klargöra kopplingarna mellan olika delar av kvalitetsarbetet.
- Säkerställa att det finns särskilda utbildningsprogram och resurser riktade specifikt till lärare samt pedagogisk personal för att stärka kompetensen med att anpassa undervisningen för elever med NPF-diagnoser och socioekonomiska utmaningar.
- Genomföra en omfattande översyn av nuvarande resursfördelning inom grundskolan för att säkerställa att resurser allokeras på ett sätt som lämpligast möter elever och lärarnas behov.
- säkerställa upprättandet av ett plan med adekvata och tillräckliga åtgärder förbättring av trygghet och studiero på högstadieskolan. Därefter följ upp löpande genomförandet av planen.
- Utveckla och implementera en strategi för att stabilisera ledningsnivån inom grundskolan, med särskilt fokus på att stödja och behålla rektorer.
- Säkerställ att det finns en inkluderande och transparent process när det gäller att genomföra förändringar inom grundskolan.

Jönköping den 2023-10-25

DELOITTE AB

Revsul Dedic
Projektledare

Sebastian Behrenz
Projektdeltagare

1. Inledning

Bakgrund

Enligt nationell statistik har kunskapsresultatet för elever i åk 9 i Herrljungas kommunala grundskola försämrats avsevärt under 2021/2022 jämfört med tidigare år. Försämringen noteras för andel elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, andel behöriga till yrkesprogram samt genomsnittliga meritvärdena. Även vid jämförelse med avvikelse från modellberäknat värde (egen struktur) noteras en väsentlig försämring. Forskning visar att framgångsrika skolor präglas av ett arbete med att ständigt förbättra verksamheten. Det handlar om att rektor och lärare skapar sig en förståelse kring orsaken av hur resultatet ser ut samt kunna ifrågasätta resultaten. Med utgångspunkten i en sådan förståelse sätter framgångsrika skolor åtgärder som syftar till att höja måluppfyllelsen. Ett väl fungerande kvalitetsarbete ger förutsättningar för elever att utvecklas och få god utbildning i en stimulerande och trygg miljö.

För att kvaliteten i skolan ska utvecklas krävs att verksamheten ständigt prövas, resultat följs upp och utvärderas samt att nya metoder utvecklas. Detta gäller samtliga skolenheter oavsett resultat, men vid skolenheter där det finns elever som inte når kunskapskraven behöver skolenheten utreda vad resultatet beror på och utifrån den vetskapen arbeta för att höja måluppfyllelsen. Det ska pågå ett ständigt arbete för att säkerställa att alla elever utvecklas så långt de kan utifrån sina individuella förutsättningar. Skolans kvalitet och likvärdighet påverkas inte bara av resursernas omfattning utan även av hur de används på varje enskild skola.

De förtroendevalda revisorerna i Herrljunga kommun har gett Deloitte i uppdrag att genomföra en granskning av bildningsnämndens styrning och uppföljning av kvalitetsarbete inom grundskolan.

Syfte och avgränsning

Granskningens syfte är att undersöka och bedöma bildningsnämndens styrning och uppföljning av kvalitetsarbete i Herrljunga kommuns grundskola. Granskningen har begränsats till bildningsnämnden i Herrljunga kommun.

Revisionsfråga

Bedriver bildningsnämnden ett tillfredställande och ändamålsenligt kvalitetsarbete i grundskolan?

Underliggande frågeställningar

- Ligger resultat och måluppfyllelse i grundskolan i Herrljunga kommun i linje med liknande kommuner, riket, länet och modellberäknat värde?
- Har nämnden tydliggjort sitt ansvarstagande för styrning av skolan med fokus på de nationella målen och riktlinjer som framgår av skollagen, läroplaner och andra förordningar?
- Är styr - och beslutskedjan mellan olika nivåer i organisationen tydlig? Finns en tydlig struktur för kommunikation och dialog mellan olika nivåer?
- Har nämnden säkerställt en ändamålsenlig organisation och resursfördelning utifrån skollagens krav (nationella mål, krav och riktlinjer) och i förhållande till de behov som finns på skolorna och hos eleverna?
- Bedrivs ett kvalitetsarbete inom grundskolan utifrån de nationella målen för utbildningen både på huvudmannanivå och på enhetsnivå? Finns tydliga strukturer för kvalitetsarbete, som förankrar arbetet på alla nivåer?
- Har nämnden en tillfredsställande uppföljning och utvärdering av grundskolan så att de nationella målen och kvalitetskraven uppfylls?
- Har nämnden genomfört analys av och identifierat grundorsaker till svajande och nedåtgående trend när det gäller kunskapsresultatet i åk 9) Har nämnden vidtagit åtgärder med anledning av kunskapsresultatet år 2021/2022?

Metod och granskningsinriktning

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier, enkätundersökning, statistiska analyser samt genom intervjuer. Intervjuer har genomförts med följande befattningshavare: BN presidiet, bildningschef, kvalitetsstrateg, utvecklingsledare, rektor åk. 7–9, elevhälsochef, skolsköterska och kurator.

Granskningen har delats in i följande faser:

- Planering och genomförande av intervjuer.
- Insamling av övrig fakta/underlag och dokumentgranskning.
- Genomgång, sammanställning och analys av insamlat material.
- Framtagning av viktiga iakttagelser och rekommendationer samt svar på revisionsfråga.
- Rapportskrivning inkl. sakavstämning.
- Presentation av granskning till revisorer.
- Godkänd rapport skickas till berörda nämnder & revisorer.

Enkätundersökning

Inom ramen för denna granskning genomfördes en webbenkät då samtliga pedagoger och rektorer fick möjlighet att besvara ett antal frågeställningar/påståenden kopplade till olika områden. Pedagoger och rektorer hade även möjligheten att lämna fria kommentarer. Enkäten besvarades av totalt 73 personer, varav 65 pedagoger och 4 rektorer. Fyra svarande valde att inte uppge om de är pedagog eller rektor. Av de 73 svarande arbetar 50 inom F-6 och 23 inom 7–9. Vidare, över 50% av svarande har varit anställda i Herrljunga kommun mer än 5 år. I rapportens granskningsdel kommer vi att referera/hänvisa till enkätsvar och kommentarer när detta är lämpligt.

Revisionskriterier

Kommunallagen (2017:725), Skollagen (SFS 2010:800), läroplan för grundskolan, (SKOLF5 2010:37) samt tillämpbara interna regelverk, policyer och beslut.

Kvalitetssäkring

Kvalitetssäkring har skett genom Deloitte:s interna kvalitetssäkringssystem. Rapporten har även kvalitetssäkrats av de intervjuade personerna.

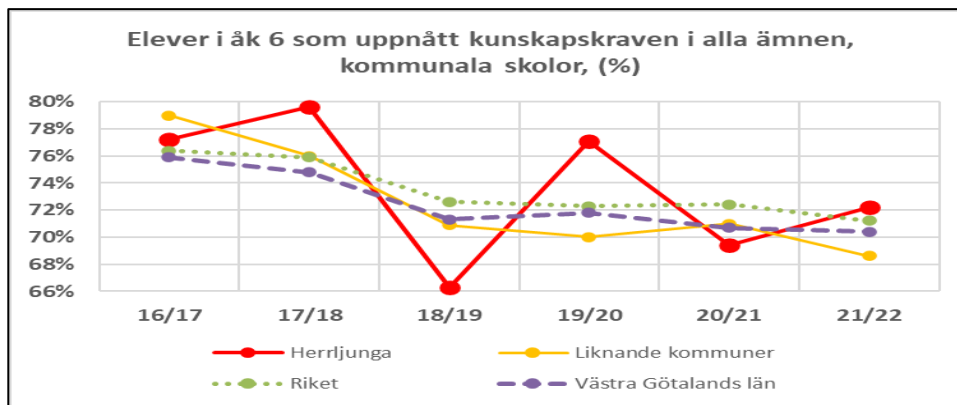
2. Granskningsresultat

Utifrån genomförda intervjuer och granskat material har en övergripande beskrivning av det systematiska kvalitetsarbetet i grundskolan gjorts nedan. De iakttagelser som framkommit till följd av intervjuer och dokumentstudier redogörs under den rubrik som ansetts mest lämplig.

2.1 STUDIERESULTAT I GRUNDSKOLAN

2.1.1 Kunskapsresultat – Årskurs 6

I likhet med riket, liknande kommuner och kommuner i Västra Götalands län, visar Herrljunga en nedåtgående trend när det gäller andelen elever i årskurs 6 som uppnår kunskapskraven i samtliga ämnen, vilket framgår av Figur 1. Det är dock värt att notera att studieresultatet i Herrljunga kommun varierar mer från år till år jämfört med andra jämförda kommuner. En tänkbar förklaring kan vara att data för jämförda kommuner bygger på flera kommuners resultat sammanlagda.



Figur 1. (Källa: Skolverket).

När man analyserar studieresultaten utifrån kön noteras en markant skillnad mellan könen, något som också observeras på riksnivå.

Särskilt anmärkningsvärt är att under läsåret 16/17 hade Herrljunga en större andel pojkar som uppnådde kunskapskraven jämfört med flickor. Efter detta läsår ökade andelen för flickor kraftigt, medan pojkarnas resultat sjönk betydligt.

Under läsåret 20/21 var skillnaden som störst med en differens på 24 procentenheter. Dock vände trenden under läsåret 21/22, då andelen godkända pojkar ökade med 24 procentenheter medan flickornas resultat sjönk med 15%. Som ett resultat av detta var det under 21/22 fler pojkar än flickor som uppnådde kunskapskraven.

Kunskapsresultat – Årskurs 9

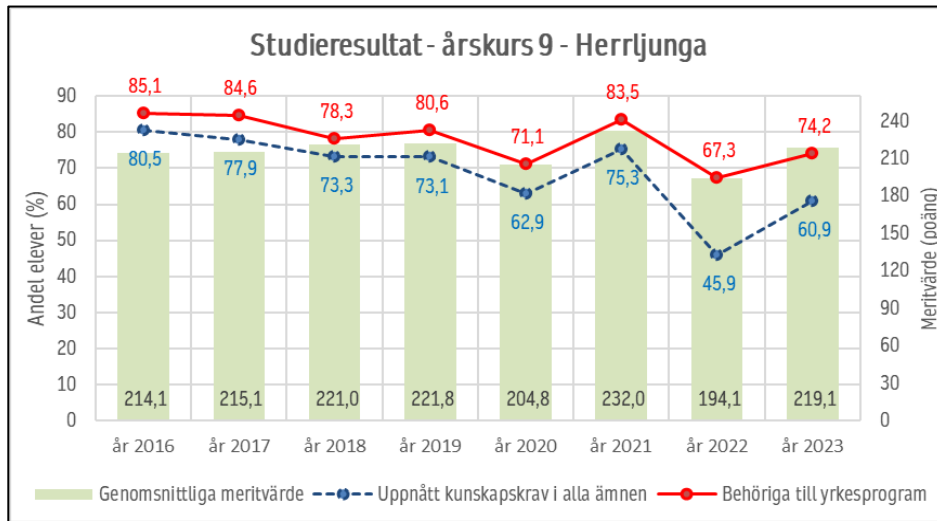
Kunskapskrav och meritvärdena - skolnivå

I Figur 2 presenteras en översikt över utvecklingen i Herrljunga kommuns grundskolor avseende: andel elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, andel behöriga till yrkesprogram samt genomsnittligt meritvärde. Under läsåren 15/16 uppnådde 85,1% av eleverna i årskurs 9 kunskapskraven i alla ämnen. Denna siffra minskade till 67,3% under läsåret 21/22 – en total nedgång med 17%. Det mest påtagliga tappet observerades mellan läsåren 20/21 och 21/22, där andelen minskade med 16%. En annan markant nedgång inträffade även under läsåret 19/20. Resultatet förbättrades dock avsevärt under läsåret 22/23, en förbättring med drygt 7 procentenheter jämfört med läsår 21/22.

Ännu mer slående är det när det gäller elever som är behöriga till yrkesprogram, särskilt de senaste fyra läsåren då resultatet svajade upp och ner rejält. Exempelvis försämrades resultatet med drygt 30 procentenheter läsår 21/22 för att därefter förbättras med drygt 15 procentenheter läsår 22/23. Värt att noteras att rör behörighet till yrkesprogram krävs att eleverna uppfyller kunskapskraven i kärnämnen samt i minst fem andra ämnen – totalt 8 av de 16/17 ämnen en elev normalt studerar. Det framkommer en växande skillnad över tid mellan elever som når kunskapskrav i alla ämnen och de som uppnår behörighet till yrkesprogram.

Intressant att notera är att denna skillnad inte är lika stor mellan pojkar och flickor vad gäller elever som når kunskapskrav i alla ämnen. Läsåret 22/23 var det lika många pojkar som flickor som når kunskapskrav i alla ämnen. Däremot, när det gäller behörighet till yrkesprogram, visar det sig att en större andel pojkar

missar behörigheten än flickor. Exempelvis läsåren 21/22 och 22/23 var 7 procentenheter färre pojkar än flickor som klarade behörigheten till yrkesprogram.



Figur 2. (Källa: Skolverket).

Genomsnittliga meritvärden visar också en nedåtgående trend över tid, särskilt de senaste åren, även om en förbättrings noteras för läsåret 22/23. Denna trend speglar utvecklingen av elever som uppnår kunskapskrav i alla ämnen. Slutligen noteras det att studieresultaten har börjat variera mer under de senaste fyra åren. Med tanke på att antalet elever i årskurs 9 i Herrljunga kommun är relativt lågt (cirka 93-98), medför en ökad andel icke godkända elever en betydande inverkan på det sammanlagda resultatet.

Av officiell statistik framgår att andel pojkar respektive flickor har varierat relativt mycket mellan åren under perioden 18/19 – 21/22. Exempelvis under läsåret 19/20 stod flickorna för 51,6% (50 flickor) av totalt antal elever i år 9 (97 elever), läsåret 20/21 för 62,9% (61 flickor) av 97 elever (36 pojkar) och läsåret 21/22 för 40,8 % (40 flickor) av 98 elever (58 pojkar). Alltså, läsåret 20/21 då betydligt fler flickor i förhållande till pojkar gick år 9 har kunskapsresultatet varit relativt högt och läsåret 21/22 när betydligt färre flickor i förhållande till pojkar gick år 9 har kunskapsresultatet sjunkit kraftigt i förhållande till läsåret 20/21. Flickor uppvisar generellt högre meritvärden än pojkar och när andel flickor är betydligt

lägre/högre i förhållande till pojkar påverkas resultatet på gruppnivån avsevärt (detta gäller även när vi tittar på meritvärdena), vilket förefaller ha varit fallet i Herrljunga kommuner de senaste åren.

När man analyserar relation mellan andel elever med utländsk bakgrund eller andel elever med föräldrar med eftergymnasial utbildning men andel som uppnått kunskapskrav går det inte att se någon korrelation mellan dessa faktorer, vilket tyder på att nedåtgående och svajande studieresultat kan inte direkt härledas till de två socioekonomiska faktorerna.

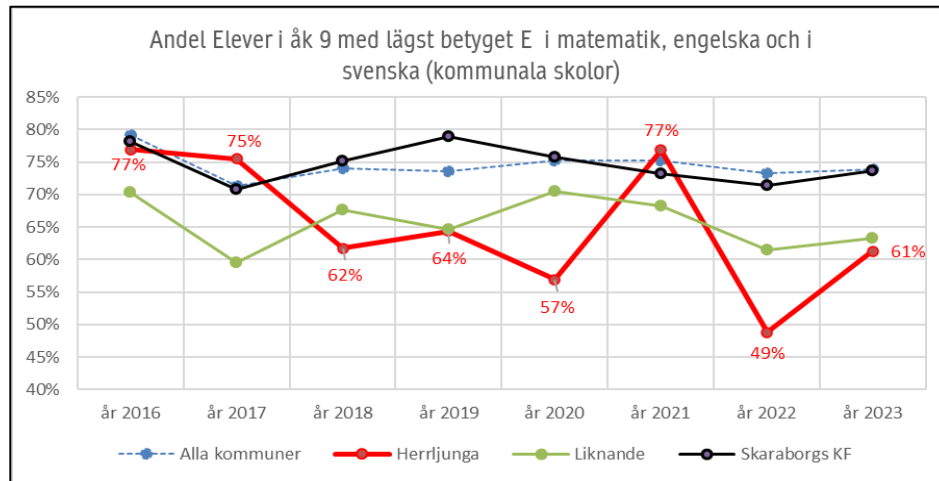
När man granskar resultaten för elevgrupp "nyinvandrade med begränsad bakgrund" jämfört med "övriga", framträder ingen påtaglig skillnad i prestationer över tid.

Efter läsåret 21/22 hade Herrljunga kommun en lägre andel elever i år 9 som uppnått betygsriterierna i alla ämnen jämfört med riket, liknade kommuner och Skaraborgs kommunalförbundet. Efter förbättringen under läsåret 22/23 låg studieresultatet i Herrljunga i linje med liknade kommuner men fortfarande lägre än riket och Skaraborgs kommunalförbundet. Likande trend framträder även för andel elever som uppnår behörigheten för yrkesprogram.

När det gäller genomsnittliga meritvärden har Herrljunga mellan läsåren 15/16 och 22/23 levererat högre meritvärden än liknade kommuner (förutom läsåret 21/22) men lägre än riket. Jämfört med genomsnittet för Skaraborgs kommunalförbund har utfallet varierat mellan åren.

Resultat på ämnesnivå

Enligt officiella uppgifter har andelen elever i årskurs 9 i Herrljunga kommun som uppnått kunskapskraven i kärnämnen (Svenska, Engelska och Matematik) minskat stadigt mellan läsåren 12/13 och 17/18. Efter detta har resultaten varierat kraftigt; först en markant förbättring läsåret 20/21, därefter läsåret 21/22 en ännu större försämring, och sedan en relativt stor förbättring läsåret 22/23. I jämförelse med rikssnittet, liknade kommuner samt Skaraborgs kommunalförbundet uppvisar Herrljunga en större nedgång och större svajande när det gäller andelen godkända i kärnämnen, framför allt mellan 16/17 till 22/23.



Figur 4: (Källa: egen bild baserad på underlag från Kolada)

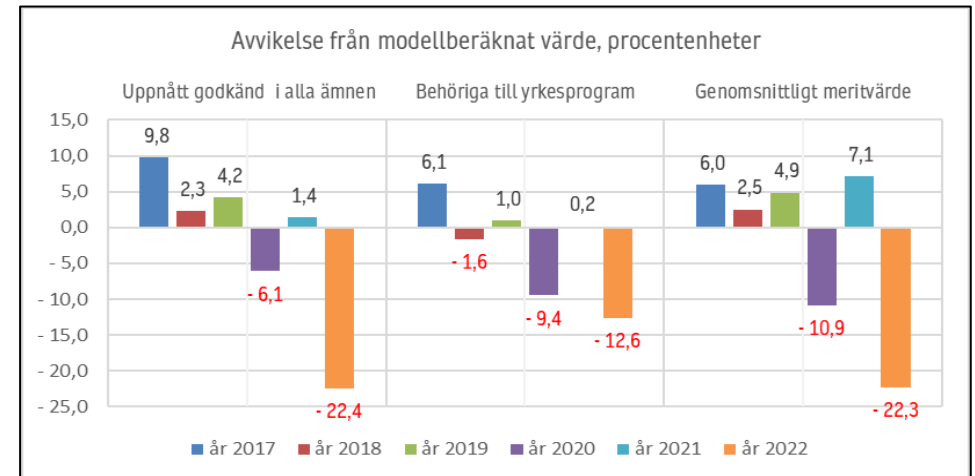
Bland kärnämnen har matematik haft den största nedgången, tätt följd av svenska. Engelska har visat tecken på återhämtning det senaste året, medan både matematik och svenska fortsätter på en nedåtgående trend, dock likt det totala resultatet en relativ stor förbättring läsåret 22/23. Jämfört med läsåret 21/22 har andelen elever i år 9 med lägst betyg E i matematik, engelska och svenska förbättrats med 12 procentenheter under läsåret 22/23. Tittar vi per ämne noteras att andelen med lägst betyg E i matematik har ökat med 7,5 procentenheter, i engelska 4,5 procentenheter och svenska 6 procentenheter. Trots markant förbättring under läsåret 22/23 är andelen elever i år 9 med lägst betyg E i kärnämnen i Herrljunga fortfarande lägre än i riket, liknande kommuner och Skaraborgs kommunalförbund.

Studieresultat i förhållande till sin egen struktur

I Figur 3 illustreras skillnaden mellan det faktiska genomsnittliga meritvärdet för elever i årskurs 9 vid kommunala skolor och det modellberäknade värdet. Det modellberäknade värdet har utarbetats av SKR med hjälp av en regressionsmodell. I denna modell jämförs kommunerna med varandra, och variabler som behovet av ekonomiskt bistånd, nyanlända elever (0-4 år), föräldrars utbildningsnivå, kön och, från 2017, andelen elever med okänd bakgrund har beaktats.

Figur 3 påvisar att elever i årskurs 9 i Herrljunga kommun generellt presterade bättre än förväntat utifrån kommunens specifika struktur för läsåren 16/17 till 19/20. Däremot visar trenden under de senaste tre

åren att prestationerna inte nått upp till de förväntade värdena. Detta är särskilt framträdande för läsåren 19/20 och 21/22.



Figur 3. (Källa: Kolada).

Rättssäkra betyg - Skillnad slutbetyg och nationellt prov

Bildningsnämnden har i sin riskanalys inför 2022 identifierat ej rättssäkra betyg i år 6, kärnämnen matematik, svenska och engelska som en risk. Risken har lyfts upp i nämndens interkontrollplan för 2022. Av uppföljning av internkontroll för 2022 presenterad för nämnden 2023-02-27 framgår att

Nämnden har noterat en avvikelse gentemot riket i ämnet svenska då fler elever i Herrljunga har erhållit ett högre slutbetyg än vad nationellt prov påvisar. Drygt 47 % av eleverna har fått ett högre betyg jämfört med riket 35,4%. I ämnet matematik och engelska är slutbetygen mer samstämmiga med resultatet på nationellt prov och med statistiken över riket.

Bedömning och kommentarer

Ligger resultat och målpuppfyllelse i grundskolan i Herrljunga kommun i linje med liknande kommuner, riket, länet och modellberäknat värde?

Vår samlade bedömning är att resultat och målpuppfyllelse i grundskolan i Herrljunga kommun till viss del ligger i linje med liknande kommuner, riket, länet och modellberäknat värde (avser de senaste 3 åren).

Vår bedömning baseras på följande:

Efter ett antal år av stabila och goda studieresultatet noteras ett visst trendbrott när det gäller studieresultatet för elever i årskurs 6 Herrljunga kommun. För läsåret 21/22 nådde fler elever i årskurs 6 i Herrljunga kommun kunskapskraven jämfört med rikssnittet, andra liknande kommuner och länet, vilket är en förbättring från läsåret 20/21. Det finns skillnader i prestation mellan flickor och pojkar, med pojkarna som visar en positiv trend och flickorna en negativ. Efter läsåret 21/22 uppnådde 80% av pojkar och 65% av flickor kunskapskraven i alla ämnen (statistiken avseende utfall för år 6 läsåret 22/23 är inte publicerad än därmed inte med i bedömningen).

En påfallande nedgång i studieresultat i år 9 har iakttagits i Herrljunga kommun, särskilt mellan läsåren 20/21 och 21/22. En viss återhämtning noteras efter läsåret 22/23, både gällande kunskapskraven och behörigheten till yrkesprogram, vilket kan tyda på ett trendbrott. Nedåtgående och trend noteras framför allt i kärnämnen, särskilt i matematik och svenska, även om en viss förbättring har observerats under läsåret 22/23. Engelska visar tecken på återhämtning, vilket är positivt.

Herrljunga kommun har tidigare haft högre meritvärden än liknande kommuner men presterar sämre jämfört med riket och Skaraborgs kommunalförbund de senaste åren. De modellberäknade värdena visar att prestationerna i kommunen inte har nått upp till de förväntade värdena under de senaste tre åren.

Vidare, noteras en avvikelse i ämnet svenska där fler elever i Herrljunga har erhållit ett högre slutbetyg än vad nationellt prov påvisar. Detta antyder att det kan finnas en brist på rättssäkerhet i betygssättningen.

Det finns en betydande skillnad mellan pojkar och flickor när det gäller behörighet till yrkesprogram, med flickor som generellt presterar bättre. Dessutom förefaller könsfördelningen i år 9 påverka studieresultatet på gruppnivå, där en högre andel flickor korrelerar med bättre resultat.

Slutligen kan det konstateras att andelen elever med utländsk bakgrund har legat på en stabil nivå mellan åren 2020–2022. Vidare noteras det att andelen elever vars föräldrar har eftergymnasial utbildning har ökat under åren 2020–2022. Det förefaller därför att det inte finns en korrelation mellan socioekonomiska faktorer som utländsk bakgrund eller föräldrars utbildningsnivå och studieresultat i år 9 i Herrljunga kommun. Detta indikerar att andra faktorer än socioekonomiska kan vara involverade i de observerade resultaten.

Studieresultatet i högstadiet har svajat under de senaste åren och vissa år var den väldigt låg. När en kommun har lågt antal elever som går ut år 9n, som fallet är i Herrljunga kommun (93–98 avgångselever per år), slår det hårt mot helhet om resultatet för några elever varierar från år till år. Detta i sin tur tyder på att skolan har problem med det kompensatoriska uppdraget. dvs. har svårigheter att anpassa sig till variationer i elevunderlag som varierar mellan åren, vilket förefaller vara fallet i högstadieskolan i Herrljunga kommun. Trots att skolan enligt uppgift identifierat elever med sämre förutsättningar vid övergången mellan mellanstadiet och löpande i högstadiet har skolan ändå inte lyckats hjälpa dessa elever klara kunskapskraven, framför allt när det gäller kärnämnen även om det finns andra ämnen som eleverna har problem med. Detta kan vara tecken på att till exempel införda extra stöd och anpassningar i ordinarie undervisning inte är adekvata eller tillräckliga. Men tanke på ovanstående finns enligt vår uppfattning områden som behöver ytterligare utvärdering och åtgärder för att säkerställa konsekvent framgång för alla elever.

För att förbättra och stabilisera studieresultatet kan det vara viktigt att utforska olika faktorer som pedagogiska strategier, lärarresurser, och stödstrukturer för elever. Samtidigt kan det vara värt att undersöka betygssättningssystemet och säkerställa att det är rättvist och reflekterar elevernas faktiska kunskaper och färdigheter.

2.2 STYRNING

2.2.1 Målsättning för grundskolan

Herrljunga kommun har tre primära fokusområden tillsammans med nio kommunövergripande mål. Av dessa mål är det svårt att entydigt urskilja vilka som direkt avser kommunfullmäktiges ambitioner för skolan, särskilt grundskolan. Ett exempel på ett mål som kan antas ha koppling till skolans verksamhet är "Oavsett ålder ges möjlighet till livslångt lärande och god livskvalitet". Men detta mål är formulerat generellt och tillhandahåller inte någon specifik inriktning avseende kommunens ambitioner för skolan, vilket försvårar en systematisk uppföljning och utvärdering av dess uppfyllnad.

Med utgångspunkt från de kommunövergripande fokusområdena och målen har respektive nämnd tagit fram specifika nämndmål som syftar till att stödja de övergripande målen. Bildningsnämnden har särskilt fastställt 12 sådana mål. Av dessa framträder följande tre som särskilt relevanta för kvalitet och måluppfyllelse inom grundskolan:

- Vi ska ha likvärdiga verksamheter med hög kvalitet.
- Alla elever ska vara behöriga till gymnasiets nationella program.
- Alla barn och elever ska känna trygghet och ha möjlighet till studiero.

För dessa mål har detaljerade indikatorer och kriterier tagits fram, bland annat:

- Elever i åk 9 som uppnått kunskapskravet i alla ämnen.
- Elever i åk 9 behöriga till yrkesprogram.
- Elever i åk 6 med minst betyget E i både matematik och svenska.
- Skillnader i betygspoäng mellan könen i åk 6 och åk 9.
- Närvaro över 85% bland elever.
- Upplevd trygghet och studiero baserat på enkätsvar från elever i åk 4 och åk 9.

Dessa kriterier följs upp genom olika verktyg, inklusive elev- och personalenkäter, nationella prov, betygsstatistik och ekonomiska indikatorer. Varje år ses dessa mål över i samband med bildningsnämndens verksamhetsberättelse. Det bör understrykas att dessa mål och indikatorer inte enbart avser grundskolan, utan hela den skolverksamhet som ligger under nämndens ansvarsområde.

2.2.2 Styrkedja

Varje tisdag hålls ett *ledningsgruppsmöte* inom bildningsförvaltningen bestående av staben/kansliet, samtliga rektorer, chefer i verksamheterna och bildningschefen. Enligt uppgifter diskuteras följande på mötet: aktuellt läsårs planering (personalhantering och löpande verksamhet), systematiskt kvalitetsarbete och avstämning av detta samt kompetensutvecklingsfrågor. Vidare, hålls månadsvisa *APT* på förvaltningen där det diskuteras verksamhetens utveckling, arbetsmiljö, hälsa och ekonomisk uppföljning per enhet. Bildningschefen *möter* varje månad samtliga *rektorer*. I samband med framtagande av verksamhetsrapporter/kvalitetsrapporter, *träffas* bildningschefen och kvalitetsstrateg med rektorerna.

En gång per termin har förvaltningen och nämnden verksamhetsdialoger. På dessa terminsmöten deltar ledningsgruppen (bildningschef, rektorer, kansliet och chefer) och politiker. Målet med dessa dialoger är att diskutera målarbetet, budgetuppföljning per verksamhet och den löpande verksamheten.

Vid dessa möten presenterar rektorer sina verksamhetsrapporter för nämnden. Enligt uppgifter har uppslutningen under de senaste åren varit ganska dålig. Detta verifieras även av en av intervjuade rektorn. Förvaltningen uppger att de har jobbat hårt för att skapa möjlighet för alla att få information, de kan dock inte styra över nämndens deltagande och hur nämnden använder erhållen information.

Bildningsnämnden har *nämndsmöten* nio gånger om året, där bildningschefen för bildningsförvaltningen deltar. Inför dessa möten samarbetar bildningschef, nämnds sekreterare, utvecklingsledare samt ordförande och vice ordförande i nämnden för att förbereda agendan för nämndsmötena.

Enligt uppgifter fick rektorer för ett par år sedan träffa nämnden med jämna mellanrum och prata om sin verksamhet (som en punkt på dagordningen). Detta var ett naturligt forum där rektorer lyfta sina dilemma och utmaningar återkommande så det inte hamna bara i en rapport. Rektorer fick prata om verksamheten, vad står man idag, vilka utmaningar har de, vad ser de framåt. Detta har enligt den intervjuade rektorn inte skett under de senaste två åren. Rektorernas önskemål är komma upp och berätta för nämnden hur de ser sitt uppdrag som rektorn.

I år har dock förvaltningen och rektorer haft en dag tillsammans med nämnden. Då det var många nya i nämnden då bjöd man en extern föreläsare för att föreläsa om skolan och nämnden för att få mer kunskap om skolan. Rektorer har sedan haft en dag till där dem fick berätta kort om verksamheterna, att informera den nya nämnden om verksamheterna.

Idag är den skriftliga uppföljningen som används. Det finns fasta punkter då man lyfter kvalitetsarbetet till nämnden. På det sättet får nämnds politiker tillräckligt med information som påverkar resultatet och tillgängligheten inom skolan.

2.2.3 Uppföljning och kontroll

I vår genomgång av samtliga protokoll från nämndens möten under perioden 2022-01-01 till 2023-10-03 observerades att nämnden mottog information rörande kvalitet och måluppfyllelse i grundskolan vid totalt 16 tillfällen (detaljerad sammanställning finns i Bilaga D). Denna information framfördes genom skriftliga dokument (t.ex. verksamhetsberättelse och uppföljningar av internkontroll) samt muntliga presentationer (t.ex. kvalitets- och verksamhetsdialoger).

Av intervjuer med förvaltningsledningen framgår att förvaltningen utvärderar och rapporterar måluppfyllelsen till nämnden två gånger per år. Förvaltningen arbetar dock med rapporten under året. Utifrån verksamhetsberättelserna i augusti och återkopplingar formulerar nämnden angelägna utvecklingsområden och målsättningar som sedan följs upp på våren. Detta formuleras sedan i verksamhetsberättelseberättelsen i juni som sedan återigen lyfts upp i augusti.

Våra iakttagelser visade att när skriftliga rapporter presenterades, nöjde sig nämnden ofta med att godkänna dem utan att tillföra ytterligare kommentarer eller beslutsförslag utifrån rapportens innehåll. Förvaltningschefen, som deltog i majoriteten av nämndens möten, fokuserade sällan på frågor kring måluppfyllelse eller studieresultat. Det noterades även att rektorer sällan närvarade för att ge insikter om verksamheten inom sina respektive skolor.

Rapporter som avhandlade måluppfyllelse inom grundskolan, såsom verksamhetsberättelse och kvalitetsuppföljning, inkluderade vanligtvis översikter av måluppfyllelse, kunskapsresultat samt trygghet och studiero. De innehöll även analys av resultaten och framhävde områden för förbättring. Däremot fann vi en brist på djupgående orsaksanalyser när det gällde faktorer bakom otillräcklig måluppfyllelse och trygghet. Vi såg även en brist på systematisk uppföljning från nämndens sida av rekommenderade åtgärder samt en utvärdering av dessa åtgärders effektivitet.

Nämndens internkontrollplan beaktar särskilt två kritiska områden inom grundskolans kvalitetsarbete: skillnader mellan slutbetyg och nationella prov samt efterlevnad av riktlinjer kring skolpliktsbevakning. Även om uppföljningar genomförs regelbundet var det svårt att utifrån den presenterade informationen bedöma hur dessa risker hanteras eller minskas. Uppgifter antydde att skillnaderna mellan slutbetyg och nationella prov fortfarande är avsevärda, samt att problem med skolfrånvaro kvarstår.

Intervjuer med BN presidium belyste att variationer i studieresultat ibland förklaras med att vissa årskullar stött på unika utmaningar. Med detta i åtanke har nämnden efterfrågat specifika resultatuppföljningar över en 4-årsperiod för dessa årskullar. Trots att dessa uppföljningar levererats, har svaren tenderat att koncentrera sig på resultaten snarare än bakomliggande orsaker. Enligt de intervjuade politikerna finns det ett markant behov av mer detaljerade orsak-verkan-analyser för att adekvat adressera den fundamentala "varför"-frågan.

Bedömning och kommentarer

[Har nämnden tydliggjort sitt ansvarstagande för styrning av skolan med fokus på de nationella målen och riktlinjer som framgår av skollagen, läroplaner och andra förordningar?](#)

Vår samlade bedömning visar att bildningsnämnden i stor utsträckning har klargjort sitt ansvar för styrningen av skolan, i enlighet med nationella mål, skollagen, läroplaner och andra förordningar.

Vår bedömning baseras på följande:

Vi noterar att bildningsnämnden har fastställt nämndmål som omfattar samtliga skolenheter. Samband mellan nämndmål och kommunens övergripande mål är i allt väsentligt tydliga. Vidare, visar vår jämförelseanalys av de nationella målen för grundskolan och bildningsnämndens mål/delmål en klar koppling, dvs. de nationella målen för grundskolan återspeglas väl i nämndens mål kopplat till grundskolan. Denna koppling understryker en gemensam förståelse för begreppen kvalitet och likvärdighet. Vår uppfattning är att även indikatorer kopplade till nämndmål/delmål som nämnden valt att arbeta med förefaller vara högst relevanta och ändamålsenliga och bör ge nämnden gott stöd i sin styrning av grundskolan (framför allt kopplat till måluppfyllelse gällande kunskapskrav).

Relevanta och ändamålsenliga nämndmål och indikatorer förenklar även för revisionen och kommunfullmäktige vid utvärdering av bildningsnämndens ansvarstagande gällande grundskolan.

[Är styr - och beslutskedjan mellan olika nivåer i organisationen tydlig? Finns en tydlig struktur för kommunikation och dialog mellan olika nivåer?](#)

Vår samlade bedömning är att det till stor del finns en tydlig styr- beslutskedja mellan olika nivåer i organisationen. Vidare görs bedömningen att det till stor del finns en tydlig struktur för kommunikation och dialog mellan olika nivåer.

Vår bedömning grundar sig i nedanstående:

Det finns regelbunden kommunikation genom veckovisa ledningsgruppsmöten, månadsvisa APT-möten, och möten mellan bildningschefen och rektorerna, samt nämndsmöten som sker nio gånger om året. Dessa möten behandlar en rad viktiga ämnen som personalhantering, kvalitetsarbete, kompetensutveckling, verksamhetsutveckling, arbetsmiljö, ekonomisk uppföljning och budgetuppföljning.

Formella strukturer och forum för dialog och kommunikation mellan olika nivåer är på plats, som verksamhetsdialoger och nämndsmöten. Detta ger en tydlig struktur för hur och när kommunikation skall ske mellan olika nivåer inom organisationen. Dock nämns det att uppslutningen kring verksamhetsdialogerna har varit dålig under de senaste åren, vilket indikerar att det kan finnas utmaningar i att säkerställa aktiv deltagande och engagemang från alla berörda parter.

Rektorernas direktkommunikation med nämnden verkar ha minskat under de senaste två åren, vilket kan vara en potentiell svaghet. Denna direktkommunikation verkar ha varit värdefull för rektorerna för att kunna lyfta fram viktiga frågor och utmaningar.

Skriftlig uppföljning och rapportering till nämnden används för att hålla nämnden informerad om verksamheterna och deras utveckling. Detta bidrar till att säkerställa att politiker inom nämnden får den information de behöver för att fatta informerade beslut.

Initiativet att ha en dag tillsammans med nämnden och rektorerna, inklusive en extern föreläsning, är ett positivt steg mot att öka förståelsen och kunskapen mellan olika nivåer inom organisationen.

Vi anser därför att det finns en tydlig struktur för kommunikation och dialog mellan olika nivåer inom grundskolan. Regelbundna möten och formella forum finns för att diskutera och behandla viktiga frågor. Dock verkar det finnas utrymme för förbättring när det gäller upplutning kring vissa möten och direktkommunikation mellan rektorerna och nämnden. Det kan vara värt att utforska strategier för att förbättra deltagandet och engagemanget från alla berörda parter, samt att återinföra eller stärka direktkommunikationen mellan rektorerna och nämnden för att säkerställa en mer öppen och effektiv dialog.

Befintlig styrkedja och rapporteringssystem bör ge goda förutsättningar för nämnden att ta del av relevanta beslutsunderlag och utöva sin styrning och ledning av grundskoleverksamhet.

Det finns dock utvecklingspotential, mer om detta i kommande avsnitt.

Har nämnden en tillfredsställande uppföljning och utvärdering av grundskolan så att de nationella målen och kvalitetskraven uppfylls?

Vår samlade bedömning är att till viss del har del en tillfredsställande uppföljning och utvärdering av grundskolan så att de nationella målen och kvalitetskraven uppfylls.

Vår bedömning grundar sig i nedanstående:

Vår granskning visar att det finnas flera strukturer och rutiner på plats för att nämnden ska kunna följa upp och utvärdera grundskolan i kommunen. Det finns regelbundna rapporteringstillfällen som verksamhetsberättelse, kvalitetsuppföljning, delårsrapport och internkontroller, där nämnden tar del av information kring måluppfyllelse och studieresultat. Frekvensen och variationen i rapportering kan vara tillräcklig för att ge en övergripande bild av grundskolans prestanda. Dock framträder vissa områden där förbättringar kan behövas för att säkerställa en tillfredsställande uppföljning och utvärdering.

Rapporterna till nämnden innehåller ofta resultatanalys och utvecklingsområden men saknar djupgående analyser av orsaker till bristande måluppfyllelse och/eller bristande trygghet och studiero. Detta begränsar nämndens möjlighet att förstå bakomliggande faktorer och agera på denna information effektivt. Det finns ett behov av orsak-verkan analyser för att förstå varför vissa resultat ser ut som de gör.

Det finns också en brist på efterfrågan och uppföljning kring utlovade eller föreslagna åtgärder och deras effekter.

Förvaltningschefen deltar på samtliga sammanträden men informationen som delas handlar sällan särskilt om måluppfyllelse och kunskapsresultat. Av protokoll noteras att rektorerna har vid mycket få tillfällen deltagit i nämndsammanträden från jan 2022 till sep 2023.

Vår genomgång av nämndens protokoll (2022-2023) visar att nämnden tar emot och behandlar skriftlig eller muntlig information/uppgifter kring studieresultat i grundskolan men tenderar att godkänna dessa utan ytterligare kommentarer, tillägg eller beslut. Nämnden noterar, godkänner eller lägger till handlingarna mottagen information/uppgifter.

Vi noterar av protokollet att nämnden inte har fattat några särskilda beslut med anledning av erhållen information koppat till utvecklingen av kunskapsresultatet i högstadiet. Vi har till exempel inte sett i protokoll att nämnden har gett förvaltningen särskilt uppdrag att utreda och presentera för nämnden bakomliggande grundorsaker till den nedåtgående och svajande studieresultat i grundskolan. Det är möjligt att frågan har diskuterat muntligt vid nämndmötena eller andra forum men detta framgår inte av de granskade nämndprotokoll.

Uppföljningar inom ramen för internkontroll tycks inte ge en klar bild över huruvida identifierade risker har eliminerats eller minimerats. Det framkommer en fortsatt stor skillnad mellan slutbetyg och nationellt prov samt att frånvaro är relativt hög.

Sammanfattningsvis, vår bedömning är att det finns en struktur på plats för uppföljning och utvärdering men brister i analytisk djup och hantering av information kan hindra en effektiv utvärdering och åtgärdande av identifierade problemområden. Det finns ett behov av mer djupgående analyser, bättre engagemang från nämnden i diskussion och uppföljning, samt en ökad insyn i och utvärdering av de åtgärder som vidtas för att adressera identifierade problem och brister.

3.1 ORGANISATION OCH RESURSER

3.1.1 Organisation, ansvarsfördelning och personal

Skolstruktur

Herrljunga kommuns grundskolor består av totalt åtta enheter, varav fem mindre enheter (Eggvena, Eriksberg, Hudene, Molla och Od) samt tre större enheter (Altorp, Horsby och Mörlanda). Rektorsområdet "Fyrskolorna" innefattar skolorna Eggvena, Eriksberg, Od och Hudene. Molla och Mörlanda sammanstrålar i ett gemensamt rektorsområde. Horsbyskolan är organisatoriskt uppdelad i två skolenheter: F-3 och 4-6. De mindre enheterna, tillsammans med Horsby och Mörlanda, bedriver undervisning från förskoleklass upp till årskurs 6. Altorp är det enda högstadieskola och erbjuder utbildning för årskurserna 7 till 9.

Organisationsstruktur

Bildningsnämnden är den politiska nämnd som ansvarar för kommunens skolverksamhet. Under bildningsnämnden opererar bildningskontoret som leds av en bildningschef.

I *bildningschefens* stab finns utvecklingsledare, kvalitetstrateg samt två handläggare. Bildningschefen är direkt personalansvarig för alla rektorer och chefer inom verksamheten, samt för medarbetarna inom staben/kansliet.

Totalt finns elva *rektorer* inom kommunen som ansvarar för den löpande driften av såväl skolan som dess tillhörande fritidshem. Till sitt stöd har rektorerna special pedagoger vars ansvar är att följa upp och stödja kring anpassningar och stöd kring elever med särskilt stöd.

Inom *elevhälsan* finns specialpedagoger, fyra kuratorer och fyra skolsköterskor. Dessa bildar tillsammans elevhälsoteam, organiserade i par, inom sina respektive enheter. Tillgänglig för alla enheter finns även en skolpsykolog.

Altorpskolan

Eleverna på Altorps skolan är sedan 4,5 år tillbaka uppdelade i två juridiska enheter, Altorp AC och Altorp BD med var sin rektor. Syftet med uppdelningen i två juridiska enheter är tydligare ansvar och ledarskap för både personal och elever. Respektive rektor ansvarar för personal inom respektive enhet. En rektor ansvarar även för fritidspersonal och den andra för personal som ansvarar för personligt stöd.

I praktiken arbetas som en skola, dvs. man blandar personal, men hälften av personal tillhör en rektor/juridisk enhet. I det dagliga arbetet märks inte att det är två olika juridiska enheter.

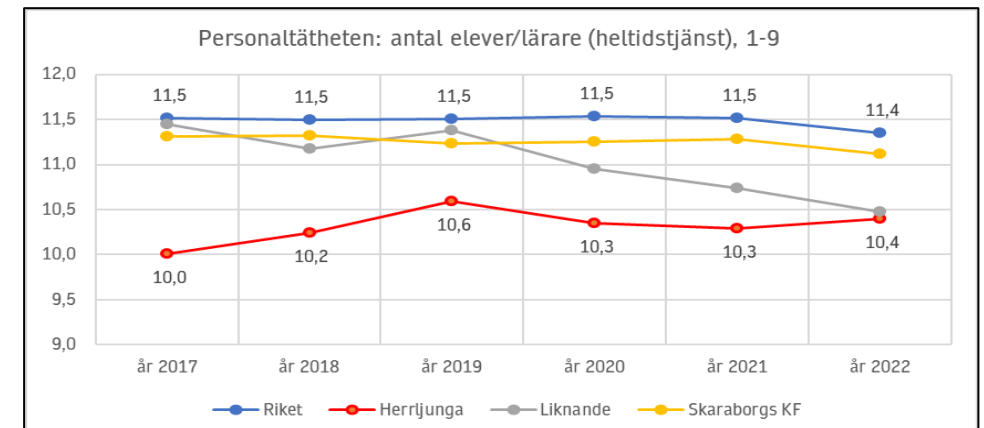
Utgångspunkten är alltid eleven när man avgör vilken rektor som agerar.

Rektorn för AC klasserna har ett ansvar att driva och följa upp och ha dialoger med personal angående trygghet och studiero (skolans regler och värdegrunder). Rektorn för BD har ett ansvar för kvalitetsarbetet (måluppfyllelse och uppföljning mm.). Båda rektorerna har dock en dialog och kan gå in i varandras bitar och styra upp. Uppdelningen av ansvar är mest för att det ska vara tydligt vem man ska fråga kring måluppfyllelse av det specifika arbetet. Specialpedagogerna har haft ett delegerad ansvar för att följa upp och stöd kring anpassningar och stöd till elever.

Altorpskolan har saknat en av de två rektorerna (pga. sjukdom) sedan mitten av januari 2023. En rektor har därför tagit hand om båda enheter. Detta har inneburit en stor arbetsbörda för den kvarvarande rektor. Mycket tid har gått till att hantera det dagliga och det långsiktiga kvalitetsarbetet har därför fått gå på sparlåga. Under år 2023 kommer Altorpskolan få ny rektor.

Personal och kompetens

Figur 8 illustrerar personaltätheten, uttryckt som antalet elever per lärare, under 2018–2022.



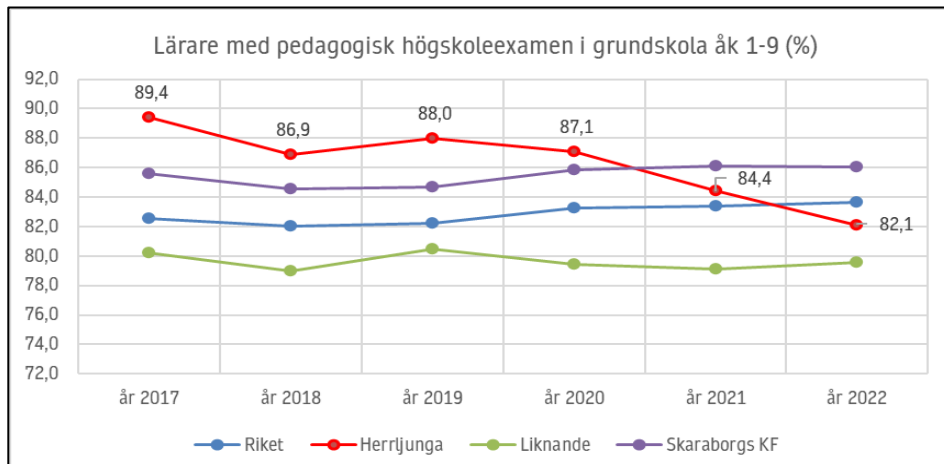
Figur 8. (Källa: Kolada).

Jämförelsen görs mellan Herrljunga kommun, liknande kommuner, Skaraborgs kommunalförbund och riksnittet. Herrljunga kommun har konsekvent uppvisat en högre personaltäthet jämfört med

referensgrupperna. Särskilt framträdande är skillnaden mot riksnittet, där Herrljunga överträffar med cirka 15%. Det bör noteras att även om personaltäteten i liknande kommuner har ökat de senaste åren, har gapet mellan Herrljunga och dessa kommuner minskat. Trots detta fortsätter Herrljunga att ha en avsevärd skillnad i personaltätet jämfört med både riket och Skaraborgs kommunalförbund.

Enligt figur 9 har andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen i årskurs 1-9 minskat kontinuerligt under de senaste fyra åren i Herrljunga kommun. Nedgången gick från drygt 88% år 2019 till drygt 82% år 2022. Herrljunga har tidigare haft en högre andel lärare med pedagogisk högskoleexamen jämfört med andra kommuner. Men under 2023 var andelen lärare med högskoleexamen lägre i Herrljunga än både riksgenomsnittet och Skaraborgs kommunalförbund. Dock behöll kommunen fortfarande en högre andel jämfört med liknande kommuner, men skillnaden har minskat.

Altorpsskolan, som är kommunens enda skola för årskurs 7-9, uppvisade en markant minskning av lärare med pedagogisk högskoleexamen mellan 2020 och 2022, från 85,6% till 70,5%.



Figur 9. (Källa. Kolada).

Det noterades också att andelen lärare på Altorpsskolan med lärarlegitimation och behörighet i åtminstone ett ämne minskade mellan 2020 och 2022, även om denna minskning inte var lika uttalad.

Förvaltningen framför att minskningen i andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen under de senaste åren kan tillskrivas det faktum att många av kommunens lärare är äldre, över 50 år, och att många av dem har gått i pension under denna period.

3.1.2 Budget och resursfördelning

Grundskolans budget kan delas in i tre huvudposter:

Grundbeloppet: Finansierar kostnader kopplade till omsorg, pedagogisk verksamhet, undervisning, pedagogiska material, elevhälsa, måltider, administration, mervärdesskatt och lokalkostnader.

Varje år fastställer bildningsnämnden grundbeloppets storlek, både för fristående och kommunala verksamheter.

Tilläggsbeloppet: Avsatt för extraordinära stödåtgärder utanför den ordinarie undervisningen, vilket inkluderar assistenthjälp, lokalanpassningar, extraordinära stöd för barn och elever med särskilda inlärningssituationer och modersmålsundervisning. Rektorer kan söka tilläggsmedel utifrån specifika behov. För att få beviljat stöd krävs ett gediget underlag, som kan vara en pedagogisk kartläggning eller en psykologutredning. Medel fördelas utifrån behov och tillgängliga resurser.

- **Riktade statsbidrag:** Förutom grundbeloppet och tilläggsbeloppet tar grundskolan emot riktade statsbidrag. Det finns särskilda handläggare som aktivt söker dessa bidrag. Verksamheterna måste dock uppfylla bidragets kriterier, annars riskerar nämnden att behöva återbetala medel.

Resursfördelningsmodell

Grundskolans resursfördelning struktureras runt tre poster:

Fast ersättning: Ska täcka fasta kostnader såsom lokaler, administration, skolskjuts, försäkringar, modersmålsundervisning, svenska som andraspråk, kost, datorer och telefoni.

Elevpeng: Kopplad direkt till undervisningskostnader som personal, läromedel, särskilt stöd, och kompetensutveckling. Budgeten justeras baserat på antalet och ålderssammansättningen av elever.

Tilläggsbelopp: Det finns två kategorier av tilläggsbelopp:

- **Landsbygdsstöd:** Grundskolor på landsbygden med under 50 elever har rätt till specifikt stöd.

- Extra stöd: Centralt konto för extraordinära stödåtgärder, motsvarar ungefär 1% av den totala budgeten inkluderande fristående verksamheter.

Budgeten för elevhälsan är centraliserad och påverkas inte direkt av elevförändringar, med undantag för stora elevökningar. Denna centrala styrning bidrar till bättre resursfördelning mellan enheter baserat på behov, enligt de intervjuade. Rektorer ansvarar för skolsköterskornas och kuratorernas arbetstid, trots att dessa positioner är centrala.

Den nuvarande resursfördelningsmodellen har varit i bruk i 8 år och utvärderas enligt uppgifter årligen. Förvaltningen har ännu inte identifierat några betydande socioekonomiska skillnader mellan olika områden. Socioekonomiska skillnader mellan tätorten och dess omgivning bedöms som obetydliga. Riktade bidrag ses av representanten för förvaltningsledning som kritiska för att upprätthålla en likvärdig service.

Iakttagelser från enkätundersökning

En genomgång av enkätdata och kommentarer har belyst en problematik kring resurstillgång och dess distribution inom grundskolan, vilket har direkta implikationer för förmågan att bedriva verksamheten i enlighet med lagkrav och nationella mål.

Resultat från enkäten visar att drygt 60 % av enkätens respondenter indikerar att det på deras skola inte finns tillräckliga resurser för att kunna bedriva verksamhet i enlighet med lagkrav och nationella mål.

Specifikt noteras att:

- 89 % (F-6) och 80 % (7-9) uppger otillräckliga förutsättningar för att hjälpa elever i behov.
- 53 % (F-6) och 64 % (7-9) anser att lärare inte får tillräckligt med stöd och resurser, inklusive tillgång till specialpedagoger och andra stödroller.
- 40 % (F-6) och 16 % (7-9) anser att lärare har tillräckliga möjligheter till kompetensutveckling.

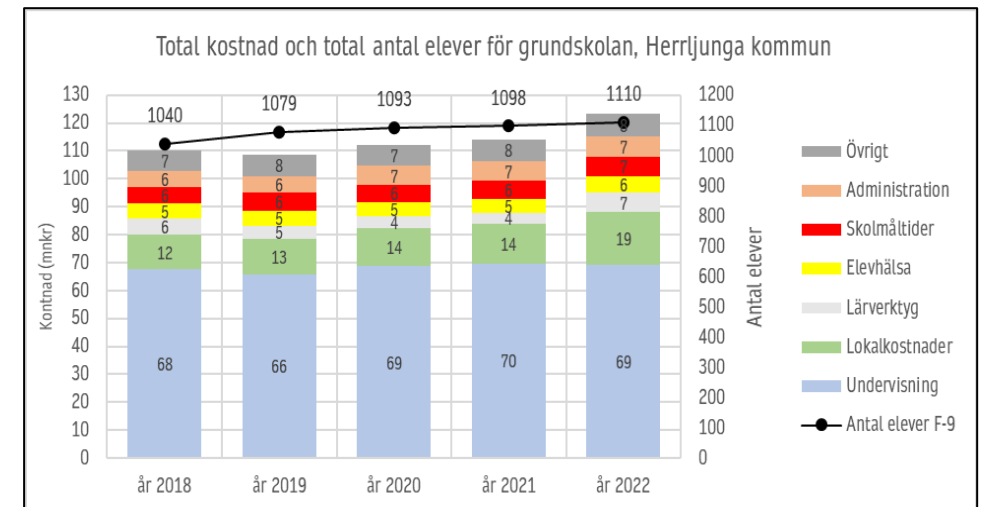
Kommentarer från F-6-pedagoger illustrerar en utmanande situation med påtagliga brister i resurser och kompetens, vilket avspeglar sig negativt i stödet till eleverna. En förhärskande frustration rör ekonomiska resurser, som tycks allokeras för att adressera akuta behov och utåtagerande beteenden, på bekostnad av andra elevgrupper. Vidare uttrycks en önskan om en mer adekvat budget samt förbättring av kompetensnivån bland stödpersonalen, särskilt gällande kunskap om olika diagnoser och att erbjuda individuellt anpassade stöd.

Kommentarer från 7-9-pedagoger lyfter önskemål om fler stödroller i form av elev- och lärarassistenter. Fastän det finns en struktur för kollegialt arbete och samarbete, rapporteras en brist på tid för gemensam planering och en generell uppfattning att det kollegiala stödet är svagt. Dessutom belystes brister i tillgången på adekvata resurser och specialutbildad personal för att möta behoven hos elever med särskilda behov.

I båda skolformerna framkommer en konsistent bild av behovet av förbättrad resursfördelning, kompetensutveckling och stärkt stöd till personalen. Det betonades att nuvarande resursallokering och kompetens inte fullt ut svarar mot behoven hos en diversifierad elevgrupp och att det är särskilt angeläget med insatser riktade mot elever som inte beteendemässigt signalerar att de är i behov av stöd.

Totalkostnad på huvudmannanivå och per kostnadslag

Under perioden 2018–2022 har det skett en ökning av både kostnader och antal elever F-9 i Herrljunga kommuns grundskolor (Figur 4). Den mest markanta kostnadsökningen inträffade 2022, med en ökning på ca 9 mnkr (8%) jämfört med 2017. Under perioden 2018–2022 har antalet elever F-9 ökat med 7% och de totala kostnaderna med ca 12,1%. Det är värt att nämna att en del av grundskolans totala kostnad har finansierats via riktade statsbidrag.

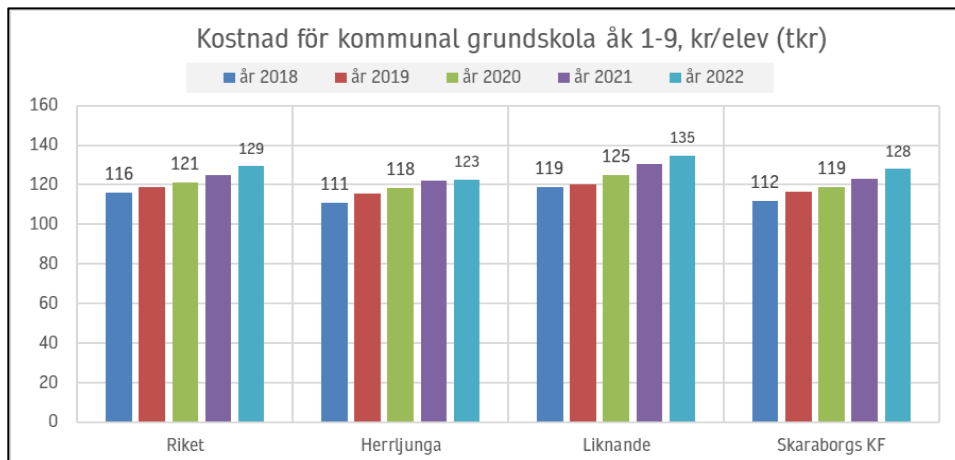


Figur 4. (Källa: interna uppgifter).

Av de totala kostnaderna inom grundskolan går majoriteten (ca 61%) till undervisningskostnader, som huvudsakligen omfattar löner för lärare och annan pedagogisk personal. Lokalkostnaden står för 11,4–12,5% och de övriga kostnaderna för cirka 5-6%. Noterbart är att skolrektorns kostnader ingår i administrationskostnader, medan huvuddelen av övriga kostnader associeras med skolskjuts. Trots kostnadsökningen har undervisningskostnaderna hållit sig relativt konstanta under perioden. Lokalkostnaderna har dock ökat. Från 2022 inkluderades kapitalkostnaden i hyran, vilket bidrog till ytterligare kostnadsökning.

Kostnad per elev (totalt)

Över de senaste tre åren har Herrljunga kommuns kostnad per elev i åk F-9 varit högre eller jämförbar med andra liknande kommuner och Skaraborg KF, men något lägre än riksnittet (Figur 5). Om vi endast tittar på åk 1-9 framkommer att Herrljunga kommuns kostnad per elev har varit lägre inte bara de senaste tre åren, utan även tidigare. Detta kan förklaras av att Herrljunga kommuns kostnader för förskoleklass (kr/elev) är avsevärt högre än i jämförda kommuner.



Figur 5 (Källa: Kolada).

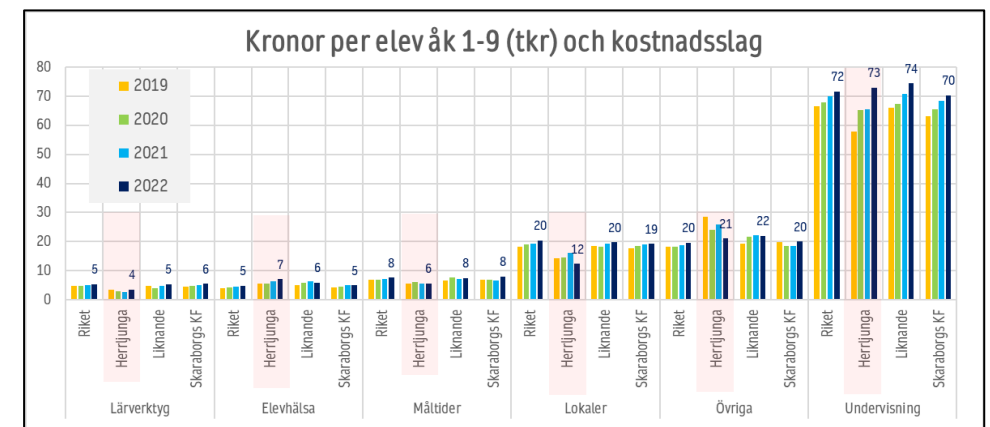
Under 2018-2022 har Herrljunga kommuns kostnadsutveckling per elev i åk 1-9 varit betydligt längre jämfört med andra kommuner. När det kommer till förskoleklasskostnader har Herrljungas kostnader ökat

mest. Vi har ännu inte fastställt om denna skillnad beror på hur redovisningen genomförs eller om förskoleklassen faktiskt är dyrare i Herrljunga. I denna analys antar vi att redovisningen är korrekt.

Kostnad per elev och per kostnadsslag (åk 1-9)

Figur 6 visar kostnadsfördelningen per elev utifrån olika kostnadsslag. Herrljunga kommuns kostnader per elev i åk 1-9 för lärverktyg och måltider har varit konstanta under de senaste fyra åren och har varit lägre än jämförda kommuner. Kostnaden för elevhälsan har ökat årligen, om än marginellt. För 2022 var kostnaden högre än i jämförda kommuner. Herrljunga kommuns lokalkostnad var avsevärt lägre, särskilt 2022.

Generellt sett har Herrljunga kommuns övriga kostnader varit högre jämfört med andra kommuner, medan undervisningskostnaderna har varit lägre. Dock såg vi en förändring 2022 där övriga kostnader minskade nästan lika mycket som undervisningskostnader ökade. Denna förändring kan bero på att vissa av de övriga kostnaderna nu har redovisats som undervisningskostnader. Om vi endast fokuserar på 2022 var både övriga och undervisningskostnader för Herrljunga i linje med jämförda kommuner.

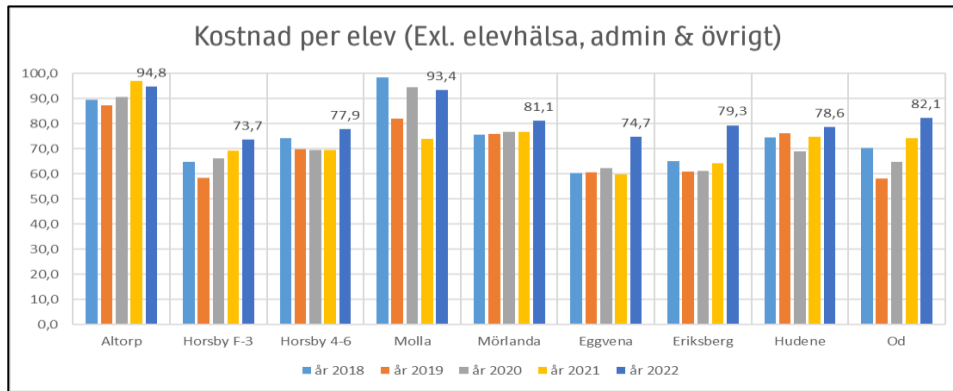


Figur 6 (Källa: Kolada).

Kostnad per elev och skolenhet

I figur 7 nedan illustreras kostnaden per elev för respektive grundskola, år 2018-2022. Elevhälsan, administration och övrigt (skolskjuts) ligger centralt och därmed inte är inkluderade nedan presenterade kostnad. Vid en övergripande analys noteras det att kostnad per elever varierar både mellan skolenheten

och mellan åren. Över tid har Altorp, Molla och Mörlanda haft högre kostnad. En märkbar ökning av kostnader noteras under 2022 jämfört med 2021 i 8 av 9 grundskolor. Största ökningen noteras för Eriksberg, Eggvena och Molla.



Figur 7. (Källa: Interna uppgifter).

Nettokostnadsavikelsen

Nettokostnadsavikelsen (%) kan ge en indikation på om en kommun investerar tillräckligt med resurser, med tanke på kommunens struktur. Detta handlar om vad grundskolan borde kosta (nettokostnad kr/invånare) om den drivs med genomsnittlig kostnadseffektivitet och kvalitet. Herrljunga kommuns nettokostnadsavikelsen för grundskolan F-9 är positiv, vilket tyder på att kommunen har ett högre kostnadsläge än vad som statistiskt kan förväntas (se tabell 1).

	år 2018	år 2019	år 2020	år 2021	år 2022
Nettokostnadsavikelsen F-9, (%)	+5,0	+7,9	+8,5	+11,4	+3,9

Tabell 1. (Källa: Kolada).

Bedömning och kommentarer

Har nämnden säkerställt en ändamålsenlig organisation utifrån skollagens krav och i förhållande till de behov som finns på skolorna och hos eleverna?

Vår samlade bedömning är att nämnden till stor del har säkerställt en ändamålsenlig organisation och utifrån skollagens krav och i förhållande till de behov som finns på skolorna och hos eleverna.

Vår bedömning grundar sig i nedanstående:

Herrljunga kommuns grundskolor har en struktur som till stor del överensstämmer med skollagens krav. Men det finns vissa områden där organisationen kan förbättras för att bättre svara upp mot skollagens krav och behoven hos eleverna. Fördelningen av skolor och rektorsområden tyder på en struktur som tar hänsyn till geografiska och demografiska förutsättningar. Det finns en tydlig organisation från bildningsnämnd ner till rektorer och lärare. Ansvar för elever med särskilda behov säkerställs genom specialpedagoger och ett elevhälsoteam, vilket är positivt. Uppdelningen av Atorpsskolan i två juridiska enheter verkar ha skapats för att tydliggöra ansvar och ledarskap.

Herrljunga har en högre personaltäthet jämfört med andra referensgrupper, men andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen har minskat kontinuerligt under de senaste åren, särskilt i Altorpskolan som är den enda högstadieskolan. Den höga andelen äldre lärare kan förklara minskningen, men detta är en utmaning som behöver hanteras framöver. Kommentarer från pedagoger (enkäten) visar på ett uppenbart behov av förbättrad kompetensnivå bland stödpersonalen. Det är också tydligt att det saknas tillräckliga möjligheter för lärare att delta i kompetensutvecklingsinitiativ, särskilt inom årskurs 7-9.

En betydande andel av de svarande i enkäten anser att det saknas tillräckliga resurser för att uppfylla lagkrav och nationella mål. Det är också en utbredd uppfattning att resurser allokeras för att adressera akuta behov, på bekostnad av andra elevgrupper. Flera pedagoger uttrycker ett behov av större stöd och resurser, inklusive tillgång till specialpedagoger och andra stödroller. En adekvat och väl genomtänkt resursallokering är därför avgörande för att säkerställa en effektiv undervisning och stöd till eleverna. Nämnden behöver vidta åtgärder för att säkerställa att lärarkompetens upprätthålls och att tillräckliga resurser finns för att uppfylla skollagens krav och elevernas behov.

Har nämnden säkerställt en ändamålsenlig resursfördelning utifrån skollagens krav och i förhållande till de behov som finns på skolorna och hos eleverna?

Vår samlade bedömning är att nämnden till stor del har säkerställt en ändamålsenlig resursfördelning utifrån skollagens krav och i förhållande till de behov som finns på skolorna och hos eleverna.

Vår bedömning grundar sig i nedanstående:

Grundskolans resursfördelning sker utifrån en fastlagd modell som tar hänsyn till fasta kostnader, elevpeng och tilläggsbelopp. Även om nämnden har tagit steg för att säkerställa en ändamålsenlig

resursfördelning utifrån skollagens krav genom sin resursfördelningsmodell, finns det tecken på att de faktiska resurserna som tilldelas vissa skolor och elever kanske inte alltid är tillräckliga för att uppfylla deras behov.

Förvaltningen anser att nuvarande resursfördelningsmodell för grundskolan är ändamålsenlig och att det inte finns några betydande socioekonomiska skillnader mellan olika områden. Även om det utförs regelbundna utvärderingar finns det indikationer, särskilt från lärare och pedagoger, om att modellen inte är tillräckligt flexibel och inte tar hänsyn till de faktiska behoven på skolorna. Enkätdata och iakttagelser tyder på att resurserna kanske inte alltid fördelas tillräckligt för att möta behoven hos alla elever och lärare, särskilt de med särskilda behov. Trots den genomtänkta modellen, kan resursallokeringen i praktiken vara otillräcklig i vissa områden. Modellen bör i större utsträckning ta hänsyn till skolstrukturen och olika elevers förutsättningar.

Nämnden bör därför genomföra en översyn av nuvarande resurstilldelning i grundskolan. Detta bör inkludera en granskning av hur resurser fördelas, och hur dessa resurser effektivt kan användas för att tillgodose elevernas behov. Det bör särskilt fokuseras på att säkerställa att alla elevgrupper får adekvat stöd, oavsett om de visar utåtagerande beteenden eller inte.

Herrljunga kommuns grundskolekostnader och antal elever har båda ökat mellan 2018 och 2022. Den största kostnadsökningen skedde 2022 med en uppgång på 9 mnkr (8%). Medan elevantalet har ökat med 7%, har de totala kostnaderna stigit med ca 12,1%. Huvuddelen av kostnaderna (61%) går till undervisningskostnader, vilket främst innefattar löner för pedagogisk personal. Trots generell kostnadsökning har undervisningskostnaderna varit relativt stabila.

Herrljunga kommuns nettokostnadsavvikelsen är positiv, vilket indikerar att kommunen har ett högre kostnadsläge än vad som kan förväntas utifrån genomsnittlig kostnadseffektivitet och kvalitet.

Herrljungas kostnad per elev är högre eller jämförbar med andra liknande kommuner men ligger under riksnittet. För enbart åk 1-9 har kostnaden per elev i Herrljunga varit konsekvent lägre. Anledningen till den höga kostnaden i förskoleklassen i Herrljunga jämfört med andra kommuner är oklar och behöver ytterligare utredning. Över lag har Herrljungas övriga kostnader varit högre än i andra kommuner, medan undervisningskostnaderna har varit lägre.

Ovanstående indikerar att ekonomiska resurser som tilldelas grundskolan förefaller vara i linje med jämförbara kommuner. Trots detta upplever en majoritet av respondenterna att det inte finns tillräckliga resurser för att bedriva verksamhet i enlighet med lagkrav och nationella mål. Viktigt att understryka är att det är inte bara mängden resurser som tilldelas skolorna som är av betydelse, utan även hur de används. Feedback tyder på att skolor, trots tillräckliga resurser, kanske inte utnyttjar dem på bästa möjliga sätt. Det kan även beror på att den nuvarande skolstrukturen i kommunen, med många små och landsbygdsskolor, absorberar en betydande del av resurserna. Slutligen kan utmaningarna med att rekrytera och behålla personal även spela en roll."

Viktigt att understryka är att tilldelade ekonomiska resurser i sig inte direkt leder till sämre förutsättningar för grundskolan att leverera kvalitativ och likvärdig utbildning för alla elever och därmed till högre eller lägre studieresultat. Det handlar snarare om hur tilldelad och tillgängliga resurserna används. Faktum är att elevernas studieresultat kan bli lägre trots hög resursanvändning.

Sammanfattningsvis, utifrån den information som vi har tagit del av kan vi konstatera att nämnden har ett systematiskt sätt att allokera resurser till skolorna. Men med tanke på den feedback som framkommit från skolpersonalen finns det tydliga indikationer på att den nuvarande resursfördelningsmodellen inte tillgodoser skolornas faktiska behov. Särskilt betonas behovet av mer flexibilitet, beaktande av socioekonomiska faktorer och en bättre anpassning till varje skolas unika situation. Därför skulle vi bedöma att nämnden, i sin nuvarande form, inte har säkerställt en ändamålsenlig resursfördelning i full utsträckning utifrån skollagens krav och de faktiska behoven på skolorna.

3.4 KVALITETSARBETE

Målsättning och riktlinjer för kvalitetsarbetet (SKA)

Under hösten 2020 initerade förvaltningen en revitalisering av det systematiska kvalitetsarbetet inom bildningsnämnden. Målet var att revitalisera arbetet och öka personalens engagemang och stöd. Ny inriktningen innebar bland annat regelbunden uppföljning, teamdiskussioner och en grundligare verksamhetsanalys. Allt detta för att skapa en enhetlig bild av nuvarande situation samt för att kunna identifiera de mest effektiva åtgärderna för att uppnå skolans överordnade mål. En viktig del i detta arbete var även en noggrann uppföljning av elevers framsteg och resultat från välmåendeundersökningar. Som ett led i att förstärka rektorernas analysförmåga inledde man ett samarbete med Vårgårda lärande förvaltning för gemensam kompetensutveckling under 2021, vilket fortsatte in i 2022.

Bildningsnämndens kvalitetsarbete utgår från fastställda nämndmål som korrelerar med nationella mål enligt skollagen, läroplaner och andra relevanta förordningar. Varje skolenhet fastställer dessutom sina egna mål som ska ligga i linje med nämndens övergripande mål. Fokus för SKA-arbetet ligger på trygghet och studiero, målpuppfyllelse samt stöd till elever, som tillsammans utgör grunden för det pedagogiska ledarskapet.

Ansvar och roller inom kvalitetsarbetet

Lärare

Varje skolenhet, med rektor i spetsen, utvärderar regelbundet sin undervisning och bidrar med förbättringsförslag. Förvaltningen betonar skolpersonalens ansvar, speciellt lärarnas, att ta ägarskap över sitt kvalitetsarbete. Varje skolenhet ska regelbundet utvärdera sin verksamhet och komma med förbättringsförslag. Lärarna har en central roll genom att regelbundet utvärdera sin undervisning. En del av lärarnas reflektion är frågan om de nådde fram till sina elever på det sätt de tänkte, vilket ger en direkt insikt i kvaliteten på deras undervisning. Deras självutvärdering kompletteras med kollegiala dialoger under rektorernas överinseende. Lärare uppmuntras att äga och driva sitt kvalitetsarbete och att reflektera över hur deras undervisning når eleverna.

Arbetslag

Varje skolenhet består av arbetslag med definierade ansvarsområden. Arbetslagen har också en central roll i kvalitetsgranskning och bär ansvar för de centrala fokusområdena. De är involverade i ständiga dialoger med rektorerna och specialpedagoger, för att säkerställa enhetlig riktning i kvalitetsarbetet på skolan. Arbetslagen jobbar runt sin elevgrupp. Alla som ingår i ett arbetslag undervisar således i klasser som hör till det specifika arbetslaget. Samtliga arbetslag har all ämnesbehörighet (alla teoretiska ämnen). Dessa arbetslag syftar till kollegialt lärande. Vid årets slut skickas en slutvärdering från arbetslagen till rektorn för granskning, vilket sedan blir en del av enhetens årliga uppföljning.

Stödfunktion

För att stödja detta arbete finns en stab bestående av kvalitetsstrategier, handläggare och utvecklingsledare som i samarbete med förvaltningschefen formulerar riktlinjer och analyser för kvalitetsarbetet.

Studiedagar

Årliga studiedagar samlar all personal för diskussion och reflektion kring större utmaningar. Dessa sammanträden under studiedagarna fungerar som forum för gemensam problematisering och diskussion kring kvalitetsfrågor.

Verksamhetsuppföljning och dokumentation

Verksamhetsuppföljning, inkluderande målsättning, löpande uppföljning och årlig slutvärdering, är central i BN:s kvalitetsarbete. Verksamhetsuppföljningens huvudsyfte är att processen själv ska bidra till förbättring. Uppföljningen ska leda till förbättring genom insikter om eventuella brister och möjligheter till åtgärder. Detta resulterar i att arbetslagen formulerar nya mål inför varje termin. Vid varje läsårs slut sammanställs kvalitetsrapporter från varje arbetslag av rektorn. Rapporter från arbetslagen och rektorsrapporter är väsentliga delar i denna uppföljning och förtydligas i en sammanfattande verksamhetsrapport.

Rapporter sammanställs av skolchefen i en verksamhetsberättelse som sedan delas med politiker för att ge en insikt om skolans verksamhet och för att säkerställa att skolans verksamhet går i linje med politiska beslut. Dessa rapporter bidrar även till en övergripande förståelse av kvalitetssystemet och fungerar som en grund för fortsatt utvecklingsarbete.

Förvaltningen ser ständig utveckling och kvalitetssäkring som en nyckel till framgång, och strävar efter att ständigt förnya och förbättra arbetet inom bildningsnämnden. Den gemensamma ambitionen är att alla elever ska känna sig trygga, stöttade och kunna nå sina individuella mål.

Systemstöd

När det gäller dokumentation och rapporter har förvaltningen ett digitalt system för lagring. Rektorer och lärare dokumenterar sitt arbete och skickar det skolchefen, som lagrar rapporterna i en digital mapp. Förvaltningschefen/Skolchefen framför att även om förvaltningen inte har ett specifikt datasystem för detta, gör förvaltningen sitt bästa för att hålla allt organiserat och lättillgängligt. Man strävar efter att göra systemet så effektivt och användarvänligt som möjligt, för att underlätta arbetet för alla inblandade.

Rutiner vid överlämning från mellanstadiet till högstadiet

Överlämningarna mellan årskurs 6 och 7 betonas som noggranna av de intervjuade, vilket garanterar att skolan identifierar elever med särskilda behov. I februari sker en överläggning med rektorer och elevhälsa sker för att förbereda högstadiets personal. Innan sommarlovet träffar elevhälsan, specialpedagogen och

rektorn undervisande lärare för att diskutera elever med särskilda behov. Dagen efter sker en allmän överlämning via Team med lärarna från årskurs 6. All information från överläggningarna dokumenteras systematiskt, vilket ger lärarna tillgång till viktig information om sina elever.

Övriga iakttagelser

Vid en översiktlig granskning av slumpmässigt valda uppföljningsrapporter och genom intervjuer med rektorer har det framkommit att analysdjupet i arbetslagens utvärderingar tillräckligt djupgående. Arbetslagen tenderar att fokusera på att redogöra för resultat och identifiera faktorer, men de går inte tillräckligt djupt in i att förstå varför dessa resultat uppstår. Det råder en övervikt av redogörelse snarare än fördjupad analys. För att adressera denna brist har av "5-varför"-metoden införts i utvärderingsprocessen från juni 2023.

En majoritet av lärarna, 90%, ser en stark koppling mellan kvalitetsarbetet och läroplanen och de styrdokument som finns tillgängliga inom kommunen. Men, många lärare i årskurs 7-9 upplever brist på stöd från rektorer och känner att resurserna är otillräckliga för kvalitetsarbetet. Vidare, trots en klar dokumentationsstruktur ifrågasätts syftet med omfattande dokumentation, vilket pekar på ett behov av att klargöra dess värde.

Bedömning och kommentarer

[Bedrivs ett kvalitetsarbete inom grundskolan utifrån de nationella målen för utbildningen både på huvudmannanivå och på enhetsnivå? Finns tydliga strukturer för kvalitetsarbete, som förankrar arbetet på alla nivåer?](#)

Vår sammanfattade bedömning är att det till viss del bedrivs ett kvalitetsarbete inom grundskolan utifrån de nationella målen för utbildningen både på huvudmannanivå och på enhetsnivå.

Vår bedömning grundar sig i nedanstående iakttagelser:

Vi anser, baserat på underlag som vi tagit del av och det som framkommit i samband med intervjuer med både politiker och tjänstemän att det i dagläget finns en god struktur som möjliggör ett effektivt kvalitetsarbete inom grundskolan. Nämnden och förvaltningen har skapat en bra grund för det fortsatta arbetet med kvalitet inom grundskolan.

Det finns tydliga mål, mallar, rutiner och lämpliga dialogforum för arbetet. Enheternas analyser aggregeras i nämndens huvudmannarapport.

Den övergripande strukturen skulle kunna förtydligas rent formellt. Detta i form av exempelvis ett årshjul som tydligt illustrerar vilka moment som ingår i verksamhetens löpande kvalitetsarbete.

Vi noterar även att det inte finns ett gemensamt systemstöd för kvalitetsarbetet. Det hade varit fördelaktigt om det hade funnits en gemensam databas (systemstöd) för hanteringen av allt dokumenterat underlag, detta för att öka spårbarheten i kommunens systematiska kvalitetsarbete och för att säkerställa att alla berörda parter har tillgång till allt underlag för kvalitetsarbetet.

Granskningen visar att förvaltningen arbetar aktivt med det systematiska kvalitetsarbetet, detta genom bland annat uppsättning av mål, verksamhetsuppföljningar och löpande dialoger. Vad gäller dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet utarbetas mallar av kvalitetsstrateg och förvaltningschefen till de olika skolenheterna.

Det finns god struktur och forum för att fånga upp elever som riskerar att inte uppnå kunskapskraven i grundskolan. Detta genom undervisningsformer, medarbetardialoger, resultatuppföljningar och kommunens elevhälsa.

Det finns ett arbetssätt på plats som enligt vår bedömning bör ge goda förutsättningar och stöd för rektorer och lärare att utveckla sin undervisning – behöver dock dokumenteras i en övergripande modell/system med tydlig koppling mellan olika delar.

3.5 ANALYS OCH ÅTGÄRDER

3.5.1 Analys och orsaker

Vår genomgång av bildningsnämndens protokoll för åren 2022–2023 visar att nämnden inte har gett förvaltningen i uppdrag att genomföra en djupgående utredning på grund av svajande resultat i årskurs 9 för läsåret 21/22 och de generellt fallande studieresultaten under de senaste åren. Denna slutsats verifieras även i intervjuer med både förvaltningen och politiker.

Dock, som tidigare beskrivits och som framkommer i intervjuer med förvaltningen, genomförs löpande och systematiska uppföljningar och utvärderingar av måloppfyllelse och kunskapsresultat inom grundskolan. Detta sker på flera nivåer och inom olika forum. Resultaten dokumenteras noggrant i diverse rapporter.

Även om nämnden formellt inte har gett förvaltningen i uppdrag, har förvaltningen genomfört analyser efter de markanta nedgångarna i studieresultat under 2020 och 2022. Förvaltningen har bland annat

granskat på individnivå. De har även följt vissa elevers hela skolgång med resultat från både årskurs 6 och 9, särskilt för de elever som haft svårigheter i årskurs 9. En annan fokus har varit att undersöka varför pojkar generellt presterar sämre än flickor.

Förvaltningen har noterat att en årskull som presterade sämre i årskurs 6 ofta även presterade sämre i årskurs 9. Detta har observerats under 2 av de senaste 4 åren, och gäller i synnerhet elever med Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF). Samtidigt menar förvaltningen att det inte enbart är specifika årskullar som påverkar kunskapsresultaten negativt. Det finns även organisatoriska problem som påverkar resultatet. Representanter från staben pekar på tre huvudområden som potentiella problemkällor: psykisk ohälsa bland eleverna, socioekonomiska problem, och en bristfällig läromiljö.

Förutom intervjuer med stabens representanter har vi även intervjuat medlemmar från elevhälsan, specialpedagoger, rektorer, skolchefer samt nämndens presidium. Flera potentiella orsaker och faktorer har lyfts fram under dessa intervjuer. Vi har också granskat dokument och rapporter relaterade till kvalitetsarbete och måluppfyllelse och kan konstatera att dessa observationer även återfinns där.

En sammanställning av potentiella förklaringar och underliggande orsaker till de varierande studieresultaten presenteras här. Dessa orsaker har identifierats genom interna rapporter, intervjuer med politiker, ledningen, elevhälsan, stödfunktioner och enkätundersökningar:

Anpassningar för elever med särskilda behov

Utmaningar med NPF-elever och elever med socioekonomiska utmaningar

Högstadieskolan i Herrljunga kommun har inte lyckats anpassa undervisningen tillfredsställande för elever med NPF-diagnoser och socioekonomiska utmaningar. Skolan har problem med sitt kompensatoriska uppdraget. Trots diskussioner inom arbetslagen om problematiken har skolan kämpat med att ändra sin syn på undervisningsmetoder och pedagogiska förhållningssätt.

Specialpedagoger har tilldelats ansvaret att hantera dessa utmaningar. En långvarig tradition i Herrljunga, där elever som inte följer kurstakt sorteras ut, har bidragit till att inte alla pedagoger är vana vid att arbeta med individuella anpassningar. Detta anses vara en potentiell barriär för effektiv inkludering och anpassning. Skolinspektionens granskning har också betonat behovet av ökade anpassningar för dessa elever. Enligt respondenterna slår extra anpassningen i den ordinarie undervisningen inte rätt ut. Flera av intervjuade drar slutsatsen att skolan inte lyckas anpassa

lärmiljö och det som händer runt omkring dessa elever och tappar trots insatser från elevhälsan, samtal med skolläkare, psykologer. Det upplevs att det finns många extra anpassningar – som "tar tid" från lärare. Risken är att fokus ligger på de som risker att inte nå kunskapsmål.

"Segregation":

Det finns en långvarig tradition inom skolan i Herrljunga kommun att separera elever som inte kan hålla jämna steg med kursens takt. Detta har resulterat i att inte alla pedagoger känner sig bekväma med att ge anpassat stöd till dessa elever. Denna tradition finns kvar och analysen är att alla pedagoger inte är tillräckligt vana vid att jobba med anpassningar och stöd mot särskilda elever med olika problem helt själv. Vissa lärare har dock lättare att hantera extra stöd bättre än andra.

Psykisk ohälsa

Antalet elever med Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) diagnoser har ökat avsevärt under de senaste åren.

Trygghet och studiero

Både rektorer och lärare har rapporterat brister i trygghet och studiero i högstadiet. I enkätfråga om trygghet och studiero svarade cirka 80% av lärarna för årskurs 7-9 att eleverna inte känner sig trygga under raster och pauser. Vidare kan det konstateras att cirka hälften av lärarna anser att eleverna inte har tillräckligt med studiero och trygghet på lektionerna.

Denna brist kan direkt påverka elevernas förmåga att lära sig och kan vara kopplad till en rad olika faktorer, inklusive den fysiska miljön och skolans kultur och värderingar. Av utförda intervjuer noteras det även att trygghet och studiero är ett problem som behöver jobbas med.

Frånvaro

Frånvaro är hög i hela skolan. Frånvaron har varit hög under pandemin och har fortsatt vara det även efteråt. Detta är ett fokusområde. I intervjuer uppger att skolan har tappat efter pandemin och det måste hämtas tillbaka.

Ledarskap och personalomsättning

Förändringar och motstånd

Under de senaste 3-4 åren har det skett betydande förändringar inom grundskolan, drivna av förvaltningen och rektorer. Dessa förändringar har inte alltid mottagits väl av pedagogerna, vilket har skapat oro inom personalgruppen. Situationen upplevs något bättre idag enligt de intervjuade, men ledningen har fortfarande utmaningar att få med all personal på resan. Det är framför allt de som arbetat längre som har och fortfarande visar missnöje mot förändringar.

Rektorsbyten

Det har varit en hög omsättning av rektorer under de senaste sex åren, vilket har påverkat stabilitet och kontinuiteten i ledarskapet. Denna brist på stabilitet och kontinuiteten har kopplats till problem med samarbete mellan lärare och rektorer, samt utmaningar med att hantera elever som behöver extra stöd. Forskning visar att stabilt ledarskap är avgörande för elevernas studieresultat. De negativa konsekvenserna av dessa byten förstärks av skolans nuvarande utmaningar. För elevernas måluppfyllelse spelar rektorerna en mycket viktig roll vad gäller att leda det pedagogiska arbetet och verka för att utbildningen utvecklas.

Samspelet

I enkätundersökningen framkommer det att ungefär hälften av lärarna för årskurs 7-9 är anser att det inte finns ett ändamålsenligt samarbete mellan lärare och rektorer, detta kopplat exempelvis till en gemensam identifiering av problemområden inom skolan. Detta kan högst troligt kopplas till tidigare punkt, brist på kontinuitet i ledarskapet för årskurs 7-9.

Undervisningen och bedömning

Det verkar som att det finns en viss splittring inom lärarkåren när det gäller att arbeta på ett likvärdigt sätt eller att anamma nya metoder. Detta framkommer både i intervjuerna och i de fria kommentarerna.

Undervisning

En stor del av undervisningen bedrivs fortfarande på ett traditionellt sätt, trots att elevernas behov, förutsättningar och förväntningar har förändrats under de senaste åren. Detta kan ha nackdelar för elevernas engagemang och inlärninng. Av enkätsvar kopplat till stimulans och utmaningar uppgav ca 70% av lärarna i åk 7-9 att eleverna inte i tillräcklig utsträckning stimuleras och utmanas utifrån varje enskild individs behov och förutsättningar. I intervjuer framförs att det finns skillnad mellan lärare - om hur man är strukturerad i undervisningen och hur man skapa tillgänglighet, ledning och stimulans.

Struktur

Enligt uppgifter upplever många elever att undervisningen varierar för mycket mellan olika ämnen, vilket kan skapa stress och förvirring. Enligt uppgifterna saknas det en gemensam struktur på lektionerna i högstadieskolan samt att förhållningssätt i elevgrupperna inte är likartat. Detta kan medföra negativa konsekvenser för elevernas lärande och utveckling, såsom förvirring för eleverna, ojämnta förväntningar, upplevd orättvisa, brist på kontinuitet. Rektorer är medvetna om detta problem och det har inlett ett arbete kring gemensamma riktlinjer och förhållningssätt. Det är dock stor utmaning att få med alla lärare på resan, därav varierande resultat hittills.

Kunskapsbedömning

Enligt uppgifter sker det mycket bedömning genom skriftliga prov, vilket inte uppskattas av elever, framför allt för de som har lite svårare med skolan. Det har rapporterats att skolan överbelastar elever med skriftliga prov, vilket kan skapa onödig stress och provångest bland eleverna.

Övergångar mellan högstadiet

Många elever har svårt att anpassa sig till den nya miljön. Att vissa elever har svårt när de börjar högstadiet, detta är inte ovanligt och det finns flera faktorer som kan spela in. Övergången från låg- och mellanstadiet till högstadiet kan vara en utmanande period för elever, och det kan finnas skillnader i akademisk beredskap och betygssättning.

3.5.2 Vidtagna, planerade och planerade åtgärder/insatser

Elevhälsan

Elevhälsoteamet träffas på möten och diskuterar saker som sedan presenteras för rektorer. Elevhälsan kan ta egna initiativ baserat på ramar från rektorer. Rektorer och deras elevhälsa deltar regelbundet i kompetensutvecklingsutbildningar som arrangeras av Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM), vilket bidrar till ökad dialog mellan dessa grupper.

Tvåläraresystem

Vidare arbetar kommunen aktivt med tvåläraresystem, detta för matematik och engelska. Tvålärareskapet kan kortfattat beskrivas som att två lärare arbetar tillsammans i klassrummet. De planerar, undervisar och samarbetar och har gemensamt ansvar i och utanför klassrummet. Ett exempel kan vara att en lärare undervisar medan den andra observerar eleverna. Resultatet av införande av tvålärareskapet har dock inte gett någon markant förbättring. Det saknas förutsättningar att köra med tvålärareskap inom flera ämnen

Hemvist

För att förbättra situationen med trygghet och studiero på högstadieskolan har rektorn för 3 år sedan infört konceptet "hemvist", men det är för tidigt att dra några slutsatser om dess effektivitet.

Ökad närvaro

Förvaltningen har försökt identifiera grundorsaker och har infört rutiner för att minska frånvaron, dock har ingen märkbar effekt observerats än. I februari gjordes en nya rutiner och ny handlingsplan för att komma åt problem med hög frånvaro. Arbetsformer har ändrats så att pedagogerna tidigare ska ringa hem och prata med vårdnadshavare för att kunna jobba med relationen för att få elever tillbaka.

Övergångar till högstadiet

Trots att det finns dialoger för att identifiera elever som kan behöva extra stöd vid övergången från låg- och mellanstadiet till högstadiet, har många elever svårt att anpassa sig till den nya miljön. Det pågår arbete för att förbättra anpassningarna för dessa elever.

Bedömning och kommentarer

Har nämnden genomfört analys av och identifierat grundorsaker till svajande och nedåtgående trend när det gäller kunskapsresultatet i år 9)?

Vår sammanfattade bedömning är att nämnden till stor del har genomfört analys till svajande och nedåtgående kunskapsresultatet i grundskolan. Vår sammanfattade bedömning är att nämnden till stor del har vidtagit adekvata och tillräckliga åtgärder med anledning analysen.

Vår bedömning grundar sig i nedanstående:

Vi anser att nämndens styrning och ledning av grundskolan har brustit i flera områden. Dessa brister har sannolikt bidragit till de svajande resultaten i årskurs 9.

Vi konstaterar att bildningsnämnden inte gav förvaltningen ett formellt uppdrag till förvaltningen att genomföra en fördjupad utredning och återrapportera bakomliggande orsaker till fallande och svajande studieresultat i årskurs 9 till nämnden. Trots bristen på ett formellt uppdrag har förvaltningen ändå

genomfört analyser, särskilt efter betydande nedgångar i studieresultat under 2020 och 2022. Vår uppfattning är skollnedningen ink. rektorer och elevhälsan har en relativ god kännedom om de potentiella faktorerna som påverkar studieresultat över lag och svajande resultat.

Vi delar deras bedömning om att det inte finns inte en enskild faktor som förklarar förändringarna i studieresultaten, utan det är en kombination av många olika faktorer. Denna komplexitet utgör en utmaning för förvaltningen och rektorerna när det gäller att identifiera orsak-verkan-samband och prioritera åtgärder. Dock, genom att beakta flera potentiella orsaker samtidigt, kan man få en mer komplett bild av utmaningarna inom skolan, och därmed vara bättre positionerade att vidta effektiva åtgärder för att förbättra kunskapsresultaten och skapa en bättre inlärningsmiljö för alla elever.

Vi konstaterar att grundskolan har mött och möter flera utmaningar inom grundskolan, inklusive anpassning av undervisning till olika elevers behov, hantering av resursbrister, och navigering genom ledarskaps- och förändringsprocesser. Dessa faktorer har sannolikt bidragit till de svajande resultaten i årskurs 9. Vi noterar att skolan har vidtagit och vidtar åtgärder för att stärka förutsättningarna för hög måluppfyllelse, men trots detta fortsätter studieresultat svaja och falla. Det finns säkert flertal tänkbara förklaringar till detta, några av de är att det i många fall ta tid innan förändringar ger resultat, att det faktiska problemområden och grundorsaker har inte identifierats, och/eller att vidtagna åtgärderna inte räcker.

Olika faktorerna kan ofta påverka varandra. Genom att endast fokusera på en enskild orsak kan nämnderna missa andra viktiga aspekter som också behöver adresseras. Genom att hantera flera orsaker samtidigt kan lösningar vara mer effektiva och ha en mer hållbar positiv inverkan på skolprestanda och elevers välbefinnande.

Det finns behov att utreda vidare varför de vidtagna åtgärder och det arbete som läggs inte ger önskad effekt. I detta arbete ingår att även se över och ompröva åtgärder som vidtas samt utveckla uppföljning och utvärdering av vidtagna åtgärder.



Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte provides audit, consulting, financial advisory, risk management, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. Deloitte serves four out of five Fortune Global 500® companies through a globally connected network of member firms in more than 150 countries bringing world-class capabilities, insights, and high-quality service to address clients' most complex business challenges. To learn more about how Deloitte's approximately 225,000 professionals make an impact that matters, please connect with us on [LinkedIn](#) or [Twitter](#).

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the "Deloitte network") is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.



SN § 135

DNR SN 2023/6

Handlingsplan för budget i balans för socialnämnden 2023

Sammanfattning

I februari presenterade socialförvaltningen i sin första prognos för helåret 2023 ett underskott på -12 450 tkr. Utifrån denna prognos har socialnämnden gett socialförvaltningen i uppdrag att ta fram en handlingsplan, med de åtgärder som behöver vidtas för att få en budget i balans under 2023.

I april visade socialförvaltningens ett underskott om -13 550 tkr en försämring med 1 100 tkr. Försämringen berodde till stor del på att tidigare prognos varit för optimistisk och att det varit svårt att kvalitetssäkra utfallet jämfört med budget.

I augusti uppvisade socialförvaltningen en förbättrad prognos med 1 950 tkr och utfallet prognosticerades då till -11 600 tkr.

I oktober uppvisar socialförvaltningen en ytterligare förbättrad prognos med 5 500 tkr och underskottet prognostiseras till -6 100 tkr.

Handlingsplanen presenterades till socialnämnden första gången i maj med förnyat uppdrag att presentera uppföljning på åtgärdsplanen i juni, september och november. I den nya prognosen finns verksamheter som gör ett bättre resultat och de som har ett försämrat resultat.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-11-02

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Socialnämnden antar handlingsplan för budget i balans 2023 och skickar informationen vidare till kommunstyrelsen.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens beslut

1. Handlingsplan för budget i balans 2023 antas.

För kännedom till: Kommunstyrelsen



Handlingsplan för budget i balans för socialnämnden 2023

Sammanfattning

I februari presenterade socialförvaltningen i sin första prognos för helåret 2023 ett underskott på **-12 450 tkr**. Utifrån denna prognos har socialnämnden gett socialförvaltningen i uppdrag att ta fram en handlingsplan, med de åtgärder som behöver vidtas för att få en budget i balans under 2023.

I april visade socialförvaltningens ett underskott om **-13 550 tkr** en försämring med 1 100 tkr. Försämringen berodde till stor del på att tidigare prognos varit för optimistisk och att det varit svårt att kvalitetssäkra utfallet jämfört med budget.

I augusti uppvisade socialförvaltningen en förbättrad prognos med 1 950 tkr och utfallet prognosticerades då till **-11 600 tkr**.

I oktober uppvisar socialförvaltningen en ytterligare förbättrad prognos med 5 500 tkr och underskottet prognostiseras till **-6 100 tkr**.

Handlingsplanen presenterades till socialnämnden första gången i maj med förnyat uppdrag att presentera uppföljning på åtgärdsplanen i juni, september och november. I den nya prognosen finns verksamheter som gör ett bättre resultat och de som har ett försämrat resultat.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-11-02

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Socialnämnden antar handlingsplan för budget i balans 2023 och skickar informationen vidare till kommunstyrelsen.

Sandra Säljö
Socialchef

För kännedom till: Kommunstyrelsen



Bakgrund

Socialnämnden har gett socialförvaltningen i uppdrag att ta fram en handlingsplan som presenterar de åtgärder som måste vidtas för att försöka nå en budget i balans under 2023. Handlingsplanen togs fram efter första prognosen i februari.

Under rubriken åtgärdsplan presenteras de verksamheter som per sista oktober uppvisar en negativ prognos för 2023. Då socialförvaltningen arbetar med biståndsbedömda beslut som förändras efter faktiska behov hos kommunens medborgare, beslut som förvaltningen enligt lag är skyldiga att verkställa, kan förändringar i behovsunderlaget påverka prognosen framledes. Förvaltningen arbetar för effektiviseringar inom samtliga verksamheter för att förbättra prognosen, utöver det som redovisas nedan.

Förvaltningen har sedan januari en anställningsprövning där alla anställningar prövas av förvaltningsledningen innan de tillsätts. Från 2023-05-17 har ytterligare beslut fattats, beslutet har samverkats på extra FSG. Följande gäller: Verksamheter som har en budget i balans eller ett överskott hjälper till att balansera upp övriga enheters underskott. Enhetschefer med ett budgetunderskott skall arbeta aktivt med sina åtgärdsplaner för budget i balans som följs upp veckovis av verksamhetschef.

Utifrån detta förtydligas beslut om:

- Anställningsprövning, alla tjänster prövas och godkänns innan de läggs ut av förvaltningschef enligt tidigare beslut 2023-01. Avstämning skall alltid ha skett med ansvarig verksamhetschef innan det skickas till socialchef av verksamhetschef för prövning.
- Stopp för konsulter i ordinarie verksamhet som inte redan är inplanerade, omstrukturering och planering av arbetsuppgifter av ordinarie personal skall ske
- Inköpsprövning (undantaget är de inköp som planeras på investeringar i innevarande år). Övriga inköp som är nödvändiga utifrån verksamhet skall godkännas av VC.
- Stopp för alla externa utbildningar som är förenade med en kostnad och som inte är inbokade per datumet 2023-05-17
- Stopp för all extern lokalhyra som är förenad med en kostnad, aktiviteter får ske i våra egna lokaler eller utomhus.
- All schemaläggning är enhetschefens ansvar.
- Innan VAB och tillfällig sjukfrånvaro ersätts av vikarie (korttidsfrånvaro) skall bedömning om arbetsuppgifter kan omstruktureras göras och prövas av enhetschef. Kontakt med övriga enheter skall tas för att hjälpa varandra om möjlighet finns.
- Budget kommer att följas som stående punkt varje vecka på alla ledningsgruppsmöten för både VC och FC.
- Risk och konsekvensanalyser görs när situationer uppstår då det kan innebära risk.

Förvaltningen söker alla aviserade statsbidrag, hittills har **21 534 tkr** tillförts budgetåret 2023 av dessa är 5 363 tkr överflyttade statsbidrag från 2022 som redan finansierar ordinarie verksamhet. Statsbidrag rekviderade 2023 är således **16 171 tkr**. Flera av statsbidragen för 2023 kan inte användas till redan pågående befintlig verksamhet utan är öronmärkta till specifika aktiviteter som innebär utökad verksamhet



Verksamheter som tagits bort ur åtgärdsplanen per sista oktober men som fanns med tidigare då de prognosticerade ett underskott är:

- Hemgården omvårdnad som nu har en budget i balans. I augusti prognostiserades ett underskott på – **600 tkr**.

Åtgärdsplan

INDIVID OCH FAMILJEOMSORGEN (IFO)

- IFO BARN OCH FAMILJ (BoF)
Prognostiseras - **3000 tkr** (försämrad med 350 tkr).

Den utökade försämringen beror på nya placeringar sedan förra uppföljningen. Underskottet beror på kostnader för familjehemsvård, budgeten täcker kostnaden för 24 av kommunens pågående placeringar och kommunen har den 31 oktober 34 (32 i maj, 29 i augusti) placeringar i familjehem och en på HVB hem (en i augusti). Av dessa är sju vårdnadsöverflyttade med samma kostnad, 31 placeringar i egna familjehem och tre i konsulentstödda familjehem. Förvaltningen använder konsulentstödda på grund av att det inte har gått att rekrytera egna familjehem. Dessa placeringar är som regel tre gånger så dyra som att ha familjehem i egen regi.

Viktigt att påpeka att EKB-bufferten år 2023 finansierar kostnader för sex placeringar som inte inkluderas ovan, en på HVB hem, fyra i familjehem och en kostnad för särskilt förordnad vårdnadshavare. Till en kostnad av 2 200 tkr. År 2024 är EKB-bufferten slut och dessa **sex** placeringar skall då inkluderas i ordinarie budget. Förvaltningen kommer då, om nuvarande antal placeringar kvarstår, att ha 37 placerade barn totalt (inkluderat familjehem, HVB och vårdnadsöverflyttade) men en budget som rymmer färre placeringar.

Planerade och vidtagna åtgärder per april:

- Månadsvisa uppföljningar, genomgång av planeringen och eventuell möjlighet till omförhandling av dygnspris på individnivå för alla pågående placeringar av enhetschef, handläggare och controller.
- Prisolternativ till nytillkomna placeringar ses över och följs upp av enhetschef och handläggare.
- Ett riktat arbete pågår nu för att minska kostnaderna för befintliga placeringar. Verksamheten arbetar för att hitta egna familjehem i de individärenden där hemgång inte bedöms rimlig på kort sikt och där det är möjligt ur ett barnperspektiv med ett byte av familjehem.
- Ett omfattande arbete med tidiga och kvalitativa insatser är inlett med behandlingsteamet som ett led i arbetet med att minska risken för nya placeringar och ett arbete pågår också för att skapa en tydlig struktur i samverkan för att kunna erbjuda förstärkt familjehemsvård i egen regi och därmed kunna minska risken för ökade kostnader i form av konsulentstödda och förstärkta familjehem i extern regi.

Planerade och vidtagna åtgärder per maj:

- Redan vidtagna åtgärder sker kontinuerligt och tillsvidare. Inga nya åtgärder har vidtagits sedan april.

Planerade och vidtagna åtgärder per augusti:

- Redan vidtagna åtgärder sker kontinuerligt och tillsvidare. Inga nya åtgärder har vidtagits sedan maj. Åtgärderna har fått effekt på utfallet och det prognosticerade underskottet har minskat.

Meddelande 8



HERRLJUNGA KOMMUN

SOCIALFÖRVALTNINGEN
Sandra Säljö

Tjänsteskrivelse
2023-11-02
DNR SN 2023/6 701
Sid 4 av 8

Planerade och vidtagna åtgärder per oktober:

- Redan vidtagna åtgärder sker kontinuerligt och tillsvidare.
- En handläggare har under hösten utbildats i den så kallade Kälvestensmodellen, en utredningsmetod för att säkerställa att blivande familjehem utreds på ett kvalitativt säkert sätt. Med den kompetensen i verksamheten ökar möjligheten utan dröjsmål i att köpa in den kompetensen, rekrytera, utreda och skriva avtal med nya familjehem i egen regi.

VÅRD OCH OMSORG

- **SÄRSKILT BOENDE (SÄBO)**
SÄBO har en oförändrad prognos på – **3550 tkr**. Hemgården somatik och Hagen demens har en förbättrat prognosen med 900 tkr men prognosen blir trots detta oförändrad då Hemgården demens ökar sitt underskott med 900 tkr. Tidigare prognos har varit för optimistisk och det har varit svårt att kvalitetssäkra utfallet jämfört med budget. Nedanstående enheter har haft en högre bemanning än vad budget tillåter, kostnader har tillkommit för hyra nya Hagen och flytten från Hemgården till Hagen med alla kringresurser har inte haft någon extra budget utan kostnaderna har hamnat på driften.

Underskottet fördelar sig på följande sätt:

Nya Hagen dit Hemgården demens flyttat uppvisar ett underskott på helår med **-1050 tkr** (oförändrad) detta beror helt på att förvaltningen fått en hyreskostnad för sista halvåret för nya Hagen som förvaltningen inte har budget för.

Hemgården demens (nu flyttat till Nya Hagen) visar ett underskott om – **1 500 tkr** (försämring med 900 tkr) på grund av personalkostnader och kostnader för flytt från Hemgården till Hagen.

Hagen demens visar en prognos om – **1 000 tkr** (förbättring med 300 tkr) på grund av personalkostnader.

Planerade och vidtagna åtgärder per april:

- Rehabiliterande insatser pågår tillsammans med HR för berörda medarbetare
- Personalkostnaderna följs upp noggrant, schema- och resursplanering sker tätare
- Planering för att minska personalresurserna

Planerade och vidtagna åtgärder per maj:

- Åtgärderna från april pågår som ovanstående
- Nya uppföljningsmallar har tagits fram tillsammans med controller för att på ett bättre sätt kunna följa hur mycket personaltimmar som finns att använda i budget i jämförelse med hur många timmar som används i verksamheten. Detta för att skapa underlag som enhetscheferna lätt kan följa och förstå samt snabbt sätta in åtgärder om personaltimmarna ökar.
- Åtgärder pågår för att komma tillbaka till årsarbetare enligt tilldelad budget
- Regelbunden uppföljning på verksamhetschefs ledningsgrupp kring ekonomi

Planerade och vidtagna åtgärder per augusti:

- Oförändrade åtgärder från april-maj.

Meddelande 8



HERRLJUNGA KOMMUN

SOCIALFÖRVALTNINGEN
Sandra Säljö

Tjänsteskrivelse
2023-11-02
DNR SN 2023/6 701
Sid 5 av 8

- Schemaläggning utifrån budget har tydliggjorts för enhetschef. De nya personaluppföljningsmallarna underlättar för enhetschefer att få bättre överblick och kan lättare hantera överkapacitet mot budget.
- Planering för att minska personalresurserna pågår över hela vård och omsorg.

Planerade och vidtagna åtgärder per oktober:

- Redan vidtagna åtgärder sker kontinuerligt och tillsvidare. Inga nya åtgärder har vidtagits sedan augusti.

• HEMTJÄNST

Hemtjänsten har en prognos på **-4 150 tkr** (förbättring med 2 850 tkr). Förbättringarna är kopplade till förändrade scheman och bättre samverkan mellan avdelningar. Antalet biståndstimmar har under hösten understigit förväntat utfall. Dessa orsaker tillsammans med en pessimistisk ekonomisk prognos visar på en förbättrad prognos. Underskottet beror fortfarande på hälften på ökade behov (demografi) och hälften på att effektiviteten inte är optimal. Effektiviteten har förbättrats till 59,73% (genomsnitt januari-september). I september låg effektiviteten på 63,4%.

Planerade och vidtagna åtgärder per april:

- Det pågår ett effektiviseringsprojekt inom hemtjänsten som har fokus på möjliga effektiviseringar samt ändrade arbetsätt.
- Timmarna och effektiviteten följs månad för månad tillsammans med projektledare, controller, EC, VC och FC
- Ruttoptimering och schemaanalys ses över för att nyttja befintliga resurser på bästa sätt.
- Revidering av riktlinjer för äldreomsorgen pågår
- Införandet av en brytpunkt vid 100 timmars hemtjänst pågår
- Hanteringen av serviceinsatser ses över
- Hantering av ledsagning ses över
- Dubbelbemanning följs månadsvis och övervägs noggrant
- Hantering av inköp ses över
- Införandet av social dagträff ses över med möjliga statsbidrag 2023

Planerade och vidtagna åtgärder per maj:

- Oförändrade sedan april
- Nya uppföljningsmallar har tagits fram tillsammans med controller för att på ett bättre sätt kunna följa hur mycket personaltimmar som finns att använda i budget i jämförelse med hur många timmar som används i verksamheten. Detta för att skapa underlag som enhetscheferna lätt kan följa och förstå samt snabbt sätta in åtgärder om personaltimmarna ökar.
- Kvalitetsstrateg har deltagit på medarbetarnas APT för att ha en dialog om effektivitet och arbetsätt samt vad som pågår strategiskt

Planerade och vidtagna åtgärder per augusti:

- Oförändrade sedan april-maj
- De nya uppföljningsmallarna för personaltid har vidareutvecklats och visar på ett tydligare sätt om avvikelser är baserade på volymförändringar eller på effektivitet.
- Nya riktlinjer för äldreomsorgen har beslutats och implementering pågår i handläggningsprocessen samt information på APT till medarbetarna.

Meddelande 8



HERRLJUNGA KOMMUN

SOCIALFÖRVALTNINGEN
Sandra Säljö

Tjänsteskrivelse
2023-11-02
DNR SN 2023/6 701
Sid 6 av 8

- Brytpunkt på 100 timmar införs och mallar för utredningsmetodik samt beräkningar tas fram för handläggning av detta.
- Nytt mötesforum för avstämning/uppföljning ytterfall (brukartid >100 timmar) med EC bistånd samt EC hemtjänst.
- Nya mötesstrukturer gällande teamträffar för en effektivare uppföljning.
- Översyn av planeringsstruktur i TES.

Planerade och vidtagna åtgärder per oktober:

- Redan vidtagna åtgärder sker kontinuerligt och tillsvidare.
- Studiebesök i Vårgårda har skett för att se hur de optimerar/planerar ut tid
- Förvaltningen planerar att lyssna in möjligheten att införa läkemedelsrobotar
- Förvaltningen planerar för digitala inköp
- Ökad samverkan mellan avdelningarna har skett

SOCIALT STÖD

• FUNKTIONSHINDER 1

Funktionshinder 1 prognostiserar ett underskott på totalt – **4 900 tkr** (förbättrad med 950 tkr). Den stora förändringen i den förbättrade prognosen är att hemtagning av externa ärenden påbörjats och ger effekt redan 2023. Även Ringvägens gruppbostad har gjort avsevärd förbättring i personalbudgeten, en bättre prognos från -200 till +200 tkr.

I verksamheten finns en gruppbostad LSS, placeringar LSS extern regi samt boende socialpsykiatri (externa platser).

Planerade och vidtagna åtgärder per april:

- Arbetet har påbörjats för att flytta hem de externa placeringarna, Detta är ett omfattande arbete och ger ekonomiskt effekt först 2024 när ny gruppbostad i Herrljunga står klar.
- Möjligheten till att omförhandla avtalen pågår för pågående placeringar
- Gruppboستaden arbetar aktivt med bemanningskrav och schemaläggning. Nytt schema som beräknas ge effekt efter juni månad ger en minskning av bemanningen med 50%. Enhetschef och medarbetare ser samtidigt över hur personalstyrkan skall vara framöver utifrån förändrade behov.
- Samplanering mellan Ringvägens gruppbostad och andra enheter sker inom socialt stöd för att minska personalkostnaderna.
- Anställningar övervägs noga vid uppsägningar.
- Enhetschef följer upp frånvaro från första sjukdagen samt kontinuerligt under frånvaron.
- Beställning av timvikarier tas med enhetschef innan personalen lägger en beställning till bemanningen.
- Täta uppföljningar med personal som är på plats gällande vikariat tillsättning, tex om möjligt utifrån behov ej tillsätta alla timmar.
- Semesteransökningar sker utifrån kommande schemaperiod och inte i den perioden som är låst.
- Enhetschef följer omgående upp frånvaro, vad skall arbetsgivare göra, vad behöver individen själv göra, en dialog förs mellan arbetsgivare och arbetstagare.

Meddelande 8



HERRLJUNGA KOMMUN

SOCIALFÖRVALTNINGEN
Sandra Säljö

Tjänsteskrivelse
2023-11-02
DNR SN 2023/6 701
Sid 7 av 8

- Enhetschef samt schemaansvarig träffas och går igenom ny schemaperiod var 14:e dag där schemaläggs planerad frånvaro såsom semester, utbildning.

Planerade och vidtagna åtgärder per maj:

- Oförändrade sedan april
- Samma åtgärder som är planerade för april kvarstår även för maj månad

Planerade och vidtagna åtgärder per augusti:

- Fortsatt arbete med bemanningskrav och schemaläggning på Ringvägen som ger ett positivt resultat.
- Fortsatt arbete med samplanering inom socialt stöd för att minska personalkostnaderna.
- Anställningar övervägs nogt vid uppsägningar.

Planerade och vidtagna åtgärder per oktober:

- Redan vidtagna åtgärder sker kontinuerligt och tillsvidare.
- Ett externt ärende verkställs from oktobermånad på hemmaplan
- Ett ärende har övergått till annan huvudman och verkställs nu av annan kommun

- FUNKTIONSHINDER 2

Funktionshinder 2 prognostiserar ett utfall på – **1 500 tkr** (förbättring med 600 tkr)

Underskottet beror främst på ökade kostnader för personlig assistans mot budget, vilket delvis beror på tillkommande ärenden och förändrade behov hos brukarna. En viss förbättring ses dock per oktober jämfört med föregående prognos då del av kostnadsansvaret har tagits över av Försäkringskassan på grund av ändrat beslut. Korttidstillsyn (KTS), ledsagning och avlösarservice prognostiserar ett mindre överskott på personalkostnader. Kontaktpersoner visar däremot ett mindre underskott på grund av fler tillkommande ärenden.

Planerade och vidtagna åtgärder per april:

- Aktivt arbete pågår med schemaläggning och hur resurspass planeras ut och fördelas om till andra enheter.
- Aktivt arbete med att nå budget i balans avseende personalkostnader där samverkan inom främst socialt stöd sker med resurspass som används och fördelas om vilket lett till att enheterna ej behövt ta in lika mycket timvikarier.
- Vid avslut av anställningar ses behovet av exakt procent över och anställs utefter det.
- Personalrulljans har lett till att enheten kan anställa på de procent/sysselsättningsgrad som det finns beslutade timmar för vilket förväntas ge ett resultat på en minskning med 30% under juni månad.
- Ett intensivt arbete pågår fortsatt med att planera ut resterande resurspass. Nyttillkommet ärende gör att vissa resurspass kan förläggas där vilket lett till att nyanställning ej behövts.
- Överskottet av arbetade timmar som uppstår utifrån överkapaciteten utifrån heltid som norm skickas till bemanningsenheten där överskottet på personaltimmar skall användas för att täcka frånvaro inom socialförvaltningen.
- Behovet av nyanställningar ses över noggrant innan rekrytering sker.

Planerade och vidtagna åtgärder per maj:

- Oförändrade sedan april

Meddelande 8



HERRLJUNGA KOMMUN

SOCIALFÖRVALTNINGEN
Sandra Säljö

Tjänsteskrivelse
2023-11-02
DNR SN 2023/6 701
Sid 8 av 8

- Avvaktar i ett assistansärende med att tillsätta en tillsvidare tjänst tills att de nya EU direktiven är klarlagda

Planerade och vidtagna åtgärder per augusti:

- Planerat ut resursspass
- Hanterat överskott av arbetade timmar både internt inom socialt stöd och förvaltningsövergripande
- Uppstart av två nya ärenden där intern samverkan ses över innan ny rekrytering sker

Planerade och vidtagna åtgärder per oktober:

- Redan vidtagna åtgärder sker kontinuerligt och tillsvidare.
- Ett ärende har övergått från LSS ärende till SFB vilket innebär att kommunen får ersättning från Försäkringskassan för alla timmar över 20, innan bekostades hela ärendet av kommunen.

Verksamhetsdialoger 2023-11-20

Tid: Klockan 13.00-16.45

Plats: Sämsjön, kommunhuset

Närvarande:

- Mats Palm, kommunstyrelsens ordförande
- Emma Blomdahl, 1:e vice ordförande i kommunstyrelsen
- Gunnar Andersson, 1:e vice ordförande i kommunstyrelsen
- Katja Saari, kommundirektör
- Kaisa Lundqvist, ekonomichef
- Anela Lennartsson, sekreterare
- Sandra Säljö, socialchef, kl.13.00-13.45
- Malin Rickardsson, controller, kl. 13.00-13.45
- Emil Hjalmarsson, samhällsbyggnadschef, kl. 13.50-14.35
- Klara Källström, controller, kl. 13.50-14.35
- Ingemar Fredriksson, vice ordförande internservicenämnden, kl. 14.45-15.30
- Annica Steneld, bildningschef, kl. 15.40-16.15
- Markus Ögren, controller, 15.40-16.15
- Carina Martinsson, vice ordförande bildningsnämnden, kl. 14.45-15.30

Syfte och upplägg

Kommunstyrelsens har uppsikts- och kontrollplikt över facknämnderna i Herrljunga kommun enligt kommunallagen kapitel 6 § 1. Verksamhetsdialogmöten är en del av kommunstyrelsens uppsiktsplikt. I dialogerna deltar kommunstyrelsens presidium, nämndernas presidier, kommundirektör, ekonomichef, nämndernas förvaltningschefer och controllers.

November månads verksamhetsdialog omfattar mål och ekonomisk prognos för 2023 med fokus på målen, budget och mål inför åren 2024–2026, samt väsentliga händelser påverkar nämndens ansvarsområden samt arbetet med internkontroll 2024.

Socialnämnden

Mål och ekonomisk prognos för 2023 med fokus på målen

Ansvarsområde	År Budget	År Prognos	Avvikelse prognos vs budget	Förändring prognos
Nämnd	571	571	0	0
Förvaltningsledning	15 964	13 214	2 750	300
Individ och familjeomsorg	43 056	42 606	450	400
Vård och omsorg	131 487	135 762	- 4 200	3 350
Socialt stöd	48 413	53 514	- 5 100	1 450
	239 566	245 666	- 6 100	5 500

Kommunstyrelsens presidium uppmärksammar att socialnämnden hade prognostiserat högre underskott för år 2023 men har under året hämtat stor del av det prognostiserade underskottet.

Budget- och mål inför åren 2024–2026

DRIFT	Budget	Reviderad budget	Prognos	Budget
Belopp netto (tkr)	2023	2023	2023	2024
Nämnd	571	571	571	600
Förvaltningsledning	15 681	15 964	13 214	15 316
Individ och familjeomsorg	42 401	43 056	42 606	43 011
Vård och omsorg	128 449	131 561	135 762	134 588
Socialt stöd	47 408	48 414	53 514	49 630
Summa	234 510	239 566	245 666	243 145
Kommunbidrag	234 510	239 566	239 566	243 145
Resultat	0	0	-6 100	0

Budgeten för nämnden utgår från kommunfullmäktiges beslut kring ramarna. Vissa ändringar har gjorts i fördelningen inom nämndens enheter. Bland annat har bemanningenhet har flyttat till socialt stöd. Ökade för Hemgården och Hagen kommer påverka nämndens budget 2024. Detta beror på ökade hyreskostnader och ökade behov.

Nämndens mål har inte ändrats för 2024. Dessa ser ut enligt nedan:

En hållbar och inkluderande kommun

- Nämndmål: Socialförvaltningen ska eftersträva resurseffektivitet i de insatser som erbjuds, genom att utveckla och stärka samverkan.
- Nämndmål: Socialförvaltningen ska utveckla/förstärka det förebyggande arbetet och tidiga insatser samt bidra till medborgarnas möjlighet till aktivt liv och god hälsa.

En välkommande och attraktiv kommun

- Nämndmål: Socialförvaltningen ska skapa förutsättningar för att vara en god och attraktiv arbetsgivare.
- Nämndmål: Socialförvaltningen ska vara förtroendeskapande och verka för ökad trygghet, jämlikhet och rättssäkerhet.

En utvecklande kommun

- Nämndmål: Socialförvaltningen ska arbeta aktivt och strategiskt med hjälp av digitala lösningar/ny teknik och utvecklande arbetssätt för att skapa nytta för välfärden, medborgare och medarbetare.

Nyckeltalen för respektive mål kommer behöva ses över under 2024.

Väsentliga händelser under året som påverkar nämndens ansvarsområden

De händelser som bedöms påverka nämndens ansvarsområde kommande året sammanställs nedan:

- Budgetunderskott redan i januari
- Saknat/olika controller, felaktiga prognoser, detektivarbete för att kunna förstå utfall. Ny controller på plats från juni 2023.
- Nya chefer inom vård och omsorg
- 11 timmars dygnsvila, nya schema och ny kultur
- Hemtjänstens fortsatta effektivisering fler som har hemtjänst 293st till 316st (23 fler) varav 14 500 tim är dubbelbemanning tom sep.
- Ny reviderad riktlinje för biståndsbedömning ÄO och LSS antagen

- Upphandling nytt verksamhetssystem, blir byte 2024 till Pulsen
- Hagen demenscentrum och flytt av Hemgården demens till Hagen
- Planering av nya verksamheter 2024 inom LSS och förberedelser på hemflytt av externa placeringar
- Planering av ombyggnation Hemgården
- Äldreomsorgsstrategi framtagen, går för beslut SN december
- Svårt att rekrytera och få kompetent personal, behov av kompetensförsörjningsstrategi från HR (2022, personalomsättning 22%)
- Vård och Omsorgscollage, godkända 2023 tillsammans med Vårgårda
- Millenium, först ut som provkommun med Borås
- Skyddad yrkestitel för undersköterskor och den som har hemtjänst har sedan den 1 juli i år rätt till en fast omsorgkontakt.
- Statsbidrag

Socialnämndens internkontrollplan för 2024

Socialchef går igenom nämndens internkontrollplan för 2024.

Samhällsbyggnadsnämnden

Mål och ekonomisk prognos för 2023 med fokus på målen

Ansvarsområde	Ansvar	Budget	Prognos	Avvikelse Helår	Förändring prognos
	Nämnd	325	325	0	0
Summa Samhällsbyggnadsnämnd		325	325	0	0
	Bostadsanpassning	1 362	1 062	300	300
	Mark	41	-59	100	100
	Skog	-315	-815	500	50
	Förvaltningsledning	1 972	522	1 450	450
Summa Förvaltningsledning Samh.byggn		3 059	710	2 350	900
	Bygg	2 798	2 598	200	0
Summa Plan o Bygg		2 798	2 598	200	0
	Miljö	1 461	1 561	-100	-100
Summa Miljö		1 461	1 561	-100	-100
	Gata Park	13 576	13 576	0	0
Summa Gata/park		13 576	13 576	0	0
	Räddningstjänst	6 649	6 799	-150	0
Summa Räddningstjänst		6 649	6 799	-150	0

Summa skattefinansierad del	27 868	25 569	2 300	800
Renhållning	900	2 000	-1 100	-250
Summa taxefinansierad del	900	2 000	-1 100	-250
Summa Samhällsbyggnadsnämnd	28 768	27 569	1 200	550

Nämndens prognostiserar överskott för 2023 vilket beror bland annat på skogsförsäljning, vakanta tjänster och lägre kostnader för bostadsanpassning än beräknat.

Under 2023 har nämnden tagit fram nya mål inför 2024. Dessa är:

En hållbar och inkluderande kommun

- Främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generation kan leva i ett hälsosamt och gott Herrljunga

En välkomnande och attraktiv kommun

- Ha en tillgänglig service och tydlig kommunikation för invånare så att det blir lätt att göra rätt
- Skapa och utveckla gröna hållbara miljöer och stråk med hög grad av tillgänglighet

En utvecklande kommun

- Ta vara på och utveckla vår strategiskt fina plats i regionen
- Arbeta med en attraktiv samhällsplanering som skapar möjligheter för boende och verksamheter i hela kommunen

Budget- och mål inför åren 2024–2026

DRIFT (tkr)	Bokslut 2022	Budget 2023	Prognos 2023	Budget 2024
Nämnd*	762	325	325	366
Förvaltningsledning	818	2 885	710	6 518
Plan o Bygg	65	2 002	2 598	764
Miljö	1 335	1 397	1 561	2 022
Gata Park	12 957	13 451	13 576	12 423
Räddningstjänst**	14 377	12 676	6 799	0
Summa	30 314	32 736	25 569	22 093
Kommunbidrag	31 700	32 736	27 868	22 093
Resultat	1 386	-	2 300	-

Nämnden verksamhet har en inbyggd jävssituation där vissa beslut kan behöva fattas som innebär att nämnden utövar myndighetsutövning på sin egen verksamhet. För att hitta lösningar på problematiken har dialoger inletts med Vårgårda kommun för köp av tjänst.

Väsentliga händelser under året som påverkar nämndens ansvarsområden

De händelser som bedöms påverka nämndens ansvarsområde kommande året sammanställs nedan:

- Världsläge och ekonomi, påverkar nybyggnation och bygglovsärenden, vad händer 2024?
- Prioriterar tillsyn
- Effektivisering och e-tjänster.
- Minskad exploatering och försäljning av tomter

- Fortsatt prioritet att planera för nya bostadsområden och verksamhetsområden. Mål om att ha 50 st villatomter samt 100 000 kvm industrimark till försäljning i kommunen.
- Renhållning, ny taxa, övertagande mindre återvinningsstationer, nytt insamlingsystem 2027
- Gata/Park, minskad ram 750tkr,

Samhällsbyggnadsnämndens internkontrollplan för 2024

Samhällsbyggnadschef går igenom nämndens internkontrollplan för 2024.

Internservicenämnden

Mål och ekonomisk prognos för 2023 med fokus på målen

Ansvarsområde	Budget	Prognos	Avvikelse Helår	Förändring prognos
Internservicenämnd	212	212	0	0
Övergripande internservice	471	621	-150	0
Fastighet	3 890	1 540	2 350	1 350
Måltid	120	-1 280	1 400	500
Lokalvård	87	-13	100	0
Summa Internservicenämnd	4 781	1 081	3 700	1 850

PROJEKT	Ursprungsbudget	Ombudget	Budget År	Prognos	Avvikelse Helår
Förstudie Gäsenegården	0	0	0	19	-19
Maskiner fastighetsskötsel	200	0	200	0	200
Ombyggnad Mörlanda skola/fsk	0	136	136	1 587	-1 451
Utrustning kök (fastighet)	500	0	500	640	-140
Säkerhetshöjande åtgärder	1 000	0	1 000	1 000	0
Energibesparande åtgärder	0	0	0	68	-68
Verksamhetsanpassning	1 000	0	1 000	300	700
Tillgänglighetsanpassning	500	0	500	300	200
Reinvesteringar	9 000	950	9 950	8 300	1 650
Brandskydd Hemgården	0	3 993	3 993	0	3 993
Ombyggnad Hemgården	0	0	0	49	-49
Renovering Hemgården	500	200	700	0	700
Ombyggnad Altorp	15 000	5 845	20 845	1 400	19 445
Förstudie Hagen demenscentra	0	-1 267	-1 267	0	-1 267
Hagen ombyggn + nybyggn	50 000	-2 588	47 412	17 000	30 412
Hagen etapp 2 ombyggnad	0	0	0	300	-300
Förstudie renovering simhall	0	500	500	700	-200
Simhallen renovering	5 000	0	5 000	0	5 000
Summa Fastighet	82 700	7 769	90 469	31 663	58 806
Inventarier Måltid	350	0	350	250	100
Summa Måltider	350	0	350	250	100
Städ och tvättmaskiner lokalv	300	0	300	150	150
Summa Lokalvård	300	0	300	150	150
Summa investering internservice	83 350	7 769	91 119	32 063	59 056

INVESTERINGAR > 3 mnkr	Total investeringsbudget	Totalt utfall tom 2310	Kvar av budget	Prognos	Avvikelse
Ombyggnad Mörlanda skola/fsk	20 000	21 451	-1 451	21 451	-1 451
Ombyggnad Altorp*	32 300	1 704	30 596	43 300	-11 000
Hagen ombyggn + nybyggn*	122 000	99 054	22 946	122 000	0
Simhallen renovering *	20 500	774	19 726	20 500	0
Summa	194 800	122 984	71 816	207 251	-12 451

Nämnden har haft ett besparingskrav för 2023 med 1.5 miljoner. Detta har till stor del hämtats genom minskat underhåll.

I investeringsbudgeten finns det utmaningar i att avsätta medel till investeringar inte hinner användas i tid.

Budget- och mål inför åren 2024–2026

Prisuppräknig interprismodell (%)	%
Hyra	7,01
Lokalvård	8,68
Måltid	11,38
Vaktmästeri	8,30
Snitt	8,80

Område	Summa	Ev förtydligande
Lönerevidering	368	
Prisuppräknig externt	23	Tillförs Nämnd och övergripande internservice
Förändring kapitalkostnader	122	Tillförs Fastighet
Politisk prioritering	-1 500	Minskat underhåll på fastighet
Ramväxlingar	165	Tilldelas ram från Samhällsbyggnadsnämnden för personalkaffe
Förändring ökat PO	1	från 42,75% till 45,75%
Ramväxling	241	Ram från IT för datorkostnader
Ramväxling	908	Ram för minskad hyreskostnad + datorkostnad
Totalt	328	

DRIFT (tkr)	Bokslut 2022	Budget 2023	Prognos 2023	Budget 2024
Nämnd	204	212	212	232
Övergripande internservice	499	468	621	654
Fastighet	5 997	1 663	2 890	1 785
Måltider	-1 583	0	-780	0
Lokalvård	-161	0	-13	0
Summa	4 956	2 344	2 930	2 672
Kommunbidrag	8 138	2 344	4 780	2 672
Resultat	3 182	-	1 850	-

INVESTERING (tkr)	Bokslut 2022	Budget 2023 inkl ombudg	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Förstudie Gäsenegården	-	0	19	-	-	-
Ombyggnad Altorp	155	20 845	1 400	10 000	-	-
Horsby förskola/skola	32	-	-	-	-	-
Ombyggnad Mörlanda skola/fsk	8 335	136	1 587	-	-	-
Ombyggnad Od	113	-	-	-	-	-
Förstudie Hagen demenscentra	4	-1 267	0	-	-	-
Hagen ombyggn + nybyggn	68 017	47 412	17 000	-	-	-
Hagen etapp 2 ombyggnad	-	0	300	-	-	-
S:a investeringar gm IN	76 657	67 126	20 306	10 000	0	0
Fastighet						
Verksamhetsanpassningar	1 497	1 000	300	1 000	1 500	1 500
EPC B	242	-	-	-	-	-
Energibesparande åtgärder	-	-	68	-	-	-
Säkerhetshöjande åtgärder	766	1 000	1 000	800	800	800
Reinvesteringar fastigheter	7 813	9 950	8 300	7 500	7 500	9 000
Tillgänglighetsanpassning	201	500	300	500	500	500
Maskiner fastighetsskötsel	0	200	0	200	200	200
Inköp utrustning kök	0	500	640	600	-	200
Brandskydd Hemgården	0	3 993	0	-	-	-
Renovering simhall	90	5 000	0	5 000	10 000	-
Ombyggnad Hemgården	-	-	49	-	-	-
Renovering Hemgården	300	700	0	4 000	-	-
Förstudie renovering simhall	-	500	700	-	-	-
Hagen värme o ventilationsstyr	281	-	-	-	-	-
Renovering Hudene skola	0	-	-	-	3 000	-
Måltid						
Inventarier måltid	184	350	250	350	350	350
Lokalvård						
Städ och tvättmaskiner	81	300	150	720	300	800
S:a investeringar egna	11 456	23 993	11 757	20 670	24 150	13 350
TOTALA INVESTERINGAR	88 113	91 119	32 063	30 670	24 150	13 350

Under 2023 har nämnden tagit fram nya mål inför 2024. Dessa är:

En hållbar och inkluderande kommun

- Vara resurseffektiva och agera hållbart vid inköp och förvaltande. Arbeta aktivt med att minska miljöpåverkan genom om möjligt öka andel förnybar energi
- Verka för att skapa en trygg närmiljö för våra verksamheter och invånare

En välkomnande och attraktiv kommun

- Tillhandahålla attraktiva och hållbara fastigheter, måltider och lokalvård för kommunens verksamheter och invånare

En utvecklande kommun

- Verka för god arbetsmiljö, hög servicenivå och personlig utveckling samt ligga i framkant inom innovation och teknologi

Väsentliga händelser under året som påverkar nämndens ansvarsområden

De händelser som bedöms påverka nämndens ansvarsområde kommande året sammanställs nedan:

- Investeringsprojekt, många projekt igång samtidigt, liten organisation
 - Hagen etapp 1, Överlämnad
 - Hagen etapp 2, Projektering
 - Hemgården, Projektering
 - Altorp, Upphandling
 - Simhallen, Förstudie
- Livsmedelspriser, ej så stor påverkan som befarat, svårigheter att köpa närproducerat kött mm.
- Hyresavtal ses över med föreningar
- Gäsenegården, Gamla sporthallen

Internservicenämndens internkontrollplan för 2024

Samhällsbyggnadschef går igenom nämndens internkontrollplan för 2024.

Bildningsnämnden

Mål och ekonomisk prognos för 2023 med fokus på målen

RESULTAT NETTO (tkr)	Budget	Prognos	Avvikelse
Per ansvar	Helår 2023	Helår 2023	2023
Nämnd	485	485	0
Förvaltningsledning	13 734	14 834	-1 100
Elevhälsa inkl familjecentral	8 002	7 602	400
Förskola inkl ped oms.	57 732	55 832	1 900
Fritidshem	18 079	18 629	-550
Grundskola inkl modersmål	113 076	111 476	1 600
Anpassad grundskola	7 679	7 179	500
Gymnasieskola	30 018	29 918	100
Gymnasieskola interk.	9 576	12 676	-3 100
Anpassad gymnasieskola	3 100	3 100	0
Vuxenutbildning	5 477	5 477	0
Fritidsgård	749	749	0
Kulturskolan	2 673	2 573	100
Totalt	270 381	270 530	-150

Nämnden har arbetat utifrån en budget som förändrats under året. In i Budget 2023 hade nämnden med sig tidigare anpassningar samt fick en ytterligare effektivisering att arbeta med under sen höst 2022.

Budget- och mål inför åren 2024–2026

Budgetförutsättningar för 2024

- Anpassning utifrån verkligt elevantal (Demografi)
- Minskad nyttjade av flyktingbuffert (halvering)
 - Även framtida utmaning kan leda till anpassning
- Merkostnader för digitala system och dess implementering
 - Osäkerhet gällande kostnader
 - Digitala verktyg för elevdatorer och Ipads
- **Osäkerhet i statsbidrag** – det ligger mycket arbete kring bevakning av dem
- Budgetarbetet är under fortsatt bearbetning
 - Dialog mellan alla parter främjar hanteringen av dessa utmaningar inom budgetarbetet.
 - Konsekvensanalyser väntas från majoriteten av verksamheterna.

Under 2023 har nämnden tagit fram mål inför 2024. Dessa är:

En hållbar och inkluderande kommun

1. Bildningsnämnden ska ha socialt hållbara verksamheter som främjar inkludering och jämställdhet oavsett var i kommunen du bor.
2. All pedagogisk verksamhet arbetar med frågor om hållbarhet och miljöansvar över tid.

En välkomnande och attraktiv kommun

1. Alla barn och elever ska känna sig trygga och uppleva studiero.

2. Vi arbetar för en god samverkan med samtliga förvaltningar.
3. Vi ska marknadsföra bildningsnämndens samtliga verksamheter.

En utvecklande kommun

1. Vi ska erbjuda aktiviteter som leder till gymnasiebehörighet, andra studier eller anställningsbarhet.
2. Invånare ska erbjudas livslångt lärande och kulturella aktiviteter.

Bedömningar utifrån målpuppfyllelse i förhållande till budgetläget är:

- Ökat resultat på Altorpskolan för år 9 / juni-23
- Ökad andel gymnasieelever med examen inom 3 år
- Andel upplevd trygghet på våra förskolor och fritidshem har ökat
- Vi ser en positiv trend kring ökad närvaro
- God följsamhet kring enheternas analys och budgetarbete

Utmaningarna för 2024-2026 bedöms vara:

- Kunskapskällan minskade elevantal och fortsatt behov till ekonomisk anpassning
- Gymnasiets IKE köp – ökande trend
- Effektivisering förskolan
- Fritidshem – minskad fritidspeng
- Minskad flyktingbuffert och minskad intäkt från Tidöavtal samtidigt som det sker en ökning av kostnaderna centralt.

Möjligheterna bedöms vara:

- Anpassning av verksamheterna till ny kostnadsnivå
- Minskad nettokostnadsavvikelse

Väsentliga händelser under året som påverkar nämndens ansvarsområden

De händelser som bedöms påverka nämndens ansvarsområde kommande året sammanställs nedan:

- Minskat med en förskoleavdelning på Horsby förskola, ht-23
- Förändring i kön barn 1-5 år – avdelning öppnas igen
- Gymnasiets IKE ökar drastiskt
- Omvärldens förändringar
- Implementering av digitala system – stora kostnader som ej budgeterats
- Fördröjd renovering av Altorpskolan
- Ökat behov av lokaler som idrottshallar – problematiskt med schemaläggning
- Stora utmaningar att rekrytera till många verksamheter

Bildningsnämndens internkontrollplan för 2024

Bildningsnämnden går genom nämndens internkontrollplan för 2024.



Ordförandebeslut avseende remittering av motion avseende markreservation och eventuell avyttring till samhällsbyggnadsnämnden

Sammanfattning

2023-03-21 inkom Gunnar Andersson (M) och Ove Severin (KD) med motion om att villkora en option om förvärv av nödvändig mark för byggande av ishall eller multisporthall enligt tidigare inkomna medborgarförslag. Motionärerna anger att markreservationen bör göras under en period av 1–3 år. Medborgarförslag om ishall i Herrljunga kommun inkommet 2022-06-08 avslogs i kommunfullmäktige genom § 94/2023-06-20. Medborgarförslag om en ny multisporthall i Herrljunga kommun inkommet 2023-06-16 bereds för närvarande av kultur- och fritidsutskottet.

Juridisk bedömning

Kommunstyrelsen kan enligt kommunallagen 6 kap 39 § uppdra åt ordföranden att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Kommunstyrelsens ordförande har enligt kommunstyrelsens delegationsordning punkt A.4 rätt att fatta dessa beslut då ett ärende är så brådskande att kommunstyrelsens beslut inte kan avvaktas. Motionen inkom 2022-03-21 och ska enligt kommunallagen beredas på sådant sätt att fullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det att motionen väcktes. Motionen behöver därför omgående skickas till samhällsbyggnadsnämnden för beredning för vidare beslut i kommunstyrelsen 2024-02-01 och kommunfullmäktige 2024-02-19.

Delegationsbeslut

Motion avseende markreservation och eventuell avyttring remitteras till samhällsbyggnadsnämnden för vidare beredning.

Beslutsfattare

Mats Palm (S)
Kommunstyrelsens ordförande
2023-11-23
Herrljunga

Handläggare
Moa Andersson
Nämndsamordnare

Anmäld till nämnd/styrelse: Kommunstyrelsen 2023-12-11
Expedieras till: Samhällsbyggnadsnämnden



Delegationsbeslut 1

Hur man överklagar beslutet

Beslutet kan överklagas till förvaltningsrätten i Jönköping inom tre veckor från det att du tog del av beslutet. Om du vill överklaga beslutet ska du skriva till Herrljunga kommun, Box 201, 524 23 Herrljunga, men överklagandet ska ställas till förvaltningsrätten i Jönköping. Kommunen gör en bedömning av om överklagan inkommit i rätt tid. Om ditt överklagande har inkommit i rätt tid skickar kommunen det vidare till förvaltningsrätten tillsammans med övriga handlingar i ärendet.

Överklagandet ska vara skriftligt och ha inkommit till Herrljunga kommun senast tre veckor räknat från dagen då du fick tog del av beslutet.

Överklagandet ska innehålla följande:

- Vilket beslut som ditt överklagande gäller,
- Hur du vill att beslutet ska ändras,
- Vilka omständigheter du stöder ditt överklagande på,
- De handlingar du anser stödjer ditt överklagande, och
- Ditt personnummer, din postadress, ditt telefonnummer och din e-postadress

Överklagandet bör vara undertecknat av dig. Om du anlitar ombud kan istället ombudet underteckna överklagandet. I så fall ska fullmakt i original bifogas. Vid frågor om överklagandet hänvisas du till förvaltningsrätten i Jönköping.



Elektroniska underskrifter

Det här dokumentet har skrivits under elektroniskt av en eller flera personer

Alla elektroniska underskrifter listas i signaturpanelen. De tio första underskrifterna listas även på den här sidan.

Detta dokument med sina elektroniska underskrifter gäller som självständig handling och uppfyller krav på avancerade elektroniska underskrifter enligt eIDAS.

Varje underskrift kan valideras med en PDF-läsare med stöd för signaturvalidering eller med SignPorts valideringstjänst. Andra valideringstjänster kan användas förutsatt att dessa uppfyller de tekniska kraven enligt internationella standarder.

Om dokumentet skrivs ut på papper, eller om dokumentet 'skrivs ut' till ett nytt PDF-dokument, följer de elektroniska underskrifterna inte med. Endast det elektroniskt underskrivna originaldokumentet går att validera.

** Värderna markerade med en asterisk har validerats mot beviset från den legitimeringstjänst som användes för underskriften.*

2023 -03- 2 1

Dnr 2023/158 Beteckning 219

Motion om markreservation och eventuell avyttring

Några lokala eldsjälar i kommunen har presenterat en vision om att bygga en ishall och en ny multihall i Herrljunga kommun. Tänkt placering är området mellan ringvägen och sporthallen. Dessa två hallar skulle tillsammans med befintliga anläggningar kraftigt öka kommunens attraktionskraft, inte minst för barnfamiljer. Hallarna skulle även bidra positivt till befintlig skolverksamhet och föreningsliv eftersom båda upplever en brist på bokningsbara tider.

De nya hallarna skulle också öka attraktionskraften för elever till gymnasieskolan, såväl för ungdomar från kommunen som för elever från andra kommuner.

Om visionerna realiserats skulle det vidare bidra till att göra det möjligt att på ett konkret sätt dra nytta av Herrljungas unika läge som gör det möjligt att ta sig hit på ett klimatsmart sätt från stora delar av regionen. Multihallen är tänkt att kunna användas för såväl idrottsturneringar som andra evenemang och arrangemang. Fler människor skulle genom detta få en möjlighet att konkret uppleva fördelarna med att bo i Herrljunga kommun. Något som på längre sikt kan bidra till kommunens ambition att växa genom ökat antal invånare. Detta skulle, förutom att generera ytterligare skattebetalare, bidra till ett större underlag av arbetskraft och konsumenter som gynnar överlevnad och tillväxt av lokala och nya företag i kommunen.

Vad som gör visionerna extra intressanta är att eldsjälarna är långt framme när det gäller en lösning för hur hallarna kan finansieras och drivas utan att det kostar skattebetalarna, det vill säga kommunen, någonting.

Mot bakgrund av detta vill vi härmed föreslå att beslut tas om att villkora en option om förvärv av nödvändig mark förutsatt att man kan presentera en lösning för:

- Hur bygget ska finansieras
- Hur driften ska finansieras
- Hur parkeringsmöjligheter ska lösas
- Hur byggnationen kan hanteras inom ramen för plan- och bygglagen
- Hur man hanterar fysiska hinder som närhet till ringvägen och annan infrastruktur (t.ex. fjärrvärmeledningar under byggnaderna).
- Att det finns en bred uppslutning från föreningslivet och lokalbefolkningen

Markreservationen bör göras under en period av 1-3 år, om ingen lösning på ovanstående punkter presenterats innan dess bör den lösas upp och kommunen är då fri att använda marken på annat sätt.

2023-03-17

Moderaterna Herrljunga



Gunnar Andersson

Kristdemokraterna Herrljunga



Ove Severin